

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 1

MAAND januari 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 3: Jaarprogramma "De Plate" voor het jaar 2007.
blz. 6: **R. STUYCK:** Niet-alledaagse schepen in Oostende (deel 1)
blz. 8: **F. GEVAERT:** De metamorfose van de haven van Oostende (deel II).
blz. 13: **M. CAPON:** Velo Club De Zeemeeuw (deel 15). Romain en Sylveer Maes in de piste-arena gedurende W.O. II.
blz. 18: **R. VANCRAEYNEST:** Rond het ontstaan van de hangaars en andere gebouwen bij het Vlotdok.

**HET BESTUUR VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
DE PLATE**

WENST HAAR LEDEN EEN GELUKKIG EN VOORSPOEDIG JAAR 2007

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Raf STUYCK: Europagaanderij 125A, 8400 Oostende.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Michel CAPON: Westlaan 19, 8400 Oostende.

Raymond VANCRAEYNEST, Blauw Kasteelstraat 103, 8400 Oostende.

JANUARI ACTIVITEIT

De Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden uit te nodigen tot de volgende activiteit in de loop van de maand januari:

Op donderdag 25 januari 2007 om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende

JAARLIJKSE LEDENVERGADERING

1. Welkomstwoord door dhr. Jean Pierre **Falise**, voorzitter, en hulde aan de overleden leden.

2.. **VEILING** georganiseerd door DE PLATE onder leiding van dhr. Omer **VILAIN**, erevoorzitter.

De aanwezige leden kunnen zich de lijst van de te veilen stukken aanschaffen tegen kostprijs.

De jaarlijkse veiling is voorbehouden aan de individuele leden.

Er wordt voor gezorgd dat op die avond leden en kandidaat-leden zich in regel kunnen stellen met de lidmaatschapsbijdrage voor het jaar 2007.

Zoals reeds aangekondigd in het tijdschrift van oktober, november en december 2006 zullen de aangeboden stukken te bezichtigen zijn in het Heemmuseum op **ZONDAG 21 JANUARI** tussen **10.00 uur en 12.00 uur**.

**LET WEL OP: VÓÓR DE VEILING IS ER GEEN VOORDRACHT
WIJ BEGINNEN STIPT OM 20 UUR MET DE VEILING!!!**

JAARPROGRAMMA "DE PLATE" voor het jaar 2007

A. Avondvoordrachten en activiteiten

1. Donderdag 25 januari 2007 om 20.00 uur

Jaarlijkse **VEILING VAN DE PLATE**, voorbehouden aan de leden, onder leiding van dhr. Omer **VILAIN**;

2. Donderdag 22 februari 2007 om 20.00 uur

De Koninklijke Stallingen: geschiedenis en restauratie, door dhr. Luc **GLORIEUX**.

3. Donderdag 29 maart 2007 om 20.00 uur

H.M.S. Vindictive "Van Dame tot Wrak", door dhr. Jean **DELANGHE**.

4. Donderdag 26 april 2007 om 20.00 uur

Bouw van het Oostendse Feest- en Cultuurpaleis in 1955, door dhr. Marcel **DEWAELE**.

5. Zaterdag 5 mei 2007 om 18.30 uur

Kroefeltocht in Stene, onder leiding van dhr. Dirk BEIRENS.

6. Donderdag 31 mei 2007 om 20.00 uur

Visrokerijen en -drogerijen in West-Vlaanderen (1850-1920), door dhr. Rudy DECLERCK.

7. Donderdag 27 september 2007 om 20.00 uur

De prentkaarten van Le Bon, door dhr. Norbert HOSTYN.

8. Donderdag 25 oktober 2007 om 20.00 uur

Oostende verandert, door dhr. Valère PRINZIE.

9. Donderdag 29 november 2007 om 20.00 uur

Oostendse films.

10. Donderdag 20 december om 20.00 uur

Kerstmis in de Vlaamse Kunst, door dhr. Jean Luc MEULEMEESTER.

B. Namiddagvoordrachten en andere activiteiten

1. Zaterdag 10 februari 2007 om 10.30 uur

Achter de schermen van het Stedelijk Zwembad. Rondleiding.

2. Donderdag 26 april 2007 om 14.30 uur

Bouw van het Feest- en Cultuurpaleis, door dhr. Marcel DEWAELE.

3. Donderdag 25 oktober 2007 om 14.30 uur

Oostende verandert door, dhr. Valère PRINZIE.

4. Donderdag 29 november om 14.30 uur

Oostendse films.

5. Zaterdag 1 december om 12.30 uur

Middagmaal en Kleinkunstnamiddag.

C. Studiereis

Studiereis (nog in voorbereiding), o.l.v. dhr. Valère PRINZIE.

D. Thematentoonstellingen

1. tot 15 Januari 2007

Toneelacteur Hector Camerlynck

2. van 21 januari tot 28 april 2007

In het Witte Paard: Oostendes "Volksschouwburg".

3. van 12 mei tot 15 september 2007

De Koninklijke Stallingen terug in de kijker.

4. van 22 september 2007 tot 12 januari 2008

Oostende verandert.

Dit programma wordt U voorgesteld onder voorbehoud van eventuele wijzigingen.

Door onvoorziene omstandigheden kunnen activiteiten en/of data veranderen.

RAADPLEEG REGELMATIG ONZE WEBSITE! (www.deplate.be)

Wat vindt U daar?

- De inhoud van ons tijdschrift.
- De inhoud van de tijdschriften waarmee wij een ruilabonnement hebben.
- Het jaarprogramma (met eventueel de laatste aanpassingen).
- De tijdelijke tentoonstellingen.
- De geschiedenis van De Plate en van ons Museum.

Niet-alledaagse schepen in Oostende (deel 1)

door Raf STUYCK

Naast de overbekende Engelse pakketboten en de maalboten van de RMT die zovele jaren de trafiek over het Kanaal verzekerden, kwamen nu en dan ook wel eens ongewone schepen in Oostende aanmeren. Vele van deze rariteiten zijn inmiddels al lang in de vergeetheek geraakt en daarom is het misschien wel interessant ze in kort bestek nog eens stuk voor stuk op te rakelen. Het is onze bedoeling om regelmatig één schip in de kijker te zetten, evenwel zonder daarbij te diep in de technische details te gaan.

EERSTE SCHIP VAN DE REEKS:

DE MENAI

Toen Albert de Burbure de Wesembeek in 1946 in zijn onvolprezen "Mémorial" (1) over de "Menai" berichtte, was het voor de meeste lezers beslist de eerste keer dat ze die naam vermeld zagen. Toch was de "Menai" in meer dan één opzicht een historisch belangrijk schip.

Na de inhuldiging van de spoorlijn Brussel-Oostende bleek al gauw dat er onvoldoende pakketboten ter beschikking waren om het snel toenemende aantal passagiers te vervoeren. De nieuw te bouwen stomers die op stapel stonden, waren nog niet klaar zodat de Belgische overheid besloot bij de "London & Edinborough Steam Packet Cy" de "Menai", een raderstoomboot van 263 T., te charteren. Het schip dat in 1836 gebouwd was, had een geringe diepgang en kon ook bij laagwater de Oostendse haven probleemloos in- en uitvaren. Het was een luxueus schip met comfortabele salons en de rijkelijke accommodatie van haar slaapcabines werd alom geprezen. (2)

De "Menai", die dus ingeschakeld werd in de Oostende-Dover trafiek, kwam pas voorgoed in het nieuws toen zij op 28 juli 1838 het presteerde om als eerste schip, bevlagd met de nationale driekleur, de Hollandse kustwacht voor Vlissingen uit te dagen.

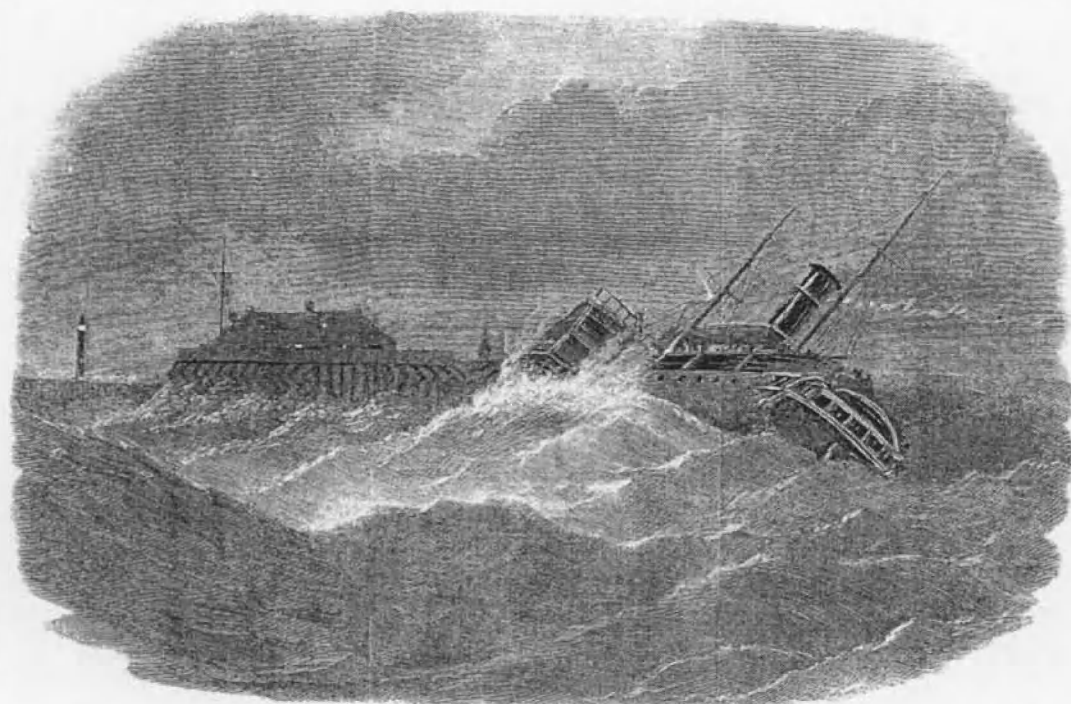
De Nederlandse voorschriften die in die tijd de vaart op de Westerschelde regelden, waren expliciet: geen enkel vaartuig dat de Belgische vlag voerde mocht de Schelde op- of afvaren. Geïntimideerd door de kanonnen die op de Vlissingse forten waren opgesteld, hadden de Belgische kapiteins zich in het verleden nauwgezet aan deze regels gehouden maar met de "Menai" zou daar verandering in komen...

Begin juni 1838 was er in Oostende met veel omhaal een belangrijk diplomatiek personage ingescheept. Prins Eugène de Ligne, buitengewoon ambassadeur van koning Leopold I, was hier vertrokken om, in opdracht van de koning, in Londen de kroning van de jonge koningin Victoria bij te wonen. Voor zijn terugreis had de prins niet de "Antwerpen", die hem ter beschikking stond, gekozen maar had hij doelbewust de "Menai" gecharterd. De reden daarvoor was dat hij de kapitein van het Britse schip, Mr. Jenkins C. Cullen, een avontuurlijk heerschap, had kunnen overhalen om mee te werken aan zijn stoutmoedig plan. Onder Belgische vlag varende zouden zij, tegen alle voorschriften in, de Schelde opvaren. Staande in volle ornaat op het achterdek bracht zijn bravourestunt blijkbaar de Hollandse kustwacht zodanig in de war dat zij, zonder een schot te lossen, de "Menai" lieten begaan. Voor het eerst sinds 1830 was een schip onder Belgische vlag de Schelde opgevaren.

Een jaar na dit historisch feit werd met het 24 artikelen-verdrag de Schelde opengesteld, zij het mits betaling van tolgeld totdat ook dit tolrecht in 1863 door de Frère-Orban-regering definitief werd afgekocht.

Wat de "Menai" betreft, deze bleef nog een tijdlang tussen Oostende en Dover varen tot ze in 1847 door de "General Steam Navigation Cy" werd aangekocht en, ter vervanging van de "Dart", ingezet werd op de lijn Brighton-Dieppe. (3)

Het einde van de "Menai" kwam onverwachts toen het schip op 15 februari 1854 's avonds komende van Londen, Calais naderde. De hele dag had het gestormd en op het ogenblik dat kapitein Pashley zijn schip de haveningang wilde binnensturen, werd het achterschip door een enorme golf gegrepen. Daarbij werd het roer zo ernstig beschadigd dat het vaartuig onbestuurbaar werd en, helemaal uit koers, aan de grond liep aan de buitenzijde van het westelijk staketsel ter hoogte van Fort Rouge.

Het einde van de "Menai".

Enkele toevallige toeschouwers, die vanaf de kust het schip hadden zien naderen, waren getuige van het drama. Terwijl hoge brekers over het dek van het gestrande vaartuig sloegen, werd in de haven alarm geslagen. Onder de leiding van havenkapitein Pollet werd gepoogd een reddingsloep te water te laten maar reusachtige golven verhinderden dat. Ondertussen waren de officieren en de hele bemanning van de Engelse mail packet "Vivid", die daar in de haven lag, ter hulp gesnel maar ook zij moesten machteloos toezien hoe enorme watermassa's op het weerloze vaartuig beukten.(4) Iedereen verwachtte dat het elk ogenblik zou verbrijzeld worden maar de "Menai" hield stand. Gelukkig was de stranding voorgevallen bij het begin van de afgaande tij en daarom werd besloten geen roekeloze pogingen te ondernemen om de opvarenden van boord te halen.

Pas om 1 u.'s nachts zat het schip hoog en droog op het strand en konden de 21 passagiers veilig aan wal gebracht worden.

Voor de "Menai" betekende de stranding het einde. De brekers hadden de oude spanten van het houten vaartuig gekraakt zodat het definitief moest afgeschreven worden.

VERWIJZINGEN

- (1): Albert de Burbure de Wesembeek, 1846-1946, Mémorial, Centenaire de la Ligne Ostende-Douvres. Antwerpen, 1946.
 - (2): Le Moniteur Belge, 10 sept. 1838.
 - (3): Journal de Dieppe, 28 nov. 1843.
 - (4): The Illustrated London News, feb.18, 1854.
-

DE METAMORFOSE VAN DE HAVEN VAN OOSTENDE (Deel 11).

door **Ferdinand GEVAERT**

De staketsels, de havengeul en de aanliggende watervlakken, (deel 2).

Het verbreden van de havengeul.

Zoals reeds aangehaald in deel 10 handelend over de gedaantewisseling van de haven van Oostende, is de toegang vanuit zee tot de haven van Oostende door de eeuwen heen een zorgenkind geweest. Door krijgsmomstandigheden (Beleg van Oostende) ontstaan, is de toegang tot de haven via de havengeul en de rede van Oostende steeds onderhevig geweest aan hinderende verzanding. Zodanig zelfs dat gedurende bepaalde jaren van de 19^e eeuw de havengeul slechts bevaarbaar was bij hoog tij. Passagiers van de pakketboten Oostende-Dover moesten in- en ontschepen met de hulp van kleine boten terwijl de pakketboot op de rede verankerd was.

De problemen van de toegang tot en de verzanding van de haven waren zodanig ernstig dat in 1883 een Belgisch minister verklaarde dat Oostende : "maar haar haven moest opgeven en leven van haar zeebaden" ('t zal wel in de taal van Molière geweest zijn - sic !).

Echter, er werd een oplossing gevonden voor het probleem van de toegang tot de haven. Dankzij de standvastigheid, de halsstarigheid en het vernuft van eene ingenieur van Bruggen en Wegen (Ministerie van Openbare Werken), ir. P. Demey, die met veel scherpzinnigheid een plan opstelde om een pas, genaamd: de "Westpas", te baggeren doorheen de Stroombank . Deze zandbank belemmerde de toegang tot de Kleine rede van Oostende, waarin de havengeul van Oostende uitmondt. Deze pas moest gemaakt worden ter hoogte van Raversijde.

Tevens ontwierp hij het plan om door wegbaggeren de Stroombank los te maken van het strand ter hoogte van Klemsterke, (nu De Haan). Zodat de getij-stromen die doorgaans evenwijdig verlopen met de kust, opnieuw de Kleine rede vrij langs de "Oostpas" konden doorstromen en geen slib meer zouden afzetten in de rede en vóór de haveningang van Oostende.

Ondanks de vele negatieve adviezen en sceptische beschouwingen van "gezaghebbende" organismen en "would-be" deskundigen werden deze plannen in 1890 en 1891 toch uitgevoerd.

Met het graven (baggeren) van de "Westpas" in de Stroombank, ter hoogte van Raversijde, en het regelmatig baggeren in de havengeul was de toegang tot de haven van Oostende, bij alle tijstanden, verzekerd.

Tijdens de periode 1896-1901 werd een nieuwe pas in de Stroombank, dichter bij de haventoeegang, gegraven. Deze nieuwe pas gaf rechtstreeks toegang tot de haveningang. De nieuwe pas had een breedte van 400 meter en een diepte tot het niveau -5m. Na het ingebruiknemen van deze nieuwe pas werd de "Westpas" niet meer gebaggerd en viel buiten gebruik.

Doch, de breedte van de havengeul bleef een ernstige hindernis voor de verdere ontwikkeling van de haven van Oostende. Reeds bij de bouw van het nieuw westerstaketsel, (zie fig. nr.85 - deel 9), in 1888-1889 werd de havengeul verbreed door het nieuw tracé van het westerstaketsel, doch er geen verbreding van de keel van de geul tussen de koppen van het wester- en oosterstaketsel. Bij de heropbouw van het oosterstaketsel in 1952-1953, (zie fig. nr.85- deel 9), werd reeds rekening gehouden met een eventuele verbreding van de geul en werd de nieuwe kop van het staketsel oostelijker en op een nieuw tracé herbouwd.

De eerste wezenlijke verbreding van de geul (tussen de hoofden) werd uitgevoerd in 1968-1969 met de bouw van het huidig betonnen oosterstaketsel. De verbreding beperkte zich tot de zone tussen de beide staketsels, van de koppen tot de dijk van de Halve maan; de gevaarlijke bocht in de havengeul, genoemd "de Kromme elleboog", bleef voor hinder zorgen. (Zie fig. nr. 87 - deel 9).

In uitvoering van een gedeelte van het "Masterplan" , opgemaakt in 1988, (met als oogmerk de modernisering van de haven) werden in 1991 de eerste ingrijpende werken uitgevoerd tot het verbreden van de geul, door het in lijn brengen van de oostelijke oevers met het betonnen oosterstaketsel.

In maart 1991 werd gestart met het slechten en wegbaggeren van de Werfbank (kuisbank) op de oosteroever.

In april 1991 werd gestart met het verdiepen van de geul tot een peil beneden de -7 meter, Dit ter voorbereiding voor het in lijn brengen van de toen nieuwe ferry, de "Prins Filip", met een diepgang van 6,30 m.

In mei 1991 werd begonnen met het weghalen van de glooiing van de Havengeulkaai en het verwijderen van het aansluitend westelijk uiteinde van de wachtkaai van de schutsluis van het Visserijdok, (zie fig. nr.91). De overblijfsels van de spuisluis van de sinds 1922 gedempte Leopoldspuikom werden gesloopt en een nieuwe havengeulglooiing (Staketselstraat) werd gebouwd in lijn met het betonnen oosterstaketsel. Zo ontstond er een breder en beter toegankelijke havengeul. Met het slopen van de restanten van de voormalige Leopoldspuisluis, vulgo: "jachtsluis", verdween de laatste getuige, met uitzondering van de Halve maan en de sluis van het Zeewezendok, (die een paar jaar later zou gesloopt worden) van wat ooit d'Oude Viertorre was.

Zijn, gedurende de verschillende fasen van de ontwikkeling van de haven, verdwenen op de oosteroever en aanliggende gronden:

- het kroonwerk op de oosteroever (ter bescherming van de Militaire- en Franse sluis),
- de kuisbank,
- de Leopoldspuikom,
- het oesterpark gelegen naast de sluis van het Zeewezendok,
- de woonwijk Mosselhoek,
- de woonwijk (d'Oude) Vuurtoren,
- de windmolen van de Mosselhoek,
- de boerderij "Hof ter Schelle" (eigendom van het klooster van de Potterie te Brugge),
- de schorre van Lisjemores, e. a.

(wordt vervolgd).

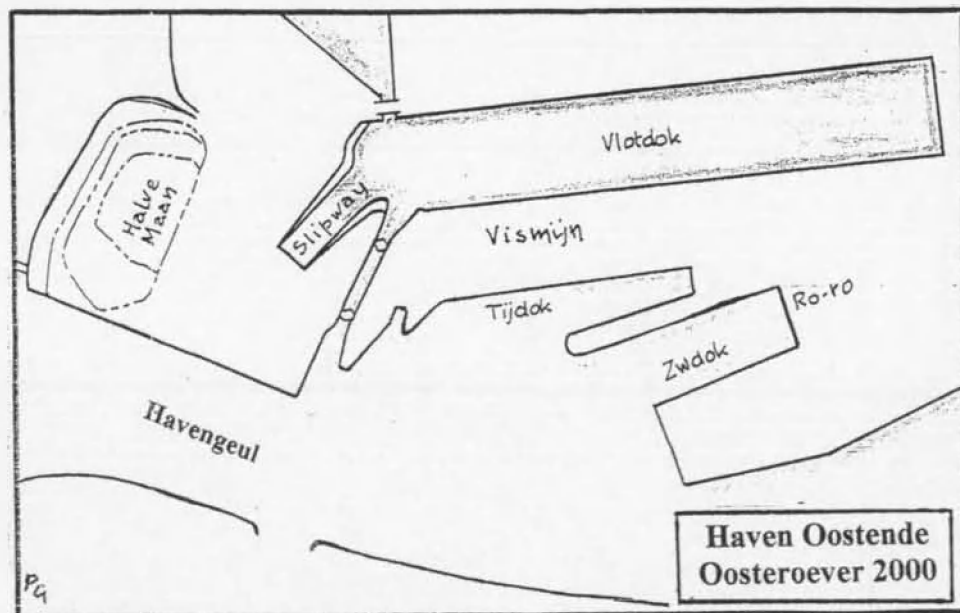
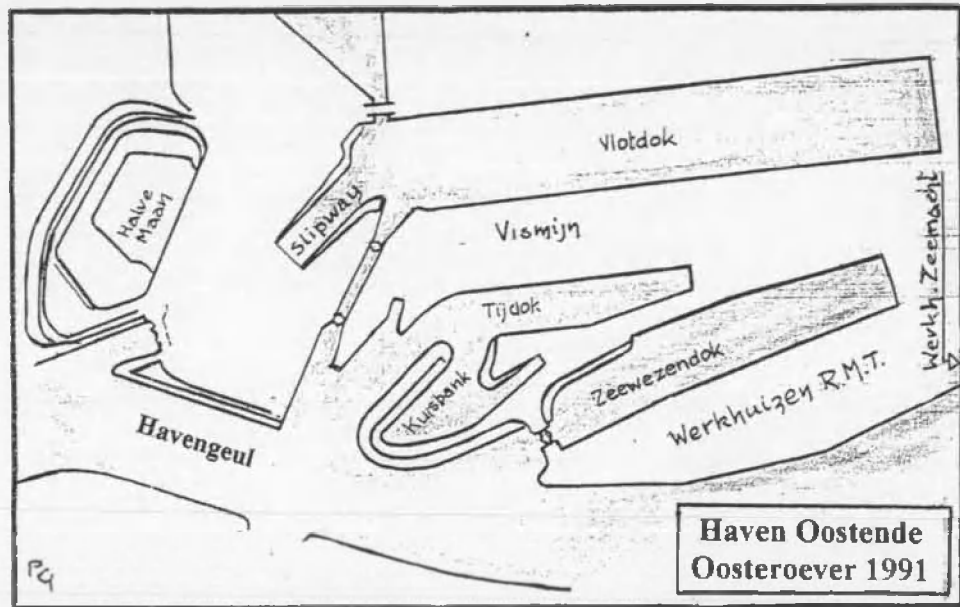

Fig. nr. 92. Haven Oostende. Vergelijking van de toestand van de havengeul, voor en na de verbreding van de geul en ombouw Zeewezendok.

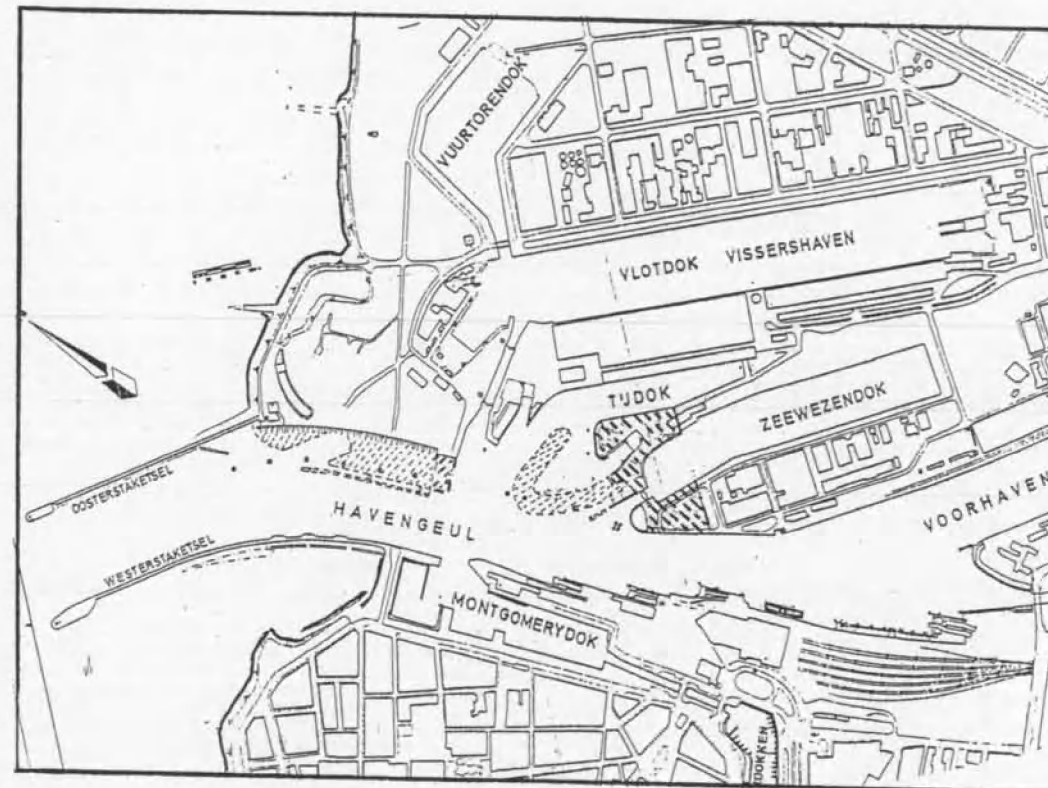

Fig. nr. 91. Haven Oostende, 1991, de fases van de verbreding van de verbreding van de havengeul.

Fase 1; maart 1991 - 1993

Fase 2; 1995 - 1997.

Synoptisch historisch overzicht van de ontwikkeling van de Oostendse havengeul en aanliggende waterinfrastructuur 1820 - 2005

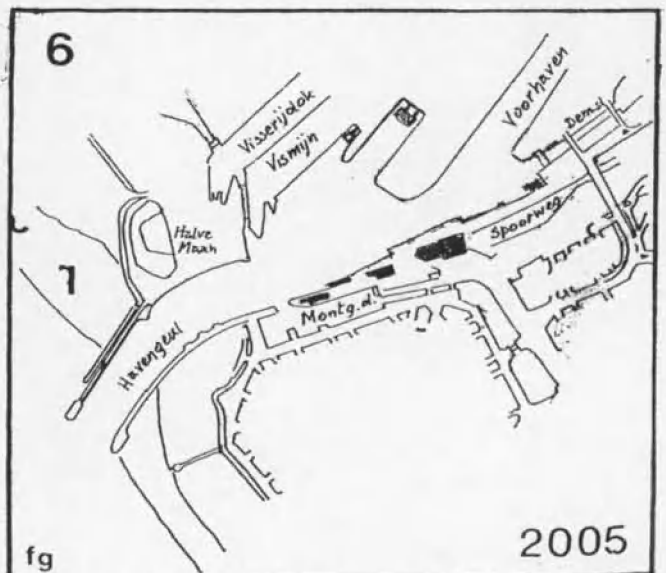
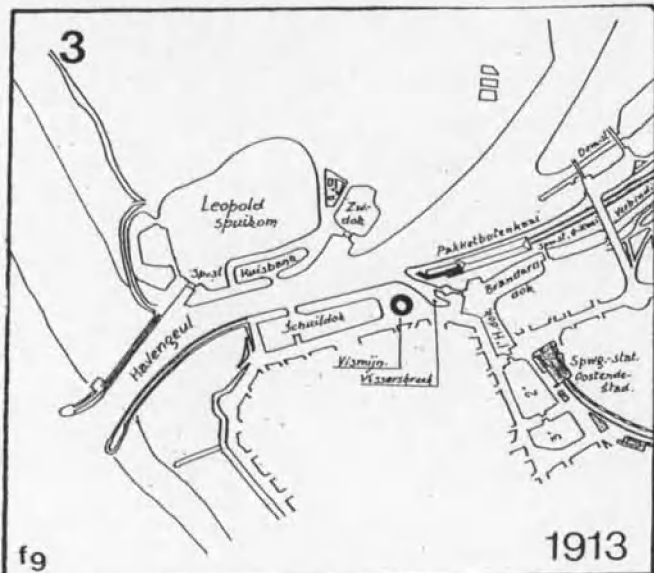
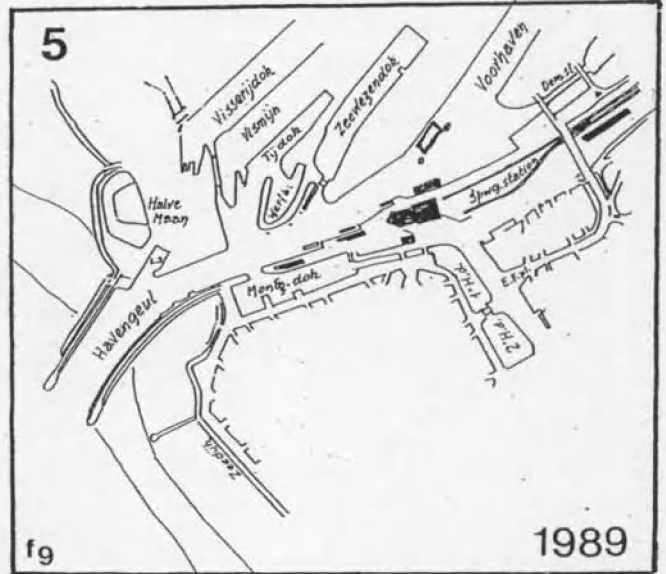
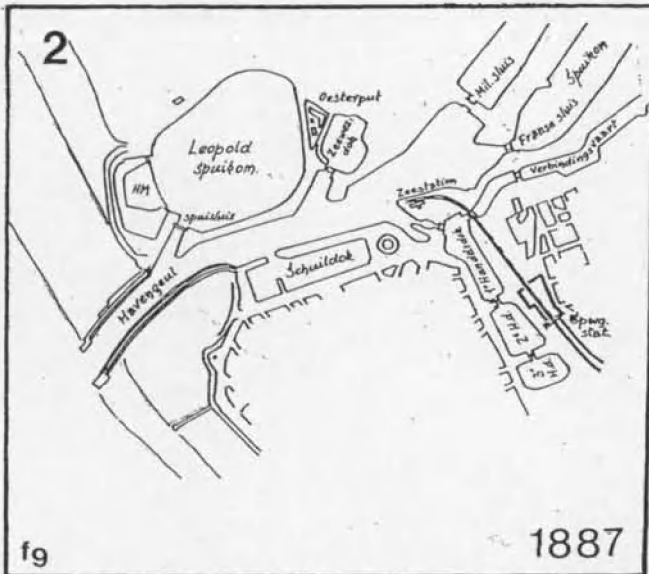
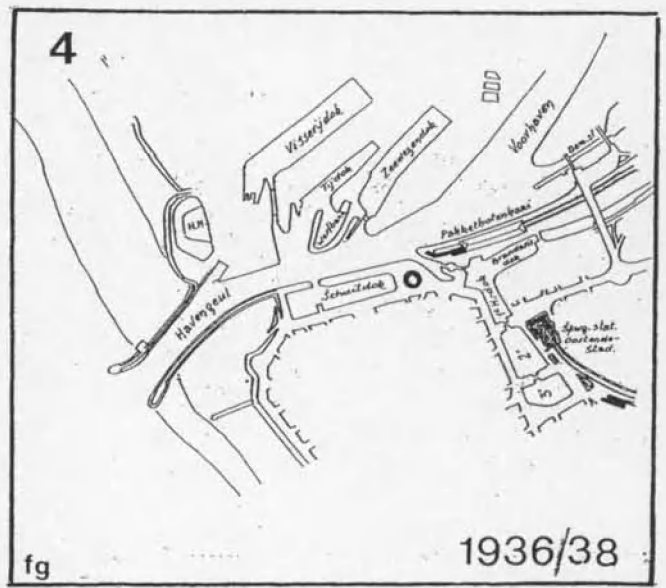
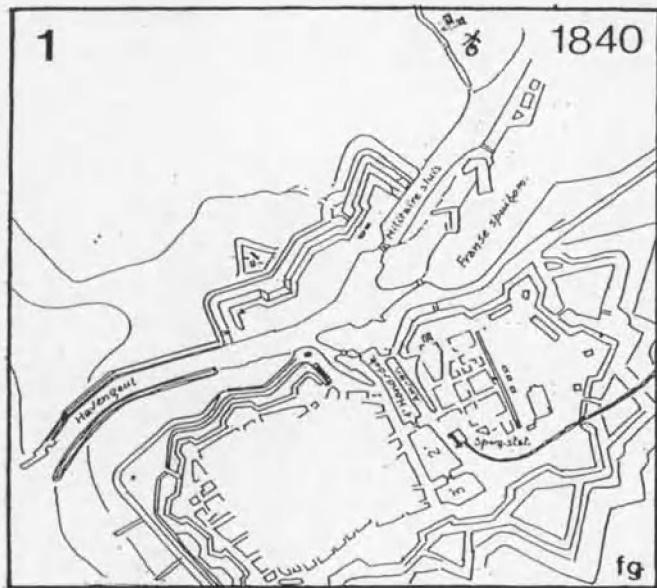

Fig.nr. 93

F. GEVAERT

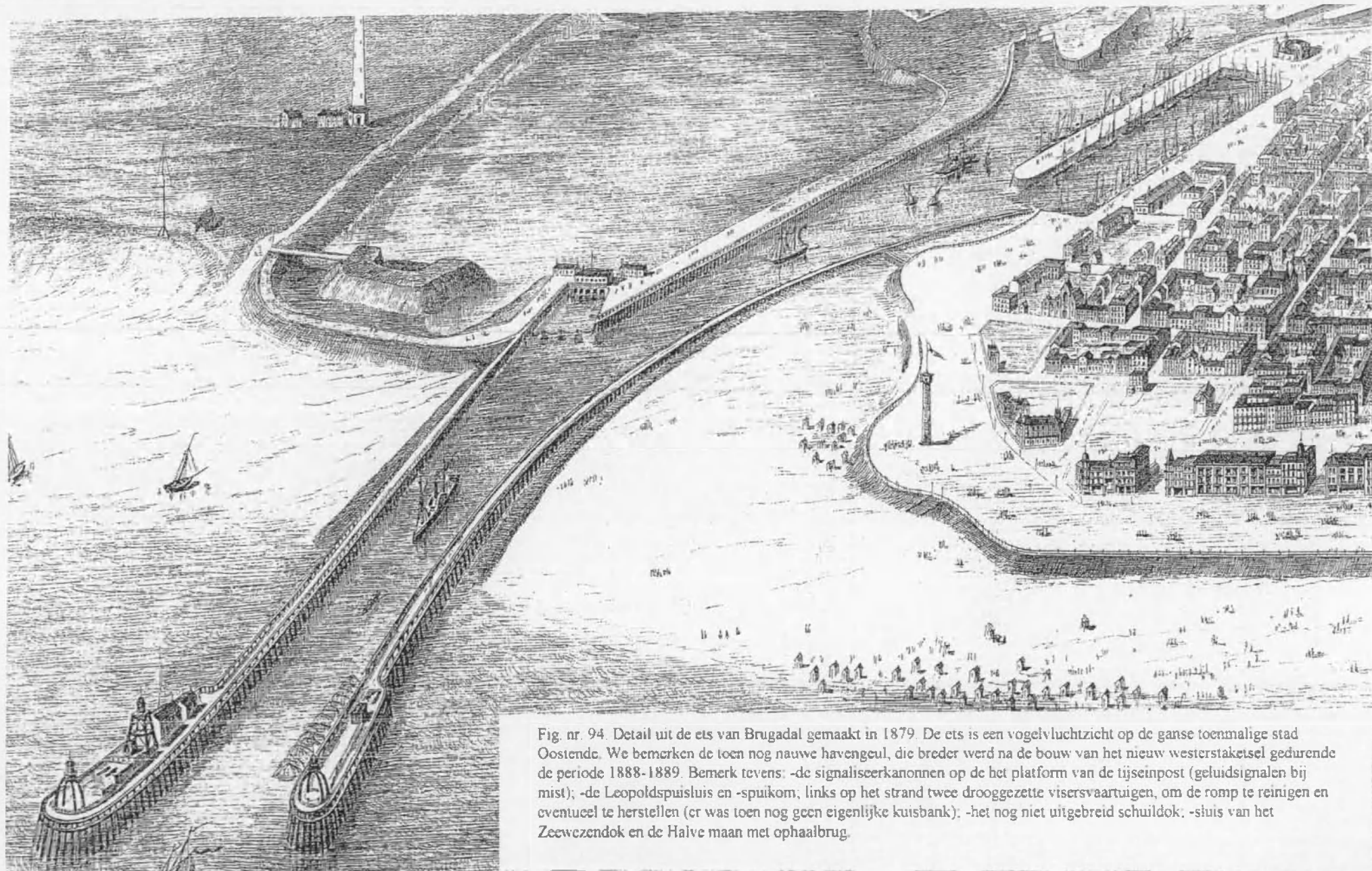

Fig. nr. 94. Detail uit de ets van Brugadal gemaakt in 1879. De ets is een vogelvluchtzicht op de ganse toenmalige stad Oostende. We bemerken de toen nog nauwe havengeul, die breder werd na de bouw van het nieuw westerstaketsel gedurende de periode 1888-1889. Bemerkt tevens: -de signalseerkanonnen op de het platform van de tijseinpost (geluidsignalen bij mist); -de Leopoldspuisluis en -spuikom; links op het strand twee drooggezette visersvaartuigen, om de romp te reinigen en eventueel te herstellen (er was toen nog geen eigenlijke kuisbank); -het nog niet uitgebreid schuuldok; -sluis van het Zeewezendok en de Halve maan met ophaalbrug.

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE (deel 15)
ROMAIN & SYLVEER MAES IN DE PISTE-ARENA GEDURENDE W.O. II

door **Michel CAPON**

Naast de meetings in de open velodrooms van lente tot herfst waren er gedurende de winterperiode vele wielersactiviteiten in de overdekte wielbanen.

Na de inval en de overwinning van de Duitsers werden de wielersactiviteiten weer opgenomen. Enkel de zesdagen-evenementen werden door de Duitse bezetter verplicht afgevoerd. Ons land beschikte toen over drie overdekte wielbanen waarvan de activiteiten in de winterperiode plaats grepen : Antwerpen, Brussel en Gent.

In het begin van de oorlog zag het er voor de Brusselse velodroom allesbehalve rooskleurig uit. Het Brussels sportpaleis van Ernest VAN HAMMEE werd door de bezetter gebezigd om gevangenen en vluchtelingen te herbergen (1) Toch kreeg de bestuurder het klaar om in de winter van 1940 opnieuw te openen. Het Gentse Kuipke had af te rekenen met schade van een bombardement, waardoor de piste zelf onberijdbaar was geworden. Toch werd ze onder impuls van directeur Oscar BRAECKMAN snel hersteld. Het Antwerps sportpaleis onder leiding van Leon VAN GASTEL bleef van alle oorlogsgeweld gespaard.

De piste-activiteiten in de winterperiode, met de korte dagen, waren voor de gewone volksmens een uitlaatklep voor amusement en verstrooiing in deze benepen oorlogstijden. De wintervelodrooms beleefden voor wat de publieke belangstelling betrof gouden dagen. Zeemeeuwrenners Romain & Sylveer MAES namen uiteraard ook deel aan deze wedstrijden. In het jaar 1941 was Romain 28 jaar, Sylveer 32 jaar. Beiden waren op het hoogtepunt van hun lichamelijke kracht.

Gedurende 11 jaar reden de Zeemeeuwrenners samen tot in 1945; jaar waarin Romain definitief de fiets aan de haak hing. Volgens de toenmalige kenners waren ze in de oorlogsperiode de populairste ploeg van België in de ploegkoerswedstrijden in de velodrooms. Vandaar waren ze steeds een grote aantrekkingspool die de voor hen opgekomen wielersliefhebbers steeds heeft weten te begeisteren. Het motto luidde: één tegen allen. De West-Vlamingen Romain & Sylveer MAES tegen de anderen. Door deze situatie werden ze dikwijls van de overwinning weerhouden; vandaar hun zeer vele ereplaatsen. Het was eigenaardig dat deze wegrenners het de klassieke zuivere pistiers zo moeilijk konden maken. Blijkbaar waren de Zeemeeuwrenners van alle markten thuis.

Zowel Sylveer als Romain beschikten over een geweldige demarrage. Daarbij bleken ze de opgebouwde snelheid ook lange tijd te kunnen volhouden. In de ploegkoersen was Sylveer meer de renner van het onderhouden van een hoge snelheid. Romain kon dan aan de meet nog een 'jump' plaatsen. De natuur had Sylveer bovendien begiftigd met een enorm recuperatievermogen.

1943 was voor de MAESEN hun beste oorlogsjaar. We geven enkele markante 100 km ploegkoers - gebeurtenissen mede. In het Frans heet een ploegkoers 'Américaine'

en. in het Engels 'Madison'. 'Américaine' verwijst naar de oorsprong van de ploegkoersen in Amerika. Het epicentrum ervan lag in de wielertempel Madison Square Garden van New York.

7/2/1943 Parijs: Recordmeeting.

Niettegenstaande de magere jaren konden er nog veel premies verzameld worden voor bijzondere gelegenheden. Deze meeting stond betiteld als recordpoging tot het vestigen van een betere lokale tijd. Gezien het hoog bedrag aan vergoeding, waren alle betere renners van wereldformaat kandidaat.

Zoals gewoonlijk vertoefde de ploeg MAES in de eerste gelederen, Door hun soigneur werden de tussentijden zeer goed bijgehouden. Aan km 90, hetzij 10 km vóór de aankomst, plaatsten Sylveer en Romain zich aan kop en maakten er een sprint-tijdrit van. Ze namen de leiding van de ganse meute en verhoogden stelselmatig het tempo, sneller en sneller. Ronde per ronde 'lostten' ze ploeg per ploeg. Tot een eindsprint kwam het zelfs niet. Ze hadden gewoon iedereen van zich afgereden, of in wielertermen gezegd: 'gelost'. Ze wonnen overtuigend en met grote brio in een nieuwe recordtijd van 2 u 7' 17", hetzij 47,14 km/uur gemiddeld. Tweede waren het klassieke pistekoppel Omer DEBRUYCKER - Kamiel DEKUYSSCHER (2); de enige ploeg in dezelfde ronde.

23/10/1943 Parijs :

Voornoemd record hield stand tot 23/10/43. De Belgische ploeg Albert BILLIET (3) - Gustaaf DANNEELS (4) deed er 37 sec. minder over de 100 km. Spurter DANNEELS klopte Romain MAES met 10 cm, waardoor de vorige recordhouders (R. & S. MAES) nipt tweede eindigden.

21/11/1943 Brussel :

De maand nadien klopte de ploeg MAES in het wintervelodroom van Brussel de voornoemde Parijse winnaars in een tijd van 2 u. 3'.

25/12/1943 Brussel :

Sylveer en Romain MAES waren in deze periode in grote topvorm. Een maand later, Kerstmis 1943, nam het puik, het kruim en de 'fine fleur' van de pistierwereld het opnieuw tegen elkaar op. Gezien alle toenmalige vedetten aanwezig waren kon deze bijeenkomst gelden als een officieus wereldkampioenschap van de toen klassieke 100 km ploegkoers. R. & S. MAES werden nipt verslagen door het koninginnekoppel Karel KAERS (5) - Rik VAN STEENBERGEN(6). Ziehier de kleurrijke uitslag:

1. Karel KAERS - Rik VAN STEENBERGEN
100 km in 2u 0' 53" - nieuw plaatselijk record.
2. Romain MAES - Sylveer MAES op 1 lengte.
3. Robert NAEYE - Lucien ACOU (7).
4. Achiel BRUNEEL - Kamiel DE KUYSSCHER (8)
5. Omer DEBRUYCKER - Albert BRUYLAND (9).
6. Adolphe PRAT - Maurice ARCHAMBAUD (Fr) (10).
op 1 ronde:
7. Adelin VANSIMAEYS - Odiel VAN DEN MEERSCHAUT
8. Albert BILLIET - Gustaaf DANNEELS
9. Achiel DEBACKER - Jef VAN DE VIJVER (Ned.) (11).
10. Robert FRUYTHOF - August VAN MIERLO

Daarmee valt het doek over de oorlogsperiode. In een volgende bijdrage zal de Velo Club de Zeemeeuw-geschiedenis verder gaan met het tijdperk vanaf de bevrijding september 1944.

VERWIJZINGEN

- (1) GELDHOF Patrieck en VANYSACKER Dries. En de broodrenner hij fietste verder, Leuven 2005, blz 92.
- (2) Omer DEBRUYCKER (°1906 +1989): Prof 1930-47.
Won 9 zesdaagsen.
Kamiel DEKUYSSCHER (°1916 + 1988): Prof 1935-51.
Won 5 zesdaagsen
- (3) Albert.BILLIET (°1907 +1977): Prof 1929-45.
Won 12 six-days.
- (4) Gustaaf DANNEELS (°1913 + 1976): Prof 1933-46.
Kamp. v. Belg. 1933.
Parijs-Tours: 1934 +36 +37.
- (5) Karel KAERS (°1914 +1972): Prof 1933-48:
Wereldkampioen 1934
Kamp. v. Belg. 1937
Kamp. v. Belg. achtervolging (piste) 1939
Ronde van Vlaanderen 1939
- (6) Rik VAN STEENBERGEN (°1924 +2003): Prof vanaf 1943.
Oorlogsuitslagen: 1943: Ronde van Vlaanderen
Kampioen van Belg.
Kamp. van Vlaanderen.
1944: Kamp. v. Belg. achtervolging (piste)
- (7) Robert NAEYE (°1917 +1998: Prof 1936-52. Waregemnaar die zich in Brussel vestigde. Won 4 zesdaagsen.
Lucien ACOU (°1921): Prof 1941-57. West-Vlaming die uitweek naar Brussel. Won 2 zesdaagsen. Van 1958 tot 1972 was hij technisch raadgever van de Belgische Liefhebbers. Eén van zijn dochters, Claudine, huwde in 1967 met Eddy MERCKX
- (8) Achiël BRUNEEL (°1918 +1955): Prof 1939-54. Pisterenner van hoog niveau met een verbazende stijl. Was een spectaculaire zesdagenrenner, die er 12 won.
- (9) Albert BRUYLANDT (°1921): Prof 1940-51. Won 4 zesdaagsen.
- (10) Adolphe PRAT (°1919): Franse pistier van 1941 tot 1953.
Maurice ARCHAMBAUD (°1906 +1955): Prof 1932-43. Franse pisterenner bijgenaamd 'le nain' (de dwerg). Alhoewel klein van gestalte, beschikte hij over enorme rennerscapaciteiten. Hij heeft verschillende keren het werelduurrecord op de velodroom verbeterd
- (11) Jef VAN DE VIJVER (Ned) (°1915): Prof 1939-44. Sterke sprinter die twee wereldtitels (1937 + 38) behaalde bij de liefhebbers, maar wiens profcarrière gedwarsboemd werd door Arie VAN VLIET ((Ned. kamp. v. 1937 t.e.m. 51).

Verdere Bronnen:

- Le cyclisme 6e supplement (1941-42-43), Paul BEVING & Albert VAN LAETHEM.
- Velo Gotha, 2005, Harry VAN DEN BREMT, Joël GODAERT, Paul DE KEYSER.
- Wereld Encyclopedie Wielrennen, P. SERGENT - G. CRASSET - H. DAUCHY.

Velodroom Parijs. Zeemeeuwrenner Sylvère MAES en verzorger William STRUBBE

Velodroom Parijs. Zeemeeuwrenner Romain MAES (x)

1943. Sylvère en Romain MAES tijdens een stop van een oefenrit (Collectie Luc SCHAEK)

OPROEP

Een warme oproep aan oud-leerlingen, familie van oud-leerlingen, oud-leerkrachten, familie van oud-leerkrachten, sympathisanten van het Stedelijk Conservatorium ofte muziekschool.

Teneinde het archief van de Oostendse Muziekschool verder aan te vullen, wordt een oproep gedaan aan al wie in het bezit is van enig document i.v.m. de school (foto, diploma, programma, persartikel, e.a.), bij voorkeur van de periode tussen 1899 en 1970. Om contact op te nemen met het Conservatorium: Romestraat 36, 8400 Oostende. Telefoon 059.70.70.08. Fax 059.51.82.19. E-mail: vic.neiryck@conservatoriumoostende.org.

Dank bij voorbaat voor de welwillende zoektocht.

Rond het ontstaan van de hangaars en andere gebouwen bij het vlotdok (1)

door Raymond VANCRAEYNEST

De Handelskamer richtte op 28 juli 1891 een brief aan de Gemeenteraad die voor de haven nieuwe plannen had laten opstellen door stadsingenieur Verraert en P. De Mey, ingenieur van Bruggen en Wegen.

A Laroye, de voorzitter van de sectie handel en vervoer van de Handelskamer, in naam van de invoerders en de handelaars, vond dat het ontworpen nieuw dok veel te klein was. Hij wilde vooral meer hangaars en open stapelruimte.

Er kwam geen schot in de zaak. De jaren gingen voorbij. Meer dan 10 jaar later, op 25 april 1902, wendde de Handelskamer zich tot de Stad. Zij schreef dat zij reeds op 20 oktober 1900 aan de Stad de vraag had gericht over de beschikbaarheid van de nieuwe haventerreinen. Op 29 december 1900 had de Stad daarop geantwoord dat ze wachtte op de beslissingen te nemen over de plaats van de hangaars en van de spoorwegen. Er zou daarover een beslissing genomen worden in 1901, maar tot nog toe had de Stad daarover niets vernomen.

Op 30 december 1902 hield de Handelskamer een vergadering met stadsingenieur Verraert waarop deze laatste een plan voorlegde, door hem uitgedacht, over de havenuitrusting: de westkaai van het vlotdok zou uit 5 delen bestaan waaronder 3 hangaars met verdieping genummerd 1, 3 en 5 voor het stapelen van nitraat en granen en 2 open ruimten met nummers 2 en 4. Over de oostkaai werd nog geen beslissing genomen. Alleen het openbaar stapelhuis van 40 bij 20 m. zou op het noordelijk einde van de oostkaai opgetrokken worden.

Op 3 januari 1905 waren op de westkaai van het vlotdok de grondvesten van één hangaar voltooid, de grondvesten van de tweede waren ver gevorderd en van de derde was men bezig de palen in te heien (2).

In oktober 1904 had de Handelskamer al laten weten dat de grondvesten van één hangaar en van het stapelhuis voltooid waren. Op 26 juni 1905 kon de Handelskamer aan de minister van Openbare Werken laten weten dat het eerste schip met hout voor De Buck en Deweert op 16 juni 1905 langs de sluis De Mey was binnengevaren. Het legde aan in de zuidoosthoek van het vlotdok. Op de oostkaai werd in juli 1905 een dubbel spoor gelegd en tegen einde 1905 was die kaai geplaveid. De funderingen van de hangaars op de westkaai waren voltooid en de terreinen geëffend.

In oktober 1905 kwamen de nitraatschepen naar het nieuw vlotdok hoewel er geen bruikbare hangaars waren. De lading werd gelost in lichters, in spoorwegwagons en op vrachtwagens niettegenstaande de westkaai nog niet geplaveid was.

Op 23 januari 1906 schrijft de stad de aanbesteding uit voor de bouw van drie hangaars en het openbaar stapelhuis op de bestaande grondvesten (3). De inschrijvingen worden geopend op donderdag 15 februari 1906. Het is Henri Smis-Valcke die de werken zou uitvoeren tegen

747.506,52 frank (4). Het stapelhuis meet 40 bij 20 m. De kelder is 2,60 m. hoog, het gelijkvloers 4 m. en de eerste verdieping 3,90 m. De hangaars meten 100 bij 25 m. Het gelijkvloers is 6 m. hoog en de eerste verdieping 4 m. (5).

In juni 1906 lagen de grondvesten van het gebouw van de havenkapitein al 6 maanden klaar. Aan de hangaars en het stapelhuis werd haastig voortgewerkt. Op de westkaai van het vlotdok werden 2 sporen aangelegd (6).

Op 27 juli 1906 zou de aanbesteding plaats hebben voor het gebouw van de diensten van de douane en van de spoorwegen. Het deel A ging 60.325,56 frank kosten en het metalen deel B 5.215,91 frank (7).

In 1907 en 1908 werd er op de oostkaai van het vlotdok nog niet gewerkt aan de bouw van hangaar 6 noch aan het spoorweggebouw. Op 18 november 1908 klaagde de Handelskamer aan de Minister van Verkeer dat er nog geen spoorweggebouw voorhanden was.

Op de gemeenteraad van 11 februari 1908 werd een wijziging goedgekeurd voor hangaar 6. De lengte zou 100,15 m. bedragen, de breedte 37 m. Er zou een heraanbesteding gehouden worden (8). Die greep plaats op 26 maart 1908 (9).

In de gemeenteraad van 24 maart 1908 werd een conventie goedgekeurd, gesloten tussen de Staat en de Stad, voor het bouwen van het huis en het kantoor van de havenkapitein en voor het sluismeestershuis (ten noorden van hangaar 1).

De uitslag van de aanbesteding voor de bouw van hangaar 6 (100 x 37 m.) gaf als resultaat op 26 maart 1908: Leon Lootens: (139.587,48 frank) en August Gillain: (138.033,21 frank) (10).

In oktober 1908 waren het stapelhuis en het douane- en spoorweggebouw afgewerkt. Hangaar 6 was bijna onderdak (11). Op de westkaai lagen er tussen de hangaars 1, 3 en 5 enorme stapels hout. Langs de kaai lagen 2 treinsporen en een tramspoor. De hangaars zelf lagen op het gelijkvloers volgestapeld met nitraat (12.000 ton). Enkele delen waren gevuld met graan. De verdiepingen bestemd voor granen konden niet gebruikt worden bij gebrek aan kranen (12). Zes elektrische kranen werden op de westkaai opgesteld, begin december 1911, en geleidelijk in werking gesteld.

Op 7 juni 1910 vroeg de Handelskamer aan de stad Oostende om de bevloering van hangaar 6 uit te voeren met reeds gebruikte stenen ten einde ook daar nitraat te kunnen stapelen. In het begin van 1911 werd dat uitgevoerd.

De gebouwen voor de havendienst werden toegewezen op 12 oktober 1910 aan J. Sanders tegen 136.280 frank. Tegen 17 oktober 1911 moesten ze voltooid zijn. Ze bestonden uit het gebouw voor de havenkapiteinsdienst en het sluiswachtersgebouw ten noorden van hangaar 1.

De douane betrok haar nieuwe lokalen op 1 april 1911 en het oud stapelhuis werd buiten gebruik gesteld op 1 januari 1911. Toch bleven in het oud stapelhuis nog enkele diensten bewaard zolang de diensten Oostende-Tilbury en Oostende-Londen nog bleven vertrekken van de oude kaai van de stoomschepen tot juni 1912. In 1911 besliste de stad ook een pompierkazerne te bouwen, speciaal voor de havendienst naast de kantoren van Cockerill.

(1) Zoals uit de tekst blijkt, komen de meeste inlichtingen uit het tijdschrift van de Handelskamer.

(2) Car. 03/01/1905.

(3) Car. 23/01/1906.

(4) Car. 15/02/1906.

(5) E.O. 14/02/1906.

Effectieve Leden 2006

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr.	Beirens	Dirk	Floralaan 7	8400 Oostende	
Dhr.	Bekaert	Jean-Marie	Brusselstraat 8/6	8400 Oostende	
Dhr.	Berard	Julien	Kerstraat 32	8400 Oostende	
Dhr.	De Langhe	Jean	Vindictivelaan 6/2	8400 Oostende	
Mevr.	Debrock	Marie-José	Garenmarkt 10 - App. 1	8000 Brugge	
Dhr.	Dewulf	Lionel	Rivierstraat 30	8400 Oostende	
Mevr.	Dreesen	Rosy	Rode Kruisstraat 4	8400 Oostende	
Dhr.	Falise	Jean Pierre	Hendrik Serruyslaan 78/19	8400 Oostende	
Mevr.	Farasyn	Gilberte	Ernest Feysplein 15/85	8400 Oostende	
Dhr.	François	Luc	Chrystantenstraat 19	8400 Oostende	
Dhr.	Gevaert	Ferdinand	Duinenstraat 40	8450 Bredene	
Dhr.	Goethaels	August.	Stockholmstraat 21/10	8400 Oostende	
Dhr.	Hostyn	Norbert	Leopold II laan 18/7	8400 Oostende	
Dhr.	Hubrechtsen	Freddy	Gerststraat 35A	8400 Oostende	
Mevr.	Maes	Simone	Hendrik Serruyslaan 78/19	8400 Oostende	
Dhr.	Mahieu	Erwin	Noordlaan 3	8450 Bredene	
Dhr.	Major	Walter	Kastanjelaan 52	8400 Oostende	
Dhr.	Moerman	Herman	Parijsstraat 11/6	8400 Oostende	
Dhr.	Ouvry	Robert	Vlaanderenstraat 45/3	8400 Oostende	
Dhr.	Pinckot	Louis	Kerkstraat 21/1	8400 Oostende	
Dhr.	Prinzic	Valère	Euphr. Beernaertstraat 48	8400 Oostende	
Dhr.	Servaes	Guy	Plantestraat 82	8400 Oostende	
Dhr.	Smisjaert	Emiel	Hendrik Serruyslaan 4/9	8400 Oostende	
Mevr.	Stubbe	Nadia	Blauwvoetstraat 7	8400 Oostende	
Dhr.	Van Daele	Serge	Coupurestraat 7	8450 Bredene	
Dhr.	Van Duyvenboden	Georges	Blauwvoetstraat 7	8400 Oostende	
Dhr.	Van Haverbeke	Edgard	Christinastraat 2/5	8400 Oostende	
Dhr.	Van Hyfte	Ivan	Kastanjelaan 58	8400 Oostende	
Dhr.	Van Iseghem	August	Ijzerstraat 1	8400 Oostende	
Dhr.	van Tieghem	Paul	Zeeweg 44	8490 Jabbeke	
Dhr.	Vancraeynest	Raymond	Blauw Kasteelstraat 103	8400 Oostende	
Mevr.	Vermaut	Claudia	Paardenmarkt 8	8490 Jabbeke	
Dhr.	Vermeersch	Gilbert	Blauwkasteelstraat 98/2	8400 Oostende	
Dhr.	Versluis	Roland	Brugsesteenweg 53 A	8450 Bredene	
Dhr.	Verwaerde	Koenraad	A. Choqueelstraat 1	8400 Oostende	
Dhr.	Vilain	Omer	Rogierlaan 38/11	8400 Oostende	

Beschermende Leden 2006

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Mevr.	Ackein	Mary	Spoorwegstraat 35	8400 Oostende	
Mevr.	Berden-Boydens	G.	Velodroomstraat 4	8400 Oostende	
Dhr.	Blomnaert	Etienne	Alfons Pieterslaan 118/11	8400 Oostende	
Dhr.	Caenen	Luc	Elsensesteenweg 277/1	1050 Brussel (Elaene)	
Dhr.	Calcoen	Marcel	Verenigingstraat 12	8400 Oostende	
Mevr.	Chatlen	Ghislaine	Rogierlaan 19/7	8400 Oostende	
Mevr.	Degraeve	Yolande	Rogierlaan 39/1	8400 Oostende	
Mevr.	Dekeyser	Simonne	Sint Sebastiaanstraat 6	8400 Oostende	
Dhr.	Delanoye	Ronny	Vrijheidstraat 80	8400 Oostende	
Dhr.	Depoorter	Georges	Dilbeeklaan 32	8400 Oostende	
Dhr.	Devos	Daniël	Vernigingsstraat 114	8400 Oostende	
Dhr.	Dewoert	Jozef	Zeedijk 96/447	8400 Oostende	
Dhr.	Driessen	Albert	Wezellaan 9	8400 Oostende	
Dhr.	Dufossez	Eric	Amsterdamstraat 15	8400 Oostende	
Mevr.	Dumolin	Roos	Jozef II straat 29/11	8400 Oostende	
Mevr.	Groenvynck	Jenny	Albert I Promenade 87/2	8400 Oostende	
Dhr.	Hoorelbeke	Wilfried	Klaprozenlaan 7	8400 Oostende	
Dhr.	Hostyn	Paul	Bruggelaan 12	8450 Bredene	
Dhr.	Laleman	Gerard	Kapucijnenstraat 4	8400 Oostende	
Mevr.	Laloux	Suzanne	Prinses Stefanieplein 31/	8400 Oostende	
Dhr.	Laureys	Alfons	Bevrijdingslaan 8/4	8000 Brugge	
Dhr.	Nuytten	Jan	Karel Janssenslaan 33/13	8400 Oostende	
Dhr.	Panesi	Dick	Kapellestraat 105	8400 Oostende	
Dhr.	Petit	Jean	Klemskerkestraat 19 Kamer 204	8450 Bredene	
Mevr.	Ponjaert	Suzy	Christinastraat 144/3	8400 Oostende	
Dhr.	Quaghebeur	Maurice	Halfweghuisstraat 40	8490 Jabbeke	
Mevr.	Rogiers	Yvonne	Koninginnelaan 60/2	8400 Oostende	
Dhr.	Serruys	Michael	Magdalenasteenweg 27/2	1000 Brussel	
Dhr.	van Tieghem	Michel	Vijverstraat 49	8400 Oostende	
Dhr.	Vandamme	Gerard	Voorzienigheidstraat 14	8400 Oostende	
Mevr.	Vanhavenmaet	Irène	Koningstraat 37/3	8400 Oostende	
Mevr.	Vanthuyne	Denise	Nieuwpoortsesteenweg 487	8400 Oostende	
Dhr.	Versluys	Willy	Hendrik Baelskaai 2	8400 Oostende	
Dhr.	Verstraete	Michel	Bronstraat 18	8400 Oostende	
Dhr.	Vigne	Andre	Pyeke de ten Aerdelaan 72	8400 Oostende	
	VVF Oostende		Dr. L. Colensstraat 6	8400 Oostende	
Dhr.	Vyvey	Jean	Alfons Pieterslaan 68	8400 Oostende	

Steunende Leden 2006

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr.	Allein	André	Prins Roselaan 115	8400 Oostende	
Dhr.	Asseloos	Chris	Ramskapellestraat 49	8620 Nieuwpoort	
Mevr.	Bailliere	Marina	Molenaarsstraat 43	8400 Oostende	
Dhr.	Baillière	Simon	Kastanjelaan 37	8400 Oostende	
Dhr.	Baroen	André	Hendrik Conscienceplein 1	8400 Oostende	
Dhr.	Beauprez	Eddy	Werkzaamheidstraat 1/7	8400 Oostende	
Dhr.	Beirens	André	Nijverheidstraat 42	8400 Oostende	
Dhr.	Beulen	Ronald	August Vermeylenlaan 6	8421 De Haan	
Dhr.	Beyen	August	Sint Riquierstraat 12	8450 Bredene	
Dhr.	Boogaerts	Edward	Nieuwpoortsesteenweg 493	8400 Oostende	
Dhr.	Borrey	Raymond	Stuiverstraat 379	8400 Oostende	
Mevr.	Bottu	Pierre	Albert I Wandeling 53/52	8400 Oostende	
Dhr.	Bouckenooghe	Raymond	Albert I Promenade 44/14	8400 Oostende	
Dhr.	Bousse	André	Alfons Pieterslaan 97/6	8400 Oostende	
Dhr.	Brissinck	André	Stuiverstraat 284	8400 Oostende	
Dhr.	Broucke	Léon	Lefvingestraat 133	8400 Oostende	
Mevr.	Broux	Betty	Steense Dijk 611	8400 Oostende	
Dhr.	Bullynck	Carlo	Ieperstraat 51	8400 Oostende	
Dhr.	Bulthé	Georges	Cervantesstraat 6/3D	1190 Brussel	
Dhr.	Byn	Marcel	Steense Dijk 287	8400 Oostende	
Dhr.	Callens	Wilfried	Karel Janssenslaan 8	8400 Oostende	
Dhr.	Callier	Eduard	Prinses Stefanieplein 63/	8400 Oostende	
Dhr.	Camerlinck	Ignatius	Kaistraat 3/3	8400 Oostende	
Dhr.	Carrein	Lucien	Hendrik Serruyslaan 76/60	8400 Oostende	
	Centrum Genealogie	Vlaams	Kronevoordestraat 2 A	8610 Handzame	
Dhr.	Claeys	Guy	Flamingostraat 5	8400 Oostende	
Dhr.	Claeys	Leo-Jozef	Ruddervoordestraat 40	8210 Zedelgem	
Mevr.	Claeys-Bens		Prinses Stefanieplein 37/	8400 Oostende	
Dhr.	Clibouw	Freddy	Ettlingenstraat 95	8430 Middelkerke	
Dhr.	Coelus	Robert	Vissersstraat 9	8420 De Haan	
Dhr. &	Cornelli-Goeman		Prinselaan 32	8400 Oostende	
Dhr.	Cornillie	Dominique	Distellaan 59	8400 Oostende	
Dhr.	Cornillie	Guillaume	Blauw Kasteelstraat 56	8400 Oostende	
Dhr.	Corveleyn	Roger	Buitenspad 2	8400 Oostende	
Dhr.	Coulter	Karel	Middenlaan 1	8400 Oostende	
Dhr.	Craey	Arthur	Langestraat 82	8400 Oostende	
Mevr.	Dacle		Verenigingstraat 133	8400 Oostende	
Dhr.	Daman	Piet	Zegelaan 16	8450 Bredene	
Dhr.	Daniels	Gerard	Muscarstraat 25	8400 Oostende	
Mevr.	Dasseville	Mariette	Witte Nonnenstraat 34	8400 Oostende	
Dhr.	Dauwe	Freddy	Bosduivestraat 4	8400 Oostende	
Dhr.	De Brouwere	Jan	Troonstraat 38/14	8400 Oostende	
Dhr.	De Gryse	Andries	Violierenlaan 130/1b	8400 Oostende	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Mevr.	de Kievith	Ena	Zwanenstraat 26	8460 Dudenburg	
Dhr.	De Smedt	Jean Pierre	Kwartelstraat 18	8400 Oostende	
Dhr.	De Vriese	Fernand	Rode Kruisstraat 10	8400 Oostende	
Dhr.	Debruyne	Richard	Leopold II laan 7/4	8400 Oostende	
Dhr.	Deckers	Yves	Dekenijstraat 4	8400 Oostende	
Mevr.	Declercq	Maria	Mariakerkelaan 16	8400 Oostende	
Dhr.	Decombel	Hubert	L. Van Tyghemlaan 24	8400 Oostende	
Dhr.	Decorte	Fernand	L. Van Tyghemlaan 32	8400 Oostende	
Mevr.	Dodrie	Raymonda	Plakkersstraat 17	8400 Oostende	
Dhr.	Degricek	Anton	Hamsterstraat 19	8400 Oostende	
Dhr.	Degroote	Jean-Pierre	Blauwkasteelweg 4/7	8310 St-Kruis	
Dhr.	Dehondt	Marcel	Timmermanstraat 17	8400 Oostende	
Dhr.	Deknock	Louis	Sint Clarastraat 6	8400 Oostende	
Dhr.	Delanghe	Ivan	Euphr. Beernaertstraat 54	8400 Oostende	
Mevr.	Delanghe	Nora	Sint Franciscusstraat 16	8400 Oostende	
Dhr.	Derycke	Etienne	Duivenstraat 1	8400 Oostende	
Dhr.	Deschacht	Daniël	Lotuslaan 19	8400 Oostende	
Dhr.	Deschacht	Frederik	Beukenlaan 58	8400 Oostende	
Dhr.	Desmyter	Antoine	Brusselstraat 8/9	8400 Oostende	
Mevr.	Desport	Anita	Fregatstraat 16	8400 Oostende	
Dhr.	Devisch	Luc	Roekstraat 17	8400 Oostende	
Mevr.	Devisscher	Godelieve	Nieuwpoortsesteenweg 851	8400 Oostende	
Dhr.	Devos	Luc	Leopold Decouxlaan 75	3012 Wilsede	
Mevr.	Dewilde	Frie	Dorpstraat 152	8432 Leffinge	
Dhr.	Duchateau	François	Leffingestraat 56/3	8400 Oostende	
Dhr.	Dury	Eduard	August Vermeylenstraat 128/9	8400 Oostende	
Dhr.	Ente	Pierre	Leopold I plein 5/7	8400 Oostende	
Dhr.	Fiers	Franky	Kerkeveldweg 52	1640 St-Genesius-Rode	
Dhr.	Florizoone	Patrick	Voskenslaan 42	9000 Gent	
Dhr.	Francier	Jacques	Torhoutsesteenweg 509	8400 Oostende	
Dhr.	Geldhof	Charles	Hof ter Mere 4	9000 Gent	
Dhr.	Geldhof	Rouvy	Prinsenlaan 39	8400 Oostende	
Dhr.	Geuskens	Xavier	Nethestraat 17	3941 Hechtel-Eksel	
Dhr.	Gezels		Pekelharing 35	9000 Gent	
Mevr.	Glibert		Sint-Clarastraat 5	8400 Oostende	
Dhr.	Goberecht	Hugo	Paul Michielslaan 45	8400 Oostende	
Dhr.	Goekint	Julien	Zandvoordeschorredijkstr 65	8400 Oostende	
Dhr.	Goes	Dirk	Westlaan 29	8400 Oostende	
Dhr. &	Goes-Bousmans		Westbilklaan 12	8470 Gistel	
Dhr.	Guillemin	Jan	Koninginnelaan 50/4	8400 Oostende	
Dhr.	Hostyn	Jan	Zwaluwenstraat 118	8400 Oostende	
Dhr.	Houwen	Raymond	Meeuwenlaan 9	8400 Oostende	
Dhr.	Hulpiau	August	Langestraat 41 B	8400 Oostende	
Dhr.	Huys	Staf	Kapellestraat 86 6V	8400 Oostende	
Dhr.	Ingelbrecht	Eric	Meeuwenlaan 28	8400 Oostende	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr.	Ingels	Johan	Stuiversstraat 28	8400 Oostende	
Dhr.	Inghelbrecht	Jan	Troonstraat 26/119	8400 Oostende	
Dhr.	Ippet	Simon	Verenigingstraat 161	8400 Oostende	
Dhr.	Joye	Johan	Violierenlaan 124	8400 Oostende	
Dhr.	Kimpe	Pierre	Jules Peurquetstraat 18/	8400 Oostende	
Dhr.	Lambert	Geert	Batterijstraat 16	8400 Oostende	
Dhr.	Lamoot	Daniël	Hoogwegel 20	8460 Oudenburg	
Dhr.	Lamoot	R.	Albert I Promenade 38/8	8400 Oostende	
Mevr.	Lanoye	Monique	Madridstraat 2/5	8400 Oostende	
Dhr.	Laroye	Eric	Koningstraat 37/1	8400 Oostende	
Dhr.	Laschet	J.	Nieuwe Langestraat 53	8400 Oostende	
Dhr.	Lavens	O.	Grotestraat 175	8421 De Haan	
Dhr.	Leemman	Vic	Molenstraat 46	8450 Bredene	
Dhr.	Lisabeth	Robert	Heidebloemstraat 24	8400 Oostende	
Dhr.	Litiere	Jacques	Burgemeester A Ronsclaan	8470 Gistel	
Mevr.	Louwagie		Carnegiealaan 39	3500 Hasselt	
Dhr.	Lowyck	Jan	Zwaluwenstraat 77	8400 Oostende	
Dhr.	Maes	Rene	Petunialaan 11	8400 Oostende	
Mevr.	Mahieu	Marie-Christine	Duinenstraat 123	8450 Bredene	
Dhr.	Mahieu	Raymond	Duinenstraat 186	8450 Bredene	
Dhr.	Marchand	Celest	Stationsstraat 96	8470 Gistel	
Dhr.	Marin	Peter	Salviaalaan 48	8400 Oostende	
Dhr.	Marlein	Marcel	Jozef II straat 35	8400 Oostende	
Dhr.	Michielszen	Karel	Vaardijk-Noord 1	8460 Oudenburg	
Dhr.	Mille	Henri	Groentemarkt 10/3	8400 Oostende	
Dhr.	Missioen	André	Steen Dijk 364	8400 Oostende	
Dhr.	Monteyne	Jokny	Luchthavenstraat 47	8400 Oostende	
Mevr.	Montmorency	Marie-José	Albert I Promenade 65/16	8400 Oostende	
Dhr.	Montmorency	Wilfried	Sint Paulusstraat 10-12	8400 Oostende	
Dhr.	Neiryneck	Vic	Noordstraat 13	8420 De Haan	
Dhr.	Neyman	Rigobert	Jules Peurquetstraat 53	8400 Oostende	
Dhr.	Nolf	Dirk	Nieuwpoortsesteenweg 56	8400 Oostende	
Dhr.	Olsen	Jan	Prinses Stefanieplein 39	8400 Oostende	
Dhr.	Panckoucke	Raymond	Bloemenstraat 11	8400 Oostende	
Dhr.	Parnentier	R.	Wilgenlaan 40	8400 Oostende	
Dhr.	Passchijn	Henri	Druivenlaan 9	8400 Oostende	
Dhr.	Perdoens	André	Acaciaalaan 10	8400 Oostende	
Mevr.	Piers		Henrik Serruyslaan 42	8400 Oostende	
Dhr.	Pitteljon	Etienne	Leopoldlaan 179	8430 Middelkerke	
Dhr.	Plovie	Marcel	Eigen Haardstraat 9	8400 Oostende	
Dhr.	Porta	Felix	Leopold II laan 21/4	8400 Oostende	
Dhr.	Pottiez	Jean	Rietstraat 51	8400 Oostende	
Dhr.	Priem	Jacques	Frans Musinstraat 19	8400 Oostende	
Dhr.	Proot	F.	Plantenstraat 47	8400 Oostende	
Dhr.	Provoost	Emiel	Paul Michielslaan 33	8400 Oostende	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr &	Pruvost		Mercuriuslaan 13/3	1180 Brussel	
Mevr.	Quaegebeur	Martine	Feetnepad 4	8400 Oostende	
	Ramskapelle	Heemkring	Hermestraat 37	8620 Nieuwpoort	
Dhr.	Rappelet	Willy	Prinses Stefanieplein 59/	8400 Oostende	
Dhr.	Schramme	Hugo	Petunialaan 41	8400 Oostende	
Dhr.	Segers	Jean	Amsterdamstraat 33/1	8400 Oostende	
Dhr.	Smissaert	Georges	Sint-Annalaan 136	1800 Vilvoorde	
Dhr.	Standaert	Romy	Gistelhofstraat 90	8920 Langemark	
Dhr.	Stengee	Jean	Van Tyghemlaan 39	8400 Oostende	
Dhr.	Stengee	Pierre	Gentstraat 6	8400 Oostende	
Dhr.	Stubbe	Roland	Frans Musinstraat 41/2	8400 Oostende	
Dhr.	Taeymans	Jack	Goumodstraat 14	2018 Antwerpen	
Dhr.	Timmermans	Roger	Sint Sebastiaanstraat 24	8400 Oostende	
Dhr.	Vaes	Patrick	Zandvoordestraat 157	8460 Oudenburg	
Dhr.	Valcke	Jos	Duivenstraat 4	8400 Oostende	
Dhr.	Valcke	Lucien	Leopold II laan 18/4	8400 Oostende	
Dhr.	Van Acker	Jean-Pierre	K. Van De Woestijnestr. 12	8400 Oostende	
Mevr.	Van Audekerke	Paule	Hendrik Scruyslaan 72/11	8400 Oostende	
Dhr.	Van Coolput	Luc	Van Stralenstraat 39	2060 Antwerpen	
Dhr.	Van der Heyde	Paul	Dorpstraat 60	8432 Leffinge	
Dhr.	Van Hoecke	Hendrik	Van Iseghemlaan 49/5	8400 Oostende	
Dhr.	Van Huele	Jean	Euph Beernaerstraat 42	8400 Oostende	
Mevr.	Van Paemel	Georgette	Stenenstraat 15	8400 Oostende	
Dhr.	Van Steen	Andreas	Rozenlaan 5	8400 Oostende	
Mevr.	Van Tyghem	Gilberte	Lotuslaan 29	8400 Oostende	
Mevr.	Vanaudenbove	J.	Kapellestraat 5/203	8450 Bredene	
Dhr.	Vancoillie	André	Zilverlaan 127	8400 Oostende	
Dhr.	Vandamme	Alfons	Dr. E. Moreauxlaan 322	8400 Oostende	
Dhr.	Vandamme	Patrick	Rode Kruisstraat 10	8450 Bredene	
Dhr.	Vandenhouwele	Norbert	Madeliefjeslaan 5	8400 Oostende	
Dhr.	Vanderbeke	Dirk	H. Conscienceplein 9/1	8400 Oostende	
Dhr.	Vandermeulen		Mercatorlaan 19/34	8400 Oostende	
Dhr.	Vandevelde	François	Gistelsesteenweg 48	8400 Oostende	
Dhr.	Vanleke		Passchijnstraat 5	8400 Oostende	
Dhr.	Vanthuyne	Geert	Nieuwpoortlaan 53/1	8660 De Panne	
Dhr.	Vanthuyne	Philip	Goedheidstraat 14/2	8400 Oostende	
Dhr.	Vanwalleghem	René	Aartsberoginnestraat 54/	8400 Oostende	
Dhr.	Vens	Roger	Schippersstraat 45/7	8400 Oostende	
Dhr. &	Verburgh-Serrano		Zwanenlaan 75	8400 Oostende	
Mevr.	Verelst	Diane	Stuiverstraat 288	8400 Oostende	
Mevr.	Verhulst	Gerda	Gerststraat 57	8400 Oostende	
Dhr.	Vermeersch	Daniël	Lijsterbeslaan 56	8400 Oostende	
Dhr.	Vilain	Romy	Joseph Petrestraat 8/11	1500 Halle	
Dhr.	Vincke	Vincent	Leopold II laan 8/3	8400 Oostende	
Dhr.	Vlaemynck	Luc	Edmond Laponstraat 22	8400 Oostende	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
	Vrienden Sted. Musea		Ernest Feysplein 15/27	8400 Oostende	
Dhr.	Vynck	Roger	Kemmelbergstraat 61	8370 Blankenberge	
Dhr.	Vyncke	Wilfried	Nijverheidstraat 26/1	8400 Oostende	
Dhr.	Vyvey	Albert	Leopold I plein 2/1	8400 Oostende	
Dhr.	Walters	Guido	Honoré Borgersstraat 107	8400 Oostende	
Dhr.	Weise	Rudi	Voorhavenlaan 1/14	8400 Oostende	
Dhr.	Welcomme	Jacques	Prof. Mac Leodplein 5	8400 Oostende	
Dhr.	Wendela	Michel	Oosthelling 11/28	8400 Oostende	
Dhr.	Weynen	E.A.	J. Peurquetstraat 52/8	8400 Oostende	
Mevr.	Wolf	Ingrid	Steense Dijk 619	8400 Oostende	

Aangesloten Leden 2006

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Mevr.	Aekaert	Jeanine	Louisastraat 2 C	8400 Oostende	
Dhr.	Allemeersch	Andy	Cirkelstraat 16 A	8400 Oostende	
Dhr.	Ameloot	Gilbert	Lindenlaan 8	8400 Oostende	
Dhr.	Aneca	Renaud	Schippersstraat 58/8	8400 Oostende	
Dhr.	Arooys	Roger	Steenbakkersstraat 50	8400 Oostende	
Dhr.	Aspesslagh	John	Hermitagestraat 22	8610 Kortemark	
Dhr.	Aspesslagh	Robert	Antoon Mouquéstraat 8	8400 Oostende	
Dhr.	Baels	Eduard	Warschaustraat 12/8	8400 Oostende	
Mevr.	Bagnell	Audrey	Adolf Buytstraat 17	8400 Oostende	
Mevr.	Beauprez	Jacqueline	Fregatstraat 21/8	8400 Oostende	
Dhr.	Bockmann	Jean	Violierenlaan 74	8400 Oostende	
E.H.	Bekaert	Jozef	H. Hartplein 4	8400 Oostende	
Dhr.	Benoit	Régis	Velodroomstraat 59	8400 Oostende	
Dezlab	Bibliothec OM1/2		Pachecolaan 44	1000 Brussel	
Dhr.	Blasen-Mergen	Claude	rue de Colnet	8061 Bertrange	Luxemburg
Dhr.	Blomme	Fernand	Irisstraat 12	8400 Oostende	
Dhr.	Borgers	Freddy	Geerdegemdries 73	2800 Mechelen	
Dhr. &	Bouquez-Laplasse		Driftweg 59	8450 Bredene	
Dhr.	Boutens	Carlos	Groendreef 10	8400 Oostende	
Dhr.	Braet	Marcel	Eekhoornstraat 20	8400 Oostende	
Mevr.	Broucke	Mimi	Koninginmelaan 79/9	8400 Oostende	
	Brugse Boekhandel		Dijver 2	8000 Brugge	
Dhr.	Bulteel	Rudy	Oud Vliegveld 61	8400 Oostende	
Dhr.	Calcoen	Ian	Staatsbladstraat 16/8	1000 Brussel	
Mevr.	Callewaert	Aïna	Broederlijkheidstraat 6	8400 Oostende	
Dhr.	Capon	Boris	Ibisstraat 20	8400 Oostende	
Dhr.	Capon	Johnny	Spalaan 31	8400 Oostende	
Dhr.	Capon	Michel	Westlaan 19	8400 Oostende	
Mevr.	Capon	Sara	Torboutsesteenweg 35/9	8400 Oostende	
Dhr.	Casier	Gabriel	Stokkellaan 192	8400 Oostende	
Mevr.	Casier-Pilaeis	Claudine	Sint Hubertuslaan 84	8200 Brugge	
Dhr.	Casselman	Jaak	Boogschuttersstraat 4	8400 Oostende	
Dhr.	Catteeuw	Antoon	Frère Orbanstraat 16	8400 Oostende	
Dhr.	Claes	Pierre	Kerkstraat 44	8400 Oostende	
Dhr.	Claeys	Gerard	Stationstraat 25	8420 De Haan	
Dhr.	Collen	Jacques	Abraham Orteliuslaan 4	3500 Hasselt	
Dhr.	Coolsaet	René	Langestraat 119	8400 Oostende	
Dhr.	Coopman	François	Wilgenlaan 38	8400 Oostende	
Dhr.	Coopman	Jan	J. de ter Beerstlaan 15	8450 Bredene	
Dhr.	Cornette	Julius	Jozef II straat 41	8400 Oostende	
Dhr.	Cuypers	Jean-Marie	Ooststraat 67/1	8400 Oostende	
Mevr.	Dasseville	Elisabeth	Veilinglaan 93	1861 Meise	
Dhr.	de Bethune	Emmanuel	Kasteeldreef 10	8510 Kortrijk	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr.	De Boeck	Wilfried	Provinciale Weg 51	2890 Lippelo	
Dhr.	De Cemineck	Gustaaf	de Smet de Naeyerlaan 13/	8400 Oostende	
Mevr.	De Jonghe	Lucienne	Oostendelaan 27	8430 Middelkerke	
Mevr.	de Kievith	Gerda	Albatrosstraat 17	8400 Oostende	
Dhr.	De Mey	Jan	Kortewinkel	8000 Brugge	
	De Peperbusse		Prins Boudewijnstraat 7	8400 Oostende	
Dhr.	De Smet	Francis	Vinkenstraat 3	8400 Oostende	
Dhr. &	De Vlieghe-Ducheyne		Stationsstraat 42	9260 Schellebelle	
Dhr.	De Wispelaere	Y.	Copmenlaan 13	8420 De Haan	
Mevr.	Dechaene	Jeannine	Koningstraat 33	8400 Oostende	
Dhr.	Declercq	Philip	Prinses Elisabethlaan 2	8450 Bredene	
Mevr.	Decock	Edith	Nieuwpoortsesteenweg 883	8400 Oostende	
Mevr.	Decrien	Bea	Plakkersstraat 44	8400 Oostende	
Dhr.	Dedrie	Michel	Ernest Feysplein 15/22	8400 Oostende	
Dhr.	Degraeve	Eric	Verenigingstraat 6	8400 Oostende	
Dhr.	Deherdt	Martin	Mariakerkeplein 9	8400 Oostende	
Dhr.	Delporte	André	Avenue Blonden 38/51	4000 Liege	
Dhr.	Demacqdt	Robert	Kievitstraat 17	8400 Oostende	
Mevr.	Demey-Bens	Josette	Hendrik Serruyslaan 4/14	8400 Oostende	
Dhr.	Denecker	Freddy	Sacramentenstraat 7	8430 Middelkerke	
Dhr.	Depovere	Daniël	Zilverlaan 135	8400 Oostende	
Dhr.	Dermul	Pol	Oosthelling 11/13	8400 Oostende	
Dhr.	Deseamps		Stockholmstraat 47	8400 Oostende	
Dhr.	Deschacht	Gustaaf	Laricksenlaan 14	8400 Oostende	
Dhr.	Deschepper	Eugeen	Mariakerkelaan 8	8400 Oostende	
Dhr.	Desnerck	Arie	Passchijnstraat 63	8400 Oostende	
Dhr.	Develder	Raoul	Rietstraat 37	8400 Oostende	
Dhr.	Devolder	Jean-Pierre	Amsterdamstraat 49	8400 Oostende	
Dhr.	Devos	Marcel	Mimosalaan 51	8400 Oostende	
Dhr.	Devroese	Armand	Elisabethlaan 365	8400 Oostende	
Dhr.	Dhondt	Roger	Elisabethlaan 336/16	8400 Oostende	
Dhr.	Dillen	Raymond	Pontonstraat 14	8400 Oostende	
Dhr.	Dingens	Y.	Leopold II Iaan 6	8400 Oostende	
Dhr.	Dirickx	Kamiel	Laboralaan 182	8400 Oostende	
Dhr.	Dobbelaere	Geert	Winterkoninkjesstraat 7	8400 Oostende	
Dhr.	Duffou	Bernard	Oud Vliegveld 63	8400 Oostende	
Mevr.	Dupres	Simonne	Zandheuvel 1/44	8450 Bredene	
Dhr.	Durlinger	Erwin	Anjelierenlaan 7	8400 Oostende	
Dhr.	Durlinger	Jo	Voorhavenlaan 5/16	8400 Oostende	
Dhr.	Dutrieve	Ghislaam	Polderstraat 160	8670 Oostduinkerke	
Dhr.	Elleboudt	Jean	Orteliuslaan 15	8420 De Haan	
Dhr.	Everaert	Claude	Ieperstraat 14/21	8400 Oostende	
Dhr.	Falin	François	Stormmeuwstraat 5	8400 Oostende	
Dhr.	Finaut	Fernand	Elisabethlaan 211	8400 Oostende	
Dhr.	Fischer	André	Halfweghuisstraat 36	8490 Jabbeke	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr.	Gerard	Paul	K. Van De Woestijnestraat 3	9000 Gent	
Mevr.	Germonpre	Suzanne	Karel Janssenslaan 13/3	8400 Oostende	
Dhr.	Geuvens	Johan	Frans Musinstraat 20	8400 Oostende	
Dhr.	Gevaert	Piet	Eksterstraat 5	8450 Bredene	
Dhr.	Hendriks	Patrick	Koerslaan 14	8450 Bredene	
Mevr.	Henri	Nadine	Kapucijnenstraat 14	8400 Oostende	
Dhr.	Heughebaert	Herman	Verenigde Natieslaan 10	8400 Oostende	
Dhr.	Hostyn	Jef	Frère Orbanstraat 89	8400 Oostende	
Dhr.	Huys	Jean	Groenendijkstraat 185	8450 Bredene	
Dhr.	Jacobsen	Jean	Stockholmstraat 39/4	8400 Oostende	
Mevr.	Jacquet		Gounodstraat 2A/42	2018 Antwerpen	
Dhr.	Jansoone	Roger	Eikenlaan 12	8480 Ichtegem	
Dhr.	Jonckheere	Roger	Eigen Haardstraat 19	8400 Oostende	
Dhr.	Kint	Robert	Europagalerij 13/338	8400 Oostende	
Mevr.	Koten	Noëla	Meersstraat 6	9890 Baaigem	
Dhr.	Labbeke	Robert	Groenveld 64	1930 Zaventem	
Dhr.	Lachat	Georges	Rubenslaan 17	8421 De Haan	
Mevr.	Laleman	Jolande	Schippersstraat 56	8400 Oostende	
Dhr.	Lammaing	Alfred	Torhousesteenvweg 305	8400 Oostende	
Mevr.	Lauwers	Nicole	Jozef II straat 7 A	8400 Oostende	
Dhr.	Lecluyse	Willy	Vlinderstraat 14	8400 Oostende	
Dhr.	Leerman	Michel	Koninginnelaan 59/6	8400 Oostende	
Dhr.	Lermyte	Jean-Marie	Kortrijkstraat 323	8870 Izegem	
Dhr.	Liétard	Edwin	Wapenplein 14/3	8400 Oostende	
Dhr.	Lisabeth	Gregory	Prins Albertlaan 5	8400 Oostende	
Dhr.	Loontjens	Walter	Groenendaallaan 8	8400 Oostende	
Dhr.	Loy	Marc	Batterijstraat 70	8450 Bredene	
Dhr.	Maertens	Bernard	Sint Paulusstraat 40	8400 Oostende	
Dhr.	Maes	André	Gerststraat 103	8400 Oostende	
Dhr.	Maes	Jacky	Christinastraat 117	8400 Oostende	
Dhr.	Makelberge	Erik	Koolmeesstraat 22	8400 Oostende	
Dhr.	Maseman	Bernard	Diksmuidestraat 6/17	8400 Oostende	
Dhr.	Masschalck	Jan	Vindictivejaan 2/6	8400 Oostende	
Mevr.	Maurau	Lilian	Rogierlaan 25/7	8400 Oostende	
Dhr.	Menu	Philippe	Waterlelielaan 11	8400 Oostende	
Dhr.	Messiaen	Marcel	Henri Jasparlaan 37	8434 Westende	
Dhr.	Milh	Jan	Serafien De Rijkelaan 21	9840 De Pinte	
Mevr.	Morsa		Rogierlaan 28/5	8400 Oostende	
Mevr.	Nefors-Schuycsmans		Rogierlaan 41/4	8400 Oostende	
Dhr.	Nevens	Herman	Kievitenlaan 22	8420 De Haan	
Mevr.	Neyman	Mireille	Vredestraat 32	8400 Oostende	
Dhr.	Nieuwenhuysse	Gilbert	Elisabethlaan 1 A	8400 Oostende	
Dhr.	Nootaert	Frank	Euphr. Beernaertstraat 58	8400 Oostende	
Dhr.	Otte	Frans	Dorpstraat 109/4	8400 Oostende	
Dhr.	Pennequin	Herbert	Leffingestraat 209	8400 Oostende	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr.	Pieters	Willy	Torhoutsesteenweg 53/5	8400 Oostende	
Dhr.	Pladys	Hubert	Maria Theresiastraat 88/4	3000 Leuven	
Dhr.	Ponjaert	Joseph	Vindictivelaan 14/19	8400 Oostende	
Mevr.	Ponjaert	Victoire	Rogierlaan 34/12	8400 Oostende	
Dhr.	Porta	André	Euphr Beernaertstraat 116	8400 Oostende	
Dhr.	Pottier	John	Adolf Buylstraat 47/2	8400 Oostende	
	Provinciale bibliotheek		Jan Van Eyckplein 1	8000 Brugge	
Dhr.	Provoost	Oscar	P. Raclemeuckersstraat 33	1830 Machelen	
Dhr.	Redant	Frank	Pauwhoflaan 13	8450 Bredene	
Mevr.	Remaut		Sint-Franciscusstraat 55/6	8400 Oostende	
Dhr.	Reunbrouck	René	Voorhavenlaan 171	8400 Oostende	
Dhr.	Rigaux	Freddy	Ter Heydeilaan 336/4	2100 Deurne	
Dhr.	Rotsaert	Dirk	J. de ter Beerstlaan 16	8450 Bredene	
Dhr.	Schuyesmans	Robert	Hofstraat 28/32	8400 Oostende	
Dhr.	Serie	Edmond	Taboralaan 50	8400 Oostende	
Dhr.	Servaes	Pascal	Peter Benoitstraat 38	8400 Oostende	
Mevr.	Seys		Ooststraat 36/8	8400 Oostende	
Dhr.	Seys	Raf	Ringlaan 1	8680 Koekelare	
Dhr.	Simoen	Roland	Vindictivelaan 14/21	8400 Oostende	
Dhr.	Simoons	Roger	Groentemarkt 11/11	8400 Oostende	
Mevr.	Simon	Yvonne	Van Iseghemlaan 98/9	8400 Oostende	
Dhr.	Slambrouck	Norbert	Sterrebeeklaan 4	8400 Oostende	
Dhr.	Soenen	Rene	Blakmeers 71	1790 Hekelgem	
Mej.	Soete	Suzanne	Hendrik Serruyslaan 18	8400 Oostende	
Mevr.	Speekens	Suzanne	Albert I Promenade 86	8400 Oostende	
	Stadsarchief		Stadhuis - Vindictivelaan	8400 Oostende	
Mevr.	Storme	Annie	Orchidoelaan 5	8400 Oostende	
B.V.B.	Story-Scientia	J.	P. Van Driyseplein 8	9000 Gent	
Dhr.	Streber	Luc	Boondaelsesteenweg 589	1050 Brussel	
Dhr.	Strybol	Luc	Zeeleaan 50	8400 Oostende	
Dhr.	Stuyck	Raf	Europagaanderij 125A	8400 Oostende	
Mevr.	Sweetlove	Adolphine	Koningstraat 31/2C	8400 Oostende	
Dhr.	Sweetlove	René	Am Bahndamm 13	4700 Eupren	
Mevr.	Synaëys	Clara	Nieuwpoortsesteenweg 23/1	8400 Oostende	
Dhr.	Sys	Gustaaf	Roeselarestraat 68 B	8600 Esen	
Dhr.	Y Jaecckx	Erwin	Rivierstraat 8	8400 Oostende	
Dhr.	Tulpin	Ronald	Emiel Moysonplein 1/25	8400 Oostende	
Dhr.	Van Bergen	Jacques	Petunialaan 29	8400 Oostende	
Mevr.	Van den Bergh	Martine	Frère Orbanstraat 24	8400 Oostende	
Dhr. &	Van Den Broecke		Torhoutsesteenweg 234/5	8400 Oostende	
Dhr.	van den meerschaut	Rudi	Van Craenenbroeckstr. 69	9120 Beveren Waas	
Mevr.	Van Dender-Castelein	Roos	de Smet de Naeyerlaan 3 (8400 Oostende	
Dhr.	Van Eycken	Jocelyn	Sint Sebastiaanstraat 20	8400 Oostende	
Mevr.	Van Geluwe		Vinkenstraat 5	8400 Oostende	
Dhr.	Van Outryve	Lucien	Karel Janssenslaan 5/1	8400 Oostende	

Titel	Naam	Voornaam	Adres	Plaats	Land
Dhr.	Van Roose	Johan	Kabeljauwstraat 5	8460 Oudenburg	
Dhr.	Van Roost	Paul	Tervuursesteenweg 408	2800 Mechelen	
Dhr.	van Rysbergen	Andries	Kustlaan 3	8450 Bredene	
Dhr.	Van Wassenhove	Jean-Lou	Stockholmstraat 27	8400 Oostende	
Dhr.	van Wynendaele	Jacques	Rue du Pont de la Carpe 16	1000 Brussel	
Dhr.	Vanblacre	Marcel	Marie-Joséstraat 5	8400 Oostende	
Mevr.	Vancampo	Sonja	Stuiverstraat 55/57	8400 Oostende	
Dhr.	Vande Casteele	Louis	Sint Riquierstraat 17	8450 Bredene	
Mevr.	Vande Wynckel	Gerda	Koopvaardijstraat 14	8400 Oostende	
Dhr.	Vandenberghc	Edwin	Eikhofstraat 19	8600 Diksmuide	
Dhr.	Vandenberghc	Robert	Longchamplaan 84	8400 Oostende	
Mevr.	Vandenbroecke	Cecile	Laar 20	2630 Aartselaar	
Mevr.	Vandendriessche	Georgette	Leopold I plein 5A/12	8400 Oostende	
Dhr.	Vandepitte	Eugene	Nieuwpoortsesteenweg 883	8400 Oostende	
Dhr.	Vander Heyde	Roger	Torhoutsesteenweg 35/1	8400 Oostende	
Dhr.	Vandercruyssen	Rene	Mariakerkelaan 330	8400 Oostende	
Mevr.	Vandergunst	Jenny	Meiboomlaan 12	8400 Oostende	
Dhr.	Vanderstraeten	Martin	Taboralaan 49	8400 Oostende	
Dhr.	Vanderwal	Frans	Oud Vliegveld 35	8400 Oostende	
Dhr.	Vandesteene	John	Ravenlaan 16	8400 Oostende	
Dhr.	Vandewinkel	Daniël	Cardijnplein 6/10	8400 Oostende	
Mevr.	Vanhecke	Jacoba	Bauwensplein 10/7	8400 Oostende	
Dhr.	Vanhecke	Pierre	Henri Lalourlaan 45	8670 Koksijde	
Dhr.	Vanhise	Robert	Pyeke de ten Aerdelaan 30	8400 Oostende	
Dhr.	Vanhooren	Roger	Mercatorlaan 19/53	8400 Oostende	
Mevr.	Vanhoucke	Christiana	Zwevezcelestraat 72	8820 Torhout	
Dhr.	Vanhoutte	Jo	Meibloempjeslaan 4/2	8400 Oostende	
Dhr.	Vansewenant	Bart	Ijzerstraat 24A/13	8400 Oostende	
Dhr.	Vansielegheem	André	Havenstraat 22	8400 Oostende	
Mevr.	Vanwilsenaers	Jeannine	Limbalaan 29	8400 Oostende	
Mevr.	Vercurysse		Kraanvogelstraat 1	8400 Oostende	
Dhr.	Verdonck	René	Karel Janssenslaan 29/15	8400 Oostende	
Dhr.	Verdonck	Roger	Amsterdamstraat 49	8400 Oostende	
Dhr.	Verhaeghe	Fernand	Violierenlaan 53	8400 Oostende	
Dhr.	Verhaeghe	Marcel	Dr. Verhaeghestaat 20	8400 Oostende	
Dhr.	Verkouille	Henri	Zwanenlaan 44	8400 Oostende	
Dhr.	Vermoesch	Dries	Kievitstraat 3	8400 Oostende	
Mevr.	Vermeulen	M.	Koningstraat 55/3	8400 Oostende	
Dhr.	Verstraete	Dirk	Honoré Borgersstraat 88	8400 Oostende	
Dhr.	Viaene	Herman	Vindictivelaan 14/9A	8400 Oostende	
Mevr.	Vieren	Maria	Gerststraat 12	8400 Oostende	
Dhr.	Voicke	Guido	Vanderstichelenstraat 135	8400 Oostende	
Dhr.	Vollmacher		Ooststraat 42B/7	8400 Oostende	
Mevr.	Willaert	Denise	Kapucijnenstraat 23/3	8400 Oostende	
Mevr.	Wybouw	Carine	Leffingestraat 293	8400 Oostende	

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt

*Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderuste technologie
met multi-scanner*

**COCK
CAMERA
SERVICE**

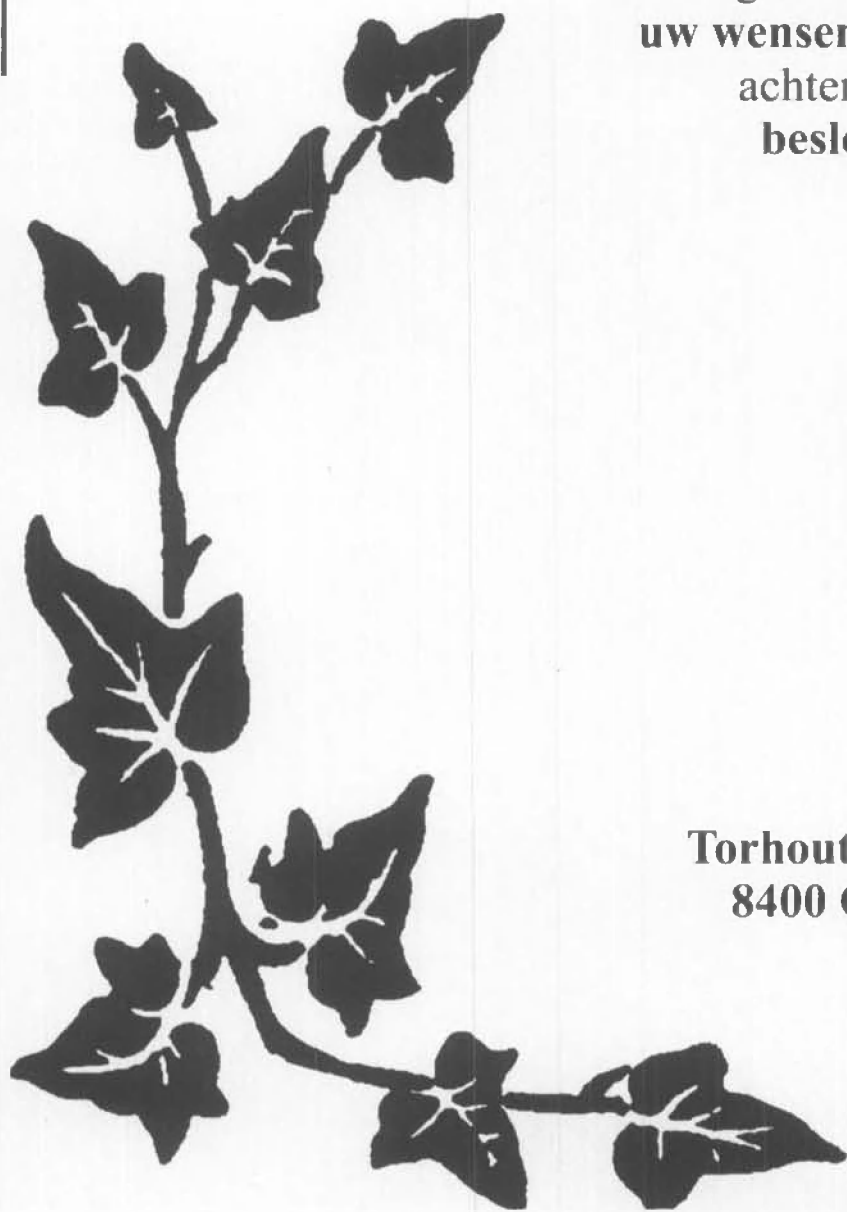
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

FEBRUARI 2007

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 2

MAAND februari 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 36: Oostende doet mee met Monumentenstrijd.
blz. 37: **R. STUYCK:** Niet-alledaagse schepen in Oostende (deel 2).
blz. 39: **F. GEVAERT:** Volk en vis op de Kaai.
blz. 41: **Y. VAN HYFTE:** Ellen, Providence, Regina en New Astoria: een hotel-historie.
blz. 48: **I. CAMERLINCK:** Sint-Jozefschool van de Broeders van Liefde.
blz. 49: Jaarverslag 2006.

Thematentoonstelling "In Het Witte Paard" (Oostende, 1949-1974)

Dé motor van het uitgaansleven van vroeger: in de zomer show, in de winter bals. Een retrospectieve belicht de sfeer en de "genieters". Bondig en verzorgd. Alsook de brand van Pasen 1974. Samensteller: Emile SMISSAERT.

Open vanaf 27 januari tot einde april 2007 op zaterdag. Alsook tijdens de Crocus- en Paasvakantie (uitgezonderd op dinsdag)

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever : Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, (wnd) Plantenstraat 82, 8400 Oostende (wnd.)

Schreven in dit nummer:

Raf STUYCK: Europagaanderij 125A, 8400 Oostende.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Yvan VAN HYFTE: Kastanjelaan 58, 8400 Oostende.

Ignace CAMERLINCK: Kaaistraat 3, 8400 Oostende.

FEBRUARI-ACTIVITEITEN

De Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden uit te nodigen tot de volgende activiteit in de loop van de maand februari:

1ste Activiteit

zaterdag 10 februari 2007 om 10.00 uur

Rondleiding: **ACHTER DE SCHERMEN VAN HET STEDELIJK ZWEMBAD**

Ons Stedelijk Zwembad, gebouwd tussen 1974 en 1976 door architect Paul FELIX, kent iedereen aan de buitenkant en de zwemmers onder ons ook aan de binnenkant. Maar ben je al in de catacomben geweest?

Tijdens een rondgang, van ongeveer een uur, leren we alles over de technische werking van het zwembad. Hoe wordt het water opgevangen en gedesinfecteerd? Hoe werkt de verwarmingsinstallatie? Hoeveel water wordt er gebruikt?

Al deze vragen zullen beantwoord worden. Wie daarna nog een duik wil nemen kan dat gerust, wie liever een aperitief of koffie drinkt kan in de cafetaria nog napraten.

Verzameling om 10.00 uur in de inkom van het zwembad, Koninginnelaan 1.

Wie mee wil verwittigt Valère Prinzie, tel. 059/708184.

2de Activiteit

donderdag 22 februari 2007 om 20.00 uur

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **DE KONINKLIJKE STALLINGEN= GESCHIEDENIS EN RESTAURATIE**

Spreker: dhr. **Luc GLORIEUX**, ingenieur-architect.

Dhr. Luc Glorieux, van het architectenbureau Felix-Glorieux, kennen we vooral van de restauratie van de Sint Petrus- en Pauluskerk en van de bouw van de nieuwe bibliotheek Khris Lambert. Ondertussen heeft Luc Glorieux, op 11 januari, een stap terug gezet ten voordele van zijn jongere collega's. De naam van het bureau veranderde in "Architecten bureau Felix & Partners bvba", waar hij als adviseur-medewerker werkzaam blijft.

Over de herstellingswerken aan "de Grote Kerk" heeft hij reeds vorig jaar een zeer interessante spreekbeurt gegeven in De Plate. Hij vertelde ons toen ook dat zijn bureau een restauratiedossier voor de Koninklijke Stallingen had opgesteld in opdracht van het Stadsbestuur. Dit bracht een lid van De Plate op het idee om zeker dit uniek pand voor te dragen voor het VRT-programma "Monumentenstrijd". Het feit dat er reeds een degelijk uitgewerkt plan bestond, was een belangrijk gegeven om het pand voor te stellen.

Ondertussen werden de Koninklijke Stallingen geselecteerd uit meer dan 400 inzendingen, en dingen wij nog met 14 andere Vlaamse monumenten naar een finaleplaats. Op 12 februari wordt de West-Vlaamse aflevering uitgezonden op Canvas, en op 19 februari is er de finale waar we zullen te

weten komen wie de Monumentenwedstrijd gewonnen heeft. Wij hopen in elk geval dat vele mensen zullen stemmen voor dit uniek stukje Oostends patrimonium.

De Stallingen hebben een zeer rijk verleden, en hier wil De Plate dieper op ingaan.

Deze avond vertelt Luc Glorieux in detail, en met illustraties en foto's, over de geschiedenis van dit merkwaardig pand, zijn architectuur, zijn relatie met andere Noorse en houten gebouwen, zijn diverse bestemmingen, zijn huidige toestand en de restauratieplannen.

Zeker een avond om niet te missen, nu vooral de Koninklijke Stallingen eindelijk de aandacht krijgen die ze verdienen. Een uniek erfgoed-pareltje aan het Oostendse firmament.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor alle belangstellenden, ook voor niet leden.

OOSTENDE DOET MEE MET MONUMENTENSTRIJD OP VRT

Monumentenstrijd wordt uitgezonden op Canvas vanaf 15 januari 2007. De **Koninklijke Stallingen** werden dankzij uw hulp geselecteerd voor de volgende ronde. Samen met 14 andere monumenten, drie per provincie, hopen we een deel van de prijzenpot van 1.000.000 euro binnen te halen voor de restauratie!

Per aflevering komt een provincie aan bod. De West-Vlaamse uitzending gaat door op 12 februari. We hebben zeker uw stem nodig, want u bepaalt welk monument een opknopbeurt verdient!

Men kan maar stemmen in de week die volgt op de aflevering. Voor Oostende dus enkel **tussen 12 en 18 februari**. Stemmen kan per sms, telefoon of online.

sms 'STEM 14' naar 3470 (50 cent per bericht)
bel naar 0905 56 3 14 (50 cent per oproep)
website : www.monumentenstrijd.be

Vergeet ook niet op **19 februari** te kijken naar de finale van Monumentenstrijd. Op die avond wordt de West-Vlaamse winnaar bekend gemaakt, maar zal er ook terug moeten gestemd worden voor de "grote" winnaar. Om te winnen in de finale hebben we terug uw stemmen nodig!

Verder hadden we nog graag volgend verzoek aan alle lezers van De Plate.

We zijn op zoek naar beeldmateriaal van de Stallingen voor zowel de studie, die momenteel aan het lopen is, als voor onze zomertentoonstelling in het museum. Dit kunnen evengoed beelden zijn van sportmanifestaties of van activiteiten in de toenmalige Vakschool. Wij zullen uw afbeelding met de nodige zorg behandelen, deze direct inscannen en ze z.s.m. u terug bezorgen. Ook getuigenissen zijn meer dan welkom.

Graag bezorgen aan: Guy Servaes, Plantenstraat 82, 8400 Oostende, 059/703747 of mail naar guyservaes@telenet.be
Info op www.iloveo.be

Niet alledaagse schepen in Oostende (deel 2)

door Raf STUYCK

De "Earl of Liverpool"

Toen in 1824 de General Steam Navigation Company (GSNC) gesticht werd, gebeurde dat op initiatief van enkele Engelse reders die tot dan toe met kleine stoomschepen passagiers hadden vervoerd tussen Londen en Margate.

Al van bij de aanvang had de Company grootse plannen want er werd gedacht aan bestemmingen als Amerika en zelfs Indië. Uiteindelijk echter nam men genoegen met Kanaal-overtochten en de vaart op enkele havens in het Middellandse Zeegebied.

De GSNC verrichtte pionierswerk want ze was in feite de eerste zeevaartmaatschappij uit de geschiedenis die met stoomschepen oceaan-overtochten maakte. (1)

De eerste twee schepen die de GSNC in 1824 in dienst nam, waren de *Lord Melville* die tussen Londen en Calais werd ingezet en de **Earl of Liverpool** die vanaf 1826 een geregelde (2x per week) dienst op Oostende zou varen.

De *Earl of Liverpool* werd in 1822 gebouwd op de Wallis werf aan de Thames in de buurt van Londen. Oorspronkelijk was ze voorbestemd voor de dienst Londen-Edinburgh maar ze bleek niet te voldoen en werd nog geen twee jaar later door de GSNC aangekocht voor haar Kanaal-overtochten. Het schip was 128 voet lang, woog 168 ton en haar stoommachine ontwikkelde 80 n.p.k.; een bescheiden vaartuig dus van nog geen 40 meter lang. (2)

Het schip bleef in dienst tot 1840 en werd daarna ingezet als plezierboot die vanuit Londen "above-bridge" trips maakte op de Thames. (1) & (3)

Afbeeldingen van de *Earl of Liverpool* zijn zeldzaam maar omstreeks 1903-1906 circuleerde in Oostende een postkaart (Nels S.28, N.131) waarop het schip voorkomt op een ets, gemaakt naar het schilderij van de Duits-Franse marineschilder Theodore Weber (1838-1907).

De tweede afbeelding bevindt zich in het archief van het National Maritime Museum, London. (4) Dezelfde die voorkomt in het boek van Frank Burt.

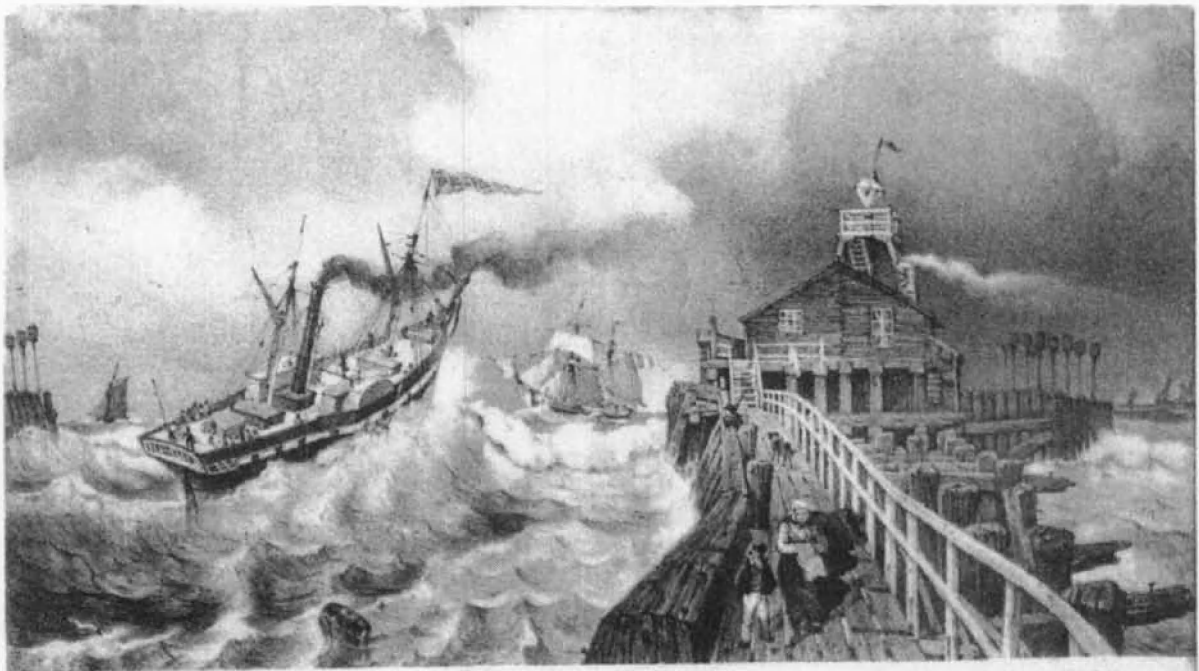
Bronvermelding:

(1)- Burt, Frank, *Cross-Channel and Coastal Paddle Steamers*. London, 1937.

(2)- Swiggum, W. & Kohli, M., WWW.yheshipslist.com

(3)- Vanalderweireldt, Marcel, *Het Gulden Boek van de Maildienst*.

(4)- N.M.M., London. Inv. F. 2719.

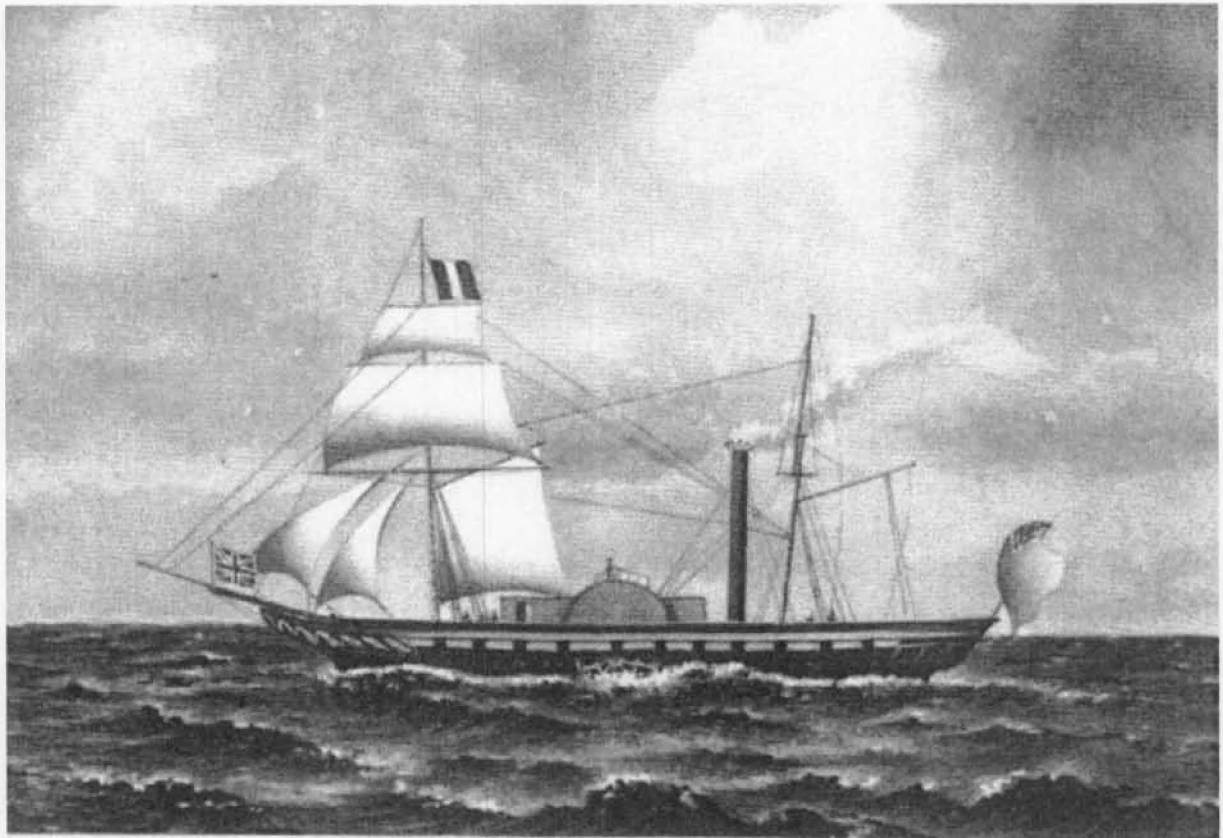

Ostende

Entrée du Port (d'après une ancienne estampe)

Neis, Bruxelles Serie 28 No. 131

*Ostende il y a 75 ans. 2^{h.}
L'academie ouest.*

Port of Liverpool, 1850

Robert Knud

VOLK EN VIS OP DE KAAI

door Ferdinand GEVAERT

Op de twee jongste omslagen van het tijdschrift "De Plate" (2006/2007) treft men afbeeldingen aan van Oostendse kadesituaties zoals ze voorkwamen toen de oude vismijn (de Cierk) nog in bedrijf was. De oudste, onder de titel "Visbennen op de kaai", toont ons een beeld van de Stoombotenkaai, de latere Istanbul- of Carferrykaai, in de vroege jaren '30 van de vorige eeuw. Op de houten kaai staan vele tientallen visbennen (manden) gevuld met ijle haring. Gemeerd aan de kade twee stoomtreilers, vulgo: "visbakken".

De haring, hier afgebeeld, werd niet gemijnd in de vismijn, doch de volledige haringvangst van het schip werd globaal verkocht. De ganse vangst werd per benne gewogen op de kade. Op de afbeelding zien we de "bascule" op de kade staan. De koper moest zelf de bennen ter beschikking stellen. Op ons afbeeldsel betreft het manden van de koper Brunet Co., gemerkt op de bennen als: B&Co.

De achtergrond wordt gevormd door v.l.n.r.: het Zeewezengebouw, de Pakketbotenkaai, de Demeybruggen en de Werkhuizen van het Zeewezen op de oosteroever. Aan de houten steigers aldaar liggen drie turbinepakketboten gemeerd. In de havengeul een emmerbaggermolen.

De jongste omslag (vanaf januari 2007) toont ons een beeld van dezelfde kade, met als titel: "Platte wagen op de kaai te Oostende", van het lossen van vissersvaartuigen. Omstreeks dezelfde periode als de eerste foto.

Op de voorgrond een typische specifieke Oostendse platte wagen, gemeenlijk genoemd: "vapeurwagen", die gebruikt werd voor het vervoer van volle en lege visbennen, tussen de kaaien en de vismijn en vanuit de vismijn naar de laadplaatsen van de vistreinen, die speciaal ingelegd werden voor het vervoer van vis naar binnen- en buitenland.

De "vapeurwagens", met bok, werden door één paard, dat tussen berries was gespannen, getrokken en hadden een lage laadvloer. Dit was mogelijk daar de achteras was "doorgezet", waarbij de wielassen hoger kwamen te zitten dan de vloer. Zowel de draaimolen met voorste as als de achteras waren afgeveerd door middel van bladveren. Geen luxe gelet op de hobbelige kaai- en straatverharding. De lage laadvloer maakte het laden en lossen van "vapeurwagens" minder vermoeiend dan bij klassieke karren en wagens.

Op de kade staat er heel wat volk, we tellen er 26. Van dat aantal zijn er "welgeteld" zes die deelnemen aan de werkzaamheden. De overige, goed ingeduffeld, zullen wellicht de nodige commentaar en toelichting gegeven hebben betreffende de kwaliteit en aard van de vis die "getrieerd" werd op de "vistafel", soort bij soort en "de duvels bij de koolbranders".

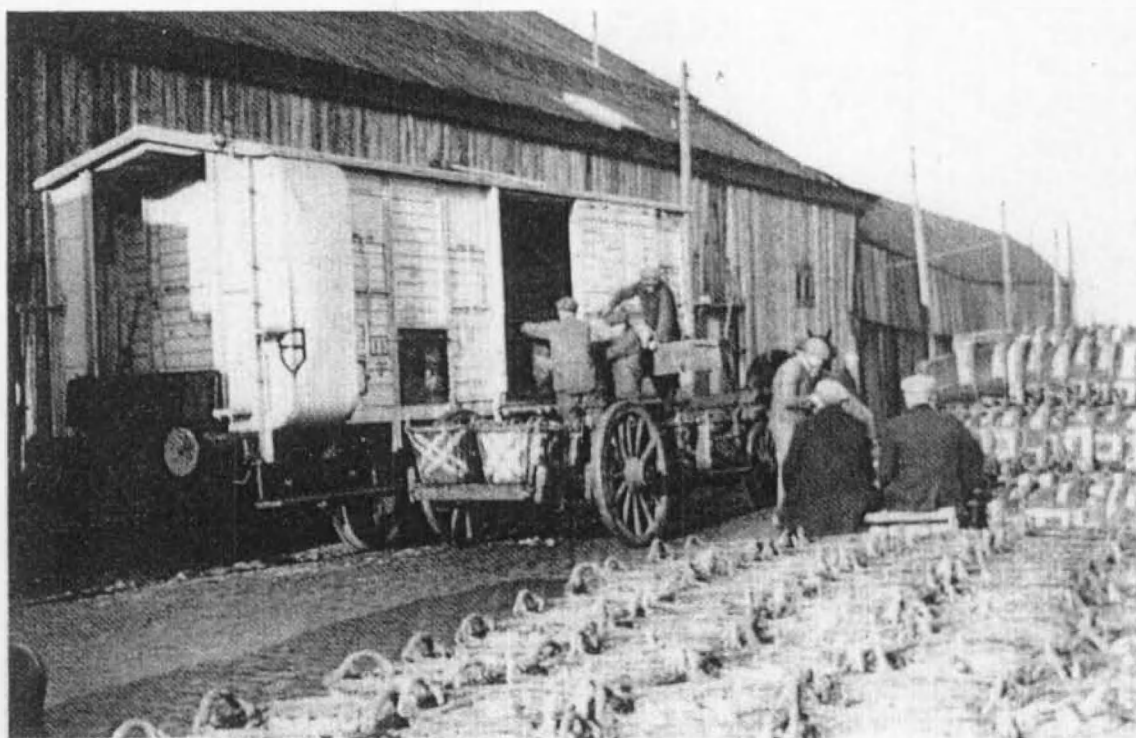
't Kan ook best dat ze gewoon opdoemden om op de foto te staan.

Op veel prentkaarten uit die periode komen talrijke "figuranten" voor. We moeten er geen speciale betekenis aan geven.

Of toch!

Oostende, in de twintiger jaren van vorige eeuw. Havenactiviteit op de kop van het 1ste Handelsdok, toen de vissersschepen aldaar nog aanlegden. De nieuwe vissershaven op de oosteroever werd maar in de late dertiger jaren van vorige eeuw in gebruik genomen. Ontscheepte vis van een aangemeerd vissersvaartuig wordt in visbennen geplaatst om vervoerd te worden naar de vismijn (de Cierk) door middel van een vaporewagen. Bemerkt de lage laadvloer. In de achtergrond twee citernewagens die gebruikt werden voor het vervoer van friswater (zoetwater) vanuit de citernes van het Waterhuis (bestaat nu nog) of aangevoerd vanuit de vaart Oostende-Brugge, voor de bevoorrading van de schepen.

Oostende, omstreeks 1946. Laden van vis in een spoorwegwaggon voor het vervoer naar het binnenland, vanaf een vaporewagen, de typische Oostendse lage platte wagen. De laadplaats is gelegen naast de voorlopige vismijn aan de Slijkensesteenweg, (ter hoogte van het kolenpark van Lahaeve).

Ellen, Providence, Regina en New Astoria: een hotel-historie.

door Ivan VAN HYFTE

De Doornikenaar LEVASSEUR kreeg bij octrooi van 7 mei 1756 de toelating om langs de zuidkant van de huidige Van Iseghemlaan, tussen de Louisastraat en de Vlaanderenstraat, een zoutziederij met 6 stoven op te starten (1). Volgens historicus Daniël FARASYN (2) heette dit bedrijf de "Grote zoutraffinaderij bij de blauwe steegher" (steegher=trap/zie kaart bijlage)

Uit een kadasterplan van 1835 (3) blijkt dat Balthazar VAN DER HEYDE (4) en later zijn weduwe Anna Anastasia VAN OUTRYVE (5) en kinderen eigenaar waren van deze grote (ooit 9 stoven!) zoutkeet.

In 1862 wordt de ziederij gedeeltelijk afgebroken, kant Vlaanderenstraat (toen nog de Kalvermarkt). Reeds het jaar erop volgt de volledige afbraak en wordt het perceel verkaveld. Er wordt duchtig gebouwd op het vrijgekomen terrein, en weldra verrijst op de hoek van de Noordstraat (nu Van Iseghemlaan) en de Kalvermarkt een twee verdiepingen tellend gebouw. Dit is te zien links op een unieke tekening uit 1874 van de Britse architect Ernest GEORGE (zie bijlage). Op deze hoek zal later het Hotel Regina gebouwd worden. Een panorama-zicht, getekend in 1878, door Charles DE BRUGARDAN, toont ons dat de hele strook van de zoutziederij reeds volgebouwd is, dat de stadswallen gesloopt zijn en dat de zeedijk, tussen het Kursaal en de "Vlaggestok", ook al volledig bebouwd werd. De uitbreiding van de stad was volop bezig.

De vaak geraadpleegde almanakken van STRACKÉ vermelden in 1886 en 1887 op Vlaanderenstraat 21, het bewuste huis: "robes et confectious". De "Strackés" van 1889 en 1892 geven dan weer op het aangegeven huisnummer een jachtclub op, de "Union Royal Yacht Club", waar J.J. DEGRIJSE conciërge was. In 1897 is sprake van een "Nouveau Cercle Privé" en in 1902 is, opnieuw volgens STRACKÉ, het pand - ondertussen Vlaanderenstraat 19 - "inhabitée".

Op 29 mei 1903 stichten (6) 7 vennoten, met een startkapitaal van 150.000 BF, de N.V. Hotel Regina. In het tweede hoofdstuk van zijn licentiaatverhandeling (7) toont Marc CONSTANDT dat een hotel uitbaten onder de vorm van een naamloze vennootschap zéér risico-vol was (8). Oók de N.V. Hotel Regina wordt door de Oostendse rechtbank van koophandel failliet verklaard, amper na één jaar bestaan (9). De Oostendenaar Jacques MORRIS behoudt het hotel en in 1905 vinden we ene Hugo GOTTLOB terug als uitbater. In 1910 verkoopt MORRIS het gebouw aan Emile MATON uit Charleroi. Met de gewijzigde huisnummers krijgt Hotel Regina een nieuw adres: Vlaanderenstraat 29. Vlak naast de Regina baatte Michel VANDEVELDEN het hotel "Ellen" uit. (zie foto). Beide 19de eeuwse panden krijgen in 1919 één en dezelfde eigenaar, Frederic BRACONIER (10). Notaris IDE uit Kortrijk verkoopt op 20-09-1923 beide hotels - goed voor samen 800.000 BF - aan een Deen, Hans Christian HANSEN (11). "Ellen" was toen al een annexe van de Regina. De nieuwe Oostendse hotelhouder verbouwt in 1927 het geheel tot één hotel, de "Providence Regina" met neo-classicistische, art-nouveau- en art-deco elementen, zoals het huidige uitzicht het ons laat zien. HANSEN moet een ondernemend man geweest zijn want hij baatte ook nog terzelfdertijd uit: 1. Hotel Boulevard: Van Iseghemlaan 18 - hoek Kapucijnenstraat, 2. Pension Titania: Louisastraat 33, 3. een annexe in de Vlaanderenstraat 23.

Ook hier laat de Tweede Wereldoorlog zijn beschadigende sporen na.

Op 20 april 1946 overlijdt HANSEN. Zijn weduwe Margareta CALLENS (12) erft het eerste klasse-hotel ("chambres avec salle de bains") dat in 1953 opgedeeld wordt in twee onderscheiden eigendommen: het hoekhuis wordt appartementsgebouw met winkelruimte en met adres Vlaanderenstraat 29, het tweede deel blijft hotel met adres Van Iseghemlaan 38A. Op 31 januari

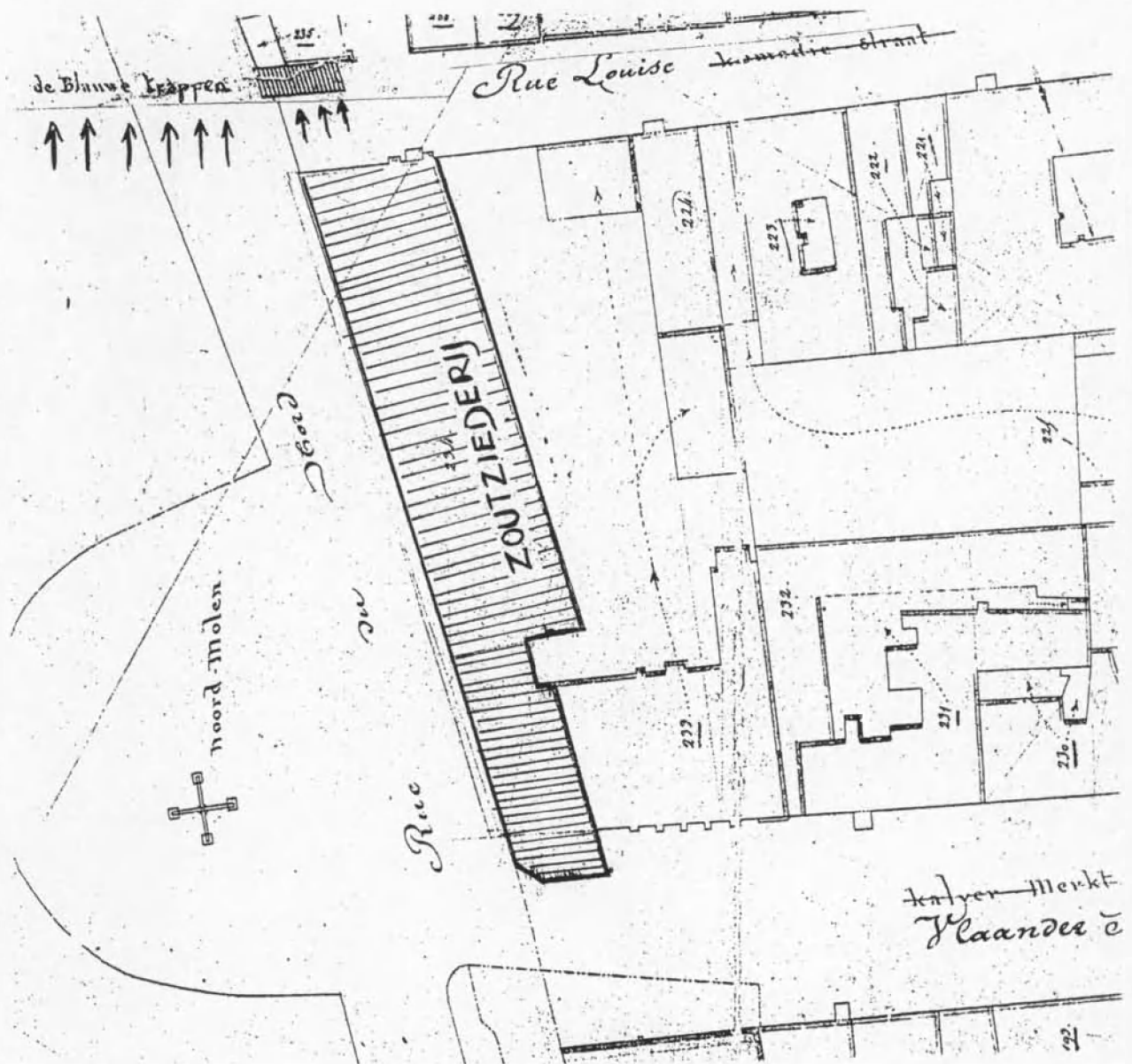
1956 verkoopt notaris VAN CAILLIE openbaar beide voornoemde eigendommen aan Petrus VINCKE-LIBERT die, enkel het hotel, drie jaar later (13) doorverkoopt aan Norman MAC ARTHUR (14), gehuwd met Paula de WAEGHENEIRE (15).

In 1984 worden hotel en inboedel verkocht (16) aan de N.V. Astoria met zetel Van Iseghemlaan 38A. Deze vennootschap verkoopt, na aanzienlijke verbouwingen in 1985, op haar beurt het hotel, bij openbare verkoop in 1991, aan Eric Huys. Bij M.B. van 06/09/2002 is het beschermd als monument (17).

Met zijn 6 bouwlagen straalt de "New Astoria" nog altijd prestige uit, zo vlak naast Ensors huis!..

VERWIJZINGEN

- (1) J. BOWENS, in zijn "Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zee-stad Oostende" (1792), deel 2 p. 131 houdt het bij een Brabantse Compagnie die de oprichter zou zijn.
- (2) D. FARASYN, "1769-1794. De 18de eeuwse bloeiperiode van Oostende" (1998) p. 57-58
- (3) Kadaster-archief West-Vlaanderen art. 629, perceel A 234. met veel dank aan de h. LARNOU.
- (4) °Oostende, 18-10-1763
+Oostende, 09-12-1817
Begraven te Eernegem; voor meer biografische informatie: zie Jan PARMENTIER "Het gezicht van de Oostendse handelaar" (2004) pp. 365-366.
- (5) °Oostende, 27-06-1771.
+Oostende, 08-02-1828.
- (6) Annexe au Moniteur, 1903, n° 3186.
- (7) Marc CONSTANDT, Evolutie van het toerisme te Oostende (1874-1914), R.U.G., 1980 (promotor Prof. Dr. Van Eenoo).
- (8) De N.V. Ostend Palace Hotel gaat failliet op 23-04-1899 en de N.V. Royal Palace Hotel wordt in beslag genomen op 28-06-1911.
- (9) l'Echo d'Ostende, 05-01-1904.
- (10) °24-04-1887, Luik
Was mijningenieur en eigenaar in Modave.
- (11) °14-11-1881, Kopenhagen.
- (12) °26-03-1885, Zwevezele.
- (13) Akte notaris Van Caillie, 28-04-1959.
- (14) °26-04-1908, Gent.
+22-09-1992.
- (15) °26-03-1922.
- (16) Akte notaris Vileyn, 07-11-1984.
- (17) Een gedetailleerde, architectonische beschrijving vind je in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, gemeente Oostende, deel 1b, pp. 472-473

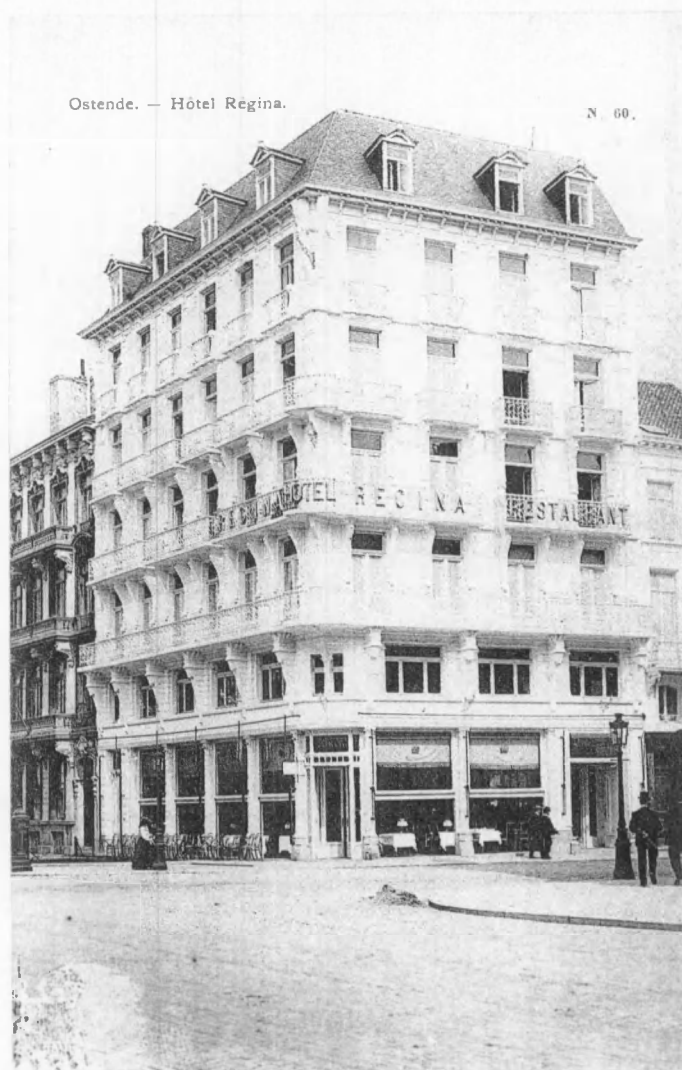
Op dit kadasterplan uit 1835 is duidelijk zichtbaar waar precies "de blauwe steegher" gelegen was

Blad uit het schetsboek "Sketches in Belgium" van Ernest George (1874);
helemaal links de site van de latere Providence Regina

Zichtkaart ± 1905: het hotel, uitgebaat door GOTTLOB heeft tweemaal 6 ramen (traveeën) en 2 verdiepingen.

Zichtkaart 1910: Emile MATON baat het hotel uit, 6 ramen en 5 verdiepingen.

Zichtkaart 1928: Christian HANSEN is eigenaar van de Providence Regina, 10 ramen en 6 verdiepingen.

Zichtkaart 1920: tussen Villa Victorin (een familie-hotel) en de Regina lag op de Van Iseghemlaan 40 het hotel Ellen van Michel Vandevelden.

HÔTEL PROVIDENCE-REGINA OSTENDE

23-29, RAMPE DE FLANDRE

Téléphone :
1053.77

Téléphone :
1053.77

Hôtel de premier ordre — 200 Chambres — Lift — Chauffage — Eau courante
Chambres avec salle de bains privée — Restaurant à la carte et à prix fixe
Salons pour Fêtes privées — Salon de Coiffure — Pension complète à partir
de 70 francs par jour — Saison d'octobre à avril, 60 francs par jour

OUVERT TOUTE L'ANNÉE

CHRISTIAN HANSEN

Propriétaire

Même Direction :

TITANIA et BOULEVARD

OUVERT DE MARS A OCTOBRE

SINT-JOZEFSSCHOOL VAN DE BROEDERS VAN LIEFDE

door Ignace CAMERLINCK

Naar aanleiding van de bijdrage van Michel CAPON verschenen in De Plate van juni 2006 (blz. 211-220) ontvingen wij van ons geacht medelid dhr. Ignace CAMERLINCK aanvullende gegevens over de Sint-Jozefsschool van de Sint-Catharinapolderstraat (parochie H. Hart).

1. Ignatius CAMERLINCK ° 1928 te Oostende was leerling in de volgende klassen

1ste jaar: sept. 1934 tot juli 1935

2de jaar: sept. 1935 tot juli 1936

3de jaar: sept. 1936 tot juli 1937

4de jaar: sept. 1937 tot juli 1938

zie foto d.d. dinsdag 19 oktober 1937

5de jaar sept. 1938 tot juli 1939

6de jaar: sept. 1939 tot mei 1940

Mei 1940: school bezet door Belgisch Leger.

7de en 8ste leerjaar

Klastitularis

Broeder

Meester Delrue,

bijgenaamd "De Baron" wegens zijn net voorkomen.

Meester Declerck, bijgenaamd "de kei" wegens zijn kaal hoofd, woonachtig op de Vuurtorenwijk.

Meester Avonture, woonachtig Nijverheidstraat en vader van kroostrijk gezin.

Broeder Richard.

Broeder Davinus, bijgenaamd "de dikken."

2. Enkele wetenswaardigheden per leerling:

Nr. 3. Georges SEYS: later werkzaam in de "Volksbond"

Nr. 13 Jacques LAMBEIN: zijn vader had een kleermakerszaak in de Beeldhouwerstraat naast de H. Hart kerk. Hij is de oudere broer van notaris Paul Lambein (Kaaistraat, Oostende).

Nr. 14 Paul VANDECASTEELE: zijn vader had een hoeden- en pettenwinkel op de Nieuwpoortsesteenweg, nabij de Elisabethlaan.

Nr. 16 Roger SWYNGEDAUF, woonachtig in de "Oostendsche Haard".

Nr. 17 Roger DE VRIESE: zijn gezicht is op de foto niet zichtbaar. Hij woonde in de Spaarzaamheidstraat 48. Zijn vader was werkzaam op het vliegveld van Stene.

Nr. 18 Robert VANHEVEL: woonachtig in de Nijverheidstraat 78 en zoon van wielrenner Jules Vanhevel (ook vertegenwoordiger van de "Bergougnan banden").

Nr. 19 Raymond PILLU: later onderofficier bij de Zeemacht.

Nr. 21 André DE SCHAUT: woonachtig in de Vrijheidsstraat. Hij was later werkzaam bij de Kredietbank.

Nr. 22 Paul VERMEIRE: woonachtig in de Frère Orbanstraat en later ceramiek kunstenaar.

Nr. 26 Richard DE GRUYSE: woonachtig in de Prof. J. Vercoulliestraat. Zijn vader was aannemer en Andries De Gryse is zijn jongere broer.

Nr. 29 Ignatius CAMERLINCK: woonachtig in de Stuiverstraat en later volledige loopbaan bij de Belgische koopvaardij.

Nr. 30.....OPDEDRYNCK: woonachtig op de Nieuwpoortsesteenweg (tussen Duivenhokstraat en de Stuiverstraat). Zijn vader had er een elektriciteitswinkel.

Nr; 33 René GAERDELEN: woonde nabij de school.

Nr. 34 Jozef WILLEM: later o.a. havenarbeider.

Nr. 36 Gustaaf DEVOS: woonachtig in de Timmermanstraat en na de Bevrijding vrijwilliger bij de Royal Navy.

3. Sint-Jozefsschool, Sint-Catharinapolderstraat, Oostende. Foto d.d. dinsdag 19 oktober 1937, 4de leerjaar, sept. 1937- juli 1938.

Drie rijen van 6 schoolbanken, 2 leerlingen per bank, plaats nr. 4 onbezet, dus 35 leerlingen.

Meester Declercq

11. Onbekend	12. Oscar x	23. Charles BOUVE	24. x CORNEAU	35. x SERPIETERS	36. Gustaaf DEVOS
9. Onbekend	10. Onbekend	21. André DE SCHAUT	22. Paul VERMEIRE	33. René GAERDELEN	34. Jozef WILLEMS
7. x GOMBERT	8. Onbekend	19. Raymond PILJU	20. Onbekend	31 x SCHOTTE	32. x PROVOOST
5. Onbekend	6. Onbekend	17. Roger DE VRIESE	18. Robert VANHEVEL	29. Ignatius CAMERLINCK	30 x OPDEDRYNCK
3. Georges SEYS	4. Plaats onbezet	15 x TANGHE	16. Roger SWYNGEDAUI	27 Onbekend	28. Onbekend
1. Onbekend	2. x LANCRIET	13. Jacques LAMBEIN	14. Paul VANDECASTEELE	25 August x	26 Richard DE GRyse

Rij LINKS

MIDDEN Rij

Rij RECHTS

JAARVERSLAG 2006

1. Raad van Bestuur

De raad van stuur was op 31 december 2006 als volgt samengesteld :

Dhr. August VAN ISEGHEM	Erevoorzitter
Dhr. Omer VILAIN	Erevoorzitter
Dhr. Jean Pierre FALISE	Voorzitter en hoofdredacteur
Dhr. Walter MAJOR	Ondervoorzitter
Mevr. Nadia STUBBE	Secretaris en website en documentaliste
Mevr. Simone MAES	Penningmeester en archivaris
Dhr. Freddy HUBRECHTSEN	Museummedewerker
Dhr August GOETHAELS	Museummedewerker
Dhr. Gilbert VERMEERSCH	Materiaalmeester
Dhr. Valère PRINZIE	Public relations activiteiten
Dhr. Ferdinand GEVAERT	Bestuurslid
Dhr. Emile SMISSAERT	Bestuurslid
Dhr. Koen VERWAERDE	Bestuurslid
Dhr. Guy SERVAES	Bestuurslid (wnd.)

a. Vergaderingen, werkgroepen en commissies

De Raad van Bestuur hield 11 gewone vergaderingen

Cultuurraad Oostende:

vertegenwoordiger : Dhr. Emile SMISSAERT (vervanger : Dhr. Walter MAJOR).

activiteiten : 10 algemene vergaderingen vertegenwoordigd door dhr. SMISSAERT

Stedelijke Gemengde commissie voor Cultuur : 2x
- vergaderingen op 3/5 en 6/12.

Werkgroep Open Monumentendag thema Import-Export : 4x

- vergaderingen: 23/3, 4/5, 29/6, 2/10 ;
- assistentie Open Monumentenzondag zelf (10/9) ;
- er verschenen 3 artikels in de brochure :

E. Sissaert : Einde van Oostende als internationaal spoorwegstation.

F. Gevaert : De vistreinen.

F. Gevaert en A. Goethaels : Oostende-Dover.

Prijs Cultuurraad - Prijs 2005: Emile SMISSAERT laureaat! Op voorstel van Y. Dingens en "De Plate". Op 20/1 uitreiking Prijs Cultuurraad 2005.

7/11 Commissie ter beoordeling voor 2006.

Rekeningen 2005 Cultuurraad : nazicht door 2 commissarissen,
o.w. E. Smissaert op 01/02.

Werkgroep Ontwerpnota "Cultuurbeleid mei 2006" deelname aan de eindbespreking : 1x op 23/5.

Werkgroep Monumenten & Landschappen : 5x
- vergaderingen op 19/1, 28/2, 5/4, 16/5 en 7/6.

Werkgroep Straatnamen : 2x op 7/2 en 9/5.

Werkgroep Subsidiebundels : 1x op 23/5.

Werkgroep Zaagmolen-historiek Oostende/Bredene : 2x
Vergaderingen op 14/6 en 22/8 ; een derde vergadering werd afgelast.
Dhr F. GEVAERT krijgt hierin als deskundige een belangrijke functie.

Werkgroep "Bibliografie van de Geschiedenis van Oostende"

Leden : Dhr. Prof. Dr. L. FRANÇOIS, voorzitter
Mevrn. C. VERMAUT, G. FARASYN-SCHEPENS, dhrn. F. HUBRECHTSEN,
J. PARMENTIER, F. GEVAERT, I. VAN HYFTE, P. FRANÇOIS.

Werkgroep "Museum" :

Leden : Mevr. MAES; dhrn FALISE, HUBRECHTSEN, OUVRY en VERMEERSCH.

Werkgroep "Website" :

Leden : Mevr. STUBBE; dhr. FALISE
De website werd voor de gebruikers toegankelijk: www.deplate.be.

Werkgroep "Documentatiecentrum en Bibliotheek"

Leden : Mevr. STUBBE, dhr. VAN DUUVENBODEN.

b. 52ste Algemene Statutaire vergadering

Deze vergadering ging door op zaterdag 25 maart 2006 om 10u. Drie leden waren afwezig zonder kennisgeving. Verder was iedereen aanwezig of vertegenwoordigd bij volmacht.

De lidmaatschapsbijdragen voor 2006 werden vastgesteld op 11 EUR (aangesloten lid), 15 EUR (steunend lid), vanaf 25 EUR (beschermend lid).

2. Secretariaat

- a. *Het secretariaat* verwerkte 428 stukken in de briefwisseling. Enkel de externe briefwisseling (met uitzondering van reclame, pamfletten, folders en brochures) werd behouden voor nummering. Briefwisseling intern de Raad van Bestuur wordt enkel behouden als het nuttig lijkt voor de historiek van de kring.

b. Leden

De kring telde op 31 december 490 leden. Een status quo met 2005!

3. Activiteiten

a. Voordrachten

Er waren in totaal 10 avondvoordrachten en 1 namiddagvoordracht

Donderdag 24 januari om 20u.

Jaarlijkse veiling onder leiding van dhr. Omer Vilain.

Donderdag 23 februari om 20u.

De Oostendse scheepswerven van het derde dok door dhr. Louis Pincket.

Donderdag 30 maart om 20u.

De restauratie van de Sint-Petrus- en Pauluskerk door dhr. Luc Glorieux.

Donderdag 27 april om 20u.

De Haven van Oostende door dhr. Ferdinand Gevaert.

Zaterdag 6 mei om 18u30.

Kroefeltocht, de Leopold II route, onder leiding van dhr. Dirk Beirens.

Donderdag 18 mei om 20u.

Tafelen door de eeuwen heen door dhr. J.L. Meulemeester.

Donderdag 28 september om 20u.

De Oostendse acteur Hector Camerlynck door dhr. Norbert Hostyn.
Werd wegens technische redenen afgelast en verzet naar november.

Donderdag 26 oktober om 20u.

"In het Witte Paard" te Oostende door dhr. Emile Smissaert.

Donderdag 30 november om 20u.

De Oostendse acteur Hector Camerlynck door dhr. Norbert Hostyn.

Donderdag 14 december om 14u30 en om 20u.

Filmavond: over Jan Piers, studiereis De Plate en de herbegravenis van Paster Pype door
Dhr. Jean Pierre Devolder en Valère Prinzie.

Voor de 11 voordrachten geeft dat een totaal van 581 aanwezigen met een gemiddelde van 53
toehoorders per voordracht.

b. Studiebezoeken

Er waren in 2006 geen studiebezoeken voorzien.

c. Podiumoptreden

De kleinkunstmiddag en middagmaal ging door op zaterdag 2 december 2006 in Hotel Royal
Astrid. Er waren 78 aanwezigen.

d. Studiereis

De jaarlijkse studiereis ging door op zondag 11 juni 2006, onder leiding van dhr. Valère Prinzie. We bezochten de oude kaasfabriek in Passendale, nadien het Memorial Museum Passchendaele en daarna Tyne Cott. We nuttigden de maaltijd in de kaasfabriek. Er waren 52 inschrijvingen.

e. Andere activiteiten

De jaarlijkse Driekoningenviering van de besturen der heemkringen en de VVF werd op vrijdag 6 januari verzorgd door Heemkring 't Schorre. 11 bestuursleden vertegenwoordigden de kring.

De jaarlijks veiling op 26 januari onder leiding van dhr. Omer VILAIN verliep zeer vlot en bracht 926 EUR op waarvan 189 EUR voor de kring. Op zondag 22 januari 2006 waren de veilingstukken te bezichtigen. We hadden 45 belangstellenden en op de veiling zelf 65.

Op zaterdag 4 februari 2006 waren dhr. Freddy HUBRECHTSEN en mevr. Nadia STUBBE aanwezig op de studiedag rond het Erfgoedregime in Vlaanderen.

Mevrn. Simone MAES, Liliane CATTOOR, Liliane VANDENBROUCKE, Nadia STUBBE en dhrn. Jean Pierre FALISE, Freddy HUBRECHTSEN, Valère PRINZIE en Georges VAN DUYVENBODEN waren aanwezig op de statutaire vergadering van Heemkunde West-Vlaanderen en daarna op de viering van 25 jaar Graningate op zaterdag 1 april 2006.

Op 8 april waren mevr. Simone MAES, dhrn. Jean Pierre FALISE en Valère PRINZIE aanwezig op de Ensorherdenking en bloemenhulde in O.L.V. Ter Duinenkerkje te Mariakerke.

Op 17 april vertegenwoordigde dhr. Walter MAJOR de Kring tijdens de bloemenhulde aan het Zeeliedenmonument.

Op de tentoonstelling "Van Godshuis tot Sociaal huis" in het Sociaal Huis op vrijdag 21 april 2006 werd de kring door het Bestuur vertegenwoordigd, behalve Gilbert (opende museum).

Dhr. Jean Pierre FALISE en mevr. Simone MAES vertegenwoordigden de kring op zaterdag 6 mei 2006 tijdens het 40-jarig bestaan van Heemkring Ter Cuere.

Op de pershappening die doorging in Sea'rena op donderdag 11 mei 2006 waren dhr. Jean Pierre FALISE en mevrn. Simone MAES en Nadia STUBBE aanwezig.

Mevr. Simone MAES, dhrn. Jean Pierre FALISE, Freddy HUBRECHTSEN, Emile SMISSAERT, Valère PRINZIE en August GOETHAELS waren aanwezig op de Paster Pypeherdenking op zaterdag 3 juni 2006. Freddy HUBRECHTSEN heeft de bloemen neergelegd.

Dhr. Freddy HUBRECHTSEN was aanwezig op de tweede landschapscontactdag op vrijdag 9 juni 2006 te Middelkerke.

Dhr. Jean Pierre FALISE en mevr. Simone MAES waren aanwezig op de opening van "Les Zephyrs" te Westende op zaterdag 20 juni 2006.

Op dinsdag 22 augustus 2006 waren dhrn. Ferdinand GEVAERT en E. SMISSAERT aanwezig op de vergadering rond de Molensite.

Dhr. Jean Pierre FALISE en mevr. Simone MAES waren aanwezig tijdens de voorstelling van het nieuwe Oostendse woordenboek van Roland Desnerck op vrijdag 15 september 2006.

Mevr. Simone MAES, dhr. Jean Pierre FALISE, Freddy HUBRECHTSEN en Koen VERWAERDE waren op zaterdag 16 september 2006 aanwezig tijdens de plechtigheden rond de herbegraving van Paster Pype in de kerk en op de begraafplaats aan de Nieuwpoortsesteenweg. Deze begraafplaats zal waarschijnlijk de naam Paster Pypebegraafplaats krijgen.

Op maandag 18 september 2006 waren dhr. Jean Pierre FALISE en mevr. Simone Maes aanwezig op de uitreiking van de Fernand Peutemanprijs in het Staf Versluyscentrum.

Dhr. Jean Pierre FALISE en mevr. Simone MAES waren aanwezig op de opening van de tentoonstelling "Geloof en geluk" in het Gruuthuuse museum te Brugge op donderdag 21 september 2006.

Mevrn. Simone MAES, Liliane CATTOOR, Liliane VANDENBROUCKE en dhr. Jean Pierre FALISE, Freddy HUBRECHTSEN en Valère PRINZIE waren aanwezig op de opening van de tentoonstelling van Roger Raveel op vrijdag 6 oktober 2006 in de Venetiaanse Gaanderijen.

Op zaterdag 14 oktober 2006 vertegenwoordigden mevrn. Simone MAES, Liliane CATTOOR, Liliane VANDENBROUCKE, Nadia STUBBE en dhr. Jean Pierre FALISE, Freddy HUBRECHTSEN, Valère PRINZIE, en Georges VAN DUUVENBODEN de kring op Heemdag Vlaanderen te Roeselare.

Mevrn. Simone MAES, Liliane CATTOOR en dhr. Jean Pierre FALISE, Freddy HUBRECHTSEN en waren op donderdag 26 oktober 2006 aanwezig op de voorstelling van het verzamelwerk "De tijd van toen" uitgegeven door Waanders.

Op zondag 12 november 2006 waren dhr. Jean Pierre FALISE en mevr. Simone MAES aanwezig op de opening van de tentoonstelling rond Gaston Duribreux in Hotel Miramar.

Dhr. Koen VERWAERDE vertegenwoordigde de Kring op de opening van "De Week van de Smaak" op vrijdag 17 november in de VVF.

Dhr. Jean Pierre FALISE en mevrn. Simone MAES en Nadia STUBBE waren aanwezig op de cursus rond archivering ingericht door de Provincie op zaterdag 25 november 2006.

4. Museum

De Nacht van de Musea en Galerijen ging door op 11 februari. We telden 712 bezoekers. We namen tevens deel aan Oostende voor Anker (28-31 mei), Open Monumentendag op 9 september (872 bezoekers) en aan de Kunstnocturne op 31 augustus (392 bezoekers).

Tentoonstellingen: van 25/2 tot 29/4 – Sint-Petrus- en Pauluskerk in confrontatie.

van 15/5 tot 15/9 – Oostende schreef/schrijft luchtvaartgeschiedenis.

van 30/9 tot 30/11 – Kunstschilder Jan Declerck.

van 1/12 tot 15/1 – Toneelspeler Hector Camerlynck.

Van januari tot december telden we 6502 bezoekers.

Het museum was 203 dagen open. Er waren groepen (scholen en verenigingen) die buiten de normale openingsuren een bezoek brachten aan het museum.

Op donderdag 20 april werden een paar nieuwe zalen in het museum officieel geopend. Mevr. FARASYN werd in de bloemetjes gezet.

5. Archief

Het archief blijft gesloten. Individuele vragen kunnen steeds gesteld worden aan dhr. FALISE en HUBRECHTSEN die ze zullen behandelen rekening houdend met de aan de gang zijnde inventarisatie.

6. Documentatiecentrum

Dhr. VAN HYFTE en mevr. FARASYN zijn bezig met de aanvulling.

Mevr. STUBBE is het documentatiecentrum aan het informatiseren. Het centrum zal tijdens de openingsuren raadpleegbaar zijn.

7. Mediatheek

Dhr. Jean Pierre Devolder toonde een filmpje van de herbegraving van Paster Pype, onze studiereis en een film over Jan Piers.

8. Tijdschriftenkast

De tijdschriftencollectie is nog steeds niet consulteerbaar.

De tijdschriften zullen door dhr. Georges VAN DUYVENBODEN geëxcerpeerd worden en gecatalogiseerd worden.

9. Bibliotheek

Dhr Georges VAN DUYVENBODEN is de bibliotheek aan het informatiseren en catalogiseren.

10. Verzameling van de Kring

a. Bruikleen

De Cultuurdienst van De Panne ontleende stukken voor een tentoonstelling rond Leopold I. Het Koninklijk Werk Ibis ontleende een affiche voor de tentoonstelling IBIS 1906-2006. Het Gruuthusemuseum te Brugge ontleende materialen voor de tentoonstelling "Geloof en Geluk".

Van de heer en mevrouw Capyo ontving de Kring 3 schilderijen in permanente bruikleen. De Cultuurdienst van Oostende ontleende enkele archief- en collectiestukken voor Open Monumentendag.

De heer André Nierijnck (vaandeldrager) ontleende het vaandel van de

Oudstrijdersverbroedering 3-23-33-53 Linieregimenten 1940-1945 sectie Oostende.voor hun Feestviering.

Onze Kring ontleende enkele stukken voor de tentoonstelling "Oostende schreef/schrijft luchtvaartgeschiedenis".

b. Aanwinsten

Schenkingen

De Kring kreeg een boek met tekeningen over de vestingen van Oostende in 1855 ; een keukenbord ; een aquarel ; een fotoalbum overstroming 1953 ; notulen van "Les Caribiniers" ;

Notaboekje Ostend Dover Lijn ; 3 tafelmessen S.E.O. ; een gravure ; documenten van Boulangerie Brugéoise ; allerlei foto's ; facturen ; oude kranten en postkaarten.

Ons bestuurslid de heer Ferdinand Gevaert schonk ons documenten, plannen en specificaties over de nieuwbouw van schepen van het Zeewezen vanaf 1882 en specificaties en contracten van de maalboten en de RMT 1892-1932.

De heer Patrick Vanslambrouck bezorgde ons cassettes over Oostende.

Aankopen

Er werd een tafel en stoel aangekocht voor het museum en een laptop.

Bibliotheek : De boeken van Marc Constandt over Middelkerke.

Het boek over de geschiedenis van Zandvoorde.

La nouvelle Troye ou mémorable histoire du siège d'Ostende.

Histoire de la ville d'Ostende et du port .

Histoire des guerres de Flandre.

Het boek "Visserij, handel en piraterij".

Het boek van Eddy Eneman over de Ijslandvaarders.

Het nieuwe Oostendse woordenboek van Roland Desnerck.

10. Publicaties

a. Tijdschrift

Van het tijdschrift verschenen 10 nummers op de vooropgestelde data: januari, februari, maart, april, mei, juni, september, oktober, november en december. In totaal werden 332 bladzijden gepubliceerd waaronder 71 zwart-wit-fotobladzijden en 36 bladzijden met kaarten, foto's, tekeningen, rekeningen en documenten.

Dhr. FALISE zorgde voor de samenstelling en de opmaak van het tijdschrift. De registers (52 blz) werden samengesteld door dhr. SMISSAERT.

b. Ruilabbonnementen

Werden omgewisseld met volgende Heemkringen of Verenigingen (vanaf februari geen ruilabbonnement meer met kringen buiten West-Vlaanderen).

Bachten de Kupe, Veurne. De Spaenhiers, Torhout. De Zonnebeekse

Heemvrienden, Zonnebeke. Geschiedkundige Kring Ernighahem, Eernegem.
Gidsenkring Lange Nelle, Oostende. Heemkring David Jonckheere,
Aartrijke. Heemkring Dorp en Toren, Deerlijk. Heemkring Dr. Vandamme,
Blankenberghe. Heemkring Graningate, Middelkerke. Heemkring Karel Van de
Poele, Lichtervelde. Heemkring M. Van Coppenolle, Brugge. Heemkring Oud
Ruiselede. Ruiselede. Heemkring Pastoor Ronse, Zedelgem. Heemkring
Sint-Guthago Knokke. Heemkring Wibilinga, Wevelgem, Heemkring Ghestella,
Gistel. Heemkundige Kring Houtland Torhout. Iepers- Kwartier Ieper. Neptunus,
Oostende. Vrienden van het Noorzeeaquarium Oostende. Rollarius,
Roeselare. Ter Cuere Bredene. Tijdingen, Oostende.

c. Abonnementen

De kring is geabonneerd op het tijdschrift "Tradities uit Nederland".

d. Andere publicaties

Geen

11. Giften

De Kring ontving geldelijke giften van : mevr. DEBROCK, mevr. BERDEN en mevr.
DREESEN en van dhrn. LALEMAN, BLOMMAERT, GOETHAELS en DELANOYE.

Nadia STUBBE
Secretaris

Jean Pierre FALISE
Voorzitter

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderuste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

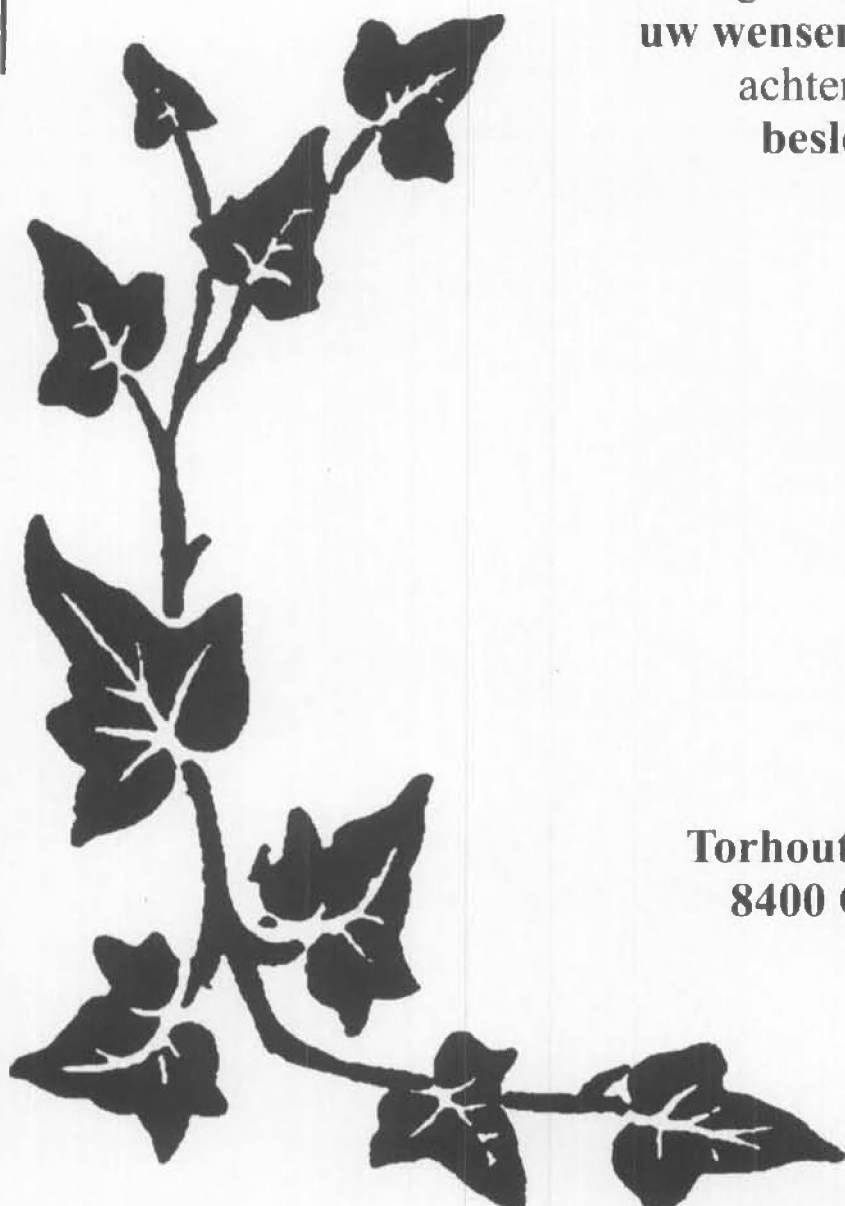
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

*Waar kwaliteit nog
vakmanschap is*

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

MAART 2007

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: vzw.neptunus@pi.be

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 3

MAAND maart 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 60: **J.P. FALISE:** Aanvulling op "Bennen op de kaai".
blz. 61: **R. JANSOONE:** De lotgevallen van een Oostendse "refugée" in Groot-Brittannië tijdens W.O. I.
blz. 66: **R. STUYCK:** Niet-alledaagse schepen in Oostende (deel 3).
blz. 67: **F. GEVAERT:** De metamorfose van de haven van Oostende (deel 12).
blz. 75: **M. CAPON:** Velo-club "De Zeemeeuw Oostende" (deel 16). Heropstarting na W.O. II.

Thematische tentoonstelling "In Het Witte Paard" (Oostende, 1949-1974)

Dé motor van het uitgaansleven van vroeger: in de zomer show, in de winter bals. Een retrospectieve belicht de sfeer en de "genieters". Bondig en verzorgd. Alsook de brand van Pasen 1974. Samensteller: Emile SMISSAERT.

Open vanaf 27 januari tot einde april 2007 op zaterdag. Alsook tijdens de Crocus- en Paasvakantie (uitgezonderd op dinsdag).

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, (wnd) Plantenstraat 82, 8400 Oostende (wnd.)

Schreven in dit nummer:

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Ichtegem

Raf STUYCK: Europagaanderij 125A, 8400 Oostende.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Michel CAPON: Westlaan 19, 8400 Oostende

MAART-ACTIVITEITEN

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten.

1st ACTIVITEIT

donderdag 22 maart 2007 om 14.30 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende

Onderwerp: **DE SCHEEPSWERVEN VAN HET DERDE DOK**

Spreker: dhr. **Louis PINCKET**

In februari van verleden jaar ging deze voordracht al eens door en boeide een bomvolle zaal. Voor hen die deze avond gemist hebben of Louis PINCKET nogmaals aan het werk willen zien, organiseren wij deze namiddagvoordracht.

Louis PINCKET is effectief lid van De Plate en was meer dan 25 jaar sloopstimmerman, kenner van de houten scheepsbouw en de werven van Oostende. Een vakman die met voorbeelden en beeldmateriaal, in de taal van de werf, ons de geschiedenis zal vertellen van de scheepswerven van de "derde bassin".

't Go were stief interessant zien en iederain is welgekomen en lik oltied, je moe niet betoalen voe binnen te kommen.

2de ACTIVITEIT

donderdag 29 maart 2007 om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende

Onderwerp: **H.M.S. VINDICTIVE, VAN DAME TOT WRAK**

Spreker: dhr. **Jean DE LANGHE**

Jean DE LANGHE is licentiaat handels- en financiële wetenschappen. Als rasechte Oostendenaar schreef hij in 1960 zijn kandidatuur-thesis over de "Oostendse Compagnie".

Hij is effectief lid van De Plate alsook lid en bestuurslid van talrijke andere Oostendse verenigingen.

Buiten zeilen, reizen, geschiedenis, lezen en boekbinden doet hij ook aan computerprogrammatie. Vandaar dat wij vanavond een Powerpoint evocatie krijgen van het wedervaren van de Vindictive. Het schip dat op 10 mei 1918 gedeeltelijk tot zinken werd gebracht in de havengeul, en zo de ingang tot Oostende bemoeilijkte. Het Vindictive-monument en de Vindictivelaan herinneren ons nog aan deze gebeurtenis.

Dhr. Jean De Langhe brengt ons de geschiedenis van het schip tijdens Wereldoorlog I.

Zoals altijd is de ingang gratis, ook voor niet-leden.

AANVULLING OP "VISBENNEN OP DE KAAI"

In het tijdschrift van verleden maand (februari 2007) gaf Ferdinand GEVAERT uitleg over de twee jongste omslagen van ons tijdschrift.

Intussen ontving ik van Mevr. M.G. JACQUET-OVERZIER, wonende te Antwerpen, volgende aanvulling over de coverfoto van 2006 "Visbennen op de Kaai".

"De foto, genomen circa medio jaren dertig, toont een vissersvaartuig van de vloot Brunet dat gelost werd van een grote lading haring.

De firma Brunet, toen nog gevestigd in de Vismijn nr. 66, werd gesticht door dhr. August BRUNET in mei 1900 (HRO. 222).

De firma werd later een N.V. en was één van de grote bedrijven in Oostende die aan industriële visserij en aan visverwerking deed én over een rokerij en een koelings- en conservenfabriek beschikte. Het bedrijf kende een grote bloei tijdens het interbellum met o.m. uitvoer per spoor naar Oost-Europa vanuit de vismijn zelf.

Het is niet onmogelijk dat mijn vader, 'Menèère Bart', zoals het personeel hem noemde, de man met hoed is langs de kade.

Wijlen mijn vader, Bartholomé Overzier, maakte sedert 1923 deel uit van de firma. Hij werd hoofdaandeelhouder van het bedrijf, dat later tot de N.V. Brunet & Co. werd omgevormd. Zijn taak was vooral, wat men nu zou bestempelen, marketing en PR-officer.

De firma werd ontbonden in 1963. Er bestaat nu nog steeds een visbedrijf Brunet dat echter geen uitstaans heeft met het vorige".

Jean Pierre FALISE

VERBETERING

Op blz. 2007-24: lezen: Mevr. MONTEYNE Miliane i.p.v. Mevr. LOUWAGIE

Op blz. 2007-50: bij de werkgroep "Museum" bijvoegen: dhr. GOETHAELS.

De lotgevallen van een Oostendse "refugee" in Groot-Brittannië tijdens W.O.I

door Roger JANSOONE

WOORD VOORAF

Via Ere-voorzitter A. Van Iseghem en bestuurslid Emile Smissaert van "De Plate", kreeg ik een tijd geleden een oud en beduimd schoolschriftje toegespeeld voor eventuele tekstverwerking en opname in ons tijdschrift. Het gaat hier om een oorlogsdagboek van een zekere Joseph Noote uit Oostende, een bouwvakarbeider die op 15 oktober 1914 de wijk nam naar Frankrijk aan boord van het Oostends vissersvaartuig O.42 (reder-schipper Jan Borrey). Zijn relaas (getiteld "Een kort verhaal van de wegvucht uit Oostende voor den Duitschmans") is, als oorlogsverhaal, zeker niet spectaculair, maar niettemin is het, als uniek "document humain", in historisch en volkskundig opzicht belangrijk en vermeldenswaard. Ik zeg wel "uniek", want - voor zover ons bekend - bestaat er geen enkel gelijkaardig document, en indien er al identieke zouden bestaan hebben, dan zijn ze allicht al lang verdwenen.

Het gaat hier om de getuigenis van een gewone arbeider die, in een tijd van veel "ongetletterden", zich eigenlijk vrij behoorlijk weet uit te drukken in een taal die vaak aangrijpend is in al zijn soberheid en eenvoud. Uiteraard is dit oorlogsdagboek in geen enkel opzicht te vergelijken met bv. het "Dagboek van Anne Frank", maar - zonder het letterkundig en inhoudelijk niveau van de meeste oorlogsdagboeken te benaderen - verdient dit zeldzaam en oorspronkelijk tijdsdocument toch wel een plaatsje in de lange rij van soortgelijke getuigenissen. Pas op 6 november 1915 is Joseph Noote met dit dagboek begonnen ("Opgestel door Joseph Noote, Glasgow 6-11-15", zo begint hij zijn verhaal), doch hij vangt aan met het ophalen en neerpennen van zijn herinneringen (of waren het beknopte notities ?) omtrent de gebeurtenissen sedert de vlucht uit Oostende op 15 oktober 1914. Hij geeft niet aan waarom hij "voor den Duitschmans" gevlucht is (vermoedelijk behoorde hij ooit tot de bemanning van de O.42 en is hij gewoon meegevaren met het schip), maar vooral geeft hij geen verklaring voor het feit dat hij weggevlucht is zonder vrouw en kinderen.

De rode draad die doorheen zijn verhaal loopt, is immers zijn onuitroeibaar heimwee naar vrouw en kinderen, en zijn herhaalde pogingen om met hen opnieuw in contact te komen of dan toch enig nieuws van hen te mogen ontvangen. Was het de bedoeling dat zij op een ander schip zouden inschepen ? Of zijn zij in de algemene paniek op de kaai in Oostende, net vóór de intocht van de Duitse troepen, elkaar kwijtgeraakt te midden van de wriemelende massa ?

Feit is dat zijn vrouw en kinderen gans de oorlog in Oostende gebleven zijn. Pas op 2 februari 1919 - na diverse repatriëringsperikelen - kwam het weerzien in Oostende. Was het een blijde hereniging ? Kennelijk waren beide echtgenoten van elkaar vervreemd, want Joseph Noote besluit zijn dagboek met de laconieke slotbemerking "Angela Deraedt met haar twee kinderen is weggelopen 14 december 't jaar 1919". Tragische ontknoping van een tragische oorlogsepisode uit het leven van een eenvoudige arbeider ..

Het negentiendeëeuws schriftje waarin dit oorlogsdagboek werd neergepend, is op zichzelf en als dusdanig reeds een tijdsdocument (de voorpagina wordt hieronder afgedrukt). Het is getiteld "Holmes' Pioneer Jotter - For pencil use - Useful to everybody - W. & R. Holmes, Educational Booksellers, 3 & 5 Dunlop Street, Glasgow", en op de keerzijde vinden wij "Arithmetical Tables" en een "Multiplication Table". Met andere woorden: volledig "useful" en afgestemd op de toenmalige scholier. De prijs van dit schriftje (in rood afgedrukt " 1 D ") was toen welgeteld één penny !

Nog een ander - voor historici - opmerkelijk detail : Wanneer Joseph Noote op 6 november 1915 begint met zijn oorlogsdagboek, schrijft hij onder de titel "In 't jaren 1914 x 1915", hetgeen er lijkt op te wijzen dat ook eind 1915 de gewone man er nog steeds geen flauw benul van had hoelang die oorlog nog zou kunnen duren (of dat er reeds een einde in 't verschieft was ?), dit in tegenstelling tot de hoogste bewind- en bevelvoerders in beide kampen, die toen - na de ontzuivering van het eerste oorlogsjaar - ongetwijfeld reeds in alle stilte voorbereidselen troffen voor een langdurige oorlogvoering. In een duidelijk latere toevoeging vermeldt hij vervolgens "1916", nadien ook nog "19-17" en tenslotte ook nog "19-18" en "1919". Een stilzwijgende getuigenis van het aanslepen van een eindeloze en uitzichtloze oorlog . De optimistische slogan "Thumbs up !" van de "Belgian refugees" in 1914, werd allengs een bittere noodzaak om het einde van de tunnel te kunnen zien !

De authenticiteit van dit oorlogsdagboek blijkt uit het schoolschrift zelf en voorts uit de stijl, de woordkeuze en het taalgebruik van de auteur. Ook bepaalde persoonlijke details leveren hiervoor het bewijs, zoals i.v.m. zijn heimwee naar vrouw en kinderen, evenals de bewaard gebleven advertentie waarin hij vanuit Groot-Brittannië navraag doet naar de verblijfplaats van vrouw en kinderen in België, en tenslotte ook de toevallige ontmoetingen met gevluchte Oostendenaars die telkens met naam en toenaam vernoemd worden. Het feit dat hij met dit dagboek pas echt begint in 1915, hierbij eerst terugblikkend op de gebeurtenissen sedert de vlucht uit Oostende in 1914, doet m.i. geen albreuk aan de integrale authenticiteit van het journaal. Gelet op de nauwkeurigheid van de diverse datums en van een aantal details, mag geredelijk worden aangenomen dat hij zich hierbij gebaseerd heeft op beknopte notities die hij heeft opgeschreven en bijgehouden vooraleer dit dagboek aan te vangen. In die zin is het eerste gedeelte (over de periode 15.10.1914-6.11.1915) blijkbaar een eigen en meer uitgebreide transcriptie van eerder bijgehouden notities.

Eigenlijk is dit een verhaal van alle tijden : het relaas van de lotgevallen van de gewone kleine man, op de vlucht voor het oorlogsgeweld, weggerukt uit zijn vertrouwd milieu, en hulpeloos meegesleurd in gebeurtenissen waarop hij volstrekt geen vat heeft. Ten gronde geeft het ons een spiegelbeeld van wat wij zelf kunnen meemaken indien - God behoede ons hiervoor ! - wij gebeurlijk zelf door een dergelijk noodlot zouden getroffen worden. In ieder geval stemt het tot nadenken in een tijd waarin wij dagelijks geconfronteerd worden met de problematiek van vluchtelingen, asielzoekers en migranten. En waarbij wij gemakkelijk uit het oog verliezen dat - door de grillige spelingen van het lot - de rollen soms onverwacht kunnen omgedraaid worden . De destijds overbekende slogan "Thumbs up !" van de "Belgian refugees" tijdens W.O.I lijkt in elk geval een goede titel voor deze "case study".

Het is duidelijk dat deze tekstuitgave met commentaar logischerwijze aansluit bij mijn thans voltooide studie over "Oostende en de zeevisserij tijdens de Eerste Wereldoorlog" en ervan als het ware de tegenhanger vormt, in die zin dat wij nu ook eens kunnen kennis maken met de lotgevallen van hen die deze vier lange en bange oorlogsjaren hebben meegemaakt "over there", op de vlucht en in ballingschap in het buitenland. Dit gebeurt hier dan niet via een collectieve benadering van een vissersgemeenschap doch via het opvolgen van het dagelijks leven van een enkeling die individueel maar ook binnen een kleine collectiviteit, een opeenvolging van zeer ongewone gebeurtenissen moet meemaken . Beide studies vormen aldus logischerwijze elkaars "pendant" : het "gespleten" relaas van een door oorlogsomstandigheden en door de zee gescheiden Oostendse gemeenschap. Ik wens alle Oostendenaars en (waarom niet ?) alle niet-Oostendenaars veel leesgenot !

* * *

"Een kort verhaal van de weglucht uit Oostende voor den Duytschmans"

1. 't Jaar 1914

1.1. Vlucht naar Gravelines

"Wij zijn den 15 October den Donderdag om 11.30 uren uit Oostende gevaren (gevlucht met 32 personen aan boord Nr 42 moteurschip toebehoorde aan de heer Jan Borrey)." Met deze korte en nuchtere zinsnede begint Joseph Noote zijn oorlogsdagboek.

Nog diezelfde avond is de O.42 de haven van Gravelines binnengelopen "met schoon weder". Er waren blijkbaar onvoldoende voorzieningen getroffen om de stroom van Belgische vluchtelingen te kunnen opvangen. De vrouwen en kinderen, evenals enkele mannen, vonden een onderkomen in een herberg (met de ironische benaming "Au bon coin"), waar zij konden slapen op stoelen of op de vloer. De anderen bleven aan boord van het schip, waar zij - spijs de zeer beperkte ruimte - probeerden enigszins de nacht door te brengen.

De volgende morgen, na een slapeloze nacht, verlieten Jan Borrey en Joseph Noote reeds om 4 u. 's morgens het schip om aan de wal een fatsoenlijk onderkomen te vinden. Jan wist na enig zoeken en rondneuzen in een zijstraat van de Quai Macordor een huisje te huren waarin drie gezinnen een voorlopig onderdak vonden (namelijk die van Jan Borrey, Joseph Viane en Constant Vandamme). Tot nader order mocht ook Joseph hierin zijn intrek nemen. Het huisje bevatte geen enkel meubilair, doch dat was geen probleem vermits, net zoals aan boord van de andere uitgeweken vissersvaartuigen, naast vrouw en kinderen, ook zoveel mogelijk huisraad was ingescheept. Er kwam zelfs een kachel te voorschijn, benevens borden, koffie, een ketel, potten en pannen.

Het ging er dan ook snel vrij huiselijk aan toe. 's Morgens werd koffie gezet voor 19 personen, vervolgens werden via een beurtrol aardappelen geschild om nadien reeds om 10 u. een eerste pot aardappelen aan de kook te brengen. Verder ging het in "shifts" met tenslotte de afwas ("en 't was dan nog 3 uren dan men gedaan hadt met de schotels te wasschen").

Niettegenstaande die puike zelfredzaamheid was er toch het feit dat, ingevolge die plotse toestroom van vluchtelingen, in Gravelines niet veel te verkrijgen was, tenzij aardappelen, brood en "eene drooge haring". Het was dan ook begrijpelijk dat de Franse overheid al die vluchtelingen zo spoedig mogelijk wilde doen afzakken naar het zuiden, des te meer daar dit gebied van de Kanaalhavens vermoedelijk een primordiaal doelwit was van de snel oprukkende Duitse troepen. Op vrijdag 23 oktober kwam de Franse "Garde Civique" op alle hoeken van straten en pleinen omroepen dat alle in Gravelines verblijvende vluchtelingen ten spoedigste de stad moesten verlaten en zich zuidwaarts verplaatsen. Maar niemand gaf hieraan gehoor, allicht omdat de mensen dat in de praktijk niet goed zagen zitten. Bijgevolg verscheen de "Garde Civique" op 29 oktober opnieuw ten tonele "met eene seule pap en borstel en plakbrieven". De Belgische vluchtelingen kwamen nieuwsgierig kennis nemen van de affiches : uiterlijk op 30 oktober 1914, te 12 u. 's middags, moesten alle vluchtelingen de stad hebben verlaten, en wie hieraan geen gevolg zou geven, zou zich blootstellen aan zware bestraffing.

Dit maakte wel enige indruk. De vluchtelingen begonnen hun biezen te pakken. Weliswaar werd het ultimatum niet nauwgezet gerespecteerd, doch de Fransen waren al blij dat er in die massa vluchtelingen enige beweging begon te komen. Wat betreft de groep van de O.42, ging schipper Jan Borrey even poolshoogte nemen in Calais om na te gaan of er mogelijkheid was om aan te meren langs de kaai, en vervolgens hoe het aldaar gesteld was met het vinden van een onderdak. Het bleek echter dat de toestand aldaar nog slechter was dan in Gravelines : "geen mensch mochte in eene huis of kamer bewoonen, zij moesten alle op hunne schepen wonen en verblijven". Joseph Noote overwoog bijgevolg "dieper Frankrijk in te trekken", deels ook wegens toenemend

geldgebrek en het gemis aan enig vooruitzicht op een of andere broodwinning in deze oorlogszone. Toen bleek er in Calais een stoomboot vertrekkensgereed te liggen om vluchtelingen over te brengen naar een meer zuidelijke bestemming, doch schipper en bemanning van gevluchte vissersvaartuigen hadden uiteraard hieraan geen boodschap. En ook Joseph bleef twijfelen omdat hij intussen zeer gehecht was geworden aan het gezelschap van de groep waarmee hij was weggevlucht uit Oostende. Aldus bleven zij nog wat rondhangen in Gravelines. Misschien omdat er intussen reeds zeer veel vluchtelingen waren weggetrokken, werden zij niet verontrust door de Franse overheid, die blijkbaar al tevreden was met het bereikte resultaat. Dit neemt niet weg dat het dagelijks bestaan in Gravelines zeer precair geworden was wegens het algemeen voedseltekort. De winkels waren en bleven leeg, en de Fransen zelf teerden op hun eigen voorraden. Het zag er naar uit dat ingevolge de chaotische oorlogsomstandigheden, de distributiesector in dit oorlogsgebied volledig was stilgevallen.

De leefomstandigheden werden bijgevolg steeds nijpender. Op woensdag 18 november 1914 trok een klein groepje van vier personen opnieuw naar Calais om er, indien mogelijk, voedsel aan te kopen. Daar ontdekten zij dat andermaal een grote stoomboot klaar lag om te vertrekken naar het zuiden. In allerijl en uit arren moede is dan toch één van de gezinnen uit de groep ingescheept aan boord van dit schip, dat toen reeds ruim drieduizend vluchtelingen had opgenomen.

Op vrijdag 20 november was er marktdag in Gravelines, doch "wat vet en drooge haringen, dat was alles dat men kon krijgen op die schoone groote markt". En "de vluchtelingen moesten schier groote honger lijden met geld in de hand!". Tijdens het uiterst sober middagmaal werd op de deur geklopt. Drie gendarmen kwamen binnengestapt, één Belgische en twee Franse, ter bekendmaking van een uitdrijvingsbevel vanwege de Sous-préfet uit Duinkerke : binnen de twaalf uur moest iedereen vertrekken. Jan Borrey protesteerde en zei niet te willen vertrekken vooraleer hem ergens elders een nieuwe aanlegplaats voor zijn schip werd toegezegd.

(wordt vervolgd)

ILLUSTRATIES :

- voorpagina van het schoolschriftje van Joseph Noote (collectie "De Plate")
- eerste pagina van zijn oorlogsdagboek (id.)

Een kort verhaal van de wegvlucht uit
 Oostende voor den Duitschman's
 1914 x 1915

Opgesteld door
 Joseph Houte
 Glasgow 6-11-15

19 16
 19 18
 1914

Wij zijn den 15 October den
 Donderdag om 11:30 uren
 uit Oostende geveren. Ge-
 vlucht met 35 personen aan
 boord N° 2 motor-schip te-
 behoorde aan de Heer Jan
 Borrey

En wij zijn de volgende
 avond aangekomen te Spa-
 ren-lise te 6 uren met
 de boot weder

Daar hebben wij met 4
 personen aan boord moet
 slapen uit oorzaak dat er
 geen plaats en was de
 andere personen behalve
 het vrouwvolk heeft kunnen

plaats vinden in een her-
 berg (an beer coin) gemuurd
 en daar alle onderschoot in
 de herberg op stoulen en in
 de grond geslapen elk met
 een gat tusschen voer deze
 nacht

16^e October den Vrijdag
 Om 4 uren 3 margins
 Jan en ik uit onze boot
 om achten uren te gaan
 hebben gelukige vonden
 wij woonst in een Straat
 by de kaai Macordier
 Straat n° 3 derde huis van
 het hoefje
 Jan Borrey huurde het

HOLMES'
PIONEER
JOTTER.

Useful
 to
 Everybody

For
 Pencil
 Use.

1^D

W. & B. HOLMES, Educational Bookellers,
 1 & 3 DUNLOP STREET,
 GLASGOW.

Niet alledaagse schepen in Oostende (deel 3)

door Raf STUYCK

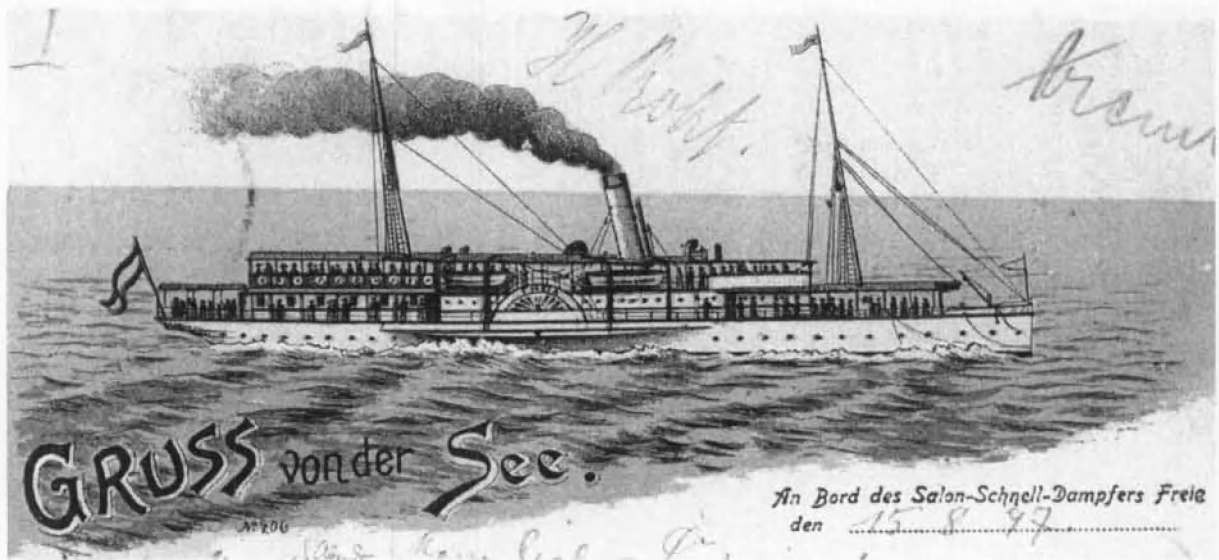
De "Manx Queen" en de "Freia".

Tegen het einde van de 19de eeuw dreigde er bij de Staatspakketbotendienst een min of meer onvoorziën tekort aan schepen te ontstaan om het gestaag toenemend passagiers-verkeer over het Kanaal op te vangen. De schepen die deze Staatsdienst in 1886 in bedrijf had, hadden al een respectabele staat van dienst en sommigen waren manifest aan vervanging toe. Men voorzag dat in de komende zes à zeven jaren, er niet minder dan vijf schepen in aanmerking zouden komen voor de sloop.

De aanschaf van nieuwe schepen voor de Kanaal-trafiëk was dus een hoogdringende aangelegenheid geworden. Bewust van deze situatie had de Belgische regering dan ook resoluut het besluit genomen om bij Cockerill, Hoboken drie nieuwe schepen te bestellen. Daar de eerste van dat drietal, de *Prince Albert*, pas in 1887 zou opgeleverd worden, moest ondertussen een noodoplossing gezocht worden.

Terwijl de drie nieuwe schepen in Hoboken op stapel stonden, werden in allerijl in het buitenland twee schepen gecharterd en zo verschenen in het voorjaar van 1887 in Oostende twee vreemde gasten, de *Manx Queen* en de *Freia*.

De *Manx Queen* was de 812 ton metende voormalige *Duchess of Edinburgh* die in 1880 gebouwd was in opdracht van de South Eastern Railway Company voor de dienst Folkestone-Boulogne. In 1882 was dit schip aangekocht door de Ierse Barrow Steam Navigation Company die het ter beschikking van de Staatspakketbotendienst stelde.

De "Salon-Schnell-Dampfer" Freia van de rederij Blohm & Voss, 1887.

De *Freia* kwam uit een heel andere hoek. Het was een luxueuse "Salon-Schnell-Dampfer" die in 1885 door de Duitse werf Blohm & Voss gebouwd was om, in eigen beheer, overtochten tussen Hamburg en Helgoland te maken.

De *Freia* werd in de zomermaanden ingezet als Oostende-Dover-ferry terwijl ze in de winterperiode naar de Riviëra trok voor toeristische trips. Haar aanwezigheid in Oostende duurde pas twee

zomerseizoenen (1887-1888) want, na de tewaterlating van de *Prince Albert*, van de *Ville de Douvres* en van de *Flandre*, had de Belgische overheid in Schotland alvast twee extra schepen, de *Princesse Henriette* en de *Princesse Josephine* besteld om de capaciteit van de pakketbotenvloot drastisch te versterken.

De *Freia* keerde terug naar de Helgoland-route en werd daar in 1889 aangekocht door de Ballin Shipping Company. In 1896 werd ze doorverkocht aan J.F. Braunlich, Stettin die haar in de vaart bracht naar het eiland Rügen en als ferry naar Trelleborg in Zweden. Ze werd opgelegd in 1929.

De toekomst wees uit dat deze vooruitzichten realistisch waren aangezien de *Marie Henriette I* in 1893 uit de vaart werd genomen, in 1894 gevolgd door de *Louise-Marie* en de *Leopold I*. Het jaar daarop was het de beurt aan de *Parlement Belge* en in 1895 werd de *Prince Baudouin* opgelegd.

DE METAMORFOSE VAN DE HAVEN VAN OOSTENDE (deel 12)

door Ferdinand GEVAERT

De staketsels, havengeul en aanliggende watervlakken, (deel 3).

De omvorming van het Zeewezendok van hersteldok tot ro-ro (vracht) terminal.

Zeer vroeg na het instellen van de pakketbotendienst Oostende-Dover in 1846, voelde de toenmalige Koninklijke Marine (de voorloper van het Zeewezen en de latere Zeemacht - Marine component) de noodzaak om te Oostende te beschikken over de nodige infrastructuur en uitrusting om het onderhoud en de gebeurlijke herstellingen aan de schepen van de pakketbotendienst in eigen regie te kunnen uitvoeren.

Tijdens de eerste periode na het instellen van de dienst legden de pakketboten aan aan de Stoombotenkaai te Oostende, (zie o.m. fig. nr. 75, blz. 2006-175), en werd een eerste werkhuis opgetrokken op de Stoombotenkaai (1). Reeds in 1867 werd het werkhuis uitgebreid.

Door de ontmanteling van de vestingswerken van Oostende vanaf 1865 werd het mogelijk om een dok te bouwen ten behoeve van de visserij, het huidige Montgomerydok. Daartoe moest echter het werkhuis van het Zeewezen, (de Koninklijke Marine werd ontbonden in 1862 en omgevormd tot het Zeewezen), de plaats ruimen.

Het werkhuis week uit naar de oosteroever van de haven, alwaar ruimte werd toegekend aan het Zeewezen binnen de periferie van het te ontmantelen en te slechten kroonwerk, dat aldaar opgericht werd in 1820, ter bescherming van de Militaire en Franse sluisen, (zie fig. nr. 6, rep. nr. 26, deel 2, blz. 2005-135, en fig. nr. 97, rep. nrs. 9 en 10, hierna). Alwaar tijdens de periode 1868-1869 een eerste werkhuis werd ingericht (1).

Na veel veel wijzigingen van de diverse ontwerpen en voorstellen die vanaf 1869 voorgelegd werden aan de hogere overheid, voor de bouw van een hersteldok en -werf, werd in 1871 een definitief ontwerp goedgekeurd en de noodzakelijke kredieten voorzien.

Vanaf 1873 werden de werken aangevat voor de bouw van het Zeewezendok en infrastructuur. In 1880 waren de werken, met inbegrip van de bouw van een kantoor voor de directie, voltooid.

Alhoewel er steeds maar voorstellen, met argumentatie, en ontwerpen voor het uitbreiden van het Zeewezendok en het bouwen van één of zelfs twee droogdokken, ingediend werden bij de

overheden, bleef de toestand van dit dok quasi ongewijzigd tot na het begin van de Duitse bezetting in oktober 1914.

Door de Kaiserliche Marine (Marinekorps Flandern) werd het Zeewezendok uitgebreid tot herstellingswerf voor duikboten en torpedoboten. Daarbij werd o.m. een westelijke damplanken kaai gebouwd en het dok in zuidelijke richting uitgebreid, door nog restanten van de voormalige vestingsgracht van het kroonwerk uit te diepen en te incorporeren in het Zeewezendok. Op de oostelijke zijde van het uitgebreide dok werden twee droogdokken gebouwd (zie fig. nr. 98) (2).

In 1923 werd het Zeewezendok uitgebreid in zuidelijke richting, een nieuwe westelijke kaaimuur werd gebouwd op een nieuw tracé en de "Duitse" damplankenkaai werd gesloopt. De twee Duitse droogdokken werden afgebroken en een oostelijke kaaimuur werd gebouwd op een tracé dat imperatief bepaald werd door het globaal project van de bouw van de nieuwe vissershaven op de oosteroever (de huidige). Door deze uitbreiding kreeg het Zeewezen eindelijk de capaciteit die vereist was om de schepen die de vloot van het Bestuur van het Zeewezen uitmaakten, tijdens de "opligbeurten" in beschut water te meren. Zodoende moesten niet op elk vaartuig bemanningsleden aanwezig zijn tijdens de uren dat er op de werf van het Zeewezen niet gewerkt werd. Een globaal toezicht op alle geschutte vaartuigen door de bewakers van de werf volstond. Wat een grote personeelsbesparing was.

Deze toestand zou zo blijven tot het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in mei 1940. Op 28 mei 1940 werd Oostende bezet door de Duitsers. Het Zeewezendok zou een andere bestemming krijgen. In 1941 werd het dok in bezit genomen door de Kriegsmarine en werd uitgebreid tot verbunkerde basis voor motortorpedoboten. Er werd o.m. een rechtstreekse verbinding gegraven tussen het dok en de havengeul, (zie fig. nr. 21, deel 3, blz. 2005-259 en -262), (Zie ook deel 4, blz. 2005-205, data 1941 en 1942).

Bij de terugtocht van de Duitsers in september 1944 werden de kaaien van het dok door demolitieploegen zwaar beschadigd, zo niet vernield, (zie o.m. fig. nr. 42, deel 5, blz. 2006-67 en fig. nr. 12, deel 3, blz. 2005-207).

De kaaimuren werden in de periode 1946-1956 hersteld. Hierbij werd de vernieuwde westelijke kaaimuur doorgetrokken tot het sluishoofd van de Zeewezendoksluis; vroeger was er een halve cirkelvormige geglooide uitsparing, nog een restant van de 19^e eeuwse toestand.

In 1958-1959 werd een vlottend droogdok gemeerd in het Zeewezendok en de nodige infrastructuur gebouwd voor het permanent meren van het droogdok, (glijdende verankering). In 1979 verhuisde het droogdok naar de oostwal van de havengeul.

Nadat in 1991 gestart werd met het volledig slopen van de Werfbank (gebouwd in 1922, ten behoeve van visserij) als eerste fase van het scheppen van een zwaairom in uitvoering van het "Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende"(3), werd in 1995 gestart met het omvormen van het Zeewezendok (een vlotdok) tot een eenvoudig insteeddok (tijdok) die open zou staan naar de zee en dus onderhevig aan het tij. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat het insteeddok verder zou benut worden door de Regie voor Maritiem Transport en dat in het dok een drijvend droogdok zou gemeerd worden, van voldoende capaciteit om ook de geplande grote ferries van de nieuwe generatie, zoals het m.s. Prins Filip van de Oostende-Dover lijn, te kunnen droog zetten.

Echter, dit bleek een begoocheling daar de R.M.T. ophield te bestaan op 28 februari 1997. De plannen werden gewijzigd en het Zeewezendok zou omgevormd worden tot ro-ro terminal.

In 1997 werd de Zeewezendoksluis gesloopt. Er werden nieuwe kaaimuren gebouwd om het baggeren tot grotere waterdiepte dan oorspronkelijk toe te laten. Noodzakelijk om het aanleggen

van schepen met grotere diepgang dan de naoorlogse schepen van de Oostende-Dover lijn (van 3,30 m tot +7 m) toe te laten.

Het zuidelijk deel van het dok werd opgevuld. Zo ontstond er een groot vrij terrein op de kop van het dok dat omgevormd werd tot manoeuvreer- parkeerterrein voor de ro-ro terminal.

Op ongeveer 100 meter van het uiteinde van het dok werd een nieuwe kaaimuur gebouwd tussen het Zeewezendok en oostwal van de havengeul. De oostelijke kaai (Tijdokkaai) werd gedeeltelijk gesloopt en opgeruimd. Het uiteinde van de landtong vanaf de sluis tot de nieuwe dwarse kaaimuur werd weggebaggerd. (zie fig. nr. 91, deel 11, blz. 2007-10, fase 2).

In het nieuw insteeddok dat de naam "Zeewezendok" behield, werd een landingsbrug gebouwd, waaraan twee schepen, parallel, gelijktijdig kunnen lossen en laden. In 2001 kon de nieuwe ro-ro terminal in gebruik genomen worden.

De Wandelaarkaai werd in 2004/2005 gesloopt en vervangen door een nieuwe kaai die grotere baggerdiepten toelaat. In het vernieuwde tijdok, (waar vroeger de kleinere kustvissersvaartuigen aanlegden en hun vangst losten, en ook aan de man brachten), werd een landingsbrug gelegd en begin 2006 in gebruik genomen. De installatie sluit aan op de ro-ro terminal.

Met het in dienst stellen van deze laatste landingsbrug was de omvorming van het Zeewezendok tot ro-ro terminal met drie landingsbruggen voltooid.

(wordt vervolgd)

(1) Zie o.m. R. Vancraeynest, De installaties van het Zeewezen te Oostende vanaf het ontstaan tot omstreeks 1930, De Plate, XXIX, 2000, blz. 77-87, 91-107, 160-170.

(2) Voor de volledige beschrijving van het gebruik en ontwikkeling van het Zeewezendok door het Marinekorps Flandern zie: F. Gevaert & F. Hubrechtsen, Oostende 14-18, deel 2, De Klaproos, 1996, blz. 32-43.

(3) "Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende", opgemaakt door een werkgroep opgericht in 1986 door de GOM - West-Vlaanderen, in onrechtstreekse opdracht van de minister van Openbare Werken aan de toenmalige Dienst der kust te Oostende. Het resultaat werd in 1988 voorgelegd aan de hogere overheid. Na wijziging werd het "Masterplan" aangenomen en in uitvoering gebracht

Oorspronkelijk zouden het Vlotdok en het Houtdok gedempt worden en zou er een zeesluis voor schepen tot 10.000 ton gebouwd worden in de achterhaven en zouden de historische sluisen van Slijkens verdwijnen.

Echter werd in 2002 de bouw van de zeesluis geschrapt en werden de plannen om het Vlotdok en het Houtdok van de handelshaven te dempen naar de papiermand verwezen. Dit heeft echter nog andere gevolgen doch deze vallen buiten het bestek van huidige bijdrage.

Het verslag van werkgroep werd in 1988 uitgegeven door het WES (Westvlaams Economisch Studiebureau), nr. 30 in de reeks "Facetten van West-Vlaanderen".

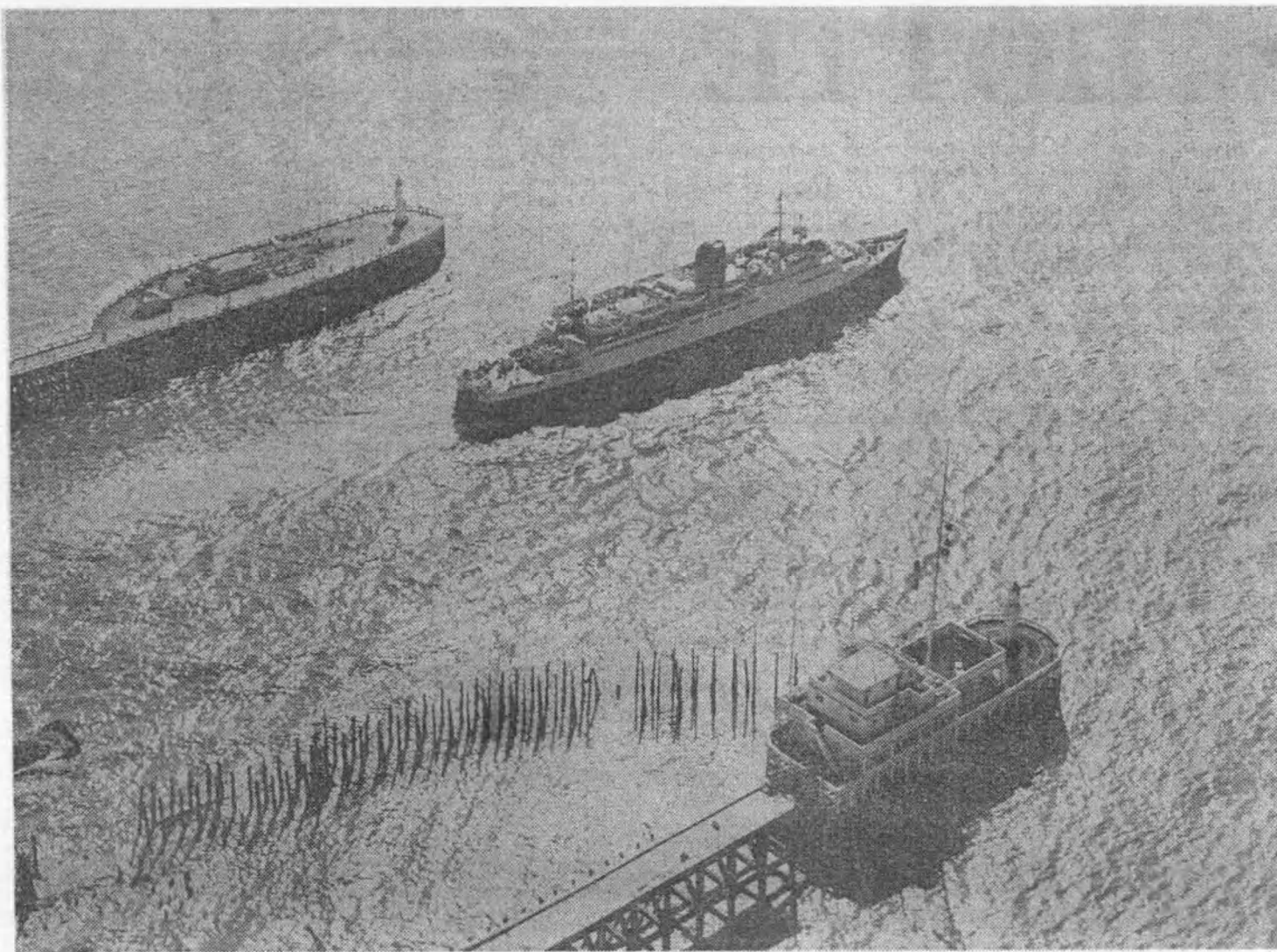

Fig. nr. 95. Haven Oostende, 1970. Luchtfoto van de koppen van het ooster- en westerstaketsel. Het nieuw betonnen staketsel is afgewerkt. Het vorige houten staketsel is nog niet volledig gesloopt. Men bemerkt de rijen heipalen die nog niet uitgetrokken zijn. Op de foto is duidelijk te zien dat de havengeul aanzienlijk verbreed werd. Op de foto zien we de carferry m.s. "Artevelde" van de Oostende-Doverlijn die de haven verlaat richting Dover. Bemerk tevens de tjiseinpost, toen nog bemand. De tjiseinpost, is een stevige en uitgebreide houten constructie die nu, alhoewel niet meer bemand, nog steeds een functie heeft.

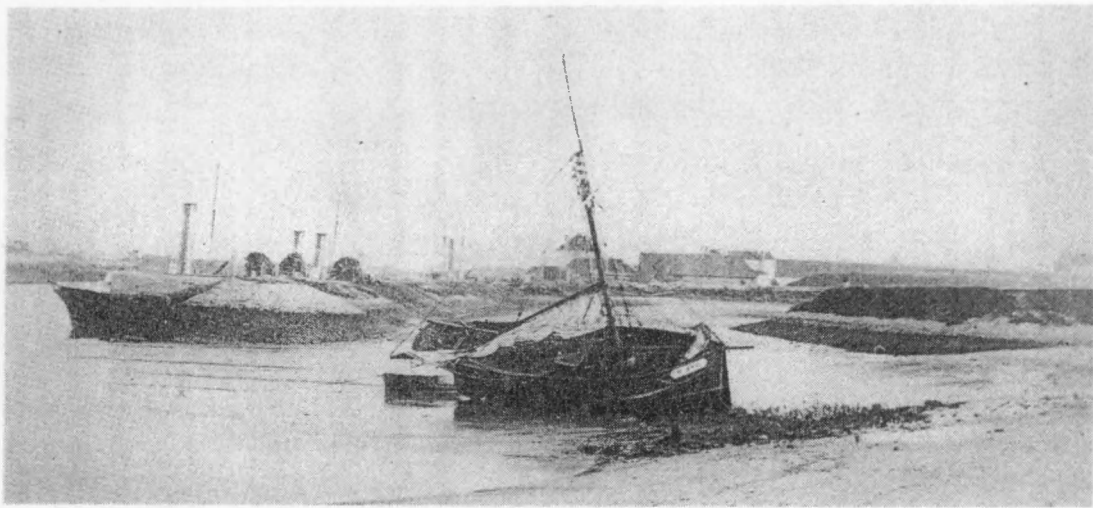

Fig. nr. 96. Oostende omstreeks 1863. Links de verlengde Stoombotenkaai, in de havengeul liggen pakketboten aangemeerd. In de voorgrond twee vissersvaartuigen die gestrand zijn voor onderhoudswerken. Rechts de vestingswerken van de stad. Tussen beide de nieuw gevormde kuisbank. In de achtergrond, rechts van de mast van het vissersvaartuig het eerste werkhuis van het Zeewezen op de Stoombotenkaai.

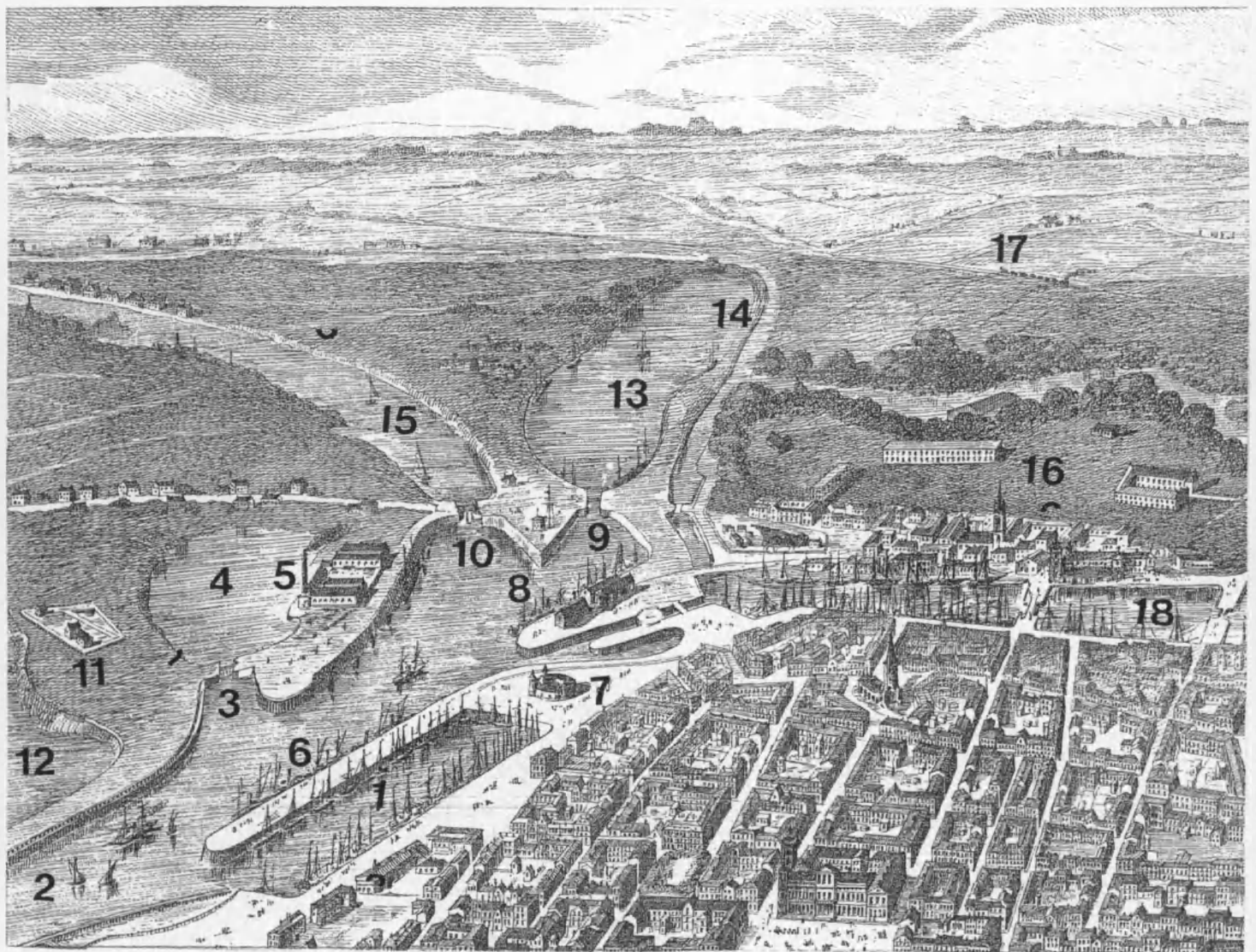
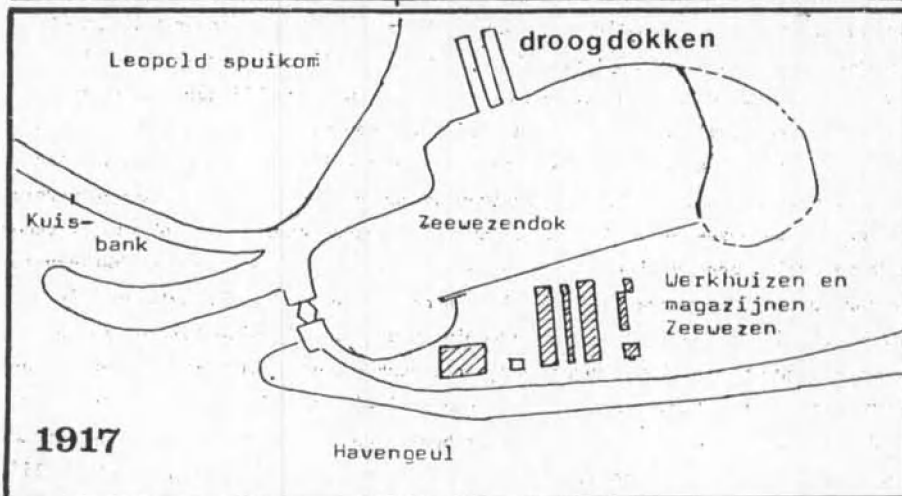
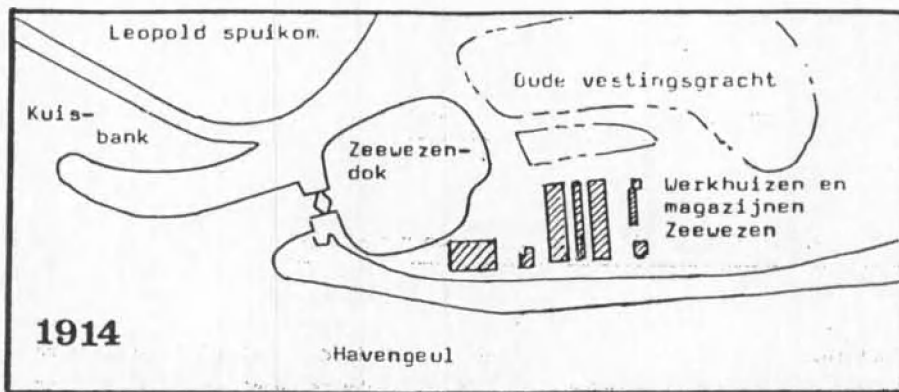

Fig. nr. 97. Detail uit de tekening van Brugadal, 1779, vogelvluchtzicht op Oostende. We onderscheiden: 1. Schuldok (nu Montgomerydok); 2. Havengeul; 3. Zeewezendoksluis; 4. Zeewezendok; 5. werkhuisen van het Zeewezen; 6. Stoombotenkaai; 7. Vismijn; 8. Zeestation en Pakketbotenkaai; 9. Franse sluis; 10. Militaire sluis; 11. Oesterpark Valcke & De Knuyt; 12. Leopoldspuikom. 13. Franse spuikom (bedding Gauweloze); 14. Afleidingsvaart naar het kanaal Oostende-Brugge; 15. Achterhaven, leidend naar de sluisen van Slijkens; 16. Kazerne; 17. Spoorlijn naar Brugge, Brussel.

Haven Oostende- Zeewezendok
Uitbreiding W.W.1.

figuur nr 98

F. Gevaert

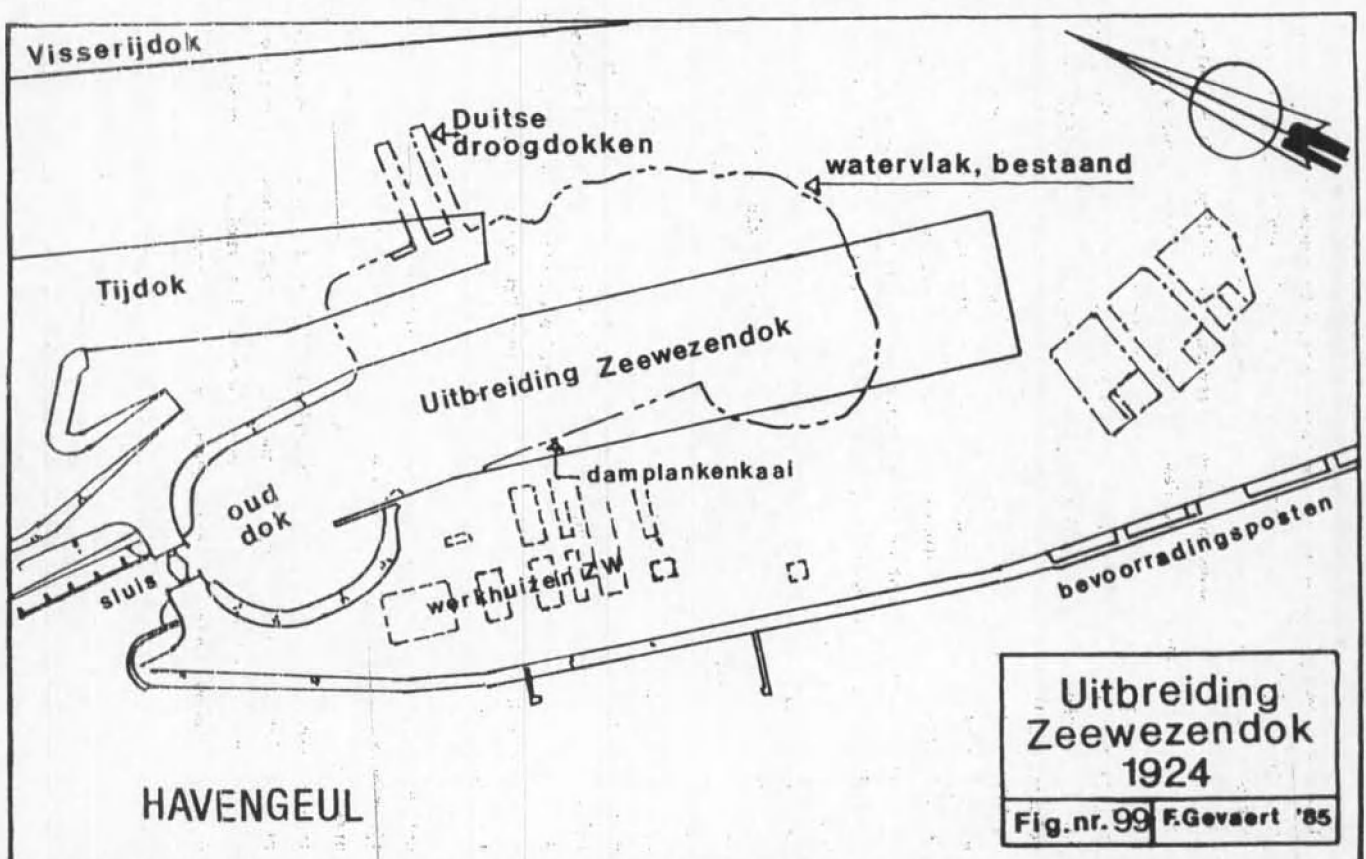

Fig. nr. 100. Haven Oostende, 1984. Zicht op havengeul.
Rechts onder het Zeewezendok en Zeewezendoksluis.
Op het uiteinde van de oostwal de reddingsloods en 40-tons
torenkraan.Midden rechts de Werfbank (kuisbank). Links de
Pakketboten- en Carferrykaai, met bruggen 3, 2 en 1. Aan brug
1 het nieuw zijlaadplatform.

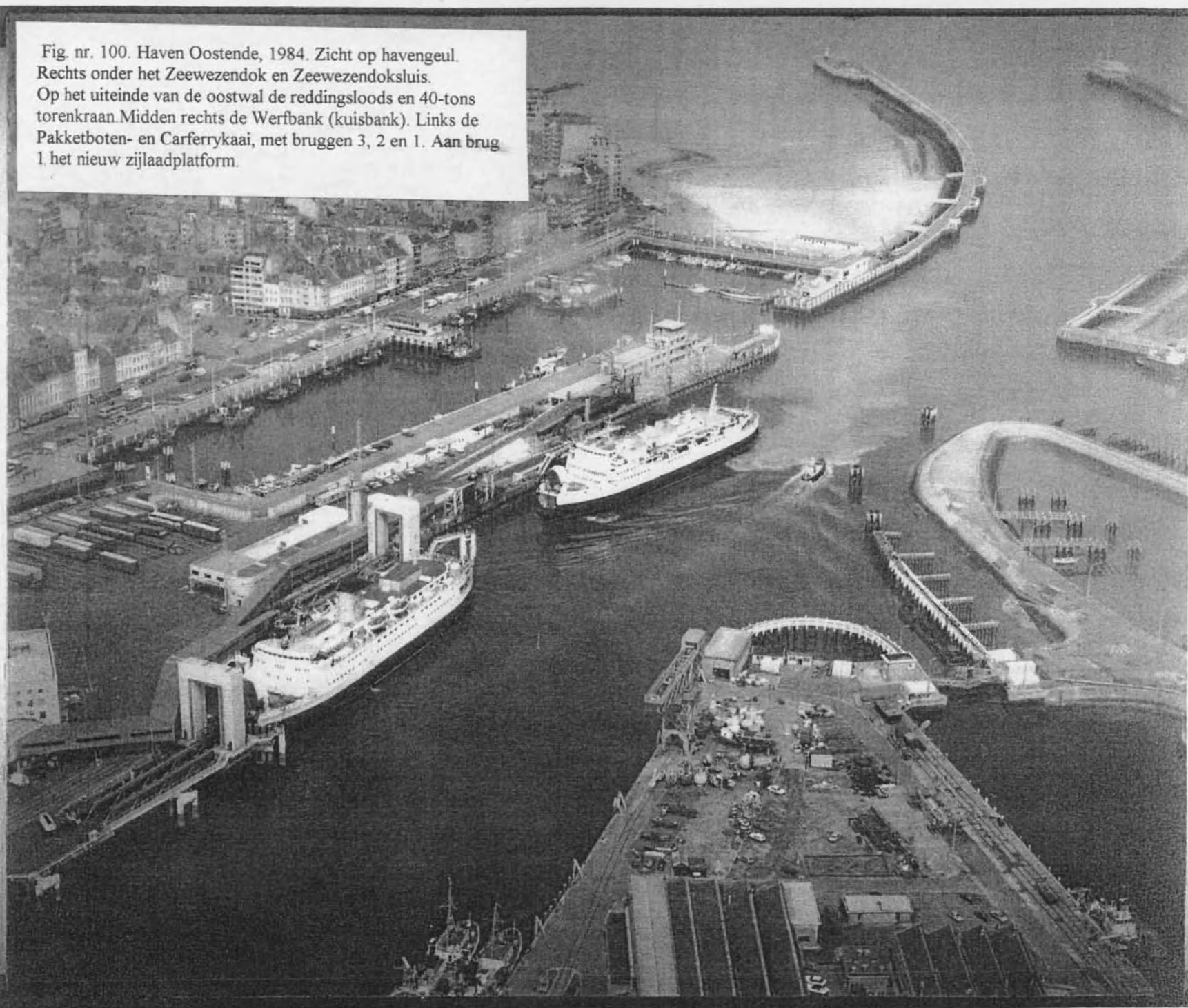

Fig. nr. 101. Algemeen zicht op de haven van Oostende, omstreeks 1980. Bemerkt de uitgestrekte werkhuisencomplexen van de Regie voor Maritiem Transport (vroeger Zeewezen) en van de Logistieke Dienst van de Zeemacht. Beide complexen zijn, op enkele magazijnen van de Zeemacht na, nu gesloopt. Bemerkt het Zeewezendok en -sluis. Midden links op de voorgrond de Leopoldspuisluis, gesloopt bij het verbreden van de havengeul.

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE (deel 16) HEROPSTARTING NA W.O. II

door Michel CAPON

Wegens de Wereldoorlog II-situatie werd De Zeemeeuw tot inactiviteit gedwongen (1). Nagenoeg 5 jaar non-actief zijn, is een hele duur. Een club in stand houden tijdens een periode van niet-werkzaamheid is ook een hele klus. De oorlogsomstandigheden zorgden tevens voor tweedracht. De bestuursleden deelden niet dezelfde politieke mening. Dit had onvermijdelijk zijn weerslag na de bevrijding.

Twee steunpilaren, Gentiel MARES (2) en Raymond VERBIEST (3) waren vóór en gedurende W.O. II lid geweest van het V.N.V. - Vlaamsch Nationaal Verbond (een Vlaams-Nationalistische partij, 1933 - 1945). Ze verdwenen nadien uit het verenigingsleven.

Binnen De Zeemeeuw waren Gentiel MARES ondervoorzitter en Raymond VERBIEST commissaris. Laatstgenoemde bekleedde voordien de functie van secretaris van 1928 tot en met 1937. Samen met voorzitter Remi VANBELLEGHEM (4) en stichter Leon HINDRYCKX (5) waren ze de drijvende krachten van de wielervereniging geweest.

Oostende werd door de Canadezen op 8 september 1944 bevrijd, en een maand later hield Remi VANBELLEGHEM een eerste naoorlogse samenkomst in het lokaal Hôtel de Bruges. Remi was erin geslaagd om voldoende geïnteresseerden warm te maken om deel uit te maken van het nieuwe bestuur. Na allerhande besprekingen en gedachtenwisselingen werd er op 24 oktober 1944 een voorlopig bestuur samengesteld. Bij voornoemde vergadering werd voor wat de coureurs betreft het volgende beslist :

“Ook de renners kunnen zich ten lokale aanbieden voor de vernieuwing hunner vergunning en het inwinnen van alle inlichtingen. Vanaf 1 januari zal een sportafgevaardigde zich verder iederen dinsdag ter beschikking der renners houden.” (6).

NIEUW BESTUUR JANUARI 1945

Bij de algemene vergadering van zondag 27 januari 1945 om 10.30 uur in het Hôtel de Bruges, de Smet de Naeyerlaan 10 Oostende, werd het nieuwe bestuur bekrachtigd.

Samenstelling (7):

Erevoorzitter:	Leon HINDRYCKX (5)
Voorzitter:	Remi VANBELLEGHEM (4)
Ondervoorzitter:	Charles COPPIN (8)
Secretaris:	Maurice FERIAER (zie hierna)
Hulpsecretaris:	Albert PAUWELS (9)
Schatbewaarder:	Marcel VAN ISACKER (10)
Vaandrig:	Emiel MASSENHOVE (11)
	Vanaf 1946: August HUBRECHSEN (12)
Commissarissen:	Odo INGHELBRECHT (tot 8/12/1946) (13)
	René VANHOUCKE (tot 1946) (14)
	Hubert LACOERE (tot 12/5/1953) (15)
	Cyriel LUST (16)

Na de bestuurssamenstelling werd het woord verleend aan de schatbewaarder Marcel VAN ISACKER die verklaarde:

“dat de 2.000 Fr van vóór de oorlog, nog steeds in kas zijn, en de vaandel, bekers en alaan steeds in beste orde bewaard werden”(17).. Voorzitter Remi VANBELLEGHEM “weet ook nog te melden dat de Vlaamse Wieler Unie (18) niet meer bestaat, dat de categorieën terug ingedeeld zijn als vóór mei 1940”. (17)

Hoe lethargisch het in de bezettingstijd er aan toeging blijkt o.a. uit volgend neergeschreven verslag (van de hulpsecretaris Albert PAUWELS) van de bestuursvergadering van 17 april 1945 :

“..... De schatbewaarder (M. VAN ISACKER, cm) die gedurende de bezettingstijd, de zaken der club zoo zorgvuldig verzorgd heeft, komt dan te voorschijn met een 100-tal rugnummers, die nog naar motte bollen rooken, maar niet te min, nog zoo goed als nieuw waren. Een goede schatbewaarder is een goede huismoeder...”.

EERSTE ACTIVITEIT

De eerste activiteit was het inrichten van het clubkampioenschap dat zou plaatsvinden op 19 april 1945 op de Conterdam.

Technische fiche: Er waren 2.000 Fr prijzen voorzien.

Afstand : 75 km. Vertrek om 15.00 uur.

Wegwijzer: 3 x Conterdam - Zandvoorde - Gistelse Baan - Meiboom - Maria Hendrikapark - Conterdam (19).

Wedstrijdverslag (20): Er boden zich 11 renners aan.

“Van in ‘t begin ontsnapt Albert PAUWELS, laat zich inlopen door Jean LAROYE en DEMEYER. Deze drie zullen moedig volhouden en niet meer vervoegd worden. In de sprint wint Jean LAROYE gemakkelijk op DEMEYER, waar PAUWELS, door lendepijnen geplaagd, moest lossen.”

Het “Handelsblad van de Kust” van 28 april 1945 rapporteerde:

“PAUWELS, de brave en eerlijke renner, zorgde voor het noodige animo en lokte kort na den uitzet de beslissende ontsnapping uit Het is spijtig dat NOWÉ en DEPUYDT een korteren weg namen.” (21).

Uitslag: 1. Jean LAROYE (junior), 82 km in 2 u. 20 min.
2. Julien DEMEYER op 5 lengten
3. Albert PAUWELS op 2'
4. Victor JONCKHEERE op 3'30"
5. LEIRE
6. Gerard PASCAL op 5'20"
7. Arthur DEMOL (gedubbeld - bandbreuk)
8. DEPUYDT en Roger NOWÉ.

Bij de volgende Zeemeeuwactiviteit, de Omloop der Zeekust voor juniors, op 10 mei 1945 nam Julien DEMEYER weerwraak op clubgenoot Jean LAROYE.

JEAN LAROYE KAMPIOEN VAN BELGIË 1945

Op 1 juli 1945 werd te Moen (W.Vl.) het Belgisch kampioenschap voor juniors ingericht. Zeemeeuwrenner Jean LAROYE won op glorieuze wijze. Het was zijn 12^e overwinning van dit

wielerjaar. De Oostendenaar reed toen met een fiets merk "Cycles Odo" van de veloverdeler Odo INGHELBRECHT (13), hoek Kapellestraat/Jozef II straat (nadien Radio Marlein, thans Kipling). Remi VICTOR was zijn verzorger.

De orde van de aankomst zag er als volgt uit (22):

1. Jean LAROYE, 130 km in 3 u. 32 min.
2. Georges DEWACHTER op 1 wiel
3. Pol VERHAEGEN
4. Lionel VANBRABANT
5. Lucien MATHYS
6. Karel LEYSEN op 2 min 3sec
7. J. ROEYKENS
8. Noe POMMELAERE
9. Kamiel DEBACKER op 3 min 27 sec
10. Jules DEPOORTER op 3 min 45 sec

Er waren 22 aankomsten.

Datzelfde jaar werd L. MATHYS nadien kampioen van België bij de Onafhankelijken. Reporter GERARD (GEUSKENS) rapporteerde voor "De Zeewacht" (6 juli 1945) als volgt :

"In hem bezitten we een waardige vaandeldrager der aanrukkende generatie, die het, mits sober en naarstig leven, heel, heel ver kan brengen. 'Ik had de meeste schrik van SUYS'. SUYS viel plat. 'Ik zat nog heel frisch, maar daar ikzelf - vooral om insluiting te vermijden - van wel 500 m. ver de sprint inzette, dat ik er alles, maar dan ook alles uithaalde'."

Het "Handelsblad van de Kust", van zaterdag 7 juli 1945 gaf hierover volgende commentaar:

"De uitslagen dit jaar door den Oostendschen Jan AERTS verworven, hebben onze vermoedens niet beschaamd, want een topprestatie van verleden zondag in het kampioenschap van België voor juniors te Moen plaatste ontegensprekelijk de kroon op het werk ... We moeten naar het jaar 1925 terugkeeren, om nog een kampioen van België te hebben gekend bij onze wielrenners. Toen was het Staf VANSLEMBROUCK, de machtige reus dien den titel bij de Onafhankelijken in de wacht sleepte.... Jean LAROYE is geen broodrenner; we zouden hem eerder bij de categorie der zuivere liefhebbers rangschikken."

.....

"Woensdag namiddag werd Jean LAROYE op het stadhuis gehuldigd. Ook Odo INGHELBRECHT werd eveneens in de hulde betrokken, "den man die van Jean maakte wat hij nu geworden is'."

EERSTE BEOORDELING

Met de bestuursvergadering op zondagvoormiddag 9 december 1945 in het lokaal Hôtel de Bruges, de Smet de Naeyerlaam 10, werd een eerste evaluatie opgemaakt. De kas beschikte over een positief saldo van 5.125 Fr.

"De Zeemeeuw was inrichter van 8 koersen en verleende aan 14 wedstrijden zijn belanglooze medewerking ... In een korte uiteenzetting wordt er dan kennis gegeven van de voordelen dewelke de renner des clubs zullen, kunnen genieten, wat hier op neerkomt:

- kosteloze vergunning en verzekering

- voor de clubkoersen worden de verplaatsingskosten aan de renners terugbetaald
 - de prijzen der clubkoersen zullen verdeeld worden onder de aankomende renners." (23).
- De jaarlijkse lidgelden werden vastgelegd op 25 Fr voor de renners en 50 Fr voor de leden.

MAURICE FERIAER (24)

Zijn ouders exploiteerden het café De Oude Vismijn op de Visserskaai 7 (thans gesloten huis). Maurice werd op 29 januari 1921 geboren. Van beroep was hij politieagent en woonde in de Paster Pypestraat 2, Oostende.

Vanaf 1944 werd hij de nieuwe secretaris bij het heropstarten van de vereniging. Samen met de voorzitter Remi VANBELLEGHEM waren zij de stuwende en richtinggevende krachten van de wielersclub. Maurice oefende deze taak uit tot 1952. Nadien vervulde hij de functie van technisch leider tot 1958. Tusschenin verzorgde hij ook de wielermicroreportages van wielervedstrijden waarbij De Zeemeeuw betrokken was.

In 1958 werd hij benoemd tot secretaris bij het politieparket waardoor een verplicht einde kwam aan de Zeemeeuwactiviteit. Nadien nam hij nog de ambten van adjunct-commissaris (1964) en inspecteur (1975) bij de politie Oostende waar. In 1980 werd hij op rust gesteld. Sedert 1966 was hij voorzitter van de Oostendse Postzegelclub; en dit tot mei 2006.

Verwijzingen

- (1) zie Michel CAPON, Oorlogsperiode 1940-44 (deel 14), De Plate, november 2006 blz 302.
- (2) Gentiel MARES: ° Gistel 15/5/1899; velomaker, Kerkstraat 28 Oostende. Fietsmerk Jupiter met kleuren rood-groen.
- (3) Raymond VERBIEST: ° Oostende 24/5/1906; Ooststraat 49 Oostende. Baatte samen met broer Hendrik (° 16/1/1897) op het adres Kaaistraat 41 Oostende een groothandel in suikerwaren en confiserie uit.
- (4) Remi VANBELLEGHEM: ° Oostende 23/4/1903; bakker, Vandersweeplein 9 (thans Ernest Feysplein) Oostende. Zoon van Camiel VANBELLEGHEM, die in 1921 de basislegger van de bouw van de tweede Oostendse openluchtvelodroom was. Zie De Plate deel 1 okt 2003 blz 197-8.
- (5) Leon HINDRYCKX: ° La Ferté Alais (Fr) 27/2/1889. Zelfstandig plafonneerder. Baatte samen met zijn vrouw Delphine VANHOUTTE (Jabbeke 13/6/1889) het café Sport uit in de Timmermanstraat 47. Was eveneens eigenaar van het vissersvaartuig De Zeemeeuw, Leon is in 1922 de stichter geweest van de Velo Club De Zeemeeuw (zie De Plate oktober 2003 blz 192-198 en november 2003 blz 229-230). Vertrok op 1/12/1949 naar Argentinië na 27 jaar bestuurslidmaatschap. Is te Mar Del Plata overleden op 31/8/1955.
- (6) Z.W. (De Zeewacht) 28/10/1944.
- (7) Z.W. 27/1/1945 + Mededelingen Maurice FERIAER 22/8/2006 en 23/11/2006 + archief Amedée GEVAERT.
- (8) Charles COPPIN: ° Oostende 5/6/1895; loodgieter, Torhoutsesteenweg 273 Oostende.
- (9) Albert PAUWELS: ° Oostende 7/1/1916; schoenmaker en wielrenner, Grensstraat 1A Oostende (zie De Plate februari 2001 blz 38-39).
- (10) Marcel VAN ISACKER: ° Dikkebus 20/4/1884. Hôtel de Bruges, de Smet de Naeyerlaan 10 Oostende. Gehuwd met Renilde VANBELLEGHEM, zuster van Camiel VANBELLEGHEM (stichter velodroom en vader van voorzitter Remi).
- (11) Emiel MASSENHOVE: ° Oostende 13/11/1909; brievenbesteller, Steenbakkerstraat 60 Oostende.
- (12) August HUBRECHTSSEN: ° Oostende 24/6/1885; bankbediende mailboten, Dr. Verhaeghestraat 5 Oostende.

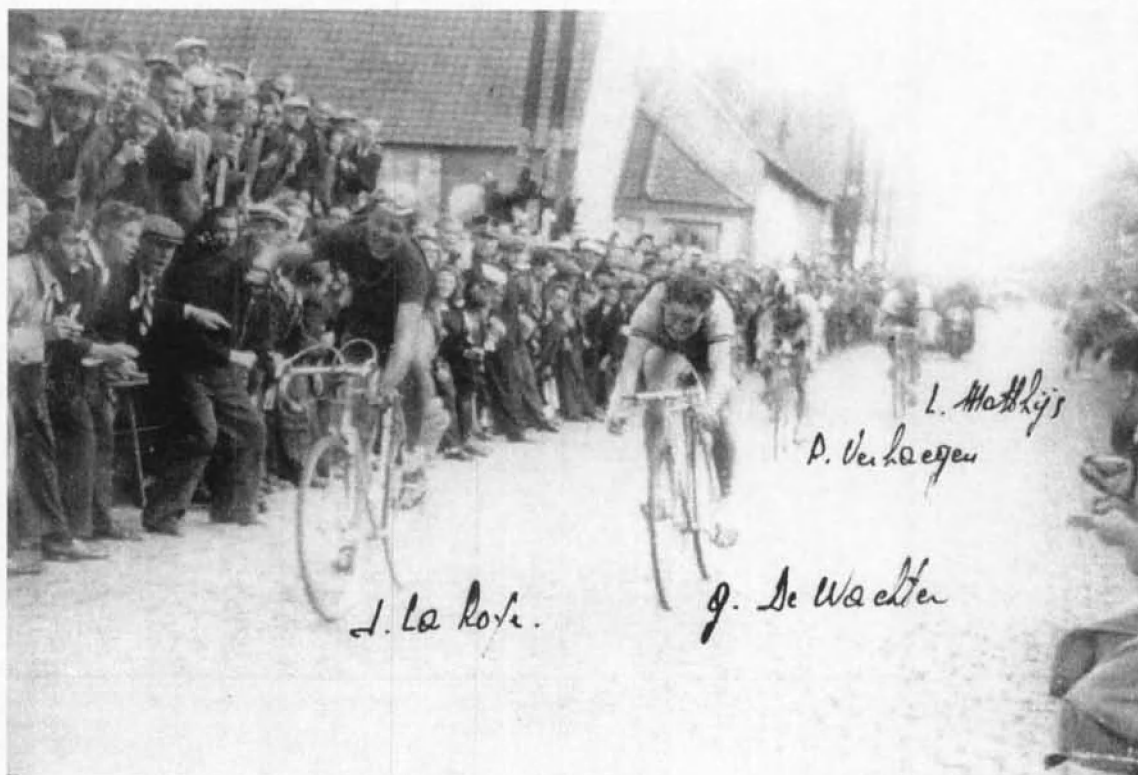
- (13) Odo INGHELBRECHT: ° Aartrijke 25/2/1913. Velomaker, hoek Kapellestraat 87A/Jozef II straat (nadien Radio Marlein, thans Kipling). Was ook spelbediende Kursaal Oostende. Later is hij wegens beroepsredenen naar Baden-Baden in Duitsland vertrokken.
- (14) René VANHOUCKE: brievenbesteller + caféhouder Stella, Nieuwe Dokstraat Conterdam-Stene.
- (15) Hubert LACOERE: ° Stene 17/9/1903; timmerman + caféhouder Sportpaleis, hoek Torhoutsesteenweg 422/Molenaarsstraat.
- (16) Cyriel LUST : ° Moere 21/9/1911, seingever NMBS Spoorwegen, Snaaskerke. Vanaf 1/1/71 te Stene Melkerijstraat 5.
- (17) Z.W. 27/1/1945.
- (18) Zie V.C. De Zeemeeuw deel 14, Oorlogsperiode 1940-44 in De Plate november 2006 blz. 302-308.
- (19) Z.W. 14/4/1945.
- (20) Z.W. 21/4/1945.
- (21) Het handelsblad van de Kust : Was de Vlaamse tegenhanger van het liberale weekblad Le Carillon. Verscheen voor de eerste maal op 9/12/1944. De uitgever was Fernand VOLLEMAERE. In augustus 1947 kwam er een fusie met Het Kustblad. Het Kustblad was een initiatief van Robert LANOYE (°1909 +1997) en Maurice VERBEKE, bijgenaamd 'el sombre picador'.
- (22) Z.W. 6/7/1945.
- (23) Z.W. 14/12/1945.
- (24) Mededeling Maurice FERIER: 22/8/2006 en 23/11/2006.

Moen (West-Vl.) 1 juli 1945. Jean LAROYE met zijn nieuwe trui van Belgisch kampioen, omringd door zijn supporters en sympathisanten: (1) Odo INGHELBRECHT (velomaker). (2) Maurice BROCK. (3) Paul LAROYE. (4) Florimond MONTEYNE. (5) Jean LAROYE. (6) Georges TRAEN. (7) Remi VANBELLEGHEM (voorzitter). (8) Remi VICTOR (verzorger). (9) Pieter VANDAELE. (10) Prosper GHYSEL. (11) Emile OPSOMER. (12) Nestor VERSTRAETE. (13) Gaston EYLAND. (14) Christian LAROYE. (15) WEECKX.

Van links naar rechts. 1945: Charles COPPIN, Firmin DAUW, Cyriel TOMMELEIN, Gustaaf HUBRECHTSEN, Jean LAROYE, Voorzitter Remi VANBELLEGHEM, Georges CLAEYS, Maurice DESCHACHT, Jan PAUWELS, Cyriel LUST.

01 juli 1945: Kampioenschap van België juniors te Moen (West-Vl.) Zeemeewrenner Jean LAROYE wint overtuigend en wordt voor de eerste maal kampioen van België.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel afgewerkt volgens de modernste technologie met multi-scanner

COCK CAMERA SERVICE

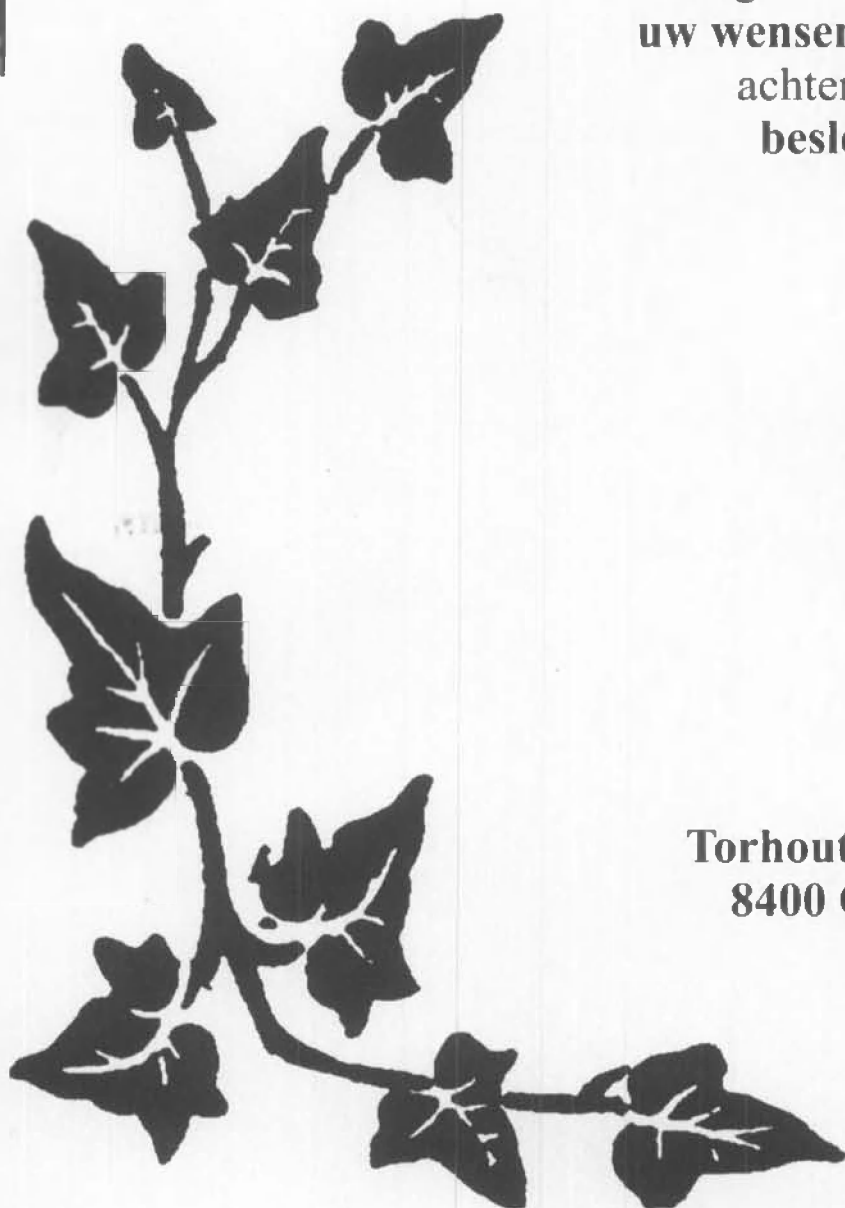
Hoek Jozef II straat en Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 4

MAAND april 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 85: **R. STUYCK:** Niet-alledaagse schepen in Oostende (deel 4).

blz. 86: **E. SMISSAERT:** De Oostendse weekbladen-van-vroeger worden "op computer gezet".

blz. 87: **N. HOSTYN:** De Oostendse acteur Hector Camerlynck.

blz. 106: **I. VAN HYFTE:** Henri-Louis Berghman, vriend en notaris van de koning (1854-1919).

Thematentoonstelling Volksschouwburg "In het Witte Paard (1949-1974)"

Een brok onvergetelijk Oostends volksvermaak: in de zomer propvol (Britse) toeristen, in de winter motor van het balseizoen!

Komt genieten van deze geslaagd te noemen retrospectieve.

Nog tot einde mei te bezichtigen. Elke zaterdag, van 10u tot 12u en van 14u tot 17u. Alsook tijdens de Paasvakantie: elke dag, uitgezonderd de dinsdagen.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Johan VAN ROOSE, Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg (wnd).

Schreven in dit nummer:

Raf STUYCK: Europagaanderij 125A, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT: Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende

Norbert HOSTYN: directie Musea, p/a Hendrik Serruyslaan 18a, 8400 Oostende.

Ivan VAN HYFTE: Kastanjelaan 58 8400 Oostende.

APRIL ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende filmnamiddag en -avond.

donderdag 26 april om 14.30 uur en om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **DE BOUW VAN HET OOSTENDS FEEST- EN CULTUURPALEIS 1955-1958**

door dhr. **Marcel DEWAELE**

Vanaf de jaren 50 van de 20e eeuw startte in Oostende de tijd van de grote bouwwerken. Naast de wederopbouw van talrijke privéhuizen, die tijdens Wereldoorlog II vernield waren, werd een hele reeks nieuwe projecten gerealiseerd.

Het Feest- en Cultuurpaleis was één van die projecten. In september 1955 begonnen de werken aan het "Feestpaleis" en ze duurden tot 1958. De (toen nog) jonge Oostendenaar Marcel DEWAELE, vatte het plan op de bouw te filmen en hield dit 3 jaar vol.

Men ziet alles: vanaf het eerste betongieteren in de kelders tot het plaatsen van de windwijzer bovenop de toren. Veel anonieme arbeiders, maar ook oude bekenden komen voor in de film, o.a. gouverneur Van Outryve d'Ydewalle, Adolf Van Glabbeke, Jan Piers.

En dan de apotheose; de inhuldiging van het gebouw door Prins Rainier en Prinses Grace van Monaco.

De 8 mm. film rustte jaren in de kast maar werd nu op DVD overgebracht. Het is voor de geschiedenis van Oostende een waardevol document. Voor alle Oostendenaars, oudere en jongere, is de film een uniek voorbeeld uit een periode, na de gruwelijke oorlog, waarin hoop en vertrouwen in een nieuwe toekomst opbloeden.

Marcel DEWAELE is een geboren en getogen Oostendenaar. Hij behaalde, na het Atheneum van Oostende, het diploma van "Gérant Commercial" in Brussel. Hij werkte in de textielbranche, eerst voor eigen rekening, later voor een Brusselse groothandel.

Zijn hobby's zijn geschiedenis en reizen (binnen en buiten Europa). Hij is ook al tientallen jaren bestuurlid van de Oostendse Volkshogeschool.

Zoals in de cinema zijn er twee vertoningen; één om 14.30 uur en één om 20.00 uur. Zoals altijd is de toegang gratis voor iedereen.

1e MEI ACTIVITEIT

zaterdag 5 mei 2007 om 17.00 uur

KROEFELTOCHT ROND STENE-DORP

onder leiding van **Dirk BEIRENS**

We gaan voor de derde keer op Kroefeltocht (Kroefel is een samensmelting van "kroeg" en "smoefel"). Kroefeltochten zijn leerrijke, smaakvolle, gezonde, stemmige en misschien verrassende wandelingen.

Tijdens de minstens 4 uur durende tocht wordt vier keer halt gehouden voor respectievelijk het aperitief, het voorgerecht, het hoofdgerecht en de afsluiter.

Via onze gids, Dirk BEIRENS, leren wij een buitenwijk van Oostende vanuit historisch-folkloristisch-anekdotisch standpunt kennen. Vooral het aparte karakter van Stene(-dorp) komt aan bod. Maar neem niet alles au grand sérieux!

Wie de vorige kroefeltochten (Oostende-centrum en Oostende-west) meewandelde zal er zeker weer willen bij zijn.

Wij aanvaarden maximum 25 inschrijvingen. Wie mee wil, moet onmiddellijk bellen naar Jean Pierre FALISE 059/70.88.15 vooraleer te storten (de storting moet, na bevestiging dat men kan deelnemen, gedaan worden op rekening nr. 380-0096662-24 van De Plate – Oostende) met vermelding van het aantal personen en indien ge vis of vlees wenst voor de hoofdschotel.

Na 28 april worden geen inschrijvingen meer aanvaard.

De prijs voor het hele gebeuren bedraagt € 32. Wij komen samen in de kinderboerderij "De Lange Schuur", Stuiverstraat 599, Oostende om 17.00 uur en eindigen in Stene-Dorp bij zonsondergang.

De weersvoorspellingen voor deze avond zien er op dit ogenblik goed uit maar neem toch maar een trui mee.

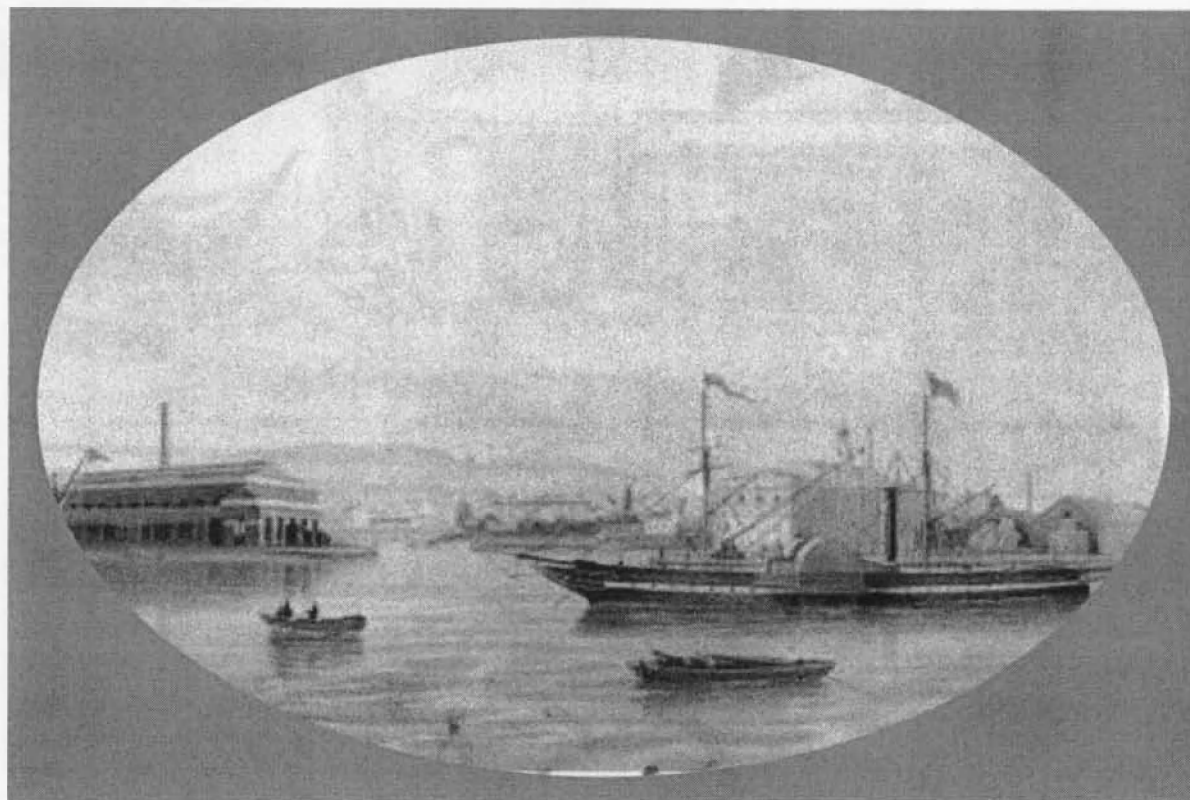
Niet alledaagse schepen in Oostende (deel 4)

door Raf STUYCK

De "Triton"

Na de ophefmakende demonstratie van de Amerikaanse ingenieur Fulton in 1803 in Parijs op de Seine, was nog lang niet iedereen overtuigd van de rol die de stoomkracht in de verdere evolutie van de scheepvaart zou gaan spelen. Het zou trouwens nog meer dan 10 jaar duren eer men de eerste overtocht van het Kanaal met louter stoomkracht zou aandurven. Die eer viel te beurt aan de "Elise", een raderstoomschip, dat het presteerde om in maart 1816, op stoomkracht, zonder gebruik te maken van zeilen, van Londen naar Parijs te varen. Daarmee waren de mogelijkheden van de stoomvaart duidelijk aangetoond en het was de General Steam Navigation Company die daarop inspeelde en in 1826 een geregelde stoombootdienst over het Kanaal organiseerde. Met de "Lord Melville" werd tussen Londen en Calais gevaren en met de "Earl of Liverpool" tussen Londen en Oostende.

De G.S.N.C. kende een snelle expansie en groeide in enkele jaren uit tot de belangrijkste maatschappij van de Kanaal-trafiek. Ook nadat de eerste geduchte concurrent, de Belgische maalboot, de "Chemin de Fer", in 1846 op het toneel verschenen was, bleef de Company op Oostende varen. Een jaar tevoren nog had de G.S.N.C. op de werf Ditchburn and Mare de "Triton" (*) besteld en dit schip zou een regelmatige gast in de Oostendse haven worden.

J.L. Tudgey. De Triton voor anker in de Deptford Creek. Op de achtergrond de gebouwen van de G.S.N.C. Gedateerd 1845. National Maritime Museum, London.

(*) "Triton", ijzeren raderstoomboot, 358 BRT. Lengte 48,9 m. Breedte 7 m. Diepgang 4,10 m. Machine 120 N.H.P. In 1878 uit de vaart genomen.

Litt.

- 1--- Thomas, P. Histoire de la ville de Honfleur. E. Dupray, Honfleur 1840.
- 2--- Burt, Frank. Cross-Channel and Coastal Paddle Steamers. London, 1937.
- 3--- Cox, Bernard, Paddle Steamers. Poole, Dorset, 1979.
- 4--- La Flandre Maritime.
- 5--- Feuille d'Ostende, l'Echo d'Ostende.

De Oostendse weekbladen-van-vroeger worden "op computer gezet"

Ja, het is nodig om geleidelijk aan de "Oostendse oude gazetten" (zoals ze populair omschreven worden en die in het fonds "Ostendiana" van de Oostendse Stadsbibliotheek bewaard worden) voor verder verval te behoeden. Krantenpapier is zeer broos en verkrumelt. De jaren veelvuldig gebruik hebben hun sporen nagelaten en brandgevaar is nooit uit te sluiten. Bovendien, voor de tweede maal opnieuw dergelijk haast uniek bronnenmateriaal weder samenstellen is nu ondoenbaar en uitgesloten.

En door te digitaliseren zijn de mogelijkheden tot raadplegen en kopiëren er wel.

Tot op heden zijn reeds 170 krantenvolumes onder handen genomen. Met helderheid van weergave en tekst zodat het lezen niet vermoeiend is. Zowel eenvoudig als zgn. "geavanceerd" zoeken kan. Elk nummer is in zijn geheel opgenomen en ingescand.

De kranten die er "het ergst aan toe waren" kregen voorrang (o.m. "L'Echo d'Ostende" en "Le Carillon", terwijl de omvangrijke collecties van "Het Nieuwsblad van de Kust" en het graaggelezen "De Zeewacht" vooralsnog dienen te wachten. Maar, zoals vermeld, dit is een kwestie van tijd en van geld.

Het gehele opzet krijgt de naam mee van "**GOD**", een gemakkelijk te onthouden sleutelwoord voor "Gescande Oostendse Documenten". Aldus zal dit zo uitgebreide maar fragiele krantenarchief gaaf en handig om raadplegen kunnen doorgegeven worden aan jongere generaties. Al bij al een bevredigende oplossing voor wat tientallen jaren niet mogelijk was, zowel technisch als financieel.

WEBSITE: <http://god.biboostende.be>

Oppassen, dat je de zgn. "webnaam" (zie boven) niet laat voorafgaan door de letters "www". Anders lukt het niet...

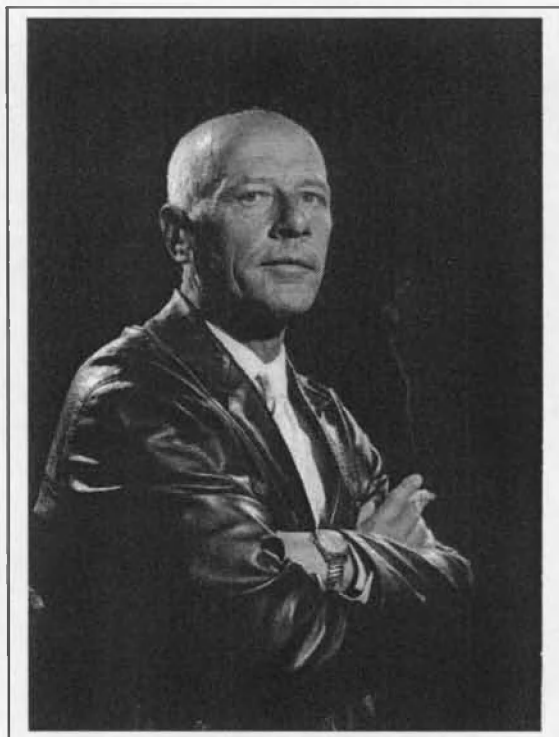
Emile SMISSAERT

VERBETERING

Op blz. 2007-71, fig. nr. 97. Detail uit de tekening van Brugadal: lezen 1879 i.p.v. 1779.

DE OOSTENDSE ACTEUR HECTOR CAMERLYNCK

door Norbert HOSTYN

Slechts bitter weinig Oostendenaars stroomden tot nu toe door naar het professioneel theater. Dat heeft veel, zoniet alles, te maken met het feit dat onze stad –op de korte Malpertuis-episode in de jaren '90 van vorige eeuw na- nooit een beroepsgezelschap binnen de muren telde. Er was en is slechts amateurtheater. Lange tijd bloeiend, vele gezelschappen, maar toch : amateurtheater (1). De meeste leerlingen in de toneelopleiding aan het Oostends conservatorium (2) kwamen dan ook daar terecht. Op het lokale vlak zijn er uiteraard enkele gekende namen, zoals Suzy Decler, Michel Wyffels of Noël Laleman (Oostende, 1927-2004).

Vóór vier jaar kreeg de Oostends-Antwerpse steractrice Gella Allaert ruime aandacht in ons tijdschrift en in het Oostends Historisch Museum. Onze voorbereidende research, ontmoetingen, gesprekken en lectuur brachten ons meer en meer tot de overtuiging dat –in voorbije generaties- Oostende naast Gella Allaert nóg een topacteur heeft geleverd : Hector Camerlynck. Grote gelijkenissen : beide weken uit naar Antwerpen, mekka van het Vlaamse Nederlandstalige toneel; beide werden in hun geboortestad nooit echt op hun merites erkend en gehuldigd (3).

Ontmoetingen : Mevrouw Hector Camerlynck was nog op de vernissage van de tentoonstelling "Gella Allaert" in 2003 en sprak me aan over wijlen haar man. Een bezoek bij haar thuis volgde. Zij sukkelde toen al met een heel slecht gezichtsvermogen. Ze overleed twee jaar later.

Hector Camerlynck werd geboren in Stene op 11 januari 1913. Vader was Josephus Camerlynck, moeder Nathalie Vanderbeke. Vader was werkmán bij de staatsspoorweg. Het gezin woonde op de wijk "Meiboom". Camerlynck volgde van 1926 tot 1931 de moderne humaniora ("Nieuwere humaniora" daarna Handelsafdeling) (4) aan het Oostendse Atheneum in de Leon-Spilliaertstraat (toen nog Sint-Petersburgstraat).

Hector Camerlynck kreeg zijn toneelopleiding bij Rikke Schmitz (5) aan het Oostends conservatorium, bij wie Remi Van Duyn (6) de iets oudere Gella Allaert toen ook lessen volgde. Zijn eerste stappen zette hij bij het prestigieuze Oostendse amateurgezelschap "De Hendrik Consciencevrienden" (7). Eén van de stukken was "De satanskerel" van G.B. Shaw. (1936).

Camerlynck behaalde het diploma van licentiaat in de Handelswetenschappen. Met deze zekerheid op zak kon hij aan –de altijd toch wel preciaire- toneelcarrière denken. De opleiding kreeg hij aan het conservatorium in Antwerpen, als leerling van Charles Gilhuys en Mevr. De Gruyter. Hij studeerde af in 1938. Studenten-generatiegenoten waren er Frans Roggen (8), Luc Philips (9), Martha Dewachter (10), Stella Blanchart, Fred Engelen (11) en Jos Goetele (12).

Vanaf 1938 hoorde hij tot het gezelschap van de K.N.S. Antwerpen (13), eerst als derdeplans acteur, het jaar erna al als tweedeplans en het volgende jaar als eersteplans.

Hector Camerlynck huwde in september 1938 met Rachel Hoornaert (Oostende, 7 november 1913), zangeres verbonden aan de Vlaamse opera. Beide hadden elkaar leren kennen in het Oostends conservatorium. Ze gingen onmiddellijk in Antwerpen wonen. Hun Antwerpse adres was aan de Tabaksvest. Rachel gaf haar man repliek bij het instuderen van zijn rollen. Zelf repeteerde zij haar rollen thuis aan de piano, zonder repetitor.

Rachel Hoornaert was familiaal verwant met Léon Spilliaert. Zij is het meisje op het strand op het gelijknamige schilderij van Spilliaert in het Museum voor Schone Kunsten Oostende (14).

Camerlynck draaide dus tamelijk snel mee aan de top van het Antwerpse gezelschap waarvan Joris Diels (15) tot in 1938 directeur was. Medespelers in de vooroorlogse jaren aan het K.N.S. waren

ondermeer Robert Marcel (16), Remy Angenot (17), Jet Naessens, Cara Van Wersch (18), Greta Lens, Gella Allaert (19), Marcel Cauwenbergh, Jenny Van Santvoort, Jan Cammans (20)... Luc Philips kwam er enkele jaren later bij.

Camerlynck in één van zijn vroegste rollen

In een vroege rol met Jet Cabanier (vooral gekend als Mathilde uit "Schipper naast Mathilde") als tegenspeelster

Met rechts Dora Van der Groen

Voor de onderschriften van deze foto's: zie volgende blz.

In "De gecroonde leersse" (seizoen 1943-44) had hij de hoofdrol. Daarna was er het stuk "Parfumerie". Ernst was er dat speelseizoen met "Jozef in Dothan".

Met o.a. stadsgenote Gella Allaert en Luc Philips was Hector Camerlynck te zien in "Blanke ballast" van Leon Gordon Cauverly (KNS Antwerpen, 1944-1945).

In "De gecroonde leersse" met Jet Naessens

In die tijd speelde het KNS elke week een première met maximaal 14 repetities eraan voorafgaand. Via een dienstlijst in de gangen van de Bourla werden de komende spelverdelingen bekend gemaakt. Steracteurs moesten in principe maar om de drie weken een rol opnemen. De "kleintjes" om de week. Wanneer een stuk heel veel succes had, werden de voorstellingen gewoon verlengd. De KNS had bovendien de -terecht- kwalijke reputatie erg bureaucratisch te werken. De acteurs waren in vaste dienst met contracten van onbepaalde duur. Iets wat vele jongere spelers de muren op deed lopen omdat volgens hen dit de motivatie en de creativiteit niet ten goede kwam. Maar Camerlynck paste zich blijkbaar goed in in dat systeem. Bovendien was hij een echte "ensemblespeler": één die het best functioneerde in stukken met grotere bezetting; niet in monologen of in stukken voor twee of drie spelers.

In het nummer van 4 oktober 1947 van "Filter" prijkte hij op de cover samen met Cara Van Wersch in "Zilveren Bruiloft".

Andere stukken waren "De kleine vier" (speeljaar 1948-49), een stuk dat ging over de chauffeurs van de "Grote vier": een Rus, een Fransman, een Amerikaan en een Brit. Hector was de Amerikaanse chauffeur die het aan de stok kreeg met Luc Philips, de Rus. De geënceneerde vechtpartij liep op een avond mis af door een misrekening van Philips, en Camerlynck werd écht groggy geslagen.

Ook stootte hij eens het hoofd tegen een ijzeren balk op toneel in zijn rol van Jago in "Othello". Dit was tijdens een optreden in Brussel. Gekwetst kon hij 's anderendaags zijn rol van Jago niet opnemen tijdens de voorstelling in Oostende. Wat hem erg speet.

In "Ons stadje" (seizoen 48-49) van Thornton Wilder werd geen decor gebruikt : Gewoon twee plateaus, wat stoelen en een tafel waren voldoende om het alledaagse leven in een alledaags Amerikaans stadje te evoceren. Voor de Antwerpse schouwburg wel erg gedurfd in die tijd.

De opvoering van Constantijn Huygens' "Trijntje Cornelis" was in het seizoen 1950-51 nog en waagstuk gezien de inhoud en de toen nog als obscene en gewaagd ervaren passages. Hector speelde er de rol van een pooier die leefde op de rug van een hoertje, vertolkt door Fanny Winkeler. De opvoeringen van "Trijntje" in Amsterdam kenden een groot succes.

De opeenvolgende directies van de KNS in de Camerlynck-periode (21):

1939-1944	Joris Diels
1944-1947	Victor De Ruyter
1947-1963	Firmin Mortier
1963-1969	Bert Van Kerkhoven
1969-1972	Lode Verstraete (pseud. van Lode De Graef)
1972-1986	Domien De Gruyter

In november 1966 werd "Het leven van Galileï" van Bertold Brecht opgevoerd in een vertaling van Gerrit Kouwenaar, in regie van Walter Tillemans en met de muziek van Hanns Eisler.

Dit waren de uitvoerenden : Galileo Galileï : Luc Philips; Virginia Galileï : Julienne de Bruyn; Ludovico Marsili : Frank Aendenboom; Vrouw Sarti : Gella Allaert; Zoon Andrea als kind : Jos Dom; Zoon Andrea als volwassene: : Dirk Decler; Sagredo : Walter Claessens; Federzoni : Jo

Coppens; De Doge / Oude kardinaal : Jan Cammans; Groothertog Cosmo de Medici : Jan Sans, Charles Cornette; Hofmaarschalk / Monnik bewaker : Ivo Pauwels; Theoloog : Ray Verhaeghe; Wiskundige : Geert Lunsken; Filosoof / Balladenzanger: Rik Hancké ; Dikke prelaat / IJzergieter Vanni : Lode van Beek; Kardinaal Bellarmin : Cyriel van Gent; Kardinaal Barberini/later Paus Urbanus VIII : Martin van Zundert; Kardinaal Inquisiteur : Hector Camerlynck; Kleine monnik : Jan Decler; Vrouw van de balladenzanger: Els Cornelissen.

Nog in 1966 : "Woord vrijheid" van Herwig Hensen in regie van Walter Tillemans en met muziek van Frans Sans. De uitvoerenden waren : Charles Barbaroux : Dirk Decler; Lucie Barbaroux : Julienne de Bruyn; Afgevaardigde Brissot : Willy Vandermeulen (22); Burgemeester van Parijs Pétion : Hector Camerlynck; Robert Clavier : Martin van Zundert; Monsieur Jacquemart: Ray Verhaeghe; Paul Valbert : Frank Aendenboom; Charlotte Corday : Lucienne de Nutte; Saint Just : Marc Janssen; Napoleon : Charles Cornette; Jacques Roux : Jan Pauwels; Lodewijk XVI : Wim Scholiers; Gendarme : Gaston Vandermeulen; Hospita : Martha de Wachter; Beul : Lode van Beek; de beul Maurice : Rik Hanké .

Een prestigieuze productie was "Othello" van Shakespeare in een regie van Dom. De Gruyter tijdens het speeljaar 1977-1978. Camerlynck acteerde er met Leo Madder, Dirk Lavrijsen, Ray Verhaeghe, Willy Van der Meulen, Denise Zimmermann, Frank Aendenboom, Sam Bogaerts, Herbert Flack en Domien De Gruyter (23).

De memorabele encenering van het toch wel veeleisende stuk "Richard III" speelde ook in het Oostends Kursaal (oktober 1975). Het acteursgezelschap van de KNS zag er toen als volgt uit : Tine Balder, Camilia Blereau, Els Cornelissen, Julienne de Bruyn, Martha de Wachter, Marilou Mermans, Jet Naessens, Ketty van de Poel, Veerle Wyffels, Denise Zimmermann (24), Frank Aendenboom, Eddy Asselbergs, Hector Camerlynck, Jo Coppens, Hubert Damen, Herman Fabri, Herbert Flack, Martin Gyselinck, Marc Janssen, Leo Madder, Luc Philips, Walter Rits, Paul 's Jongers (25), Peter Strynckx, Lode van Beek, Willy Vandermeulen, Martin van Zundert, Ray Verhaeghe en Bernard Verheyden. Directeur was Dom de Gruyter.

In bijlage geven we een zeer onvolledige speellijst van Camerlynck.

DE SCHOUWBURG

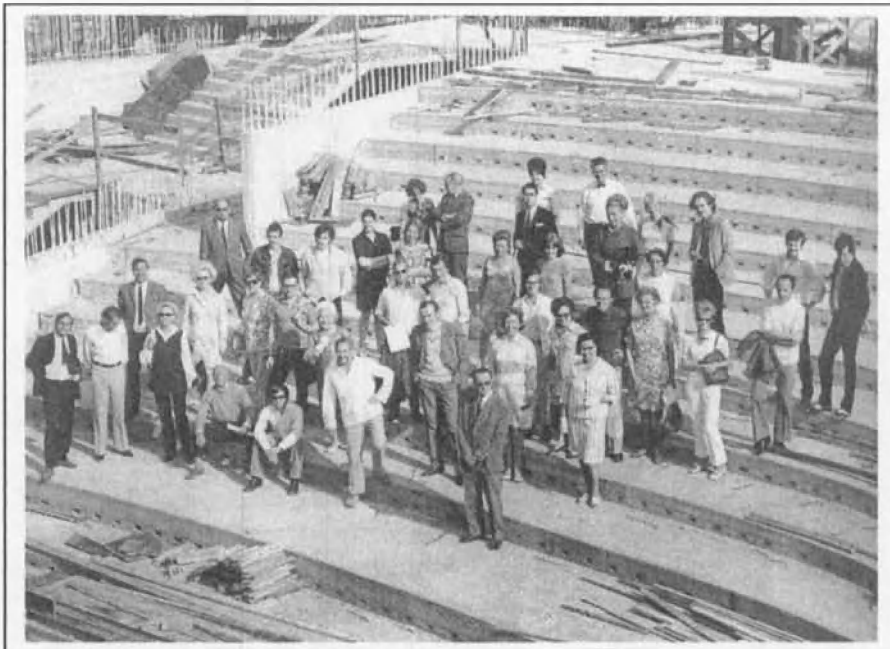
De vaste stek van het KNS gezelschap was ten tijde van Camerlyncks acteerprestaties de mooie 19^e eeuwse Bourla-schouwburg die evenwel sterke tekenen van sleet begon te vertonen (26).

Het gezelschap was naar deze schouwburg verhuisd in 1934. Daarvóór speelden ze in de "Nederlandsche Schouwburg" aan de Kipdorpbrug (gesloopt).

In 1958 had de Bourla al eens voor tien weken de deuren moeten sluiten voor dringende veiligheidswerkzaamheden. Na een brand in een bioscoop werden opeens veel strengere veiligheidsnormen van kracht. De KNS week zolang uit naar de zaal Majestic in de Carnotstraat.

In 1968 gingen de werken voor een nieuwe schouwburg van start. Op een foto zien we het gezelschap poseren op de werf in de zomer van 1970. Hector Camerlynck zien we zittend, vooraan (27). En cours de route werden de plannen van het gebouw aangepast aan veranderende omstandigheden in de Vlaamse theaterwereld. De zaal van 857 zitjes was speelklaar in 1980 en werd op 4 oktober van dat jaar ingespeeld met een prestigieuze uitvoering van "Tijl" van Gorin in een regie van Walter Tillemans. De voorstelling demonstreerde ook de mogelijkheden van het reusachtige theaterplateau dat van alle moderne snufjes was voorzien. Vanuit katholieke hoek was

er veel protest wegens het naakt op scène (naar verluidt voor 't eerst binnen dit theatergezelschap), en wegens de vermeende anti-katholieke tendensen.

Het KNS-gezelschap poserend op de werf van de nieuwe schouwburg, zomer 1970.

Op de eerste rij : Walter Dewel, Raymond De Leenheer, Jet Naesens, Hector Camerlynck (zittend), Charles Cornette, Lode Verstraete, Frank Aendenboom, Gaston Vermeulen, Martha Dewachter, Mia Dewachter

Op de tweede rij : Walter Claessens, Mimi Peetermans (met zonnebril), Gella Allaert (met zonnebril), Paul Celis, Jenny Van Santvoort, Bernard Verheyden, François Beukelaers, Marc Janssen, Kathleen De Coninck, Herman Fabri, Hélène Crevits, Denise Zimmermann, Ray Verhaeghe

Op de derde rij : Etienne Huygebaert, Leo Madder, Jan Declair, Mia Hoste, Hilde Uytterlinden, Ketty Van de Poel, Gella Dewel, Hubert Damen, Rik Van Nuffelen

Op de vierde rij : Jos Peeters, Toon Brouwers, Yolande Markey, Mariette Clarysse, Marc Poirier dit Caulier

Achteraan : Conny Joosen en Marcel Jacobs

Het in gebruik nemen van die nieuwe toneelzaal viel overigens ongeveer samen met het einde van Camerlyncks toneelcarrière.

Camerlynck was 66 toen hij op pensioen werd gesteld. Hij had 46 jaar onafgebroken bij de KNS gewerkt. Hij kwam terug in Oostende wonen, Esdoornlaan 19. Hij kwam weinig of nooit meer in de schijnwerpers. Bewust trok hij zich terug uit het toneelmilieu.

Ook tijdens zijn carrière was hij niet de flitsende society-figuur : het was hem niet besteed om bv. na de opvoering op café te gaan met collega's en toneelminnaars. Liever ging hij direct naar huis. Ook aan de fameuze Kongo- en Zuid-Afrikareis van het gezelschap in 1953 nam hij niet deel. Twee maanden afwezigheid tijdens zijn vakantie was er hem te veel aan. Als we Luc Philips mogen geloven, was dit trouwens voor de deelnemende acteurs zeker geen onverdeeld plezierreisje.

In 1958 kreeg Camerlynck de Theatron-theaterprijs van de Nieuwe Gazet (28). De trofee, een bronzen sculptuur, prijkte in 2005 nog steeds op een eminente plaats in de woonkamer van Rachel Hoornaert.

Tijdens de uitreiking van de Theatron-Prijs 1958

CAMERLYNCK IN DE FILM : DRIE MEESTERWERKEN

Camerlyncks eerste filmtreden situeerde zich in het luimige genre : "Het geluk komt morgen"(29) van Jef "De Witte" Bruyninckx (1958). De screenplay was van Jeroom Verten en was een dolle spionagekomedie die zich afspeelde in de Expo'58 in Brussel. Naast Hector Camerlynck acteerden zowel toneelmensen als variétéartiesten : Charles Janssens, Paul Cammermans (30), Gaston Vandermeulen, Anny Andersen, Romain Deconinck, Co Flower, Dora Van der Groen (31), de Woodpeckers (32), Jetje Cabanier (33), Mary Brouillard, Lode Van Beek, Cyriel Van Gent (34), Marieke Vervaeke, Hilde Huyghebaert en Al Baker.

Tijdens de opnamen van "Het geluk komt morgen" in 1958

Camerlynck kreeg rollen in drie meesterlijke films van André Delvaux (35).

In het trage, moeilijke en weinig begrepen magisch-realistische meesterwerk "De man die zijn haar kort liet knippen" (36), naar een verhaal van Johan Daisne uit 1965, kreeg hij de rol van Professor Mato, de professor-lijschouwer. Tegenspelers waren o.a. Senne Rouffaer (37), Beata Tyszkiewicz,

François Bernard, Luc Philips, Vic Moeremans, François Beukelaers en Hilde Uytterlinden. Er is vooral die lang uitgesponnen scène van de lijkschouwing op het kerkhof waarin Camerlynck schittert.

In Delvaux "Un soir, un train" (38) uit 1968 – dé archetypische film van het magisch realisme-, acteerde hij als Hernhutter naast twee Franse topsterren : Yves Montand en Anouk Aimée; en verder met François Beukelaers, Michael Gough, Dom De Gruyter, Denise Zimmermann, Frédéric Devreese (die ook de muziek schreef), Greta Van Langendonck, Patrick Conrad en Adriana Bogdan. De film was gebaseerd op "De trein der traagheid" en op "Eghbertha in de onderwereld", twee werken van Johan Daisne. Enkele setfoto's tonen ons Hector samen met Montand en Delvaux. Ondanks zijn voorname rol komt Camerlynck betrekkelijk laat in beeld in de film : pas tijdens de treinreis maakt hij in de coupégang kennis met het personage dat Montand neerzet, ook een professor.

Tijdens de opnamen van "Un soir, un train" met André Delvaux (midden) en Yves Montand (rechts)

Tijdens de opnamen van "Un soir, un train" met André Delvaux (links), Yves Montand (midden). Hector Camerlynck staat rechts.

Nog van André Delvaux was het oorlogsdrama "Een vrouw tussen hond en wolf" (39), uitgebracht in 1979. Camerlynck is er in te zien als Nonkel Odilon naast Rutger Hauer, Marie-Christine Barrault, Bert André, Senne Rouffaer, Raf Reymen, Tine Balder, Jenny Tanghe, Greta Van Langendonck, Janine Bischops, Johnny Voners, Roger Van Hool, Mark Bober, Serge-Henri Valcke, Patrick Conrad, Karel Vingerhoets e.a. Het screenplay was van Ivo Michiels en André Delvaux zelf.

Camerlynck acteerde ook in een Duitstalige film : "Tim Frazer jagt der geheimnisvollen Mister X" (40) uit 1964 van Ernst Hofbauer. Het screenplay was van Anton Van Casteren en Ernst Hofbauer naar een verhaal van Francis Durbridge. Medespelers waren Adrian Hoven, Corny Collins, Ellen Schwieters, Paul Löwinger, Mady Rahl, Marcel Hendrickx, Terry Van Ginderen, Lut Tomsin, e.a.

We vonden ook sporen van een Oostenrijks-Belgische film "Das Stilet" waarin hij een rol zou hebben vertolkt.

TELEVISIE

Zoals bij zovele acteurs na 1953, werd ook op Hector Camerlynck regelmatig beroep gedaan voor Vlaamse TV-producties. Aanvankelijk hingen er echter donderwolven over de samenwerking van KNS-acteurs en de televisie. De televisie werd met alle zonden Israëls overladen over de neerwaartse trend in het KNS. De "Gazet van Antwerpen" van 30 oktober 1954 nam het op voor de acteurs en noemde het "TV-verbod" een schromelijke vergissing. Trouwens, waar anders kon het NIR -de latere BRT- anders vissen dan in de vijver der bestaande professionele toneelgezelschappen?

De "brain-drain" door het televisietoneel was maar één aspect van een malaise waardoorheen de KNS zich in 1954-1958 sleepte : er waren ook de tribulaties rond de aanstelling van een nieuwe directeur, over het afvoeren- op bevel van de burgemeester- van "De wereld vergaat", een al te boertig (winderig) stuk van Gaston Martens en het aanzwellende protest tegen de al te willekeurige rolverdelingen.

Samen met Marcel Hendrickx was hij te zien in "De kleine zangen van St. Pascale" (Anton Coolen).

In 1966 was hij de man in "De man met de bloem op de mond" van Luigi Pirandello in een regie van Luc Philips. Naast hem acteerden Lieve Berens, Erik Maes en Johan Vanderbracht.

"De Meeuw" van Anton Tsjechow in een regie van Jo Dua en Dré Poppe kwam in 1968 op het scherm. Camerlynck speelde de rol van Dorn. Medeacteurs waren o.a. Julienne De Bruyn, Dirk en Jan Declair, Martha Dewachter, Jet Naessens, Luc Philips en Denise Zimmermann.

Uit hetzelfde jaar was "Vier kromme appelbomen" van Herbert Lange in een regie van Kris Betz. Hector Camerlynck was Van Groitsch. Met hem acteerden o.a. François Bernard, Ward Bogaert, Bert Champagne, Maurice Goossens en Bob van der Veken.

Met "Hebben" van Julius Hay in een regie van Lode Verstraete was 1968 een druk TV-jaar. Hector speelde de rol van wachtmeester Maté Molnar. Vele medeacteurs, van wie we speciaal vermelden : Frank Aendenboom, Gella Allaert, Bert André, Jo Coppens, Els Cornelissen, Martha Dewachter, Rik Hancké, Robert Marcel, Yolande Markey, Ivo Pauwels, Ann Petersen (41) en Jenny Van Santvoort.

In 1969 was hij één van de vele acteurs in de schitterende realisatie van “Koning Lear” van Shakespeare door de BRT-televisie. Samen met Walter Tillemans, Luc Philips, Denise Zimmermann, Julienne De Bruyn, Yolande Markey, Marc Janssen, Charles Cornette, Dirk en Jan Declair, Gaston Vandermeulen en Martin Van Zundert gaf hij gestalte aan de personages.

Nog uit 1969 was “De Dienstlift”, naar het verhaal van Harold Pinter in een regie van Luc Philips. Hector was Ben. Bert André was Gus.

Hector Camerlynck vertolkte de rol van de kapitein in “De Familie Tot”, een productie uit 1971 van Martin Van Zundert, naar een novelle van Istvan Örkény. Andere acteurs waren o.a. Robert Marcel, Jan Declair, Walter Merhottein, Helene Van Herck en Ray Verhaeghe.

Met Bert André in een productie van de B.R.T.

“De Burgemeester van Veurne” uit 1984 was de laatste BRT-realisatie waaraan Camerlynck meewerkte. Het was een zeer prestigieus project met een grote cast. Het script was van Johan Boonen naar de novelle van Georges Simenon. De regie was in handen van Dré Poppe.

Tijdens de opnamen van “De Burgemeester van Veurne”. Camerlynck is op de rug gezien. Ward De Ravet schenkt de wijn.

Naast Camerlynck in de rol van Meulebeck was er een grote schare acteurs in de productie betrokken. We noemen Jef Burm, Paul Cammermans, Magda Cnudde, Anton Cogen, Joris Collet, Walter Cornelis, Jo De Meyere, Ingrid De Vos, Denise De Weerdt, Luc Philips, Jacky Morel, Ward De Ravet en vele anderen.

DIEREN, TURNEN EN KANOVAREN

In zijn vrije tijd was Hector Camerlynck een dierenliefhebber. Zijn aquarium was zijn trots en hij hield een tijdlang ook een uil in huis, zo tam dat die op zijn hand kwam zitten. Werken aan de lichamelijke conditie was een ander stokpaardje : turnoefeningen hielden hem in form. Op zolder had hij daarom enkele turntoestellen geïnstalleerd.

Bij zijn aquarium

“Leven is beweging” ofwel “een gezonde geest in een gezond lichaam” (De Nieuwe Gazet)

Kanovaren was iets voor de zomer. Ooit liep het bijna slecht af te Oostende toen hij op zee, vóór de Thermae met zijn kano in moeilijkheden kwam en bijna verdronk. Een Duits plezierjacht pikte hem op. Hij mocht het hele eind van de yachthaven terug naar zijn plekje op 't strand in... .. zijn badpak. Het fait-divers haalde de krant.

Hector Camerlynck overleed te Oostende op 20 december 1989.

Van Hector Camerlynck bestaat een prachtig portret door Roland Devolder en een buste door Lode Eyckermans. In de toneelkritieken in "Pallieter" is hij vaak met medespelers te zien op karikaturen.

RACHEL HOORNAERT

Rachel Hoornaert studeerde zang aan het conservatorium in Oostende en aan het Koninklijk Vlaams Conservatorium Antwerpen. In Antwerpen behaalde ze er respectievelijk in 1940 en 1941 eerste prijzen zang (G. Godenne-Loots) en lyrische kunst (W. Taeymans). Zij debuteerde in de Koninklijke Vlaamse Opera in Antwerpen tijdens het seizoen 1940-1941 en bleef er actief t.e.m. het seizoen 1952-1953. Ze is steeds opgetreden als Rachel Camerlynck.

In Antwerpen had ze rollen in vele grote producties : "De Toverfluit", "Madame Butterfly", "Carmen", "Roméo et Juliette", "Boris Goedonow", "Die Walküre", "Tannhauser", "Parsifal", "Rheingold", "Die Fledermaus", "Aïda", "De Parelvisers", "Peter Grimes", "Albert Herring", "Les Contes d'Hofmann", "Louise", "Minnebrugge" (1943), "Der Rosenkavalier"...

Ze gasteerde ook enkele keren in Gent, onder de directie van Vina Bovy en die van Locufier. Gentse rollen waren er voor haar in "Cavalleria Rusticana", "de Herbergprinses", "Der Freischütz" en "De Vlasgaard".

Na de oorlog trad ze enkele keren op met het gezelschap voor het Belgisch Leger in Duitsland.

Op leeftijd trad ze bij gelegenheid nog op feestjes van het CRM Oostende en ook in de Dominikanenkerk bij speciale kerkelijke gelegenheden. De laatste jaren liet haar gezicht haar wat in de steek. Rachel Hoornaert overleed in Oostende op 18 maart 2005.

Van Rachel bestaan prachtige portretten van Leon Spilliaert (o.a. als kind op het strand; Museum voor Schone Kunsten Oostende), van Lode Sebrechts (de gekende toneeldecor- en kostuumontwerper) en van Meneers (42).

ELEMENTEN VOOR EEN SPEELLIJST VAN HECTOR CAMERLYNCK

	Aimée	Met verder : Gella Allaert, Els Cornelissen, Gerda Lindekens, Robert Van der Veken
	Beloof me niets	van Ch. Rissmann
	Betje regeert	
	Bomen sterven staande	Met verder om. Stella Blanchart, Mevr. Loosvedt en Jan Cammans
	Candide	Van G.B. Shaw Camerlynck als Marchbanks en met Lize VanCamp

	De dood van een handelsreiziger	Camerlynck als Biff
	De Dubbele adelaar	Van Cocteau Met Gella Allaert
	De ezel van Buridan	
	De familie Bergère	
	De heel grote liefde	Van Roland Schacht
	De liefde van vier kolonels	
	De meester	Van Hermann Bahr. Camerlynck als Dr. Kokoro
	De mens wikt	Van Alejandro Casona??? of van A.J. Cronin??? Camerlynck als Dr. Venner Met Tine Balder
	De openbare aanklager	
	De proef van het vuur	
	De revisor	Met o.a. Jeanne De Coen en Cary Fontyn
	De tocht naar het duister	Van O'Neill
	De vrucht van het huwelijk	Van Staf Cnop Met Jet Naessens
	Drie jongens en een meisje	
	Gij zult niet liegen	Komedie van Michel Duran
	Het glazen speelgoed	
	Het Hemelbed	Jan de Hartog met Hélène Van Herck als tegenspeelster
	Huwelijk	Van Gogol
	Italiaans Souvenir	Met Gella Allaert
	Jongenslyceum	
	Julius Caesar	Regie : Luc Philips
	Kijk naar Dyo	Van Liane Bruylants Met verder o.m. Stella Blanchart, Mevr. Fontey, Jet Naessens, Jenny Van Santvoort, François Bernard en Frans Vanden Brande
	Knobbeltje	Van André Roussin
	Koffiedik	
	Koningin Christina	
	Lieve Mensen	Camerlynck als Goff; Jet Naessens als Stella en F. Bernard als Eli Lieber
	Madonna Oretta	Camerlynck als Graaf Gherardo; Gella Allaert als Madonna Oretta
	Niets (met de proef)	

	Nieuwe huurders op de zesde verdieping	
	Ons stadje	Thornton Wilder
	Othello	W. Shakespeare rol van Jago
	Pickwick Club	Wetenswaardigheid : een tegenspeler stierf op scène in de armen van Camerlynck!
	Pierewietje	Met Deleu, Oosterwijk, Van der Meulen, De Vreker en Van Wersch
	Spoken	Ibsen Camerlynck als Oswald met o.a. Jeanne De Coen als Mevr. Alving
	Vasantasena	
	Veel leven om niets	Van Shakespeare
	Zomeravond	Van Gaston Martens Met Ketty Van de Poel
	Zoo is vader	
	Zilveren bruiloft	
	Met oa. Cara Van Wersch	
1936	De Satanskerel	G.B. Shaw Amateurtoneel Oostende
1942-43	Hendrikje Stoffels	rol van Titus
1942-43	Jeanne d'Arc	
1943-44	De Gecroonde Leerse Met o.a. Jet Naessens en Luc Philips	
1943-44	Jozef in Dothan	
1943-44	Parfumerie	
1944-45	Blanke ballast	L.G. Cauverly
1947	Kinderen op een ijsschots	V. Werner
1947	Zilveren Bruiloft	
1948-1949	Ons Stadje (43)	Thornton Wilder Met verder : Germaine Loosveldt en Dora Van der Groen
1948-49	De kleine vier	Met L. Philips, Bertal en Cauwenbergh
1948-49	Ons stadje	Thornton Wilder
1950-51	Trijntje Cornelis	C. Huygens
1953	De Herhaling of De Liefde gestraft	Jean Anouilh Regie B. Royaards
1959-1960	Twaalf Gezworenen	Reginald Rose
1960-1961	De avonturen van de brave Soldaat Schweyk	

		Met o.a. Luc Philips als de soldaat Schweyk.
1960-61	Caesar en Cleopatra	G.B. Shaw Camerlynck als Caesar; Ketty Van de Poel als Cleopatra
1961	De gevangene	Bridget Boland Regie: Luc Philips
1962	Met voorbedachten rade	Van Emlyn Williams
1963-1964	Wensdromen	
1964	Christus wordt weer gekruisigd	Nikos Kazantzakis
1964	De Held van het Westen (44)	Van J.M. Synge Ned. Vertaling van Karel Jonckheere Regie Jo Dua Camerlynck als vader Mahon; verder : Dirk Declair (Christopher Mahon), Jeanne Geldhof (Pegeer), Ann Petersen (Weduwe Quinn), Marc Janssens (Shawn), Paul S'Jongers (Jimmy), Lode Van Beek (herbergier), Ray Verhaeghe (Philly), Hilde Uytterlinden, Denise Zimmermann, Greta Van Langendonck, Greta Verniers
1964-65	Schakels	Herman Heyermans Camerlynck in de rol van Jan Met o.a. Ketty van de poel, Martin van Zunderrt, Robert Marcel, Gaston Vandermeulen
1966	Het woord vrijheid	Herwig Hensen In de rol van Pétioin Met oa. Willy Vandermeulen, Ray Verhaeghe, Dirk Declair en Martin Van Zundert
1966	Leven van Galileï	
1966	Na de zondeval	Arthur Miller In de rol van Quentin Met Hilde Uytterlinden als Maggie
1968-69	Koning Lear	Shakespeare

		In de rol van de hertog van Cornwall Met o.a. Luc Philips en Paul 's Jongers
1975-76	Een handvol sneeuw	
1975-76	Het ontstuijmig hart	
1975-76	Richard III	W. Shakespeare
1975-76	Spoken	Ibsen
1975-76	Van Muizen en mensen	John Steinbeck
1977-78	Othello	W. Shakespeare rol van de doge

De man die zijn haar kort liet knippen

Ik schreef dit boek straks twintig jaar geleden.
Er zijn reeds personages overleden.
Van andere, die nog in leven zijn,
Was het bestaan niet altijd een festijn.

Maar zie, zowel voor levenden als doden,
Was deze avond een heropstanding:
Een film, zwart-wit, stak siddernd al't rode (?)
weer aan van een toekomstherinnering

Ik dank u allen die bent opgekomen,
die meegewerkt hebt om aan onze dromen
het schone vlees te geven van de geest.
Het was en is een onvergetelijk feest.
Mijn arme man kreeg, dank zij u, terug zijn Fran!

6.12.65
Johan Daisne

Literatuur

art. in niet-geïdentificeerde krant (De Nieuwe Gazet???), 29 oktober 1965.

art. van W. De Schutter over "Christus wordt weer gekruisigd" in niet-geïdentificeerde krant, 19.3.1964.

R. COUCKE, Hector Camerlynck, in : Ostend Flash, jg. 1, novembernummer 1958.

in-memoriam in : De Zeewacht.

Websites:

Deceased Actors (1970-present).

movielist-shakespeare.

Niet-geschreven bronnen/

-interview Mevrouw Hector Camerlynck, 18.12.2003.

Met dank aan de heer Alex Decraemer.

Verwijzingen

- (1) Cercle Dramatique et Musical, Door Strijd tot Zege, Hoop in de Toekomst, Leonardsvrienden, Nut en Vermaak, De Hendrik Conscience Vrienden, De Zeestar...
- (2) R. VANPE c.s., Het conservatorium van Oostende, Oostende, 1999.
- (3) Toch ook het schaarse hedendaags Oostends professioneel toneeltalent even noemen : Erik Burke en Fania Sorel.
- (4) Gegevens meegedeeld door Gilbert de Block, secretaris van de vereniging van de Oudleerlingen van het Kon. Atheneum (8 januari 2004).
- (5) R. VAN PÉ c.s., Het conservatorium van Oostende, Oostende, 1999.
- (6) Remi Van Duyn 1910-1982. Portret van een Vlaming. Liber Amicorum, Roeselare, 1994.
- (7) De "Hendrik Conscience's Vrienden" hadden vanaf 1930 een eigen tijdschrift, "Voetlicht". "Voetlicht" werd vanaf jg. 6 (1935) een algemeen literair tijdschrift en bestond tot 1939. (cf. Bibliografie van de Vlaamse Tijdschriften, reeks I, afl. 5).
- (8) Frans Roggen, een leven voor het theater (Fred Six), in : Ons Erfdeel, 1986, nr 5, pp. 775-776.
- (9) J.-P. DE LAMPER, Luc Philips. Een mens met duizend levens, Antwerpen, (1990). (J. AERNOUITS), Antwerpen eert Luc Philips, s.l., s.d..
- (10) °Antwerpen, 1919.
- (11) †1967; J. VAN SCHOOR, Fred Engelen, in : Nationaal Biografisch Woordenboek, Brussel, 1983.
- (12) Omgekomen in een concentratiekamp.
- (13) D. DE GRUYTER, Boekje open! Het Toneellevens in Antwerpen rond Wereldoorlog II, Antwerpen, 1966.
T. BROUWERS, J. DE VOS e.a., Tussen De Dronkaerd en Het Kouwe Kind. 150 jaar Nationaal Tooneel KNS Het Toneelhuis, Gent (Ludion), 2003.
Het boek van T. Brouwers is essentiële lectuur om het ruimer kader te begrijpen waarin de loopbaan van Camerlynck (en de eerder behandelde Allaert) verliep.
- (14) N. HOSTYN, Leon Spilliaert. Leven en werk, Oostkamp, 2006.
- (15) R.L. ERENSTEIN (hoofded.), Een theatergeschiedenis der Nederlanden, Amsterdam, 1996, p.644 ev..
- (16) †1987.
- (17) †1964.
- (18) †2000.
- (19) 1910-2002.
Zie : N. HOSTYN, Open doek voor Gella Allaert,, in : De Plate, april 2003.
- (20) †1976.
- (21) Uiteraard drukte elke directeur zijn stempel op de producties van de KNS : keuze van de stukken, keuze van de regisseurs, decorbouwers en kostumiers....Al deze interessante achtergrondinformatie komt ruim aan bod in het boek van T. BROUWERS, op. cit. .
- (22) †2006.
- (23) Scènefoto in T. BROUWERS op. cit. Blz.. 177.
- (24) †2004.
- (25) †1991.
- (26) Daarvóór betrok het gezelschap de monumentale Schouwbrug aan de Kipdorpvest (waar later jeugdtonaal werd gebracht); gesloopt; de "Bourla" was oorspronkelijk het bastion voor Franstalig toneel en werd gerestaureerd in de aanloop naar Antwerpen Culturele hoofdstad 1993.
Zie : M. MANDERYCK, H. VAN HUNSEL e.a., De Bourla Schouwburg, Tielt, 1993.
- (27) Ook afb in T. BROUWERS, op. cit..
- (28) De Nieuwe Gazet, 6 oktober 1958 (met foto op 1° bladzijde).
- (29) De Belgische film Gent-Amsterdam, 1999, p. 375.
- (30) Berlare, 1921 – Zemst, 1999.

- (31) E. JANS en K. TINDEMANS, Dora Van der Groen (Kritisch Theater Lexicon 16), Brussel, 1998.
- (32) Het komische duo Cois en Jef Cassiers
- (33) De legendarische Mathilde uit "Schipper naast Mathilde".
- (34) 1923-1997
- (35) 1926-2002
- (36) De Belgische film, Gent-Amsterdam, 1999, p. 423.
In 2005 uitgebracht op DVD.
- (37) †2006;
P. ANTHONISSEN, Senne Rouffaer (Kritisch Theater Lexicon), s.l., 1996.
- (38) De Belgische film, p. 446.
- (39) De Belgische film, p. 619.
- (40) De Belgische film, p. 422.
- (41) Pseudoniem van Annie Peters; 1927-2003
- (42) Voornaam niet teruggevonden
- (43) Afb. in T. BROUWERS, op. cit., blz. 173.
- (44) Afb. van de affiche in T. BROUWERS, op. cit.; de toegangsprijzen bedroegen 65, 55, 45, 35, 25, 15 en 10 frank!

HENRI-LOUIS BERGHMAN,

vriend en notaris van de koning (1854-1919)

door Ivan VAN HYFTE

In zijn boek "Leopold II, koning-bouwheer" haalt Piet LOMBAERDE volgende anekdote aan. Wanneer potentiële kopers hun kandidatuur indienden voor een lap grond aan één van de twee squares, langs de Koninginnelaan, waren het baron GOFFINET (1), ingenieur DEMEY en notaris BERGHMAN die, in de keuze van de kandidaten, de belangrijkste tussenpersonen waren. De rest deed Leopold II zelf; hij liet soms aanvragen onbeantwoord...

Wie is nu die notaris Berghman? Geboren op 18 maart 1854 in het West-Vlaamse Oekene bracht deze zoon van Ludovicus BERGHMAN en Theresia MESSEYNE het tot notaris en werd in 1884 benoemd te Oostende.

Naast zijn vele "allegaagse" (2) verkoopakten – de kranten van toen staan vol van zijn notariële advertenties -, trad hij ook op in naam van de Stad. Op 28 mei 1896 passeerde hij een akte voor uitgerekend baron GOFFINET (hier als mandataris van de Koning en het Schepencollege) waarbij twaalf hectares het eerste onroerend geschenk werden van Leopold II aan Oostende (3). Toen de Koning, in de omgeving van zijn chalet, heel wat kleine, private eigendommen wilde opkopen (4), waren de ontevreden eigenaars weinig geneigd in te gaan op die "caprices de la Liste Civile" (5). BERGHMAN werd dan maar belast met moeilijke onderhandelingen. In opdracht van de Koning weliswaar...

Ook voor onteigeningplannen deed de Stad een beroep op 's Konings trouwe medewerker. Sommige van die notariële Berghman-constructies waren complex van aard. De onteigende terreinen deelde hij in drie categorieën in. Zij die voor rekening waren van de Civiele Lijst, zij die verworven waren voor de "Fondation de la Couronne" en tenslotte zij die gekocht werden met het geld van diezelfde Stichting, waarvan de Koning het vruchtgebruik had. Congolesse fondsen zullen hier wel een welgekomen ondersteuning tot financiering geweest zijn.....

Voor de onteigening van het blok Chaletstraat-Warschastraat-Koninginnelaan- Koersenlaan (toen Avenue des Courses) was het ook BERGHMAN die het plan ontwierp. RANIERI noemt hem in haar geciteerde werk (p. 246) een "prête-nom du Roi" (stroman).

Oorspronkelijk had hij zijn notariële studie in de Christinastraat nr. 18 waar hij samen met zijn echtgenote, Marie-Antoinette VAN SEVEREN (6), en hun eerste kleine (7) woonde.

In de Almanach du Commerce et de l'Industrie van STRACKÉ (1897) vinden we hem terug op het nummer 149 (8) van de Van Iseghemlaan waar hij bleef wonen tot aan zijn dood in 1919.

Ik heb (heel) sterk het vermoeden dat hij dit neo-classicistisch herenhuis zelf liet bouwen (9). Velen onder ons hebben dit pand gekend als "Huize Monaco". Alhoewel gesloopt in 2004 voor nieuwbouw, herinner ik me nog het souterrainvenster, de zware, rechthoekige erker met Corinthische pilasters en de dubbele fraai uitgewerkte deur langswaar later de volgende koper, advocaat en schepen van de Stad Leo PORTA, zijn huis verliet.

Ook zijn zoon, Ferdinand Jozef, heeft er gewoond tot aan zijn overlijden op 13 november 2000. Nadien deed de sloophamer zijn werk....

* * *

Dinsdag 6 maart 2007. In mijn zoektocht naar BERGHMAN vraagt de vriendelijke opzichter van het oude kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg mij of ik regenlaarzen bij me heb. De regen weet van geen ophouden wanneer ik perk 8, rij 8, graf 20 moeizaam vind. Sépulture de la famille Berghman-Van Severen. Voor de rest geen herinnering aan de "Ridder in de Leopoldsorde", de "Syndic de la Chambre des Notaires" of 'Lid van de Kerkfabriek Sint-Jozefsparochie" zoals er op de rouwbrief (10) staat.

Ik droom weg in de tijd, bijna 88 jaren geleden, toen op 18 oktober 1919 een koninklijke notaris, na 65 levensjaren het begaf... Hij overleefde zijn meester nog 10 jaar... Werd hij vaak door hem op diens Chalet ontvangen? Dineerde hij met grote bezoekers? Of zag hij hem in de loge van zijn parochiale (Koninklijke) kerk tijdens de zondagsmis?...Hoe was zijn relatie met BEERNAERT? Hoe ging hij om met boze, onteigende eigenaars in de Chaletstraat?.....

Hier eindigt opnieuw een Oostends-leopoldistisch hoofdstuk. Nog niet helemaal want mijn blik valt op een sticker die het hoofd van de begraafplaatsen, dhr. VERWAERDE, heeft laten aanbrengen: "bij besluit van de burgemeester, nr. 290 van 7 september 2006 maakt die concessie het voorwerp uit van terugname". De herinnering aan BERGHAN is er nog...

(met dank aan dhr. R. TIMMERMANS)

Verwijzingen

- (1) Auguste en Constant GOFFINET waren tweelingbroers die meer dan twintig jaar het ingewikkelde beheer van de goederen van Leopold II op zich namen. Allebei waren ze regelmatig minister en kolonel van de Burgerwacht. August, de stroman en Constant daarenboven intendant van de Civiele Lijst.
- (2) I. VAN HYFTE "Uitgaven voor een begrafenis in 1885", in: De Plate, 1997, pp. 73-75.
- (3) Ville d'Ostende, Bulletin Communal, année 1896, p. 178-180.
- (4) L. RANIERI, Léopold II urbaniste, p. 249.
- (5) L. RANIERI, op. cit., p. 241.
- (6) ° Gent, 15 juni 1859.

(7) Later is daar nog een tweede meisje bijgekomen:

- BERGHMAN Marie Louise ° Oostende, 11 december 1892

+ 25 oktober 1932

X Oostende, 31 maart 1928

met Charles Auguste MICHELATTI

BERGHMAN Jeanne Marie ° Oostende, 04 november 1898

X Oostende, 10 december 1920

met Albert BROQUET

(8) Dit nummer is in de loop de jaren gewijzigd en kan voor verwarring zorgen:

- Kiezerslijst Oostende 1902 geeft nr. 151 op.

- Annuaire Pilaeis 1908-1909 : nr. 151.

- Annuaire Lacour-Bourgoignie 1913: nr. 143.

- Annuaire Mertens en Rozez 1913: nr. 147.

- Kiezerslijst Oostende 1925-1926: nr. 145.

(9) Heel werkwaardig is dat, uitgerekend op deze bouwgrond, reeds van 1880 tot 1891 het eerste Oostendse panorama er stond. 1279 m² groot, 16-hoekig, ijzeren gebinten: historicus Daniël FARASYN wist er in De Plate van 1980, pp. 40-44 reeds alles van.

Sla er ook even Louis DELBOUILLE op na in zijn "Note sur les terrains domaniaux d'Ostende" (1875).

Het was notaris BERGHMAN himself die, kort na de afbraak (oktober 1891), het terrein en de aanpalende grond van Bloc 25 verkocht. De rest laat zich raden.....

(10) Collectie rouwbrieven V.V.F. Oostende.

INDEX 2006

Traditiegetrouw publiceert "De Plate" voor de geïnteresseerde lezers een inhoudstafel & indices op het voorbije jaar.

U kunt ze bestellen door € 3,75 te storten op rekening 380-0096662-24 van De Plate met de vermelding "Index 2006". De index verschijnt in de loop van de maand april.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

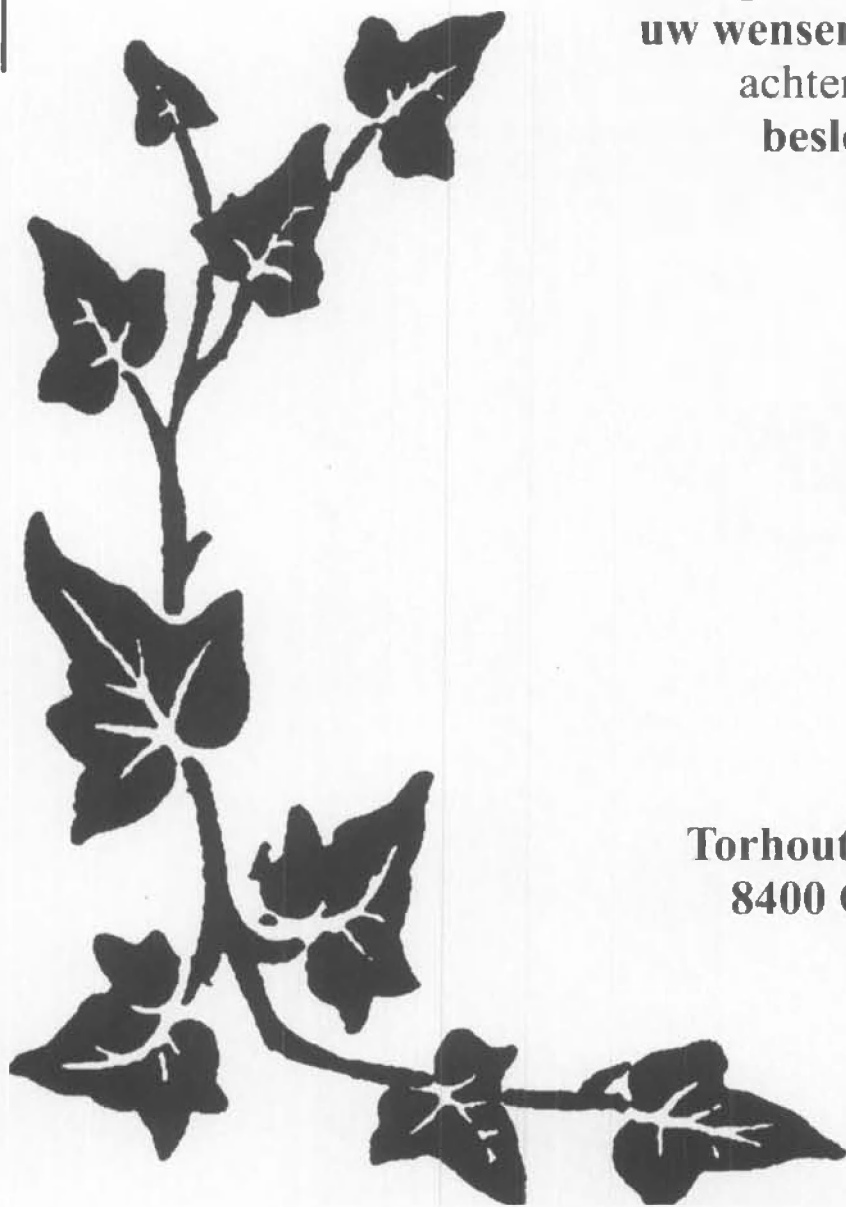
 **COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende
Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 5

MAAND mei 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 114: **R. JANZOONE:** De lotgevallen van een Oostendse "refugee" in Groot-Brittanië tijdens W.O.I (deel 2)
- blz. 117: **F. GEVAERT:** De metamorfose van de haven van Oostende (deel 13).
- blz. 125: **R. VANCRAEYNEST:** Enkele kantekeningen over Oostende en omgeving na het Beleg.
- blz. 126: **R. STUYCK:** Niet-alledaagse schepen in Oostende (deel 5).
- blz. 128: **M. CAPON:** Veloclub de Zeemeeuw Oostende. De clubkampioenschappen vanaf 1945 (deel 17).
- blz. 131: **DE PLATE WEDSTRIJD:** waar in Oostende?

Thematische tentoonstelling Volksschouwburg "In het Witte Paard (1949-1974)"

Een brok onvergetelijk Oostends volksvermaak: in de zomer propvol (Britse) toeristen, in de winter motor van het balseizoen!

Komt genieten van deze geslaagd te noemen retrospectieve.

Nog tot einde mei te bezichtigen. Elke zaterdag, van 10u tot 12u en van 14u tot 17u.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Johan VAN ROOSE, Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg (wnd).

Schreven in dit nummer:

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Ichtegem.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Raymond VANCRAEYNEST: Blauw Kasteelstraat 103, 8400 Oostende

Raf STUYCK: Europagaanderij 125A, 8400 Oostende.

Michel CAPON: Westlaan 19, 8400 Oostende.

MEI EN JUNI ACTIVITEITEN

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten.

MEI ACTIVITEIT

donderdag 31 mei om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **VISROKERIJEN EN –DROGERIJEN AAN DE KUST EN IN HET BIJZONDER IN OOSTENDE (1850-1920)**

Spreker: dhr. **Rudy DE CLERCK**

De heer Rudy DE CLERCK is ingenieur in de Scheikunde en de Landbouwindustrieën. Hij behaalde in 1966 aan de Faculteit der Wetenschappen van de Universiteit van Madrid het diploma Doctor en Ciencias, gelijkwaardig met Doctor in de Landbouwkundige Wetenschappen.

Aan het Rijksstation voor Zeevisserij in Oostende was hij tot 2004 hoofd van het Departement voor Zeevisserij.

Dhr. DE CLERCK is auteur van meer dan 130 wetenschappelijke publicaties en gastprofessor aan de VUB en UGent, maar deze avond komt hij bij ons en zal hij het hebben over een noodzakelijke maar evenzeer hinderlijke tak van onze visserijindustrie.

Op het einde van de negentiende eeuw en in het begin van de jaren 1900 waren er nog geen bedrijfszones afgebakend, zoals thans het geval is, en konden visbedrijven zich midden een stadscentrum vestigen en daar actief functioneren. Visrokerijen en –drogerijen waren toen een absolute noodzaak voor de voedselbevoorrading van de bevolking en bovendien gaven ze werkgelegenheid. In die tijd was roken en drogen van vis trouwens de enige methode om vis langer te bewaren. Koeltechniek bestond toen nog niet en door het hard zouten en het daarna roken of drogen van de vis kon het natuurlijke afbraakproces met meerdere dagen worden vertraagd.

Zo waren zeer veel kleinschalige vestigingen voor het roken en (of) drogen van vis in drukbewoonde volksbuurten bedrijvig in de kuststreek, met concentraties in Oostende, Nieuwpoort en De Panne. Zelfs in Brugge-centrum waren tientallen rokerijen.

Het oprichten, voortzetten of uitbreiden van een visrokerij of –drogerij heeft in die periode voor heel wat commotie gezorgd. Voor die vestigingen moest immers een officiële vergunning bekomen worden en dat was veelal het sein voor een regelrecht gevecht tussen enerzijds de aanvrager en anderzijds de buurtbewoners.

De voordracht belicht enkele markante feiten en geschriften met als thema “haring op mijn bord, maar niet in mijn buurt”. De kritieken waren tweeledig: het gebuurte, of ook “het gewest” genoemd, had last van hinderlijke reuken, de eigenaars ofte huisjesmelkers zagen het gevaar van waardevermindering van hun bezittingen, maar voor de uitbaters zelf betekende het zonder meer hun gezinsinkomen en het inkomen van de betrokken werklieden. Een heuse dualiteit waarbij elke partij soms op zeer spitsvondige manier zijn argumenten voor en tegen liet weten aan de bevoegde diensten, hetzij de Commissaris van “Policie”, hetzij de Gouverneur en zijn Bestendige Deputatie.

Het Provinciaal Archief van West-Vlaanderen, gevestigd te Sint-Andries, bevat de originele documenten van deze heftige controversies, al waren niet alle brieven eigenhandig geschreven en was bovendien de voertaal soms Frans, wat de zaak voor sommige beklaagden niet vergemakkelijkte.

De motieven voor het verkrijgen van een toestemming voor exploitatie of het weigeren ervan door de Bestendige Deputatie waren bovendien niet altijd even duidelijk.

Een avond om niet te missen. Het is de laatste avondvoordracht vóór onze zomerstop en zoals steeds is de toegang vrij voor de leden zowel als de niet-leden.

1st JUNI ACTIVITEIT – HULDE AAN PASTER PYPE

Het Herdenkingscomité Paster Pype, dat voortaan onder de vleugels van onze Kring werkt, nodigt onze leden uit om op

zaterdag 02 juni om 10.30 uur

deel te nemen aan de jaarlijkse hulde aan Paster Pype.

De plechtigheid begint met een bloemenhulde aan zijn monument in de plantsoenen van de SS Petrus- en Pauluskerk, Jozef II-sstraat.

Daarna gaan wij naar het Paster Pype-kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg waar, **om 11.00 uur**, door het Stadsbestuur, de afvaardigingen uit de visserij- en zeevaartmiddens en het Herdenkingscomité Paster Pype bloemen op zijn graf gelegd worden.

Zo brengen wij hulde aan de man die gedurende meer dan 40 jaar zoveel voor onze vissersbevolking heeft betekend.

2de JUNI-ACTIVITEIT - REIS NAAR TERVUREN EN MEISE

We vertrekken op

zondag 3 juni om 08.00 uur stipt

vanaf het Canadaplein, over het Gerechtshof.

We rijden via de autostrade naar Tervuren waar we aankomen bij het **Museum van Midden-Afrika** rond openingstijd.

Via de warande begeven we ons naar het resto Simba van het Museum voor de koffie.

Daar komen de gidsen en leiden ons in 3 groepen door de 21 zalen van het Museum tot 12.00 uur.

Wie daarna nog de tijdelijke tentoonstelling 'Haartooien' wil bezoeken kan dat, wie liever nog een kleine wandeling in de Franse tuin wil maken mag dat ook. Maar om **12.30 uur** biedt de Kring U het aperitief aan en gaan wij aan tafel in het restaurant 'La Vignette', gelegen rechtover het Museum.

Op het menu:

Perzik met tonijn
*
Vol-au-vent met frietjes
*
Ijsje
*
Koffie

De dranken aan tafel zijn voor eigen rekening.

We stappen terug de bus op om 14.30 uur . We willen om 15.00 uur aan de poort van de **Nationale Plantentuin van België** zijn om ons onmiddellijk naar de kassen met tropische planten te begeven. Iedereen kan er op zijn tempo doorwandelen. Via de tuinwinkel, de kruidentuin en het kasteel van Bouchout kom je dan in de Oranjerie waar een frisse pint of iets dergelijks kan gedronken worden. Daar maken we ook afspraak om 18.15 om terug de bus in te stappen en om 20.00 uur in Oostende aan te komen.

Inschrijven kan door storting van € 40 per persoon op rekening 380-0096662-24
Heemkring De Plate - Oostende
met vermelding: "Plate reis x personen".

Inbegrepen in de prijs zijn de autocar, de koffies, het middagmaal, de gids, en de fooi voor de chauffeur.

De inschrijvingen (stortingen) moeten binnen zijn vòòr 25 mei.

Er zijn maar 55 plaatsen waarvan al twee gereserveerd zijn, één voor de chauffeur en één voor de reisleader!

WEES ER VLUG BIJ.

Uw reisleader
Valère Prinzie

De lotgevallen van een Oostendse "refugee" in Groot-Brittannië tijdens W.O.I

door Roger JANSOONE

.2. Naar Engeland !

De aanhouder wint ! Schipper Jan Borrey "zet een grooten bek op" tegen de Franse gendarmen en weet dan toch gedaan te krijgen dat de O.42 nog enkele dagen mag aanmeren langs de kaai in Gravelines. Meteen betekent dit dat de ganse groep nog wat respijt krijgt en nog wat langer mag blijven vertoeven in dit stadje dat gedurende ruim een maand volledig overrompeld was door Belgische vluchtelingen. Op zaterdag 21 november 1914 krijgt Jan inderdaad een nieuwe aanlegplaats voor zijn schip toegewezen "in de bassin". Daarmee is evenwel het bevoorradingsprobleem niet opgelost. Op dinsdag 24 november gaan enkele mannen uit de groep te voet naar Bourbourg (een fikse wandeling van twee uren !) om aldaar op de markt enig voedsel te bemachtigen. Maar het is daar ook "geene vetten". Er is weinig aanbod, alom woekerprijzen, en ook een vorm van "afpersing": het onontbeerlijke en zo begeerde braadvet kan men slechts bekomen als men er een stuk (duur) vlees bij koopt !

Doch de rust is van korte duur, want op woensdag 25 november, om 6 u. 's avonds, komen de gendarmen weer opdagen om iedereen ertoe aan te zetten, reeds de volgende morgen om 7 u. te verzamelen in het station van Gravelines, waar een speciale trein zou klaar staan om de nog achtergebleven vluchtelingen verder zuidwaarts te vervoeren. Dit bevel wordt echter gewoon genegeerd. De volgende morgen vertrekt de trein "gelijk hij gekomen was", met lege rijtuigen, ... zij het dan onder ruime belangstelling van een groot aantal nieuwsgierige Belgische vluchtelingen.

Maar de Belgen beseffen wel dat het uur van scheiden nakend is. Op zaterdag 28 november vertrekt Joseph Viane met zijn gezin naar Calais, waar hij inscheept naar Folkestone, om vervolgens zich te gaan vestigen in Teignmouth. De meeste Belgen zien het in Frankrijk niet meer zitten (ook wegens de nabijheid van het front) en verkiezen hun geluk te gaan beproeven in Engeland. En het voorbeeld van Viane vindt navolging.

Op zondag 6 december gaat Jan Borrey aan boord van de O.42, met de bedoeling insgelijks over te steken naar Engeland. Doch hij heeft nog maar nauwelijks de motor aangezet of daar komen een paar Franse mariniers aangelopen die het roer overnemen en het schip vastketenen aan de kaai. Blijkbaar zijn alle vaartuigen opgeëist voor de Franse marine, ofschoon de schipper daar geen weet van heeft. Doch de Franse marine heeft buiten de waard gerekend, in casu Jan Borrey, die zich niet zo maar "zijn kaas van zijn brood laat nemen". Nadat de waakzaamheid van de Franse mariniers blijkbaar wat is afgenomen, wordt op woensdag 9 december stiekem en in alle stilte een "raid" op de O.42 ondernomen. De motor wordt losgeschroefd en van boord gehaald, evenals "de bijzonderste stukken van het machiene" en een deel van de optuiging van het schip. Alles wordt vakkundig verstopt, grotendeels in hun huisje in Gravelines. Het opzet is zeer duidelijk: indien de Fransen het schip opeisen, dan hoeft niemand er nog iets aan te hebben, noch de Belgen, noch de Fransen !

Vervolgens wordt besloten er van door te gaan naar Engeland "want het stak ons zuiver tegen". Al wat niet te heet of te zwaar is, wordt ingepakt. Met de trein van 13.40 u. spoort de groep naar Calais, waar zij arriveren omstreeks 15 u., dus net nog tijd genoeg om de nodige formaliteiten te gaan vervullen bij de Franse administratie met het oog op de overtocht naar Engeland. Dat gaat vrij vlot : paspoortencontrole, douane-controle, enz. Hoe meer vluchtelingen Frankrijk verlaten, des te beter blijkbaar voor de Franse overheid ! Er zijn ook goede faciliteiten voor overnachting : de Belgen worden geboekt voor een overtocht 's anderendaags met de Belgische pakketboot "Léopold" en het overnachtingsprobleem is onmiddellijk opgelost wanneer toestemming wordt gegeven om aan boord van het schip te overnachten en dan nog wel "in den beste saloon". Weliswaar krijgt niet iedereen daar

een behoorlijk zijte want net voordien is er uit Duinkerke een trein gearriveerd met vluchtelingen uit Veurne en Nieuwpoort.

De volgende morgen, donderdag 10 december, is het voor de groep van Jan Borrey een vreemd ontwaken aan boord van de pakketboot, na reeds zoveel weken samen te hebben doorgebracht in het huisje in Gravelines. "Ontwaken" is overigens een groot woord, want van slapen is er die nacht niet veel in huis gekomen "met zoveel volk onder malkander, 't was juist gelijk een mierennest!". Vanaf 6 u. is het aanschuiven bij de Franse vreemdelingenpolitie om zijn paspoort terug in ontvangst te nemen. Uiteindelijk vertrekt het schip te 9 u., richting Folkestone. Er steekt "een kloeke bries" op, een krachtige westenwind, zodat de overtocht naar Engeland anderhalf uur duurt, voldoende voor heel wat ongemak en zeeziekte! Dit neemt niet weg dat de Britse "Immigration Officers" geen tijd verliezen, want reeds aan boord wordt een medische controle uitgevoerd. Dit is nog maar een voorsmaakje van de manier waarop de Britten, totaal anders dan de Fransen, zich op zeer korte tijd hebben georganiseerd om het hoofd te kunnen bieden aan deze onverwachte situatie.

In Folkestone staan leden van het "Refugees Committee" klaar voor het onthaal van de vluchtelingen. Zij worden afgevoerd naar het zeestation, waar voor iedereen voldoende drank en voedsel in gereedheid is gebracht. De mannen worden gescheiden van de vrouwen en kinderen (niet erg sympathiek maar niemand protesteert). "Wij mochten daar eten zoovele men wilde: koffie of thee met boterhammen en kaas of ingelegd vleesch". Na al die schrale dagen en weken in Gravelines is dit echt een festijn! De eerste indruk op Britse bodem is dus lang niet slecht. Maar er schuilt wel een addertje onder het gras. Wanneer iedereen flink genoten heeft van spijs en drank, komt een blijkbaar officieel personage de leeftijd noteren van de mannen, met daarbij een bijzondere belangstelling voor de leeftijdsgroep van 18 tot 22 jaar, en de bedoeling is meteen nogal duidelijk: die mijnheer komt recruteren voor de legerdienst! Al die jongemannen mogen dadelijk opstappen "en wat er van gekomen is weten ik niet".

Vervolgens worden de Belgische vluchtelingen doorgesluisd naar diverse "refugees homes" in en rond Folkestone. De groep waartoe Joseph behoort (80 personen), komt terecht in een kapel van het Leger des Heils, doch dit blijkt slechts een voorlopige opslagplaats te zijn voor al de koffers en bagage die de vluchtelingen vanuit België hebben meegezeuld. De Britten zijn wel voorzichtig, want alles wordt zorgvuldig gecontroleerd. Daarna wordt de groep onderverdeeld in kleinere groepen van ongeveer 15 personen die dan onderdak vinden in verschillende "homes", waar bij aankomst een tafel blijkt klaar te staan, overdekt met drank en voedsel! "t Was gelijk van in de hel in de hemel dat wij waren, het verschil was te groot na Frankrijk!". Dat dit allemaal gratis wordt verstrekt, is voor heel wat vluchtelingen beslist nodig. "Mijn fortuin was negen franken en ik had alles opgeëten in Frankrijk. Altijd uitgeven en niets bijkomen, dat mindert stijf zeere!". Het is wel eventjes wennen aan de Engelse keuken ("klaar gemaakt op zijn Engelsch maar goed op zijn Vlaamsch eten wat er te eten was"). De lunch omvat soep met kool en aardappelen en wortels "alles ondereen klaar gemaakt, maar 't was oprecht goed". Met die typische Engelse keuken zullen onze Belgen nog verder kennis maken, maar voorlopig is honger de beste saus!

Na die heerlijke lunch gaat men het stadje verkennen, doch slechts gedurende een paar uurtjes want stipt om 18 u. moet men opnieuw aan tafel zitten voor de "supper", andermaal koffie of thee, en boterhammen met beleg, "al wat men wilde". Daarna kunnen de vluchtelingen nog een kijkje gaan nemen in een centraal pakhuis, een verzamelpunt voor tweedehandskledij en schoenen, waar men naar believen zijn keuze mag doen. Voor Joseph is dit een uitkomst want "ik had mijn zolen van mijn schoenen verloren en ik had mijne schoenen gebonden met touwen". De "bottienen" die hij nu krijgt zijn van zo'n prachtig leder vervaardigd dat het hem spijt "ze voor alle dagen te dragen".

Wegens gebrek aan accommodatie moeten toch een aantal Belgen (waaronder Joseph) die nacht doorbrengen in de kapel van het Leger des Heils, te midden van al de bagage, doch wel op strozakken en met voldoende dekens. Na zo'n drukke en gevulde dag slaapt iedereen als een roosje.

De volgende ochtend, vrijdag 11 december, gaan de Belgen heel vroeg in de morgen een kijkje nemen in de haven van Folkestone omdat er Belgische vissersvaartuigen zouden aan de kaai liggen. Dat is inderdaad het geval : er liggen een tiental sloepen, waaronder vijf Oostendse garnaalscheepjes en een boot uit Blankenberge.

De Belgische vluchtelingen hebben intussen begrepen dat Folkestone slechts een doorgangskamp is. Iedereen krijgt vanwege de Britse overheid een bepaalde bestemming toegewezen, doch het spoorkaartje dat wordt uitgereikt, vermeldt de naam van een station dat in de praktijk meestal een tussenstation blijkt te zijn op het traject naar een eindbestemming. De groep waartoe Joseph behoort, rijdt naar Londen / Victoria Station. De trein vertrekt uit Folkestone om 9.20 u. en arriveert in Victoria Station om 11.20 u. Daar worden zij opgewacht door een onthaalcomité dat hen met bussen overbrengt naar Paddington Station. De wereldstad Londen maakt op Joseph uiteraard een overweldigende indruk ("wat een leven en nest ! had ik 6 oogen gehad, zij hadden mij wel te pas gekomen ! nooit in gansch mijn leven zal ik dat vergeten !"). In Paddington Station, waar anderhalf uur moet gewacht worden op aansluiting, valt hij van de ene verrassing in de andere: "pissienen en gemakken gelijk in een paleis, men dorste schier niet over de vloer gaan, dat het zoo schoon was". En "als men gedaan had met pissen stond er een schoenpoetser klaar voor uwe schoenen af te poetsen !". In zijn roman "Love and Justice" (1960) - en dat willen we u niet onthouden - heeft de Britse auteur Colin MacInnes deze fantastische "pissienen en gemakken" van Paddington Station zeer picturaal beschreven als volgt:

"The design of male urinals, in England, and especially those dating from the heroic period of pre-World War I construction, has to be witnessed to be believed. For this simplest of acts, what one can only describe as temples or shrines have been erected. The larva-hued earthenware, the huge brass pipes, the great slate walls dividing the compartments, are all built on an Egyptian scale. Each visitor is isolated from his neighbour, though so close to him and in such physical communion, as if in a sort of lay confessional. Horrortendous notices advising not to spit in the only place in the city where it wouldn't matter in the slightest, and warnings against fell diseases that can nowadays be cured by a few cordial jabs by a nurse in either buttock, abound, as do those reminding visitors about what their mothers taught them when, at the age of three or so, they were put into their first short pants. All this seems to bear witness to a really sensational and alarming fear and hatred of the flesh, even in its most natural functions, that inspired the municipal Pharaohs who designed these places. And from their ludicrous solemnity, the ribald inscriptions on the walls of a political, erotic or merely autobiographical nature, are an agreeable light relief".

Opvallend in deze getuigenis is het enorm verschil qua onthaal van vluchtelingen resp. in Frankrijk en in Engeland. Hoe kan men dit verklaren ? Er is natuurlijk vooreerst de (zeker in die tijd) grotere zin voor organisatie bij de Britten, tegenover de alom gekende "Franse slag". Doch allicht speelde ook een flinke dosis medeleven bij de Britten een rol : de verraderlijke schending van de door Groot-Brittannië gegarandeerde Belgische neutraliteit, evenals de Duitse oorlogsmisdaden in België, hadden in het Verenigd Koninkrijk een golf van sympathie ontketend voor de "poor Belgians", slachtoffers van de boosaardige "Hunnen". Ter verontschuldiging van de Fransen kan men aanvoeren dat zij, in tegenstelling tot de Britten, zelf in eigen land behoorlijk in de penarie zaten, met een ontredde administratie en distributie, en met een leger dat reeds zware klappen had moeten incasseren.

(wordt vervolgd)

DE METAMORFOSE VAN DE HAVEN VAN OOSTENDE (deel 13)

door Ferdinand GEVAERT

De volgende twee aanliggende bladzijden zijn gewijd aan vergelijkingsfoto's van de haven van Oostende, vóór en na de ingrijpende havenwerken gedurende de periode 1990-2007.

De ene foto geeft een globaal beeld van de haven van Oostende omstreeks 1980. Een eerste fase van de verbreding van de havengeul is reeds uitgevoerd, nl. de bouw van een nieuw oosterstaketsel op een meer oostelijk tracé.

Op de volgende foto, genomen in 2007, is duidelijk waarneembaar hoeveel breder de havengeul geworden is na de werken uitgevoerd tijdens de periode 1990-2004. Niet alleen is er een aanzienlijke Zwaai kom ontstaan even zuidelijk van de toegangsgeul tot de sluis van de vissershaven. Tevens heeft de haven vanaf de staketsels tot de Voorhavenbrug, (RYCO jachtclub) een totale gedaantewissel ondergaan en ook grotendeels een andere bestemming gekregen, qua havenactiviteit..

Weg de vele "ferries" van de Oostende-Doverlijn, gemeerd aan de vier in- en ontschepingbruggen op de westeroever en aan de kaaien van de oosteroever, weg de supersnelle vleugelboten (jetfoils), weg het drijvend droogdok van de R.M.T., weg de vele oorlogsbodems van de Zeemacht (Marine) gemeerd aan de kaaien van de Logistieke Dienst van de Zeemacht en aan het Mijnenveegcentrum (in het vakjargon: de Cedra) op de westeroever van de voorhaven. Verdwenen de werkhuizen, magazijnen van de R.M.T. en de Zeemacht.

Nu in het beeld een groot terrein voor het verhandelen en opstellen van voertuigen en containers die ingescheept moeten worden via de nieuwe ro-ro terminal aan het Zeewezen op schepen die voeren naar nieuwe bestemmingen in het Verenigd Koninkrijk.

Op de voormalige Cedra aan de diepwaterkaai liggen enorme bergen ontscheept zand en andere soorten keien. Een zandmengcentrale beheerst de sky-line van de Slijkensesteenweg. Nu nog een paar grote cruiseschepen aan de omgevormde Pakketbotenkaai en de metamorfose is volledig.

Nota: alhoewel de eerste foto (1980) reeds in de voorgaande bijdrage is gepubliceerd, menen we er goed aan te doen deze nogmaals te gebruiken, aangevuld met referentiemerkttekens, om te vergelijken met een aanliggende foto van de huidige toestand. We menen dat het geen verspilling is van waardevolle kopijruimte.

Zodoende kan men een visuele appreciatie maken van de enorme gedaantewisseling van de toch relatief bescheiden haven van Oostende, die vele jaren stiefmoederlijk behandeld werd door "the powers that be", (de opeenvolgende machthebbers).

De staketsels, havengeul en aanliggende watervlakken, (deel 4).

Het Montgomerydok, eertijds genoemd: Schuildok.

Dit dok is het oudste nog bestaande watervlak rechtstreeks aanliggende aan de havengeul. Het Eerste en Tweede handelsdok, nu Jachthaven Mercator, zijn 100 jaar ouder, doch niet rechtstreeks aanliggend aan de havengeul, slechts bereikbaar via het Montgomerydok en de Mercator Jachtsluis.

Om de oorsprong van het dok te beschrijven is het noodzakelijk even terug te gaan in de geschiedenis.

In 1852 stortte een gedeelte van de houten aanlegsteiger van de Stoombotenkaai in. De houten kaai werd vervangen door een metselwerkconstructie waarvan de bouw in 1853 werd aangevat. Terzelfdertijd werd het tracé van de kaai gewijzigd om de toegang tot de Visserskreek en de sluis van de Handelsdokken te verbeteren, (zie fig. nr. 104). De kaai werd verlengd in 1860, 1866 en 1869. Na

het bouwen in 1853 van het eerste gedeelte van de stenen kaai ontstond er tussen de vestingsdijk en de kaai een kuisbank, (zie foto fig. nr. 96). Deze werd echter tijdens de periode 1855-1858 gedeeltelijk gedempt met aarde afkomstig van de werken voor het aanleggen van een openbaar rioleringsstelsel in de stad Oostende.

Op aandringen van de stad werd in 1865 door de regering de beslissing genomen om Oostende te schrappen als militair bolwerk. De vestingwerken waren een hinder om de stad verder te ontwikkelen, o.m. als badstad. Ze waren een waar keurslijf waarin Oostende geprangd zat. De beslissing van de regering betekende dat de vestingwerken mochten geslecht, gesloopt en ontmanteld worden. In augustus 1866 werden de eerste sloopwerken aangevat ter hoogte van de doorsteek van de spoorweg in de vestingwerken (nabij de Gistelsesteenweg) (1). In 1867 werden de afbraakwerken aan de Westpoort en aan de oostzijde ter hoogte van de "Kaai der Stoomschepen" gestart. (zie fig. nr. 106).

In 1868 begon men met het dempen van de noordgracht, waar later de Van Iseghemlaan zou aangelegd worden.

Door de afbraak van de vestingwerken kon:

1. een nieuw en groter spooreplacement aangelegd worden, met inbegrip van o.m. een goederenstation en het tracé van de aanloopsporen van het station verbeterd worden,
2. de stad uitbreiden naar het westen,
3. hotels en een nieuw casino gebouwd worden langs een, gemakkelijk bereikbare, bredere zeedijk met promenade (2),
4. de haveninstallaties uitgebreid worden,
5. een nieuw urbanisatieplan uitgewerkt worden: zo ontstonden het Leopold- en Maria-Hendrikapark, op de gronden van de west- en zuidgrachten.

Door de toename van de vissersvloot was er sinds geruime tijd gebrek aan ligplaatsen. Na herhaaldelijke verzoeken door de visserijmiddens en het stadsbestuur, gaf de overheid toestemming om de haven uit te breiden met een tijdok (schuildok), aan te leggen tussen de kaai der Stoomschepen en de oostelijke rand van de stad. Door het schrappen van Oostende als bolwerk kon men ruimte scheppen voor dit dok door het slopen van de oostelijke vestingdijken en het opvullen van de gracht. Op 16 maart 1867 werd de aanbesteding gehouden voor het uitvoeren van de werken, die in het volgend jaar werden aangevat. De noordelijke kaaimuur werd aangesloten met het westerstaketsel door middel van een houten steiger. Omstreeks 1871 waren de werken voltooid, (zie fig. nr. 104).

In 1877 werd de bouw aangevat van een vismijn op de zuidelijke oever van het nieuwe schuildok. Ze werd op 15 februari 1879 plechtig geopend. Door de vorm van het gebouw kreeg het in de volksmond weldra de naam: "de Cierk".

In 1880-1881 werd de smalle slingerende Kanonnendijk (deel van de vestingswerken) en de Jeneverbrug, gesloopt en vervangen door een volwaardige zeedijk. Die, boogvormig, de bestaande zeedijk ter hoogte van de oude vuurtoren, verbond met de verhoogde westelijke havendam, en zo aansloot op de noordelijke kaaimuur van het schuildok, (zie fig. nr. 104 en fig. nr. 79 -blz; nr.2006-297).

In 1884 werd besloten het schuildok verder uit te breiden met een nieuw gedeelte. Dit in samenhang met de bouw van een nieuw westerstaketsel (zie blz. nr. 2006-294). In 1885 werden de werken aangevat. Tussen de nieuwe dijk aan het "klein strand" en de noordelijke kaaimuur van het schuildok werd een nieuw dok gebouwd. In het verlengde van het westerstaketsel werd een stuk kaai gebouwd zodat de toegang tot het oud en het nieuw gedeelte van het schuildok haaks kwam te liggen op de havengeul. Dit bemoeilijkte de toegang tot het dok, doch had het voordeel dat de golven niet onbelemmerd het dok inrolden Dit bracht met zich een veiliger schutting van de gemeerde vaartuigen.

De noordelijke kaai van het oud gedeelte bleef behouden, hier staat nu de "vistrap". In 1887 waren de werken af, (zie fig nr. 105).

Het dok was steeds druk bezet, te zien op de afbeelding op fig. nrs. 107 en 108. Gedurende W.O. I werd het schuildok niet gebruikt en niet onderhouden. In 1919 was het dok zo aangeslibd dat er 3 meter minder waterdiepte was.

Het schuildok verloor van zijn betekenis vanaf 1934 toen de nieuwe vissershaven op de oosteroever volledig in bedrijf werd gesteld. In 1936 werd "de Cierk" gesloopt.

Tijdens de tweede Duitse bezetting, 1940-1944, werd het dok weinig gebruikt en verzandde.

Na de bevrijding op 8 september 1944 werd het dok gebaggerd en door de Britten, na aanpassing van de kaaimuren, in gebruik genomen als los- en laadkaai voor landingsvaartuigen, (zie "LST-ramp", blz. 2006-61).

Na het gedeeltelijk vrijgeven, begin juni 1945, van de haven voor burgerlijke bedrijvigheid, werd het dok geleidelijk terug gebruikt voor de kustvisserij. Op de haakse steiger werd een voorlopige vismijn gebouwd.

In april 1948 werd het "schuildok" omgevormd tot "Montgomerydok".

Midden de jaren '50 van de vorige eeuw werd op een nieuw gebouwde steiger een garnalenmijn gebouwd.

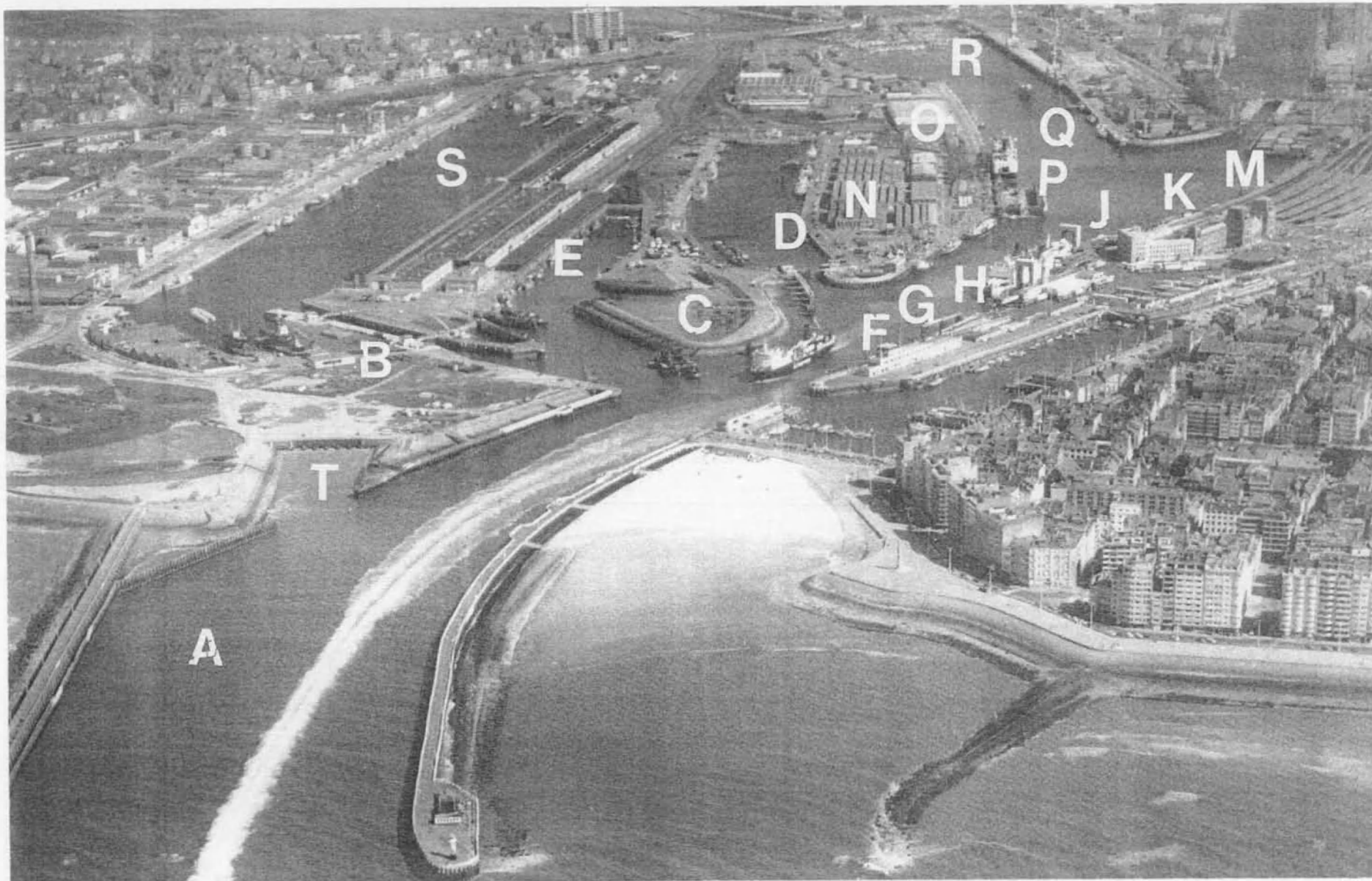
In 1977 werd in deze sinds enkele jaren verlaten garnalenmijn het Noordzeeaquarium ondergebracht, dat nu nog steeds bestaat.

Na de dramatische overstroming van 1 februari 1953 werd omheen het dok een waterkeringsmuur gebouwd, zodat bij herhaling van het fenomeen van 1.2.1953 het water belet werd om via het dok de binnenstad onder water te zetten. Bij latere werken werden de kaaimuren opgetrokken tot een hoger peil. Bij het herinrichten van de Visserskaai (en de bouw van ondergrondse garages) kreeg het dok een heuse wandeldijk. Gekoppeld aan de visstandjes aan de vistrap biedt het geheel een prachtige aanblik.

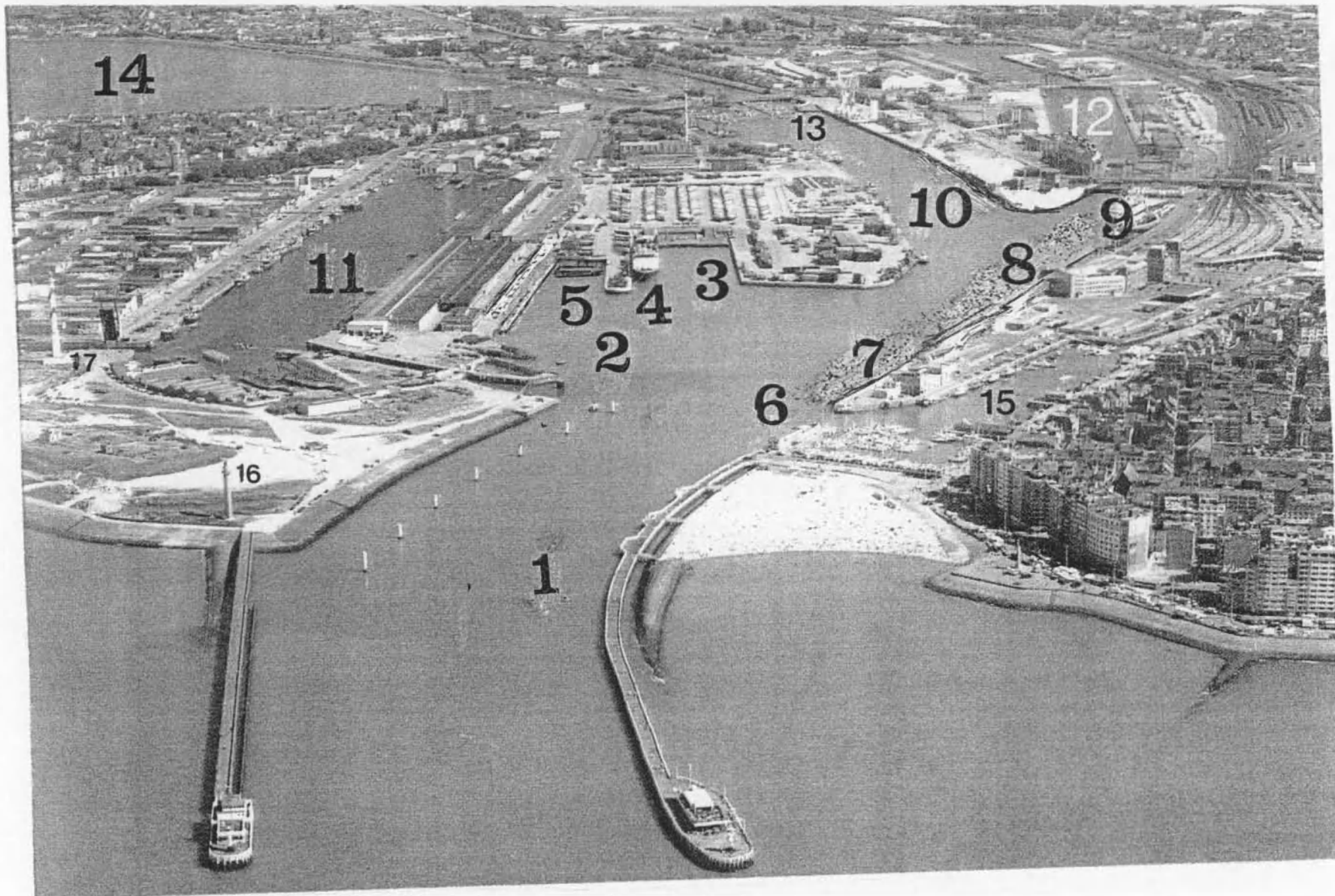
Na W.O.2 werd de North Sea Yacht Club opgericht. Op het gedeelte noord-oostelijke kaai werd een clubhuis opgericht en werd het noordelijk gedeelte van het dok ingericht als jachthaven.

In 1970 werd op het zuidelijk uiteinde van het dok de nieuwe zeesluis gebouwd, die als benaming de "Mercator Jachtsluis" meekreeg.

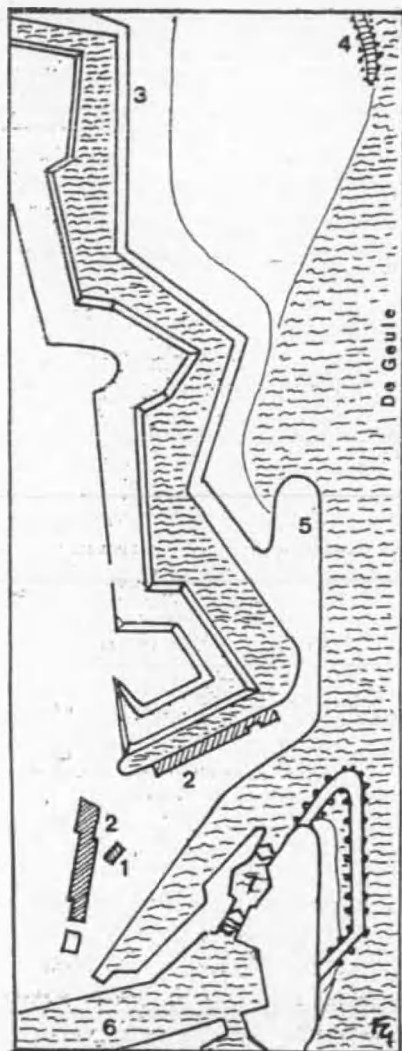
Het dok wordt heden ook nog steeds gebruikt als aanlegplaats voor de vaartuigen van het loodswezen, zeevaartpolitie (scheepvaartpolitie), reddingsdienst en recent voor een "snelboot" van de toldiensten, (douane).

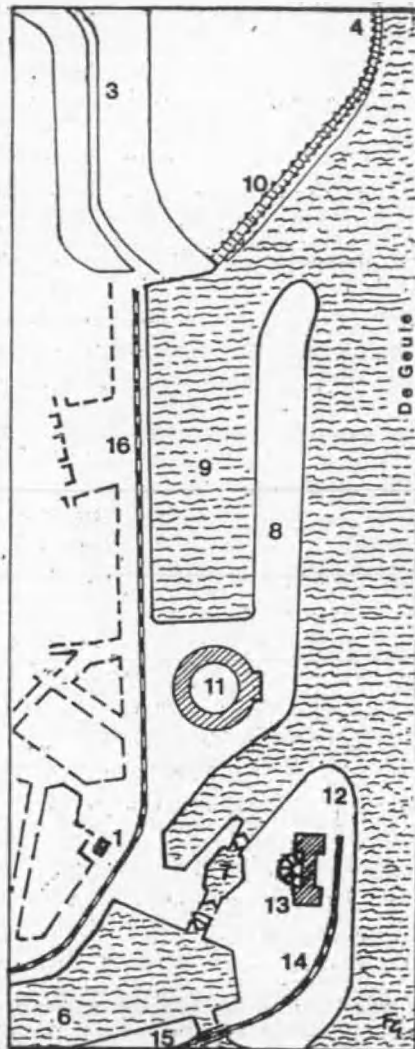
Figuur nr. 102. Haven Oostende omstreeks 1980. Vergelijk met fig. nr. 103 (2007).
 A. havengeul. B. sluis visserijdok; C. werfbank; D. Zeewezendok en Zeewezenluis; E. Wandelaar-
 kaai; F. Loodswezen en loodsenwacht; G. c.f.-brug nr. &; H. c.f.-brug nr. 2; J. c.f.-brug nr. 3; K.
 jetfoilterminal; M. platform voor de latere c.f.-brug nr. 4; N. werkhuizen R.M.T.; O. werkhuizen
 Logistieke dienst van de Zeemacht; P. drijvend droogdok van de R.M.T.; Q. Mijnveegcentrum
 (Cedra); R. ro-robrug Cockerillkaai; S. visserijdok; T. Leopoldspuisluis.

Figuur nr. 103. Haven Oostende 2007. Vergelijk met foto fig. nr 102, (omstreeks 1980).
 1. havengeul; 2. Zwaaiikom; 3. 4. 5. Ro-ro terminal Zeewezendok 'n Wandelaarkaai; 6. North Sea Yacht Club; 7. Carferrybrug nr. 1 (in- en onschepingsbrug) met zijlaadplatform; 8. Cruisekaai; 9. Carferrybrug nr. 4 met zijlaadplatform; 10. Voorhaven; 11. Visserijdok; 12. Vlotdok (handels-haven); 13. Ro-ro brug Cockerillkaai (diepwaterkaai), (verwijderd sinds januari 2007); 14. Spuikom; 15. Radartoren (Scheldeketen); 16. Vuurtoren.

- 1 Waterhuis
- 2 Pakhuizen Oostendsche Co.
- 3 Kanonnendijk
- 4 Westerstaketsel
- 5 Kaai der Stoonschepen
- 6 Handelsdokken
- 7 Sluizen

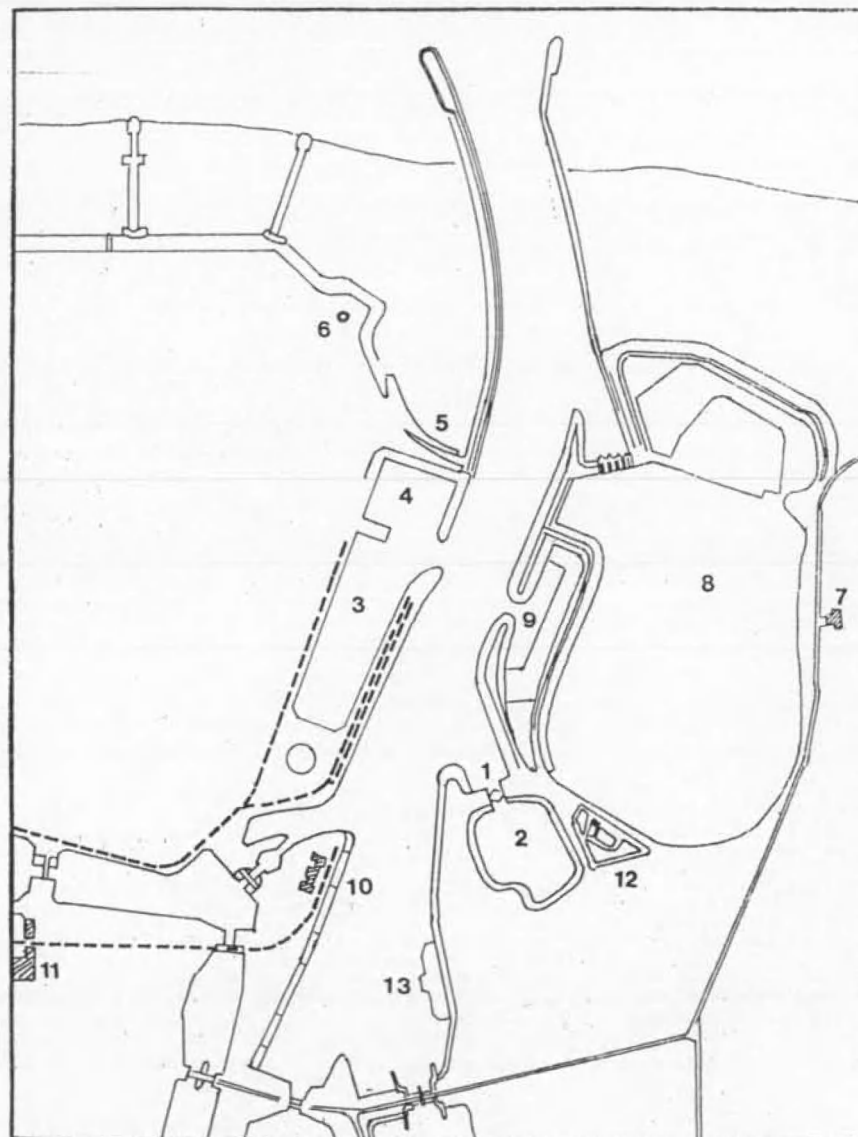

- 8 Verlengde Kaai der Stoonsc.
- 9 Nieuwe tijdok
- 10 Verlengd Westerstaketsel
- 11 Nieuwe Vismijn
- 12 Pakketbotenkaai
- 13 Zeestation
- 14 Spooraansluiting
- 15 Gedempte Amerikakreek
- 16 Vismijnspoor

HAVEN OOSTENDE 1853-1879
VERGELIJKING VISSERSKAAI

fn 104

F GEVAERT
1980

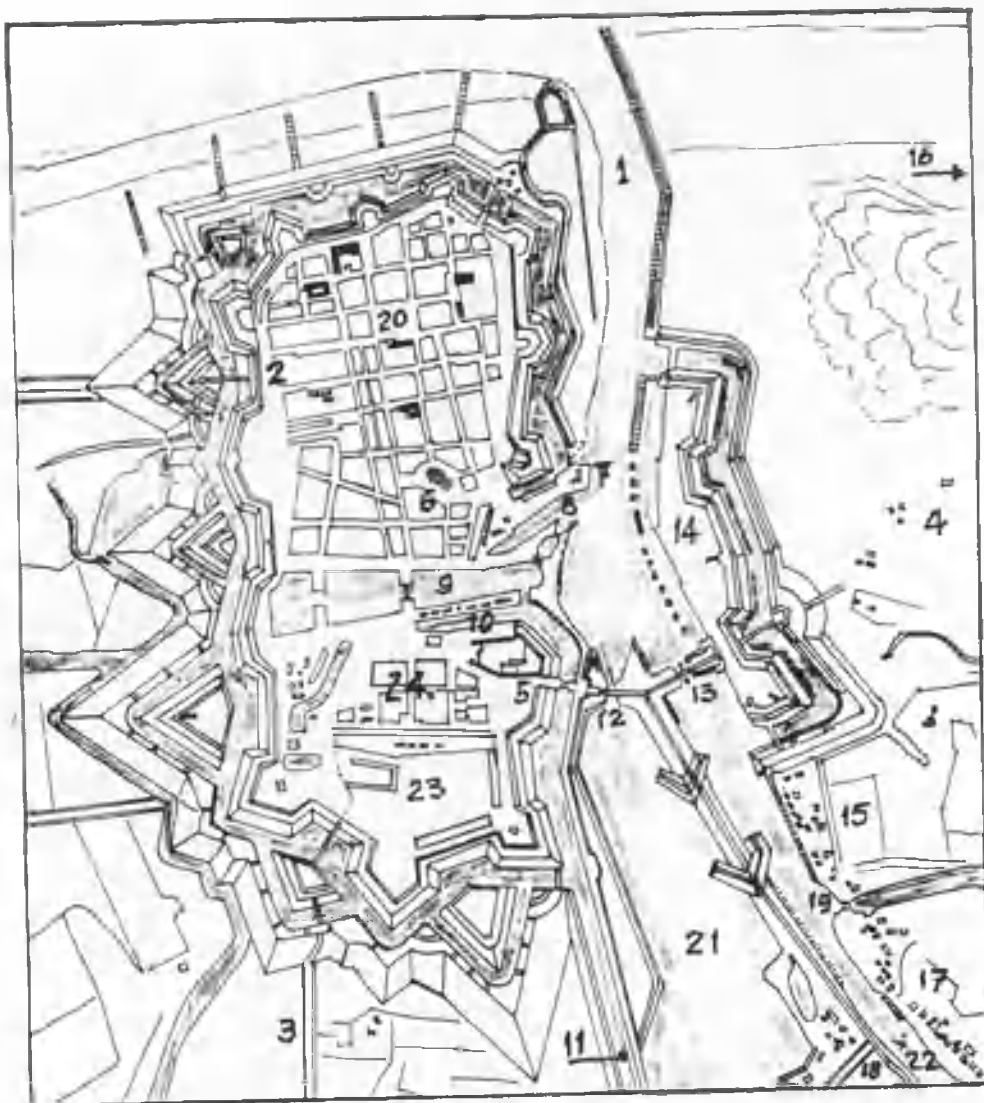

- 1. Zeewezendoksluis
- 2. Zeewezendok
- 3. Tijdok
- 4. Uitbreiding Tijdok
- 5. Klein strand
- 6. Oude vuurtoren
- 7. Nieuwe vuurtoren
- 8. Leopold springsas
- 9. Kuisbank
- 10. Pakketbotenkaai
- 11. Nieuw station
- 12. Oesterpark
- 13. Kielbank

HAVEN
OOSTENDE
1892

F Gevaert
1980

fn 105

Legende:

1. Havengeul
2. Stoombotenkaai
3. Gistelsesteenweg
4. Lisjemoris
5. Brugse poort
6. Sint P. & P. kerk
7. Stoombotenkaai
8. Visserskreek
9. Handelsdokken, 1, 2 en 3
10. Amerikaanse kreek
11. Verbindingsvaart
12. Franse sluis
13. Militaire sluis
14. Kroonwerk (oosteroever)
(later Zeewezendok)
15. Mosselhoek
16. Fort Willem I (later -Napoleon)
17. Sas-Noord
18. Camlerlinckx
19. Noordedesluis
20. Wapenplein
21. Franse spuiikom
22. Achterhaven
23. Kazerne
24. Hazegras

Vesting Oostende 1823

F. Gevaert
fig 106

Fig. nr. 107. Haven Oostende, omstreeks 1912. Het noordelijk deel van het schuildok (Montgomerydok). Bemerkt de wirwar van masten, tuigage en rompen van de talrijke vissersvaartuigen gemeerd in het dok.

Fig. nr. 108. Haven Oostende, omstreeks 1912. Het zuidelijk (oudste) deel van het schuildok. In dit deel van het dok zijn grotere vissersvaartuigen gemeerd dan in het noordelijk deel. Bemerkt de goederentreinwagens op de Visserskaai, bestemd om vis te vervoeren naar het binnen- of buitenland.

⁽¹⁾ zie F. Gevaert, *Anderhalve eeuw spoor en stations te Oostende*, Oostende, De Plate, jg 19, nr. 6-7-8, aug. 1990, pp. 90-221, blz. -1847-185.

⁽²⁾ zie D. Farasyn, *Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse zeedijk 1830-1878*, De Plate, 1979, herziene uitgave 2001.

Enkele kanttekeningen over Oostende en omgeving na het Beleg

door Raymond VANCRAEYNEST

Op 28 september 1604 kwamen president Richardot en de heer van Hinghene, gezonden door Zijne Hoogheid prins Albrecht, in de vergadering van de Staten van Vlaanderen te Gent. Ze betoogden dat het nodig was door ingeniarissen de dijken te doen bezichtigen en de staat van de haven van Oostende te onderzoeken. Ze vroegen ook de bede van 90.000 pond tournoois per maand voort te zetten (1).

Bij brief vanuit Brussel van 2 februari 1606 vroegen Hun Hoogheden dat de Staten van Vlaanderen zouden betalen voor de havenwerken te Oostende. Immers, als er altijd maar gewerkt werd bij gedeelten, werd alles wat pas hersteld was terstond door de zee weer weggespoeld. De werken die aangevat werden, werden niet voltooid. Hun Hoogheden vroegen dan ook 150.000 gulden te betalen in drie halfjaarlijkse betalingen en de werken te voltooien opdat de zee ze niet meer zou kunnen beschadigen (2).

Op 25 september 1606 kwam vanwege Hun Hoogheden het voorstel 90.000 gulden per maand en daarboven nog 10.000 gulden per maand te besteden voor de werken te Oostende en nog andere versterkingen, dit gedurende een heel jaar. Dat voorstel werd door de Staten van Vlaanderen onderzocht. Ze beweerden dat de herstelling van de stad Oostende en andere versterkingen niet konden betaald worden door de steden en de subalterne kasselrijen. Deze waren immers al overbelast met de kazernerij en de overwintering van oorlogsvolk, vooral Ieren, Schotten en Engelsen (3).

De Ieperleet vroeg ook veel aandacht. Langsheen haar oevers waren verscheidene forten aangelegd geweest o.m. te Snaaskerke, Leffinge, Oudenburg en elders (4).

Het magistraat van Brugge liet op 19 oktober 1607 weten aan het Vrije dat het bevonden had dat die van het Camerlinxambacht een overdracht aan het maken waren in de Ieperleet en van zin waren het Pleytegat te stoppen strekkende naar het fort van Snaaskerke. Daardoor zou de Ieperleet onbevaarbaar worden en zou men terstond over 70 à 80 roeden moeten delven op kosten van de generaliteit. Het Vrije besliste dat de delfwerken mochten uitgevoerd worden. Het magistraat van Brugge werd verzocht de werken te laten betalen door zijn commies die daarvoor akte zou doen aan het college van het Vrije (5).

Op 12 juni 1608 lieten de Aartshertogen vanuit Edingen weten aan de magistraten van Brugge, Ieper en het Vrije dat de Ieperleet op vele plaatsen vol slijk en vuilnis lag. De sluis mocht ze niet gesloten houden ten nadele van de gelanden van het Camerlinxambacht. Tijdens het aanstaande seizoen moest de rivier gezuiverd worden om ze zo beter bevaarbaar te maken. Op 26 augustus 1608 komt er vanwege de Staten van Vlaanderen een ordonnantie om het bestek op te maken voor het zuiveren en het verdiepen van de Ieperleet beginnende aan de Haghersbrug en de overdracht van Nieuwendamme tot aan de overdracht van Snaaskerke (6).

De Ieperleet bleef de aandacht opeisen. Op 28 juli 1611 lieten de Aartshertogen uit Brussel aan het magistraat van Brugge weten dat Loys Coorde, poorter van Brugge, fascinen in ontvangst had genomen voor de werken en de versterkingen van Oostende. Het was onmogelijk voor hem ze bij laagtij ter plaatse te brengen bij gebrek aan water tussen Plassendale en Snaaskerke. Ook de goederen van Duinkerke naar Brugge ondervonden daardoor vertraging. Het ging hier niet om een particulier belang, maar om het algemeen belang van de Zuidelijke Nederlanden door de toename van de handel en de trafiek in de havens van Duinkerke, Nieuwpoort en Oostende. Hun Hoogheden, daarin gesteund door hun commies van Financiën Ayala, gaven daarom bevel zo vlug mogelijk 2 sluisen te bouwen om het water van het kanaal tussen Plassendale en Snaaskerke op te houden. Alle meeruitgaven boven de 2000 pond moesten door de stad Brugge opgebracht worden. De Staten van Vlaanderen mochten rechten heffen op elk schip dat zou passeren (7).

Commissies Ayala kwam op 9 september 1617 aan het magistrat van het Vrije zijn geloofsbrieven overhandigen die hij op 2 september van Hun Hoogheden had verkregen. Daarin werd opdracht gegeven scheepvaart mogelijk te maken van Plassendale naar Oostende in de kreek, welke plaats tevoren was gevisiteerd door de afgevaardigden van het Vrije, van Brugge en van Oostende. Ayala verklaarde dat dit werk maar 15.000 gulden zou kosten. De afgevaardigden van het Vrije kregen daarop de toelating te onderhandelen met Ayala en het magistrat van Brugge om dat gedelf uit te voeren en het bevaarbaar te houden (8).

Verwijzingen

- (1) R.A.Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek 109, f° 117 V°.
- (2) S.A.Gent. Reeks 92, doos 15 (1605-1613), farde 7.
- (3) S.A.Gent. Idem.
- (4) S.A.Brugge. Reeks 290, nr. 259. Vaart van Plassendale.
- (5) R.A.Brugge. Registers van het Vrije, nr. 29 (1607-1618), f° 6 V°.
- (6) S.A.Gent. Reeks 92, doos 15 (1605-1613), farde 10.
- (7) R.A.Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek 110 (1614-1615), f° 12.
- (8) R.A.Brugge. Registers van het Vrije, nr. 29 (1607-1618), f° 403.

Niet alledaagse schepen in Oostende (deel 5)

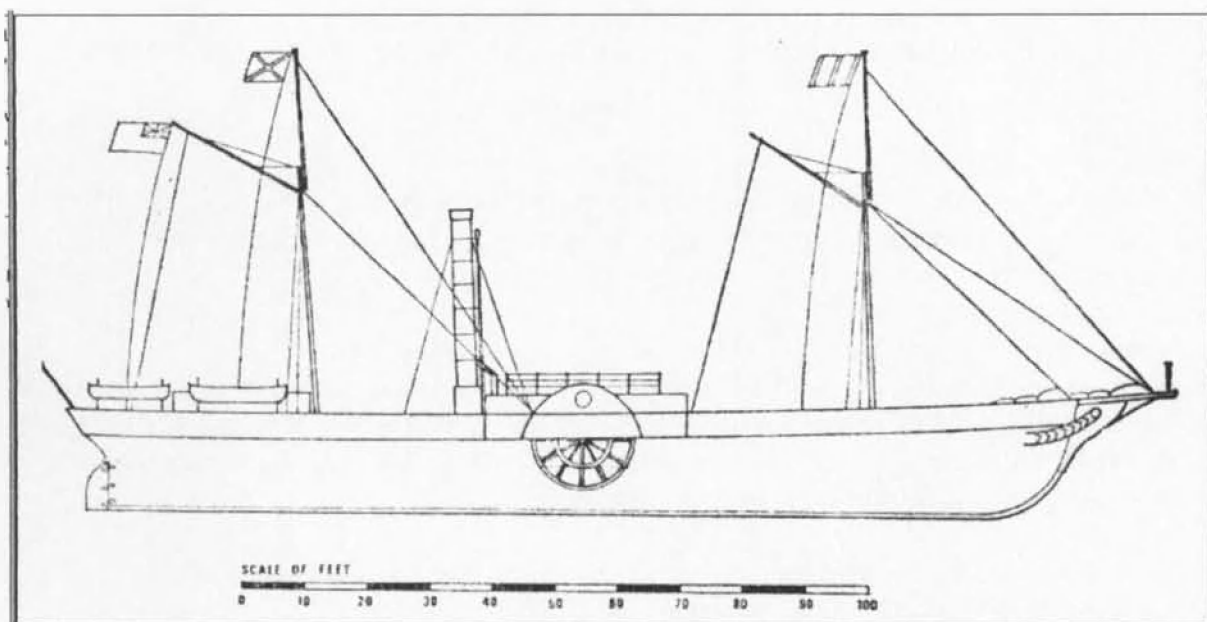
door Raf STUYCK

De Monarch.

Het vervoer van de Engelse post over het Kanaal dat voordien in handen van de Admiralty geweest was, werd in 1821 overgedragen aan de Postmaster-General. Onder verantwoordelijkheid van het Post Office werd een geregelde passagiersdienst over het Kanaal ingesteld en het was ook deze dienst die de tarieven voor de passagiers vastlegde.

Algemeen wordt aangenomen dat in deze context, de *Rob Roy* (*) het eerste zeegaand stoomschip ter wereld was dat in een reguliere dienst (in dit geval tussen Dover en Calais) werd ingelegd. (ref 1) Naast de schepen die het Postoffice voor de Kanaalovertochten in de vaart bracht, waren er in 1822 op dezelfde lijn ook twee schepen die eigendom waren van de private rederij van de gebroeders J. & W. Hayward uit Dover, namelijk de *Sovereign* en de *Monarch*. Beide schepen hadden een Maudslay stoommachine van 32 pk en maten om en bij de 100 ton.(ref 2) Terwijl de *Sovereign* vooral op Calais voer, was het de *Monarch* die de overtochten tussen Dover en Oostende maakte. We mogen dus stellen dat, naar alle waarschijnlijkheid, de *Monarch* het eerste stoomschip geweest is dat ooit in reguliere dienst op Oostende voer.

Veertien jaar later verscheen er opnieuw een *Monarch* in Oostende. Deze *Monarch* (2), gebouwd in 1836 op de werf Rubie & Blaker in Southampton, was met zijn 174 ton heel wat groter. Het was een schoener-getuigd houten karveelgebouwd schip met twee stoommachines die elk 120 pk ontwikkelden. (ref 3).

De houten Monarch uit 1836.

Om de verwarring compleet te maken, kwam ook de General Steam Navigation Company in 1836, naast hun hier bekend geworden *Earl of Liverpool* (zie De Plate, febr. 2007) naar Oostende met een derde *Monarch* (3) van 62 x 11 m., 516 ton en met een stoommachine van 220 pk. Nog later, in 1850, had de GSNC een nog grotere *Monarch* (4) van 872 ton in de vaart maar voor zover we konden nagaan, kwam deze nooit in Oostende.

(*) De *Rob Roy*, gebouwd in 1817 op de werf Denny in Dumbarton, werd aanvankelijk ingezet op de dienst tussen Glasgow en Belfast. Het was een stoomschip van 90 ton met de bescheiden afmetingen van 24 x 5 m. en een Napier stoommachine van 30 pk. Na twee seizoenen werd het schip aangekocht door de Franse regering en herdoopt als *Henri Quatre* en later als *Duc d'Orléans*.

Ref.

- 1--- Frank Burt, Cross-Channel and Coastal Paddle Steamers.
- 2--- Bernard F. Cox, The Buff Funnel Book.
- 3--- Capt. F. T. O'Brien, Early Solent Steamers.

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE DE CLUBKAMPIOENSCHAPPEW VANAF 1945 (DEEL 17)

door Michel CAPON

Vanaf 1927 werd in het vroege voorjaar als voorbereiding op het wegseizoen de wedstrijd 'Oostende-Knokke-Oostende' voor clubrenners op touw gezet. Wegens oorlogsomstandigheden werd vanaf 1940 deze wedstrijd geannuleerd (zie deel 14).

Het eerste doel van het onmiddellijk na W.O.II opgerichte bestuur was, om zo spoedig als mogelijk, de vooroorlogse wedstrijd 'Oostende-Knokke-Oostende' te herorganiseren. Er werd beslist dat het geen soort oefenwedstrijd meer zou zijn. Vanaf 1945 werd op deze omloop het clubkampioenschap ingericht. En dit tot en met 1958. Het jaar daarop werd daarvan definitief afgezien wegens het steeds toenemende verkeer op de kustbaan gedurende de weekends .

Vanaf 1972 werd ook de titel van clubkampioen toegekend aan renners van de categorieën, waartoe de algemene kampioen niet behoorde, zoals nieuwelingen, juniors en dames.

Door omstandigheden werd vanaf het jaar 2001 voor een ander concept gekozen. Een nieuwe formule drong zich op. De periode van hoogconjunctuur, toen elke wielclub ruim honderd renners telde, zodat het organiseren van een jaarlijks clubkampioenschap een streling voor het oog was voor wie zich met het wielrennen verbonden voelde, was sedert de versnippering door het ontstaan van de semi-professionele ploegen in een neerwaartse spiraal terechtgekomen.

Ook bij de Zeemeeuw Oostende was het clubkampioenschap van de laatste jaren vóór 2001 een flauw afkooksel geworden van het evenement dat destijds zo'n rijke uitstraling genoot. Het toenmalige Zeemeeuwbestuur, onder leiding van de gebroeders Bernard en Michel DEDECKERE, lanceerde een voorstel tot andere clubs om een organisatie van een gezamenlijk clubkampioenschap op poten te stellen. Voor het jaar 2001 werd met de Brugse Velosport en Reigerlo Beernem een overeenkomst hierover bereikt. (1).

Charles VANHOUTTE. Clubkampioen 1953 Velo Club De Zeemeeuw Oostende

In het jaar 2008 zal de titel voor de 80ste maal toegekend worden, hetzij:

1924 - 1939: 16 x

1945 - 2008: 64 x

80 x

De club zelf zal dan reeds 87 jaar (1922 - 2008) bestaan.

ERELIJST VAN DE CLUBKAMPIOENEN 1945 - 2007

Voor de vorige periode 1924 - 1939: zie deel 4 van De Plate januari 2004, blz. 18-19.

1945: ean LAROYE (junior). Zie deel 16 van De Plate maart 2007, blz. 76-77.

1946: Victor JONCKHEERE (prof=beroepsrenner van 1945 tot 47, en van 1949 tot 50). Was gekomen van Eernegem. Café Fluvial, de Smet de Naeyerlaan Hazegras; nadien Pierre KIMPE.

1947: Emiel DEBRUYNE (liefhebber). Van Koekelare. Later rijkswachter.

1948: Henri DEBLIECK (liefh). Pervijze. Gemeentewerkman.

1949: Remi COELUS (onafhankelijke). Garagist te Houtave. Won vóór Jean LAROYE.

1950: Marcel DENEVE (onafh.). Tewerkgesteld bij de Spoorwegen.

1951: Gerard DESCHACHT (liefh). Westkerke. Prof in 1954. Nadien uitbater autocarbedrijf Gino Tours.

1952: Maurice Geryl (onafh). Westkerke. Nadien conducteur Ministerie van Openbare Werken.

1953: Charles VANHOUTTE (Onafh). Stene. Beroepsrenner van 1954 tot 1969 en velomaker in de Vandijkstraat.

1954: Edgard DEGROOTE (liefh). Snaaskerke; daarna Bredene.

1955: niet verreden wegens slechte weersomstandigheden.

1956: André BOUDT (liefh). Slijpebrug Slijpe.

1957: André BOUDT

1958: Marcel SEYNAEVE (onafh). Bredene. Metser, nadien aannemer van bouwwerken.

1959: niet verreden wegens slechte weersomstandigheden.

1960: Charles VANHOUTTE (prof).

1961: Willy DEKEYSER (liefh). Zevekote. Nadien werknemer electriciteitsmaatschappij Koekelare.

1962: Willy DEKEYSER (liefh).

1963: Clubkampioenschap werd niet verreden wegens overvloedige regenval. De titel werd uitgereikt op basis van een puntenklassement toegekend in de wedstrijden die bij de B.W.B. (Belgische Wielrijders Bond) aangevraagd werden via De Zeemeeuw. Winnaar werd Georges ROOSE van Leke. (Enkele jaren nadien verongelukt in een verkeersongeval).

1964: Jaak COUTTEAU (liefh). Ramskapelle. Nadien rijwielhandelaar in Veurne.

1965: Freddy DECLOEDT (liefh).

1966: Gerard DAVID (liefh). Rijwielhandelaar in Gistel.

1967: Jaak COUTTEAU (liefh).

1968: Freddy DECLOEDT (beroepsrenner). Prof van 1967 tot 70. Nadien Café Antverpia, Sas Slijkens.

1969: Camiel DEDECKERE (beroepsr.). Stene. Prof van 1968 tot 70. Kampioen van België 1972 bij de amateurs-corporatief. Stadswerkman Oostende.

1970: Hubert DEMEULEMEESTER (liefh). Eernegem. Thans aannemer kleingewegenis-werken (kasscilegger).

1971: 1972 - 1973 : Eddy RONQUETTI (liefh). Bredene. Nadien Vosseslag Klemskerke.

1974: 1975 : Ronny BOSSANT (liefh). De Panne.

1976: Wim ALBRECHT (liefh). Gistel.

1977: Dirk PLYSER (liefh). Oostduinkerke. Zelfstandig boomsnoeier.

1978: Ronny BOSSANT (prof). Knecht van Roger DE VLAEMINCK.

1979: Dirk PLYSER (liefh).

1980: Norbert DEDECKERE (liefh). Stene 1972: Wereldkampioen verldrijden liefhebbers, 1974: Belg. kamp. veldrijden liefhebbers.

- 1981: Eddy MUSEEUW (cyclo-sportief). Garagehouder Peugeot te Gistel. Was prof in 1968-69. Vader van Johan MUSEEUW.
- 1982: Patrick VERHOEGSTRAETE (liefh). Beroepsmilitair van Snaaskerke.
- 1983: Ronny DEVOS (liefh.). Stene. Stadswerkman Oostende. Is afkomstig van Eksaarde bij Lokeren.
- 1984: Ludo FRIJNS (beroepsr.). Oudenburg. Afkomstig van Tongeren. Prof van 1979 tot 1987. Behaalde 14 zeges waarvan 2 in Oostende.
- 1985: Johan MUSEEUW (liefh.). Gistel.
- 1986: Rudy DEKEYSER (liefh.). Oudenburg.
- 1987: Willy WILLEMS (liefh.). Klemskerke.
- 1988: Johnny BLOMME (liefh.). Ettelgem.
- 1989: Willy WILLEMS (beroepsr.); Prof van 1988 tot 1997. Won 7 x bij de profs.
- 1990: Chris DAVID (liefh.). Gistel. Afgestudeerd als industrieel ingenieur in Oostende.
- 1991: Willy WILLEMS (beroepsr.).
- 1992: Wim VANSEVENANT (liefh.). Bovekerke. Thans Ichtegem. Beroepsrenner vanaf 1995. Welgekend als meesterknecht van Peter VAN PETEGEM.
- 1993: 1994 : Ronny DEVOS (liefh.).
- 1995: Willy WILLEMS (beroepsr.).
- 1996: Jan ROTSAERT (cyclo-sportief). Bakker van Ettelgem.
- 1997: Rik MADDENS (liefh.). Roeselare. Nadien praktijkleraar Wielerschool Oostende en trainer van V.C. De Zeemeeuw.
- 1998: Eddy VERHULST (El z/c = Elite zonder contract), Lichtervelde.
- 1999: Eddy VERHULST.
- 2000: Hans VANMASSENHOVE (El z/c). Jabbeke.
- 2001: Nieuwe formule: Clubkampioenschappen met drie ploegen: Zeemeeuw Oostende - Brugse Velosport - Reigerlo Beernem op zondag 25 febr. 2001 te Stene-dorp. Hans VANMASSENHOVE (El z/c).
- 2002: Dieter DEKEYZER (El z/c). Ettelgem. Zoon van aannemer Marcel DEKEYZER.
- 2003: Wannes BOUCQUEZ (El z/c). Jonkershove. Ingericht te Assebroek door Reigerlo Beernem.
- 2004: Guy VERHAEGHE (El z/c). Lichtervelde. Ingericht te Lissewege door Brugse Velosport.
- 2005: Guy VERHAEGHE te Stene-dorp.
- 2006: Guy VERHAEGHE te Beernem. Organisatie Reigerlo Beernem.
- 2007: Guy VERHAEGHE. Inrichting Brugse Velosport te Dudzele.

Verwijzing:

(1) Dagblad Het Volk, 1 maart 2001.

Verdere bronnen:

- archief Amedée Gevaert (ex-secretaris V.C. De Zeemeeuw);
- persoonlijk archief;
- archief Bernard Dedeckere (huidige voorzitter en secretaris V.C. De Zeemeeuw): voor gegevens vanaf 1998.

DE PLATE-WEDSTRIJD: WAAR IN OOSTENDE ?

1. Hoe noemt dit café, waarvan deze foto ? een detail van de gevel toont?

2. In welke straat is dit narrenhoofd in de gevel verwerkt

3. Op welk gebouw staan deze vazen?

4. Dit is een detail van een schilderij uit het Historisch Museum De Plate. Hoe noemt de zaal waar het zich bevindt.

Stuur je antwoord op deze 4 vragen vóór 1 oktober 2007 naar het Oostends Historisch Museum De Plate – Langestraat 69 – 8400 Oostende.

Onder de juiste oplossingen worden er drie waardevolle boekenpakketten verloot en talrijke troostprijzen.

Gebruik dit onderstaand deelnemingsformulier, slechts één formulier per lid..

ANTWOORDFORMULIER WAAR IN OOSTENDE?

Zoek de oplossing binnen het vierkant

Foto 1 : Café :

Foto 2 :straat

Foto 3 : Gebouw

Foto 4 : Zaal

Naam en voornaam :

Adres:

.....
.....

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

 **COCK
CAMERA
SERVICE**

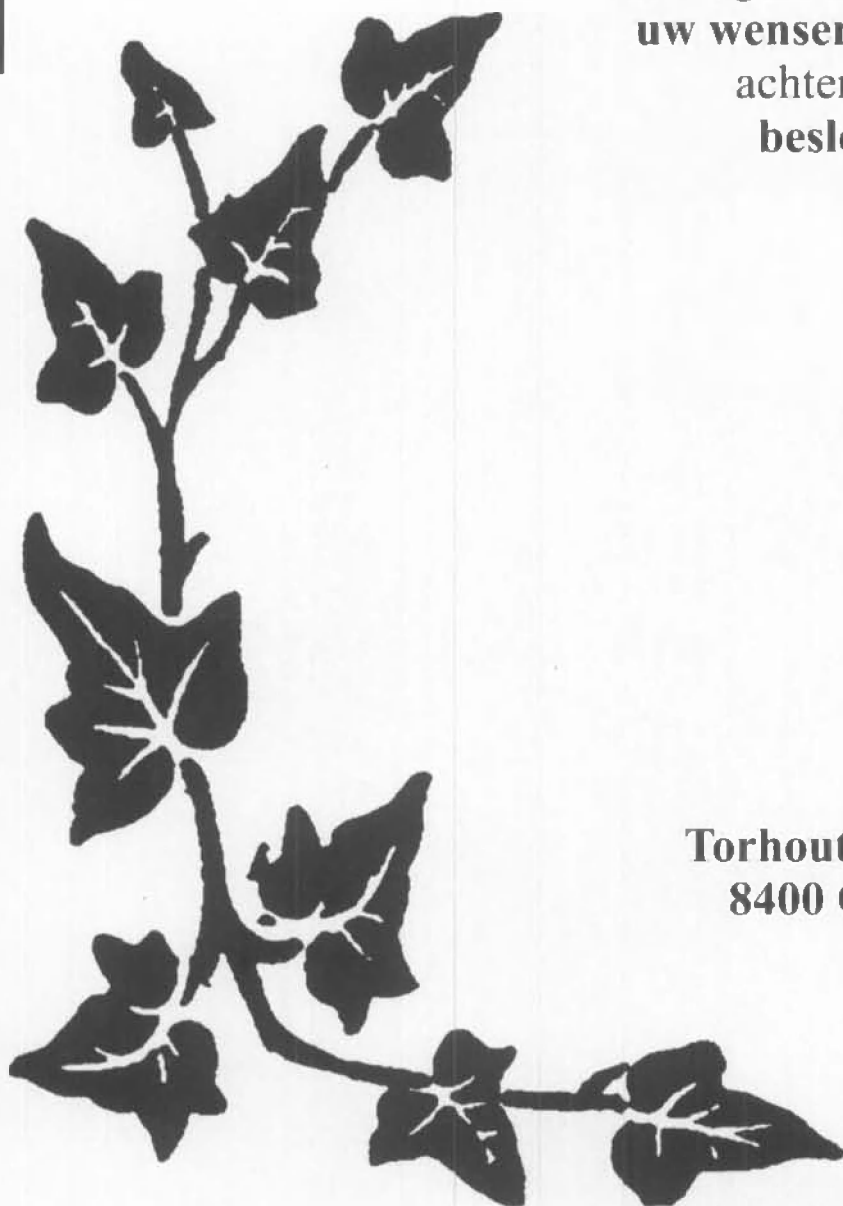
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: vzw.neptunus@pi.be

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 6

MAAND juni 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 135: **E. SMISSAERT:** In memoriam Raymond Vancraeynest (1922-2007).
blz. 137: **E. SMISSAERT:** Ostender Strasse, Berlin-(District) Wedding: (voortbordurend op de reeks: "Oostende, elders in de wereld").
blz. 144: **R. VERSLUYS:** Nieuws van een veilinghuis. De sluizen van Slijkens.
blz. 145: **O. VILAIN:** Heeft U mijn fiets niet gezien?
blz. 146: Anker Belgica in Walraverijde.
blz. 147: **F. LOGGHE:** San Francesco Di Paola. Een Italiaanse ferry zoekt toevlucht in Oostende (1999-2004)
blz. 156: Erfgoedbijbel herleeft.

VERGEET DE ZOMERNOCTURNES NIET!

Iedere donderdag in de maanden juli en augustus: van 18.00 u. tot 22.00 u.

Einde zomernocturne op donderdag 30 augustus met gratis drankje, muziek en tombola.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Johan VAN ROOSE, Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg (wnd).

Schreven in dit nummer:

Emile SMISSAERT: Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Roland VERSLUYS: Brugse Steenweg 53A, 8450 Bredene.

Omer VILAIN: Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende

Frederic LOGGHE: Onafhankelijkheidstraat 52, 8400 Oostende

In memoriam Raymond Vancraeynest (1922-2007)

Enkele biografische verduidelijkingen ter inleiding:

- Geboren te Oostende op 1 januari 1922;
- Licentiaat wiskunde (sic): 1944;
- Leraar in Kortrijk (1944-1945);
- Leraar Hogere Zeevaartschool Antwerpen (1947-1951);
- Weerkundig assistent Regie der Luchtweegen Melsbroek (1951-1953);
- Leraar Middelbare Normalschool Torhout (vanaf 1952);
- 30 jaren leraar wiskunde met een gevuld urenrooster aan het Onze-Lieve-Vrouwecollege in Oostende (1953-1982);
- Weduwnaar van Maria Van Durme (1921-2006);
- Vader van zes kinderen;
- Overleden te Oostende op 11 mei 2007 en er begraven op 19 mei 2007.

Over wiskunde is men gauw uitgepraat ($2 \times 2 = 4$, niet meer, niet min, en daarmee uit) en Raymond vond een uitlaatklep voor zijn weetgierigheid en energie in de "Lusthof van de Historie" die hem veel genoeg schonk en ons heel wat wetenswaardigheden over onze streek en stad bijbracht. Vancraeynest is één van onze beste en zeker vruchtbaarste historici, in boekvorm en in tijdschriften, geweest van de 20ste eeuw! En zijn manier van schrijven was leesbaar en licht verteerbaar, wat wenselijk is voor wie een breed publiek wil bereiken. Vancraeynest heeft meerdere boekuitgaven met uiteenlopende thema's op zijn actief. Beroepshalve drie leerboeken wiskunde. Vier bronnenuitgaven op gebied van de familiekunde (1973-1976, 1978, 1988, 1999). Eigen "stam"-familiegeschiedenissen zijn voorhanden (1969, 1986, 1994). Merkwaardig dat "witboek" over de haven van Oostende (1966). Na zijn pensionering in 1982 volgde het grote werk. In 1985 zijn briljante synthese over "De tram maakte de kust", later gevolgd door de "Oostendse stadstram" (1997). Zijn al evenveel bijzonderheden bevattend memoriaal over 150 jaar "Onze-Lieve-Vrouwecollege Oostende", zijn school, kwam uit in 1992. En zijn uiteenzetting over "Het sluizencomplex van Slijkens en hoe het tot stand kwam" (bijna honderd bladzijden!) noem ik een semi-boekuitgave, al kreeg het een kosteloos onderkomen in een opvallend verzorgd "Jaarboek Ter Cuere", 2004. Ja, zijn studiewerk behoorlijk en zo economisch mogelijk uitgegeven krijgen, tot profijt van beide partijen, is voor een auteur immer een bekommernis. Raymonds aandachtspunten kunnen we samenvatten onder de noemers: wis- en familiekunde, kerkgeschiedenis, de haven van Oostende, de mobiliteit aan de kust en het onderwijs.

Deze hoofdbestanddelen heeft hij, in de loop van ruim 40 à 45 jaar, verdiept en uitgewerkt in een vloed van opstellen die o.m. van het tijdschrift "De Plate" een gewent en gesmaakt onderdeel uitmaakten. Gelukkig maar, want de uitvoerige, doorwrochte, dikwijls meerdelige artikelen aldaar (ik tel er tussen de 15 à 20) van historicus Vancraeynest vallen op door hun helderheid van betoog, bevattelijk en keurig taalgebruik en zijn conform de regels van de historische kritiek en het gezond verstand. Zijn opstellen hebben eraan medegeholpen, dat het tijdschrift "De Plate" mettertijd allure, naam en faam kreeg. Zodat andere auteurs de weg naar onze kolommen vonden, want er werd *kwaliteit* aangeboden. Terloops gezegd: Vancraeynest aanvaardde op het einde wel de GSM voor familiaal gebruik, maar hij was niet te overtuigen van wat de computer te bieden had.

Deze geleerde – daarom nog geen kamergeleerde – heeft ook nog medegewerkt aan een handvol Westvlaamse verzamelwerken en kopij afgestaan aan enkele verwante periodieken. Aan het "Bulletin van de (Oostendse) Handelskamer", even aan "Neptunus", aan het "Jaarboek Ter Cuere", aan de brochures van "Open Monumentendag Oostende" en aan TTO-Noordzee. Een essay over honderd jaar College memoreerde in 1978 de hoofdlijnen. Later werd door zijn toedoen het archief van dit instituut geordend en elke leerling die voorkwam in de palmaresen kwam terecht in een

uitgebreid, eigenhandig geschreven fichesysteem van deze oud-leraar! ...Het wordt momenteel gedigitaliseerd.

Zelf was de pas overledene geabonneerd op heel wat tijdschriften en had een veel omvattende bibliotheek. Hij vermeed het bijwonen van vergaderingen en was zo goed als nooit present op onze voordrachten. Per fiets bezocht hij de openbare bibliotheek. Desgevraagd kon men steeds beroep doen op zijn expertise. Vancraeynest had een grote werkkraft en zelfdiscipline. Mij zei hij onlangs nog, dat hij zijn leven-voor-de-studie niet betreurde, sterker nog, hij wist cultuur met natuur te combineren en af te wisselen. Voor details van zijn studiewerk, zie de "*Bibliografie van Raymond Vancraeynest*", in: *De Plate*"; 2002, p. 8-13 (met portret in kleuren), uitgegeven t.g.v. zijn 80ste verjaardag "als dank voor alles" (O. Vilain). Deze literatuuropgave pretendeert niet volledig te zijn!

Laten wij zijn achttien bijdragen, meestal met illustraties, in ons eigen tijdschrift één voor één de revue passeren, met zondig wat commentaar.

- Toen de Oostendse Handelsdokken werden ingewijd op 13 augustus 1783 (1993, p. 201-204);
- Dertig jaar inzet van de Handelskamer voor de Oostendse haven 1955-1985 (1997, p. 101-107 en 134-139);
 een opmerkelijke voordracht en tekst! Vancraeynests aandeel wordt vermeld.
- Excursieschepen tussen Engeland en Oostende rond de eeuwwisseling (1997, p. 197-204);
- De voorlopers van de Congoboten legden aan te Oostende (1997, p. 226-232);
- De "*General Steam Navigation Company*" en de haven van Oostende (1998, p. 153-174);
 over de tegenhanger van de Belgische "*Oostende-Doverlijn*" !
- De Oostendse creosoteerwerf (1999, p. 31 -45)
 weer zo'n vrijwel ongekende maritieme site!
- De gebouwen in de omgeving van de Voorhavenbrug (1999, p. 63-66);
- Cruiseschepen in de haven van Oostende (2000, p. 121-125);
- De installaties van het Zeewezen te Oostende (...) (2000, p. 77-87, 91-106, 160-170);
- Waarheid en verzinsels over de Diepwaterkaai en de Spuikom (2001, p. 117-129, 135-145);
- De "*Cercle Catholique*" of de "*Katholieke Kring*" (2001, p. 197-206);
- "*Grote*" koopvaardischepen in de haven van Oostende, historisch bekeken (2002, p. 101-113, 127-136);
- Het archief van de "*Grote Kerk*" (2002, p. 157-159);
 d.i. de "*Sint- Petrus en Pauluskerk*", hoofdkerk van Oostende. "Alles wat daar was, heb ik naar best vermogen gereinigd en geklasseerd. Een inventaris (34 getypte bladzijden) daarvan werd opgemaakt en voltooid in april 2001". Dit werk duurde drie jaar ...Het archief zelf komt terecht in het Oostends Stadsarchief.
- Het Sasdok als verbinding tussen het Zwaaidok en de vaart naar Brugge (2004, p. 181-184);
- De eerste gebouwen opgetrokken rond het nieuw Vlotdok (2005, p. 6-8);
- De Afleidingsvaart (2006, p. 15-30, 45-52);
- Rond het ontstaan van de hangaars en andere gebouwen bij het Vlotdok (2007, p. 18-19);
- Enkele kanttekeningen over Oostende en omgeving na het Beleg (2007, p. 125-126).

Wij zijn Raymond Vancraeynest als getrouw medewerker zeer dankbaar en gedenken een puik Oostende-Kust-kenner. Moge hij, de bedrijvige, rust en vrede kennen.

Namens de Voorzitter en de Raad van Bestuur van "*De Plate*":
Emile SMISSAERT.

OSTENDER STRASSE, BERLIN-[DISTRICT] WEDDING
(voortbordurend op de reeks: "Oostende, elders in de wereld")

door Emile SMISSAERT

Ter nagedachtenis van Jan B. DREESSEN (1925-1997),
bezielend en rechtschapen Secretaris (1974-1997) van "De Plate".

1. – Wat voorafging:

Het was geweten, en een reden te meer tot appreciatie door onze leden en diverse sympathisanten, dat Jan B. Dreesen er op stond om zelf in bijna elke nieuwe aflevering van ons tijdschrift een eigen bijdrage naar voren te brengen; veelal in één, twee of drie bladzijden. O, het thema kon van alles zijn, als het hem maar boeide of de moeite waard leek om mede te delen, te bespreken of uit te diepen. In de "*Bibliografie van de geschiedenis van Oostende*" worden zijn dozijnen titels en vindplaatsen chronologisch-thematisch geordend, genoteerd en zijn ze opspoorbaar. Zijn ijveren, ook op dat gebied, is niet goeddeels een momentopname en voorbijgaand, noch vruchteloos, neen.. Maar, meer dan men zou denken, een verrijking, een aanzet, voor anderen dan, om het opgeworpen idee nader uit te werken of te vervlechten in hun eigen interesseveld, inzonderheid wanneer het op publiceren aankomt over wat dan ook, als het maar over "Oostende" gaat.

Eind 1993 richtte Dreesen één van zijn belangstellingspunten, zoals hij het zelf omschreef, op "*Oostende, elders in de wereld*": een café "Oostende" in Boedapest (Hongarije), het dorp Oostende-(eiland) Wulpen ter hoogte van het vaarwater Wielingen en de badplaats "Ostende"(met één O) in Argentinië. Dreesen - als het ware begeistert door dit nieuwe, nog vrijwel onontgonnen thema - vatte het plan op om een soort inventaris te maken van - ik citeer - "(...) nog plaatsen of instellingen, elders in de wereld, die naar onze stad genoemd zijn" (1). Ook mezelf wist hij, de gedrevene, toen al in de ban te brengen van deze thematiek die wat geheimzinnig, vreemd, ja zelfs spectaculair indruk maakt op het gemoed, en zelfs doet wegdromen. "*Oostende, elders in de wereld*" ... Ppfff, dat kan in theorie overal liggen, dat kan van alles zijn, niet? De hamvraag is en blijft: wààr, sapperloot.

En warempel, hij kreeg respons. Lionel Dewulf herinnerde de De Plate-lezers eraan, dat hij reeds in 1985 (p. 199) melding maakte van "een Oostende, stad in Nieuw-Zeeland" (2), terwijl Carlo Vantrootenberghe weet had van "(...) een Camping "Ostende" met zijn aldaar zeer gekend strand van dezelfde naam, op 2 km ten zuiden van Trebon (= een stad in Zuid-Bohemen, Tsjechië) aan de vijver Svet " (3). Nadien bleef het een paar jaren bladstil: dit thema leek uitgeput ... Tot Dreesen, op mijn aanwijzen, de draad weer opnam en het in het voorjaar van 1997 had over "*Oostende in Zeeuws-Vlaanderen*":

- = Oostende: verdronken dorp en parochie, etc.;
- = Oostende, polder van. Boonepolder;
- = Ostende (...): voormalig kasteel te Goes.

Natuurlijk, veel uitvoeriger en, ik moet zeggen, goed geargumenteed aldaar bij Dreesen zelf (4) die kon putten uit de driedelige "Encyclopedie van Zeeland-Middelburg" (5). En amper enkele maanden later, o ramp, overleed onverwacht Jan B. Dreesen : 7 juli 1997! ... Klop 10 jaren geleden.

Twee jaren later belichtte in de nationale pers een levendige reportage "*Ostende"-aan-de-Argentijnse-kust*". Indertijd (begin 20ste eeuw) "een megalomane onderneming die tot een kosmopolitische badstad moest leiden", aldus Filip Huysegems, journalist bij "D(e) S(tandaard)-Magazine" (6). Bij het herlezen van dit opstel alwaar de eerste persoon-enkelvoud gebruikt wordt (en waarom niet? het verlevendigt de reportage!), viel me volgende passus op: "Met de straatnamen is fantasievol omgesprongen (...) Grote verrassing: er is een *Brusselsestraat* (Bruselas), die uitkomt op een *Antwerpsestraat* (Anvers) en een *Rubensweg*."

Ik kan me voorstellen dat Dreesen zich in de handen zou gewreven hebben. Hier geen vage gegevensverstrekking, maar kloeke tekst die beklijft, die waar voor zijn geld biedt, naar mijn aanvoelen. Heden is dat "Oostende" aldaar een kleine Argentijnse kustgemeente aan de Atlantische Oceaan, dichtbij Pinamar, zowat het Knokke-Zoute van Argentinië. Een autostrade brengt je 420 km verder in Buenos Aires (7).

Sedertdien heeft niemand meer de pen opgenomen om te berichten over "Oostende, elders in de wereld"

2. – Straatnaamborden en straatnamen:

Ze doen ons zo vertrouwd aan, zo gewoontjes, dat we er nog amper aandacht aan schenken. Ja, straten worden door mensen dag in dag uit gebruikt, met graagte, en hebben hun eigen geschiedenis. Straten krijgen hun benaming niet toevallig, neen (8); er dient aanleiding toe te zijn, wanneer de magistraat besluit om tot actie – als ik het zo mag noemen – over te gaan en het tot benaming komt, op een door haar te bepalen plaats in stad of gemeente zus en zo.

Wie kent heden ten dage niet in Oostende een straatnamenplaat waarop een buitenlandse stad of land prijkt? Niets bijzonders, want in het laatste kwart van de 19de eeuw kwam men, door het groeiend internationaal karakter van Oostende-in-opbloei op de gedachte om "heel wat straten te bedenken met de naam van een Europese hoofdstad . Na de eeuwwisseling 19de-20-ste eeuw waren deze nog namen van Europese landen en hoofdsteden van provincies" De verbolgenheid om de ellende als gevolg van de Eerste Wereldoorlog had enkele naamsveranderingen tot gevolg:

- de Berlijnstraat werd IJzerstraat,
- de Wenenstraat werd Kemmelbergstraat;
- de Keizerslaan werd Vindictivelaan.

Daniël Deschacht becijferde, dat ongeveer 7,8 % van de straten in Oostende gewijd zijn aan landen, steden, gemeenten, werelddelen (9). In een aantal Belgische steden bestaat her en der een Oostendestraat. Zo bv. in Gent, dichtbij het Sint-Pietersstation, kreeg de toenmalige uitbreiding van wijken en straten van vóór 1914 n.a.v. de Wereldtentoonstelling een Oostende- en Blankenbergebenaming. En niemand opperde een bezwaar, waarom ook?

Buiten de landsgrenzen ook maar iets over "Oostende" aantreffen, is een groot vraagteken, iets onmogelijks; tenzij een plaats- of straatnaam, why not? De eigentijdse mogelijkheden kunnen een handje toesteken. Door te surfen op het Internet, world wide, ben ik al "op reis geweest" naar de Europese en Noord-Amerikaanse hoofdsteden; veelal kan men in het Engels aan zijn trekken komen. Aldus vond ik – eerst in de "Berliner Zeitung", later op het "Net" – een "Ostender Strasse" in Berlijn, in het zgn. *Bezirk* (= district) Wedding (= een soort van voorstad, *suburb*).

Wereldstad Berlijn is de grootste en - men zou het niet verwachten - de groenste stad van Duitsland. Meer dan éénderde van de 890 km² bestaat uit bossen, parken, meren, rivieren (Havel, Spree) en kanalen (10). Groot-Berlijn bestond voorheen uit 23 *Bezirke* (= districten), met elk hun eigen bestuursorganen. Buiten het oude, het echte centrum omheen het stadshart, liggen heden 15 wijken, alwaar het ons aanbelangend Wedding er één van is. Ten einde deze reuzenstad bestuurlijk hanteerbaarder te maken, besloot men andermaal tot een gemeentelijke herindeling. Aldus teruggebracht, bestaan vanaf 1 januari 2001 nog maar 12 zg. "Bezirke" (= districten). Ons interesseert hier: *Bezirk Mitte, Tiergarten & Wedding* – Stadsdeel Wedding (12). Berlijns grote uitbreiding en opbloei vonden pas plaats in de tweede helft van de 19de eeuw (13). Vóór Wereldoorlog I groeide Berlijn uit tot een ware industriestad. Het socialisme vond er in arbeiderswijken als Wedding en Moabit een dankbare voedingsbodem (14). Niet zo bevreedend,

want Wedding – in het noorden van Berlijn – was vóór de Tweede Wereldoorlog een bastion van de Arbeidersbeweging (“*Roter Wedding*”). Voornoemde wijk werd later verstikt door de Berlijnse Muur, maar nu hebben de Berlijners haar opnieuw ontdekt. Het nabijgelegen “*Reinickendorf*” is zelfs heerlijk groen door weiden, akkers en bossen, en telt een paar elegante woonwijken (15).

In Berlijn trof men, anno 1987, ca. 6500 straten en pleinen aan (16). In Wedding zelf:

- = in 1985 ca. 221 straten en pleinen: verdeeld over 116,8 stratenkilometer (17);
- = in 2005 236 “benannte Strassen und Plätze” (18).

3. – Wedding:

LET WEL: geen Engels zelfstandig naamwoord (huwelijk), maar de naam van een Duits, vermoedelijk rond 1200 gesticht dorp en landgoed “*Wedding an der Panke[riviertje]*”.

De aanzienlijke bevolkingstoename, tweede helft van de 19de eeuw, stond in nauwe samenhang met de benutting van Wedding als industriestandplaats. De intens gevoerde bebouwing bracht een uitbreiding van het stratennet met zich mee. Het aantal inwoners steeg opmerkelijk:

JAREN	BERLIJN	WEDDING
1900	1.888.848	138.747
1905	2.040.148	180.339
1910	2.071.257	240.662

Nieuw aangelegde kwartieren kregen opmerkelijke benamingen. De “*Oostzeebuurt*” naast namen en gebeurtenissen in verband met de *Spaanse Successieoorlog* (1701-1714) (Amsterdamstraat, Groningenstraat, Malplaquetstraat, enz.), alsook de zgn. “*Turkenoorlogen*” (1683-1699). Statige, grote gebouwen voor wetenschap en opleiding verzezen in de buurt, nu nog met naam en faam.

Vanaf 1905 werden in West-Wedding nieuwe woonkwartieren, van betere kwaliteit dan de toenmalige zgn. “huurkazernen”, aangemaakt, t.t.z. met toiletten binnenin en ruime binnenplaatsen, evenwel zonder bad en tegen hogere huurprijzen.

En, na vooraf een en ander plaatselijk verduidelijkt te hebben, belanden wij tot de kern van dit opstel. Men koos als benaming voor de nieuw getrokken straten Friese en *Belgische plaatsnamen* (w.o. een Oostendestraat, “*ohne dass ein genauer Grund für die Auswahl der Strassnamen bekannt ist*”. In vertaling: zonder dat een reden waarom precies deze straatnamen geselecteerd werden, geweten is (door ons, mensen van nu) (20). En, klap op de vuurpijl, **een toeval wil dat dit honderd jaar geleden geschiedde!!**

Andere nieuwbouwwijken (huurhuizen en –kazernen e.a.) kregen even later Zweedse, Afrikaanse en Engelse namen, naast (vanzelfsprekend) verder aanwenden van typisch Duitsgetinte naamgeving. Nog meer bijbouwen stakte bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog (1914) in deze, ik herhaal, overwegend arbeidersbuurten en –wijken.

4. – Nadere bijzonderheden:

Nemen we het nu nog als dusdanig gekende “Belgisch kwartier” met zes plaatsnamen in ogenschouw:

- Antwerpener Strasse (1906);
- Brüsseler Strasse (15 september 1906);
- Genter Strasse (15 september 1906);
- Limburger Strasse (28 juni 1907; genoemd naar het stadje Limburg in de provincie Luik);
- Lütticher Strasse (15 september 1906, naar de stad Luik);
- OSTENDER STRASSE (28 juni 1907, naar de stad Oostende aan de Belgische Kust!).

Vijf opmerking verdienende vaststellingen:

Curieus genoeg, maar *LUXEMBURG* (stad) wordt insgelijks tot het “Belgisch kwartier”, als zevende dan, gerekend ... (21). En nochtans, het is de hoofdstad van het gelijknamige, van België onafhankelijke Groot-Hertogdom!

Dat Oostende, toen een Europees vermaarde badstad aan de Noordzee, ginds verweg een straatnaam kreeg, getuigt van onze renommee. Ter herinnering: in Oostende zelf droegen, vóór Wereldoorlog I, diverse steden in het centrum de naam van hoofdsteden als Berlijn, Boekarest, Constantinopel, Kopenhagen, Londen, Parijs en Stockholm (22). Bemerkt: hoofdsteden, geen gewone steden.

De “Ostender Strasse” lijkt, af te leiden uit onze lectuur, een bescheiden, doodgewone straat te zijn, zoals er velen zijn. Een soort van “Coronation Street” (23)? Weinig kans toe, gis ik. Zo te zien rechtdoor rechtaan, doorsneden door drie kruispunten. Ik zou zo zeggen: een gemiddelde straat, ongeveer 650 m. lang. En de breedte? Ik blijf het antwoord schuldig. Afgezoomd met bomen? ’t Is mogelijk. Geasfalteerd of een gebetonneerd wegdek? Met hier en daar een buurtwinkel, ja misschien wel een kantoor? Tja, ik ben er nooit

geweest. Met (betrekkelijke) hoogbouw en/of met nog/reeds moderne gebouwen (de straat is precies 100 jaar oud!). Niet te vergeten, tijdens de Tweede Wereldoorlog kreeg Berlijn de volle laag: een kwart, schat men, van deze grootstad werd door vreselijke bombardementen verwoest. Van de 1,5 miljoen woningen gingen er 600.000 plat en werden er 100.000 zwaar beschadigd. Halverwege 1945 was één op de drie woningen in deze stad onbewoonbaar. Nu nog heeft de binnenstad van Berlijn twee gezichten: de versmelting van oost met west gaat langzaam en zal nog vele jaren in beslag nemen. De namen van de straten en de pleinen (in Wedding momenteel 236 in aantal) in het oosten ondergaan nog steeds wijzigingen om de politieke veranderingen aldaar te benadrukken (25).

Op de bijgevoegde plattegrond is een zgn. "Kolonie Lüttich" (Luik, meer weet ik er niet over) merkbaar. Heel dichtbij troont het "*Weddinger Stadhuis*", daterend uit 1956 en waarschijnlijk nog in gebruik (24); benevens de kleine, vierkantige, groene "*Zeppelinplatz*", met de "Ingenieursakademie Beuth".

Op het naambord aldaar staat te lezen:

FERDINAND GRAF VON ZEPPELIN, uitvinder van het "starre" (sic) luchtschip, 1838-1917 (26)
--

Tot slot: de woningen van de Woongemeenschap Primus (nrs. 6-28 en 30-38), gebouwd anno 1927-1930, zijn door Monumentenzorg beschermd (26a).

In het in Wereldoorlog II schrikwekkend "ausgebombtes" Keulen is insgelijks een "**Belgisches Viertel**" aanwezig. In het centrum, heden een drukke Keulse wijk met vele modeboetieks en kunstgalerijen. Ook daar zijn er een "Brüsseler Strasse", een "Antwerpener Strasse", een "Genter Strasse", ..., voorhanden. Maar ... geen "'Ostender Strasse"! (27).

Mogelijks bestaat(n) nog elders in het buitenland een "Oostendestraat". Even dachten we in Stuttgart, alwaar zowel een "Ostendstrasse" als een "Ostendplatz" voorkomen. Maar bij navraag bleek het te gaan om een woongebied dat vroeger de naam "Ostend" droeg (zie: "Die Stuttgarter Strassennamen", p. 448). Meer kans daartoe, denk ik, is in Groot-Brittannië dat ons steeds een warm hart toegedragen heeft en waar tal van Belgische vluchtelingen een onderkomen vonden in penibele tijden. Maar in feite, ik ken zo weinig van de typisch Engelse geest, gewoonten en gebruiken...

5. – Ons imago aldaar:

Terug nu naar de door ons besproken "*Ostender Strasse, Berlin-[district] Wedding*". Wij verwijzen meteen naar twee verhelderende websites uit 2005 op het Internet:

[www. Berlingeschichte.de/Strassen](http://www.Berlingeschichte.de/Strassen)

www.luise-berlin.de/Strassen/Strassennamen_Lexikon_Stadtbezirke.html

Wij citeren voluit en in getrouwe vertaling:

OSTENDER STRASSE. Mitte, Ortsteil Wedding:

- Situering: ze kent haar beloop vanaf de Müller- en Utrechtstraat tot aan de Amrumstraat.
- Benaming sedert 28.06.1907: juist honderd jaar geleden toegekend! Een gelukkig toeval met de publicatie van deze micro-studie ...

Typerende toelichting bij deze naamgeving:

“OOSTENDE, stad, badstad en haven in de provincie West-Vlaanderen, België.
In 1604 ontrukte het Habsburgse Spanje, na een belegering van meerdere jaren, de Stad aan de Nederlanders. Tijdens de Spaanse Successieoorlog (1701-1714) was Oostende eveneens oorlogsterrein. Ze kwam dientengevolge opnieuw toe aan Oostenrijk (1714-1794).

Oostende is heden zomerresidentie van het Belgisch vorstenhuis (28).

In 1988 [sic] telde men 68.000 inwoners.

Het aanzien van de stad wordt gekarakteriseerd door kuurinstallaties (29) en hotelgebouwen (30).

Aan het Wapenplein ligt het Feestpaleis (1956-1958), met bibliotheek en Museum voor Schone Kunsten. Ten zuiden de Sint-Petrus en Pauluskerk (oorspronkelijk 15de eeuw, na de brand in 1901-1905 neogotisch heropgebouwd).

Oostende is de belangrijkste vissershaven van België; met vishandel, visverwerking en oesterteelt.

De stad beschikt over kledings-, voedings-, metaal- en houtnijverheid; alsook over scheepsbouw, diamantslijperij [sic] en touwslagerij.

Ze beschikt over een veerbotenhaven voor de overvaart naar Engeland en kent een druk vreemdelingenverkeer .

Commentaar: deze karakterisering van onze stad doet onbeholpen aan, is gebrekkig gedocumenteerd in al zijn beknoptheid en veelal met voorbijgestreefde gegevens gelardeerd.. Kortom onverantwoord. O wee, ons imago komt er belabberd, vertekend uit ...

En zo eindigt dit curiosum, ver weg ten oosten van onze kust – de Berlijners frequenteren in hun vrije tijd meestal de wateren van de Oostzee – en ongekend voor het merendeel van onze mensen aan de Noordzee.

6. - Berlijn op internet: relevante sites:

Een selectie. Zie ook: F.T. Stoks: Berlijn (2003), p. 206.

* Duitstalig

www.berlin.de

www.BerlinOnline.de

www.MeinBerlin.de

www.Berlin-Info.de

www.luise-Berlin.de/Strassen

www.berlingeschichte.de

www.alt-berlin.de

*Nederlandstalig

www.berlijn.pagina.nl

<http://berlijn.startkabel.nl>

7. – Noten:

Met dank aan mijn broer en schoonzus, G. en J. Smissaert-Verhelle, die uit Boekhandel “Berlin-Story Shop” het kernboek voor deze site meebrachten en schonken . Ook Suzy Ponjaert, lerares o.r. Duits., hielp me bij het correct vertalen van enkele moeilijke woorden.. Van Mevr. J. Bens leerde ik een en ander bij over de computer. Ik verheugde me., opgelucht. Mijn echtgenote Chantal was me een morele steun en toeverlaat; dankjewel.

(1) J.B. Dreesen: Oostende, elders in de wereld, in: De Plate; 1993, p. 293-295: 3 ill.

(2) De Plate; 1994, p. 17.

- (3) De Plate; 1994, p. 50.
- (4) J.B. Dreesen: Oostende, elders in de wereld: ... in Zeeuws Vlaanderen, in: De Plate; 1997, p.46.
- (5) Encyclopedie van Zeeland-Middelburg. 3 dl.: ill. Uitgegeven door het Koninklijk Genootschap der Wetenschappen, 1982-1984.
- (6) Filip Huysegems: Oostende, parel van de Atlantische Kust: een verzande droom van Ferdinand Robette en August Poli, in: DS-magazine; jrg. 7, nr. 25, 25 juni 1999, p. 39-40.
Op mijn zeggen en met toestemming van de auteur integraal overgenomen in: De Plate; 1999, p. 240-243. Immers, een voor ons te belangrijke tekst om te laten sluimeren in een bijlage (snel weggooibaar, uit ondervinding!) van een nationale krant van jaren her ...
- (7) zie noot (1).
- (8) Als jarenlang, actief lid van de *Werkgroep straatnamen* in de schoot van de Cultuurraad Oostende en als jarenlang samensteller van de "registers" op ons tijdschrift, raakte ik gaandeweg vertrouwd met deze materie, met graagte trouwens. De ervaring leert dat menig persoon of plaatsnaam aan de vergetelheid ontsnapt is, juist door deze naamgeving. Ik weet wel, de grote meerderheid van de bewoners en passanten laat het (vrij) onverschillig tot koud, maar de historisch geïnteresseerde kan, met wat begrip, de wenselijkheid ervan inzien, ja eventueel doen nadenken of gedenken ...
- (9) D. Deschacht. Straatnamen van Oostende: van A tot Z (1998), p. 12-13.
- (10) Richards: Berlijn (2002), p. 6.
- (11) F.T. Stoks: Berlijn (2003²), p. 25. Zie ook: www.luise-berlin.de
- (12) www.berlin-info.de/index
- (13) F.T. Stoks: o.c., p. 11.
- (14) F.T. Stoks: o.c., p. 23-24.
- (15) Berlijn (1998), p. 56 (Reeks: Exclusief gidsen).
- (16) H. Joop: Berliner Strassen, Beispiel : Wedding (1987), p. 58 en 63.
- (17) H. Joop: o.c., p. 22 en 39.
- (18) www.luise-berlin.de
- (19) H. Joop: o.c., p. 39 en 47.
- (20) H. Joop: o.c., p. 55.
- (21) H. Joop: o.c., p. 92 en 113.
- (22) Het toenmalige Gemeenteraadslid Maryssael stelde voor, omdat Oostende meer en meer door tal van vreemde toeristen bezocht werd, om de nieuwe straten te voorzien van namen van Europese hoofdsteden (zie: *Gemeentebld Oostende*, 3 juli 1875, p. 75; aangehaald door D. Deschacht, o.c., p. 156).
- (23) Een Britse succesvolle, leutige TV-serie op ITV over alledaagsheid in een fictieve straat. Zelfs de Queen herself liet zich even zien tijdens de jubileumuitzending!
- (24) Foto's, zie H. Joop: o.c., p. 61, 84 (boven) en 111 (links).
- (25) B. Richards. Berlijn (2002), p. 6,8,16,19 en 31.
- (26) H. Joop: o.c., p. 137. Genoemd naar de algemeen en internationaal bekend gebleven pionier van de luchtvaart die sedert 1898 "motorisch bewegte" luchtschepen bouwde (p. 131). Zie ook: www.alt-berlin.info.
- (26a) www.luise-berlin.de/berlinAZ. Zie ook.: www.berlingeschichte.de/Lexikon/index.html.
- (27) ThalyScope (tijdschrift); nr. 9, nov.-dec. 2006, p. 19.
- (28) Dat was Oostende inderdaad onder Koning Leopold II; ze betitelde fier haarzelf als "la capitale d'été du Royaume". Sedertdien bezochten de opeenvolgende Koningen, met mondjesmaat en met groeiende tegenzin, Oostende: vooral de opdringerigheid van de massa hinderde hen in hun wens naar privacy. Maar kon het anders? Voor deze problematiek, zie: E. Smisjaert: "Oostende, opnieuw 'koninklijke Residentie'?", in: De Plate; 2004, vooral p. 161.
- (29) Worden de "Thermae" bedoeld?

(30) Nogmaals gedateerd en voorbijgestreefd. Men wijst hier op het vooroorlogse uitzicht en heden komt dit allang niet meer voor. Wel staan aldaar talloze appartementsgebouwen en –blokken; een andere manier van wonen dan in particuliere huizen en in zg.villa's.

NIEUWS VAN EEN VEILINGHUIS

door Roland VERSLUYS

De Sluizen van Slijkens

Op 10 september 2005 werd in het eigen kantoor te Brussel de 85^e "Jean Elsen Veiling" gehouden. Deze veiling omvatte 26.688 kavels, verdeeld over diverse diciplines van de numismatiek.

Lot 2.031 was een zilveren penning (1675) voor Jean-Dominique de Monterey, vervaardigd door J. Roettiers, in opdracht van de Staten van Vlaanderen.

de Monterey was gouverneur in de Spaanse Nederlanden en heeft zich belast met de uitvoering van de verdedigingswerken te Slijkens ter bescherming van de stad Oostende.

Voorzijde: portret van de Monterey

Keerzijde: gezicht op de vestingwerken met op de achtergrond de skyline van Oostende. Rechts Mercurius met staf, de maagd van Vlaanderen en een leeuw met het Vlaamse wapen.

De penning was in prachtstaat en de geschatte waarde was € 2.500. Uiteindelijk werd de penning verkocht voor € 3.000, zonder de kosten van het veilingshuis.

Meer over deze penning vindt U in "Bredenalia" door Freddy Rotsaert; in: Bredeniana, Jubileumboek 900 jaar Bredene, blz; 121, uitgegeven door het Sociaal Fonds van de Burgemeester: Bredene 1988.

HEEFT U MIJN FIETS NIET GEZIEN?

door Omer VILAIN

In het nieuw station – intussen 96 jaar oud - van Oostende ontdekken wij soms een gedeelte van het gebouw dat wij in feite nooit goed gezien hebben.

Zo bekeken wij eens van nabij de zeer grote fietsenbergplaats met een bovenverdieping. Tot onze grote verwondering stond zowel het gelijkvloers als de bovenverdieping barstensvol met fietsen.

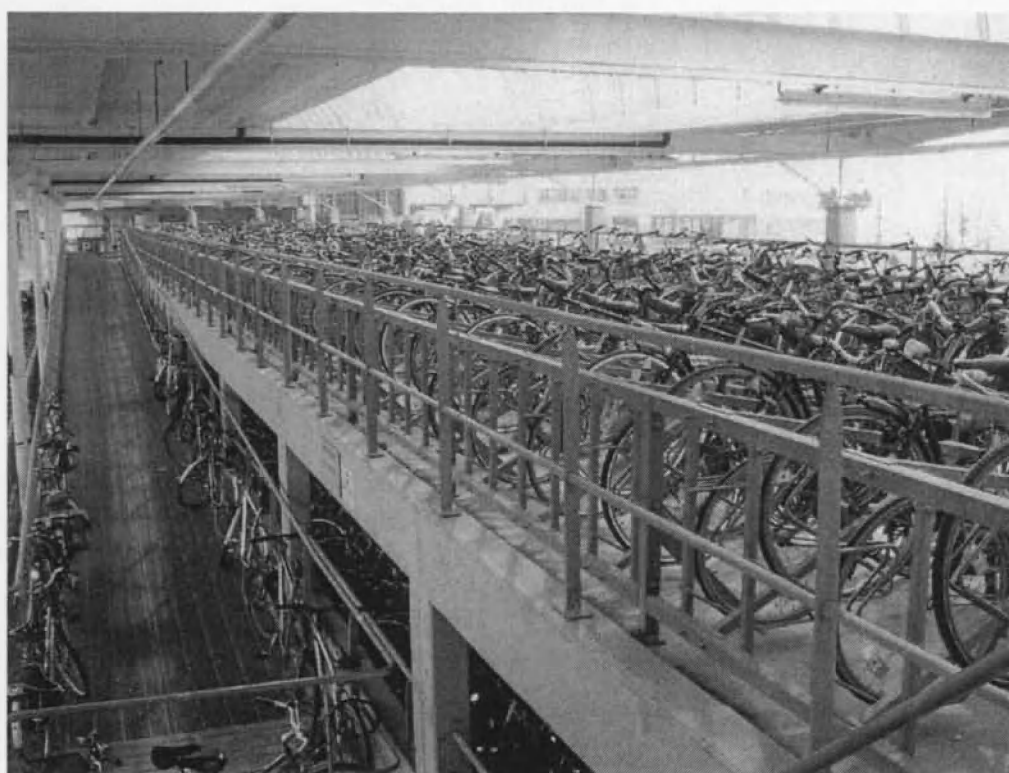
Waren al die eigenaars van het fietsenarsenaal waarlijk met een trein vertrokken? Wij konden het bijna moeilijk geloven. Daarom telden we eens hoeveel fietsen er in ons zicht stonden.

Het waren er een goede 700! Beneden naast spoor 1 was er nog een afzonderlijke bergplaats voor damesfietsen met zeker nog een paar honderd in rekken geplaatst. Het was als in een bovennatuurlijke wereld: fietsen, fietsen en nog eens fietsen! Alles samen kwamen we tot de mening dat er een goede 1.000 waren!

Wat ons evenwel het meeste verwonderde was: van waar komt die massa fietsen? Zouden al die pendelaars naar hun werk of school zijn? Het grote aantal was voor ons een raadsel. In ieder geval heeft de N.M.B.S. er voor gezorgd dat ieder met zijn fiets onder beschutting kan staan, maar zoveel!

Dit wisten wij niet en de toevallige reiziger die even rondkijkt, waarschijnlijk ook niet!

Voor ons gaf het een surrealistische aanblik die we blij waren te ontdekken: Vlaanderen is immers gekend, zoals Nederland, als fietsende natie. Maar dan mogen ze in die vele rekken niet wekenlang staan te roesten, want volgens ons worden ze niet dagelijks uit de rekken gehaald!

Fietsenbergplaats met verdieping (foto O.. Vilain)

Fietsenbergplaats op gelijkvloers (foto O. Vilain)

ANKER "BELGICA" IN WALRAVERSIJDE

Op maandag 23 april 2007 arriveerde in het museum van het Provinciaal Domein Walraversijde het anker van het maritiem onderzoeksschip de "Belgica". Deze driemaster van de Belgische wetenschapper Adrien de Gerlache werd ingezet voor wetenschappelijke onderzoeken in de poolgebieden.

Enkele jaren geleden werd het wrak van het gezonken schip ontdekt in een Noorse haven. De bedoeling is om de restanten van het schip terug naar België te halen. Onder impuls van het Belgicagenootschap kwam het anker als eerste stuk naar ons land.

Dit anker past perfect bij de tentoonstelling Verdrongen Verleden die nog tot 11 november 2007 loopt in het museum Walraversijde en zal ook deel uitmaken van de tentoonstelling over de Belgica en de poolreizen van Adrien de Gerlache die gepland is voor april tot november 2008 in Walraversijde.

De Gerlache ondernam in 1898 met de Belgica de eerste wetenschappelijke expeditie ooit naar het zuidpoolgebied. Na het gebruik bij verschillende wetenschappelijke expedities, werd de Belgica in 1940 door het Engels leger opgeëist voor munitietransporten. Het werd gebombardeerd in de Noorse havenstad Harstad en zonk in mei van dat jaar. Noorwegen is bereid de restanten van de Belgica aan België terug te geven.

(www.west-vlaanderen.be/raversijde)

= San Francesco Di Paola =

Een Italiaanse ferry zocht toevlucht in Oostende (1999-2004)

door Frederic LOGGHE

Technische karakteristieken

Afmetingen

- . Lengte (volledig): 129.02 meter
- . Breedte (volledig): 17.75 meter
- . Lengte (geregistreerd): 124.07 meter
- . Breedte (geregistreerd): 17.38 meter
- . Tonnage: 4030.38 ton

Motors en aandrijving

Hoofdaandrijving:

- Merk: Burgmeister & Wain
- Type: 650 VBF 90
- Serienummers: 6113A en 6113B
- Cilinders: 6

Schroeven:

- Aantal: 2 stuks (+ 1 boegschroef)
- Bladen: 4 (elk)

° Fabrikant: Kamewa

° Diameter: 3.5 meter

Snelheid: 18 knopen

Generatoren (hoofd):

° Merk: Burgmeister & Wain

° Type: 25 MT (B) H 40

° Serienummers : 6389 A/B/C

° Kracht : 510 PK 't stuk

° Fabrikant: Napier

Capaciteit

Capaciteit als treinferry:

° Sporen: 4

° Auto's: 180

° Passagiers: 1784

Naamgeving

Gedurende haar levensloop is het schip meermaals van naam en eigenaar veranderd. Hieronder volgt een overzicht van de naamsveranderingen van het schip:

Naam	Eigenaar	Thuishaven	Functie	Periode
San Francesco Di Paola	Italiaanse Spoorweg	Messina	Treinferry	1964-1998
Princess Christine	Audrey Ventures Ltd	San Lorenzo	Cruiseschip	1998-2000
San Francesco Di Paola	Floating Services Ltd	?	Cruiseschip	2000-2003
Francesco Di Paola	Indisch sloopbedrijf	Belize	Sloop	2003-2004

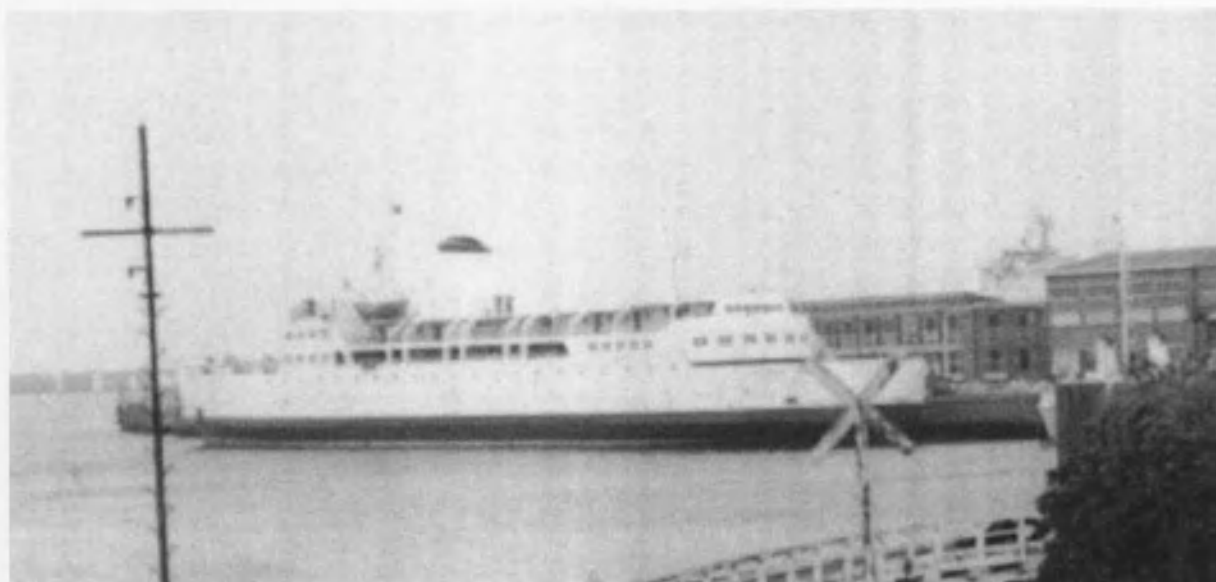
Figuur 1: Naamgeving in mei 2003

Geschiedenis

De San Francesco Di Paola werd gebouwd door de Cantieri Navale di Tirreno Riva uit Trigoso in Italië. In 1964 werd ze door de Italiaanse Staatsspoorwegen in dienst genomen en op de route Villa San Giovanni -Messina ingezet.

In 1981 werden er wijzigingen aan de accommodatie in het schip uitgevoerd.

De San Francesco Di Paola werd in oktober 1998 verkocht en ingeschreven onder de naam Princess Christine voor Audrey Ventures. Het schip stond geregistreerd in Honduras (IMO N° 6418699; MMSI N° 334563000 en Call sign HQP2). Over Audrey Ventures is er niets bekend. Het schip verliet Sicilië in November 1998 met bestemming België.

Figuur 2: Schip in de havengeul

In januari 1999 arriveerde het schip op eigen kracht toe bij Wyndham te Antwerpen voor ombouw.

Op 2 februari 1999 kwam het schip, op sleeptouw in Oostende om effectief tot cruiseschip omgebouwd te worden. Alvorens het vaartuig hier toekwam, werd het droog gezet op de scheepswerf Cantiere E. Noe in Sicilië. Aldaar werden verschillende werken aan het onderwatergedeelte uitgevoerd, waaronder het vervangen van de anodes op het schip, de boegschroef gereviseerd en de andere schroeven gepolierd. Nieuwe lagen verf en beschermmiddel werden op de romp geplaatst en metingen uitgevoerd.

In maart 1999 stelde het bedrijf Eurospares uit Le Havre een offerte op voor het aanbrengen van klimatisatie-elementen.

Volgens de studie, uitgevoerd door Eurospares betroffen de aanpassingswerken een totaal van 30 cabines, elk tussen de 50 en 60 m³, en 2 gemeenschappelijke zalen, elk tussen de 600 en 700 m³. Iedere cabine zou een convector ventilator krijgen met elektrische weerstand en een luchtafvoer met drie klepjes, regelbaar via thermostaat. De twee gemeenschappelijke ruimtes zouden elk een centrale verwerking met gekoeld ijs, gekoppeld aan een blaaskoker, en werkende op batterij krijgen. De koker was in metaal. Om de condensatie op te vangen, zou er een aparte leiding in PVC aangelegd worden. Dit en nog enkele kleinere werken zouden in totaal 2.200.000 Franse Franken kosten. Of deze werken ook effectief zijn uitgevoerd is mij tot op heden onduidelijk.

Een jaar later veranderde het schip opnieuw van eigenaar en kreeg het terug haar originele naam, de San Francesco Di Paola. Het schip was nu eigendom van de Floating Services Ltd. De eigenaar liet in Oostende verschillende werken uitvoeren, onder andere door SKB en IDP. Gezien de schulden die zich verder opbouwden, werd het vaartuig aan de ketting gelegd. Na enige tijd is het schip terug vrijgegeven. De ferry werd verslept naar het Houtdok in augustus 2002 (1).

Op een verkoopsannonce (2) van het schip, opgesteld op 11 mei 2003 wordt het vaartuig, beschreven als een 'ferry, deels tot cruiseschip omgebouwd', te koop aangeboden voor 1 miljoen Dollar. Ook wordt vermeld dat een extra 1.5 miljoen Dollar zal nodig zijn om de boot af te werken.

Op 15 september 2003 wordt het schip verkocht aan een Indisch sloopbedrijf. Het wordt twee maand later herdoopt in Francesco Di Paola en geregistreerd in Belize (Honduras).

Van oktober 2003 tot eind januari 2004 werd de Francesco Di Paola door een tiental Russische bemanningsleden vaarklaar gemaakt. Gedurende deze periode was het officieel niet gekend wat de bestemming van de ferry zou worden. Volgens de bemanning was het Indië voor sloop, volgens de manager Pakistan voor conversie.

Op 28 januari 2004 is het schip vertrokken uit Oostende, en aangekomen op 28 februari te Alang, Indië. Greenpeace heeft zich lange tijd verzet tegen het vertrek van het schip, omwille van eventuele asbest problemen aan boord en de gevolgen voor het milieu en de arbeiders in Indië. De Oostendse havenautoriteiten hielden zich vast op het verhaal van de manager, namelijk een conversie in Pakistan. Het probleem van de asbest stak tijdens de verbouwingen ook al de kop op. De kost voor het verwijderen van de asbest was groter dan het beschikbare bedrag om het vaartuig op te knappen.

Of het schip ook daadwerkelijk gesloopt is, kan ik niet bevestigen.

Beschrijving van het schip

Voor de beschrijving van het interieur baseer ik me voornamelijk op de rondleiding die ik gekregen heb van één van de bemanningsleden, eind oktober 2003. Helaas waren vele publieke plaatsen, waaronder het restaurant, van hun meubilair en bekleding ontdaan.

Figuur 3: Bovenbouw van de San Francesco Di Paola

Treindek

Het schip binnengaan kon via een zijdeur, die onmiddellijk toegang gaf tot het treindek. Op het treindek lopen er vier sporen. Het volledige verdiep is in drie stroken ingedeeld. De middelste strook biedt twee sporen, de andere elk één. Iedere strook was gescheiden door een perron. Vanop

het perron waren er trappen naar een bovenliggende verdieping (passagiersaccommodatie) en naar beneden (machinekamers). Zowel de achter- als voorboeg konden open.

Figuur 4: Treindek met trap naar accommodatie aan linkerkzijde

Brug

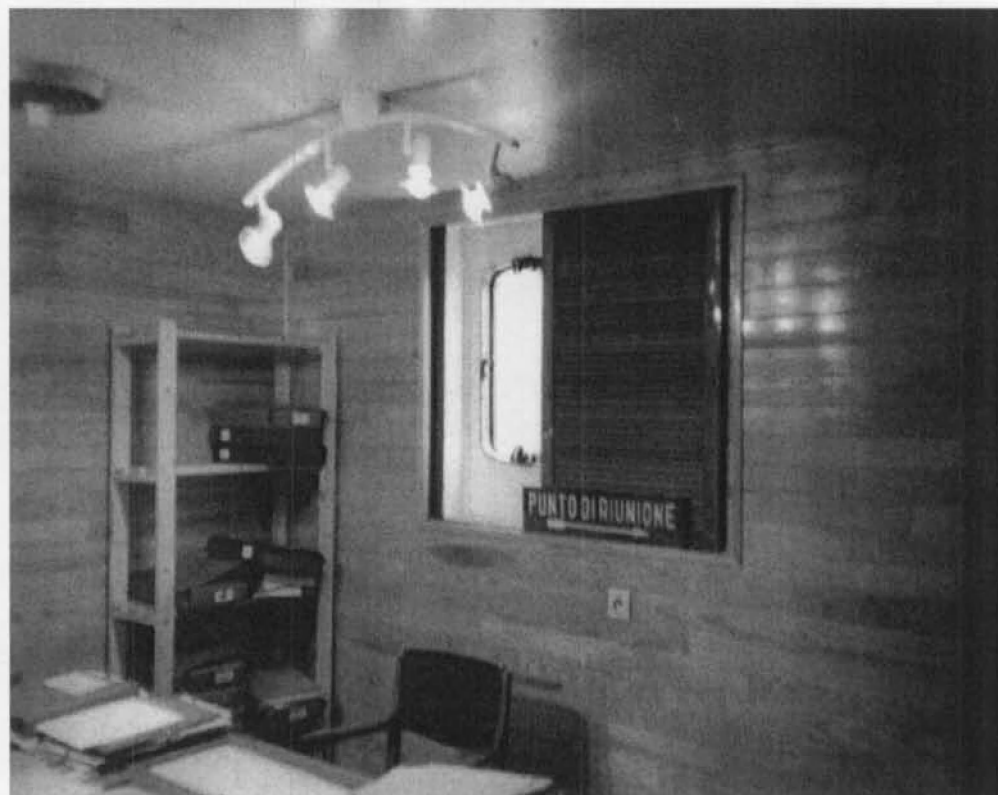
De brug van het schip was, tijdens mijn bezoek, nog in originele Italiaanse stijl. Alle navigatietoestellen waren aanwezig, net als de koperen afwerking ervan. Net achter de brug was er de kaartenkamer die de volledige breedte van het schip innam.

Figuur 5: Brug

Kamers voor bemanningsleden

Op dezelfde verdieping als de brug en de kaartenkamer is er een gang met verschillende kamers voor de belangrijkste bemanningsleden, waaronder de kapitein, stuurmannen en de verantwoordelijken voor de machinekamer. Het zijn ruime hutten met een uitgebreide accommodatie. Naast een bed en enkele kasten bevat iedere kamer een degelijke bureau en genoeg ruimte om nog meer gerief te plaatsen.

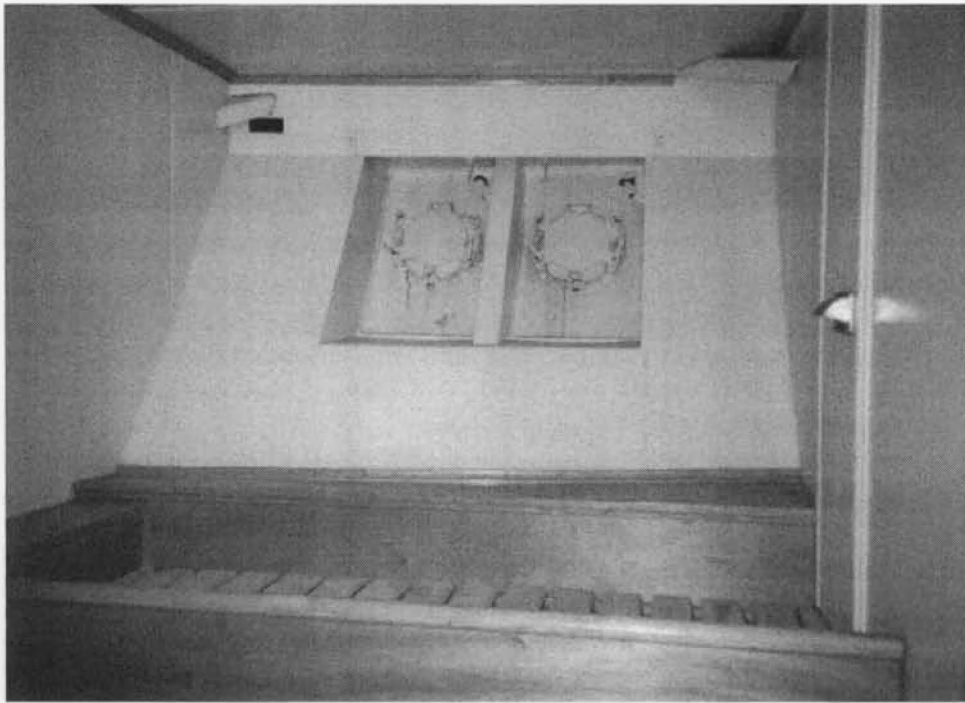
Figuur 6: Bureau kapitein

Restaurant

Het restaurant bevond zich achteraan op de derde verdieping, tellend vanaf het treindek. Het was er behoorlijk donker en naast de bar was de ruimte volledig leeg en tevens voor een groot stuk ontdaan van de betimmering.

Kajuiten

De kajuiten lagen verspreid over het schip, de meesten op het tweede dek. Velen waren in goede staat en nog betimmerd. Linnengoed en matrassen waren echter niet meer aanwezig. De kajuiten hadden geen eigen sanitair; deze was gemeenschappelijk en gecentraliseerd per gang.

Figuur 7: Eénpersoonskamer

Machinekamer

De machinekamer zag er kraaknet uit. Aan beide zijden twee grote motoren, de Burgmeister & Wain zorgden voor de hoofdaandrijving. In het midden, tussen beide exemplaren stond een controleruimte met een paneel waarop de situatie kon gevolgd worden, net als die van de vier generatoren wat verderop. Alle labels waren afwisselend in het Frans en het Italiaans.

Figuur 8: Controlepaneel motoren

Losse beelden

Hieronder volgen nog enkele losse beelden genomen in de periode dat het schip in Oostende verbleef...

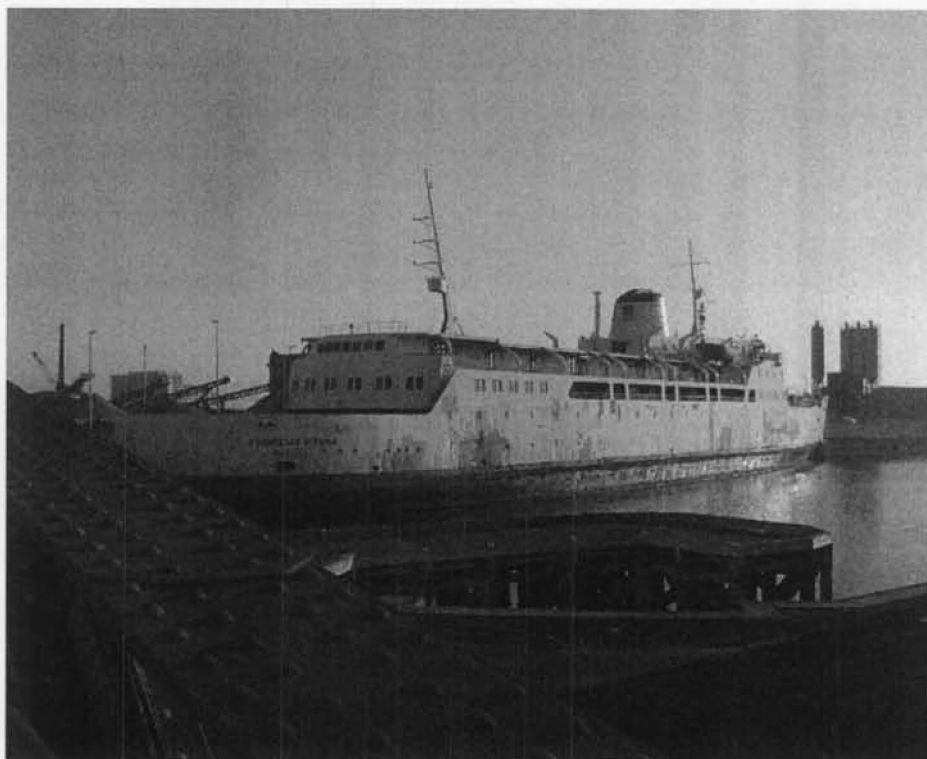

Figure 9: San Francesco Di Paola in het Houtdok

Figuur 10: Rook van het proefdraaien

Bronnen

Archieven

- . Privé-archief Frederic Logghe
- . Mediargus

Getuigenissen

Getuigenissen van de 1ste stuurman en de werktuigkundige van het team dat het schip naar zijn eindlocatie bracht.

-
- (1) Bron: Het Laatste Nieuws, 30 augustus 2006, 'Roestende ferry versleept naar achterhaven'.
 - (2) Bron: The Shiplink.info; ref. nr. ss2328.

ERFGOEDBIJBEL HERLEEFT

Vijftig jaar na de eerste editie brengt uitgeverij Lannoo einde mei opnieuw de *Gids voor Vlaanderen* uit. Deze gids voor het Vlaamse cultuurhistorische erfgoed verschijnt voor het eerst in kleur, en voor het eerst ook met (meer dan) duizend foto's.

Wie wilde weten in welk jaar pakweg de Sint-Jan-De-Doperkerk van Schriek werd gebouwd en welke kunstwerken daarin te zien zijn, kon die informatie vinden in de Gids.

De voorbije vijftig jaar zijn er honderdduizenden exemplaren van verkocht.

De nieuwe uitgave wordt een turf van een kleine 1.400 bladzijden. Aan deze versie hebben vijfhonderd medewerkers gewerkt.

Elke Vlaamse deelgemeente wordt beschreven, alle informatie is nauwkeurig gecontroleerd.

De nieuwe uitgave blijft de nadruk leggen op het cultuurhistorisch erfgoed. Het wordt als het ware de erfgoedbijbel voor Vlaanderen.

Uit: Het Volk; donderdag 10 mei 2007.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt

*Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner*

**COCK
CAMERA
SERVICE**

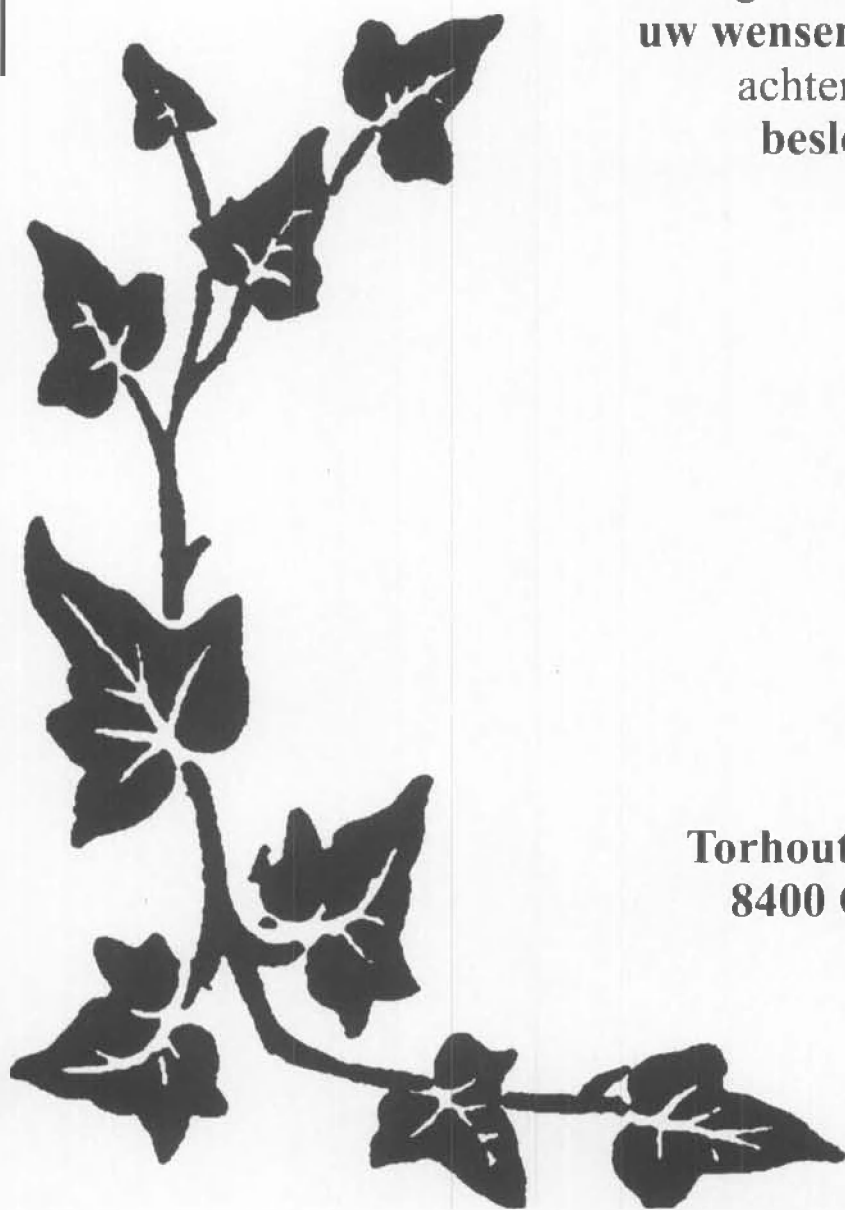
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

SEPTEMBER 2007

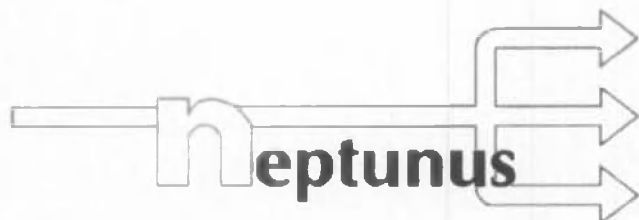
VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 7-8-9

MAAND september 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 160: **G. SERVAES:** Hôtel du Louvre.

blz. 165: **R. DE CLERCK:** "Den verpestenden stanken" in Oostende – periode 1880-1930. Deel 1.

blz. 171: **Y. VAN HYFTE:** Ieder huis heeft zijn persoonlijke geschiedenis. Kaaistraat 4-6.

blz. 175 **M. CAPON:** Velo Club De Zeemeeuw Oostende (deel 18). Jaar 1946: zal de wielclub overleven?

THEMATENTOONSTELLING

Nog tot 15 september kunt ge de zomertentoonstelling "De Koninklijke Stallingen" bezoeken in ons museum. De boeiende geschiedenis van dit houten monument wordt er geschetst aan de hand van foto's, maquettes en andere archieven.

Het museum is nog **iedere** dag toegankelijk (uitgezonderd op dinsdag) tot 15 september

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Johan VAN ROOSE, Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg (wnd).

Schreven in dit nummer:

Guy SERVAES: Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Rudy DE CLERCK: Violierenlaan 42, 8400 Oostende.

Ivan VAN HYFTE: Kastanjelaan 58, 8400 Oostende.

Michel CAPON: Westlaan 19, 8400 Oostende.

SEPTEMBER ACTIVITEIT

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende avondvoordracht op

donderdag 27 september om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende

Onderwerp: **DE PRENTKAARTEN VAN LE BON**

Spreker: dhr. **Norbert HOSTYN**

Le Bon was de voornaamste Oostendse fotograaf tijdens de decennia vóór 1914. In zijn fotostudio aan de Van Iseghemlaan passeerden ontelbare Oostendenaars en toeristen voor zowel gewone portretfoto's als voor toeristische souvenirfoto's in leuke decors vol reminiscenties aan strand, zee en dijk. Le Bon deed ook wel wat reportagewerk en ging ten huize om overledenen op het sterfbed te fotograferen.

Maar er is meer. Le Bon was ook de man achter het aquarium én eigenaar van de grootste souvenirwinkel van die tijd, A l'Industrie Ostendaise. Gelegen in de Vlaanderenstraat was deze souvenirzaak het voornaamste afzetpunt van zijn eigen prentkaartenuitgiften en edities van grotere panoramische zichtkaarten.

In de lezing maakt U kennis met de gigantische prentkaartenproductie van Le Bon. De genummerde en ongenummerde reeksen, de thema's die zoal aan bod kwamen.

Onder leiding van conservator Norbert Hostyn zijn we meteen vertrokken voor een unieke stadswandeling die ons terugvoert naar de Belle Epoque.

Begin volgend jaar zal een thematentoonstelling in ons museum gewijd worden aan fotograaf Le Bon en zijn werk.

Wij hopen bij de start van ons "winterseizoen" U terug talrijk te mogen begroeten op deze boeiende retro-avond.

Zoals steeds is de toegang gratis, ook voor niet-leden.

EVENTJES HERINNEREN AAN

Hebt U al de 4 foto's herkend die wij in ons tijdschrift van mei publiceerden met de vraag:

waar in Oostende?

We verwachten Uw antwoord (één per lid) vóór 01 oktober.

Onder de juiste oplossingen worden er drie waardevolle boekenpakketten verloot en er zijn nog vele troostprijzen.

Meedoen dus!

HÔTEL DU LOUVRE

door Guy SERVAES

Momenteel staat het Hôtel du Louvre in de Karel Janssenslaan 12A sterk in de belangstelling wegens zijn nakende afbraak. Gelukkig werd de sloopvergunning geschorst door de Raad van State, dankzij een actie van buurtbewoners en de erfgoedvereniging Dement. Maar dit wil nog niet zeggen dat het pand niet afgebroken kan worden.

Het Hôtel du Louvre is een Art-déco-getint breedhuis uit het interbellum, ontworpen door architect Albert-Victor Fobert uit Oostende. Het pand werd opgenomen in de inventaris van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE), met inventarisnummer ID 55557, wat de leidraad is voor belangrijk lokaal erfgoed. Het pand is een voorbeeld van overgangsarchitectuur tussen de uithundige Belle Epoque (eclecticisme) en de strakkere Art déco. De klassieke en zeer evenwichtige gevelbouw vertoont al vereenvoudigde strakke elementen en symbolen. Men kan zelfs swastika symbolen, als oud euraziatisch symbool, in de gevel terugvinden.

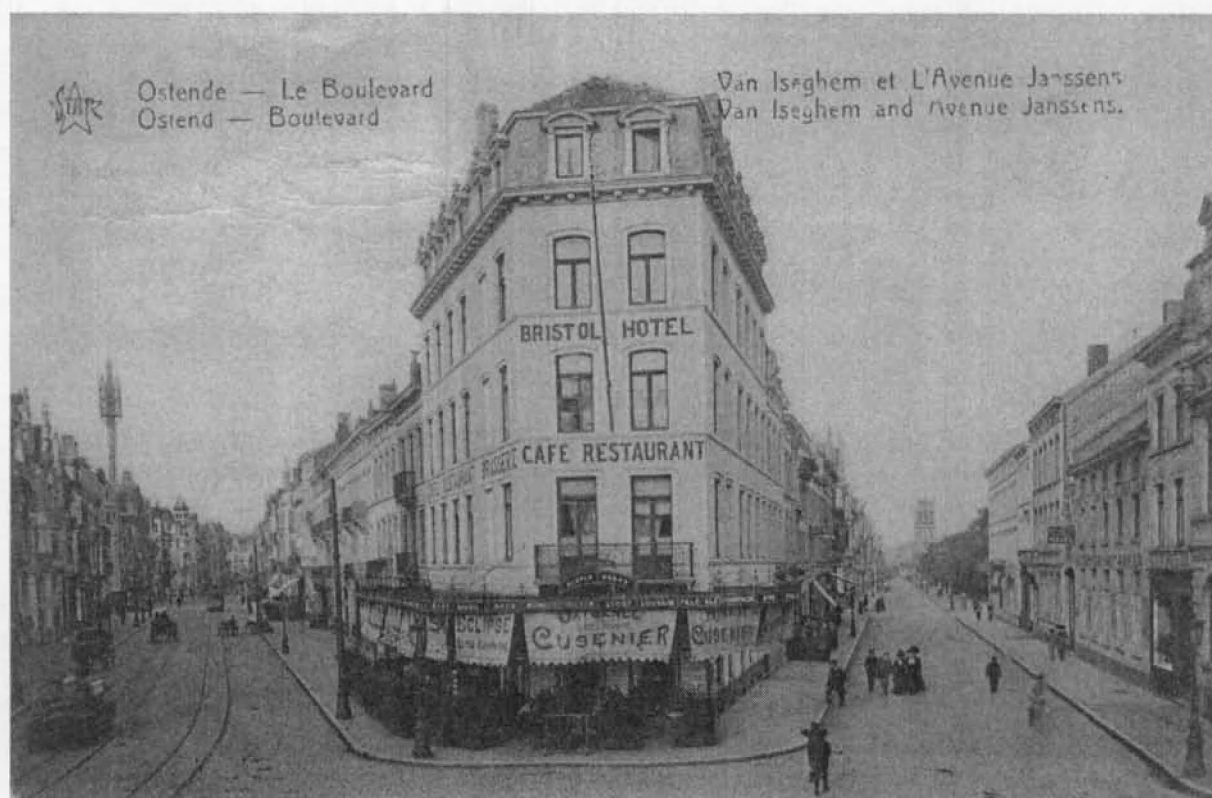

Fig. 1 : Zicht op de Van Iseghemlaan en de Karel Janssenslaan met rechts de brouwerij.

Historie

Op de plaats van het hotel bevond zich vroeger brouwerij Staessens. Op oude postkaarten bemerkt men diverse opschriften op de gevel zoals "Dépôt des Eaux Natas", "Brasserie" en "Brouwerij Het Anker". Links van de brouwerij bevond zich reeds de dokterswoning die er vandaag nog steeds staat (Karel Janssenslaan 10), en die nu is omgebouwd tot de horeca-zaak "t Groote Huys". In die periode waren beide gebouwen bouwkundig met elkaar verbonden. Na de eerste wereldoorlog werd besloten de brouwerij te verbouwen. Er kwam een extra verdieping en de gevel werd volledig aangepast naar de toen heersende smaak. Het pand rechts (Karel Janssenslaan 12B) werd eveneens opgetrokken in dezelfde periode en door dezelfde architect Fobert. Dit pand is echter veel klassieker van stijl en bevat geen "moderne" Art déco stijlelementen. Een teken dat de architect zich moest aanpassen aan de smaak van de bouwheer.

Hôtel du Louvre kwam er pas in 1933. Edmond Vandermeulen (°Brussel 1888) en Marie Lories (°Halle 1901) verhuisden vanuit Brussel naar Oostende om eerst het Hôtel du Lion op de hoek van de Vindictivelaan en de Christinastraat uit te baten, om pas daarna een nieuw hotel in de Karel Janssenslaan te starten. Hôtel du Lion is misschien beter gekend onder zijn oudere naam Hôtel de Barcelone. Het nieuwe Hôtel du Louvre had twee eetzalen, en dertig kamers met badkamer op de gang. De publiciteit uit die tijd vermeldt trots : "Nabij zeebaden en Kursaal. Beste comfort. Centrale verwarming. Loopend water, warm en koud, in alle kamers. Baden. Diner vaste prijs en à la carte. Pension. Garage in het Hotel."

Fig 2 : Zicht van het Hôtel du Louvre met de foto mevr. Vandermeulen met haar tweelingszoontjes.

De tweede oorlog gooide echter roet in de hotelactiviteiten. De twee zonen Paul en Jean (°Brussel 1922) vluchtten met de laatste maalboot in mei 1940 naar Engeland, waarna het Hôtel ingepalmd werd door het Gerecht van de Kriegsmarine. De Duitse vlag die boven de schoorsteen hing, is ondertussen opgenomen in de collectie van het Provinciaal Museum Raversijde. Het echtpaar Vandermeulen-Lories bleven in het hotel wonen tijdens de bezetting.

In de oude bakstenen gewelven, uit de tijd van de brouwerij, werd een schuilkelder ingericht, waarvan de ingang vlak onder het grote venster was. De ingang was afgeschermd met betonnen blokken. Stiekem luisterden hier de burens naar de Engelse radio terwijl de Duitsers enkel meters boven hun hoofd zaten. Bij de bevrijding werd de veiligheidsdienst van het Engels leger ingericht in het hotel.

De twee zonen bevrijdden Europa met de Brigade Piron, en keerden na vier jaar eindelijk terug naar hun gehavende Oostende. Na een volledige vernieuwing ging het hotel terug open, maar reeds in 1947 overleed Edmond Vandermeulen. Beide zonen hadden ondertussen een andere carrière gekozen, maar de weduwe hield het hotel nog open tot in 1954. Het hotel werd nog enkele jaren door andere mensen uitgebaat, maar werd al spoedig een winkelpand. Wie herinnert zich o.a. de winkel met bamboe-meubelen niet? Het pand werd eind jaren '90 aangekocht door het stadsbestuur om er een buurthuis te realiseren, maar verkocht het in 2004 door aan een bouwpromotor.

Vandaag is de site een belangrijk stadszicht, met een zeer mooi aansluitend beeld van een vijftal panden uit eenzelfde periode. Nieuwbouw midden deze site zou de architecturale eenheid verbreken.

Fig. 3 : Edmond Vandermeulen, Marie Lories en hun tweelingszonen Paul en Jean in 1946

Fig. 4 : Hôtel du Louvre, vlak na zijn opening in 1933

De architect van het pand is **Albert-Victor Fobert**, geboren te Leupegem op 19 september 1883 (sterfdatum onbekend). Hij was één der belangrijkste en productiefste architecten van Oostende en de middenkust in het interbellum. De meeste realisaties sluiten aan bij het vooroorlogse eclecticisme, echter uitgevoerd in een meer algemene benadering zonder overdreven detaillering. Voor Oostende is hij duidelijk één der belangrijkste architecten uit het interbellum, samen met André Daniels. Diverse ontwerpen van zijn hand staan vandaag op de lijst van beschermde monumenten. Niettemin blijft Fobert een gewaardeerd architect die architectonisch een interessant parcours heeft afgelegd, gaande van klassiek en eclectisch, over Art déco invloeden, tot het modernisme (Renbaan Oostende). Zijn ontwerpen zijn vandaag belangrijke getuigenissen van de drie belangrijkste architecturale periodes in Oostende: de Belle Epoque van vóór de eerste wereldoorlog, het interbellum en het modernisme van de jaren vijftig.

Albert-Victor Fobert was gehuwd met Anna Dhont, en woonde in de Alfons Pieterslaan 116 en de Koninginnelaan 44.

*Fig. 5 :
Voorste eetzaal*

*Fig. 6 :
Achterste eetzaal*

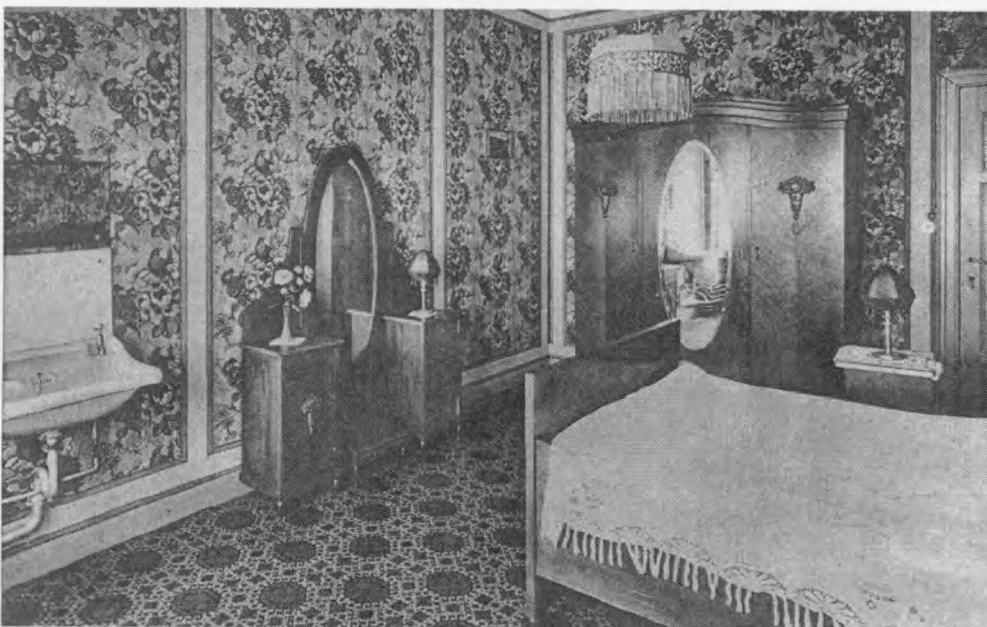

Fig. 7 : Kamer

Enkele realisaties van architect Fobert:

- Albert I Promenade 18 (Residentie Commodore 1952, afgebroken 2004)
- Euphrosine Beernaertstraat 23-25-25A
- Euphrosine Beernaertstraat 27 (Green Park, gesloopt na brand 1985)
- Christinastraat 24-28 (Ensorgalerij, pand kant Christinastraat 1928) : De overdekte winkelgalerij z.g. "James Ensorgalerij" tussen Vlaanderen- en Christinastraat werd initieel aangelegd in 1892 en in 1928 doorgetrokken. Beschermd als monument bij M.B. van 6/09/2002.
- Groentemarkt 2 : winkelhuis in eclectische stijl uit 1921 (voormalige drankwinkel).
- Hertstraat 36 : burgerwoning
- Hertstraat 40 : de voormalige Les Heures Claires, afgebroken 1987
- Kaaistraat 39 : eclectisch burgerhuis uit het interbellum
- Kaaistraat 51-53-55 : eclectische eenheidsbebouwing uit 1920-1925
- Kapellestraat 84 : Eclectisch herenhuis uit 1922. Volgens sommige bronnen toegewezen aan architect André Daniels. Anno 2004 gesloopt.
- Kapellestraat 91, Breed huis uit het laatste kwart van de 19de eeuw, in het interbellum voorzien van vierde bouwlaag en nieuw, gecementeerd gevelparement
- Karel Janssenslaan 12B : recent gerestaureerd eclectisch enkelhuis uit het interbellum, vlak naast het Hôtel du Louvre.
- Kerkstraat 22 : Art-décogetint winkelpand met bovenliggende appartementen uit de jaren 1920-1930, oorspronkelijk z.g. "ALLEYN-MAZYN"
- Kerkstraat 38 (1922): Eclectisch burgerhuis uit 1922
- Mariakerkelaan 16
- Mariakerkelaan 35 : St. Andreasbasisschool uit 1922-1929
- Prinsenlaan 42 : Burgerhuis met inslag van nieuwe zakelijkheid en modernistische stijl, Deel van interbellumensemble nrs. 2-11 en 13-45, beschermd als monument
- St. Petrus en Paulusplein 10 : handels- en appartementsgebouw van 1947 naar ontwerp van architect A. Fobert (Oostende) op de plaats van voormalig hotel "Windsor Castle"
- Vindictivelaan 2 : Café Normandie, gesloopt
- Warschaustraaf 22: Résidence Regina, Art-décogetint appartementsgebouw uit 1938, Beschermd als monument bij M.B. van 28/11/2001
- Zwitserlandstraat 1, hoekpand met Nieuwpoortse steenweg : voormalige jongensschool "Ville de Bruxelles", gebouwd in 1924
- St Theresiakapel in Middelkerke, Leopoldlaan z. nr.: Modernistische noordzuid georiënteerde kapel, beschermd als monument
- Wellington Hippodroom (bouwarchitect 1947) : Tijdens de tweede wereldoorlog werd de oorspronkelijke renbaan vernield. De naoorlogse wederopbouw en bloei was te danken aan Baron Vaxelaire, M. Bauwens en vnl. M. Dugniolle. Na ontmijning gronden, herstel van piste en bouw van omheining. 11 april 1947: eerste steen nieuwe tribune naar ontwerp van A. V. Fobert (Oostende) later opgevolgd door de Oostendse architecten G. Boutelier en P. Vanbeginne, tevens ontwerpers van hall, Koninklijke tribune (met kroontje), taverne "La Bagatelle", ondergrondse paardenstallen, de esplanade en het poort- en torengedouw
- Mariakerke, Hôtel du Kursaal, voor rekening van Lacour en De Turck

Bronnen :

HOSTYN Norbert, Architecten en architectuur te Oostende tijdens het Interbellum, in: De Plate, 1990, p. 127-128, en Architectuur en urbanisatie in Oostende tijdens het interbellum. Oostende (onuitgegeven manuscript), 2006.

VIOE, Vlaams instituut voor onroerend erfgoed ; website

THEUNINCK Jean Marie, VERMAUT Claudia, Oostende, stad in zicht. Beelden en verhalen uit een stad aan zee. Oostende (Stadsbestuur), 2001

VANDERMEULEN Jean François , gesprekken

door Rudy DE CLERCK *

Voor bewoners en toeristen is in alle hoeken van West-Vlaanderen -en evenzeer in Oostende - het huidige stadsbeeld vrij van enige industriële activiteit en de daarbij horende mogelijke hinder. Maar dat was ruim een 125 jaar geleden helemaal anders. Op het einde van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw waren er -bij gebrek aan afgebakende industriezones – talloze bedrijfsactiviteiten binnen elke stadsmuur, veelal met een kwalijk ruikend karakter. Visrokerijen en -drogerijen behoorden bij die reeks van zogenaamde “hinderlijke bedrijven”. Ze waren overal in de steden actief en dat werd uiteraard niet altijd in dank aangenomen, want één en ander bracht in vele volksbuurten heel wat animo en geruzie teweeg. Die bedrijven waren toen echter wel een absolute noodzaak voor de voedselbevoorrading van de bevolking en bovenop gaven ze werkgelegenheid.

Deze bijdrage wil een aantal -soms schrijnende - protesten en bezwaren, maar ook hartstochtelijke verdedigende stellingen uit die tijd in Oostende weergeven. Ook de argumenten van de officiële besluitvormers (gemeente en provincie) waren soms duidelijk tegengesteld.

Het waarom van het drogen en roken

Het is een gekend gegeven dat vis door zijn hoog watergehalte (70-80%) zeer vlug kan bederven en door de eeuwen heen was het pekelen, roken en drogen van vis het enige middel om vis wat langer te kunnen bewaren. Zolang de koeltechniek niet bestond werd door het hard zouten en het daarna roken of drogen van vis het natuurlijke afbraakproces van vis met meerdere dagen vertraagd. Door het drogen en roken wordt immers zowat 20 % water uit de vis verwijderd. In één woord : een pure noodzaak in die periode vóór 1930 en bovendien was vis toen niet duur. Roken van vis was een typische winteractiviteit en dat had vooral te maken met de seizoengebonden visserij op haring en sprat. Drogen van vis was meer een zomeractiviteit omwille van het vluggere bederf in die periode.

Hoe kwam er toestemming ?

Zeker vanaf 1880 moest een “hinderlijk” bedrijf een officiële toelating bekomen. De procedure startte met de aanvraag vergezeld met grondplannen. Een eerste onderzoek werd door de Gemeente uitgevoerd bij middel van een rondvraag bij alle bewoners in een straal van 100 meter, het gekende “commodo et incommodo”. Ook het Ministerie kwam er soms aan te pas bij middel van de zogenaamde “Commision médicale” en tenslotte was de uiteindelijke besluitvormer de Bestendige Deputatie van de Provincie West-Vlaanderen. De voorstanders van die verwerkende bedrijven waren uiteraard de eigenaars zelf, maar in vele gevallen ook de werknemers zelf. De logische tegenstanders waren de burens maar evenzeer de eigenaars van die aanpalende huurhuizen. De meest voorkomende bezwaren betroffen reukhinder (“verpestende stanken”), mogelijk brandgevaar, waardevermindering huizen, gevaar openbare gezondheid en bezoedeling van het drinkwater.

Als meest voorkomende argumenten van de verdediger (=eigenaar) waren de werkgelegenheid versus broodroof, de rol als voedselvoorziening, de goede bedoelingen met hygiëne, de goede arbeidsomstandigheden en soms de oncorrecte laster.

Elke partij maakte op soms heel spitsvondige manier haar argumenten bekend aan de bevoegde diensten, de commissaris van Politie, resp. de Gouverneur en de Bestendige Deputatie. Ook werd soms de briefwisseling van een dossier deels in het Frans, deels in het Nederlands gevoerd. Als dit nuttig of storend was voor de (meestal Frans onkundige) uitbater laat zich wel raden en

vriendjespolitiek of vetes zullen ook wel een rol gespeeld hebben bij sommige beslissingen. Zo werd het advies van het Schepencollege niet altijd door de Deputatie gevolgd. Bovendien waren de motieven voor het verkrijgen of het weigeren van een toestemming voor exploitatie door de Bestendige Deputatie van de Provincie niet altijd even duidelijk.

Het Provinciaal Archief van West-Vlaanderen, gevestigd in Sint-Andries Brugge bezit de originele documenten van deze heftige controverses betreffende deze bedrijven. Niet alle brieven waren eigenhandig geschreven, en bovendien waren ze veelal in het Frans.

Een greep uit de belangrijkste verwerkende bedrijven in Oostende tussen 1880 –1930.

West-Vlaanderen telde in de tweede helft van de 19^e eeuw zeer veel kleinschalige vestigingen voor het roken en (of) drogen van vis. De grootste concentraties waren te vinden in Nieuwpoort, De Panne, Brugge en Oostende. In alle volksbuurten van die steden waren meerdere vestigingen bedrijvig.

Deze bijdrage behandelt in chronologische volgorde enkele toestanden in Oostende met de menige twistpunten tussen de uitbaters en de omwonenden.

- Dehaese – Nieuwstraat (1889)

Francis Dehaese had in 1889 (en wellicht al vroeger) een visrokerij in de Nieuwstraat. Veel is er niet over gekend, buiten het feit dat de "Commission médicale" een advies formuleerde op 9 februari 1889 met volgende vaststellingen (vrij vertaald uit het Frans): "*op 5 januari ben ik de haringrokerij gaan bezoeken... die was in volle activiteit....de toestemming door de Gemeente was er al op voorwaarde dat de zeer geringe afval regelmatig zou worden verwijderd... dat de schouw hoger is dan alle omliggende gebouwen....de ligging in het uiterste oosten van de stad verdrijft de rookgassen richting zee, vermits de westenwind er de dominante windrichting is...*"

Hier was dus letterlijk en figuurlijk geen vuiltje aan de lucht en bovendien kon men er uit afleiden dat de imposante villa's op de dijk en de middenstad geen last hadden van de hinderlijke uitwasemingen in het armoedige oostelijk gedeelte van de stad.

- Debyser – Dwarsstraat (1895)

Aloïs De Byser wou een visdrogerij in de Dwarsstraat 6 en had daarvoor een aanvraag (niet zelf geschreven maar wel door hem ondertekend) ingediend op 12 juni 1895. Echter, kort daarop stuurde F.G. Thellusson, toenmalig vice-consul van Groot-Brittannië en tevens eigenaar van een aanpalend pand, een protestbrief op 12 juli met o.a. (vrij vertaald uit het Frans): "*de reuk en de vliegen zijn onhoudbaar*". Dat maakte wellicht indruk op het stadsbestuur, want op 27 juli 1895 werd de officiële weigering uitgevaardigd. Daartegenover kwam als (spontane?) reactie van 31 buurtbewoners: "*..verzoeken u, aan den heer Aloïs Debyser te willen toelaten zijne drogerij van visch te benouden.*"

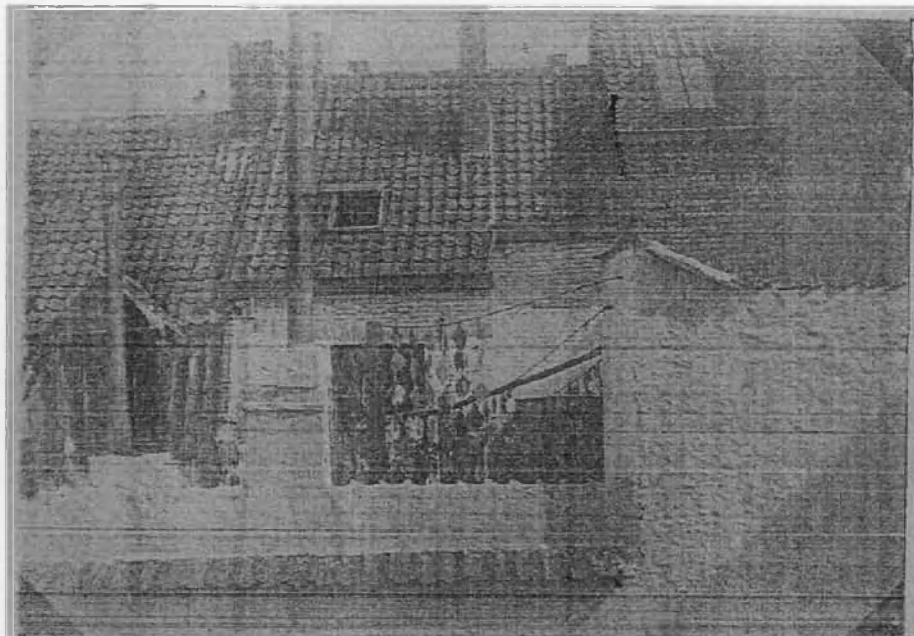
Het verslag van de "Commission médicale" op 9 november in dat jaar was evenzeer positief voor Debyser met (vrij vertaald uit het Frans): "*..alle installaties zijn in perfecte staat van properheid en de materie die gevoelig is aan bederf (koppen en ingewanden), worden onmiddellijk verwijderd....*".

Dit advies werd dan ook gevolgd door de Bestendige Deputatie op 18 oktober 1895 en werd verder bevestigd door het Ministerie van Landbouw en Openbare Werken op 20 januari 1896 bij middel van een drie bladzijden tellende brief met onderstaand sierlijk briefhoofd:

Die bevestiging was echter gekoppeld aan een aantal voorwaarden, zoals (vrij vertaald uit het Frans) : “... de vissen mogen pas het bedrijf binnenkomen als zij ontdaan zijn van kop en ingewanden....de werkvloer moet twee maal per week gereinigd worden met een oplossing kopersulfaat (100 g per liter water!) ...”

Omtrent de kleinschaligheid van dit bedrijf getuigt onderstaande archieffoto:

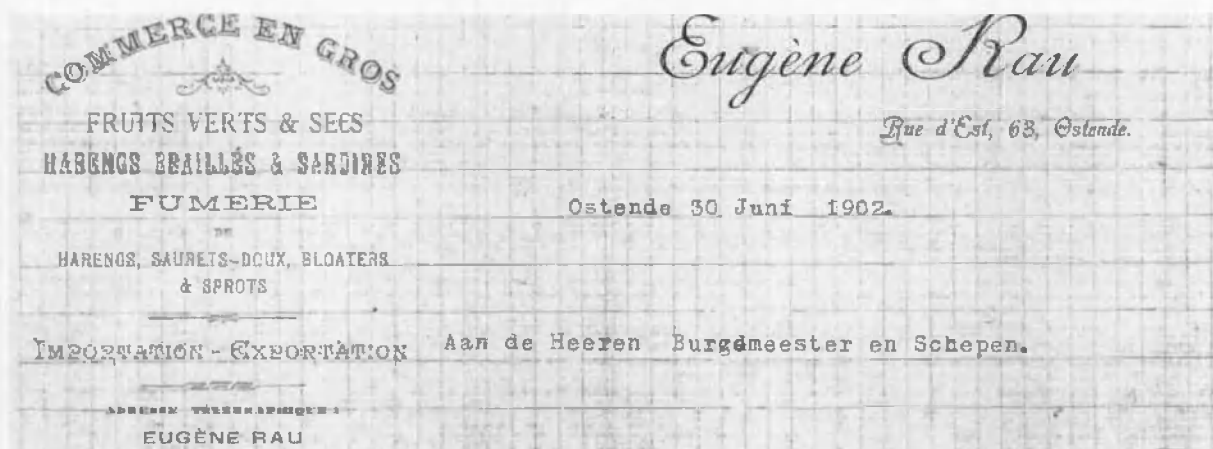
- Eugène Rau- Ooststraat (1902)

De familienaam Rau komt veelvuldig voor in de visverwerking van West-Vlaanderen. In Oostende met Weduwe Rau (1900), Eugène Rau (1902) en Oscar Rau (1929), maar ook in Brugge met Emile Rau (1890) , Gustave Rau (1901), Jacques Rau (1888) en Charles Rau (1891). Het zat dus blijkbaar

in hun genen.

Mevrouw weduwe Rau deed in 1900 een aanvraag voor het oprichten van een schouw voor een visrokerij in de Nieuwpoortsesteenweg nr 38. Naast het gebruikelijke "commodo et incommodo" volgde een gunstig advies van de stad Oostende op 2 juni 1900. Haar aanvraag bleek bedoeld voor haar zoon van 19,5 jaar oud die er twee uur per dag zou werken. In november trok weduwe Rau echter haar voorstel weer in, waarschijnlijk om haar zoon te plaatsen in een rokerij ditmaal vlakbij de "trap" in de Ooststraat. Ze vroeg trouwens om alle documenten en plannen uit het dossier te mogen terugkrijgen.

En inderdaad, begin 1902 deed Eugène Rau een aanvraag voor een rokerij, bewerende dat zijn overleden vader reeds de toelating bezat voor het uitbaten van een visrokerij in de Ooststraat 57, maar kon er jammer genoeg geen officiële bewijzen van voorleggen.

Het rookhuis betrof het vroegere eigendom van een zekere "Monsieur Perier" en was halverwege de Ooststraat gelegen, voorbij de St. Fransiscusstraat, dus dichtbij de "Bassin".

Alfred Monteville, eigenaar van de "Brasserie l'Avenir" in de Sint Fransiscusstraat 40, diende echter op 28 mei 1902 een klacht in tegen de bouw van 4 nieuwe schouwen. Het is onduidelijk hoe het allemaal afliep, maar de rokerij ging finaal toch door, want na nieuwe klachten in 1914 berichtte de administratie van Oostende dat (vrij uit het Frans vertaald) "*..de ongemakken waarvan de burens hadden geklaagd werden verwijderd tot hun volledige voldoening*".

Het was blijkbaar helemaal geen kleinschalig bedrijf want er werkten 12 mannen en 6 vrouwen van 7 uur in de morgen tot 8 uur in de avond. Wel te verstaan dat de totale duur van de rustpauzes 2 ½ uur bedroeg, dus nog altijd een totale werkperiode van 10 ½ uur...

Wat later was er een aanvraag van Eugène Rau op 5 januari 1925 om een stoomtoestel te mogen vervangen: "*...is vervanging van eene oude ketel welke afgebroken is geworden en verkocht voor oud ijzer...*", wat betekent dat Eugène nog altijd goed bezig was. Het huisnummer in de Ooststraat was intussen gewijzigd naar nummer 71. Bovendien was zijn briefhoofd inmiddels ook heel wat indrukwekkender geworden:

GRANDE SAURISSERIE OSTENDAISE

Téléphone 205

Eugène RAU

· SAURETS ·
· SAURETS DOUX ·
· BLOATERS ·
· ROLMOPSE ·

Adresse Télégraphique:
EUGÈNE RAU
OSTENDE

Harengs frais & salés
Sprouts

Morues d'Islande & de la Mer du Nord

RUE D'EST, 71

COMPTE CHEQUE-POSTAL
N° 79.095

Ostende, le 24 Maart 1924

Aan den Heer Goeveerneur

der Provincie West Vlaanderen

Brugge.

- Brunet, Slabbinck en Co- Gouwelozestraat (1904)

Dit is het begin van een lang en gekleurd verhaal. A. Brunet - Slabbinck en Compagnie hadden eind 1904 een aanvraag ingediend "voor het oprichten eener vischrookerij in de Gouwelozestraat no 174" (begin van de huidige Zandvoordesteenweg ?).

Er zouden 15 werklieden aan de slag komen, 6 mannen en 9 vrouwen met werktijden van 6 u in de morgen tot 19u met een "repos" van 1 uur s' middags en van ½ uur om 16 u

Als bijkomende info was er ter plekke "geen verwarming", wel verlichting met "pétrol".

Dat oprichten was niet naar de zin van vele omwonenden: op 10 januari 1905 kwam er een eerste protestbrief getekend door De Brock uit de Gouwelozestraat 28 en ondertekend door niet minder dan 39 eigenaars (?), huurders (?) van huizen in de Gouwelozestraat en de Beekstraat. Een drie bladzijden tellende aanklacht kwam er met een hele resem van argumenten, zoals : "dergelijk werkhuis geeft aanleiding tot eenen overvloedigen, dikken en verpestenden rook, die zich op onze daken en huizen in den vorm van zwarte, vette stoffen van aard om het regenwater te besmetten. Daar dit het eenig drinkbaar water is waarover wij beschikken stellen wij ons door het gebruik ervan, bloot aan menigvuldige ziekten en ongemakken. Allen afloop van vuil water is onmogelijk in ons Kwartier daar er nog riool nog loopend water bestaat...en maakt het putwater geheel onbruikbaar...Deze vischrookery moet toch werkvolk van dezelfde soort brengen als der vermaarder "sprotfabriek" en aanleiding geven tot de schandalige feiten welke nog dagelijks langs deze kanten plaats grijpen ..."

Zeer duidelijke taal dus. En of dat niet genoeg was volgde een nieuwe brief. Zij hadden het voornamelijk gemunt op de zg. "Cie" wat blijkbaar de heer Beerblock betekende, die eigenaar was van die woning. De argumenten van de protestbrief van 27 februari 1905 waren eveneens zeer duidelijk : "De heer Beerblock beweert grooten invloed te hebben en steunt daarop om wetten en

reglementen te overtreden...sedert 10 of 12 dagen is de fabriek in werking, en dit zonder de minste toelating...de vier schouwen steken met moeite boven de daken van de naburige huizen uit .."

Intussen had de stad Oostende al op 14 januari 1905 haar zegen gegeven over het bedrijf en ook de "Commission médicale" had er geen graten in gezien. Uiteindelijk gaf de Deputatie reeds op 10 maart 1905 haar positief advies mits een aantal voorwaarden met o.a. (vrij vertaald uit het Frans) : "*de afvalwateren moeten via een bestaande leiding worden afgevoerd...de werkvloer moet ondoordringbaar gemaakt worden in ciment... de rookschouwen moeten met minstens drie meter de daken van de bureu overstijgen en .. de visafval mag niet langer dan 48 uur in het bedrijf blijven*".

In termen van snelheid in besluitvorming door de administratie, was deze beslissing zeker vooruitlopend vergeleken met de vigerende normen in onze huidige samenleving...

- Van Hooren- Leffingestraat (1908)

Op 6 maart 1908 kreeg Alfons Van Hooren de machtiging van de Deputatie om in de Leffingestraat 105 een sprotkerij te houden. Dat gebeurde echter niet zonder slag of stoot want buurman - eigenaar Constant Roels die op nummer 103 woonde - was het daar helemaal niet mee eens, zoals blijkt uit zijn brief van 19 december 1907 :

"...niet kan aangenomen worden door den ongezonden toestand die mij veroorzaakt vuile waters van het wasschen van sprot....gevaar van brand kunnende veroorzaeken die tegen mijn eigendom gebouwd gebouw....groot nadeel aandoet voor mijn zieke vrouw...Als uw belijft een neerstig onderzoek doen, zij is weer aan het Roeken zonder te zijn gezien..." De eigenhandig (gebrekkig) geschreven protestbrief bestond eigenlijk uit slechts één lange zin van 141 opeenvolgende woorden zonder punten, komma's of hoofdletters!

Het gunstig advies van de Deputatie kwam er desondanks toch, met als toelichting dat het ging om "*een gesticht van gering belang dat aan de geburen geene ongemakken zal veroorzaken indien de hierna bepaald voorwaarden nageleefd worden*"

In totaal waren er 7 voorwaarden , zoals : "*de schouwen moeten ten minste twee meters boven de vorst uitsteken...de vischafval moet dagelijks aan de karren van 's stads vuilnisdienst besteld worden...het roken van sprot maar mag geschieden gedurende de maanden October, November, December, Januari, Februari, Maart en April.."*

Het volgend deel zal het hebben over de rokerijen van Dossaer (1910), Demaker (1913), Wellecome (1914), Depuydt (1920) , Devos (1923), Storme (1924), Boels (1924), Hendrickx (1925), Goes (1926), Verhelst (1926) en Oscar Rau (1929).

* De auteur is betrokken bij de renovatie en uitbreiding van het Nationaal Visserijmuseum te Oostduinkerke en deed onderzoek naar visverwerkende nijverheden in de vorige eeuwen.

- Alle geciteerde teksten zijn afkomstig uit het Provinciaal Archief West-Vlaanderen te Sint-Andries

Ieder huis heeft zijn persoonlijke geschiedenis. Kaaistraat 4-6.

door Yvan VAN HYFTE

Wie onder ons kent nog de porseleinwinkel van BREEMERSCH? Of deed een betaling in de bank Crédit Hypothécaire Anversois. Of tekende zijn huwelijkscontract in de notarisstudie P. LAMBEIN.... (zie foto).

Allemaal verdwenen huizen uit de oude, brede Kaaistraat; elk met hun eigen verleden, elk met een eigen geschiedenis die alsmaar vervaagt.

Gelukkig zijn er nog mensen die piëteitsvol en wetenschappelijk-accuraat hun familie-personalia uit oude huizen bijhouden (1). Het reconstrueren van Oostendes verleden kan er maar wel bij varen. En dit is toch DE doelstelling van onze kring.

Neem nu Kaaistraat 4, aanvankelijk huisnummer 2. De oudste vermelding van dit pand vond ik van vóór 1792. Eigenaars waren Alexandre DERDEYN ("négociant") en Petronella TOMBOY. Bij akte van 27 juni 1792, verleend voor notaris Jean Baptiste SERRUYS, wordt het huis verkocht aan Camille Augustine GHESQUIERE en haar man Jean François BUSO ("maître de poste aux chevaux à Nimègue").

Diezelfde notaris verkoopt opnieuw de woning, dit keer aan een "agent de change et courtier" Rudolf PRUYSSENAAR en Marie POPLEMON voor de prijs van 13.470 fr. 41 ct. De akte van 7 september 1813 beschrijft het onroerend goed als volgt: "...Maison avec magasin, jardin, circonstance et dépendance. Le magasin ayant sa porte d'entrée dans la rue courte courbe (2)... " (zie plan: toestand in 1830).

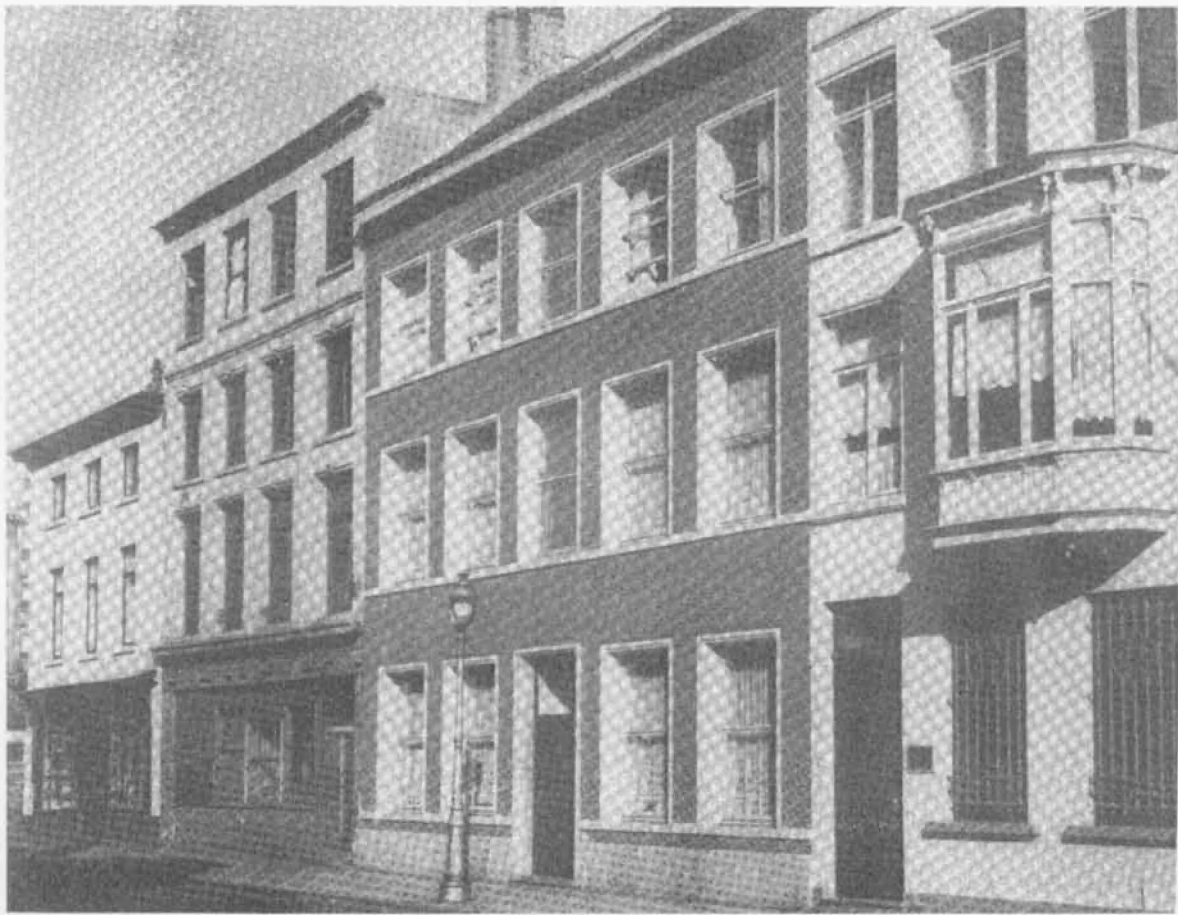
De eigenaars verhuren het aan Constantin VANDERVRUYSSSEN, amper voor 4 jaar want een andere Oostendse notaris, Antonius RYCX junior, verkoopt het voor 16.000 fr. aan Carolus Philippus SERRUYS en Theresia Maria VERBEECK (akte van 25-10-1814).

Opnieuw neemt een huurder zijn intrek. Alvast een bekende naam in het Oostende van toen, Joseph Comeille Eugène DE BONINGE (3), reder, boekhouder ter visserij, rechter in de Handelsrechtbank en lid van de Gemeenteraad (1842; 1851-1855 en 1872). Door het overlijden van Carolus SERRUYS op 22 februari 1854 bieden de 7 SERRUYS-erfgenamen, allen wonende in Rotterdam, het eigendom Kaaistraat 2 te koop aan. DE BONINGE en zijn vrouw Rosa Clementina CARON twijfelen niet lang. Notaris Felix VANCAILLIE schrijft in de koopakte van 27 juli 1854 de ronde som van 21.000 fr.

Het katholiek-liberaal gemeenteraadslid krijgt een tweede kans aangeboden. Het huis ernaast, toen Kaaistraat 3, wordt door de 5 erfgenamen van de eigenaar, Pierre Jean François ROELANTS, verkocht. Prijs: 25.000 fr. (akte 28 juni 1860).

Op 26 augustus 1871 wordt dit huis, ondertussen Kaaistraat 6 genummerd, door Joseph DE BONINGE en zijn 5 kinderen - moeder Rosa was overleden op 22 mei 1863 - voor 43.000 fr. verkocht aan het echtpaar Camille Jules VANDERMEERSCH (4) - Louise VANCAILLIE (5). Een familie-verhaal VANCAILLIE kan beginnen...

Na de dood van haar man, een wijnhandelaar, komt Louise VANCAILLIE op 17 december 1926 te overlijden. Haar enige dochter, Thérèse VANDERMEERSCH (6), weduwe van Eugène SCHOTTEY (7) is de enige erfgename. Ze verpacht (8) het huis tot 1948, wanneer het gehele pand geschonken wordt (in feite op lijfrente verkocht) aan Thérèse DURIEZ (9), echtgenote van Emile

De Kaaistraat ± 1950.

Van links naar rechts: nr. 2 Huis BREEMERSCH – nr. 4 Fruithandel SANDERS - nr. 6 Huis van de familie VAN CAILLIE – nr. 8 Bank Crédit Hypothécaire Anversois

VAN CAILLIE(10), kandidaat-notaris, werkzaam bij zijn broer, de notaris François VAN CAILLIE(11).

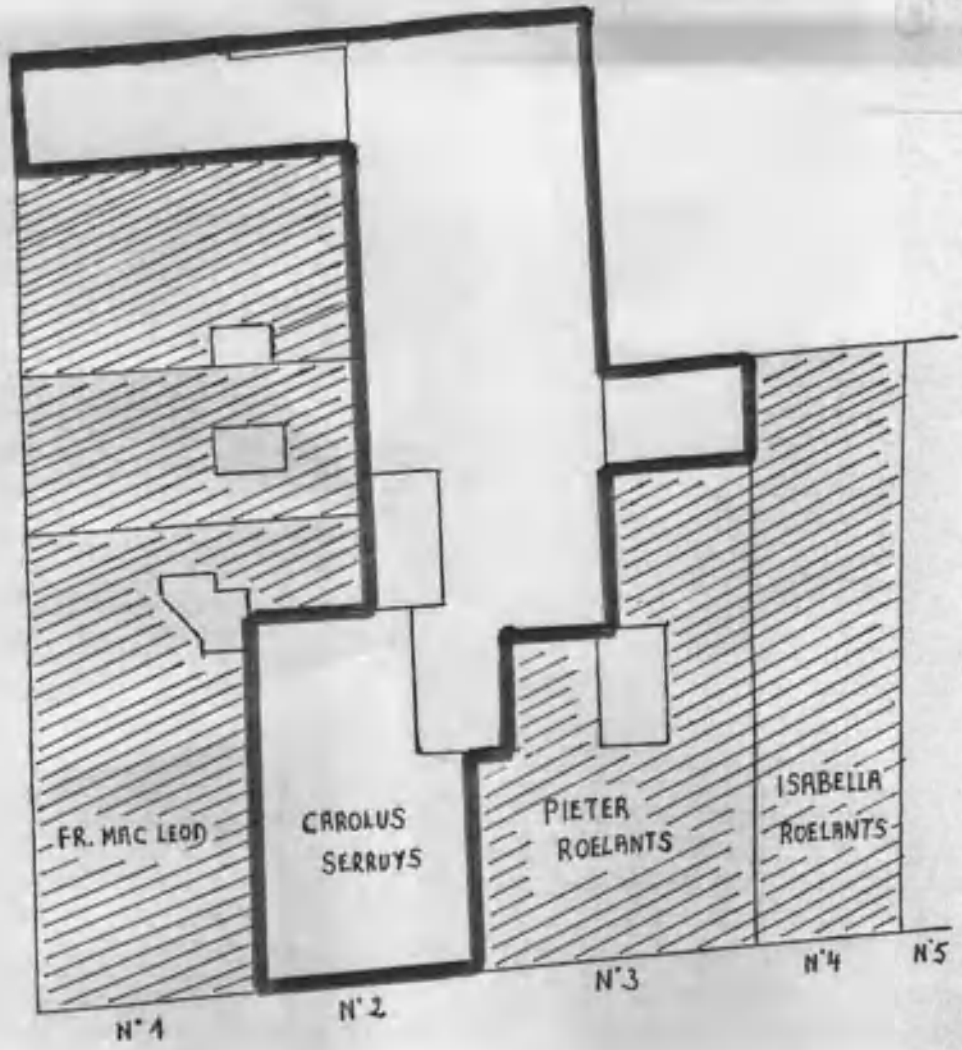
Deze française zal een deel van deze schenking, namelijk Dwarsstraat 3, verkopen aan Albert TRAENS en zijn echtgenote DEWISPELAERE voor de totale som van 270.000 fr. (12).

In 1948 worden er, onder toezicht van architect Oscar DEREERE uit de Koningstraat, grootse verbouwingswerken uitgevoerd aan de Kaaistraat 6. Voor 8 kinderen en hun ouders is dit wel een noodzaak. Aannemer F. CYS uit de Duivenhokstraat 20 heeft werk voor bijna 2 jaar. Hij breekt af, bouwt op, gebruikt dubbel glas en gewapend beton, herstelt vakkundig de marmeren schouwen, herlegt de oude plankenvloer, plaatst majolica-tegels... alles wat het interieur van een statig herenhuis vraagt.

Op 4 december 1976 schenken Emile VANCAILLIE en zijn echtgenote Thérèse DURIEZ hun vermogen aan hun 8 kinderen die onderling en bij dezelfde akte (notaris P. LAMBEIN) afstand doen van hun deel in het eigendom tegen vergoeding.

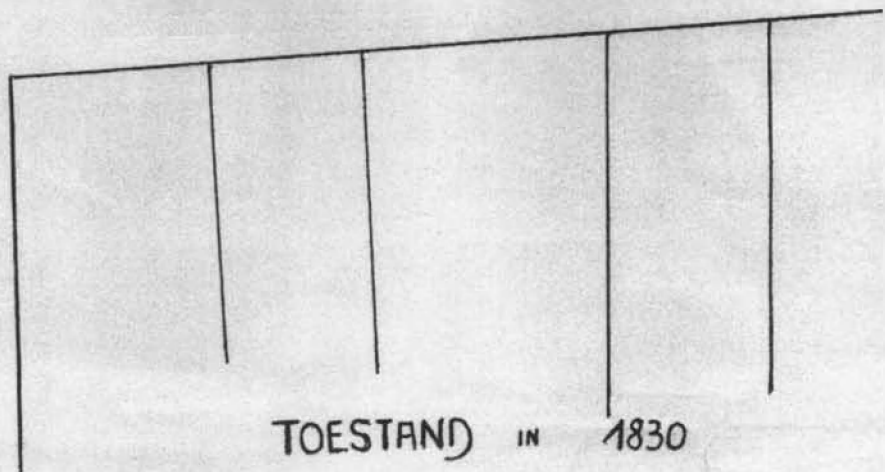
Rond de eeuwwisseling wordt Kaaistraat 6 afgebroken en verrijst er een grote residentie (nrs. 6-8-10) waar notaris C. POLFLIET in 2003 zijn studie heeft (nr. 8), nadat hij gedurende de nieuwbouw tijdelijk verbleef in de leegstaande kantoren van de Nationale Bank van België, Kaaistraat 35.

KORTE
KRULSTRAETE

KAEYSTRÆT

WITTE
NONNENSTRÆT

TOESTAND IN 1830

- (1) Met dank aan de h. A. VAN CAILLIE.
- (2) Bedoeld wordt de Korte Krulstraat die in 1858 gewijzigd werd in de huidige Dwarsstraat.
- (3) °Oostende, 24-09-1812.
+Oostende, 13-06-1886.
- (4) °Oostende, 15-05-1840.
+Oostende, 06-02-1884.
- (5) °Oostende, 24-09-1845.
+Oostende, 17-12-1926.
- (6) °Oostende, 31-10-1872
+Oostende, 17-11-1964
- (7) °Menen, 18-03-1866
+Oostende, 02-02-1912.
Eerst notaris in Woumen, daarna wijnhandelaar in Oostende.
- (8) Onder andere aan buurman SANDERS (Kaaistraat 4) wiens vrouw O. SORREYN als zaakvoerster voor de "PVBA Sanders en Cie" optreedt. De bestemming is enkel "...ten dienste van verkoop-, stapel- en bewaringsplaats van groenten en fruit" (akte 21-02-1945).
- (9) °Bourbourg/Campagne (FR), 27-02-1897.
+Oostende, 18-01-1981.
- (10) °Oostende, 29-05-1891.
+Oostende, 04-04-1979.
Zijn vader, Emile Joseph VAN CAILLIE (1838-1914) was notaris op de Oostendse Groentemarkt.
- (11) °Oostende, 19-02-1878.
+Gistel, 23-03-1950
Hij was de vader van de Oostendse Schepen voor Urbanisatie en Toerisme en notaris François VAN CAILLIE, die zijn kantoor had in de Capucijnenstraat 6.
- (12) In de akte van 5 november 1958 is sprake van een huis met achteraan een pakhuis met erboven een zolder.

INDEX PLATE 1971-2003

"De Plate" publiceert binnenkort een inhoudstafel op de jaren 1971 t/m 2003

Deze bevat:- een inhoudstafel, alfabetisch op auteursnaam

- een overzicht van de fotobladzijden en illustraties
- een overzicht van de boekbesprekingen
- een overzicht van de vragen
- een overzicht van de errata

De inhoudstafel bevat 50 bladzijden en werd samengesteld door onze conservator, dhr. Norbert Hostyn.

Teneinde onnodige kosten te vermijden wordt er gewerkt met voorintekening. Door € 10 te storten op rekening 380-0096662-24 van De Plate wordt een exemplaar voor U voorbehouden. Wij sluiten de voorintekening af eind oktober.

Later verschijnt een 2^e deel met een:

- index op de persoonsnamen
- index op de trefwoorden
- index op de Oostendse straatnamen
- index op de Oostendse verenigingen

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE (deel 18) JAAR 1946: ZAL DE WIELERCLUB OVERLEVEN?

door Michel CAPON

WIELERBAAN OOSTENDE

Oorlogsomstandigheden hadden de wielersbaan in een troosteloze puinhoop herschapen waardoor afbraak onvermijdelijk was. Tot dan was de familie VAN BELLEGHEM (Remi & zusters) eigenaar en concessionaris van de velodroom op de gronden van de stad Oostende. Diezelfde familie baatte, te samen met de Velo Club De Zeemeeuw, tot aan Wereldoorlog II de Oostendse wielersbaan uit.

Er was een verlangen om de velodroom te heropbouwen. De voorziene oorlogsschade bleek voor de familie VAN BELLEGHEM onvoldoende om de piste terug op te bouwen (1). Remi wilde nog wel, maar zijn zusters-aandeelhouders stonden negatief tegenover zijn verlangen. Ze zagen in dat de nieuwe baan onmogelijk door hen te delgen was. Met het stadsbestuur werd een gentlemen's agreement afgesloten. Zo kon worden uitgezien naar een nieuwe geldschieder. Einde 1945 nam Oscar EYLAND (2) het initiatief in handen en begon met persoonlijk kapitaal de heropbouw.

Op 16 januari 1946 werd een nieuwe wielersclub Ostend Stadion Velo Club opgericht (1), die o.a. moest helpen instaan voor de uitbating van de heropgebouwde velodroom. De grondleggers waren Nestor VERSTRAETE (3), uitbater van het Hôtel Central op de hoek van het Wapenplein/Brabantstraat 2, Oostende en Pierre MALDEGHEM (4), spelbediende in de Kursaal van Oostende.

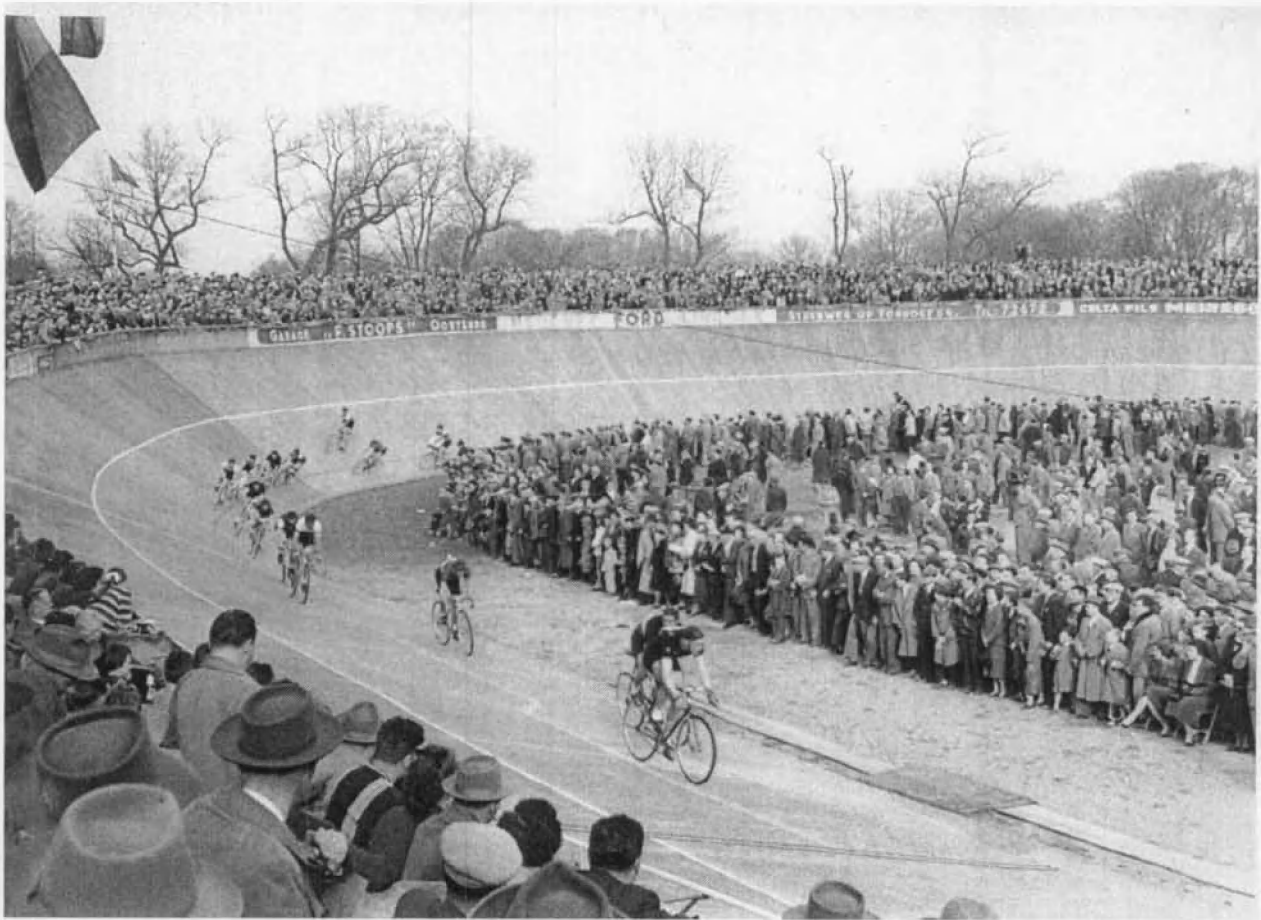
EINDE VELO CLUB DE ZEEMEEUW?

Veel renners zagen binnen de nieuwe wielersclub Ostend Stadion hun broodwinning liggen, waardoor De Zeemeeuw het niet onder de markt kreeg. Het bericht liep in de stad dat De Zeemeeuw opgedoekt zou worden.

“Het Kustblad” van 3 februari 1946 berichtte hierover als volgt :

‘Geruchten doen de ronde dat de Velo Club De Zeemeeuw zou ontbonden zijn. Langs dezen weg doen wij, bestuur en leden van dezen wielersclub, het publiek en sportliefhebbers opmerken dat, zooals immer, de Velo Club De Zeemeeuw rotsvast zijn plaats aan het wielersfirmament behoudt. De Velo club De Zeemeeuw, reeds bestaande sedert 1922, is stevig genoeg gevestigd om niet in een hand omdraai vernietigd te worden, en de lange jaren ervaring staan borg voor de komende prestaties van deze alomgekende wielervereeniging, waarvan het bestuur samengesteld is uit ex-renners en verzorgers, allen all round sportsmen, met aan het hoofd voorzitter Remi VAN BELLEGHEM, algemeen sportafgevaardigde van den B.W.B. (Belgische Wielrijders Bond, cm) en lid van het Middencomité. De kleuren van den club zullen dit jaar verdedigd worden door 3 beroepsrenners, 2 onafhankelijken, 5 juniors, 6 beginnelingen en 2 liefhebbers, terwijl andere bottende krachten reeds hun toestemming gaven, want de Velo Club De Zeemeeuw is en blijft de opleidingsschool voor jeugdige pedaalriders welke geroepen zijn eens den naam en faam der wielervereeniging hoog te houden.

Het bestuur van de Velo Club De Zeemeeuw stelt zich ook bereidwillig ter beschikking der sportliefhebbers en kandidateninrichters nopens koersinrichtingen, lidkaarten B.W.B, en alles wat de wielersport aanbelangt. Daartoe gelieve men zich te wenden tot het secretariaat, Pastoor Pypestraat 2 Oostende.’

Sfeerbeeld van een velodroommeeting in het jaar 1946

Hôtel Central, hoek Wapenplein/Brabantstraat. Gedurende het jaar 146 was Nestor VERSTAETE de uitbater

Velodrome Ostend-Stadion

Maandag 10 Juni te 14,30 u.

GROOTE SINKSENPRIJS

met steun van -HET VOLK-

BELGIE-FRANKRIJK SNELHEIDSPRIJS

JEF SCHERENS tegen LOUIS GERARDIN

Kampioen van België

Kampioen van Frankrijk

Groote GALAPLOEGKOERS

CAFFI - TEISSIERE (Fr.)

PAUL MAYE - Emiel IDEE (Fr.)

L. Gerardin - S. Maes

J. Scherens - Fel. Van Den Driessche

O. V. d. Meersschaut - Fr. Bonduel

E. Meulenberg - MASSON

Pros. Predomme - Hamelryckx

R. De Poorter - M. Ryckaert

O. Goethals - E. Allemeersch

Flander Janssens - M. Deschacht

A. Maubrancke - A. De Clerck

Ern. Thyssen - A. Van Simaey

Groote Prijs Ostend - Stadion

voor Liefhebbers (Omnium)

MET PLOEG

F. MARQUENNIE

Kampioen van België Liefhebbers

R. PAUWELS

Kampioen van België Omniaal

J. LAROYE

Kampioen van België Liefhebbers

JUL PLOYIE

De West Vlaamische Omniaal

Verhuizing der plaatsen: HOTEL CENTRAL, Wapenplaats
en CAFE VELODROME OSTENDSTADION

Afslag voor de leden B. W. B.

Onder de reglementen van den K. B. W. B.

Voor Sport
en Nieuws

HET VOLK

Verkleinde afdruk van de affiche van de wielerbijeenkomst op Pinkstermaandag 16 juni 1946.

De uitslagen waren:

- snelheidsprijs: Louis GERARDIN won van Jef SCHERENS.
- Omnium liefhebbers: J. LAROYE + F. MARQUENNIE wonnen. R. PAUWELS + H. VAN KERCKHOVE.
- Internationaal criterium: 1ste Emile IDEE.
- Ploegkoers: 1ste Oscar GOETHALS - Ernest ALLEMEERSCH.

De toenmalige secretaris Maurice FERIAER richtte een open brief naar De Zeewacht (5):

"Geruchten doen de ronde dat de Velo Club De Zeemeeuw zou ontbonden zijn. Langs dezen weg doen wij bestuur en leden, van deze wielclub, het publiek en sportliefhebbers opmerken, dat zooals immer de Velo Club De Zeemeeuw rotsvast zijn plaats aan het wielersfirmament behoudt. Namens Velo Club De Zeemeeuw, de secretaris Maurice FERIAER."

JEAN LAROYE BIJ OSTEND STADION OF DE ZEEMEEUW?

Ondertussen was Suzanne VERSTRAETE, dochter van Nestor VERSTRAETE, verliefd geworden op Jean LAROYE. Nestor was de grondlegger en de drijvende kracht achter de andere Oostendse veloclub: Ostend Stadion. Daardoor werden begin 1946 pogingen ondernomen om Jean lid te laten worden van de nieuwe veloclub, maar de deal ging niet door. Voor Jean zelf bleven de ontmoetingen met Suzanne eerder slippertjes (6).

Daarbij had vader Paul LAROYE zoon Jean diets gemaakt dat hij bij De Zeemeeuw moest blijven. Vader Paul was zelf vóór W.O.II, benevens actieve sympathisant, ook financieel steunder van de veloclub geweest.

Besluit : Jean is altijd lid gebleven van de Velo Club De Zeemeeuw (7).

POGING TOT VERHEFFING

De Zeemeeuw wilde zich volledig herpakken met het opnieuw inrichten van de wedstrijd Brussel-Oostende voor juniors (8). Het vertrek greep plaats aan het Café Sportwereld bij mevr. DELBECQUE Zerozostraat Brussel. Over een afstand van 135 km reden de coureurs van Brussel over Aalst, Gent, Eeklo, Brugge naar Oostende met de klassieke aankomst aan het lokaal "Hôtel de Bruges" Hazegras.

Spijtig genoeg boden er zich slechts 12 vertrekkers aan. Winnaar werd Noé POMMELAERE(9). Vorig jaar had Gaston DEWACHTER (10) gewonnen vóór Jean LAROYE.

Maar toch zou De Zeemeeuw opnieuw in de belangstelling komen. Hun icoon en gouden haantje Jean LAROYE zou opnieuw voor een stunt zorgen en de club heropkrikken.

1946 : JEAN LAROYE OPNIEUW KAMPIOEN VAN BELGIË

Op zondag 21 juli 1946 om 17 uur greep in de Oostendse velodroom de Belgische kampioenschappen snelheid en achtervolging van de categorieën Juniors - Liefhebbers - Onafhankelijken - Beroepsrenners plaats. Dit was een organisatie van de Ostend Stadion Velo Club. In de afdeling achtervolging Liefhebbers trad de Oostendse Zeemeeuwrenner Jean LAROYE aan. De wedstrijden gingen over 4 km.

Uitslagen (11): halve finales:

1e reeks: VAN KERCKHOVE wint met 100 m. van GYSELINCK, de 4 km in 4' 40".

2e reeks: Jean LAROYE wint met 35 m. van ADAMS, de 4 km in 4' 43" 2/5.

Finale : Jean LAROYE wint met 10 m. van VAN KERCKHOVE, de 4 km in 4' 36' 2/5.

Van bij de start neemt Jean de leiding en zal deze niet meer afstaan.

Commentaar van de reporter van De Zeewacht (11):

' Zoals wij het voorzagen - en we stonden omzeggens gansch alleen met ons gedacht ten opzichte der binnenlandsche pers - werd Jan LAROYE kampioen van België bij de liefhebbers in

achtervolging. Zeggen we aanstonds: oververdiend. Reeds in de halve finale bewees Jan niet de volle maat te moeten geven om er een nochtans niet te onderschatten ADAMS onder te houden. Meesterschap dat hij ook tegen VAN KERCKHOVE tentoonspreidde. Als eenige Oostendenaar, bezorgde Jan, onze stad een titel van België. Kampioen der juniors. Kampioen der liefhebbers! Zou Jan een zwak hebben voor het 'zwart-geel-rood'. Proficiat Jan. '

De maand nadien werd Jean LAROYE opgenomen in de selectie van de Belgische ploeg voor het wereldkampioenschap dat plaats greep in Zürich (Zwitserland).

Henri 'Kwik' VAN KERCKHOVE (°1926 Brussel +1999 Kessel-Lo) was datzelfde jaar (1946) kampioen van België bij de liefhebbers op de weg geworden en nadien, einde augustus, derde in het wereldkampioenschap op de weg te Zürich. Het toont nogmaals aan hoe sterk Jean LAROYE op 21 juli 1946 voor de dag kwam.

ZANZI (12)

Het bestuur van De Zeemeeuw bleef niet bij de pakken zitten en trok voluit de kaart van het gewone volksgebeuren.

Begin november 1946 (13) werd een grote wedstrijd op de teerlingbak in het lokaal "Hôtel de Bruges" op het Hazegras ingericht. De prijzen waren:

- Voor het hoogste getal : Een zwijntje (30 kg), een kieken, een kieken en een konijn.
- Voor het getal 21 : een haas en een onbekende prijs.
- Voor het laagste getal : een kieken, een konijn, 1 kg gekapt vlees en 1 kg vlees.

Er waren 3.000 series, 5 Fr voor 2 series, te verspelen op alle uren van de dag. Deze competitie greep plaats van 2 t.e.m. 11 november; en toezicht was verzekerd.

Het plaatselijke weekblad "Het Kustblad" (14) gaf volgende wenk:

' Alle wielerliefhebbers, en inzonderheid die de V.C. De Zeemeeuw genegen zijn, zullen niet nalaten even bij den sportvriend ANDRIES binnen te wippen en er hun geluk eens te beproeven. '

Na het eindgebeuren en bij de uiteindelijke uitreiking van de hoofdprijs, zijnde het zwijntje, werd het volgend ludiek lied door de vele aanwezige sympathisanten aangeheven:

" Vannestes zwijntje is dood
J'is dood voor heel zijn leven
en over een groot eure was hij nog in leven. "

Dit spel en andere acties waren een middel om de clubkas te spijzigen.

SLOT VAN HET MOEILIJKE JAAR DES HEREN 1946

Begin december 1946 werd in het lokaal de algemene vergadering gehouden (15) waarbij een eindbeschouwing gemaakt werd van het moeilijke voorbije jaar :

"Voorzitter VAN BELLEGHEM opent de vergadering en na de aanwezigen welkom te hebben geheeten zegt spreker, dat de club een moeilijk jaar achter de rug heeft. Door het ontstaan eener nieuwe veloclub diende er hard te worden gewerkt om zich tegen de aantijgingen te verzetten. Tenslotte wist De Zeemeeuw het hoofd boven water te houden.'

Secretaris Maurice FERIAER vervolgde : ' De club telt thans een 500-tal leden. Het batig saldo in de kas bedraagt 2.359 Fr".

NAWOORD

Het dient gezegd dat voorzitter Remi VAN BELLEGHEM samen met zijn ijverige secretaris Maurice FERIAER het Zeemeeuwschip in deze woelige storm en onweer in de vaart heeft kunnen houden.

VERWIJZINGEN

- (1) Michel Capon, Ostend Stadion Velo Club, in De Plate, febr. 2001 blz. 54.
- (2) Oscar EILAND : ° Oostende 14/12/1883, ex-reder, Lijndraaierstraat 44 Oostende.
- (3) Nestor VERSTRAETE : ° Poperinge 15/03/1899.
- (4) Pierre MALDEGHEM : ° Vlissingen 26/11/1908, Prinsenlaan 80 Oostende.
- (5) Z.W. (De Zeewacht) 8/2/1946.
- (6) Mededeling Jean LAROYE 12/03/2007.
- (7) Mededeling Maurice FERIAER, toenmalig secretaris, 27/3/2007.
- (8) Z.W. 21/6/1946.
- (9) Noé POMMELAERE : ° Waregem 1927. Prof in 1950-51.
- (10) Gaston DEWACHTER : ° Schelle 1926. Het jaar voordien, 1945, was hij 2e geworden in het kampioenschap van België voor junioren na de winnaar Jean LAROYE (zie: De Plate, maart 2007, blz. 77 - deel 16). Beroepsrenner van 1947 tot 1956.
- (11) Z.W. 26/7/1946.
- (12) Zanzi : kansspel met 5 teerlingen. Zanzi is een worp met 3 gelijke dobbelstenen.
- (13) Z.W. 1/11/1946.
- (14) K.B. 3/11/1946.
- (15) Z.W. 8/12/1946.

Verder : persoonlijk archief.

TENTOONSTELLING JAN DREESEN (1925-1997)

Voor het ogenblik, en dit tot eind 2007, loopt in ons museum een kleine tentoonstelling over Jan Dreesen., die 10 jaar geleden overleed.

Deze tentoonstelling is een hulde aan de man die van 1974 tot aan zijn dood secretaris en stuwende kracht was van onze Heemkring.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt

*Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner*

**COCK
CAMERA
SERVICE**

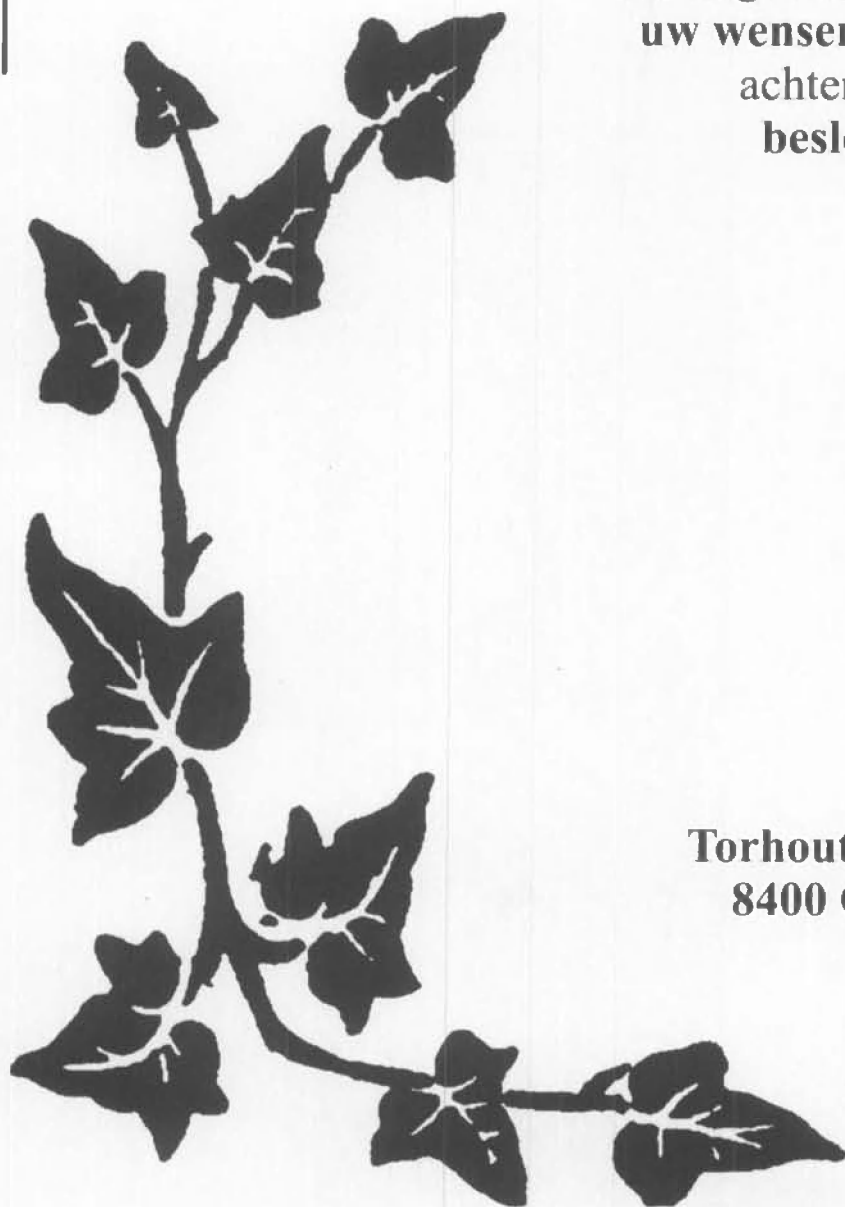
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

*Waar kwaliteit nog
vakmanschap is*

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

OKTOBER 2007

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 10

MAAND oktober 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 184: **R. WEISE:** Oostendse helden en heldinnen anno 1851-1859.

blz. 198: **R. De CLERCK:** "Den verpestenden stanken" in Oostende 1880-1930. Deel 2 en slot.

blz. 204: **Y. DINGENS:** Een weetje over de bibliotheek..

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Johan VAN ROOSE, Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg (wnd).

Schreven in dit nummer:

Rudy WEISE: Voorhavenlaan 1/14, 8400 Oostende

Rudy DE CLERCK: Violierenlaan 42, 8400 Oostende.

Yves DINGENS: Leopold II laan 6, 8400 Oostende

OKTOBER ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende voordracht op

Donderdag 25 oktober om 14.30 uur en 20.00 uur

In de conferentieaal van de V.V.F., Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende

Onderwerp: **OOSTENDE VERANDERT**

Diapresentatie door dhr. **Valère PRINZIE**

“Oostende vernieuwt” is de veel gehoorde slogan in de Stad aan Zee.

Dat er in Oostende veel verandert merkt je als je door de straten loopt. Valère Prinzie trok op avontuur en legde de afbraak en de nieuwbouw vast op dia's en confronteert ze met zijn beeldmateriaal van vroeger, maar ook met prentkaarten uit lang vervlogen dagen.

Wat is er verdwenen en wat is er voor in de plaats gekomen? Het is vernieuwd maar is het wel verbeterd?

Wij weten van vorige fotoprojecten “Kiek kiek Oostende”, “Oostendse gebouwen anders gezien” en “De Sint Petrus- en Pauluskerk in confrontatie” dat Valère de realiteit op zijn eigen manier vastlegt, wat soms verrassende beelden oplevert.

De diavoorstelling wordt om 14.30 uur en om 20.00 uur getoond, aan U de keus.

Zoals steeds is de toegang gratis voor de leden en de niet-leden.

Men zegge het voort.

AANVULLEND OP DEZE DIAVOORSTELLING LOOPT TOT 04 NOVEMBER IN ONS MUSEUM, OP DE EERSTE VERDIEPING, IN DE JACOBUS BAUWENSZAAL, DE TENTOONSTELLING “OOSTENDE VERANDERT”, MET FOTO'S VAN VALÈRE PRINZIE

door Rudolf WEISE

Een woord vooraf

In het verleden kende Oostende onder zijn bevolking, burgers, militairen en zeelui, mannen en vrouwen die wegens daden van uitzonderlijke moed, toewijding of menslievendheid door de regering beloond werden met een eervolle vermelding of een medaille. In bepaalde omstandigheden werden deze beloningen ook uitgereikt samen met een geldelijke vergoeding. Soms kregen de gelauwerden alleen een geldelijke vergoeding.

Deze beloningen werden toegekend bij koninklijk besluit en vermeld in het Staatsblad, officiële publicatie, dat in die tijd uitsluitend verscheen in de Franse taal gezien het taalregiem in België toen uitsluitend Franstalig was.

De laagste vorm van beloning was de geldelijke vergoeding, gevolgd door de eervolle vermelding (*Mention honorable*). De medailles werden toegekend in drie categorieën waarvan de gouden de hoogste was:

- Goud (Or).
- Verguld zilver (*Vermeil*).
- Zilver (Argent-AG).

Het valt op dat bij de toekenning van deze beloningen, alhoewel niet officieel bepaald, werd rekening gehouden met de status van de betrokkenen. Zo kreeg bvb. een maatschappelijk hoog geplaatste voor eenzelfde feit, vlugger een gouden medaille dan een gewone burger.

De lijsten van hendien in aanmerking kwamen voor dergelijke beloningen werden gepubliceerd per provincie. Ten behoeve van onze lezers maakten we hieruit voor de jaren 1851 t/m 1859 een selectie van Oostendse helden en heldinnen en vertaalden we de '*Analyse des faits*' in het Nederlands.

Legende: MB = *Moniteur Belge*.
AR = *Arrêté Royal*.

Onze helden en heldinnen**1851**

182 MB. Page 2651 AR. 15 sep 1851.

Verstraeten Thomas Jacques, matelot à bord du bateau-poste, Ostende, AG. Ostende: Quoique sachant à peine nager, il n'a pas hésité, le 5 mai 1850, à se jeter tout habillé dans le port pour sauver la vie à deux porte-faix qui y étaient tombés. Il y avait plus de 3 mètres d'eau.

Vertaling: Niettegenstaande hij nauwelijks kan zwemmen, aarzelde hij niet op 5 mei 1850, zich volledig gekleed in de haven te werpen om het leven te redden van twee pakjesdragers die er ingevallen waren. Er was meer dan drie meter water.

183 MB. Page 2651 AR. 15 sep 1851.

Flitser Paul, patron pêcheur, Ostende, AG. Ostende:

Un pêcheur ivre était tombé dans le port le 16 février 1851, l'eau mesurait plus de 3 mètres. Sans réfléchir au danger, Flitser, qui sait à peine nager, se précipite dans l'eau, le saisit au moment

où il allait disparaître sous les chaloupes amarrées au quai et le maintient au-dessus, en attendant les secours que l'on dirige vers eux.

Vertaling: Een dronken visser was op 16 februari 1851 in de haven gevallen. Het water mat meer dan drie meter. Zonder rekening te houden met het gevaar, werpt Flitser, die nauwelijks kan zwemmen zich te water, grijpt hem op het ogenblik dat hij zou verdwijnen onder aan de kaai afgemeerde sloepen en houdt hem boven water in afwachting van de opdagende hulp.

184 MB. Page 2651 AR. 15 sep 1851.

Verburgh Jean, pêcheur, Ostende.

Verburgh Pierre, pêcheur, Ostende.

Bly Jean, pêcheur, Ostende.

Samain Pierre, pêcheur, Ostende.

De Rycke Paul, pêcheur, Ostende.

Verburgh Bernard, mousse, Ostende. 200 fr. (a repartir entre l'équipage). En mer:

La chaloupe Marie-Christine, du port d'Ostende, était partie pour la grande pêche: le 25 mai 1851, une voie d'eau se déclare. Les pompes sont insuffisantes et les hommes exténués de fatigue. Le navire va couler. Le Noordstar aperçoit les signaux de détresse, aborde la chaloupe en danger, et nonobstant le gros temps qui rend l'entreprise très-périlleuse recueille l'équipage à son bord et le ramène à Ostende. Le Noordstar a dû renoncer à sa pêche.

Vertaling: De vissersboot Marie-Christine uit Oostende, was vertrokken op kabeljauwvangst. Op 25 mei 1851 vertoont ze een lek. De pompen werken onvoldoende et de bemanning is uitgeput van vermoeidheid. Het schip zal zinken. De Noordstar vangt de noodsignalen op, entert de in gevaar verkerende boot, en niettegenstaande het slechte weer die de onderneming erg gevaarlijk maakt neemt ze zijn bemanning aan boord en brengt ze terug naar Oostende. De Noordstar moest daarbij afzien van zijn visvangst.

206 MB. Page 2653 AR. 15 sep 1851.

Verkeyn Pierre, matelot à bord du navire vapeur 'Le chemin de fer belge', Ostende, AG. Ostende:

Le 18 mars 1851, un enfant tombe dans le port au quai des bateaux à vapeur. Verkeyn s'élance à son secours et au péril de ses jours parvient à le sauver. Déjà il s'est distingué dans une circonstance semblable.

Vertaling: Op 18 maart 1851 valt een kind in de haven ter hoogte van de kaai van de stoomboten. Verkeyn schiet ter hulp en slaagt er in op gevaar van zijn leven hem te redden. Hij heeft zich reeds onderscheiden in een gelijkaardige omstandigheid.

1852

085 MB. Page 2943 AR. 15 sep 1852.

De Vos Pierre François, matelot à bord de la malle belge, Ostende, AG.

Michiels François Joseph, matelot à bord de la malle belge, Ostende, AG. Ostende:

Ils se sont précipités tout habillés dans le chenal du port, le 28 août 1851, pour arracher à la mort un pilote tombé à l'eau par accident : ils auraient eux-mêmes perdu la vie, si l'on n'était venu à leur secours.

Vertaling: Ze wierpen zich gans gekleed in de havengeul op 28 augustus 1851 om een loods die per ongeluk in het water gevallen was van de dood te redden. Ze zouden zelf het leven verloren hebben, indien men hen niet ter hulp was gekomen.

096 MB. Page 2944 AR. 15 sep 1852.

Van Beveren Rosalie, veuve Vanloo, ouvrière, Ostende, 100 fr. Ostende:

Un incendie éclate le 17 septembre 1850 à Ostende. Il menaçait d'avoir les suites les plus graves. Les pompiers accoururent. L'un d'eux, Etienne Vanloo, déploya le plus grand courage, il resta sur le lieu du sinistre pendant plus de douze heures, et y contracta un refroidissement dont il est mort quelque temps après laissant sa veuve avec cinq enfants en bas âge.

Vertaling: Een brand breekt uit te Oostende op 17 september 1850 met dreigende, zeer zware gevolgen. De pompiers snellen toe. Eén van hen, Etienne Vanloo, vertoont de grootste moed. Hij blijft gedurende meer dan twaalf uren op de plaats van de ramp en loopt hierbij een verkoudheid op waaraan hij enige tijd later overlijdt. Hij laat een weduwe en vijf minderjarige kinderen na.

101 MB. Page 2945 AR. 15 sep 1852.

Witrock François, garde du phare, Ostende, Vermeil.

De Moor François, garde du phare, Ostende, Vermeil.

Van Hee François, canotier, Ostende, Vermeil.

Vanden Bussche Henri, canotier, Ostende, Vermeil. Ostende:

Une chaloupe de pêche, poussée par un terrible ouragan, s'était échouée près du port, le 21 novembre 1851; la nuit était obscure et l'équipage allait inévitablement trouver la mort dans les flots.

Sans tenir compte du danger auquel ils s'exposent les quatre citoyens désignés ci-contre, luttant contre la violence des vents et d'une mer en furie, sont parvenus à sauver tous les naufragés.

Vertaling: Een vissersloep, door een verschrikkelijke orkaan voortgestuwd, was gestrand bij de haven op 21 november 1851. De nacht was donker en de bemanning zou onvermijdelijk de dood vinden in de golven. Zonder rekening te houden met het gevaar waaraan ze zich blootstellen, hebben de vier hiervoor vermelde burgers, strijdend tegen de heftige wind en een ontketende zee, alle drenkelingen kunnen redden.

109 MB. Page 2945 AR. 15 sep 1852.

Devos Constant Edouard, pêcheur, Ostende, Vermeil. Ostende:

Un enfant tombe, le 6 juillet 1852, dans le canal de Bruges à Ostende, très-profond à cet endroit. Devos, qui ne sait pas nager, se jette à l'eau tout habillé, saisit l'enfant d'une main, mais disparaît bientôt avec lui; enfin par un effort suprême, il revient à la surface de l'eau, saisit une perche qui lui est tendue et échappe à la mort ainsi que l'enfant.

Vertaling: Een kind valt op 6 juli 1852 in het kanaal Brugge-Oostende, dat op deze plaats zeer diep is. Devos, die niet kan zwemmen, werpt zich gans gekleed te water, grijpt het kind met een hand, maar verdwijnt weldra met hem. Eindelijk, door een uiterste krachtinspanning komt hij terug boven water, grijpt een lange stok die hem wordt aangereikt en ontsnapt samen met het kind aan de dood.

112 MB. Page 2945 AR. 15 sep 1852.

Gaillaert Louis, employé des accises, Ostende, AG. Ostende:

Un enfant était entraîné vers la pleine mer par la force du courant, le 21 avril 1852. Gaillaert se jette dans les flots et, au risque de perdre la vie, parvient à le ramener sur la digue.

Vertaling: Een kind werd op 21 april 1852 door de stroming naar zee getrokken. Gaillaert, werpt zich op gevaar van zijn leven in de golven, en slaagt er in hem terug op de dijk te brengen.

057 MB. Page 3300 AR. 15 sep 1853.

Goormachtig Pierre, charpentier de navires, Ostende, **AG**. Ostende:

Il a sauvé, au péril de ses jours, la vie d'un enfant tombé, le 26 juillet 1853, dans le bassin du commerce.

Vertaling: Hij redde op gevaar van zijn leven een kind dat op 26 juli 1853 in het handelsdok gevallen was.

058 MB. Page 3300 AR. 15 sep 1853.

Bauwens Philippe, capitaine de navire, Ostende, **AG**. Ostende:

Même fait, le 4 avril 1851.

Vertaling: Identiek feit, de 4e april 1851.

059 MB. Page 3300 AR. 15 sep 1853.

Bastien François, patron pêcheur, Ostende, **200 fr.** (a repartir entre l'équipage).

Bens François, pêcheur, Ostende.

Bens Charles, pêcheur, Ostende.

Lauwereins Paul, pêcheur, Ostende.

Burke Désiré, pêcheur, Ostende.

Vanderheyde François, pêcheur, Ostende.

Vanderheyde Joseph, pêcheur, Ostende. En mer:

Un navire norvégien, ballotté par la tempête, avait arboré le pavillon de détresse, le 16 septembre 1852. La mer était houleuse, le navire faisait eau et allait à la dérive. Les pêcheurs désignés ci-contre, après quatre heures d'un travail opiniâtre, parvinrent à l'aborder et à sauver les cinq hommes dont se composait l'équipage, qui était exténué de faim et de fatigue.

Vertaling: Een Noors vaartuig, heen en weer geslingerd door de storm op 16 september 1852, had de noodvlag gehesen. De zee stond hol, het schip maakte water en dreef af. De vissers hiervoor vermeld slaagden er in, na vier uur hardnekkig werk, het schip te enteren en de vijf opvarende bemanningsleden, uitgeput door honger en vermoeidheid, te redden.

069 MB. Page 3300 AR. 15 sep 1853.

Lejeune Jacques, ouvrier baigneur, Ostende, **AG**. Ostende:

Le 24 août 1852, deux dames s'étant trop avancées dans la mer étaient entraînées par le courant et auraient infailliblement péri si Lejeune n'était venu à leur secours. Ce courageux baigneur a couru les plus grands dangers, en accomplissant cet acte d'humanité.

Vertaling: Op 24 augustus 1852, waagden twee dames zich te ver in zee en werden door de stroming meegetrokken. Ze zouden zeker omgekomen zijn indien Lejeune hen niet ter hulp was gekomen. Deze moedige bader liep de grootste gevaren bij het vervullen van deze daad van menslievendheid.

070 MB. Page 3300 AR. 15 sep 1853.

Laforce Jacques, patron pêcheur, Ostende, Vermeil.

Lemeire Henri, pêcheur, Ostende, Vermeil.

Devos Pierre, pêcheur, Ostende, **20 fr.**

Burcke Henri, pêcheur, Ostende, **20 fr.**

Burcke Désiré, pêcheur, Ostende, **20 fr.** Ostende:

Le 9 octobre 1852, au moment de l'arrivée de la malle belge, une foule nombreuse s'était rendue au débarcadère pour assister au débarquement de LL. AA. RR. Le duc de Brabant, le Comte de Flandre et la princesse Charlotte, lorsque tout à coup le plancher fléchit, et quarante à cinquante personnes sont précipitées dans la mer. Les cinq personnes désignées ci-contre ont couru les plus grands dangers en portant des secours aux victimes de cet accident.

Vertaling: Op 9 oktober 1852, op het ogenblik van de aankomst van de Belgische mailboot was een menigte bij de onschepingsteiger samengekomen om tegenwoordig te zijn bij de aankomst van hunne koninklijke hoogheden, de hertog van Brabant, de graaf van Vlaanderen en prinses Charlotte, wanneer plots de vloer begaf, waarbij veertig à vijftig personen in het water vielen. De vijf personen hiervoor vermeld liepen de grootste gevaren bij de hulpverlening aan de slachtoffers van dit ongeval.

076 MB. Page 3301 AR. 15 sep 1853.

De Breyne Pierre, rentier, Ostende, Vermeil. Ostende:

Le 22 mars 1853, une femme placée dans une barque, pêchait devant les portes de l'écluse; tout à coup la vanne est ouverte, le bateau emporté par le courant, et la femme précipitée à la mer. Elle allait périr quand De Breyne s'est laissé glisser le long du talus, et, en exposant sa propre vie, est parvenu à sauver celle de cette femme.

Vertaling: Op 22 maart 1853 viste een vrouw in een roeiboort vóór de sluisdeuren. Plots werd de sluisdeur geopend, de roeiboort meegetrokken door de stroming en de vrouw in 't water geworpen. Zij zou omgekomen zijn wanneer De Breyne zich langs de dijk laat glijden en op gevaar van zijn eigen leven er in slaagt het leven van de vrouw te redden.

079 MB. Page 3301 AR. 15 sep 1853.

Lambert, chauffeur à bord du vapeur de l'Etat 'La Topaze', Ostende, AG. Ostende:

Un de ses camarades étant tombé à l'eau le 16 décembre 1852, Lambert s'est précipité à son secours et l'a soutenu jusqu'au moment où on est venu les prendre dans un canot.

Vertaling: Eén van zijn vrienden was in het water gevallen op 16 december 1852. Lambert haastte zich hem hulp te bieden en heeft hem ondersteund tot op het moment dat men beiden kwam ophalen met een reddingsloep.

085 MB. Page 3302 AR. 15 sep 1853.

Masseleyn Jean, garde fanal, Ostende, Vermeil.

Masseleyn Jean, marin, Ostende, Vermeil. Ostende:

Le 25 avril 1853, une tempête affreuse rendait très-difficile l'entrée du port d'Ostende: une barque de pêche jetée contre l'estacade est mise en pièces; deux hommes de l'équipage perdent la vie, les deux autres sont sauvés par le dévouement courageux de Masseleyn père et fils, qui ont eux-mêmes couru les plus grands dangers en cette circonstance.

Vertaling: Op 25 april 1853 maakte een zware storm de toegang tot de haven van Oostende zeer moeilijk. Een vissersboot tegen het staketsel geworpen, slaat in stukken. Twee bemanningsleden verliezen het leven, de twee anderen worden gered door het moedige optreden van vader en zoon Masseleyn, die bij deze gelegenheid zelf de grootste gevaren liepen.

086 MB. Page 3302 AR. 15 sep 1853.

Laserre Jean, ouvrier lesteur, Ostende, AG. Ostende:

Il s'est jeté tout habillé, le 16 juin 1853, près des écluses du bassin du commerce, où l'eau mesure cinq mètres de profondeur, pour sauver un homme qui y était tombé.

Laserre a exposé ses jours en cette circonstance.

Vertaling: Op 16 juni 1853, wierp hij zich volledig gekleed te water bij de sluizen van het handelsdok waar het water vijf meter diep is, om een man te redden die in het water gevallen was. Laserre heeft bij deze gelegenheid zijn leven op het spel gezet.

1854

057 MB. Page 3228 AR. 10 sep 1854.

Van Houcke Jacques, batelier, Breedene, Vermeil. Ostende.

Le 28 août 1853, un enfant tombe dans le chenal du port; Van Houcke se lance à l'eau tout habillé, saisit l'enfant au moment où il va disparaître et le ramène à terre. Le courant rendait le sauvetage dangereux.

Van Houcke s'est aussi exposé à perdre la vie le 24 décembre 1853, en portant du secours au bateau de pêche n° 9, dont l'équipage allait périr.

Vertaling: Op 28 augustus valt een kind in de havengeul. Van Houcke werpt zich gans gekleed in het water, grijpt het kind op het ogenblik dat het zal verdwijnen en brengt het aan wal. De stroming maakte de redding gevaarlijk. Van Houcke waagde ook zijn leven op 24 december 1853 toen hij hulp bood aan vissersloep nr.9, waarvan de bemanning zou omkomen.

060 MB. Page 3228 AR. 10 sep 1854.

Derouck Arnold, ouvrier, Ostende, AG. Ostende:

Un enfant était tombé, le 8 septembre 1853, dans les fossés des fortifications, et y aurait infailliblement péri, si, sans consulter le danger, Derouck ne s'était jeté à l'eau pour l'en retirer.

Vertaling: Op 8 september 1853 was een kind in de vestinggracht gevallen. Het zou er ontegensprekelijk omgekomen zijn, indien, zonder rekening te houden met het gevaar, Derouck zich niet in het water had geworpen om hem er uit te halen.

065 MB. Page 3228 AR. 10 sep 1854.

Coppejans Auguste, ouvrier charpentier, Ostende, 12 fr. Bruges:

Il a retiré d'un fossé profond de plus de deux mètres un homme qui allait périr le 1er août 1853.

Vertaling: Op 1 augustus 1853 haalde hij uit een gracht van meer dan twee meter diep een man die zou omkomen.

068 MB. Page 3228 AR. 10 sep 1854.

Vandenbroeke Jean, inspecteur du pilotage, Ostende, Mention honorable.

Letooy Jacques, pilote, Ostende, AG.

Van Houcke François, canotier, Ostende, AG.

Van Houcke Louis, canotier, Breedene, AG. Ostende:

Le 24 décembre 1853, le bateau de pêche, n° 9, manque l'entrée du port et se jette à la côte; malgré la violence de la mer, les personnes mentionnées ci-contre s'élancent dans un canot et après des efforts inouïs sauvent l'équipage composé de 6 hommes.

N.B. M. Vandenbroeke a obtenu pour ce fait une médaille d'or du département des affaires étrangères.

Vertaling: Op 24 december 1853, mist vissersloep nr.9 de haveningang en strand. Niettegenstaande de geweldige zee, bemannen de personen hiervoor vermeld een reddingsloep, snellen ter hulp en redden na zware inspanningen de zeskoppige bemanning.

N.B. M. Vandenbroeke kreeg voor dit feit een gouden medaille van het departement van buitenlandse zaken.

070 MB. Page 3228 AR. 10 sep 1854.

Derre Dominique, trompette au 3e artillerie, Ostende, AG. Ostende:

Il a, au péril de sa vie, concouru à éteindre un incendie qui avait éclaté à Ostende le 23 janvier 1854, et qui menaçait de s'étendre à tout un quartier.

Vertaling : Hij heeft op 23 januari 1854 te Oostende op gevaar van zijn leven meegewerkt om een brand te blussen die zich dreigde uit te breiden tot een gans kwartier.

071 MB. Page 3228 AR. 10 sep 1854.

Verhaeghe Pierre, tambour au 7e d'infanterie, Ostende AG.

Goethals Adolphe, caporal au 7e d'infanterie, Ostende, AG.

Coucke Eugène, boulanger, Ostende, AG.

Morisons Eugène, capitaine de navire, Ostende, AG. Ostende:

Même fait.

Vertaling: Zelfde feit.

1855

058 MB. Page 3142 AR. 15 sep 1855.

Vuylsteke Antoine, ouvrier, Ostende, AG. Ostende :

Il a sauvé d'une mort certaine, le 11 août 1854, un enfant tombé dans le canal, très-profond à cet endroit.

Vertaling: Op 11 augustus 1854, redde hij een kind dat in het kanaal gevallen was van een zekere dood. Het kanaal is zeer diep op deze plaats.

060 MB. Page 3142 AR. 15 sep 1855.

Vercnocke Adolphe, garde-fanal, Ostende, AG. Ostende:

Il a sauvé d'une mort certaine, le 11 septembre 1854, un enfant tombé dans le canal, très-profond à cet endroit.

Vertaling: Op 11 september 1854, redde hij een kind dat in het kanaal gevallen was van een zekere dood. Het kanaal is zeer diep op deze plaats.

065 MB. Page 3143 AR. 15 sep 1855.

Sorel Pierre François, maître charpentier à bord de la malle-poste 'Topaze', Ostende, Vermeil. Ostende:

Le 7 juillet 1855, un enfant était tombé dans l'arrière-port à Ostende, où l'eau a une grande profondeur. Averti par les cris des assistants, Sorel s'élance à la nage, tout habillé et parvient, au péril de ses jours, à ramener l'enfant sain et sauf.

Sorel a déjà reçu une médaille pour un semblable acte de dévouement.

Vertaling: Op 7 juli 1855, was een kind in de achterhaven gevallen waar het water zeer diep is. Gewaarschuwd door de kreten van de aanwezigen, snelt Sorel hem, gans gekleed, al zwemmend ter hulp en slaagt er in op gevaar van zijn leven het kind gezond en wel terug te brengen. Sorel kreeg reeds een medaille voor eenzelfde daad van toewijding.

079 MB. Page 3144 AR. 15 sep 1855.

Panesi Joseph Augustin, charpentier de navires, Ostende, Vermeil. Ostende:

Un jeune garçon qui coupait de la glace dans l'arrière-port le 1er mars 1855, s'enfonce et est sur le point de se noyer. Panesi se jette à l'eau tout habillé et parvient à le ramener à terre. Saisi par le froid, lui-même aurait péri si l'on n'était venu à son secours.

Vertaling: Een jongeling die ijs sneed in de achterhaven op 1 maart 1855, zakt door het ijs en staat op het punt te verdrinken. Panesi werpt zich gans gekleed in het water en slaagt er in hem terug aan wal te brengen. Door koude bevangen zou hij zelf omgekomen zijn indien men hem niet ter hulp was gekomen.

080 MB. Page 3144 AR. 15 sep 1855.

Devos Jean Philippe, capitaine de navire, Ostende, Vermeil. Ostende:

Le 3 mars 1855 un enfant de 13 ans veut traverser sur la glace le fossé des fortifications. Il s'enfonce et reste suspendu, le corps dans l'eau et les bras au-dessus de la glace.

Le froid le surprend, il va disparaître quand Devos s'élançe à son secours et quoique la glace se brise sous ses pas, il arrive à l'enfant et a le bonheur de le sauver.

Vertaling: Op 3 maart 1855 wil een kind van 13 jaar over het ijs de vestinggracht oversteken. Het zakt door het ijs en blijft hangen, zijn lichaam onder water, met de armen op het ijs. Hij wordt bevangen door de koude en hij zou verdwijnen wanneer Devos hem ter hulp snelt en niettegenstaande het ijs breekt onder zijn voeten, geraakt hij tot bij het kind en is zo gelukkig het te kunnen redden.

098 MB. Page 3146 AR. 15 sep 1855.

Fischer Jean, capitaine de la goélette belge 'le Jupiter', Ostende, Vermeil. En mer:

Le 17 octobre 1854 le capitaine Fischer aperçoit un navire ayant le pavillon en berne. Il jette son canot à la mer qui est très-houleuse et aborde avec la plus grande difficulté. Le navire a eu tous ses agrès brisés dans un abordage, et ses hommes sont exténués de fatigue. Il y place son second et un matelot et prend le navire en remorque. Le vent fraichissant de plus en plus, il veut doubler le grelin qui se rompt tout à coup, par une mer furieuse, et le navire étranger va à la dérive.

Il le cherche encore pendant 24 heures, et ce n'est qu'après avoir perdu tout espoir qu'il se dirige sur Ostende.

Vertaling: Op 17 oktober 1854 bemerkt kapitein Fischer een schip met zijn paviljoen halfstok. Hij zet zijn reddingssloep uit in de woelige zee en entert met de grootste moeite. Alle tuigage van het schip werd vernield bij een aanvaring en zijn bemanning is uitgeput van vermoeidheid. Hij zet zijn 1^e luitenant en een matroos aan boord en neemt het vaartuig op sleeptouw. Daar de wind meer en meer aanwakkert wil hij de sleeptros, die plots breekt door de ontketende zee, verdubbelen. Het vreemde vaartuig drijft echter af. Hij zoekt nog 24 uren, en het is slechts nadat hij alle hoop verloren heeft dat hij koers zet naar Oostende.

099 MB. Page 3146 AR. 15 sep 1855.

Malfaison Désiré, second du navire 'le Jupiter', Ostende, AG.

Van Houcke Auguste, matelot du navire 'le Jupiter', Ostende, AG. En mer:

Il a concouru aux faits ci-dessus et a été assez heureux pour aider à conduire à Cherbourg le navire qu'on croyait perdu.

Vertaling: Hij heeft geholpen bij bovenstaande feiten en was zo gelukkig om te helpen het schip, dat men verloren achtte, naar Cherbourg te brengen.

1856

085 MB. Page 3734 AR. 15 sep 1856.

Schreurs, chauffeur à bord de la malle-poste 'Diamant', Ostende, AG. Ostende:

Un matelot, chargé d'un fardeau qu'il transporte à terre, tombe le 17 septembre 1855, dans le port d'Ostende, profond en cet endroit de plus de six mètres. Dans sa chute, il se heurte à un autre

navire et se blesse à l'épaule ; Schreurs se précipite dans l'eau tout habillé, saisi le matelot et le ramène dans une des roues du navire d'où on les retire tous les deux.

Vertaling: Een matroos, een last dragende die hij aan de wal bracht, valt op 17 september 1855, in de Oostendse havengeul die op deze plaats een diepte heeft van zes meter. In zijn val raakt hij een ander schip en kwetst zich aan de schouder. Schreurs, werpt zich gans gekleed te water, grijpt de matroos en brengt hem tot bij één van de raderwielen van het schip vanwaar beiden opgevist worden.

097 MB. Page 3735 AR. 15 sep 1856.

Vanden Bussche Henri, canotier, Ostende, AG. Ostende :

Il s'est jeté à l'eau tout habillé, le 21 août 1855, dans le port d'Ostende, et, au péril de ses jours, en a retiré un jeune homme qui se noyait.

Vertaling: Op 21 augustus 1855, werpt hij zich gans gekleed te water in de Oostendse haven en redde op gevaar van zijn leven een jonge man die verdronk.

102 MB. Page 3736 AR. 15 sep 1856.

Smets Gérard, sous-brigadier des douanes, Ostende, Vermeil. Ostende:

Un négociant de Bruxelles se baignant à Ostende le 31 juillet 1856, est emporté par le courant : Smets voyant le danger auquel il est exposé, se jette à la mer vêtue de son uniforme, et après beaucoup d'efforts et, au risque d'être entraîné lui-même par le courant, parvient à le saisir et le ramener sain et sauf sur la rive.

Vertaling: Een Brusselse handelaar die baadde te Ostende op 31 juli 1856 werd meegetrokken door de stroming. Smets, het gevaar ziende waaraan hij blootgesteld is werpt zich, gekleed in zijn uniform, in zee en na veel inspanningen en op gevaar zelf meegetrokken te worden door de stroming, slaagt er in hem te grijpen en hem gezond en wel aan wal te brengen.

107 MB. Page 3736 AR. 15 sep 1856.

Odaer Jean Charles, voiturier, Ostende, AG. Ostende:

Un enfant se rendant, le 22 mars 1856, à bord d'une barque de pêche, tombe à l'eau entre le quai et la barque. Il allait périr, lorsque Odaer se précipite dans le bassin, saisit ce malheureux au moment où il allait disparaître et lui sauve la vie.

Vertaling: Een kind dat zich op 22 maart 1856 aan boord van een visserssloep begeeft valt in het water tussen kaai en schip. Hij zou omgekomen zijn wanneer Odaer zich in het dok werpt, de ongelukkige grijpt op het ogenblik dat hij zou verdwijnen en hem het leven redt.

108 MB. Page 3737 AR. 15 sep 1856.

Brys Edouard, patron pêcheur, Ostende, AG + 200 fr. (a répartir entre les hommes de l'équipage)

Devisch Pierre, pêcheur, Ostende, AG.

Kruger Ferdinand, pêcheur, Ostende, AG.

Marmenhout Jean, pêcheur, Ostende, AG.

Depret Eugène, pêcheur, Ostende, AG.

De Rouck Jean, pêcheur, Ostende, AG.

En pleine mer:

Le 5 février 1856, Brys aperçoit à l'horizon une chaloupe faisant des signaux de détresse: renonçant aux produits éventuels de pêche, il met immédiatement le cap sur la chaloupe l'aborde au moyen d'un canot, au risque de compromettre sa vie et celle de son équipage, et, malgré le gros temps, parvient à sauver six hommes exténués de fatigue et qui, ayant déjà abandonné les pompes, n'entrevoyaient plus que la mort.

Vertaling: Op 5 februari 1856, bemerkt Brys aan de horizon een sloep die noodsignalen uitzendt. Hij onderbreekt de visvangst en zet onmiddellijk koers naar de sloep, entert hem bij middel van een reddingsloep, het risico lopend zijn leven en dat van zijn bemanning in gevaar te brengen. Niettegenstaande het slechte weer slaagt hij er in zes, van vermoeidheid uitgeputte mannen die reeds de pompen verlaten hadden en de dood voor ogen zagen, te redden.

109 MB. Page 3737 AR. 15 sep 1856.

Witrock Pierre, pêcheur, Ostende, AG + 150 fr. (a répartir entre les hommes de l'équipage)

Fait analogue, le 8 février 1856, mais entouré de moins de dangers.

Vertaling: Analoog feit, op 8 februari 1856, maar minder gevaarlijk.

1857

059 MB. Page 3353 AR. 15 sep 1857.

Caullet Jean Jacques, canotier, Ostende, AG.

Engels Louis, journalier, Ostende, AG. Ostende:

Le 24 août 1856, un homme s'étant trop avancé dans la mer, allait être victime de son imprudence, lorsque les sieurs Caullet et Engels se jetèrent à l'eau et parvinrent, après de nombreux efforts à le ramener sain et sauf à la plage.

Vertaling: Op 24 augustus 1856 zou een man die zich te ver in zee waagde het slachtoffer worden van zijn onvoorzichtigheid wanneer de heren Caullet en Engels zich te water wierpen en er in slaagden, na veel inspanningen hem gezond en wel terug op het strand te brengen.

060 MB. Page 3353 AR. 15 sep 1857.

Mertens C.A.C., faisant fonctions de sous-chef de station, Ostende, Vermeil.

Beels, télégraphiste adjoint, Ostende, AG. Ostende:

Le 4 novembre 1856, à l'arrivée simultanée dans la station de Courtrai du train n° 79, de l'Etat et d'un autre convoi, une dame tombe sur la voie, au moment où ce dernier passait. Le sieur Beels vole à son secours, mais par suite d'une chute, il allait être victime de son courage, lorsque le sieur Mertens, bravant un danger imminent, s'élance sur la voie, alors que la machine n'était plus distante que de 10 mètres, et parvint, par un courageux effort, à sauver le sieur Beels et cette dame.

Vertaling: Op 4 november 1856, bij de gezamenlijke aankomst in het station te Kortrijk van staatstrein nr. 79 en een ander konvooi, valt een dame op de sporen op het moment dat deze laatste voorbijkomt. De heer Beels snelt haar ter hulp, maar tengevolge van een val riskeert hij het slachtoffer te worden van zijn moedig gedrag wanneer de heer Mertens, het onmiddellijk gevaar trotserend, zich op het spoor begeeft terwijl de machine zich nog slechts op een afstand van 10 meter bevindt, en er in slaagt, door een moedige inspanning, de heer Beels en de dame te redden.

063 MB. Page 3353 AR. 15 sep 1857.

Pollet Sébastien, garde-fanal, Ostende, AG. Ostende:

Il a sauvé, le 12 août 1856, un enfant qui se noyait dans la mer.

Vertaling: Hij redde op 12 augustus 1856 een kind dat in zee verdrank.

064 MB. Page 3353 AR. 15 sep 1857.

Hinderickx Philippe, journalier, Ostende, AG. Ostende :

Fait analogue, le 31 octobre 1856.

Vertaling: Analoog feit op 31 oktober 1856.

066 MB. Page 3353 AR. 15 sep 1857.

Duyck Louis, ouvrier cordonnier, Ostende, AG. Ostende:

Il a sauvé la vie, le 12 janvier 1857, à un enfant qui était tombé à l'eau au quai des Pêcheurs.

Vertaling: Op 12 januari 1857 redde het leven van een kind dat in het water gevallen was aan de Visserskaai.

067 MB. Page 3353 AR. 15 sep 1857.

Deckmyn Léopold, sans profession, Ostende, AG.

Crépin Philippe, marin, Ostende, AG.

Geselle Jean, marin, Ostende, AG. Ostende:

Le 3 février 1857, un enfant de douze ans disparut sous la glace. S'apercevant du danger que courait son camarade, Deckmyn cherche à le sauver et parvient à le saisir par la main, mais les efforts qu'il fait pour le tirer de sa périlleuse position font rompre la glace et tous deux disparaissent sous l'eau. Ce fût alors que les sieurs Crépin et Geselle, ne consultant que leur courage, se jetèrent dans le fossé. Ils brisent la glace pour être plus libres dans leurs mouvements et sauvent les deux jeunes gens d'une mort certaine.

Vertaling: Op 3 februari 1857 verdween een kind van twaalf jaar onder het ijs. Ziende welk gevaar zijn kameraad liep, probeert Deckmyn hem te redden en slaagt er in hem bij de hand te grijpen, maar de inspanningen die hij levert om hem uit zijn netelige toestand te bevrijden doen het ijs breken en beiden verdwijnen onder water. Het was dan dat de heren Crépin en Geselle, slechts rekening houdende met hun moed, zich in de gracht wierpen. Om vrijer te kunnen handelen breken ze het ijs en redden beide jonge mensen van een zekere dood.

073 MB. Page 3354 AR. 15 sep 1857.

Delmote Louis, ouvrier blanchisseur, Ostende, AG. Ostende:

Il s'est distingué d'une manière particulière dans un incendie qui s'est déclaré le 29 octobre 1856.

Vertaling: Hij heeft zich op een bijzondere manier onderscheiden bij een brand die uitbrak op 29 oktober 1856.

074 MB. Page 3354 AR. 15 sep 1857.

François Pierre, pêcheur, Ostende, AG. Ostende:

Un enfant de sept ans tombe dans le chenal du port le 10 octobre 1856. François se jette à l'eau tout habillé et est assez heureux pour le sauver.

Vertaling: Een kind van zeven jaar valt op 10 oktober 1856 in de havengeul. François werpt zich gans gekleed te water en is zo gelukkig het te kunnen redden.

076 MB. Page 3354 AR. 15 sep 1857.

Ocket Pierre, matelot de 1er classe, Ostende, Or. Douvres :

Le 1er décembre 1856, vers une heure du matin, la malle-poste 'Diamant' entrait dans le port de Douvres. La nuit était très-froide et très-sombre. Un passager qui s'était aventuré trop près du bord tombe à l'eau ; Ocket voit le danger qu'il court ; il se jette aussitôt à la mer, le saisit au moment où il remontait à la surface et parvient à l'arracher à une mort certaine.

Ocket a obtenu la médaille en vermeil pour un fait identique.

Vertaling: Op 1 december 1856 rond één uur in de morgen vaart de mailboot 'Diamant' de haven van Dover binnen. Het was een koude en sombere nacht. Een passagier die zich te dicht bij de boord waagt valt in het water. Ocket ziet het gevaar waarin hij verkeert en werpt zich

ogenblikkelijk in zee, grijpt hem op het ogenblik dat hij terug aan de oppervlakte komt en slaagt er in hem te redden van een zekere dood. Ocket kreeg een medaille in vermeil voor een identiek feit.

1858

101 MB. Page 3532 AR. 15 sep 1858.

Vercnocke Alexandre, charpentier, Ostende, AG. Ostende:

Un étranger s'étant trop avancé dans la mer, en se baignant le 8 septembre 1856, fut entraîné par le courant et était sur le point de périr, lorsque Vercnocke vint à son secours et parvint à le sauver. Quoique sachant nager, Vercnocke a exposé ses jours en accomplissant cet acte de dévouement.

Vertaling: Een vreemdeling die zich bij het baden op 8 september 1856 te ver in zee waagde werd meegesleurd door de stroming en stond op het punt te bezwijken, wanneer Vercnocke hem ter hulp snedet en er in slaagde hem te redden. Niettegenstaande hij kan zwemmen, heeft Vercnocke zijn leven gewaagd bij deze daad van toewijding.

102 MB. Page 3532 AR. 15 sep 1858.

Panesi Joseph, constructeur de navires, Ostende, Or. Ostende:

Le 19 juillet 1857, un enfant tomba dans une fosse d'aisances: il y aurait trouvé la mort sans le dévouement du sieur Panesi, qui, n'écoulant que la voix de l'humanité, n'hésita pas à sauter dans la fosse au risque d'être asphyxié et parvint à le sauver. Panesi a obtenu, par arrêté royal du 15 septembre 1856, une médaille en vermeil pour un autre acte de dévouement.

Vertaling: Op 19 juli 1857 viel een kind in een beerput, hij zou er de dood gevonden hebben zonder de toewijding van de heer Panesi die, slechts luisterend naar de stem der menselijkheid, niet aarzelde in de put te springen met het risico te verstikken en er in slaagt hem te redden. Panesi heeft, bij koninklijk besluit van 15 september 1856 een medaille in vermeil voor een andere daad van toewijding, gekregen.

103 MB. Page 3532 AR. 15 sep 1858.

Lus Ange, entrepreneur de bains, Ostende, AG. Ostende:

Le 31 juillet 1857, une dame s'étant trop avancée dans la mer fut entraînée par le courant et allait devenir victime de son imprudence, lorsque le sieur Lus se jeta tout habillé à l'eau et, au risque de sa vie, parvint à la saisir et la sauve ainsi d'une mort certaine.

Vertaling: Op 31 juli werd een dame die zich te ver in zee waagde meegetrokken door de stroming en zou slachtoffer worden van haar onvoorzichtigheid, wanneer de heer Lus zich gans gekleed te water werpt, en op gevaar van zijn leven er in slaagt haar te grijpen en te redden van een zekere dood.

104 MB. Page 3532 AR. 15 sep 1858.

Vanheste Pierre Auguste, patron pêcheur, Ostende, AG. Ostende:

Le sieur Vanheste s'est dévoué le 9 octobre 1857, pour sauver le nommé Wittrock, qui était sur le point de périr dans le premier bassin où il était tombé.

Vertaling: Op 9 oktober 1857 heeft de heer Vanheste zich ingespannen om de genaamde Wittrock te redden die op het punt stond om te komen in het eerste dok waarin hij gevallen was.

105 MB. Page 3532 AR. 15 sep 1858.

Deplanter Françoise, journalière, Ostende, Vermeil. Ostende:

Deux enfants s'étaient aventurés, le 11 janvier 1858, sur la glace des fossés des fortifications: celle-ci s'étant brisée sous leurs pieds, ils tombèrent dans l'eau; ils allaient devenir

victimes de leur imprudence, lorsque le nommé Deplanter, mue par un sentiment d'humanité, s'avança courageusement à leur secours et malgré le peu de solidité de la glace, elle fut assez heureuse pour arriver jusqu'à eux et les sauver.

Vertaling: Twee kinderen waagden zich op 11 januari 1858 op het ijs van de vestinggracht. Dit onder hun voeten gebroken zijnde vielen ze in het water. Ze zouden slachtoffer worden van hun onvoorzichtigheid wanneer Deplanter, aangezet door een gevoel van menselijkheid, zich moedig ter hulp spoedde en niettegenstaande de onvoldoende sterkte van het ijs was zij zo gelukkig om tot bij de kinderen te komen en hen te redden.

106 MB. Page 3532 AR. 15 sep 1858.

Tabary Charles, contre-maître à bord du vapeur de l'Etat 'La Topaze', Ostende, Vermeil. Ostende:

Un enfant de 11 ans, s'étant imprudemment aventuré, le 20 février 1858, jusqu'au milieu du fossé en avant du bastion n° 1, très-large et très-profond en cet endroit, disparut tout à coup sous la glace qui se rompit sous ses pieds.

Son camarade Joseph Maes, âgé de 15 ans, voulant le secourir, se dirigea vers lui et fut englouti à son tour: Tabary, voyant le danger que couraient ces deux enfants, n'écoute que son courage; il s'empare d'un morceau d'espars, s'approche à la nage et en brisant la glace, du trou au bord duquel ils étaient parvenus à se soutenir, accrocha l'un d'eux à un bout de corde qu'on lui lança et qui fut ainsi tiré à terre, et nageant avec l'autre dans ses bras, il le ramena près de son camarade.

Vertaling: Een kind van 11 jaar dat zich op 20 februari 1858 tot in het midden van de gracht vóór bastion nr.1 waagde, zeer breed en diep op deze plaats, verdween plots onder het ijs dat brak onder zijn voeten. Zijn kameraad Jozef Maes, 15 jaar oud, die hem wilde redden en naar hem toeging, verdween op zijn beurt. Tabary het gevaar bemerkende waarin beide kinderen verkeerden heeft slechts gehoor aan zijn moed, grijpt een stuk dennenhout, zwemt tot bij hen, breekt het ijs van het gat waarop ze steunden en maakt één van hen vast met een koord die men hem toewerpt. Deze wordt zo aan land getrokken. Zwemmend met de andere in zijn armen brengt hij hem bij zijn kameraad.

123 MB. Page 3534 AR. 15 sep 1858.

Ardaen François, patron pêcheur, Ostende, Mention honorable.

Henneman Jean, pêcheur, Ostende, Mention honorable. Ostende:

Un pêcheur était tombé, le 26 décembre 1857, dans le port de cette ville: Ardaen et Henneman, attirés par ses cris, se sont empressés de le secourir et montés sur une frêle embarcation, ils ont pu, malgré l'obscurité, le sauver.

Vertaling: Op 26 december was een visser in de Oostendse haven gevallen. Ardaen en Henneman aangetrokken door zijn kreten, haastten zich hem te helpen en in een kleine roeiboot zijn zij, niettegenstaande de duisternis, er in gelukt hem te redden.

127 MB. Page 3534 AR. 15 sep 1858.

Van Houck Jacques François, marin, Ostende, AG. Ostende:

Fait analogue, le 21 juin 1857. A sauvé, au péril de sa vie, un jeune homme qui se noyait dans le deuxième bassin de commerce où il était tombé accidentellement le 2 mai 1857.

Vertaling: Analoog feit, op 21 juni 1857. Heeft op gevaar van zijn leven een jonge man gered die verdronk in het tweede handelsdok waarin hij per ongeluk gevallen was op 2 mei 1857.

128 MB. Page 3534 AR. 15 sep 1858.

Caullet Jean Jacques, baigneur, Ostende, AG.

Dupon L.A.N., voiturier, Ostende, **AG.** Ostende:

Un étranger se baignant, le 20 juillet 1857, à Ostende est emporté par le courant. Caullet et Dupon, voyant le danger auquel il est exposé, se jettent à la mer, et après beaucoup d'efforts et au risque d'être entraînés eux-mêmes par le courant, parviennent à le saisir et à le ramener sain et sauf sur la rive.

Vertaling: Een vreemdeling die op 20 juli 1857 te Oostende aan het baden was, wordt meegesleurd door de stroming. Caullet en Dupon, het gevaar ziende waaraan hij blootgesteld is werpen zich in zee en na veel inspanningen en op gevaar zelf meegesleurd te worden, slagen ze er in hem te grijpen en gezond en wel aan wal te brengen.

129 MB. Page 3534 AR. 15 sep 1858.

De Gryse Louis, voiturier, Ostende, **AG.** Ostende:

Fait analogue, le 21 juillet 1857.

Vertaling: Analooq feit, op 21 juli 1857.

1859

143 MB. N° 268 du 25 sep 1859-anexe 16-AR. 15 sep 1859.

Vandenbroucke Auguste, canotier lamineur, Ostende, Vermeil. Ostende :

Déjà porteur de 3 médailles pour actes de courage il s'est de nouveau signalé par le dévouement dont il a fait preuve le 20 février 1858 en sauvant la vie à un enfant qui était tombé, à travers la glace, dans le fossé des fortifications.

Vertaling: Reeds drager van drie medailles voor daden van moed, deed zich opnieuw opmerken door de toewijding waarvan hij blijk gaf op 20 februari 1858 toen hij het leven redde van een kind dat door het ijs gevallen was in de vestinggracht.

172 MB. N° 268 du 25 sep 1859-annexe 18-AR. 15 sep 1859.

Fischer Jean-Baptiste, capitaine de navire, Ostende, Or. Ostende:

Le capitaine Fischer qui a déjà obtenu en 1855 une médaille en vermeil pour un autre acte de dévouement, vient de se signaler de nouveau par son courage et son sang-froid en sauvant la vie à un jeune garçon de 16 ans, qui était sur le point de périr dans le bassin de commerce à Ostende le 5 août 1858.

Vertaling: Kapitein Fischer, die reeds in 1855 een medaille kreeg in vermeil voor een andere daad van toewijding, laat zich opnieuw opmerken door zijn moed en koelbloedigheid bij het redden van het leven van een jongeling van 16 jaar die op het punt stond om te komen in het handelsdok te Oostende op 5 augustus 1858.

175 MB. N° 268 du 25 sep 1859-annexe 18-AR. 15 sep 1859.

Guissez, mécanicien à bord du navire à vapeur belge 'la Topaze', Ostende, **AG.** Ostende:

Il s'est élancé, le 3 mars 1859, sur un ponton éloigné de 12 à 15 pieds du navire 'la Topaze' pour porter secours au maître d'hôtel qui était sur le point de périr dans l'Escaut.

Vertaling: Schoot op 3 maart 1859 toe op een ponton, 12 à 15 voet verwijderd van het schip 'la Topaze' om hulp te bieden aan de hotelmeester die op het punt stond om te komen in de Schelde.

=+=+=+=+=+=

Met dank aan de Heer Eric Dufossez.

door Rudy DE CLERCK *

- Jean Dossaer - Gouwelozestraat – ná Brunet (1910)

Het tweede luik van het verhaal Brunet (zie vorig deel) komt er amper 4 jaar later.

Het bedrijf Brunet in de Gouwelozestraat kreeg immers rond (of zelfs vóór) 1910 een nieuwe eigenaar : Jean Dossaer. Wie dat was, kan wellicht afgeleid worden uit een schrijven van Emile Van Den Abeele op 28 september 1909 naar de toenmalige gouverneur Baron Ruzette. Van Den Abeele – als belangrijkste visrokerijbedrijf in Brugge - klaagde aan dat (vrij vertaald uit het Frans) : *" Ik verneem dat mijn ex-verkoper, samen met mijn twee ontslagen werkmeesters en enkele van mijn vroegere werklieden zich zullen installeren als rokers in Zandvoorde bij Oostende..."*. De twee bladzijden tellende brief verwijst ook naar het gebrek aan de essentiële vereisten in het Oostendse bedrijf. Van Den Abeele vermeldde uitvoerig alle grote aanpassingen die hij in zijn bedrijf heeft moeten doorvoeren en hoeveel dat hem gekost had.

Hij vroeg dan dat logischerwijze hetzelfde moest toegepast worden in Oostende. Hij vernoemt niet de naam Dossaer maar het blijkt duidelijk wel om hem te gaan want de stad Oostende neemt onmiddellijk de nodige initiatieven om de aanvraag van Dossaer volgens de regels van de kunst te laten verlopen.

Zo stuurde Dokter Moreaux van het "Bureau d'Hygiène" van de gemeentelijke administratie op 7 maart een verslag naar het schepencollege met de melding dat reukhinder, hinderlijke afvalwateren en overvloedige rookuitstoot de drie problemen waren. Hij eiste dan ook een tiental voorwaarden, waaronder (vrij vertaald uit het Frans) *"als er geen lokaal afvoer bestaat dienen de afvalwateren dagelijks getransporteerd te worden naar ergens een open veld (!)...de afval (koppen en ingewanden) dagelijks verwijderen (hoe wordt niet vermeld)muren en vloeren twee maal per week met chloorwater kuisen..."*

De brief van Van Den Abeele had dus zeker zijn effect niet gemist en bovendien zal het onderstaande imposante briefhoofd wel indruk hebben gemaakt in Oostende:

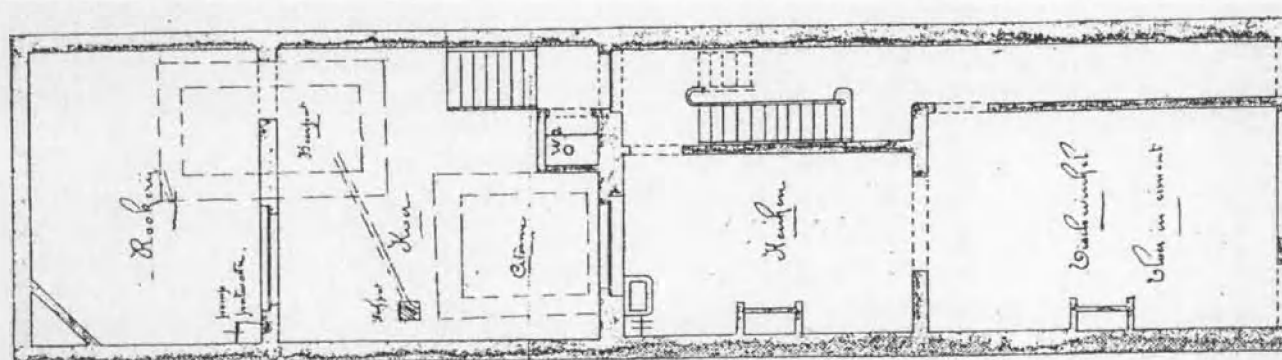

Uiteindelijk gaf de Deputatie op 22 april 1910 toch de toestemming aan Dossaer tot exploitatie mits een resem van voorwaarden. Of het bedrijf een lange en vruchtbare werking heeft gehad is niet bekend.

- Jean Wellecome –Torhoutsesteenweg (1914)

Jean Wellecome kreeg op 17 april 1914 de toelating om een visrokerij te starten in de Torhoutsesteenweg nr. 165.

Hij had bij zijn aanvraag een grondplan gevoegd waarbij duidelijk werd dat het om een “vischwinkel” ging met achteraan de rokerij die dichtbij de “beerput” en de “sterfput” was gelegen:

De machtiging was vergezeld van acht voorwaarden met als bijzonderste (vrij vertaald uit het Frans : “de afvalwateren mogen niet in de omliggende greppels of grachten terecht komen, maar moeten in een gecementeerde put worden verzameld. Die put moet regelmatig worden geledigd door een publieke of privé dienst van reukloze ruimingen”.

- Basile Demaker –Avisostraat (1914)

Op 15 november 1913 diende Basile Demaker op een onooglijk klein blaadje een aanvraag in “aan de Heeren Burgemeester en Schepenen der stad Oostende” om “een rookerij te stichten in mijn huis gelegen Avisostraat 33 T.S.”. Deze straat was gelegen in de Oude Vuurtorenwijk (wijk “ le Phare”) benoorden en parallel met de toenmalige Noordstraat.

Dit resulteerde in een hevig gezamenlijk verzet door een twintigtal eigenaars onder de vorm van een brief naar de gemeente getekend door J.Ve. Backer. Een viertal redenen werden daarbij aangevoerd, n.l. :

- de openbare gezondheid
- huurders dreigen te verhuizen
- verlies in waarde voor de eigenaars
- hogere taken op het brandgevaar

Als post scriptum werd nog het “niet bestaan van een waterloop” aangehaald.

Het College van Oostende volgde dat verzet en formuleerde aldus op 9 december 1913 een negatief advies (vrij vertaald uit het Frans) :”Overwegende de totale afwezigheid van een afwateringssysteem voor industriële afvalwateren ligt het voor de hand dat dit bedrijf zeer veel ongemakken zal veroorzaken omwille van stagnerende wateren”.

Ook het Ministerie van Binnenlandse Zaken volgde op 27 december 1913 bovenvermeld negatief advies als volgt (vrij vertaald uit het Frans) : “ *de evacuatie van de afvalwateren is niet verzekerdde lokale voorzieningen laten niet toe om het huis aan te sluiten op de stadsriolen*”.

De aanvrager liet echter niet zomaar begaan en er volgde een brief op 26 februari 1914 van vier bladzijden, ditmaal ondertekend door “vrouw B. Demaker- Rillof” . De reactie was gericht aan “*Hoogechten Heer De Spot*”. Uit haar schrijven is op te maken dat de heer De Spot in de Provincieraad (als deputé?) gezeteld was en woonachtig in Veurne. De aanvang van de brief was meer dan onderdanig “ *Uw goedheid en uw welwillend karakter kennende, als ook de gediensstigheid waarmede gij uwe onderdanen begunstigd als ook de bewezen diensten aan mijn vader zaliger met name Isidoor Rillof...*”

Een stevig argument was haar bemerking op de boven geciteerde kritiek op de afwatering: “ *ik vraag mij af waarvoor de riolen, die er nu liggen dan dienen, zij nemen noghthans de vuile wateren der bewoners op, en mij dunkt wat visch water min of meer, dit toch niemand kan hinderen...*”.

Die laatste inbreng bleek positieve gevolgen te hebben want op 17 april 1914 werd door de Provincie de machtiging gegeven met o.a. conditie : “*wasch – spoel en pekewater moet zorgvuldig opgevangen en in de stadsriool gestort worden...De vischafval nooit in den gemak of beirput geworpen worden...*” “*Verluchting door middel van deuren en vensters*”.

Een typisch geval dus van totaal verschillende meningen tussen de adviesgevende partijen waarbij de Provincieraad uiteraard altijd aan het langste eind trok, en dat heeft Mevrouw Demaker-Rillof dus goed uitgespeeld.

Elementen ontbreken vooralsnog over de werking, de productie en de duur van exploitatie, al zullen de werken voor de Nieuwe Vuurtorenwijk en de afbouw van de Oude de levensduur van het bedrijf automatisch wel verkort hebben.

Ná 1920

Ná 1920 werden nog een aantal machtigingen toegekend :

- **Rudolf Depuydt** was in de Guido Gezellestraat 33 te Stene in 1920 gestart met een visrokerij en vroeg toelating voor uitbreiding, begin 1923. Dit was niet naar de zin van “paster” C. Vanbesien die een protestbrief richtte naar de Gouverneur met o.a. “*..deze instelling zou staan op den afstand van 10 meters van de school, hetgeen een zeer noodlottig gevolgd heeft voor de gezondheid van het onderwijzend personeel en van de leerende jeugd...het is onmogelijk de vensters te openen en de klassen te verluchten... te meer dat de school reeds gebouwd wierd in 1908...*”

De toestemming kwam er uiteindelijk toch in juni 1923, maar er waren maar liefst 21 voorwaarden vermeld over vier bladzijden en bovendien bijzonder gedetailleerd. Op het mooie grondplan in kleur blijkt de schouw zelfs 12 meter hoog te zijn ! De Ministeriële goedkeuring eindigde wel met “ *de verklaring der moeder-overste meisjesschool Contredam dicht by de haringrookery gelegen is het mishand aangeklaagd door den eerbaren Heer Hoofdopziener van het lager onderwijs te Oostende, verdwenen sedert dat den Heer Depuydt regelmatig de afval van visch laat wegnemen*”.

Einde verhaal, einde problemen.

- **Arthur Devos** kreeg in september 1923 de toelating om in de Liefkesmoresstraat 60 (toen op de Oude Vuurtorenwijk) een visrokerij te starten. Dus twee straten verwijderd van de rokerij Demaker in de Avisostraat. Er was hierbij geen enkel verzet, wel moest het bedrijf aan 14 voorwaarden

voldoen. Onder de rubriek "aantal werklieden stond " eigen volk" dat zou werken van 8 uur tot 17 uur.

- **Victor Storme** kreeg op 11 januari 1924 de toelating tot het oprichten van een sprotrokerij in de Nieuwlandstraat 18. Het magazijn was kleinschalig : 7 meter op 12.5 meter. Er waren aanvankelijk protesten van twee burens , Achiel Delafontaine (aannemer) met "*schouwen veel te leeg*" en Alfons Loncke (meester- plakker) met "*in mijn nieuw huis reeds gedwongen mijn regenbak te kuischen daardoor*". De goedkeuring kwam er uiteindelijk toch omdat –volgens het schrijven van het Ministerie van Volksgezondheid "*Delafontaine zyne vrouw nu moet bekennen dat de ongemakken welke zij vreesde niet bestaan*" en "*de heer Loncke verklaard heeft dat hy nu tegenwoordig weinig mishand heeft van de sprotrookery..*" Blijkbaar was het burensprobleem daar snel opgelost.

- **Joseph Boels** uit Adinkerke (°31.07.1894) kwam uit een familie die over verschillende generaties visser-reder was geweest. Tijdens de oorlog '14-'18 werd hij het slachtoffer van het verraderlijk oorlogsgas en liep een blijvend longletsel op.

Hij huwde Hélène Derudder, dochter van een belangrijke Oostendse visgroothandelsfamilie, en samen begonnen zij in 1924 aan een haring- en sprotrokerij op de wijk Conterdam te Oostende, "La Couronne" genaamd. Joseph had immers voor kroon en vaderland gestreden en ...het Frans stond toen chic. Op zeer korte tijd werd La Couronne één van de belangrijkste rokerijen van de kuststreek. Dat betekende in volle seizoen zo'n 120 tewerkgestelden.

Joseph Boels was bovendien burgemeester van Stene van 1953 tot zijn overlijden in 1967.

Na de tweede wereldoorlog deed zoon **Roger** zijn intrede in het bedrijf en heel wat vernieuwingen grepen toen plaats. Later in 1973 vervoegden de kleinzonen **Jos** en in 1975 **Jean-Marie** de zaak en werd het productiepakket verruimd. Uiteindelijk kreeg het bedrijf in 1984 een nieuwe vestiging in Oostende met uiteraard een verhoogde productiecapaciteit.

In 1989 werd het bedrijf verkocht en nadien volgden meerdere (buitenlandse) eigenaars.

- **Jules Hendrickx** baatte in de Torhoutsesteenweg 214 vanaf januari 1925 een sprotrokerij uit. Ze was ongetwijfeld een kleinschalig bedrijf want de rokerij omvatte een oppervlakte van 4 meter op 4.80 meter in het "*achterhuis*". Er was vooraf geen enkel verzet en de machtiging voorzag in een tiental "klassieke" voorwaarden.

- **Henri Goes** mocht op 16 april 1926 een visrokerij uitbaten in de Plakkersstraat 40. Er rezen protesten vanuit het gebuurte, vooral door de heren Tournoy en Kroothop : "*uit reden dat nevens het huis ligt een waterloop die eene geweldige ongunstige reuk teweeg brengt*".

De toelating kwam er toch mits voorwaarden gesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid. Het ging volgens de brief "*...slechts om een kleine sprotrookeryhet rooken van sprot zal niet mogen geschieden buiten het normaal werk seizoen...*"

- **Maurice Verhelst** had in de Gistelsesteenweg 42 te Stene vanaf 1926 een visrokerij. Zijn aanvraag volgt hieronder met een verfijnd briefhoofd, blauwgedrukt.

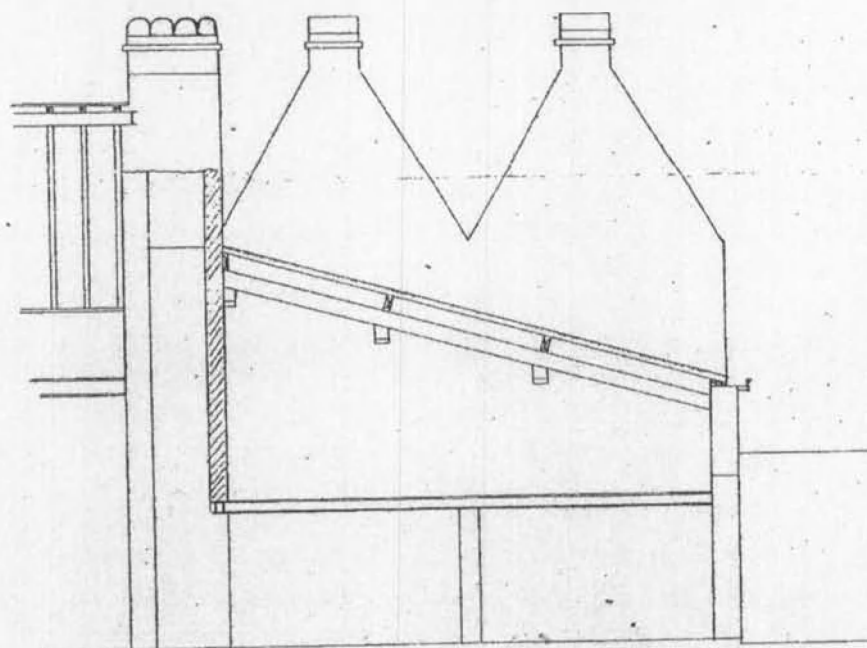
IMPORT **Saurisserie "l'ETENDARD"** EXPORT
 HARENG - HEILBOT - SPROTS, etc. etc. -- Spécialité de FILET DE HARENG
Maurice VERHELST-DE KEERSGIETER
 42, Chaussée de Ghisteltes, 42 STEENE-lez-OSTENDE
ADRESSE TELEGRAPHIQUE ROMENOFISH
Compte Chèques Postaux 70878
Telephone Ostende 572
VAN BELLEWYCKHOFD ET COMPAGNIE, GAND, VOL. 1926

Steene-Ostende le 11-10-1926.

*Van den Heer Burgemeester der gemeente
 Steene, bij Ostende*

De toestemming kwam er samen met niet minder dan 17 voorwaarden.

In het dossier steekt volgende schets van het rookgebouw

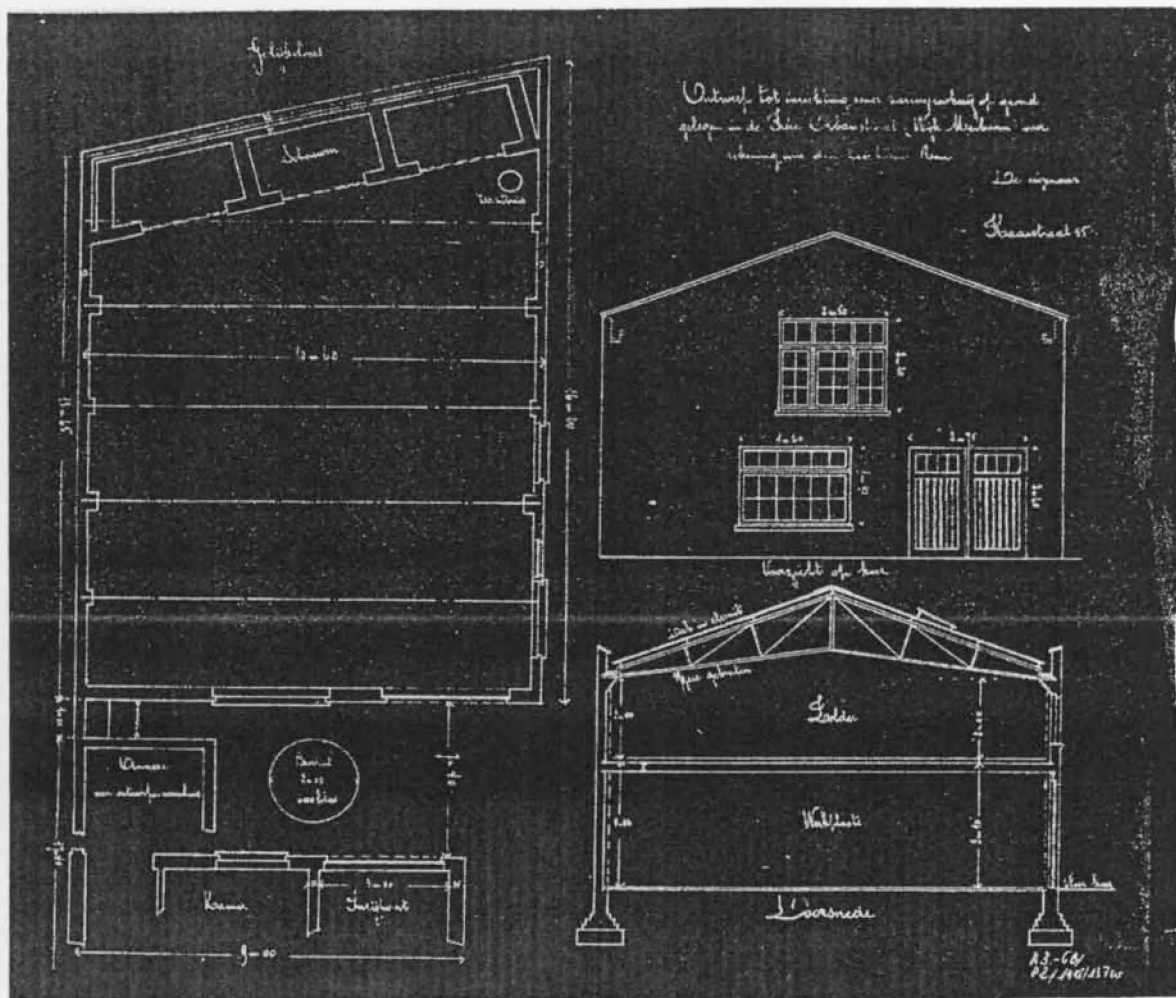

DOORSNEDE A-B

A. 3.-G. B. /
 P. B. / 1926/94

- Oscar Rau, woonachtig in de Kaaistraat tenslotte vroeg op 18 maart 1929 toestemming om op de hoek van de Frere Orbanstraat en de Elisabethlaan een haringrokerij te mogen starten. Ondanks vele protesten van burens kwam er toch een gunstig advies van het Gemeentebestuur van Oostende naar de Provincie met volgende argumenten "Daar op deze wijk reeds verscheidene gevaarlijke en ongezonde inrichtingen bestaan, waaronder een zeepziederij en een haringrokerij, is ons College van gevoelen dat een gunstig gevolg mag voorbehouden worden..." Op 31 mei 1929 tenslotte volgt de toelating door de Bestendige deputatie. Heden te dage kan er moeilijk nog van een industriële wijk Meiboom gesproken worden.....

Hieronder het mooie plan van het bedrijf:

UITLUIDING

Tot daar een greep uit de toch zeer talrijke commoties die de Oostendse goegemeente decennia lang teisterden.

In de decennia volgend op 1920 verdwenen deze kleinschalige rokerijen één na één om zich uiteindelijk te concentreren in middelgrote bedrijven. Van den Abeele met "Appétit" in Brugge en Boels in Oostende met "La Couronne" waren daar typische voorbeelden van. De industrialisering in de visverwerkende nijverheid had definitief zijn intrede gedaan en meteen verdwenen ook vele kwalijke geuren in menige Oostendse volksbuurt.

* De auteur is betrokken bij de renovatie en uitbreiding van het Nationaal Visserijmuseum te Oostduinkerke en deed onderzoek naar visverwerkende nijverheden.

- Alle geciteerde teksten zijn afkomstig uit het Provinciaal Archief West-Vlaanderen te Sint Andries

EEN WEETJE OVER DE BIBLIOTHEEK

“Hart voor Architectuur in Europa.. Een kleine tocht door de geschiedenis”

. Van de hand van Prof. Dr. Nico Nelissen, Nijmegen, eigen beheer, 2006.

p. 166 t.e.m. 169: De Kris Lambertbibliotheek in Oostende. Een dijk van een bibliotheek.

(De totale bouwkosten, inclusief omgevingsplan, belopen bijna 10 miljoen euro)

Yves Dingens

LIDGELD 2008

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2008 vastgesteld als volgt:

Aangesloten lid	€ 11
Steunend lid	€ 15
Beschermend lid: vanaf	€ 25

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin

Simone MAES
Penningmeester

VEILING 2008

Op 31 januari 2008 gaat onze traditionele veiling door.

Denkt nu reeds na wat u te koop zult aanbieden.

De verdere schikkingen verschijnen in het november-nummer

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

 **COCK
CAMERA
SERVICE**

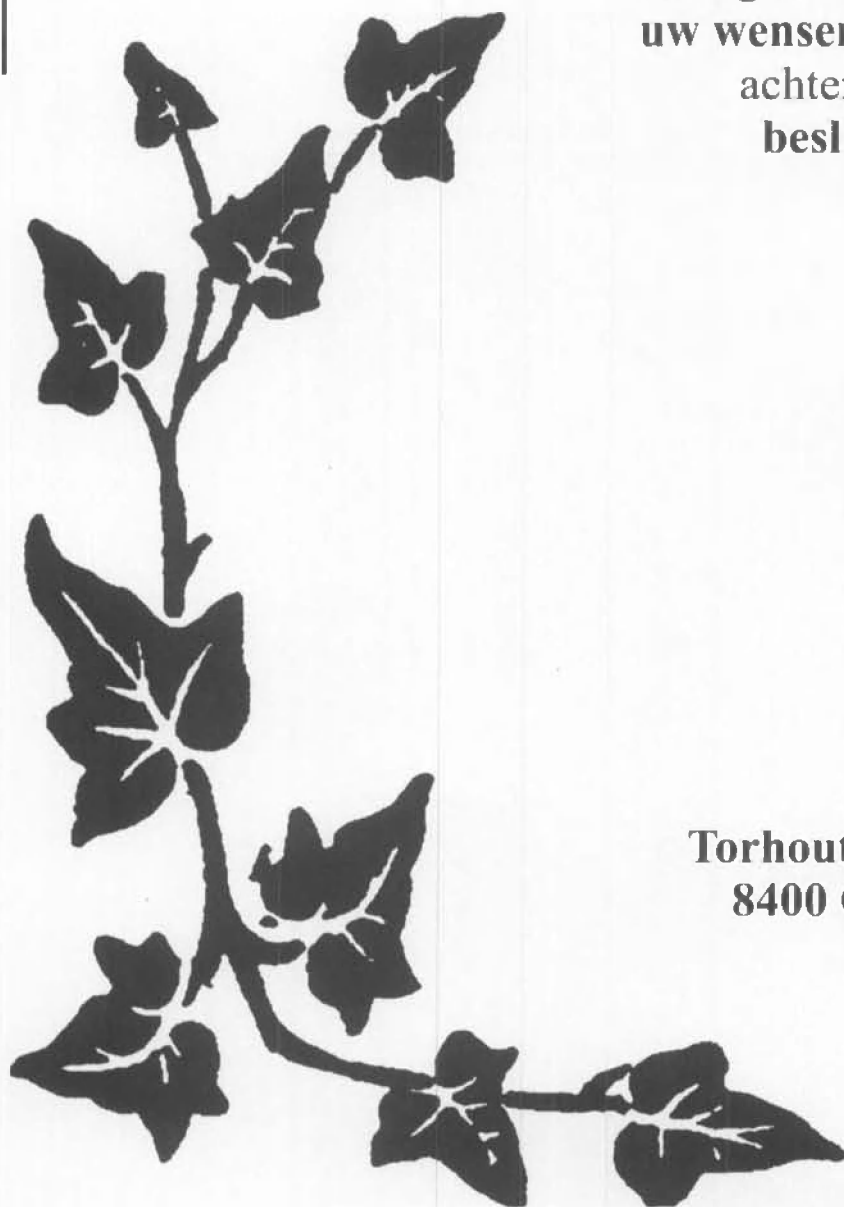
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 11

MAAND november 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 209: **K. VERWAERDE:** Servus servorum Dei, of de dienaar der dienaren Gods genaamd Berden.

blz. 242: **Y. DINGENS:** Borduurlap Oostende 1852.

blz. 243: **R. VANCRAEYNEST (+):** Over de velodroom.

blz. 244: Plate-veiling 2008.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Koen VERWAERDE: A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Yves DINGENS: Leopold II laan 6, 8400 Oostende

NOVEMBER ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteit op

donderdag 29 november om 14.30 uur en om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Filmnamiddag en -avond: **OOSTENDSE FILMS**

Met ons lid, Jean-Pierre DEVOLDER, hebben wij een zeer goed amateurfilmer in onze Kring. Hij is bestuurslid en medebeheerder van Ciné Club Oostende, van de West-Vlaamse Amateurgroepen en van het Beneluxfilmfestival.

Jean-Pierre brengt al voor de vierde keer een Oostendse filmavond. Weer zette hij enkele 16 mm. films uit de tijd van toen, en behorende tot de Plate-collectie, op DVD. Daarbij toont hij ook nog twee digitale producties over De Plate activiteiten.

Op het programma:

- Oostende Stad zonder grenzen. Een 16 mm promotiefilm gemaakt in opdracht van de stad door wijlen Roger Claeys (30').
- Muziekclip met Oostende van 1970 als decor (5').
- Overhandiging Scheepsklok. Een digitale opname gemaakt ter gelegenheid van het overhandigen van de Prins Leopold scheepsklok aan onze Kring in 2003. (2' 5'')
- De Scheepswerven van Louis. Op 22 maart dit jaar gaf Louis Pincket voor de tweede maal, voor een bomvolle zaal, zijn voordracht. Michel Leerman filmde het gebeuren en Jean-Pierre selecteerde enkele boeiende passages (15').
- Brand Witte Paard. André Rommelaere bezorgde ons een 8 mm. filmpje over de brand van Het Witte Paard. Het werd op DVD gezet (4').
- Stedelijk Zwembad. Op zaterdag 10 februari 2007 bezochten 40 Plate-leden het Stedelijk Zwembad boven en onder water. Jean-Pierre filmde (15').
- Tervuren-Meise. Op zondag 3 juni 2007 trokken we met 54 personen naar het Afrika Museum van Tervuren en de Plantentuin van Meise. Natuurlijk was de filmploeg van Jean-Pierre mee met een documentaire als resultaat (15').

Wie de vorige films heeft gezien zal nu ook van dit vleugje Oostendse retro en actualiteit willen genieten.

De toegang is gratis voor de leden en niet-leden en er zijn 2 vertoningen. Breng vrienden en kennissen mee.

DECEMBER ACTIVITEIT: Middagmaal en kleinkunstnamiddag

Onze jaarlijkse maaltijd en kleinkunstnamiddag gaat dit jaar door op

ZATERDAGMIDDAG 1 DECEMBER OM 12.30 UUR

in restaurant "Benny", Vlaanderenstraat 13 Oostende.

De Chef maakt het volgende voor ons klaar;

Aperitief met hapjes

Bruingebakken rogfilet
Ragfijn velletje rijstpapier met pastinaak en crème van aardpeer

Botermals stukje kalfsribstuk in de oven
Geserveerd met gekonfijte venkel
Kroketje van aardappel en gekonfijte kalfswang

Sponscake met kokos
Ijs van berghoning en verbena siroop

Koffie of thee

Natuurlijk komt Martin VANDERSTRAETEN opnieuw om de muzikale omlijsting te verzorgen. Als uitstekend pianist zorgt hij gedurende de ganse middag voor een medley van zeer gekende wijsjes en meezingers. Er worden ook enkele verrassingsacts aangekondigd.

De deelname in de kosten bedraagt € 30, alles inbegrepen uitgezonderd de dranken aan tafel.

De betaling gebeurt door storting op rekening 380-0096662-24 van De Plate
H. Serruyslaan 78/19
8400 Oostende

met vermelding deelname aan de maaltijd van 1 december met x personen en dit vóór 26 november.

Indien u vreest dat Uw storting te laat zal zijn geef dan een telefoontje naar Jean Pierre Falise op het nummer 059708815.

Wij hopen dat U er terug bij kunt zijn.

**WAAR IN OOSTENDE? -
DE OPLOSSING – DE WINNAARS**

Foto 1: Café De Tijd (Van Iseghemlaan).

Foto 2 : Hertstraat (zijkant cinema Rialto).

Foto 3: Basisschool, Koninklijk Lyceum of Ecole Moyenne (Hendrik Serruyslaan).

Foto 4: Daniël Farasijnzaal.

Uit de talrijke juiste inzendingen werden volgende deelnemers uitgeloot:

Mariëtte Dasseville, Louis Pincket en Roger Timmermans winnen een boekenbon.

André Allein, Jean-Marie Cuypers en Jean Jacobsen krijgen een troostprijs.

De prijzen kunnen afgehaald worden in ons museum tijdens de openingsuren.

Servus servorum Dei'

Of de dienaar der dienaren Gods, genaamd BERDEN

door Koen VERWAERDE

Grafmedaillon van Thomas de Marchant d'Ansembourg en zijn echtgenote Anne Marie de Neufonge;
Kerk van Tuntange, Luxemburg.

Servus Fui

**De Dood zoekt zij die de minne bezingen:
Vrouw, kind en jaagt op oud en maant
Hen klaar te staan, de dans niet te ontspringen.
Bleke Dood! Jouw zeis hoeft geen koren
Te slaan, 't Klieft en maait op elke dag
De oogst, ons nabij, van zij
Die het leven niet langer is beschoren.**

**Bedekkende sluier, floers van nevels,
Op vel en bot, met grijnslach, kijkt hij ons 'an.
Als de dag komt, met spijt en bittere wrevels,
Het witte habijt over je spreidt.
Je zelf vraagt, jammerend geklaag:
Mag ik nu eeuwig dromen, in het kille graf
Dat mij wacht, bij ochtendgloren.**

Is er stilte? Lijkt het angstaanjagend of eerder vreemd? Ik kan mij best indenken dat bepaalde lezers nu actief de wenkbrauwen fronsen. Voor anderen zal het dan weer ontzag inboezemen. Zo zit dat wel, als je, zonder enige toelichting, een dusdanig 'curiositeitje' opgedist krijgt. Het fenomeen van de dood! Voor de meeste onder ons geen abstract betoog. En dat gedicht? Heus echt niet het product van sombere hersenspinsels of van iemand met een veel te late midlifecrisis! Daarbij, het valt niet te ontkennen dat het hier gaat over bevindingen zoals de ervaring van een toch gevoelig mens in een toch moeilijke omgeving. Hierbij zie ik mezelf een beetje als slachtoffer van een beroepskwaal. Je kunt me gerust "de waker van 's Heren akker" noemen. Je weet wel, hij die de sleutel houdt tot de "grote gelijkmaker". En verder, verder waan ik mezelf geen dichter! Veeleer, 'un poète maudit' (1).

Begraafplaats of kerkhof, ontelbare woorden zijn er de nek om gebroken. Zelfs het bij name noemen brengt het een grote verscheidenheid: dodenakker, pierenland, godsakker, plaats der hemelse zaligheid en het gaat zomaar door. Maar hoe je de site ook noemt, het is een plaats die meer dan vaak door mensen wordt gemeden. Uit angst voor de dood, maar voornamelijk uit kwellende onzekerheid die deze niet vertrouwde omgeving ons laat. Immers het speelse leven hoeft je niet te zoeken tussen doden. Het is wanneer een geliefde het aardse ruilt voor het onvoorstelbare, dat plots de drang blijkt om daar steeds weer present te zijn. Het loopt hoe het ook loopt, maar het object 'begraafplaats' krijgt meer bezieling naarmate het contact ermee groter wordt. Elk heeft er natuurlijk zijn bedenkingen over. Maar van alle clichés is mij de versleten beschouwing: '*dat allen er gelijk zijn*', een oordeel dat al te veel rammelt. Het standpunt wordt hierin gehuldigd dat mensen, noem ze, 'arm, rijk, stupide of geniaal', de dood ze wel gelijk maakt! Ronduit beschouwd wil dit zeggen dat het tastbare het hier haalt op de ziel van de mens. Lees bij dit laatste dat het gaat over zowel de mystieke als realistische benadering van het gegeven (2). Maar er is heus nergens nut toe om over dit standpunt in discussie te gaan. 'Alles Vergänglichliche ist nur rein Gleichnis', al het vergankelijke is slechts gelijkenis (3)! Hoewel en toch, denk ik dan, de criticaster! Er kunnen hier onmiddellijk voldoende argumenten aangehaald worden om het onderwerp tot een strijdbare gedachtenwissel te maken. In volle zekerheid gezegd: 'niemand ontkomt de dood', dat staat als een paal boven water. Het is de ultieme 'gelijkgerechtigheid' waarover men het heeft als men zegt dat ieder 'gelijk' is in de dood.

Laat het standpunt geen andere uitleg toe?

Wel, we zijn allen 'kinderen des toorns'. Dit is duidelijk, helder, klaar als glas. Maar hoeft dit nou een reden te zijn om te stellen dat er in de dood geen onderscheid bestaat! Zijn wij niet het product van onze omgeving, de opvoeding, ons irreversibel karakter en van een '*al of niet ontwikkelde*' begaafdheid. Wie durft te zeggen, dat de angstige Ensor gelijk is in de dood met Naatje Pet in de straat. Of dat de gemoedstemmige Spilliaert, representant van een eigen stijl en techniek, iemand was waarmee straten zijn geplaveid. Eindigt doorgaans een begrafenis niet, geregeld door het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn, door een '*aan op*' en '*aan af*' beweging van een lijkwagen; en dit bij gebrek aan belanghebbenden en/of familie. Alleen al bij de wijze als keuze van de lijkbezorging blijkt er een differentie van onderscheid. Het is zoals Dr. Lucien De Cock (4), docent aan de Artevelde Hogeschool Gent, schrijft: '*De betekenis tijdens het leven blijkt vaak nog het sterkst bewaard in het graf*'. Aanvullend zou ik durven stellen dat het niet eens gaat om het bouwfysische aspect van het grafplastiek die noodzakelijkerwijze in dit denkbeeld groots moet zijn. En het gaat echt niet om iemand voor de kop te stoten, maar zelfs de aanwezigheid van het stoffelijke restant, in welke toestand het is, mummie of beenderengruis (5), staat voor mij als onbelangrijk (6). Een gedurfde redenering, hoor ik wel zeggen. Die gaat lijnrecht in tegenover elke godsdienstige levensbeschouwing. In onze 'katholieke' Europese beschavingscultuur zijn wij nog steeds beïnvloed door het fenomeen van de opstanding, de wedergeboorte. En het is in dit laatste dat het antwoord ligt op de vraag naar het waarom van het 'schijnbaar' belang van het dode lichaam. Het lijkt betweterig, pretentius! Maar het is een standpunt zoals een ander en daarom ook geen onontkoombare waarheid. Maar wel is het mij een wensende verwachting dat ieder even stil staat bij het gegeven en de moeite neemt er even over na te denken.

Weg van het lichaam, weg van het tastbare, blijft 'iemand's ziel' bestaan als "zijn en/of haar" productieve arbeid als bijdragend is beschouwd. Dit laatste behoudt nut en waarde; schept erfgoed, op zowel politiek, cultureel of (zelfs) op godsdienstig vlak (in een denklijk toch moderne en volwassen samenleving?!). Echter het historisch beeld, het beeld van ons verleden, de visies op mens en maatschappij, laten ons weten dat er ook nare zielen bestaan. Demagogen die met hun decadente levensfilosofie de massa in beweging brengen, haar opruien met retorische middelen en leugenachtige voorstellingen en valse leuzen. Goede of kwade zielen, feit is dat het roemen van deze persoonlijkheden dan ook ontegenzeggelijk verbonden is aan de schaalgrootte van de omgeving en onlosmakelijk verbonden met de heersende cultuurinvloed en politieke toestanden.

Besluit: de discordantie (tegenstrijdigheid) van de gelijkgerechtigheid.

Moet het gezegd dat het tot het mensdom hoort iemand met smaad te bejegenen. Gewoon het kleinmaken van iemand's kunstscheppen, bijvoorbeeld, omdat juist die iemand net niet in het gewenste rijtje past. Vertel dit maar aan mevrouw Jozef Berden - Boydens, lijdzame hoedster van de 'artistieke ziel' van haar dierbare man (7).

De dood betekent voor ieder gelijkgerechtigheid. De belangwaardering van het individu, in tijd en ruimte, is inegaal. Ongetwijfeld komen er andere tijden waar verzwegen individuen uit de duisternis van de vergetelheid treden, om plots eigentijds en 'ongelijk in de dood' te zijn.

□ **Memento vivere; GIL BOYDENS.**

Toen ik haar huis binnenstapte en het vervelend gemiezerd van een veel te zachte decemberdag met een welgekomen deurenzwaai achter mij liet, voelde ik onmiddellijk in dit huis, de adem van hen die het leven aan de schone kunsten hadden gewijd. Een huis vol herinneringen, ingericht met smaak en stijl, getuigend van een zielsrust en zedelijk evenwicht.

Het blijkt stilaan een gewoonte, de duizend angsten die ik voel in 't gedrang om iemand te kwetsen. De angst voor het lege blad op het ogenblik dat ik de strijd aanbind om een boeiend verhaal te schrijven waarvan het onderwerp vandaag de mens 'Jozef Berden' focust.

Uit kanttekeningen, die gewoonlijk overdadig de marge van mijn notaboekje vullen, blijkt dat ik, wel onbewust en opnieuw, de vriendelijke dame voor mij had willen omschrijven. Haar onwaarschijnlijke verschijning. Haar stem, nog meisjeshelder, maar die des te meer opvalt door het taalgebruik. Een taal gekruid met Attisch zout en heerlijk vol met gevatte opmerkingen en gezegden. Denklijk toch, het resultaat van haar ontvankelijk gemoed en de inspraak van haar hart en geweten. Zonder twijfel, een vrouw met cultuur! 't Is moeilijk te bekennen, maar ze deed mij ook een beetje oneerbiedig denken aan een stripalbum uit mijn jeugd: 'De Zwarte Madame'(8). Maar 'Gardavoe'(8), hier paste de kleding niet naar maat. Steeds gehuld in het zwart (9). De kleur die ze koos vanaf het ogenblik dat haar man haar was ontnomen. Op haar borst draagt zij haar mooiste sieraad, zijn medaillonportret.

Zou er iemand vragen haar te omschrijven, dan zie ik geen zwart, noch somberheid. Zij doet mij denken aan weideflora, tooi der zomerse velden. Koppig tegen ongunstige winden. Vleidend tegenaan oprechte warmte.

Mevrouw Jozef Berden, Gil Boydens, houdt zielsveel van haar man. Zijn dood is geen voltooid verleden tijd. Zijn overlijden geen punt. In het doelgerichte streven het artistieke levenswerk van haar man te vrijwaren, blijkt het gemis de onuitputtelijke bron om verder te gaan. Haar lijdensweg kun je het noemen. Maar welbehagen voelt zij als ze enkele van zijn muzieknotaties en composities toont. 'Eigen creaties': zegt zij dan, met wellend vocht in d'ogen en hijgend hart. In een cirkel staan kartonnen dozen vol met levenswerk, wachtend, op de welwillende vorser, kunsthistorici of musicologen. Gil wenst dan ook, kennisvol, het kunstscheppen van haar man te archiveren. Ze begrijpt de houding niet van het plaatselijk bestuur van de stad. Ook niet van de heemkundige verenigingen en cultuurbewegingen in Oostende. *'Moet ook zijn levenswerk verdwijnen, vooraleer iemand reageert?'*, vraagt ze mij ietwat driftig.

Maar daar was ik even niet aandachtig. Aber fürs denken kann man niemand henken! Was dit niet dezelfde vraag als jaren terug? Toen had ik, mevrouw Gilberte Schepens, ook geadviseerd en blijkbaar kunnen overtuigen om een 'aanvankelijk' deel van het persoonlijke archief van haar overleden man aan het Oostends Archief (Stadsbestuur) te schenken. Maar wat voor Daniël Farasyn (10) telt, telt ook voor Jozef Berden, en nog vele anderen. Met de dood begraaf je nu eenmaal niet de talenten van de meester (zie inleiding). Kennis laat je niet ongebruikt liggen! Het levenswerk van Jozef Berden zijn als statiën in een rijk en boeiend leven, maar zijn ook toonaangevend en rijk aan educatief gegeven. Ook wat Jozef Berden ons naliet mag niet verloren gaan!

Maar dan heb je mijn eerste vragenlijst en die dient afgewerkt. Terwijl ze antwoordt, zie ik in d'r ogen het verleden glijden in het heden. Mevrouw Berden vertelt. Geboren in Oostende als Gilberte (Gil) Boydens. Ze heeft nog een broer, Honoré. Bevestigend antwoordt ze op mijn vraag of hij de vriendelijke man is, een welbekende van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Oostende. Haar ouders waren beiden Oostendenaars. Haar vader, Honoré Boydens, (zelfde naam als haar broer) was scheepsexpert. Haar moeder, Martha Bruneel, had het moeilijke beroep van huismoeder en is jammerlijk op nog jonge leeftijd overleden. In een overvloed van geleefde dingen vertelt de welbespraakte dame, dat bij d'r thuis muziek een belangrijke plaats innam. Ofschoon de familie in de Frère-Orbanstraat woonde, gingen zij zondags naar de hoofdmis in de Sint-Jozefskerk. Daar speelde immers een jonge talentrijke en beloftevolle orgelist. Ik herinner mij goed, lachte Gil gelukkig, dat vader met zekere aandrang zei dat het 'plechtig' gebeuren zich vooraan de kerk afspeelde. De reden hiertoe was dat ik steeds, op zijn schoolmeisjes, verlangend omkeek naar het doksaal. Je kon maar nooit weten dat ik slechts een glimp zou opvangen van die jonge talentvolle organist. Hoe kon zij toen weten dat deze organist de door hem gebrachte samenklank van tonen haar ziel voor altijd zou blijven ontroeren!

De tijd is steeds kort gemeten. Er was veel gezegd en kennis gemaakt. Gil was zo innemend. Een boeiende vertelster. Hierdoor vergat ik vaak te noteren en dit tot mijn grote spijt later. Of was het niet op haar vraag, om over sommige dingen maar liefst verzuimend te schrijven. We namen afscheid zonder te denken aan een volgend rendez-vous. Waren we beiden een beetje in de war? Wellicht wel. Al die ontwakende herinneringen waren zo vermoeiend, maar toch zo mooi en krachtig tot leven gebracht. De natte mist was blijven hangen. Ik zette mijn kraag van m'n overjas op vóór ik de deur uitging, maar niet vooraleer hartig afscheid te nemen van de vrouw voor wie ik een blijvend respect zal koesteren. Schemerige straten, kunstmatige schaduwen tekenen zich af op toevallige gevelmuren. Gewoon een teveel aan passerend autolicht in een veel te enge straat, dacht ik. Ik was op weg naar huis met volle zin en overtuiging om Gils verhaal te schrijven.

Er gingen enkele maanden voorbij. Ik wilde Gil de nodige ruimte gunnen. Ik dacht wel dat het niet zo evident zou zijn om je eigenste leven zomaar aan iemand, halfbekend, te vertellen. En wat

herinneringen betreffen. Iedereen weet toch dat deze slechts ontwaken bij onbeholpen momenten. Je kunt ze heus niet zomaar in gewenste hoeveelheden voor het geheugen halen.

Toen Gil mij opbelde, lachte ze heel verlegen en vertelde dat ze nu wel alles op een rijtje had gezet. Documenten, foto's en heel wat uitgeknipte reportages waren nagepluisd. Met een fiere klankkleur in haar stem, zei Gil, dat haar man en zoon elke publicatie, in tijdschrift of krant, bijna plichtsbewust uitknipten, wanneer het ging over de Sint-Jozefkerk, het orgel en/of Jozefs eigenmachtige optreden (ook wat recitals betrof in het buitenland). Ik moest maar komen kijken!

Op het gezegde uur stond ik daar. Een duw op de bel en eventjes later werd de deur geopend met een altijd vriendelijke goedendag. Ook Kristien, mijn vrouw, was meegekomen. Wat ik toen wist, had ik haar verteld en haar zo een beetje deelgenoot gemaakt. Kristien stond daar als een echt nieuwsgierig Aagje en wilde zoals ik toch, zoveel meer weten. Charmante Gil was aangenaam verrast en bood haar onmiddellijk na het binnenkomen, koffie en (meerdere) gebakjes aan.

Toen ik mijn notaboekje opende werd mij vriendelijk verzocht te wachten. Gil haalde een taperecorder boven en liet mij (genietend) een opname horen. Het was een opname van Radio 3 voor het programma 'Drieklank', uit 1997, ter gelegenheid van het tien jaar overlijden, op 16 november 1987, van Joseph BERDEN. Dit herdenkingsconcert had toen plaats gehad in de kerk van de Paters Dominicanen in Oostende en werd schitterend neergezet door meester-organist Chris Dubois. In het programma werd verder ook de bekende producer Piet Van Bouwel ondervraagd door mevrouw Sylvia Broeckaert. In zijn commentaar zei Van Bouwel dat Berden over een meesterlijk improvisatietalent beschikte. Niemand in België had hem kunnen evenaren. Tussen 1947 en 1954 had Meester Berden bij het toenmalige N.I.R. (= Nationale Instituut voor Radio-omroep) maar liefst 143 rechtstreeks uitgezonden recitals verzorgd. Een repertoire dat een 635-tal titels omvatte gaande van zowel klassieke als mondaine orgelmuziek en opera- en operettemuziek tot bewerkingen van symfonische muziek als toenmalige moderne muziek en jazz. Na lang zoeken in het BRTN-archief had men de hand kunnen leggen op een zeldzame opname. Piet Van Bouwel had het hierbij over het Delmotte-orgel van Studio 4. Dit orgel was in jaren niet meer bespeeld. De reden hiervoor was dat er geen voldoende fondsen beschikbaar waren om het maar simpel weg in orde te stellen. Maar de echte reden was dat men over een vaardigheid en virtuositeit diende te beschikken om dit instrument te bespelen. '*Meester Joseph Berden beschikte hierover*', zei Piet Van Bouwel en bij deze woorden werd er in een bijna zelfde tijd de zeldzame opname de ether ingestuurd.

'*Fantastisch toch, Koen*', zei Gil gelukkig. Heb je gehoord hoe hij met het orgel een slepend geluid kan voortbrengen. Zelfs de wind bootst hij na met zijn orgel! Zijn muziek behoudt altijd een persoonlijke karakteristieke en levendige beweging, ik noem het zijn persoonlijke scherzo. Ik zal wel de mindere zijn, geen deskundige of van enige muzikaliteit onderlegd, maar toegegeven, dit had ik inderdaad nog nooit eerder gehoord!

Er was koffie en gebak en uiteraard de lijst met nieuwe vragen. Het verhaal '*Joseph Berden*' zou nog even moeten wachten. Graag had ik het nu over die 'sterke' vrouw achter de Meester. Cliché, hoor ik u zeggen. Ach neen! Als Berden een virtuoos mag genoemd worden, mag Gil gerust beschouwd worden als de rode draad zijn doorheen hun leven. Zonder haar, zonder zijn werk, zou hij voor alle genot, voor elke gewaarwording in het leven, waarschijnlijk immuun gebleven zijn. De mens '*Berden*' leefde voor zijn vrouw en voor zijn muziek. Dit was duidelijk en geen woord overdreven.

Als ik mag vragen, Gil, '*vanwaar die interesse voor muziek?*' Och, die zal er altijd geweest zijn! Ze keek mij verwonderd aan en gaf de indruk dat een vraag als deze niet onmiddellijk belangrijk scheen. Aarzelend, om dan eerst schromend voort te gaan, kwam haar verhaal tot bloei; '*weet je, toen ik nog een kind was speelde moeder vaak piano*'. '*Ik ben het met de moedermelk ingegeven*'.

Mama heeft mij altijd aangemoedigd om muziek te studeren. Toen ik tien was heeft zij mij ingeschreven in het Muziekconservatorium van Oostende. Ik zat in dezelfde klas van Madeleine Spilliaert. Bij lerare Frémaut speelden wij samen (vierhandig) werken van o.a. Hayden en Mozart. Madeleine en ik, het was een vriendschap die blijvend was tot de familie Spilliaert besloot terug in Brussel te gaan wonen (1935). Dan kwam de oorlog en ik heb van Madeleine niets meer vernomen. Ik denk nog vaak aan onze gelukkige Conservatoriumjaren.

Maar weet je, vader was aanvankelijk niet zo gelukkig met moeders beslissing! Hoe vaak riep hij niet uit dat hij gestoord werd in zijn werk en dit op zijn eigenwijze en door iedereen gekende manier: *'Verdouche, verdouche, verdouche'*! Solfège en de vele piano-études ter oefening of toetsing van de technische vaardigheid was blijkbaar voor hem tergend en storend. Begrijpelijk hoor, want de administratieve afhandeling van zijn dossiers, als scheepsexpert, werden bij ons thuis afgewerkt. Ik denk wel dat hij het goed bedoelde, want toen ik achttien was hebben mama en hij mij ingeschreven in het Conservatorium van Brussel. Ondertussen was ik er van overtuigd dat ik muzieklerares wilde worden.

'Was je op je achttiende bewust dat Joseph Berden een rol in je leven zou spelen'? Ach neen, Koen toch, zei ze met een diepe stem, maar bloosde van genoegen. Hij was mij bekend. De talentvolle organist van de Sint-Jozefskerk. Ik bewonderde hem stilletjes, die verstrooide eenzame en gedistingeerde jongeman. Maar het water was mij veel te diep. Ik dacht dat deze afstandelijke, doch heerlijke jongeman niet voor mij kon vallen. En ondertussen reisde ik alleen naar Brussel, naar het Koninklijke Conservatorium. Ik kreeg er les van Prof. Bosquet, na de 'Eerste Prijs' in Oostende gehaald te hebben: ik was Laureaat Piano / muziekgeschiedenis in 1937- 1938.

En in Brussel! Vader en moeder waren bang dat er met hun dochtertje iets zou gebeuren. Gil gaf mij de indruk dat zij na al die jaren, de zorg en kommer van haar ouders, nog steeds wat overdreven vond. Ik moest met regelmaat van de klok bij een nicht van moeder, in Brussel, op bezoek gaan. Tante Jeanne Bruneel was mijn chaperonne en hield wel degelijk een oogje in het zeil! Toen ik haar vertelde dat er een vriendelijke man mijn bagage had aangenomen op het ogenblik dat ik de trein wilde uitstappen, zag ik in haar ogen het wantrouwen en verzet en haar denken van *'wacht maar'*. De jongeman moest met regelmaat de trein nemen van Moeskroen naar Brussel. Hij was een zoon van een textielabrikant. Wij hadden onschuldig kennis gemaakt en zouden, als de gelegenheid het toeliet, samen de treinreis maken. De eentonigheid van het toenmalig treinreizen zou aldus een beetje opgefleurd worden. Gelegenheid maakt genegenheid, zal tante Jeanne wel gedacht hebben. De volgende aankomst in Brussel stond zij daar. Zij klampte de jongeman aan en zei: *'Monsieur, ça n'est pas une jeune fille que l'on accoste'* (*Mijnheer, dit is geen meisje dat men zomaar aanspreekt*). Met dit voorval had ik wel begrepen dat ik niet veel bewegingsvrijheid had. Ik zocht zo enige afleiding bij het volgen van muziekconcours of één of andere open voorbereiding tot muziekwedstrijden aan het Koninklijk Muziekconservatorium. Vaak was mijn vriendinnetje met me mee. Op een bepaald ogenblik vertelde ze mij dat er in de namiddag de bijzondere prijs 'Arnold' doorging en dat het 'un Ostendais' was die deelnam. De Oostendenaar bleek Joseph Berden te zijn. Na het ganse solemnele gebeuren ging ik hem natuurlijk feliciteren. Ik vertelde hem dat ik ook in Oostende woonde. Zijn antwoord hoorde hemels; hij zei dat hij me kende en stelde in één ademtocht voor om samen de trein naar huis te nemen. Wij hebben die dag kennis gemaakt en veel verteld. We waren beiden onder de indruk van elkaar. *'Le grand coup de foudre'*: zei Gil, met d'r ogen die blonken als lichtjes in de duisternis en een lach die haar zo typisch was. Die avond kwam ik laat thuis. Joseph was een heer van fatsoen en bracht me naar huis omdat hij wist dat mijn ouders ongerust zouden zijn en om uitleg vragen. Moeder aanvaardde hem onmiddellijk! Vader had meer tijd nodig; daarom is hij ook mijn vader, zeker?

Gil had de smaak van het vertellen te pakken. Ik liet d'r zo gaarne doen, terwijl ik droedelend mijn vragenlijst doorstreepte. Het was 10 mei 1940. De Duitse invasie. Moeder met haar groot hart had een Luikse familie tijdelijk een onderkomen gegeven. Deze familie was zinnens om via een Noord-

Franse haven alsnog de oversteek te wagen naar Groot-Brittannië. Rond 16 mei, samen met deze Waalse familie, namen mijn ouders, mijn broer en ik, de vlucht.

Ondertussen waren Joseph en ik duidelijk vriendjes geworden. Ik was zo verliefd op hem! Hij had zo een moeite met mijn vertrek. De dag nadien wilde hij ons achterna. En weet je, Koen, dan nog wel met zijn fiets. Hij had zijn koffer gemaakt en alles wat er instak was zijn smoking en wat ondergoed, vertelde Gil in lachen uitbarstend. Zijn vader heeft dan gezegd dat het welletjes was en hij best zijn fiets kon bergen, samen met die koffer. Ach Koen, zuchtte Gil. Het vrouwtje kromp van weemoed om dan opnieuw daar in vreugde te staan: *'ik geloof dat Joseph onze familie heeft gered van de dood'*! Uiteraard lijkt dat overdreven vandaag, en toch. Het was de bedoeling van mijn ouders om naar Le Havre te reizen. Toen we in Dieppe arriveerden zaten we vast. Het was nu mijn beurt om nukkig te doen. Ik wilde niet naar Groot-Brittannië, wat dacht je wel. Eens we daar waren zou ik mijn Joseph niet meer terug zien. Mijn ouders hadden alle moeite om mij in toom te houden. Ik stelde zelfs voor dat zij de reis alleen zouden maken. Ondertussen had vader het voor elkaar gekregen dat we konden inschepen om toch nog in Engeland te geraken. Je hoeft niet zo te krijsen, riep vader woest uit! En met die woorden had hij blijkbaar al beslist om de oversteek naar de vrijheid te staken. Ik heb mij vroeger nog wel afgevraagd of het niet de ziekte van moeder was die zijn beslissing toen heeft bepaald. Deed hij het voor mij en Joseph of had vader nog andere plannen? Dit weet ik tot vandaag niet. Het was 21 mei 1940, Duitse oorlogsvliegtuigen vlogen over de stad en haven en dropten hun bommen. De markt stond vol met paarden. Het was een vreselijk schouwspel! We hadden geluk want wij waren niet ingescheept. Zelfs een Brits vaartuig varend onder het vaandel van het Rode Kruis werd gekelderd. Er werd beslist om naar huis te gaan en zo denk ik, dat Joseph ons leven heeft gered. Onmiddellijk naar huis, zo is het niet gegaan! Na allerlei omzwervingen, Le Havre, Rouen, enz... waren wij eind augustus uiteindelijk terug in Oostende.

Terug thuis wilden Joseph en ik zo vlug mogelijk gaan trouwen. Vader vond dit toch maar te vroeg. Weet je, ik was nog geen éenentwintig jaar oud. Maar moeder zei: *'laat hen toch, je ziet dat ze voor elkaar geboren zijn'*. Wij zijn op 08 oktober 1940 getrouwd, een maand na mijn éenentwintigste. Moeder is het jaar erop, in januari, overleden. Ze was amper 48 jaar oud.

Ik heb zo een gelukkig huwelijk gehad. Zevenenveertig jaar waren we getrouwd. Als ik het zo mag stellen: *'we zijn samen volwassen geworden. Gegroeid in het leven. We hebben mooie tijden gehad. We leefden voor zijn carrière en ons gezin'*.

Twee kinderen hadden we, Anne-Marie en Jean-François. Drie kleinkinderen. Eén van de kleinkinderen, Delphine, was het oogappeltje van mijn man, Joseph. Zij was zijn zonnetje in zijn lege huis of moet ik zeggen in zijn treurkelder. Vandaag vinden Delphine en ik troost bij elkaar. Dit sinds het overlijden van haar geliefde grootvader en mijn man.

Jawel, de laatste jaren van Josephs leven waren moeilijk; maar daarom niet minder intensief. Joseph had zich weliswaar van de buitenwereld afgesloten. Hij ging zich met volle overgave in zijn daarvoor omgebouwde kelderverdieping bezighouden met schilderkunst. Hij was een zo veelzijdig man! Hij kopieerde werken van Rubens, Renoir, Rongier, enz.. Hij was een tweede Vanderveken. Je weet wel de persoon die het gestolen paneel van het Gentse Altaarstuk, De Aanbedding van het Lam, 'De Rechtvaardige rechters', van 'Van Eyck', heeft geschilderd. Zo secuur en gedisciplineerd kopieerde hij de kunstwerken. Uren hield hij het vol om het kleinste detail te schilderen. Zijn schilderijen waren als een afdruk van het originele. Weet je, Koen, dit jaar in november is het twintig jaar geleden dat Joseph is overleden. Nog geen enkel moment is hij uit mijn gedachten geweest. Ik leef elke dag terug dicht bij hem en weet dat het niet lang meer zal duren voordat ik

dan eeuwig bij hem mag zijn. Ik ben blij met je gedicht en het speciale fotomedaillon van twee liefhebbende dode wezens. Het geeft dat gevoel weer waarover ik spreek. Het liefhebben tot in de dood! En als je het opdraagt aan Joseph, dan wil ik het als grafschrift op zijn grafmonument!

Er was een klein moment stilte. De eer die mij te beurt viel! Maar meer de levensherinneringen van Gil die haar emotioneel een beetje deden wankelen. De stilte werd doorbroken toen ik 'opzettelijk' nog een kop koffie vroeg. Ik keek Gil aan, haar lippen waren droog en gespannen. Maar Gil beschikte inderdaad, zoals haar zoon ooit eens had geschreven: *'over een onblusbare energie'*. Noem het maar vasthoudendheid, een ongelooflijke kracht om verder te gaan.

Omdat ik wist dat ik die avond naar huis wou met een degelijke basis voor het verhaal, maar ook niet enige druk wilde uitoefenen op die frêle schouders van dat dametje voor mij, weerhield ik geregeld haar aandacht om het dan even te hebben over haar mooie interieur. Maar wat dacht ik? Alles kwam terug naar af. Ook haar interieur bracht ons terug bij Joseph Berden. Jarenlang was het onze hobby: verzamelen van antiquiteiten. We spaarden en kochten 'oude' voorwerpen. We restaureerden zelf en waren op een bepaald ogenblik met vereiste kennis en bekwaamheid meer dan nodig onderlegd. *'Ik denk dat het gevoel om schoonheid in zaken rond je te herkennen niet aangeleerd hoeft te zijn'*, zei Gil. *'Je hebt het of niet, zo simpel is het'*!

'Maar wacht eens effe', zei Gil, met d'r ogengloed die mij recht aankeek en mij steeds weer bezielde. Ze ging weg om gewoon daar terug te staan. In haar hand, een kleine koffer. *'Weet jij wat dat is?'*, zei ze, in de typische toonkleur van haar stem. *'Wel, dit is de schilderdoos van Ensor'* en ze opende deze. Kijk, dit zijn nu eens van die momenten in 't leven waarvan je gewoon van je fiets valt en dit zonder er ooit ééntje gehad te hebben! Een innerlijk gevoel zegde mij om dringend dit unieke gegeven digitaal op te slaan en haar te overladen dan nog wel met duizend vragen. Platonisch enthousiasme, dat was wat ik voelde. Hoe, wat en waar, stotterden de vragen over mijn gespannen fijne lippen. Gewoon heerlijk en dat ik dat mocht meemaken!

Gil vertelt dat Joseph de schilderdoos van Ensors nichtje had gekocht na diens overlijden. Een waardevol souvenir dat hem herinnerde aan de vriendschap die hij had met de meester.

Halfvijf in de namiddag. Drie mensen in een aangenaam gesprek, Gil, Kristien en ik. Mijn vragenblad bleek doorstreept. Le moment suprême, zei ik, en lachte de twee dames toe. Het levensverhaal van de meester en virtuoos Joseph Berden. Door sommigen verafschuld en ontkend, door jalousie en onbegrip. Door anderen bewonderd en geprezen. En waarschijnlijk bij deze laatste omdat zij nu eenmaal over de nodige kennis beschikten om te oordelen aan wat een virtuoos dient te beantwoorden. Is hij het niet, die een bepaalde kunst technisch volmaakt beheerst. Is hij het niet, die in het bespelen van een muziekinstrument een bijzondere bedrevenheid verworven heeft. Een virtuoos is hij die aanraakt, musiceert.

"Wacht, Koen, vooraleer je nog vragen stelt", zei Gil, "moet je kijken in deze mappen". Gil reikte mij zes mappen aan. Ze had met veel geduld en scherpzinnigheid een soort selectie gemaakt uit de vele dozen vol documentatie. Vervolgens had ze de gesprokkelde documenten, volgens onderwerp, in mappen ondergebracht. Op elke map stond een woordje uitleg. Map één, Joseph Berden, Servus Fui (Ik was dienaar). De map waarin 'het levensverhaal' in krantenknipsels was opgetekend. Het waren diverse artikelen, uit krant en/of tijdschrift, verzameld doorheen de jaren. Het gaf mij onmiddellijk een duidelijk overzicht van waar en wanneer Joseph Berden, in binnen- en buitenland, had geconcentreerd. Een tweede en een derde map ging over gerechtelijk getouwtrek en bewijsstukken waarover ik Gil ten stelligst beloofde niet uit te wijden. Map vier handelde over het Conservatorium van Oostende. Een vijfde map was dan weer een aanvullend geheel van krantenknipsels van allerlei aard, maar voornamelijk wat plechtigheden betrof. Map zes, tenslotte, was een bijeengebracht geheel van familiale dingen, voornamelijk wat haar genegen broer verwezenlijkt had in het cultuurmidden van zijn woonplaats Nieuwpoort. Maar daarin zaten ook diverse partituren. Hierover zei Gil dat het ging over volledige notering van koor- en/of orkestcomposities, door Joseph bewerkt. Ik was wel blij met die mappen. Maar je kunt uiteraard nu de vraag stellen of het de moeite loont, met een dergelijk en goed gedocumenteerd archief, om alsnog over het levensverloop van Joseph Berden te schrijven. Laat het duidelijk zijn. Voor Gil is het van emotioneel belang dat het 'leven en werk' van haar dierbare man wordt uitgedragen. Het is voor haar een levensopdracht. En wat mezelf betreft? Wel, toen ik de zes mappen met documentatie bij een eerste oogopslag bekeek, wist ik al gauw dat er een taak was weggelegd om al dat materiaal op correctheid te controleren. Een hele klus, zoals dit achteraf bleek. Bovendien had ik wel zin om dieper te graven in het levensverhaal van die 'Joseph Berden'. Dus niet het joviale of het te gericht bespelen van het onderwerp (9). Laat ons een levensschets maken van de mens 'Berden'. Iemand, net zoals jij en ik. Bovendien moet ik bekennen dat ik op geen enkel ogenblik geloof in predestinatie. Ik geloof in begaafdheid en de attributieve nodige inzet. Twee zaken die 'mogelijks' het persoonlijke leven bepalen.

♂ Ars longa, vita brevis; JOSEPH BERDEN

Berden! Deze naam voelt heus niet West-Vlaams aan. En daarom, dacht ik, ik loop eventjes langs bij de mensen van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde in de Kanunnik Dokter Louis Colensstraat. Doodsprentjes, kwartierstaten, stambomen en een enorme bibliotheek aan genealogische en heemkundige naslagwerken. Een paradijs op aarde voor al wie de afstamming en/of verwantschap van families wil napluizen. In het fameuze werk: 'Woordenboek van de Familienamen in België en Noord-Frankrijk', van Professor Frans Debrabandere, ontdekte ik dat de naam 'Berden' van Limburgse origine is. De oudste vermelding van de naam is te vinden in Tongeren. De naam is een afgeleide van de voornaam: Berend en/of Bernard. Zaalverantwoordelijke van het ogenblik en altijd goedgeluimd, Freddie Courtens, gaf mij de raad om eerst de verkiezingslijsten in te kijken. Het zou wel eens kunnen, zei hij, dat ik bij een oogopslag de herkomst van de familie 'Berden' in Oostende vind. En dat was goed gezien en raak geslagen. Gil had mij de namen gegeven van Joseph Berden's vader en grootvader. In een handomdraai vond ik de vader Gustave, geboren in Oostende op 05 augustus 1887. In de oudste kiezerslijst vond ik dan ook de grootvader Jean-François, geboren in Tongeren op 29 januari 1860. Misschien te vroeg om een conclusie te nemen, maar het zou best kunnen dat de bakermat van de familie Berden in Tongeren ligt, zoniet, beslist wel in Limburg. Bij een telefoontje aan de voorzitter van de vereniging en mag ik zeggen goede vriend, Eddie Van Haverbeke, vernam ik, na een kleine poos, dat de familie Berden in Tongeren belangrijk moet geweest zijn. Bij verdere opzoeken vond ik er in 1744, Jan Nicolaas Berden, Burgemeester van Tongeren. In 1614 was er zelfs een Burgemeester Conrardt Berden (what's in a name= Koenraad) in Hasselt. Maar laten we deze summiere genealogische opzoeking voor wat ze is en focussen we ons liever op het fenomeen zelf, met name Joseph Berden.

Josephus Franciscus Alphonsus Berden werd geboren in Oostende, op 02 februari 1916. Twee februari staat voor de dag van de 'Lichtmis'. Voor de rooms-katholieke kerk is dit de dag van het feest ter gelegenheid van de inwijding van de kaarsen voor het hele jaar. Deze dag wordt ook nog 'Maria-Lichtmis' genoemd, de reden hiervoor is dat dit de dag is van 'Jezus opdracht in de Tempel en de reiniging van Maria'. Het feest 'Lichtmis' is een vertalende ontleening van het Latijnse 'Festum Luminum' (het feest der lichten). Er werd dan ook gezegd in de familie Berden-Vershelde, dat Joseph, de dag van zijn geboorte, het licht had gezien. Een kind met uitstraling en beloftevol!

De ouders, Gustave Berden en Magdalena Vershelde, waren beiden Oostendenaars. Gustave was onderwijzer in het weeshuis Sint-Vincentius in Oostende. Was het een tijdelijke betrekking of hield hij er gewoon nog andere banen op na? (wat voor die tijd niet uitzonderlijk was). Op de kiezerslijst van 1914/15 wordt het beroep van 'employé de commerce' vermeld, dus handelsbediende. Op de geboorteakte van zijn zoon, Joseph, wordt het beroep van 'bediende' bevestigd. Gil meldt hierover dat hij eigenlijk boekhouder was. Finaal op zijn overlijdensakte wordt dan weer: 'zaakwaarnemer' vermeld. Bij dit laatste tast ik echter in het duister wat de betekenis van 'zaakwaarnemer' mag zijn. Magdalena Vershelde was huismoeder, dochter van Alfons Vershelde, in die tijd een bekende muziekleraar aan het O.L.-Vrouwcollege. Hij was de grote ijveraar en stimulator achter Joseph.

Familiefoto: staand, Magdalena Vershelde en Gustave Berden. Zittend, grootvader Alfons Vershelde met zijn kleindochter Luciana. Joseph Berden in het midden en rechts van hem zijn grootmoeder, Emma Dieryckx.

Het echtpaar 'Gustave Berden - Magdalena Vershelde' had nog twee kinderen. Te weten, twee dochters, Luciana en Elisabeth. Luciana was de oudere zus van Joseph (° 1914). Zij was slechts 25 toen ze overleed. En dan nog wel aan een lange en pijnvolle ziekte. Ook deze jonge vrouw had iets met muziek: 'Eerste prijs' voor klavier aan het Muziekconservatorium van Oostende, 'Tweede prijs' voor klavier aan het Muziekconservatorium van Brussel. Op haar doodsprentje staat vermeld dat zij de eigenschap had van fijngevoeligheid en bevalligheid eigen aan een volmaakte kunstenares. Wat Elisabeth betreft, nog steeds wonend in Oostende, is het niet duidelijk of zij ooit iets heeft gehad met muziek. Feit is dat de drie kinderen in een muzikale omgeving zijn opgegroeid. Gil vertelt hierover het volgende: 'hun Opa, Alphons Vershelde, nam vaak de kinderen mee naar het Maria-Hendrikapark. Op een speelse wijze leerde hij de kinderen muziek en zang. Hij had

hiervoor zelfs een muziekboekje gemaakt. Hoe klein en jong de kinderen waren, Opa Verschelde leerde ze meerstemmig zingen. Ik herinner mij één van de refreintjes nog die Joseph mij vertelde; ik ben een arme mus; een hongerlijder dus.'

Maar wie was eigenlijk die Alfons (Fons) Verschelde? Oostendenaar, geboren op 24 maart 1866 en er ook gestorven op 01 februari 1930. Gehuwd met Emma Dieryckx, ook van Oostendse afkomst, geboren op 09 augustus 1869 en er gestorven op 31 augustus 1952. Zoals reeds gezegd was de man muziekleraar in het O.L.-Vrouwecollege in Oostende. Hij heeft met veel geduld, tijd en nauwkeurigheid, een onnoemelijke hoeveelheid gregoriaanse muziek omgezet in cijfermuziek. Hij was de assistent van het 'Orgelfenomeen Léandre Vilain', met name hulporgeleider en zangmeester in de hoofdkerk Sint-Petrus en Paulus, orgeliste van de Kapucijnenkerk, componist van diverse muziekstukken, waaronder een Gildenlied, een Vlaggenlied, een Dodenmars en niet te vergeten het Sint-Petruslied: 'Lijk Petrus wandelt op de baren'. Dit laatste is meer bekend onder de naam 'Het Visserslied' (11). Dit lied wordt ieder jaar nog gespeeld tijdens de Zeewijding of bij één of ander gebeuren in het teken van de visserij.

Muziek: Fons
Verschelde.
Woorden: Gouverneur
H. Daels.

St. Petruslied.

Lijk Pe-trus wandeld op de ba-ren Gesteund op
 Hij spraakt en Pe-trus wierp ten gron-de Lijn met da
 Heilige Maagd G'leke-lo-ze Moe-der G'ij de

Uw almacht'g woord So laat ge-ruut ons tis-sers
 rijk ge-ge-gend werd So spaar ons tis-sers van de
 ster blootste zee Ge lief ons zeeliën te be

Refrain

ba-ren En leidt hun maar een vei-lig ond
 jon-de En geeft uw ze-gen aan hun werk
 Oe-den van loch-man ram. span-turten idee

Je-zus die de macht der winden Be-leu gelt op hun wilde

H. BAELS

Handsch. J. Berden

Partituur 'Het Visserslied' (handschrift Joseph Berden).

Ondertussen is het duidelijk dat Joseph Berden, leerling van het Klein College, zijn eerste muziekonderwijs krijgt van zijn grootvader. Alfons Verschelde nam zijn kleinzoon mee (vanaf 6 jaar) naar de Kapucijnenkerk. Daar maakte Joseph kennis met dat wonderlijke instrument, het orgel. Als 9/10-jarige toen Joseph voluit oefende, kreeg hij soms te horen: 'Je kraakt ze wère, é kèrel', wanneer Joseph een verkeerde toets aansloeg, tot grootvaders ongenoegen. Berden vertelt zelf over zijn grootvader: 'Hij gaf mij de grote duw, hij spoorde mij aan en zette zich volledig voor mij in'. Vaak was de kleine Joseph tijdens het lof (12) aanwezig en zou er af en toe enkele toetsen hebben geslagen. Zo gaat het verhaal dat grootvader op een bepaald moment niet tijdig in de kerk verscheen. Joseph, onverschrokken, nam plaats achter het orgelklavier en tot ieders verbazing bracht hij het aardig voor elkaar. Toen grootvader overhaast arriveerde en zich wilde verontschuldigen, werd hij gefeliciteerd door de aanwezige clerus en kerkbezoekers met zijn toch talentvolle kleinzoon.

Het ouderlijke huis lag in de Romestraat, nummer 51. Eerder toevallig, maar toch strategisch gelegen, met name rechtover het Muziekconservatorium. Overigens was het nog maar van eind 1926 dat deze muziekacademie, opgericht in 1849, de titel mocht dragen van Muziekconservatorium. De gangmaker achter dit gebeuren was niemand minder dan de van Gent afkomstige directeur Toussaint De Sutter (13). Waarschijnlijk was één van de beweegredenen tot het promoveren van een muziekacademie tot conservatorium, dat het toenmalige stadsbestuur, zoals dat al eerder rond de eeuwwisseling 1800-1900 was vooropgesteld, de rekrutering wenste van 'enkel' Oostendse musici bij het bemannen van het Kursaalsymfonieorkest. Ook was het zo dat directeur De Sutter vanaf zijn benoeming als wensbeeld stelde het algemeen peil van de muziekstudies aanzienlijk te verhogen. Deze man moet over een onvermoeibare overredingskracht beschikt hebben. De Oostendse muziekacademie kreeg meer leraren. Het niveau van leergang voor piano en cello werd aanzienlijk opgetrokken. Nieuwe cursussen werden ingericht: onder andere voor Nederlandstalige als Franstalige voordracht, toneel en muziekgeschiedenis. Onder zijn impuls wordt de Muziekacademie de titel verleend van Oostendse Muziekconservatorium.

Het zal wel van een gevatheid getuigen van ouders en grootvader, dat Joseph Berden aan het conservatorium wordt ingeschreven. Maar daarom zal het bijzonder vreemd klinken, dat diezelfde Toussaint De Sutter acht, dat Joseph niet geschikt is voor piano. *'Zijn vingers zijn hiervoor te klein; hij zou beter af zijn wanneer hij klarinet aanleert'*, aldus De Sutter. Grootvader Verschelde was er niet over te spreken en vond dat zijn kleinkind beter het conservatorium zou verlaten.

En toch, vertelt Gil, Joseph heeft altijd beweerd dat hij daar de technische vaardigheid en virtuositeit is aangeleerd. Het zou niemand anders geweest zijn dan mevrouw Angélique Cardinael (14) die hiervoor verantwoordelijk was. Het waren haar speciale lessen en bijzondere aandacht die hem gemaakt hebben, *'wie en wat'* hij was. Gil begrijpt überhaupt niet waarom Joseph dit nooit duidelijker naar voor heeft gebracht. Overigens was er nog een vrouw die hem op éénzelfde manier positief heeft beïnvloed. Toen we getrouwd waren zijn wij die dame nog gaan opzoeken in haar huis in de Rogierlaan. Aanvankelijk dacht ik dat deze mevrouw van Poolse afkomst was. Alles had eerder te maken met haar man. Die mevrouw was Irene Crastellie de Dormael (15). Ze was getrouwd met Casimir Felix de Nowina de Witkowski, geboren in Mokotov, Polen. Beiden waren van nobiliteit. Mevrouw Irene was verantwoordelijk voor de vorming van Josephs prachtige stem. Als twaalfjarige had hij al een goede, mooie, geofende stem. Joseph had bij haar privé lessen gevolgd. Hij kreeg er lange en zware zangoefening op de namen van de toontrappen, het oefenen in vastheid op de intervallen en in zuivere intonatie. Zowel zij, als ook mevrouw Cardinael, hebben de echte musicus in mijn Joseph wakker gemaakt!

In een tijd waarin men nog de tijd nam om te leven gaat het weliswaar voor de kleine jongen als in een snelheidsrace. Het tijdelijke optreden ter vervanging van zijn grootvader enkele jaren voordien is niet onopgemerkt voorbijgegaan. Op 1 oktober 1928 wordt Jefte, zoals hij toen in het kerkmidden was gekend, aangeworven door pastoor Jozef-Marie Dugardijn als Cantor in zijn parochiekerk Sint-Jozef. Af en toen vervangt hij daar ook de organisttitularis, de heer Jean Petit (19). Het was een functie die aanleunde bij het kosterschap. Het ventje borrelde van energie en van muzikaal talent. Maar vooral werd hij geprezen voor zijn buitengewone vocale kwaliteiten.

Ondertussen bleef grootvader wel bij zijn besluit. Was hij een koppige man of wist hij gewoon van meer? Het is minder de commentaar dan het echte talent dat de aandacht trekt, moet hij gedacht hebben. Trouwens er was niemand anders die de ontluikende muzikale begaafdheid zo duidelijk in zijn kleinzoon zag. Joseph was twaalf toen zijn ouders hem inschreven als leerling op het Lemmensinstituut (16) in Mechelen.

Deze instelling was opgericht in 1879 en had tot doel: *'de former l'artiste catholique'*. Dit instituut was genoemd naar zijn eerste directeur, Jaak Nicolaas Lemmens. Docent orgel aan het conservatorium van Brussel en een musicus met internationale faam. Hij was één van de belangrijkste Belgische hervormers van de kerkmuziek. Het Lemmensinstituut werd toen de

'*Interdiocesane kerkmuziekschool*' genoemd. Doorheen de jaren hadden de opvolgende hoofden van het instituut deze op hoger kwalitatief niveau gebracht. Onder het directoraat van Kanunnik Jules van Nuffel (1918-1952) en later Kanunnik Jules Vyverman (1952-1962) kende dit instituut omvangrijke expansies. Zij verruimden het opleidingsmodel en trokken bekende en begaafde lesgevers aan. Onder directeur Kanunnik Jozef Joris verhuisde het instituut in 1968 naar Leuven. Vandaag is het Lemmensinstituut internationaal toonaangevend. Sinds 1995 vormt het instituut een departement binnen de Hogeschool voor Wetenschap en Kunst.

Het moet geen sinecure geweest zijn voor een jongen van twaalf om driemaal in een week de verplaatsingen naar Mechelen te maken. Zijn moeder was hier duidelijk om bezorgd.

Om kwart vóór zes vertrok hij vanuit Oostende met de stoomtrein. Het was halfelf toen hij arriveerde op school. Om halfvier moest hij terug vertrekken uit Mechelen om zodoende tegen achten thuis te zijn. Het zouden zeven lange jaren worden. Ondertussen werd er in het ouderlijke huis een piano met voetklavier geplaatst. Zo zou hij gauw de pedaaltechniek, letterlijk en figuurlijk dan, onder de knie krijgen. Eigenlijk hangt de kleine Joseph Berden de mantel naar de wind. Hij schikt zich tevreden naar de omstandigheden die op hem afkomen. Het moet voor hem een onbeschrijfelijk gevoel geweest zijn te weten dat je ouders je in je onderneming door alles steunden.

Het jaar 1930. Een jaar dat zoveel zal veranderen in het leven van de jeugdige Joseph. De dag vóór zijn verjaardag overlijdt grootvader, het is 1 februari 1930. De dood zal voor Joseph een geduchte schok zijn en het verlies van de mens die in hem het meest geloofde. Maar er blijkt ook een keerzijde aan dit bedroevend voorval. Omdat hij naast zijn taak als cantor in de Sint-Jozefkerk, ook in de Kapucijnenkerk, tijdens het lof, zijn grootvader aan het orgel bij momenten vervangt, vraagt Kanunnik Camerlinck, om in een eerste periode, zijn grootvader occasioneel te vervangen in de Sint-Pieters en Pauluskerk (als hulporganist). Camerlinck weet hier over dat hij dit doet tot grote voldoening van Meester Léandre Vilain (17) en de clerus van deze kerk.

Nog op 1 februari 1930 wordt in de parochiekerk van Sint-Jozef een nieuwe pastoor benoemd (de derde). Joseph Berden zegt over deze pastoor in een interview dat hij hem zag als een vaderfiguur. Het is dan ook Pastoor De Meester (18) die later het huwelijk zal inzegenen tussen Joseph Berden en Gil Boydens. Ook Gil kan niet anders dan zich loffelijk uitlaten over deze Godsfunctionaris. '*Een beminnelijke man die vanaf het begin Joseph heeft gesteund; zowel in zijn studies als later in de uitbouw van zijn carrière*'.

Bij zijn benoeming stelt Pastoor Alfred De Meester al vlug vast dat er in zijn parochiekerk geen vaste orgelist aanwezig is. Orgelist Jean Petit (19) had op 1 januari 1929 ontslag genomen. Deze toch bekwame musicus-organist had door problemen van privé aard de uitoefening van zijn ambt bemoeilijkt en was tot de conclusie gekomen dat een verdere samenwerking onmogelijk was. Maxime Vanneste (20) had Jean Petit met regelmaat vervangen en was al in 1928 aangesteld als organist aan de Sint-Jozefskerk. Echter heeft deze musicus de functie niet lang kunnen uitoefenen wegens ziekte. Een maand vóór de benoeming van Pastoor De Meester overlijdt Vanneste op 8 januari 1930. Met een bijna aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal Pastoor De Meester de oplossing van het probleem in de kleine talentvolle Joseph hebben gezien. De gestelde oplossing zal hij uiteraard met de Deken A. Camerlinck hebben besproken. Het is 2 april 1930 wanneer Kanunnik Camerlinck de kerkraad van de Sint-Jozefkerk in een schrijven vraagt, in overweging te nemen, de aanstelling van M. Berden (M.=mijnheer!) als orgelist. '*Het zou hoogst wenselijk zijn dat de kleinzoon van Meester Alfons Verschelde eene plaats van orgelist in Oostende bekomme. Dit was de droom van zijn verdienstelijken grootvader en jongen*', zo schreef Camerlinck. Onvoorwaardelijk hieraan verbonden was dat Joseph zijn studies verder zet om een '*bekwame orgelist*' te worden.

Wie op jeugdige leeftijd veel wereldse ervaring maakt, wordt er gemakkelijk door bedorven. Maar deze denkwijze gaat niet op voor Joseph Berden. Ook hij had, persoonlijk, de deken Camerlinck

gesproken over de vacante plaats van organist. Je kunt het maar voor elkaar krijgen. Lichamelijk was hij nog maar een kind van 14, geestelijk bijna volgroeid. Gelijktijdig zal hij nu zijn studies verder zetten aan het Lemmensinstituut in Mechelen en moet hij, weliswaar volgens bepaalde en overeengekomen tijdstippen, de kerkdiensten als orgelist / cantor / hulpkoster verzorgen. Maar hij slaagde 'con brio' in deze opdrachten.

Tussen 1928 en 1936 is Joseph Berden leerling aan het befaamde Lemmensinstituut in Mechelen. Voor Joseph was het niet enkel meer het onderricht in orgelspel, gregoriaanse en koormuziek, maar ook muziektheorie, koordirectie en compositie en Latijn. Hij krijgt er les van Flor Baron Peeters (21) die hem de improvisatiekunst bijbrengt. Andere leraren waren Professor Marinus De Jong (22), Staf Nees (23), Kanunnik Jules van Nuffel (24) en Kanunnik Jules Vijverman (25). Al bijeen bekende en voortreffelijke lesgevers.

Het worden de jaren van volwassenwording waarbij hij alles op alles zet om kennis en bekwaamheden tot het uiterste te ontplooiën. Berden wordt er in 1935 'Laureaat Lemmens' en het jaar erop behaalt hij er naast zijn 'Eerste Prijs met Grote Onderscheiding' en zijn 'Prijs van Uitmuntendheid', zijn diploma's 'Harmonie en Contrapunt met de Grootste onderscheiding'.

Op twintigjarige leeftijd gaat Berden zich verder vervolmaken door de studies aan te vatten aan het Koninklijke Muziekconservatorium in Brussel onder het directoraat van Joseph Jongen (26). Het is dan 1938 wanneer hij o.l.v. Paul de Maleingreau (27) er zijn 'Eerste Prijs Orgel' en de bijzondere prijs 'Arnold' behaalt. Andere leraren zijn Raymond Moulaert (28) en Jean Absil (29). Bij lesgever Jean Absil behaalt hij zijn 'Eerste Prijs Fuga'. Opmerkelijk is dat hij deze behaalt in één jaar, wat zeer uitzonderlijk te noemen is!

Niets staat Joseph Berden nu nog in de weg. Wat hij wenst is het slotstuk aan zijn schitterende studies, met name de felbegeerde 'Prijs van Rome'. Dit zou wel eens een mooie revanche kunnen betekenen op de uitlatingen van zijn vroegere directeur van het Oostendse Muziekconservatorium,

de heer De Sutter. Maar wat zijn hart nog meest vervult is dat deze prijs, postuum, de grootste eer is die hij aan zijn overleden grootvader en bezieler, Alfons Verschelde, kan geven.

Maar daar is de oorlog. Voor zovele jongeren de domper op hun studies en levensverwachtingen. Voor Joseph is dit niet anders. In een brief van 6 mei 1944 schrijft zijn leraar Jean Absil aan vader Gustaaf Berden: *'Il me reste à vous dire combien sont marquants les progrès de votre fils. Je crois que si les événements n'entravent pas ses études, il sera prêt dans 1 ½ an pour le concours de Rome.'* Uit dit fragment van de brief kunnen we opmaken dat de oorlog de studies van Joseph remmen. Het is op occasionele basis dat lessen en onderricht worden gegeven. Toch volhardt Joseph. Zijn leraar merkt overigens op dat ondanks de problemen, hij markante vooruitgang boekt. Binnen een anderhalf jaar zou hij klaar zijn voor de *'Prijs van Rome'*.

Het boek der toekomst en het noodlot, de onvermijdelijke loop der dingen, zullen hierover anders beschikken. Als op een bepaald ogenblik de trein naar Brussel door de geallieerden wordt gemittraileerd en alle reizigers noodgedwongen schutting moeten zoeken in grachten in de omgeving, om vervolgens op eigen kracht verder te reizen, was voor Joseph Berden de kous af. Immers hij had op dat ogenblik andere verantwoordelijkheden. Hij was getrouwd en vader van twee kinderen. Hij besloot het over- en weergereis naar Brussel te staken. En er kwam een einde aan zijn studies. Met pijn in het hart en teleurgesteld eindigt zijn droomwens, de *'Prijs van Rome'*.

Op het thuisfront had Joseph Berden ook geen plaats genomen achter de geraniums.

Het is 1935-36. Hij is dan 19 jaar oud. Men vraagt hem om niemand minder dan Meester Léandre Vilain in het Oostendse Kursaal te vervangen wanneer deze laatste op buitenlandse concertreis gaat. Onder Vilains publiek bevinden zich, met name James Ensor, Félix Labisse, Emile Bulcke en veel andere bekende kunstminnende Oostendenaars. Hier profiteert Berden van om kennis te maken en een blijvende vriendschap op te bouwen met sommige onder deze personalia; met de schrijver Karel Jonckheere, bijvoorbeeld. Op de vooravond van Wereldoorlog II was Joseph de gedoodverfde opvolger van Léandre Vilain als titularis stadsorganist (van het Kursaal). Het is tijdens de vele vervangrecitals dat bij hem de belangstelling wordt gewekt voor de profane fantasieorgelmuziek. Om dit te begrijpen moet je weten dat de periode van het interbellum een onovertreffbare glansperiode is geweest voor het Oostendse Kursaal. Klassieke concerten met wereldberoemde musici, dirigenten en solisten vonden er met regelmaat plaats. Overigens was de concertzaal van het Kursaal Europees gekend voor zijn akoestische kwaliteit en uiteraard dan ook voor de artiesten die daar de revue passeerden. Hierover heeft Berden steeds beweerd dat de rijke culturele periode voor het Kursaal verdween wanneer men na de oorlog besliste een nieuw Kursaal te bouwen zonder orgel. In een artikel dienaangaande maakt hij gewag van het feit dat bij de eerste besprekingen van de heropbouw, hij en Paul Anneessens, orgelbouwer, beiden, toch om advies werden gevraagd. *'Op dat ogenblik van de herbouw besliste men dat er dan toch geen orgel nodig was en het rijke culturele Oostende werd arm, vooral wat klassieke muziek betrof'*, aldus Berden.

Over dit laatste weet Norbert Hostyn, Conservator van de Stedelijke Musea, in het tijdschrift van De Plate (jaargang 1998, blz104) het volgende: *'Maar door het uitblijven van een eigen symfonisch orkest en van een orgel in het na W.O. II heropgebouwde Kursaal kon Berdens carrière echter nooit de voorziene vlucht nemen, althans niet als Kursaalorgelist en orgelist van het symfonische Kursaalorkest.'*

Het is een tijd van kommer en gebrek. Van zware economische crisis, waar centjes voor cultuur liever in de lade bleven liggen. Het is geen evidentie, maar toch vindt men de nodige financiële middelen om over te gaan tot vernieuwing van het *'Kerkhoff orgel'* in de parochiekerk Sint-Jozef.

Dit orgel was ingespeeld met een plechtige inhuldiging op 22 augustus 1901 door o.a. de orgelstitularis, de heer Jean Petit, en de organist van de Sint-Petrus en Pauluskerk en het Kursaal, de heer Léandre Vilain. De heer Emile Kerckhoff, stichter van het bedrijf *'Manufacture d'Orgues & d'Harmoniums Emile Kerckhoff'* in Brussel, schrijft op 03 maart 1901 aan Pastoor Verhaeghe: *'Quant à l'orgue, je crois que vous en serez pleinement satisfait. Vous aurez un des instruments les*

plus complets du pays et je crois que ce sera une excellente recommandation pour moi ('Wat het orgel betreft, u zult volkomen tevreden zijn. U hebt het meest complete instrument van het land en ik denk dat het voor mij een uitstekende referentie zal zijn'). Na de Eerste Wereldoorlog blijkt er schade aan het orgel te zijn. Men zegt dat deze werd veroorzaakt door het wegnemen van de klokken op bevel van de Duitse bezetter. Wat er echt aan de hand is, is onduidelijk. Het orgel speelt en wordt weldegelijk gebruikt! Wat wel vaststaat, is dat er in 1921 enige reparatie plaatsvindt. In 1922, onder toezicht van de organisttitularis Jean Petit, wordt er een grondige revisie uitgevoerd met vernieuwing van de tremolo van het reciet. In 1924 komt men tot de elektrificatie van de windvoorziening. Belangrijk voor het verhaal 'Berden' is dat, de vaste organist Jean Petit al vroeg vraagt om het orgel om te bouwen van twee naar drie handklavieren, geen het hem nooit werd toegekend. Sommige bronnen spreken over de moeilijke relatie die Jean Petit had met de Kerkfabriek en in het bijzonder met Pastoor Verhaeghe (+1913). De verstandhouding tussen Petit en de Kerkfabriek verslechtert met als gevolg dat '*Jean Petit*', op 01 januari 1928, ontslag neemt en tijdelijk wordt opgevolgd door Maxime Vanneste.

Al vlug na de aanstelling van Pastoor De Meester komt 'Joseph Berden' op de proppen - hij is dan 14 jaar oud -, met het voorstel om het orgel te verbouwen. Een gevolg hieraan is dat de orgelfabrikant Jules Anneessens-Tanghe uit Menen al op 21 maart 1930 een eerste voorstel tot verbouwing doet. Op 02 januari 1935 volgt er een tweede voorstel. Deze beide voorstellen wil ik de lezers onthouden gezien de erudiete of diepzinnige uitweidingen van technische aard. Maar één ding staat al vast op dat ogenblik: *'gansch het tegenwoordig pneumatisch stelsel van gansch het orgel zal verdwijnen en vervangen worden door een electrieksch stelsel. Ook de speelkas wordt vervangen door een nieuwe electrieksch stelsel en bestaande uit drie klavieren en voetklavier'*.

Een ontwerp van Joseph Berden tot verbouwing van het orgel wordt ter goedkeuring aan zijn lesgever 'Flor Peeters' voorgelegd. Op 5 maart 1935 bevestigt pastoor De Meester het ontwerp en verwijst voor verdere inlichtingen naar Berden. Jules Anneessens is bezorgd; aan zijn leverancier van orgelbouwonderdelen schrijft hij op 19 november 1935: *'l'attaque actuel est excessivement rapide et tout à fait instantané. Là l'organiste (Berden) est très capable et il exige que le système doit rester'* ('De huidige aanspraak heeft een uitzonderlijke snelheid en reageert direct. De organist is zeer bekwaam en eist dat het systeem blijft'). Van Anneessens volgen er geen verdere voorstellen meer.

Gostende 23 Feb.
1936.

Mijnheer

Mag ik U vriendelijk vragen, wie goed dit plan in te studeren en te bedenken. Het is ook mogelijk het, of indien het niet moet verstaan mij op de hoogte te stellen hiervan.

Ik denk wel dat het een slechte zaak is, en dat ook de zaak gaande moet men kunnen maken in de toekomst.

Deen is een schitterend plan, en is goed gekend van den Heer Prof. Flor Peeters, en is ook mij in andere verbanden, en hoop ik dat zij het op een openbare manier zullen bespreken.

Bede Gostende
met de beste wenschen
Joseph Berden

Op 23 februari 1936 (kopie brief) stuurt Berden in een schrijven 'zijn ontwerp' door aan Anneessens omdat hij wenst dat deze laatste het bestudeert. Misverstanden en vragen kunnen hierdoor vermeden worden. Echter meldt Anneessens in een schrijven van 18 mei 1936: *'L'organiste est un bon type, mais excessivement difficile et refusera catégoriquement le tout si ce n'est pas conforme à ce qu'il désire'* ('de organist heeft een goede inborst, maar is uiterst moeilijk en weigert categoriek alles wat niet conform is aan het geen hij verlangt'). Er zullen aan het ontwerp geen wijzigingen meer gebeuren na goedkeuring door alle partijen. Maar tijdens de verbouwingen moeten er duidelijk meningsverschillen geweest zijn.

Op 8 november 1936 schrijft pastoor De Meester aan Anneessens: 'ik geloof dat ge werkelijk aan mijn orgel bezig zijt.... Maar ik vind het van uwentwege ongeraadzaam, mijn orgelist, een eerste Exellentieprijs van Mechelen, zonder wiens bekwaamheid ik nooit dat werk zou aangegaan hebben, heel en al in de onwetendheid te laten. Hij zond u voor maanden een heele verhandeling met gepaste tekeningen van het orgel en zelfs niet één woord van ontvangst is hem geworden.... me dunkt dat ge handiger zoudt kunnen te werken gaan'. Vermoedelijk zal het de onverholen wil van Berden zijn om geen compromis omtrent zijn ontwerp toe te laten die aan de basis lag van dit schrijven. Een week later, na het schrijven van Pastoor De Meester, neemt Anneessens contact op met Berden.

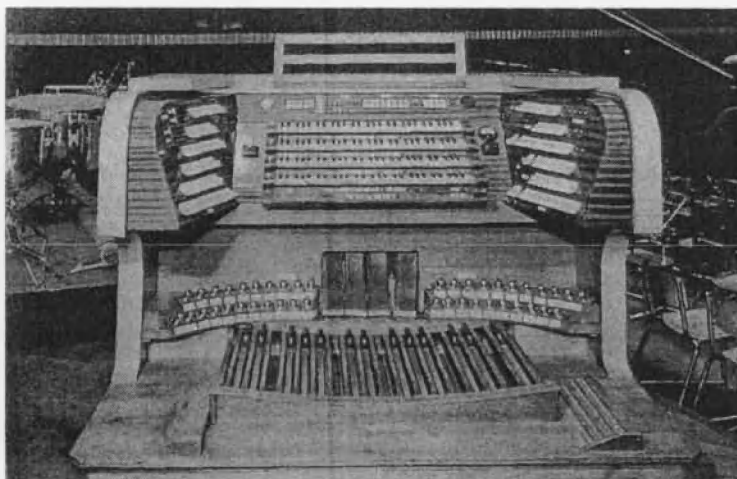
Op de eerste zondag na Pasen, zondag van Beloken Pasen, 4 april 1937, wordt het orgel (30) ingespeeld. De plechtigheid omvat een 'Plechtig Lof' gevolgd door een 'Orgelconcert'. De Meesters Léandre Vilain en Joseph Berden verzorgen dit plechtige gebeuren.

Het is het jaar 1937. In oktober wordt Berden aangesteld als leraar Harmonie aan het Oostendse Muziekconservatorium. Iets meer dan een jaar daarvoor, lees op 18 september 1936, was de heer Emile Devliegher benoemd tot directeur. Goed om weten is dat deze persoonlijkheid de eerste Oostendenaar was die sinds de oprichting van het instituut aan het hoofd ervan kwam te staan. Echter bij het ambt van directeur hoort het geven van de cursus harmonie. Daar directeur Emile Devliegher niet over de nodige kennis beschikte wordt Joseph Berden aangesteld als leraar harmonie. Door zijn aanstelling als leraar wordt Joseph Berden, tijdens de Duitse bezetting, gevrijwaard van eventuele opvoeding voor verplichte tewerkstelling in de Duitse oorlogsindustrie. De nazi's hadden in hun bezette gebieden, in het kader van de zogenaamde heropbouw, voor bepaalde beroepen en functies, de titularissen, vrijstelling verleend tot opvoeding voor tewerkstelling in Duitsland. Bijvoorbeeld ook de mensen bij het openbaar vervoer vielen onder deze regeling. Na de oorlog, in 1947, wordt Josephs opdracht uitgebreid met de aanstelling als leraar Notenleer en Begeleider van alle instrumenten.

Je kunt er gewoon niet naast kijken. Wat een 'bezige bij' is de mens 'Joseph Berden'! En als een 'bij' staat als zinnebeeld voor de nuttige activiteit, dan stel je gewoon vast dat de tuin waar Berden vertoefde steeds te klein is geweest. Studeren, lesgeven en zijn diverse kerkdiensten als orgelist / cantor / hulpkoster, je moet het maar voor elkaar krijgen.

Maar elke stap vooruit is een stap in de toekomst, moet hij gedacht hebben. Ondanks zijn drukke leven en de vele toekomstdromen op muzikaal gebied, vindt hij graag nog de tijd, en wat dacht je, voor zijn 'Steady Date'. Op 08 oktober 1940 trouwen Gil Boydens en Joseph Berden en vormen van dan af een 'onafscheidelijk' paar.

Het is 30 april 1940, amper een week vóór het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. In 'Studio 4' van het toenmalige N.I.R. te Brussel, wordt een nieuw monumentaal orgel ingespeeld door Flor Peeters en Joseph Jongen. Het orgel is van de hand van de Belgische orgelbouwer M. Delmotte.

Het N.I.R.-orgel

Het instrument is zijn tijd ver vooruit. Voor de insiders een kleine beschrijving, mijn arme ziel en geest voorbijgaand! Het betreft een instrument met vier klavieren, volledig voetpedaal en met 110 registers. De speeltafel is uiterst modern voor die tijd. De houten wanden van de open 32-voet in het pedaal, ongeveer twaalf meter hoog, worden, wat uitzonderlijk is, uit één stuk vervaardigd. Alle laden van de vier klavieren bestaan uit '73 noten' zodat alle +4-koppels reël zijn. Met andere woorden: 'het orgel stond voor het totale comfort voor hem die er zich van wist te bedienen'. Het had een bijzondere aantrekkingskracht voor al wie de orgelkunst technisch volmaakt beheerste.

Het is midden de jaren veertig. De oorlogsjaren zijn voorbij. Léandre Vilain, meester en virtuoos van het orgel, overlijdt op het ogenblik dat Europa bevrijd is van het Nazi-regime. Hij zal de heropbouw van het nieuwe Kursaal (1950-1953) niet meer meemaken. Op dat ogenblik had een vroege dertiger en vriend van Vilain zich niet ten onrechte een zekere celebrité toegeëigend. Joseph Berden wordt gevraagd om in de requiemmis van de overleden meester te spelen. Hij zal o.a. de orgelcompositie '*Marche funèbre*' van Vilain spelen. Ondertussen neemt het 'Plaatselijke Bestuur' definitief afstand van de oprichting van een nieuw symfonisch orkest en de installatie van een orgel voor het kursaal. Dat is jammervol tegenwind, moet Berden gedacht hebben, omdat hij wist dat deze beslissing bepalend was voor de uitbouw van zijn carrière.

In de volle heropbouw van het vernieuwde Europa ontwaakt Oostende, misschien wel met een wrange smaak, maar met onverbiddelijke hoop. Wordt deze stad ooit wel eens nog een Koningin genoemd? Het jonge koppel Gil en Joseph vormen in die nieuwe wereld een hecht gezinnetje samen met hun twee kinderen. Op professioneel gebied zit Berden in een dipje. Maar dat zal op dat ogenblik wel niet enkel voor hem geweest zijn. Na een zondagse 11h00-orgelmis wordt Joseph Berden aangesproken. Het betreft Léonce Gras, Dirigent bij het '*Groot Symphonieorkest van den (Belgischen) Nationalen Instituut voor Radio-omroep, kortweg N.I.R. genoemd*'. Hij weet en kent blijkbaar zijn onvermoeibare muzikale talenten beter dan wie in Oostende. Joseph Berden krijgt het voorstel om te concerteren op het 'monumentale' orgel van het N.I.R. in Studio 4 op het Flageyplein in Elsene.

Maar wat blijkt bij deze uitnodiging? Het N.I.R. was er op dat ogenblik zelf nog niet uit over welk soort programmering zij wenste. Zij deden het volgende voorstel:

- ofwel, "af en toe" het geven van orgelconcerten aangevuld met orgellitteratuur.
- ofwel, om de veertien dagen, vijftig minuten '*rechtstreeks op antenne*' met recital van fantasieorgel.

Voor Gil en Joseph is de keuze snel en duidelijk. Omdat het tweede voorstel een betere financiële vergoeding voorzag kozen 'we' voor dit voorstel, zei Gil. Immers waren de inkomsten als kosterorganist en leraar niet om van de daken te schreeuwen. Er waren ook twee opgroeiende kinderen. Het is tussen 1947 en 1954 dat de ondertussen volleerde musicus maar liefst 143 rechtstreeks uitgezonden recitals verzorgt. Een repertoire van een 635-tal titels omvatte zowel klassieke als mondaine orgelmuziek, opera- en operettemuziek evenals bewerkingen van symfonische muziek als toenmalige moderne muziek en jazz. Tijdens zijn recitals begeleidde Berden o.a. Mona Barani, Stanislas Bojakovski, Julien Gatty en zoveel andere toenmalige bekendheden.

Gil weet uit die periode nog het volgende te vertellen: '*op een bepaald ogenblik ondervond Joseph een zekere afgunst tegenover het succes van zijn orgelconcerten. Het waren niet de minste onder de toenmalige orgelkunstenaars die toen gingen beweren dat het fameuze N.I.R.-orgel niet diende om mondaine orgelmuziek voort te brengen. Onder druk besliste het N.I.R. dan om een Hammondorgel aan te kopen. Joseph weigerde daarop te concerteren. Voor hem was dit instrument gewoon een dodenklanken speeldoos, gewoon zielig! Dirigent Léonce Gras heeft dan deze vervelende situatie besproken met het N.I.R.-Bestuur. Het N.I.R. stelde dan voor om de opnamen te doen op het orgel van de Sint-Jozefskerk. Joseph kreeg hiervoor de toestemming van de kerkfabriek op voorwaarde dat de opnamen gebeurden achter gesloten kerkdeuren. Het N.I.R. stuurde voor elke opname een*

ploeg bestaande uit 10 mensen. Er werd zelfs een speciale kabel gelegd om die concerten door te zenden naar Brussel. De kabel moet er nog steeds liggen, zei Gil.

De periode van het N.I.R. is een tijdsruimte in het leven van Joseph Berden waarin 'eindelijk en terecht' zijn virtuositeit in de zogenaamde 'picture' komt. Hoewel men hier in Oostende, in bepaalde kringen, doet alsof hun ophalende neus bloedt. Er is een vloed aan briefwisseling van luisteraars die vertellen hoe aangenaam 'de radio speelt' en zich gelukkig voelen wanneer ze 'zijn' herkenningswijsje: 'La petite maison grise' op de radio horen en weten dat zij dan vijftig minuten lang kunnen genieten van Joseph Berden's recital. Ook het 'Plaatselijke Bestuur' weet toch bij momenten zijn waardering te uiten. Een minder gekozen moment om dit te doen, is wanneer men hem vraagt de muzikale leiding te nemen bij de rouwdienst voor de slachtoffers van de overstroming in 1953.

Document opgemaakt door Joseph Berden (archief Gil Berden- Boydens)

Op 01 november 1959 neemt Emile Devlieghe ontslag als directeur van het Oostendse Muziekconservatorium. Hij overlijdt enkele maanden later op 12 april 1960. De laatste jaren van zijn directoraat was het leerlingenaantal nogal drastisch gedaald. Om deze achteruitgang te verklaren werd o.m. de tweede wereldoorlog en de opkomst van de televisie aangehaald. Maar andere bronnen houden het dan meer op de ondernemings- en leiding kwaliteiten van de overleden Emile Devlieghe. Wat er ook van is, men moest dringend een nieuwe directeur aanstellen die naast zijn capaciteiten van musicus, in eerste instantie ook een 'verkoop'-manager was.

Men zocht iemand die het conservatorium terug en stevig op het traject zette. Joseph Berden was één van de kandidaten, maar het zou Georges Maes worden die in 1960 Devlieghe gaat opvolgen. Georges Maes zal het Oostendse Muziekconservatorium een nieuw elan geven en zal er 17 jaar aan het hoofd van staan. Dat Joseph Berden geen directeur werd, heeft niets te maken met zijn capaciteiten op zich. Integendeel! Berden was meer musicus dan administrateur. Georges Maes had gewoon 'the know how' om een dergelijk bedrijf te leiden. Het feit alleen al dat Joseph Berden, na het overlijden van Maes, ad interim als directeur wordt aangesteld, pleit dat hij weldegelijk een 'persona grata' was voor de functie.

Maar men moet zich natuurlijk niet van 'faux dévot ou faux naïf' houden. Een dergelijke functie werd achter politieke schermen bepleit en beslist (ondanks uitgeschreven examen).

En zo zal dit ook wezen bij de aanstelling van het directoraat voor opvolging van Georges Maes. Niet Berden, maar Roland Coryn wordt de opvolgende directeur. Zal Berdens ouderdom in deze beslissing verrekend zijn of was de gedragslijn van Roland Coryn politiek beter onderbouwd? Op deze vraag, graag geen antwoord! Het feit is dat Roland Coryn na twee jaar het voor bekeken houdt en zijn directeurschap laat voor een baan als directeur in de Muziekacademie in Harelbeke. Opnieuw doet men beroep op Joseph Berden om de ontstane leemte vakkundig op te vullen. Zo wordt Berden voor een tweede keer 'directeur-ad-interim' van het Oostendse Muziekconservatorium tot aan zijn pensionering (1981).

Vijftig in de tel! Op 24 september 1978 organiseert Pastoor Aymar Michiels een herdenkingsfeest. Vijftig jaar trouwe en stipte dienstbaarheid, dixit Michiels. De wonderknaap, van wie de orgelcarrière begon in 1928, wordt door de parochiegemeenschap van Sint-Jozef 'feestelijk en dankbaar' gevierd. Onder de aanwezigen waren de heer en mevrouw Paelinck, Secretaris van de Koning, de heer Flor Peeters, zijn grote leermeester, zijn goede vriend Maurice Raskin, vioolvirtuoos, vele collegae orgelisten en conservatoriumleraren en andere uit de muziekwereld en tenslotte zijn parochianenbewonderaars.

Het feest omvat 's morgens om 11hoo een plechtige Dankmis en om 16hoo een Huldeconcert. Na het huldeconcert volgden natuurlijkerwijs de toespraken. Gil Boydens herinnert zich de toespraken nog levendig. Zij zegt daarover: '*onder de vele oprechte vrienden waren er ook andere, met minder goede bedoelingen. Ik had het gevoel dat ik mij in een schilderij van James Ensor bevond: 'de maskers van Ensor'*'. Zij laat zich echter lovend uit over Deken Loncke die met zijn gebruikelijke welsprekendheid de dankbaarheid vertolkte van de kerkelijke gemeenschap voor de kunstenaar. Hij spelde Joseph Berden het Gouden Donatianuskruis op en sprak de hoop uit dat dit concert geen '*orgelpunt zou plaatsen achter zijn carrière*'. Namens de kerkraad schonk de voorzitter, de heer Deswaef, een tinnen schotel. Tenslotte overhandigde Schepen Julien Goekint namens de Stad Oostende een geschenk en ook een bos bloemen voor Gil. Nadien volgde er nog een aangename, doch discrete, receptie in de parochiezaal.

De dag na z'n jubileum neemt Joseph het Gouden Donatianuskruis van zijn revers, hij wil het nooit meer zien. Hij neemt een stukje papier en schrijft: *1928- 1978 'Toto organo vox laudaus Deum tibiue gratias ageus'* (door het orgel gevoed en gevormd looft mijn stem de Heer en zegt u dank).

De Organist Troubadour, maar niet van het lichte lied, gaat op stap.

Berden is een goede vijftiger die nadenkt over zijn leven. Hij zou best aan Abrahams borst kunnen rusten. Maar het ogenblik is daar om in te gaan op het verzoek om in binnen- en buitenland te concerneren. Zijn functie echter als cantor – organist – koster en zijn leraarsfunctie aan het Conservatorium geven hem weinig armslag. Ook moet gezegd dat hij rustig voortgaand bewust wordt van het feit dat een carrière uitbouwen veel tegenwind en persoonlijke energie en inzet met zich meebrengt. Is het ook niet zo dat elke vijftiger zich in de schemer van zijn beroepsverzadiging bevindt?

Maar het is zijn vriend en studiegenoot, 'Maître Pierre Moreau, 1er organiste adjoint de Notre-Dame de Paris', die Berden uit zijn, gewenst of niet, isolement haalt en hem uitnodigt naar Parijs. Zo zal Joseph Berden meermalen per jaar pendelen tussen Oostende en Parijs. Het is in de Kathedraal 'Notre-Dame de Paris' dat hij tijdens de avondmis van vijven op het 'Grandes-orgues Cavaillé-Coll' gaat spelen. In deze periode ontmoet hij de groten van de Franse cultuur en politieke wereld. Via Moreau wordt hij zelfs uitgenodigd om de plechtigheid bij te wonen van de inhuldiging van het nieuwe orgel in de 'Eglise St. Louis des Invalides' in Parijs. Daar ontmoet hij de in Frankrijk gerenommeerde organisten Bernard Gavoty en André Fleury. Hij maakt kennis met de Belgische Ambassadeur, de heer Paternotte de la Vallée. Deze laatste verzoekt Berden om op 15 november, ter gelegenheid van Koningsdag, tijdens de plechtigheid in de 'Eglise St. Louis des Invalides' te spelen. Al bij zijn eerste reis naar Parijs was Berden zich bewust van het feit dat wie het vaandel zwaait, weet dat dit in of uit de hand kan vallen. Maar wat hem overkwam was buiten alle verwachting. Hij kon daar echt geloven in het verschil. Zo plots wordt hij, tijdelijk wel, muziekambassadeur en zal hij op 17 augustus 1980, ter gelegenheid van 150 jaar België, een orgelconcert geven op het wereldvermaarde orgel van de Notre-Dame. De Zeewacht van 22 augustus 1980 meldt hierover het volgende:

'op 17 augustus ll. heeft dhr. Jozef BERDEN, organist aan de Koninklijke parochie van St. Jozef, een onvergetelijk recital gegeven in Notre-Dame te Parijs op uitnodiging van de wereldvermaarde "auditions d'orque du dimanche". De enorme en prachtige kathedraal was overvol; er was niet alleen geen stoel meer vrij, maar vele mensen stonden recht. Dergelijke belangstelling is helaas bij ons onvoorstelbaar '(31).

Hetzelfde jaar gaat Berden concerten in de Gentse Sint-Baafskathedraal, terwijl men in Oostende stil en vaag peinst: *'dat mag de duvel weten'*. Zijn thuishaven laat hem niet zijn anker uitwerpen en daarom kiest hij het andere vaandel van hen die weten zijn vracht naar waarde te schatten.

Joseph Berden had een uitstekende relatie met de toenmalige Bisschop van Gent, Monseigneur Jos Dekesel. Zo zal hij met regelmaat het orgel in de Sint-Baafskathedraal bespelen. En het is dan ook zo dat, na het ontslag van Joseph (zie verder), hij, in de prachtige Sint-Baafskathedraal, samen met Monseigneur Dekezel, zijn allerlaatste Eucharistieviering heeft gezongen en begeleid op het orgel.

Het optreden van Joseph Berden in Parijs gaat niet onopgemerkt voorbij. John Scott Whiteley (32), Organist van de 'York Minster' en docent aan de University of Hull, die een boek wijdde aan de Belgische componist Joseph Jongen, zal op basis van de uitvoering door Joseph Berden op het orgel van de Notre-Dame van Parijs, een analyse maken van Joseph Jongen's Sonate Eroïca. The British Organ Society nodigt Berden uit om in Groot-Brittannië te concerten. Begin de jaren tachtig, hij is dan pas met pensioen, bespeelt Joseph Berden er de orgels van Manchester Cathedral, Liverpool Anglican Cathedral, Salford Cathedral, York Minster, enz... In Engeland weet men duidelijk zijn improvisatietalent te waarderen. E. Pratt, organist van de Liverpool Anglican Cathedral, schrijft aan Berden hierover: *'I only wish that I could come to you for lessons'*. Ook belangrijk om weten is dat het orgel van de Anglicaanse Kathedraal in Liverpool het belangrijkste orgel is van Europa (145 sprekende registers en 9.750 pijpen). Ontegenzeggelijk is de periode waarin Joseph Berden gaat concerten in het buitenland een prachtige tijdstone in zijn leven en in dat van Gil. Vandaag fonkelen haar blijde ogen nog wanneer ik haar over deze periode vraag.

Het is 1981. Jozef Berden *'moet'* met pensioen. Hij verlaat het Oostendse Muziekconservatorium als ere-directeur. Ondertussen was hij in conflict gekomen met zijn kerkelijke overheid. Echter kadert dit *'jammerlijke en oneerlijk'* voorval niet in mijn verhaal over *'Jozef Berden'*. Deze heeft eerder als doel de mens achter de veelzijdige en virtuoze orgelkunstenaar te belichten.

Jozef Berden wordt na zijn laatste kerkdienst per deurwaardersexploot, met uitdrukkelijk verbod nog *'ooit zijn orgel'* te mogen bespelen, door de Kerkfabriek ontslagen. Uit vrees dat haar dierbare echtgenoot daar ter plaatse zou ineenstorten, maant Gil hem om de kerk onmiddellijk te verlaten.

Zo verliet de 'Servus' zijn kerk en orgel; hij zou er nooit meer teruggaan, ook niet voor zijn requiemmis. Na het ontelbaar openen en sluiten van de doksaaldeur door haar man, gedurende 53 jaar, wou Gil, als verbitterde echtgenote, zelf en voor de laatste keer het slot omdraaien. *'Als coda, van wat ooit zijn levenswerk was en dan nog niet bedoeld als theateraal gebaar, maar met duidelijke afkeer, schreef Gil op de doksaaldeur een passend citaat van Socrates: Dieu seul est Juge (God alleen is rechter).'*'

Jozef Berden is ontgoocheld. Teleurgesteld in mensen. Hij begrijpt *'bij God niet'* het gebrek aan steunende houding van zogenaamde kennissen en vrienden in het conflict met de plaatselijke kerkinstanties. Maar het meest waarvan hij lijden zal, is dat zijn vingers nooit meer de klavieren van *'zijn'* orgel zullen raken. Jozef Berden sluit zich af van de buitenwereld. Zijn buitenlandse tournees interesseren hem niet meer. Hij geraakt depressief. Op een avond, legt hij zijn hoofd tegenaan de schouder van Gil, zijn vrouw en vriendin, en zegt: *'ik ben de man niet meer waarmee jij ooit trouwde'*. Vrouwen weten best, dit is een mannenvraag van hen waarvan de kracht ontbreekt om verder te gaan. Haar antwoord is simpel en oprecht: *'hoe ouder je wordt, hoe meer ik van je hou en blijf geloven in de kunstenaar die je bent'*! Jozef Berden, bevindt zich in de nacht, in de herfst van het leven. Zijn levenskracht put hij nu uit zijn tweede passie, de schilderkunst. Het geeft hem hoop. Zoals hij zich op zijn orgelrepertoire toelagde zal hij in zijn laatste levensjaren zich overmaats toelaggen op het schilderen, zeg maar het minutieus kopiëren van meesterwerken. Het zijn werkelijke prachtwerken die opnieuw zijn ongewone persoonlijkheid en wilskracht karakteriseren.

In zijn schilderwerk zoekt Jozef Berden nu de wil om verder te gaan. Hoe mooi en belovend het leven was op 12; hoe moeilijk en frustrerend het moet geweest zijn in zijn ouderdom van 71. Het is 14 november 1987. Joseph doet een ongelukkige val; twee dagen later overlijdt hij.

♂♀ **Jius est ars boni et aequi, het recht is de kunst van wat goed en billijk is:**

Wat heel bijzonder is aan de figuur 'Jozef Berden' is dat hij maar liefst *'drieënvijftig jaar'* lang, 1928-1981, organist is geweest en nog te weten in dezelfde parochie en op hetzelfde instrument. Het instrument of liever *'zijn orgel'* werd vervaardigd in 1900- 1901 door het Huis Kerkhoff uit

Brussel. Omgebouwd in 1936-1937 door Huis Jules Anneessens uit Menen, volgens het ontwerp en inzicht van de toen 20-jarige Berden. Bij het vernemen van Berdens overlijden schrijft, Pierre Moreau, Studiegenoot en co-organist van de Notre-Dame de Paris, aan Gil en aan zijn zoon, Jean-François: 'Je garde le souvenir d'un ami, d'un virtuose éblouissant et d'un musicien au goût très sûr' (= ik hou de herinnering van een vriend, een schitterende virtuoso en een zelfzekere musicus). Ook anderen en niet van de minsten hebben het steeds gehad over zijn kunst, zijn improvisatietalent dat ver buiten de grenzen van onze stad en België bekend was. Zoals het vaak gebeurt bij mensen met een natuurtalent en uitzonderlijke begaafdheid werd hij in bepaalde middens niet begrepen. Hij was ook niet de mens die zich op de voorgrond plaatste. Rijzig, steeds in maatpak en met een legendarische rechtlijnigheid en terughoudendheid moest hij het hebben van zijn talent als musicus. Zo zijn er 'mindere' die hem dikwijls zijn voorgedaan. Maar het werkelijke probleem was dat Jozef Berden niet een kind was van zijn tijd. Meer hoorde hij thuis in de periode tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog, het interbellum. Tempus edax rerum, de tijd vernielde voor Joseph Berden alles! Naarmate het comfort steeg, steeg de vervreemding van de mens van de kerk als instelling. Met het tweede Vaticaans Concilie, in 1962, wordt een poging gedaan om een halt toe te roepen aan dit verloop. Men luidde een drastische verandering in en dit ondermeer bij de kerkelijke uitvaart. De eucharistieviering, diende eenvoudiger en met grotere inbreng en deelname van leken. Blokfluit, gitaar en taperecorders worden de instrumenten die het kerkelijke gebeuren muzikaal begeleiden. Joseph Berden was hierover niet te spreken. Ook anderen hebben hun ongenoegen hierover geuit. Bijvoorbeeld, Karel Jonckheere: *'De muziek van Bach miauwen ze op elektrische gitaren, we beleven een tijd waar het beste van vroeger kapot moet door onmachtige, stuntelige knoeiende dutsen'*. Na het overlijden van Berden werd in zijn herinnering de vereniging "Die Edele Orghelpupe" opgericht. De vereniging had als doel culturele activiteiten te organiseren door o.a. het geven van klassieke concerten, kamermuziek, voordrachten, enz... Ook deze vereniging stierf een stille dood door de heersende desinteresse van de (onze) moderne tijd, het gemis aan medewerking en politieke tegenstand. Ook buiten de kerk zijn er onnoemelijke zaken geweest die, al of niet, rechtstreeks invloed hebben gehad op Berdens carrière. Zoals Norbert Hostyn schrijft: *'Maar door het uitblijven van een eigen symfonisch orkest en van een orgel in het na de tweede wereldoorlog heropgebouwde kursaal kon Berdens carrière echter nooit de voorziene vlucht nemen, althans niet als kursaalorgelist en orgelist van het symfonische kursaalorkest.'* Het artistieke leven van Meester en virtuoso 'Berden' heeft zich nooit werkelijk volledig kunnen ontplooiën. Voor mij is het echter duidelijk: wat wij hebben mogen ervaren van zijn muzikale talenten zal slechts het spreekwoordelijke topje geweest zijn van een machtige berg van begaafdheid en bekwaamheid. De tijd en tijdsgeest zaten Berden echt niet mee. Meester Léandre Vilain stierf op 16 november 1945. Vandaag weten maar weinigen, slechts ingewijden, wie en wat hij was. Ook Jozef Berden overleed op 16 november! Dit jaar is dit 20 jaar geleden. Bij navraag bij zoveel willekeurige mensen, als steekproef, wie Berden was, was het verrassend hoeveel mij duiden dat hij de organist was van de Sint-Jozefskerk. En hoe bizar dat het ook mocht wezen, men dacht dat hij nog leefde!

Op de begraafplaats aan de Stuiverstraat. De eerste rij van het perk 26, halverwege. Een grafkelder, eenvoudig bekleed in arduin. Geen naam of data is er aangebracht; enkel een klein pvc-plaatje waarop staat: 'Servus Fui' (= ik was dienaar).

Met dank en vriendschap:

Mevrouw Gil Berden-Boydens.

Mevrouw Claudia Vermaut, stadsarchivaris.

De heer Eddie Van Haverbeke, Voorzitter VVF, Afdeling Oostende.

De heer Freddie Courtens, Zaalverantwoordelijke VVF, Afdeling Oostende.

De heer Yvan Van Hyfte, archivaris Sint-Jozefsparochie.

De heer en mevrouw Peter en Anja Jonckheere-Veldeman.

Geraadpleegde publicaties, artikels en/of teksten:

1. Onze-Lieve-Vrouwecollege - Oostende 1842- 1992, door Raymond Vancraeynest & Alfons de Groeve. (College der Oratorianen 1653 -1796 / Onze-Lieve-Vrouwecollege 1842- 1992).
2. 'Het Conservatorium van Oostende: 150 jaar openbaar onderwijs in muziek en woord (1849-1999)' door Roger Vanpé m.m.v. Norbert Hostyn, Mieke Felix, Vic Neiryneck, Dirk Ooms, Claudia Vermaut, Omer Vilain (Reeks: Oostendse Historische Publicaties).
3. God blijft glimlachen: honderdjarige geschiedenis van de koninklijke Sint-Jozefsparochie in Oostende, door Raymond Houwen, Yvan Van Hyfte en Paul Dehem.
4. Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk, door Frans Debrabandere.
5. Orgelkunst: tijdschrift, jaargang XXVI (3) september 2003.
6. Orgelkunst: tijdschrift, jaargang XXVII (2) juni 2004.
7. La Flandre Maritime: krant.
8. De Zeewacht: krant.
9. Nieuwsblad van de kust: krant.
10. Diverse artikelen uit nationale tijdschriften en kranten (zie hiervoor archief mevrouw Gil Boydens en haar zoon Jean-François Berden).

(1) Zoals Frankrijks grootste dichter Verlaine ooit titelde in een verzamelbundel over toenmaals miskundige dichters. Over Verlaine schreef men: *L'art de Verlaine peut se résumer dans sa formule 'de la musique avant toute chose'*. Il a cassé l'alexandrin et l'octosyllabe, inventé des rythmes nouveaux, qui annoncent le 'vers libre' dont ses héritiers en poésie feront, avec plus ou moins de bonheur, usage. Même si son destin est celui d'un romantique, il n'a appartenu à aucune école. Les drames de sa vie, il les a mis en musique, cette musique verlainienne qui n'appartient qu'à lui, dans des complaintes sur le mode mineur qui chantent à l'âme et au cœur.

(2) In het geheel van denkbeelden en gevoelens betreffende het begrip 'ziel' komen in vele talen de woorden voor die adem, lucht en wind betekenen. Het Griekse woord 'psyche' (psuché) staat voor (levens-)adem, wind, blazen of lucht. Het is dan ook begrijpelijk dat de connectie staat met de alom gekende betekenis van 'laatste zucht'.

(Voor Etymologie, zie <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ziel>).

(3) 'Alles Vergängliche ist nur rein Gleichnis'; uit het meesterwerk Faust, Bergschluchten, een hoogtepunt in de literaire loopbaan van J.W. Goethe. Duitslands grootste dramaturg, dichter en romanschrijver. Johann Wolfgang Von Goethe, geboren in Frankfurt am Main op 28 augustus 1749 – gestorven in Weimar op 22.03.1832.

(Zie <http://www.literair.gent>).

(4) Boek: 'Geschiedenis van de dood'. Lucien de Cock en Uitgeverij Davidsfonds, 2006.

(5) Beschouwing: Alexander de Grote zag in een knekelhuis de filosoof Diogenes, die tussen de botten aan het zoeken was. 'Wat zoek je toch?', vroeg Alexander, waarop de filosoof antwoordde: 'Ik zoek de beenderen van uw vader en de botten van mijn slaaf, maar ik kan ze niet vinden. Ze zijn hier allemaal gelijk'.

Zie boek: 'Zandloper, zeis en Pierlala', Dr. G.T. Haneveld. TDS/Utrecht, Réchel Buitenrust Hetteema – Van Coevorden, 1995.

(6) Leonardo da Vinci - ° Vinci 1452 -:

De grafplaats van Leonardo da Vinci, denk ik, is een schoolvoorbeeld van mijn betoog.

Aanvankelijk bijgezet (+ 2 mei 1519) in een grafmonument in het klooster van de Saint-Hubertkerk in Amboise (Loire) in Frankrijk. Tijdens de Hugenotenoorlogen werd met gewelddadige vernieling en verwoesting (rond 1562) niet enkel zijn grafplaats in de kerk geopend. De restanten van Leonardo, van kardinalen en andere hoogwaardigheidsbekleders werden naar een knekelput gebracht. Vandaag wordt Leonardo da Vinci nog steeds geprezen als buitengewoon geniale persoonlijkheid en dit zelfs bij het gebrek aan een echte grafplaats.

Zie: Meesters der schilderkunst (oorspronkelijk: *Classici dell'Arte*), uitgegeven door Ettore Camesasca.

(7) Zij en ik, en misschien nog enkele anderen, weten hoe handen kunnen bloeden als je met acaciatakken een Jesus-kroon vlechten moet.

(8) 'De Zwarte Madam': Het eerste album van Willy VANDERSTEEN. Dit album verscheen voor het eerst in 1949. Een pracht van een verhaal en uiterst vernieuwend voor die tijd! Dit album is verhaal- en tekentechnisch een meesterwerk!

Inhoud: Een bende, die zich 'De Kwade Hand' noemt, steelt het goud van de Nationale Bank van België. Deze bende bestaat uit drie kwelgeesten die luisteren naar de namen, De Zwarte Madam, Lange Wapper (stad Antwerpen) en Kludde (Kludde is in de volksmond van de stad Temse in de Scheldestreek in België een waterduivel). De Zwarte Madam, steeds gekleed in het zwart, heeft een gezegde en dit luidt: 'Gardavoe' (Gardes à vous).

(9) De kleur waardoor men rouw aan de dag legt: zwart is algemeen in Europa, wit in China, violet in Turkije, geel in Egypte, lichtbruin in Perzië

(10) Onvolprezen Oostends historicus en oprichter van een belangrijk Oostends schaduwarchief.

(11) Fijn om weten is dat de tekst van dit lied geschreven werd door Hendrik Baels, Oostendenaar, Gouverneur van West-Vlaanderen en vader van Liliane, Prinses van Retie (zie Leopold III).

(12) (rooms-katholiek) Godsdienstige namiddag- of avondroefening, veelal als volksliturgie in de plaats gekomen van de officiële vespers (laudes vespertinae), die met de zegen van het H. Sacrament besloten wordt (muziek en het gezang daarbij).

Zie: Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal.

(13) Toussaint De Sutter: Geboren in Gent op 10 april 1889 en overleden in Fréjus (Frankrijk) op 02 december 1959. Benoemd op 28 juni 1919 tot directeur van de Oostendse Muziekacademie. In 1920 aangesteld als tweede dirigent van het kursaalorkest. Onder zijn directoraat, in 1926, wordt de academie, een conservatorium. In 1936 verlaat hij het Oostendse Conservatorium om directeur te worden van het Koninklijk Muziekconservatorium van Gent.

Zie: 'Het Conservatorium van Oostende: 150 jaar openbaar onderwijs in muziek en woord (1849-1999)' door Roger Vanpé m.m.v. Norbert Hostyn, Mieke Felix, Vic Neiryneck, Dirk Ooms, Claudia Vermaut, Omer Vilain (Reeks: Oostendse Historische Publicaties).

Zie ook: <http://archieff.oostende.be>.

(14) Angélique Cardinael: Geboren in Lier op 28 mei 1872 en overleden in Oostende op 07 juni 1932. Ongehuwd. Was muzieklerares piano van 1891-1932. Zij was laureaat in 1892-1893: Kamermuziek en in 1894-1895: Piano.

Zie: 'Het Conservatorium van Oostende: 150 jaar openbaar onderwijs in muziek en woord (1849-1999) door Roger Vanpé m.m.v. Norbert Hostyn, Mieke Felix, Vic Neiryneck, Dirk Ooms, Claudia Vermaut, Omer Vilain (Reeks: Oostendse Historische Publicaties).

Zie ook: mevrouw Gil BOYDENS.

Zie ook: Burgerlijke Stand Stad Oostende.

(15) Irene Crastellie de Dormael: Geboren in Parijs op 24 december 1898 en overleden in Oostende op 21 augustus 1967. Van Franse nationaliteit. Haar ouders waren Jean Crastellie de Dormael en Maria Gravin de Tallien. Ze was gehuwd met Casimir Felix de Witkowski, van Poolse nationaliteit. Beiden waren van nobiliteit.

Zie mevrouw Gil BOYDENS.

Zie Burgerlijke Stand Stad Oostende.

(16) Het Lemmensinstituut: vanaf het midden van de 19de eeuw liet de nood aan kerkmuzikale hervormingen zich sterk voelen. Er was maar weinig participatie van het volk aan de liturgie. Ook de kerkmuziek verkeerde in een belabberde toestand. In grote kerken werden vaak orkestmissen opgevoerd, waardoor er weinig ruimte bleef voor volkszang. Kleine parochies beperkten zich tot bedenkelijke uitvoeringen in het gregoriaans.

Eén van de belangrijkste Belgische hervormers van de kerkmuziek was Jacques-Nicolas Lemmens (1823- 1881). Hij was docent orgel aan het Conservatorium van Brussel en een musicus met internationale faam. Lemmens profileerde zich sterk als specialist in het gregoriaans en de begeleiding ervan op orgel. Het was dan ook vanzelfsprekend dat hij de eerste directeur werd van 'L' école de musique religieuse', het latere Lemmensinstituut.

De instelling was in 1879 op verzoek van de Belgische bisschoppen in Mechelen opgericht. Het eerste academische jaar startte op 2 januari 1879. Het eerste artikel van het toenmalige huisreglement vermeldt dat "l'école de musique religieuse a pour but de former l'artiste catholique". Lemmens echter stierf bij het begin van het derde academiejaar op 30 januari 1881. Op het studieprogramma stonden, naast harmonie en contrapunt, vooral orgel, liturgie, gregoriaans en Latijn. Hiermee was tevens de toon gezet voor de verdere evolutie van het instituut. Hierbij dient gezegd dat de artistieke interesses van de directeurs steeds in belangrijke mate de klemtonen hebben gelegd bij de invulling van het studiecursus!

Lemmens werd opgevolgd door Edgard Tinel. Hij verruimde het opleidingsmodel met muziektheorie, koördirectie en compositie. In 1909 verlaat Tinel het instituut om directeur te worden van het Conservatorium te Brussel. Hij wordt opgevolgd door directeur Aloys Desmet. In 1917 volgt Jules Van Nuffel hem op na diens dood. Daarna was het de beurt aan Kanunnik Jules Vyverman (directeur van 1952 tot 1962). Onder deze laatste directoraten kende het instituut een verdere en grote expansie. Kanunnik Van Nuffel gaf de koorzang en koördirectie een prominente plaats in de opleiding. Deze koerswijziging zal vermoedelijk te maken hebben met het feit dat Van Nuffel ook dirigent was van het internationaal befaamde Sint-Romboutskoor van de Mechelse kathedraal. De praktijk had hem overtuigd dat een degelijke vorming in koorzang en koördirectie sterk kon bijdragen tot de heropleving van de liturgische muziek in de parochies. De inspanningen van Van Nuffel resulteerden in 1954 in een koninklijk besluit dat enkele laureaatdiploma's van het instituut gelijkstelde met de eerste prijzen van de conservatoria.

Kanunnik Jozef Joris (van 1962 tot 1988) zorgde voor een tweede expansie. De onderwijsideeën van zijn voorgangers werden onder zijn leiding verder uitgebouwd en wettelijk vastgelegd. Zijn niet-aflatende inzet voor de uitbouw van een muziekpedagogische afdeling werd in 1967 bekroond met de officiële erkenning van het diploma 'regentaat muzikale opvoeding'. Er was zo een gestage groei van het studentenaantal: in 1968 waren er 86 leerlingen en niet minder dan 33 docenten. Deze evolutie bracht met zich mee dat het instituut bijna 'letterlijk' uit zijn voegen barstte. In 1968

verhuisde het naar Leuven, waar het zijn intrek nam in het oude klooster van de Alexianen aan de Herestraat. Sindsdien heeft het Lemmensinstituut resoluut de kaart getrokken van de campusgedachte. In tegenstelling tot de traditionele conservatoria waar je enkel lessen volgt, werd er in het Lemmens vijf dagen per week van 's morgens tot 's avonds samen geleefd en gestudeerd. Amper drie jaar na de verhuizing voegde Kanunnik Jozef Joris de oprichting van de eerste wettelijk erkende muziekhumaniora toe aan zijn adelbrieven.

Vandaag behoort de afdeling hoger onderwijs van het Lemmensinstituut na de hervorming van het hoger onderwijs tot de "Hogeschool voor Wetenschap en Kunst". Het levert dus diploma's af in de bachelor-masterstructuur. Het zijn dezelfde diploma's als deze die aan een conservatorium kunnen behaald worden: Master in de Muziek, met afstudeerrichtingen in 'instrument' (viool, blazers, piano, orgel, e.a.), 'Zang', 'Jazz en lichte muziek', 'woordkunst' en de 'Muziektheorie en schriftuur' (met o.a. compositie). Enig in Vlaanderen is daarenboven de opleiding 'Master in de Muziektherapie' (waarvoor er wordt samengewerkt met de faculteit psychologie van de Katholieke Universiteit Leuven).

Zie website: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Lemmensinstituut>.

Zie website: <http://www.tertio.be/archief/2004/T214/T214-k2.htm>.

(17) Léandre Ghislain Vilain: geboren in Trazegnies, een dorp tussen Charleroi en La Louvière, provincie Henegouwen, op 26 februari 1866 en gestorven in Oostende op 16 november 1945. Getrouwd met Clara Amelie Van Weddingen. Zij was in Wetteren geboren op 11 september 1874 en in Oostende overleden op 28 augustus 1947.

Hij was orgelist, componist, docent.

Zoals dat vaak gebeurt bij een biografie van grote en/of beroemde mensen zal het blijkbaar voor Léandre Vilain niet anders geweest zijn, te weten dat deze steeds op effect wordt berekend. Het verhaal gaat dat er een lokale edelman, de priester van het dorp, een voorstel doet. Hij belooft de goede man dat wanneer hij een geschikte orgelist vindt, hij dan de kosten draagt voor de installatie van een orgel in de kerk. Léandre Vilain zou onder druk van zijn ouders de orgelstudies aangevat hebben aan het Lemmensinstituut in Mechelen.

Van huize uit had Vilain geen connecties met muziek. Vader was opzichter bij de koolmijnen van Courcelles. Aanvankelijk studeerde hij dus aan het Lemmensinstituut in Mechelen. Maar na de dood van J.N. Lemmens, gaat hij, in 1881, studeren aan het Conservatoire Royal de Bruxelles. Daar behaalde hij de eerste prijzen 'geschreven harmonie' (1886), 'orgel' (1886), 'praktische harmonie' (1887) en het bekwaamheidsdiploma orgel (1889). Léandre Vilain was Franstalig en Nederlands onkundig. Dit laatste zal, in die tijd, in Vlaanderen, geen probleem geweest zijn voor de uitbouw van de briljante carrière die hij heeft gehad. Op 03 maart 1890 wordt hij, na een vergelijkende proef, aangesteld als titularis-organist van de Oostendse hoofdkerk in opvolging van August Wiegand die naar Sidney (Australië) was geëmigreerd. Tevens werd hij opvolger van Wiegand als organist van het Kursaal. In september 1902 werd hij benoemd tot leraar orgel aan het Koninklijk Conservatorium in Gent als opvolger van Joseph Tilborghs (tot 1931). In het Kursaal bracht hij naast eigen werk in een virtuoze stijl, bewerkingen van populaire klassieke en romantische werken, waardoor hij tegemoet kwam aan het verlangen van de lokale burgerij en de toeristische elite. Vilain was een mondaine figuur en bekend van de 'bijna' dagelijkse concerten die onder zijn impuls tijdens het seizoen in het Kursaal werden georganiseerd. Hij gaf concerten in Engeland, Frankrijk, Italië en Spanje. Zijn orgelcomposities, w.o. Marche Funèbre, Invocation en Alleluia zijn laatromantisch. Op 03 maart 1940 vierde Vilain zijn gouden jubileum als organist. Voor de gelegenheid werd op het oksaal van 'zijn' kerk een herdenkingsplakiet aangebracht om hem te huldigen. Vijf jaar later, op 16 november 1945, overlijdt hij op de leeftijd van bijna 79 jaar.

Zie: Norbert Hostyn, De orgelkunstenaar Léandre Vilain 1866- 1945, in Ostendiana, dl.4, 1982.

Zie: <http://archiefoostende.be>

Zie: Burgerlijke Stand Stad Oostende.

(18) Pastoor De Meester: Alfred Aimé Marie De Meester is de derde pastoor van de Sint-Jozefsparochie. Geboren in Brugge op 16 november 1878 en overleden in Oostende op 09 januari 1952. Zoon van Alphonse De Meester en Jeanne Marie De Saint Roch.

Priester gewijd op 21 september 1901. Leraar benoemd op 24 september 1901 van de "poësisklas" aan het Sint-Lodewijkscollege te Brugge, pastoor in Nieuwpoort op 20 augustus 1920 en op 16 januari 1930 pastoor te Oostende (pastoor= priester aan wie door de bisschop de kerkelijke zorg over een parochie is toevertrouwd). Om de man te typeren een fragment uit de tekst van zijn bidprentje: *'Met zijn schrandere geest, zijn rijk gemoed, zijn veelzijdige ontwikkeling, zijn teergevoelig hart heeft hij aan ontelbaren troost, vreugde, hulp, raad, geluk en levensvreugde gebracht. Zijn hoge cultuur belette hem niet zich thuis te voelen bij de mindere man.'*

Zie: 'Het Conservatorium van Oostende / 150 jaar openbaar onderwijs in muziek en woord (1849-1999) door Roger Vanpé m.m.v. Norbert Hostyn, Mieke Felix, Vic Neiryneck, Dirk Ooms, Claudia Vermaut, Omer Vilain (Reeks: Oostendse Historische Publicaties).

Zie ook: <http://archiefoostende.be>.

Zie ook: Burgerlijke Stand Stad Oostende.

Zie ook: Archief VVF Afdeling Oostende.

Zie ook: Archief mevrouw Gil Berden-Boydens.

(19) Jean Joseph Petit: geboren in Eine, deelgemeente van Oudenaarde, provincie Oost-Vlaanderen, op 27 juli 1879 en gestorven in Oostende op 26 maart 1964. Hij was getrouwd met Madeleine Joséphine Van Isegem. Zij was geboren in Oostende op 02 februari 1884 en overleed op 24 augustus 1953.

Laureaat in 1901 van het Lemmensinstituut in Mechelen. Hij was de eerste orgelist-titularis van de Sint-Jozefskerk. Het orgel was van het 'huis Emile Kerkhoff - Manufacture d' orgues' uit Brussel. De officiële inhuldiging van het orgel vond plaats op 22 augustus 1901.

Jean Petit was aandeelhouder van Cinéma Moderne, gelegen in de Kapellestraat, waar hij piano speelde of zong tijdens filmvertoningen. Maar zijn hoofdactiviteit was een wijnhandel: 'Vins et Spiritueux', gelegen in de Euph. Beernaertstraat 50, in Oostende.

Zie: 'Het Conservatorium van Oostende / 150 jaar openbaar onderwijs in muziek en woord (1849-1999) door Roger Vanpé m.m.v. Norbert Hostyn, Mieke Felix, Vic Neiryneck, Dirk Ooms, Claudia Vermaut, Omer Vilain (Reeks: Oostendse Historische Publicaties).

Zie ook: <http://archiefoostende.be>.

Zie ook: Burgerlijke Stand Stad Oostende.

Zie ook: Archief VVF Afdeling Oostende.

Zie ook: Archief mevrouw Gil Berden-Boydens.

Zie ook: God blijft glimlachen: honderdjarige geschiedenis van de koninklijke Sint-Jozefsparochie te Oostende, door Raymond Houwen, Yvan Van Hyfte en Paul Dehem.

(20) Maxime Vanneste: geboren in Duinkerke (Frankrijk) en overleden in Oostende op 08 januari 1930. Organist, pianist, leraar.

Behaalde aan het Koninklijk Conservatorium van Gent in 1906 een tweede prijs harmonie (P.Lbrun), in 1907 een eerste accessief fuga-compositie (E.Mathieu) en in 1908 een eerste prijs orgel (Léandre Vilain). In het Kursaal werd hij tweede assistent-dirigent: in 1919 van L. Jehin en in 1922 van F. Rasse. Hij was er tevens huispianist. Vanaf 1922 tot aan zijn dood was hij leraar piano aan het Oostendse Muziekconservatorium. Een functie die hij combineerde met het ambt van leraar muzikale opvoeding aan het Koninklijk Atheneum.

Zie: God blijft glimlachen: honderdjarige geschiedenis van de koninklijke Sint-Jozefsparochie in Oostende, door Raymond Houwen, Yvan Van Hyfte en Paul Dehem.

Zie ook: <http://archiefoostende.be>.

Zie ook: Lexicon van de muziek in West-Vlaanderen, Brugge.

(21) Flor Baron Peeters: Frans Florentinus Peeters. Geboren in Thielen op 04 juli 1903. Overleed in Antwerpen op 4 juli 1986. Hij was de jongste in een gezin van elf kinderen. De componist groeide op in een muzikale omgeving en werd al snel geboeid door het artistieke milieu. Gedurende zijn middelbaar onderwijs in Herentals en Turnhout studeerde hij piano, orgel en viool. Toen hij zestien was begon Peeters zijn studies aan het Lemmensinstituut. Daar kreeg hij les van Lodewijk Mortelmans (compositie), Jules van Nuffel (gregoriaanse muziek en analyse) en Oscar Depuydt (orgel en liturgische improvisatie). Na zijn studies in 1921 werd hij tweede organist aan de Sint-Romboutskathedraal in Mechelen. Twee jaar later werd hij orgelleraar aan het Lemmensinstituut en titularis organist aan de Sint-Rombouts. Verder doceerde hij ook orgel in Gent, Tilburg en in het Koninklijk Vlaams Conservatorium van Antwerpen. Tussen 1952 en 1968 was hij er zelfs directeur. Peeters gaf jaarlijks meesterklassen in Amerika en sinds 1968 ook in Mechelen. Als organist kende hij zowel binnen als buiten Europa bijzondere faam en gaf concerten over de hele wereld. Tot zijn vast repertoire behoorden naast eigen composities ook werk van Bach, Widor en bovenal Franck. Bovendien genoot Peeters ook als pedagoog aanzien; hij was de initiator van de cursus muziekpedagogie aan het Belgische conservatorium. De componist kreeg tijdens zijn leven talrijke onderscheidingen, waaronder een eredoctoraat aan de University of America (1962) en aan de Katholieke Universiteit Leuven (1971). In 1971 werd Peeters in de adelstand verheven met de titel van Baron en een jaar later mocht hij zich ereburger van Turnhout noemen.
Zie: <http://www.cebedem.be/composers/peeters-flor/nl>.

(22) Marinus de Jong: geboren op 14 augustus 1891 in het Nederlandse Oosterhout (Noord-Brabant) en overleden op 13 juni 1984 te Ekeren, provincie Antwerpen.
Inderdaad zoals zijn voornaam deed vermoeden, is Marinus de Jong van geboorte Nederlander. Als het vijfde kind van twaalf, in een arbeidersgezin, heeft de Jong nooit zijn bescheiden afkomst verloochend. Terecht ging hij er fier op dat hij 'door noeste arbeid', naar het voorbeeld van zijn ouders, zijn rechtmatige plaats had veroverd. Een zekere ruigheid was hem hierbij wel eigen gebleven. Al heel vroeg kwam het talent van de Jong naar boven. Met hulp van plaatselijke mecenasen kreeg hij de gelegenheid om professionele muziekstudies te ondernemen. Zo werd hij op vijftienjarige leeftijd toegelaten op het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium van Antwerpen (dat dichter lag dan dat van Amsterdam) bij Emile Bosquet (piano) en Lodewijk Mortelmans (fuga). Om aan de kost te komen, speelde hij als altist mee in verschillende Antwerpse orkesten. De Jong werkte zo hard dat hij overwerkt geraakte. Toen de eerste Wereldoorlog uitbrak trok hij zich terug in zijn geboortedorp. Nederland bleef immers buiten de vijandelikheden. In de bekende Benediktijnenabdij van Oosterhout kwam hij tot rust. Daar ontdekte hij het Gregoriaans dat altijd een van zijn belangrijkste inspiratiebronnen zou blijven. In 1915 verscheen zijn opus 1, een bescheiden, tweestemmige Missa Ave Maria. In die jaren bekwaamde hij zich als organist. Onmiddellijk na de wapenstilstand keerde hij terug naar Antwerpen. In het Conservatorium won hij, in 1919, de compositiewedstrijd 'De Vleeshouwer' met een Prelude en tripelfuga, opus 2 voor orgel. Sindsdien integreerde hij zich volledig in het Vlaamse muziekleven. De Noord- werd Zuid-Brabander. Hij trouwde met de Belgische pianiste Johanna Corthals (+1979), een huwelijk dat kinderloos zou blijven. In 1926 nam hij de Belgische nationaliteit aan. Als pianovirtuoos ondernam de Jong in 1920 een kunstreis door de Verenigde Staten van Amerika en gaf er recitals in New York en andere grote centra. Niettegenstaande de vele concerten en zijn drukke pedagogische activiteit was Marinus de Jong een uiterst vruchtbaar componist, die zowat alle genres beoefende. Eén van zijn belangrijkste werken is het oratorium 'Hiawatha's Lied' op.37 (1933- 1947) naar het Indiaanse epos van de Amerikaanse dichter H.W. Longfellow in de Vlaamse herdenking van Guido Gezelle.
Zie: <http://www.cebedem.be/composers/peeters-flor/nl>.
Zie: <http://www.svm.be>.

(23) Staf Nees: geboren te Mechelen op 02 december 1901 en er gestorven op 25 januari 1965. Hij was beiaardier, componist en organist. Nees studeerde aan het Conservatorium en het Lemmensinstituut in Mechelen. In 1924 werd hij er leraar benoemd. In 1932 volgde hij zijn leraar

voor beiaard, Jef Denyn, op als stadsbeiaardier en in 1944 als directeur van de Beiaardschool. Onder zijn directeurschap verwierf de beiaardschool het predicaat 'Koninklijk' en verkreeg ze de oefenbeiaard in het torentje van Hof van Busleyden. Daarnaast ontplooidde hij een intense muzikale activiteit als organist, koordirigent, componist en leraar aan het Lemmensinstituut. Hij maakte concertreizen in verscheidene Europese landen, de Verenigde Staten en Canada. Staf Nees werd vaak gevraagd als adviseur bij het installeren van nieuwe orgels of bij de verbouwing van bestaande. Zijn composities omvatten naast werken voor beiaard, orgel en piano ook liederen, missen, cantates en oratoria.
Zie: <http://nl.wikipedia.org>.

(24) Kanunnik Jules Van Nuffel: Van Nuffel werd geboren in Hemiksem op 21 maart 1883 en overleed in Wilrijk op 25 juni 1953. Zoals vaak bij 'de groten' in de muziekwereld vormt muziek sinds zijn jongste jeugd een constante in het leven van Van Nuffel. Zijn ouders, hoewel geen musici, lepelen als het ware de liefde voor muziek in. Tijdens zijn studies aan het Klein en Groot Seminarie (1892- 1907) wist Van Nuffel zijn aangeboren muzikale talenten te ontplooien onder leiding van Oscar Depuydt en Edgar Tinel. Maar toch is Van Nuffel te beschouwen als een autodidact. Hierin wist hij zichzelf te bekwamen door zich aan een constante studie en analysering van partituren van grote meesters als Bach en Wagner te wijden.

Niet iedereen vond deze manier van zelfstudie ontvankelijk. Ondermeer Tinel had zo zijn twijfels en bedenkingen. In 1907 zet Van Nuffel zijn studies voort aan het Lemmensinstituut. Achteraf bleek dit niet zo een goede keuze; hij had er herhaaldelijk fikse woordwisselingen. Na drie maand hield hij het voor bekeken en verliet het instituut. Na zijn priesterwijding werd 'Van Nuffel' leraar aan het Klein Seminarie in Mechelen.

Gedurende heel zijn leven verbleef en werkte hij te Mechelen. Hij componeerde en bijna al zijn werken waren bestemd voor het beroemde Sint-Romboutskoor. Bovendien werden deze composities gecreëerd in de sfeer en de ruimte van de machtige Sint-Romboutskathedraal. Na een uitvoering van zijn 'psalm Super flumina Babylonis' kreeg hij in 1916 opdracht om het Sint-Romboutskoor 'weer' op te richten. Onder zijn leiding werd dit koor een van de belangrijkste van ons land. Bij grote kerkelijke feestdagen werden met het voltallige koor de liturgische diensten in de Kathedraal opgeluisterd. Het waren hele evenementen waarbij de kathedraal stampvol zat.

In 1918 wordt 'Van Nuffel' directeur van het Lemmensinstituut na het directeurschap van Aloys Desmet. Het instituut maakte toen door de oorlogsjaren een moeilijke periode door. Het leerlingenpeil daalde en er was een voortdurend tekort aan fondsen en middelen.

Onder Jules Van Nuffels leiding kwam er ondermeer een lerarenkorps tot stand waardoor het Lemmensinstituut opnieuw tot bloei kwam. Hij wist de status van het instituut als belangrijke kerkmuziek in België te bevestigen als te verstevigen. Naast zijn taak als voordrachtgever en redacteur combineerde hij het ambt van directeur met 101 muzikale bezigheden. Voordrachtgever en redacteur, enz. In 1932 wordt hij benoemd tot lector voor muziekgeschiedenis aan de Katholieke Universiteit van Leuven en wordt lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Uiteraard mag men de enorme compositorische productiviteit van het fenomeen 'Van Nuffel' niet vergeten! In 1926 wordt Jules Van Nuffel benoemd tot ere-kanunnik aan het Metropolitaans Kapittel en tot Geheim Kamerheer van de Paus in 1946, ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van het Sint-Romboutskoor. In tegenstelling tot bepaalde bronnen is 'Van Nuffel' nooit tot Bisschop benoemd! Hij was tevens stichtend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Letteren, Wetenschappen en Schone Kunsten van België (1938) en lid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde in Leiden.

Het onregelmatig leven gecombineerd met zijn steeds overvolle agenda zullen zijn gezondheid ondermijnen. In 1943 werd een oogkwaal vastgesteld die hem geleidelijk blind maakte. Dit feit bemocillijkte hem in het verdere leven als componist en koorleider.

Zoals zovele kunstenaars en geleerden was 'Van Nuffel' een verstrooid man. Later bleek dat deze verstrooidheid te maken had met aderverkalking, een ziekte die hem uiteindelijk zal vellen. In

augustus 1952 wordt hij opgenomen na een beroerte in het Sint-Augustinus ziekenhuis in Wilrijk, waar hij op 25 juni 1953 overleed.

Zijn muziek is laatromantisch van karakter en getuigt van een diepe en sterke bewogenheid. Een perfecte kennis van de stemmogelijkheden en koor liggen aan de basis van zovele prachtige muziekwerken. Het is opmerkelijk dat de composities van 'Van Nuffel' na 60-70 jaar nog steeds sterk aanspreken en voorbeeldig blijken.

Zie: <http://www.scriptieprijs.be/nl>.

Zie: <http://www.olvkoor.be>.

(25) Kanunnik Jules Vijverman: geboren te Mechelen op 06 januari 1900 en overleden in Antwerpen op 15 december 1989. Hij was directeur van het Lemmensinstituut van 1952 tot 1962. Hieraan verbonden had hij de leiding van het internationaal befaamde Sint-Romboutskoor (zie Van Nuffel). In zijn studieerplan kwam de grote nadruk te liggen op het vocale in de vorm van koorzang en koordirectie met als repertoire het gregoriaans, de oude (Vlaamse) polyfonie en de eigentijdse (Vlaamse) religieuze liturgische muziek.

Zie: <http://www.olvkoor.be>.

Zie: <http://lemmens.wenk.be>.

(26) Joseph Jongen: geboren in Luik op 14 december 1873 en overleden in Sart-Lez-Spa op 12 juli 1953. Belgische componist. Hij wordt beschouwd als één van de grootste componisten uit de eerste helft van de 20ste eeuw. Hoewel iedereen hem beminde en waardeerde, was Jongen er de man niet naar om zichzelf of zijn muziek in de schijnwerpers te plaatsen. Hij hield er wel van de werken van zijn collegae te dirigeren en in première te laten gaan om ze op die manier aan het grote publiek voor te stellen. Het oeuvre dat hij nalaat, weerspiegelt deze opmerkelijke en uitzonderlijke persoonlijkheid die steeds gekenmerkt was door grote verscheidenheid en diepe rijkdom. Joseph Jongen studeerde op jonge leeftijd aan het conservatorium van Luik. Hij volgde er fuga en compositie bij J. Radoux. Harmonie bij S. Dupuis, orgel bij Ch. Danneels en piano bij J. Ghymers. In 1897 haalt hij de Prijs van Rome met zijn cantata Comalaen. Daarna reisde hij door Italië, Duitsland en Frankrijk. In 1903 wordt hij benoemd tot leraar harmonie aan het conservatorium van Luik. Jongen was lid van de Koninklijke Academie van België, van de Accademia Santa Cecilia in Rome en corresponderend lid van het Institut de France. In 1920 werd hij leraar contrapunt en fuga aan het Conservatorium in Brussel en in 1925 werd hij er directeur tot 1939. Tussen 1919 tot 1926 leidde Jongen de 'Concerts Spirituels' in Brussel. Aanvankelijk stond hij onder invloed van César Franck, maar vrij vlug evolueerde zijn muziek qua inspiratie, elan en formele opbouw naar de impressionistische Waalse School. Jongen componeerde onder meer symfonieën en symfonische gedichten, waarvan 'Fantaisie sur deux Noëls populaires Wallons' het bekendste is. Verder een symfonie voor orgel en orkest, drie suites, concerten voor verscheidene instrumenten, veel kamermuziek, een opera, liederen, koren, orgel- en pianomuziek en verder een mis voor koor-, soli-, orgel- en koperensemble. Zijn orgelmuziek behoort tot het belangrijkste van de zgn. Belgische School. Zie: <http://telemat.kbr.be>.

(27) Paul de Maleingreau: geboren in Trélon-en-Thiérache op 1887 en gestorven in Brussel op 1956. Orgeliste en componist. Leraar orgel aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Studeerde aan het Lemmensinstituut waar hij leerling was van Edgar Tinel. Het gezamenlijke werk van 'de Maleingreau' vindt zijn inspiratie in de gregoriaanse muziek. Bijna al zijn werken zijn composities voor orgel. Paul de Maleingreau wordt vandaag beschouwd als één van de grote Waalse musici. Zijn oeuvre bevat onder meer twee symfonieën en composities voor orgel, piano en viool als enkele melodieën.

Zie: <http://www.kunstbus.nl>.

(28) Raymond Moulaert: geboren in Brussel op 4 februari 1875 en overleden in Ukkel op 18 januari 1962. Na zijn studies aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel wordt hij er leraar

voor piano, harmonie en contrapunt. Tussen 1939 en 1943 is hij tevens leraar voor compositie aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth. In 1958 werd hem voor zijn gehele werk de vijfjarige staatsprijs voor muziek toegekend. Hij schreef ook symfonische muziek, belangrijke harmoniestukken voor orkest, fanfares, concerten en kamermuziek.

Zie: <http://www.lamediatheque.be>.

(29) Jean Absil: geboren in Bonsecours, provincie Henegouwen, op 23 oktober 1893 en overleden in Brussel op 02 februari 1974. Studeerde orgel en compositie aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel (o.a. bij Paul Gilson) om vervolgens alle mogelijk onderwijs en technische vorming te volgen tot muziekcompositie. Aanvankelijk wenste hij een carrière als organist, maar vlug gaat hij over tot componeren. Na de Eerste Wereldoorlog geraakt hij beïnvloed door diverse nieuwe en eigentijdse muziek. In 1922 haalde hij de Prijs van Rome en wordt leraar contrapuntiek (= toepassing en kunst van het contrapunt) in het Brusselse Conservatorium. Van 1923 tot 1958 had hij de leiding over de Muziekacademie in Etterbeek. Bovendien was hij directeur van de 'Classe des Beaux-Arts, Academie Royale de Belgique'. In 1968 wordt hij resident-directeur van deze academie. De composities van Absil zijn gekenmerkt door een zeer duidelijke en eigen stijl doorspekt van een eigentijdse moderniteit op basis van zijn klassieke vorming. Hij is een bezeten componist die een 160 werken schreef, bevattende namelijk concerten, 4 symfonieën, 3 theaterstukken, piano- en kamermuziek en instrumentale en vocale muziek. Absil is één van de belangrijkste Belgische vertegenwoordigers van de moderne muziek. Zie: <http://www.lamediatheque.be>.

(30) Het orgel (met 34 registers) wordt omgebouwd en uitgebreid.

De uiteindelijke samenstelling is:

Groot Orgel: *Montre 16, Montre 8, Diapason 8, Bourdon 8, Harmonic Fluit 8, Viola di Gamba 8, Fluit 4, Prestant 4, Octaaf 2, Fournituur, Cymbel, Cornet, Bombarde 16, Trompette 8, Klaroen 4.*

Positief: *Bourdon 16, Zingend Principaal 8, Orkestfluit 8, Zwegel 4, Gemshoorn 4, Larigot 1 1/3, Mixtuur, Progressio 3- 5, Clarinette 8, Tremolo. Het geheel in een zwelkast. Budgetaire redenen zijn de oorzaak dat het positief, ingebouwd in een zwelkast, geen orgelfront kreeg, zodat tot op heden 'De Visu' de toevoeging van een positief niet 'positief' werd onthaald. In de volksmond spreekt men vandaag nog steeds over de 'bak van Berden'.*

Réciet: *Bourdon 16, Fluit & Bourdon 8, Vox celestis 8, Aeoline 8, Fluit 4, Mixtuur, Kwint, Octaaf 2, Hobo 8, Trompet 8, Vox humana 8, Tremolo. Het geheel in een zwelkast.*

Pedaal: *Open Fluit 16, Subbas 16, Kwint 12, Bourdon 8, Fluit 4, Fluit 2, Bombarde 16, Trompet 8, Klaroen 4.*

De speeltafel wordt voorzien van de nodige manueel- en pedaalkoppelingen alsmede van octaafkoppelingen +4 en +16 en een crescendo genraal. De winddruk wordt 145 mm/wk in de magazijnbalg, 136 mm/wk voor het Groot Orgel, 130 mm/wk voor het Positief en 129 mm/wk voor het Reciet. Zie: 'Die Edele Orghelpupe', Stichting 'De vrienden van Joseph Berden' 1999 (met dank aan mijn vriend Yvan Van Hyfte). Zie: Archief mevrouw Gil Berden-Boydens.

(31) Het programma dat Berden bracht was: Sonate Eroïca op.94 van Joseph Jongen, Prière van N.J. Lemmens, de gekende Fantasie Symphonie van Flor Peeters, en vooral de wereldpremière van zijn eigen Caprices. Dit laatste is te beschrijven als een verrassend 'patriottisch' scherzo dat Jozef Berden componeerde naar aanleiding van de toenmalige onafhankelijkheidsfeesten (150 jaar België) en was opgedragen aan ons Vorstenpaar. Tot slot speelde hij de finale uit de Eerste Sonate van Alexandre Guilmant. Op 27 juli 1981, bijna een jaar na zijn optreden in de Notre-Dame in Parijs, ontvangt Jozef Berden, een schrijven van 'De Secretaris van de Koningin, de heer B. Cardon de Lichtbuer'. In dit schrijven wordt Berden bedankt voor de opvoering die hij aan de Vorsten had

opgedragen ter gelegenheid van de 150ste verjaardag van België en de vijftigste verjaardag van de Koning. Zie: Archief mevrouw Gil Berden-Boydens.

(32) John Scott Whiteley: won in 1976 de Eerste Prijs in de National Organ Competition of Great Britain. Sindsdien treedt hij op in orgelrecitals doorheen Europa, de VSA en Australië. In 1998 werd hij verkozen als lid van de Council of the Royal College of Organists. Hij schreef een boek over de Belgische componist Joseph Jongen en is gekend voor zijn artikelen over diverse wereldlijke musici. Zie: Archief mevrouw Gil Berden-Boydens.

The image shows a handwritten musical score for the hymn "Kodie Christus Natus Est". The title is written in a cursive hand at the top. Below it, the text "(Opus) DEDICATUM REBUM REGI JESU NAZARENQ" and the composer's name "J. BERDEN." are written. The score is for organ and includes various performance instructions such as "Moderato, con Brío", "Allegro non troppo", and "Moderato". The notation is spread across multiple staves, with some parts marked with "mf" and "Accel.". The score is written on aged paper with some ink bleed-through from the reverse side.

Compositie opgemaakt door Joseph Berden (archief Gil Berden- Boydens).

Borduurlap Oostende 1852

In het Museum voor Volkskunde en Begijnhofmuseum Sin-Alexiusbegijnhof, Dendermonde is een borduurlap te zien met vermelding: Oostende 1852.

In de onderste helft van de merklap zijn de figuurtjes willekeurig over de ganse breedte geborduurd: 4 kerkjes, 4 huizen, 2 naar elkaar toegekeerd en 1 aparte zwaan. Een boog, bloemvazen, vogels op takken, een klok en een boer met hooikar. In de bovenste helft is apart een tweekleurig kruis geborduurd in een vierkant van kruissteek.

Bovenaan geborduurd opschrift: Marie Moreaux Ostende 1852

Herkomst: schenking van de heer G. Hollaert, Dendermonde.

Yves DINGENS

Foto: Jean Pierre Falise

LIDGELD 2008

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2008 vastgesteld als volgt:

Aangesloten lid	€ 11
Steunend lid	€ 15
Beschermend lid: vanaf	€ 25

Enkel zij die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 02 november), vinden hierbij een stortingsbulletin.

Simone MAES
Penningmeester

OVER DE VELODROOM.

door **Raymond Vancraeynest (+)**

Het was al op 25 april 1919, nog geen zes maanden na de wapenstilstand van W.O. I, dat de heren Van der Stuyft en Camille Van Belleghem aan het stadsbestuur hun vooroorlogse vraag hernieuwden om gronden te gebruiken bij de kazerne in het Maria Hendrikapark tot oprichting van een velodroom⁽¹⁾.

Die terreinen behoorden oorspronkelijk toe aan de Staat daar ze deel uitmaakten van de vestingen van de stad. Door de overeenkomst op 07-10 januari 1888 (bekrachtigd bij Koninklijk Besluit van 11 februari 1888), gesloten tussen de Staat en de stad Oostende, stond de Staat aan de stad kosteloos 27ha 74a 07ca domeingronden af om een openbaar park tot stand te brengen (art. 1). De Staat kon echter die gronden geheel of gedeeltelijk terugnemen, hetzij voor de verdediging van het land, hetzij voor om 't even welke andere reden van openbaar nut (art. 7)⁽²⁾.

Zo vroeg het leger in 1924 het terrein terug, gelegen tussen de velodroom en de kazerne, met een oppervlakte van $65 \times 110 = 7.150\text{m}^2$, om te dienen als voetbalveld voor het garnizoen⁽³⁾.

Het bestuur van de wielersportvereniging liep aanvankelijk een weigering op vanwege het stadsbestuur en richtte zich tot de Staat om te mogen beschikken over een terrein van 1,5 ha ongeveer. Wellicht hadden hierop tussen de Staat en de stad besprekingen plaats zodat de Commissie van Financiën van de stad op 12 maart 1921 over de aanvraag een gunstig advies uitbracht. De gemeenteraad van 15 maart 1921 kende de concessie toe aan de groep sportlui, met Camille Van Belleghem als verantwoordelijke, voor de duur van 9 jaar, mits betaling van 1.000 fr per jaar⁽⁴⁾.

Op donderdag 16 juni 1921 werd de nieuwe velodroom ingewijd. Tot hiertoe hadden de wielervedstrijden plaats gehad rond het Spiegelmeer ("de Lac") in het Maria Hendrikapark⁽⁵⁾. Op de openingsplechtigheid waren ongeveer 3.000 mensen aanwezig. Het stadsbestuur was goed vertegenwoordigd door de schepenen Verhaeghe, De Cock en Elleboudt, en door de raadsleden De Rycker, Cornelis, Lescauwat, Goetghebeur en Van Graefschepe. Vanzelfsprekend ontbraken de grote mannen uit de sportmiddens niet. Secretaris Van Campo huldigde in het Frans de ganse onderneming die met zoveel doortastendheid door voorzitter Van Belleghem werd tot stand gebracht en bedankte al de medewerkers. Schepenen Verhaeghe sprak in het Nederlands in naam van het stadsbestuur. Na de uitvoering van de Brabançonne konden de eerste wielersportwedstrijden plaats grijpen⁽⁶⁾.

De concessie van negen jaar liep dus ten einde in 1930. Waarschijnlijk werd er dan tussen het stadsbestuur en de uitbaters van de velodroom onderhandeld zonder tastbaar resultaat. Immers, het schepencollege liet aan de heer Van Belleghem, voorzitter van het bestuur van de velodroom, bij brieven van 1 februari en van 22 februari 1933, weten dat het de concessie van de grond had vervallen verklaard, vermits deze al verlopen was sinds 30 maart 1930. Het schepencollege beval hem volgens het contract het terrein op te ruimen en in zijn oorspronkelijke staat te herstellen tegen 30 maart 1934⁽⁷⁾.

Voorzitter Van Belleghem zal hierop waarschijnlijk onmiddellijk onderhandelingen ingezet hebben met het schepencollege. Immers, reeds in de gemeenteraad van 30 juni 1933 werd de pacht hernieuwd voor de duur van 9 jaar met ingang op 1 januari 1933. De pachtprijs bedroeg nu 3.500 fr per jaar, na elke periode van 3 jaar te verhogen met 1.000 fr per jaar. Op het einde van de concessie moesten de uitbaters alles afbreken ofwel alles kosteloos afstaan aan de stad in geval het stadsbestuur dat wenste. Ze moesten de houten afsluiting vervangen door een betonnen omheining

en kregen toelating in de velodroom een drankslijterij uit te baten. De overeenkomst werd vanwege de stad ondertekend door schepen Verhaeghe en secretaris Surmont en vanwege de uitbaters door C. en R. Van Belleghem⁽⁸⁾.

Die nieuwe pacht verviel dus op 1 januari 1942 in volle oorlogstijd, maar reeds van in de troebele jaren 1938 en 1939 kon er van een normale uitbating geen sprake zijn. Onmiddellijk na W.O. II staken enkele wielierliefhebbers, op initiatief van de heren Eyland, de koppen bijeen en richtten de wielierclub "Ostend-Stadion" op. Al in februari 1948 werden de bouwwerken van de nieuwe velodroom aangevat naar het model van het Antwerps Sportpaleis. De architect was Verbanck en de aannemer Boudolf. Met Pasen 1946 zouden de eerste wielervedstrijden al plaats hebben⁽⁹⁾. Gedurende verscheidene jaren kwamen hier de grootste wielerkampioenen hun krachten meten voor enkele duizenden toeschouwers. Stilaan echter doofde dat succes uit en de uitbating moest stop gezet worden zoals dat trouwens met praktisch alle andere wielierbanen in het land het geval was.

⁽¹⁾ De Zeewacht, 27 december 1919, 18 maart 1933.

⁽²⁾ Rapport sur l'Administration et la Situation des affaires de la ville d'Ostende. Exercice 1888, p.11-15.

⁽³⁾ De Zeewacht, 26 juli 1924

⁽⁴⁾ Bulletin communal, maart 1921.

⁽⁵⁾ Mij verteld door-mijn broers die er met mijn vader naartoe gingen kijken.

⁽⁶⁾ De Zeewacht, 25 juni 1921.

⁽⁷⁾ De Zeewacht, 18 maart 1933.

⁽⁸⁾ De Zeewacht, 23 juli 1938.

⁽⁹⁾ De Zeewacht, april 1946.

PLATE-VEILING 2008

Schikkingen betreffende de veiling.

1. De aanbieder moet een getypte, of minstens zeer goed leesbaar geschreven, lijst samen met de te veilen stukken binnen brengen in het Heemmuseum, Langestraat 69 Oostende op zaterdag 19 januari en dit gedurende de openingsuren van het Museum. De stukken zullen bij het aanvaarden gecontroleerd worden. Er worden geen stukken meer aanvaard de avond van de veiling.
2. De geschatte waarde per stuk moet minstens 3 €. bedragen.
3. **Op zondag 27 januari, tussen 10u en 12u, zullen de aangeboden stukken te bezichtigen zijn in het Heemmuseum.**
4. Op de avond van de veiling, donderdag 31 januari 2008, zal de lijst met de te veilen stukken te koop aangeboden worden.
5. Het bestuur houdt zich het recht voor de veiling te annuleren indien het aanbod te schraal is.
6. Verder blijven de vroegere schikkingen van toepassing:
 - een % komt ten goede van De Plate. Dit procent wordt vastgesteld op 20 % dat afgehouden wordt van de verkoopsom;
 - de stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz. maar geen breekbare voorwerpen) moeten betrekking hebben op Oostende of de Kuststreek.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderuste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

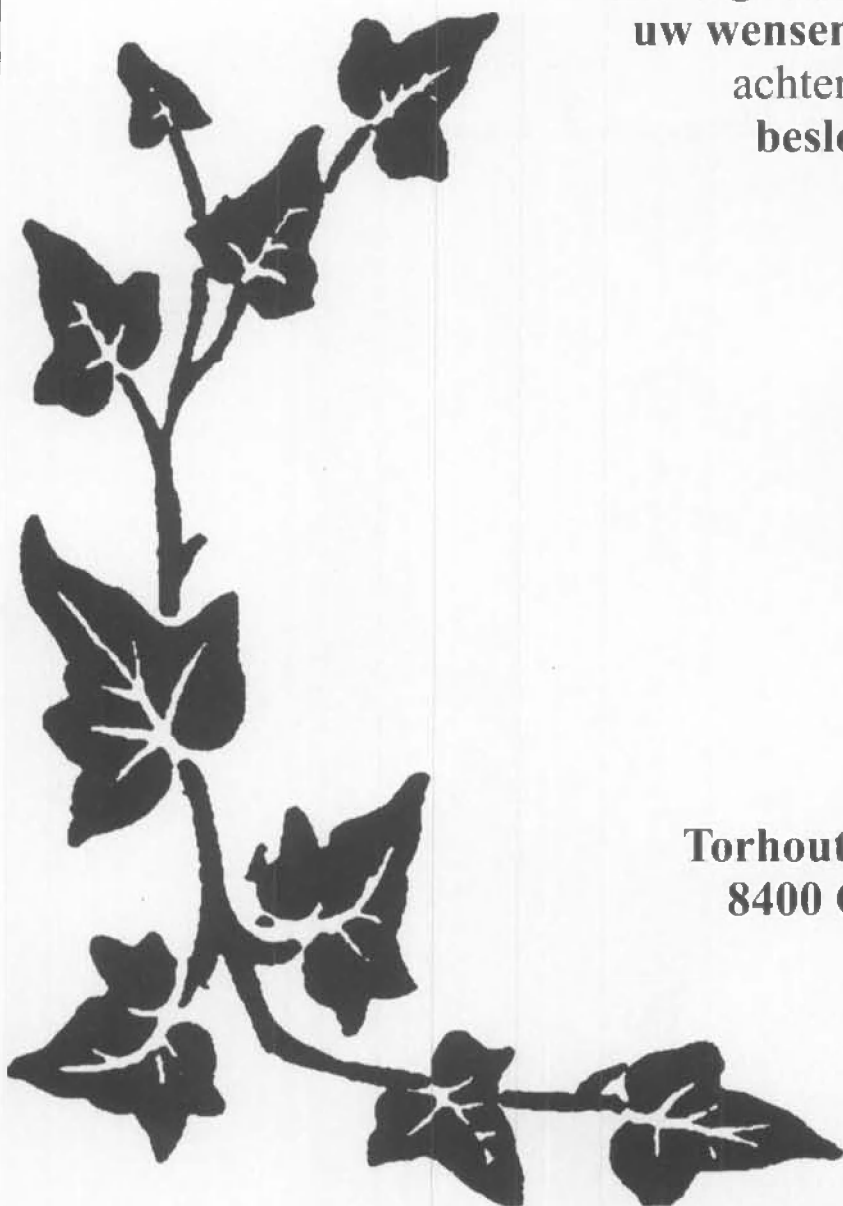
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

DECEMBER 2007

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

“Platte wagen” op de kaai te Oostende

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 36

NUMMER 12

MAAND december 2007

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 248: **F. COOPMAN:** De Rouzées in oorlogstijd.

blz. 265: **Y. DINGENS:** Waar bevindt zich in Oostende het "lijkbidderlokaal"?

blz. 266: **E. SMISSAERT:** Het toeristisch treintje ("t Tringsje") in zomers Oostende: een overzicht.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Guy SERVAES, Plantenstraat 82, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

François COOPMAN: Wilgenlaan 38, 8400 Oostende.

Yves DINGENS: Leopold II laan 6, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT: Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

DECEMBER ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende avondvoordracht op

donderdag 20 december om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende

Onderwerp: **KERSTMIS IN DE VLAAMSE KUNST**

Spreker: dhr. **Jean Luc MEULEMEESTER**

De heer Jean Luc Meulemeester is licentiaat kunstgeschiedenis en cultuurfunctionaris van de stad Oudenburg. Hij werkte mee aan vele boeken en tijdschriften en verzorgde onlangs nog de delen "Het rijke verleden" en "Het geloof" in de 17-delige reeks "Waar is de tijd".

Samen met het Passieverhaal van Christus behoort het kerstgebeuren ongetwijfeld tot de meest voorkomende voorstellingen in de kunst. Duizenden kunstenaars vonden in de loop van de geschiedenis in deze bijbelverzen inspiratie, ook in Vlaanderen.

Interessant in dit verhaal is dat de kunstenaars deze heugelijke gebeurtenis elk op hun eigen manier, met hun eigen kunnen hebben weergegeven. Daarbij hebben ze gebruik gemaakt van de verhalen die zich in de rand van dit gebeuren ontwikkelden.

Uiteindelijk vertelt het Nieuwe Testament ons heel weinig over de geboorte en moeten wij te rade gaan in de andere bronnen die in de loop van de geschiedenis zijn ontstaan, aangedikt met leuke volkse verhalen.

Deze voordracht met dia's zal ons zeker in de sfeer van deze tijd van het jaar brengen.

Wie verleden jaar de voordracht van Jean Luc Meulemeester "Tafelen door de eeuwen heen" meegemaakt heeft, weet dat hij een boeiende verteller is en zal deze avond zeker niet willen missen.

Opgelet: wegens de Kerst- en Nieuwjaarsperiode gaat deze voordracht door op donderdag 20 december en niet op de laatste donderdag van de maand.

DE ROUZÉES IN OORLOGSTIJD

Voorwoord

Het verzamelen van bidprentjes of doodsprentjes (1) is een hobby die de laatste jaren een enorme uitbreiding heeft gekend. Sommige verzamelaars zijn op zoek naar genealogische inlichtingen, anderen zijn onder de indruk van de foto's van de overlevenden terwijl sommigen zoveel mogelijk bidprentjes willen verzamelen om ze dan later op de ruilbeurzen te verkopen; in de volksmond zijn zij gekend als de "bidprentjesjagers".

Toen ik echter in het bezit gesteld werd van enkele bidprentjes waarop er zes ROUZÉES, zeelui van beroep, vermeld waren en slachtoffers van het oorlogsgeweld, wilde ik te weten komen in welke tragische omstandigheden zij hun leven hadden verloren.

Inleiding

De Belgische regering die het bestaan van haar land op het spel zette door te vertrouwen op Hitlers respect voor het internationaal recht en de Belgische neutraliteit, was tot geen enkel effectief gezamenlijk plan gekomen tussen haar legerleiding en die der geallieerden. De politiek van België in de jaren tussen de beide oorlogen had niet voldoende rekening gehouden met het verleden. Nochtans was de Belgische regering op de hoogte van de toekomstige Duitse aanval op België. Op 10 januari 1940 legden de militaire autoriteiten de hand op geheime Duitse invasieplannen, in beslag genomen toen een Duits militair vliegtuig een noodlanding had moeten maken nabij Mechelen-aan-de-Maas (2). Doch de regering bleef bij haar standpunt van een strikt neutrale houding, weigerde een nauw bondgenootschap aan te gaan met Frankrijk en Groot-Brittannië en hoopte aldus de dans te ontspringen.

De Duitse "Luftwaffe" zaait terreur

In de nacht van 9 op 10 mei 1940 werden, zonder oorlogsverklaring, door de Duitse Luftwaffe, uitgebreide aanvallen uitgevoerd op Belgische vliegvelden, verbindingslijnen en militaire hoofdkwartieren. Ook de kuststreek was het doelwit van de Luftwaffe. ~ Vooraleer de Duitse troepen ons land binnenvielen, omstreeks 04.00 uur op 10 mei, was er groot alarm op het vliegveld van STENE en werden de militaire vliegtuigen geëvacueerd naar het vliegveld van Het Zoute, Knokke. Bij dageraad werd dit vliegveld aangevallen door een Duitse bommenwerper. Een loods waar er zich negen vliegtuigen bevonden vloog in brand, vier militairen werden gedood, verschillende werden gekwetst. Eigenaardig genoeg werd het vliegveld van Stene niet gebombardeerd.

Volgens dhr. Walter Major, auteur van "Het Vliegveld te Stene-Oostende" (1920-1945) "had men op de eerste oorlogsdag, boven Stene, regelmatig vijandelijke vliegtuigen zien cirkelen, maar zij voerden geen aanval uit op dit nochtans zeer strategisch doel. Inderhaast werd al het gerief van de schietschool en de school voor waarnemers op vrachtwagens geladen en 's anderendaags vertrok de ganse bezetting naar TOURS in Frankrijk. Op de tweede dag mitrailleurden enkele Duitse jagers de zowat overal op het veld achtergelaten Bréguet XIX-krachten maar toen lag het vliegveld er reeds helemaal verlaten bij".

Ook Oostende zou niet gespaard blijven van de Duitse terreurbombardementen. De binnenstad werd zwaar beschadigd, ongeveer 160 burgers vonden de dood in de verwoeste gebouwen. Op 21 mei overvloog een Duits vliegtuig de Vuurtorenwijk. Arthur ROUZÉE en zijn echtgenote Margriet

SCHROYEN hadden post gevat aan de voordeur van hun woning gelegen in de Schietbaanstraat 50. Zij wilden het spektakel van het afweergeschut gadeslaan, hun beide peuters zaten veilig in de bergruimte onder de trap. Plots loste de vijandelijke bommenwerper één van zijn vernielende springtuigen die terechtkwamen in de Schietbaanstraat. Arthur ROUZÉE en zijn echtgenote werden door de luchtverplaatsing op slag gedood. De twee peuters overleefden het drama en beide wezen werden door een echtpaar in het Brugse aangenomen en opgevoed.

In 1939 staat de gevreesde 2e W.O. voor de deur. Groot-Brittanië en Frankrijk hebben de oorlog verklaard aan Duitsland. Aan onze grenzen met Duitsland en Frankrijk spreekt men van een PHONEY WAR", een schemeroorlog maar op zee is de Britse en Franse marine druk in de weer met het leggen van verankerde zeemijnen terwijl de Duitse luchtmacht de vaardoorgangen bezaait met magnetische mijnen. Voor onze vissersvloot was er echter geen schemeroorlog. Vooraleer één Duitse soldaat voet op ons gebied had gezet, had onze vissersvloot reeds negen vaartuigen verloren, 36 vissers hadden hun leven verloren, slachtoffers van het oorlogsgeweld. De oorlogvoerende landen hadden enorme defensieve mijnenvelden vóór hun kusten gelegd, maar zware stormen waren oorzaak dat talrijke zeemijnen losgeslagen werden van hun verankering, op drift geraakten en terechtkwamen in de kustwateren of aanspoelden op het strand. Het bestrijden en onschadelijk maken van deze op drift geraakte zeemijnen was één van de voornaamste opdrachten van het Belgisch marinekorps dat op 15 september 1939 opgericht was. Sedert het ontstaan van de Belgische onafhankelijkheid was dit de derde Belgische Marine die het leven zag. Wegens gebrek aan interesse voor ons "maritiem welzijn" waren de twee vorige Marines afgeschaft.

Een drietal oude loodsbotten werd ter beschikking gesteld van het Marine Korps. Hun opdracht was het opsporen en tot zinken of ontploffing brengen van de drijvende mijnen, opdracht die zij met veel succes uitvoerden, sommige bronnen spreken van meer dan 200 vernietigde mijnen. Maar ook de verankerde zeemijnen waren een gevaar voor onze scheepvaart doch om die op te sporen en te vernietigen, had men mijnenvegers en veegtuigen nodig. De veegtuigen werden besteld bij de Franse marine en men had het inzicht drie stalen vissersvaartuigen te vorderen, nl. de 2.86 "George Eduard", de 0.88 "John" en de 0.97 "Jacqueline". Maar bij het uitbreken van de oorlog op 10 mei 1940 waren de 0.86 en de 0.88 op zee, de 0.97 lag verlaten in de haven van Oostende, haar stoommachines onbruikbaar. Toen echter bleek dat Duitsland met een nieuw geheim wapen, nl. de magnetische zeemijn, ten strijde was getrokken, werd het plan om stalen treilers te vorderen afgevoerd en werd beroep gedaan op de houten treilers 0.140 "Jeaninne-Georgette", de 0.317 "Maurice-Roger" en de 0.348 "Jan van Maerlant" om dienst te doen als mijnenveger.

Deze drie houten treilers vormden nu, tezamen met de loodsbotten A4, A5, A6; de twee vedetten C4 en de "Prince Charles", alsook het stalen motorjacht "Aloha" (3) de Eerste Escadrille van het marinekorps, met als thuishaven Oostende. Maar vooraleer de bestelde veegtuigen door de Franse Marine konden geleverd worden, was onze kust bezet en het Marinekorps had nu andere katten te geselen.

Vanaf 17 mei begon de algemene uittocht van de Oostendse vissersvloot. Franse en Engelse havens werden aangedaan. De meeste kwamen na avontuurlijke overtochten in Zuid-Engeland terecht waar zij in Dartmouth, onder bewaking van de Britse Marine, verzameld werden, dit in het vooruitzicht van deelname aan de evacuatie van de geallieerde troepen uit het omsingelde Duinkerke. De Belgische stomer S.S. "Julia", bevelhebber kapitein Maurice COPPIN, die op 8 mei 1940 vanuit Swansea (Zuid-Wales) was afgevaren met een lading kolen, werd gepraaid door de Britse Marine, begeleid naar Portsmouth en kreeg daar het bevel Dartmouth te vervoegen. Toen de Britse Admiraliteit vrijwilligers zocht om de geallieerde troepen vanuit de "hel van Duinkerke" te evacueren naar Engeland, bood kapitein Coppin onmiddellijk zijn diensten aan; hij zou met 'de S.S. "Julia" naar Duinkerke varen. Maar gezien de S.S. "Julia" geladen was met "Welsh coal", werd

zijn voorstel niet aanvaard, wel werd hem gevraagd een vissersvaartuig te bemannen. Zijn keuze viel op de moderne 0.86 "Georges-Eduard". De bemanning van de S.S. "Julia" schepte in aan boord van de 0.86 en vier Oostendse vissers boden zich vrijwillig aan om deel uit te maken van de bemanning van de 0.86.

Op 1 juni vertrok de 0.86 richting Duinkerke, meerde aan aan één van de kaden en schepte ± 560 Franse soldaten in. Bij de terugreis naar Engeland kwam de 0.86 vast te zitten op een zandbank. Een vaartuig met een geringe dieptegang, dat de 0.86 ter hulp snelde, kon de Franse soldaten overnemen en overbrengen naar Engeland. Met de vloedtij kwam de 0.86 opnieuw vlot en wendde onmiddellijk de steven naar Duinkerke en schepte opnieuw ± 450 militairen in die in Dover aan wal gezet werden. De militaire opdracht van de 0.86 was nu beëindigd; men kon terug denken aan het uitoefenen van de visvangst.

De vissersvaartuigen die niet opgeëist werden (4) om dienst te doen als hulpvaartuigen bij de Britse Marine, werden nu verdeeld over de verschillende vissershavens, nl. Brixham, Newlyn, Swansea, Milford Haven en Fleetwood. De 0.86 kreeg Milford Haven toegewezen als thuishaven, maar belandde uiteindelijk in Fleetwood, thuishaven van o.a. de Engelse, Nederlandse en Belgische IJslandvaarders. Haar eerste reis, vanuit Fleetwood naar de visrijke visgronden van IJsland zou ook haar laatste zijn.

Op 10 februari 1941 verliet de 0.86 de haven van Fleetwood; de twaalfkoppige bemanning stond onder het bevel van kapitein Frans HALLEMEERSCH. Via het Noorderkanaal, Ratlin Island en St Kilda komt men in de Atlantische Oceaan terecht en vaart men steeds Noordwest, de barre IJslandse kust tegemoet. Op 13 februari had men veilig (5) de visgronden bereikt. Er was een razende storm opgestoken, het regende dat het goot, en het was pikdonker in dit Hoge Noorden gebied, een perfect scenario voor het drama dat zou volgen. Omstreeks 22.00 u strandde de 0.86 op de rotsachtige kust. De kapitein probeerde nog zijn vaartuig los te krijgen, maar alle manoeuvres waren nutteloos: de 0.86 zat steevast. Het vaartuig lag met zijn open dek naar de zee toe, zware en stortzeeën sloegen over het vaartuig. De reddingsboot was reeds overboord geslagen, de machinekamer en de logies van de bemanning stonden onder water. De volledige bemanning had bescherming gezocht in het stuurhuis. Het werd een lange, ijsskoude nacht. Langs de ene zijde de zware branding die de rotsen overspoelde, de andere zijde gezeseld door de stortzeeën.

's Morgens vroeg waren de weersomstandigheden nog niet verbeterd doch één van de matrozen, de 57-jarige Gustaaf ROUZÉE, had zijn buik vol van deze uitzichtloze toestand. Hij verliet het stuurhuis, sprong op dek, wond een touw, die hij vastsjorde aan de verschansing van het vaartuig, om zijn lenden, klauterde over de zijde en sprong in de woeste branding, hopen de wal te kunnen bereiken. Doch na enkele meters afgelegd te hebben in het ijsskoude water voelde hij geen grond meer, hij was terechtgekomen in een diepe geul. Hij probeerde terug aan boord te klimmen. Verkleumd door de koude en uitgeput door de onmenselijke inspanningen voelde hij zijn krachten begeven en riep om hulp. Twee bemanningsleden verlieten spontaan hun schuilplaats in het stuurhuis en probeerden hun scheepsgezel terug aan boord te hijsen. Tevergeefs echter, ook zij werden door de wrede omstandigheden overmand, zij riepen nog om hulp naar de andere opvarende in het stuurhuis, doch tevergeefs, Gustaaf ROUZÉE verdween in de golven.

Nadat de weersomstandigheden wat verbeterden verlieten de opvarenden, bij ebbe, het gedoemde vaartuig, doch de ijsskoude tocht over land, op zoek naar hulp, eiste nog vier slachtoffers. De lijken van de vijf slachtoffers werden later teruggevonden en begraven te Vick, aan de zuidkust van IJsland. De overlevenden bereikten uiteindelijk de schaars bewoonde wereld en werden verzorgd in een opvangcentrum voor schipbreukelingen te Reikjavik, hoofdstad van IJsland.

Na de succesvolle evacuatie van meer dan 330.000 geallieerde militairen van het strand van Duinkerke (26 mei - 4 juni) door de Britse Marine, weliswaar met de hulp van honderden kleine vaartuigen (6), was het nu de beurt aan de jachtpiloten van de Royal Air Force (R.A.F.) om zich te onderscheiden. De Luftwaffe was begonnen met haar terreurbombardementen op vliegvelden en haveninstallaties als voorbereiding tot een landing op de Zuidkust van Engeland. Haar voornaamste opdracht was de vernietiging van de R.A.F.: dit was noodzakelijk vooraleer er sprake kon zijn van een landing. Op zaterdag 7 september ondernam de Luftwaffe haar eerste geconcentreerde overdag aanval op Londen. Driehonderd bommenwerpers geëscorteerd door 600 jachtvliegtuigen namen deel aan de aanval. Niet alleen de haveninstallaties kregen het zwaar te verduren, ook de nabijgelegen woonwijken leden zware schade. De East-End van Londen stond in lichterlaaie, de gloed was enorm en mijlen ver zichtbaar. De haveninstallaties waren zwaar beschadigd, ook twee Belgische koopvaardij schepen lagen gekapseisd in the Surrey docks. (7) Deze overdag aanval moet als de kritieke dag van de Slag om Engeland (the battle of Britain) beschouwd worden. De dag daarop, zondag 8 september, werd tot dag van nationale rouw uitgeroepen.

De invasie van Engeland werd uitgesteld, de Luftwaffe was immers niet in staat de R.A.F. uit te schakelen. Maar nu moest de slag van de Atlantische Oceaan nog geleverd worden. De geallieerde scheepsverliezen hadden reeds een omvang genomen vergelijkbaar met het ergste jaar van de oorlog 1914-18.

Honderden schepen met hun kostbare ladingen en moedige bemanningen waren reeds uitgeschakeld, anderen lagen zwaar beschadigd in Britse havens. Er was een wanhopig tekort aan scheepsruimten. Het resultaat van de slag om de Atlantische Oceaan zou uiteindelijk beslissend zijn voor de beheersing van de scheepvaartroutes en de bevrijding van Europa.

Toen België op 10 mei 1940 in de oorlog betrokken raakte, was het overgrote deel van haar koopvaardijvloot op zee. De gezagvoerders kregen telegrafisch instructies om onmiddellijk een haven van het Verenigd Koninkrijk of het Britse Gemenebest aan te lopen. Een tachtigtal vaartuigen kwamen aldus ter beschikking van het Britse ministerie van handelsscheepvaart.

Op 11 december 1942 vertrekt het Belgisch koopvaardij schip de S.S. Emile Franqui uit Liverpool en voegt zich bij het uitvarend konvooi ON 153 (8) dat 43 schepen telt. Het vaartuig staat onder het bevel van kapitein PARET en heeft een bemanning van 68 koppen, waaronder matroos Karel ROUZÉE. Er zijn 10 passagiers aan boord, waaronder twee vrouwen en twee kinderen. Op 16 december bevindt het konvooi zich op ongeveer 51° NB en 24° WL, het is stormweer met een krachtige wind uit het zuidoosten. Om 17.20 u treft een torpedo, afgevuurd door de U621, de "Emile Franqui" midscheeps in ruim 3. Onmiddellijk wordt de stoommachine stilgelegd. De passagiers en de bemanning, allen voorzien van zwemvesten, begeven zich naar het sloependek. Drie minuten later wordt het schip getroffen door een tweede torpedo. De matrozen maken de sloepen klaar en de kapitein geeft het bevel de sloepen te strijken. Bij zware storm en volslagen duisternis geraken drie reddingsboten veilig weg van het zinkend schip. Eén boot wordt echter tegen de romp van het vaartuig geslagen en is volledig vernield. De storm heeft de kracht van 10 Beaufort bereikt. Ook de vlotten worden nu te water gelaten, een twintigtal manschappen staan nog op het dek maar aarzelen om in dit stormweer over boord te springen. Omstreeks 18.00 u verdwijnt de S.S. "Emile Franqui" in de golven.

Tien passagiers en vijftien bemanningsleden hadden plaats genomen in boot 1, die veilig te water werd gelaten. Doch door de onstuimige zee kapseisde de reddingsboot met alle tragische gevolgen van dien.

Zesenvoertig bemanningsleden waaronder matroos Karel ROUZÉE en alle passagiers verloren hun leven in de wrede Atlantische Oceaan. (9)

Fleetwood, de Engelse havenstad in het noorden van Lancashire, aan de monding van de Wyre. Geen marinebasis maar ze was als vissershaven van vitaal belang voor de voedselvoorziening voor het Verenigd Koninkrijk. Na de evacuatie van de geallieerde troepen uit het omsingelde Duinkerke werden onze vissersvaartuigen verdeeld over verschillende vissershavens. De grootste treilers kregen Fleetwood toegewezen als thuishaven. Ook Franse, Nederlandse en Poolse vaartuigen kwamen terecht in Fleetwood en tezamen met de Britse stoomtreilers, die noodgedwongen Grimsby, gelegen aan de oostkust hadden verlaten, zouden zij de aanvoer van IJslandse kabeljauw verzekeren. De prijs aan mensenlevens, vissers, was niet gering. Op het vissersmonument van Fleetwood, gelegen op de Esplanade is er een inscriptie met een lange lijst namen van treilers die in de loop van de W.O.II door oorlogsomstandigheden op zee zijn gebleven. De tekst op het oorlogsmonument ligt er niet om: "THE REAL PRICE OF FISH IS THE LIVES OF MEN". Op de herdenkingsnaald in het Memorial Park van Fleetwood staan bijna driehonderd namen van omgekomen vissers.

Op 10 mei 1940 was de 0.303 "Ons Welzijn" op visvangst in het Kanaal. Er werd onmiddellijk gestevend naar Brixham, waar de vangst werd verkocht en de 0.303 bevel kreeg Dartmouth te vervoegen waar een belangrijk gedeelte van onze vissersvloot, onder toezicht van de Britse Marine voor anker lag. Na de terugtocht van de geallieerde troepen uit Duinkerke kreeg de 0.303 Brixham als thuishaven toegewezen. Ze ontsnapte aan een luchtaanval door een Duits bombardementsvliegtuig en werd op 31 januari 1941 gevorderd door de Britse Admiraliteit. Het vaartuig werd bewapend met een kanon, een 6 pponder en een Poolse marinebemanning werd ingescheept. De 0.303 was nu omgebouwd tot een Auxiliary Patrol Vessel (p12) in dienst van de Britse Marine. Doch reeds in 1943 kwam er een einde aan deze opdracht. De 0.303 werd ter beschikking gesteld van zijn eigenaar en terug omgebouwd tot vissersvaartuig met als thuishaven Fleetwood.

Op 28 maart 1945 verliet de 0.303 haar thuishaven Fleetwood richting de visserijgronden in de Ierse Zee. Schipper Albert ROUZÉE voerde het bevel, drie dekmatrozen en één motorist vervulde de bemanning. De 10e april omstreeks 11.30 u deed er zich een geweldige ontploffing voor, het vaartuig verkeerde in zinkende toestand. Onmiddellijk werd de reddingsboot overboord gezet en terwijl de schipper zich eerst nog naar het stuurhuis begaf, waarschijnlijk om zijn reddingsgordel te halen, sprongen de vier bemanningsleden in de boot. Opeens verdween de 0.303, met schipper Albert ROUZÉE nog in het stuurhuis, in de golven. In een zware zee kapseisde de reddingsboot nog tweemaal. Slechts één bemanningslid, nl. de motorist, overleefde dit drama; na enkele uren werd hij opgepikt door een Brits oorlogsschip. Hij had een viertal uren doorgebracht op de kiel van de gekapseisde boot en had zijn drie scheepsgezellen één voor één zien afglijden van de kiel en verdrinken.

Hector ROUZÉE eindigde zijn opleiding bij de "IBIS" (10) in februari 1925 en scheepte in aan boord van de 0.75 "Albert" op 19 februari 1925 als leerling marconist. Zoals de meeste ex "IBIS" leerlingen behaalde hij zonder moeite het diploma schipper IIe klas. Maar het moet zijn dat het

vissersberoep hem niet kon bekoren: hij verliet de visserij en stapte over naar de stadsdiensten in hoedanigheid van sassenier-bruggendraaier. Na de Duitse inval ontruimden de meeste vissersvaartuigen, geladen met vluchtelingen, de haven van Oostende. Talrijke hoge stadsambtenaren lieten de bevolking in de steek en gingen op de loop richting Frankrijk. Hector ROUZÉE weigerde echter zijn post te verlaten en liet zijn echtgenote en dochter, tezamen met haar familie inschepen aan boord van een maalboot die veilig Engeland bereikte. Hector ROUZÉE was overtuigd dat hij op een of ander manier, vooraleer Oostende bezet werd, ook de overkant zou kunnen bereiken. Helaas ging dit plan niet door, hij bleef alleen achter in bezet België. Toen de vissersvaartuigen van de bezetter toelating kregen om de kustvisserij te bedrijven (11), besloot ROUZÉE zijn vissersloopbaan te hervatten. Er was immers een mooie boterham te verdienen, weliswaar in zeer gevaarlijke omstandigheden.

Op 26 april 1945, 's morgens vroeg, verliet de O.157 "Simonne" de thuishaven om de visserij te bedrijven ten N.N.W. van Oostende. Het was mooi weder, geen wind en een zeer klaar zicht. Toen de "korre" voor de tweede maal werd opgehaald, deed er zich een zware ontploffing voor. De O.157 brak in twee en de vier bemanningsleden, nl. schipper Hector ROUZÉE, de motorist en twee matrozen werden overboord geslingerd. Toegesnelde vissersvaartuigen namen drie drenkelingen aan boord. Van schipper ROUZÉE werd één van zijn witte laarzen opgehaald. Zijn lijk werd enkele dagen later opgevist. Het was zijn schoonbroer, Pierre LABBEKE, die de droevige plicht had het stoffelijk overschot te identificeren.

Enkele weken later keerden zijn echtgenote, Germaine MARTINSEN en haar dochter Christiane terug uit Engeland. De lang verwachte hereniging van het gezin ging echter niet door.

De O.159 "Transport" - eigendom van de "Oostendse Rederij", in de volksmond "De Rode Vloot"- was op weg naar de IJslandse visgronden toen België op 10 mei 1940 overrompeld werd door de Duitse troepen. Schipper Robert LABBEKE keerde op aandringen van de rederij, onmiddellijk terug naar zijn thuishaven en kreeg als opdracht zo spoedig mogelijk uit te wijken naar Engeland. Niet alleen de familieleden van de bemanning doch ook een groot aantal vluchtelingen scheepten in. Sommige bronnen spreken van meer dan 300 vluchtelingen. De O.159 liep op 18 mei de haven van Le Havre binnen, maar daar werden alle vluchtelingen, uitgenomen de familieleden van de bemanning, op bevel van de Franse autoriteiten aan wal gezet. Twee dagen later bereikte de O.159 Fleetwood, vissershaven aan de N.W. kust van het Verenigd Koninkrijk.

De O.159, gebouwd in 1928 op de scheepswerf van Cook, Welton en Gemmel voor rekening van een Britse rederij, was in maart 1939 aangekocht door de Oostendse Rederij. Schipper Robert LABBEKE vertrok op 8 maart 1939 voor haar eerste reis vanuit Oostende richting IJsland. In februari 1940 kreeg schipper Robert LABBEKE het bevel over de O.164 "Jan Dewaele" en in diezelfde maand redde hij de bemanning van de Zweedse "Dalaro", getorpedeerd door een Duitse onderzeeër. De Zweedse rederij schonk een premie van 10.406 BF., te verdelen onder de bemanning van de O.164, met als voorwaarde dat de schipper het dubbele zou ontvangen van de premie toegekend aan de andere bemanningsleden.

Een twaalfstal Oostendse treilers waaronder zowel stoom- als motortreilers hadden een onderkomen gevonden in Fleetwood en werden geadmistriseerd door de Oostendse Rederij onder de leiding van directeur DAEMS, geboren Antwerpenaar. De O.159 werd bewapend met een snelvuurkanon ter bescherming tegen de Duitse langeafstandsbommenwerpers (FOCKE~WULF 200~CONDOR) die van op vliegvelden in bezet Noorwegen, in samenwerking met de gevreesde U~boten strijd voerden tegen de Noord~Atlantische geallieerde konvooien.

Op 1 september 1940, op weg naar IJsland, werden ter hoogte van het Schotse eiland St. Kilda vuurpijlen opgemerkt. De O. 159, schipper Robert LABBEKE in bevel, stevende richting van de vuurpijlen en pikte een reddingsboot op met 13 schipbreukelingen aan boord. Het waren bemanningsleden van het Belgisch S. S. Ville de Hasselt dat met 53 bemanningsleden aan boord, op 31 augustus was getorpedeerd door de U-46. De overige bemanningsleden werden door andere schepen gered. De O.159 bedreef gedurende gans de oorlog de visserij op IJsland, maar niet steeds met dezelfde schipper. Gezien er schippers in overtal waren, werd er een beurtrol ingesteld.

De Oostendse vissersvloot met als thuishaven Fleetwood heeft gedurende de oorlog voor meer dan 40 miljoen pond vis binnengebracht, een mooi spaarpotje voor onze vissers.

Op het einde van de oorlog verlaten onze vissersvaartuigen het Verenigd Koninkrijk en vervoegen hun thuishaven.

De O.159, nog steeds onder het bevel van Robert LABBEKE, vervoegt Oostende op 21 augustus 1945. Onmiddellijk wordt de visvangst vanuit de thuishaven hernomen. Schipper Frans BAERT heeft nu het bevel overgenomen. Op woensdag 17 oktober verlaat de O.159 zijn thuishaven richting Doggersbank. De bemanning bestaat uit 15 man waaronder Isidoor ROUZÉE, 2de stoker. Het weder was goed, de visvangst zeer geslaagd. Maandag 22 oktober wordt de terugreis aangevat. Met 3.000 stuk kabeljauw aan boord en 180 bennen platvis rekt de bemanning op een mooie besomming. Het weder verslechtert. Op dinsdag 23 oktober omstreeks 15.00 u doet er zich midscheeps een geweldige ontploffing voor. Onmiddellijk worden reddingsboot en vlot uitgezet. Twee matrozen springen op het vlot, elf zeelui nemen plaats in de reddingsboot. Twee bemanningsleden ontbreken echter op het appel, nl. de stokers Charles AZAERT en Isidoor ROUZÉE, waarschijnlijk slachtoffers van de zware ontploffing in de machinekamer. Intussen was er een zware storm opgestoken, en het vlot en reddingsboot verloren contact met elkaar. Op 24 oktober omstreeks 15.00 u werd het vlot opgemerkt door het Nederlandse S.S. Van Artevelde, beide schipbreukelingen werden opgepikt en in Southampton aan wal gezet. De Belgische Marine werd telegrafisch op de hoogte gebracht van het drama en onmiddellijk werd er een reddingsactie ingezet. Het visserswachtschip, de O.285 onder het bevel van loods ASPESLAGH, vaarde uit in vliegende storm op zoek naar de reddingsboot. Eenheden van de Britse Marine, gestationeerd te Oostende, boden hun diensten aan. Radio Oostende gaf regelmatig berichten door om uit te kijken naar de schipbreukelingen en vanuit Engeland namen drie watervliegtuigen deel aan de reddingsactie. Tevergeefs echter, de reddingsboot en de elf schipbreukelingen hadden de storm niet overleefd. De onderzoeksraad voor de zeevaart was van oordeel dat het vergaan van de O.159 en het omkomen van 13 bemanningsleden te wijten was aan het ontploffen van een zeemijn.

In de voorbereiding van dit artikel heb ik talrijke documenten met betrekking tot de 2e W.O. geconsulteerd, maar gezien de vele tegenstrijdigheden die ik heb gelezen ("do not believe everything you read", was de wijze raad die mijn geschiedenisleraar mij meegaf), zullen er waarschijnlijk hier en daar wel enkele onjuistheden voorkomen. Schiet niet op de pianist, maar eventuele opmerkingen worden met dank aanvaard.

Oorlogspropaganda

Nadat Londen op 15 september 1940 hevig aangevallen was door de Luftwaffe, meldde de R.A.F. dat haar jachtpiloten (the BRYLCREAM BOYS) 185 vijandelijke vliegtuigen hadden neergehaald. Na de oorlog werd medegedeeld dat er geen 185 doch slechts 60 vijandelijke vliegtuigen werden vernietigd.

Op 5 maart 1943 verlieten twee geallieerde konvooien, bestaande uit 88 koopvaardij schepen en beschermd door een veertiental escortevaartuigen, waaronder de Belgische korvetten "Godetia" en "Buttercup", de haven van New York, richting het Verenigd Koninkrijk. Vierenveertig Duitse duikboten lagen op de loer met slechts één doel, het vernietigen van de konvooien en hun belangrijke ladingen. Na een strijd op leven en dood, in onmenselijke weersomstandigheden, werd op 20 maart door de Duitse radio medegedeeld dat "Die grösste Geleitzugscht aller Zeiten" (de grootste konvooslag aller tijden) op een grote overwinning was uitgelopen. Tweeëndertig koopvaardij schepen (204.000 T) en een torpedojager met zijn volledige bemanning, werden door de duikboten tot zinken gebracht

De officiële cijfers bekend gemaakt door de Britse Admiraliteit, meldden het verlies van 22 koopvaardij schepen (146.000 T), 360 zeelui en 12 passagiers, waaronder 2 vrouwen en 2 kinderen. Toch nog even vermelden dat de "Godetia" onder het bevel van commandant LAROSE, 165 schipbreukelingen redde van een gewisse dood.

NOTEN

(1) Oostendenaars spreken alleen maar over "DOOZANTJES".

(2) De Duitse generaal FELMI, bevelhebber van de Duitse luchtvloot 2, werd door A. HITLER verantwoordelijk gesteld voor dit in gebreke blijven van één van zijn officieren en werd onmiddellijk vervangen door veldmaarschalk KESSELRING. Alhoewel de in beslag genomen geheime documenten beschadigd waren, was het duidelijk dat A. HITLER en zijn adviseurs de invasie van België grondig hadden voorbereid.

(3) De "Aloha", gebouwd in 1939 op de scheepswerven van J. Cockerill, Hoboken, had een lengte van 38,5m en een waterverplaatsing van 231 B. T. Twee dieselmotoren van 310 P.K. zorgden voor de voortstuwing. Tijdens de nacht van 20-21 mei '40 verliet de "Aloha" de haven van Oostende, liep op een mijn en verdween met man en muis. Naast marinepersoneel waren er ook burgers, waaronder twee motoristen, aan boord. Het dodencijfer wordt geschat tussen de dertien en achttien opvarenden.

(4) 78 Oostendse vissersvaartuigen werden ter beschikking gesteld van de Britse Admiraliteit en ingezet als "auxiliary patrol vessel, ballon barage vessel, minesweeper of boom defense vessel".

(5) Een ander Oostends vissersvaartuig, de O.88 "John", werd op haar terugreis van de IJslandse visgronden op 2 en 3 juni 1941 aangevallen door een Duits bombardementsvliegtuig. Zwaar beschadigd begon de O.88 langzaam te zinken, de 13 bemanningsleden werden in de nabijheid van het Schotse eiland St. Kilda opgepikt door de Noorse tanker "Thorsavet". Slechts één bemanningslid was lichtgekwetst.

(6) In totaal namen circa 860 vaartuigen - waaronder torpedojagers, korvetten, mijnenvegers, treilers en drifters, jachten, veerboten, hospitaalschepen, sleepboten en andere kleine vaartuigen -

onder onophoudelijke vijandelijke luchtbombardementen deel aan de daadwerkelijke evacuatie van de geallieerde troepen.

(7) De S.S. "Anna" (695 BT) en de S.S. "Sambre" "683 BT" lagen zij aan zij, gekapseisd en zwaar beschadigd. Beide kustvaartuigen werden uiteindelijk gelicht en hersteld, ze kwamen opnieuw in de vaart en overleefden de oorlog.

(8) De konvooien werden aangeduid door twee codeletters gevolgd door een nummer. Aldus is konvooi ON 153 het 153ste, snelvarend (12-14 knopen) richting U.S.A.. Schepen die geen 10 knopen konden varen, vaarden in een trager konvooi. Vaartuigen met een vaart van 15 knopen of meer moesten op eigen houtje de Atlantische Oceaan oversteken.

(9) De Belgische koopvaardijvloot verloor 78 schepen (64% van haar effectief), 855 zeelieden (33,4% van haar getalsterkte) verdwenen op zee.

(10) Hector-Auguste ROUZÉE werd op 8 november 1920 opgenomen in het "Koninklijk Werk IBIS" met als stamnummer 219. Behalve een beroepsopleiding van visser, kreeg hij er een militaire opleiding, een cursus timmerman, bankwerker en radio-telegrafist. Op 4 februari 1925 slaagde hij in het examen "de radio-télégraphiste pour le fonctionnement des postes installés à bord des bateaux de pêche Belges" .

(11) Volgens André ASSELOOS werd voor een eerste maal uitgevaren op 19 december 1940. De aanvoer was zeer beperkt

O.82 "Gilberte"	1 kg. schar	17 Fr.
O.67 "Annie"	3 kg schar	46 Fr.
O.41 "Chales"	5 kg. schar	86 Fr.
	15 kg schar	210 Fr.
	25 kg. garnaal	400 Fr.
0.110 "Vliegmachien"	11 kg schar	195 Fr.
	26 kg garnaal	416 Fr.

De lucratieve haringvangsten waren voor later!

BIBLOGRAFIE

1. Het vliegveld te Stene-Oostende (1920-1945) - Walter MAJOR.
2. Kustvolk in de vuurlijn - deel 1 - Jean-Marie PYLYSER.
3. Oostende onder de Nazi's 1940-44 - deel 1 - André ASSELOOS.
4. Het Marinekorps (1939-1940 - een uitgave door de vrienden van de sectie Marine van het Koninklijk Museum van het Leger en Krijgsgeschiedenis V.Z.W.
5. Neptunus info Marine - N° 183 (1979-80).
6. Ships of the Royal Navy - an historical index-volume 2 - J.J. COLLEDGE.
7. The second world war - Winston CHURCHILL.
8. The second great war - Sir John HAMMERTON.
9. Ten years and twenty days - memoirs - Admiral Karl DOENITZ.
10. London in the Blitz - Constantine Fitz GIBBON.
11. Van Mannen en de zee - Marcel POPPE.
12. Odyssee van de Hollandse vissers - 1940-45 - Dick SCHAAP.
13. Geschreven verslag van 23 april 1945, door Camiel DEBRA (motorist van de 0.303).
14. De Belgische koopvaardij in de 2e W.O.door. MACHIELSON.

15. 50 jaar onderzoeksraad voor de zeevaart - R. CARLY.

† Bidt God voor de Zielerust van :

Mr Gustaaf ROUZÉE

MATROOS

weduwnaar van Mev. Joanna PAUWELS
echtgenoot van Mev. Sidonie CHAPEL
geboren te Oostende den 8 Juni 1884 en
verongelukt met de Georges-Eduard O 86
op de kusten van Ysland den 13-2-1941

Mr Hector ROUZÉE

STUURMAN

echtgenoot van Mev. Germ. MARTINSEN
geboren te Oostende den 17 October 1910
en verongelukt op zee met de O.157 tenge-
volge van oorlogstuig. op 26 April 1945.

Mr & Mevr.

Arthur ROUZÉE-SCHROYEN

MATROOS

beiden slachtoffers van het luchtbombar-
dement op 20 Mei 1940 te Oostende.

Mr Karel ROUZÉE

MATROOS

Zoon van Gustaaf en Joanna PAUWELS
geboren te Swanesen den 2 Maart 1917 en
verongelukt op zee met S.S. Em. Franqui
den 16 December 1942

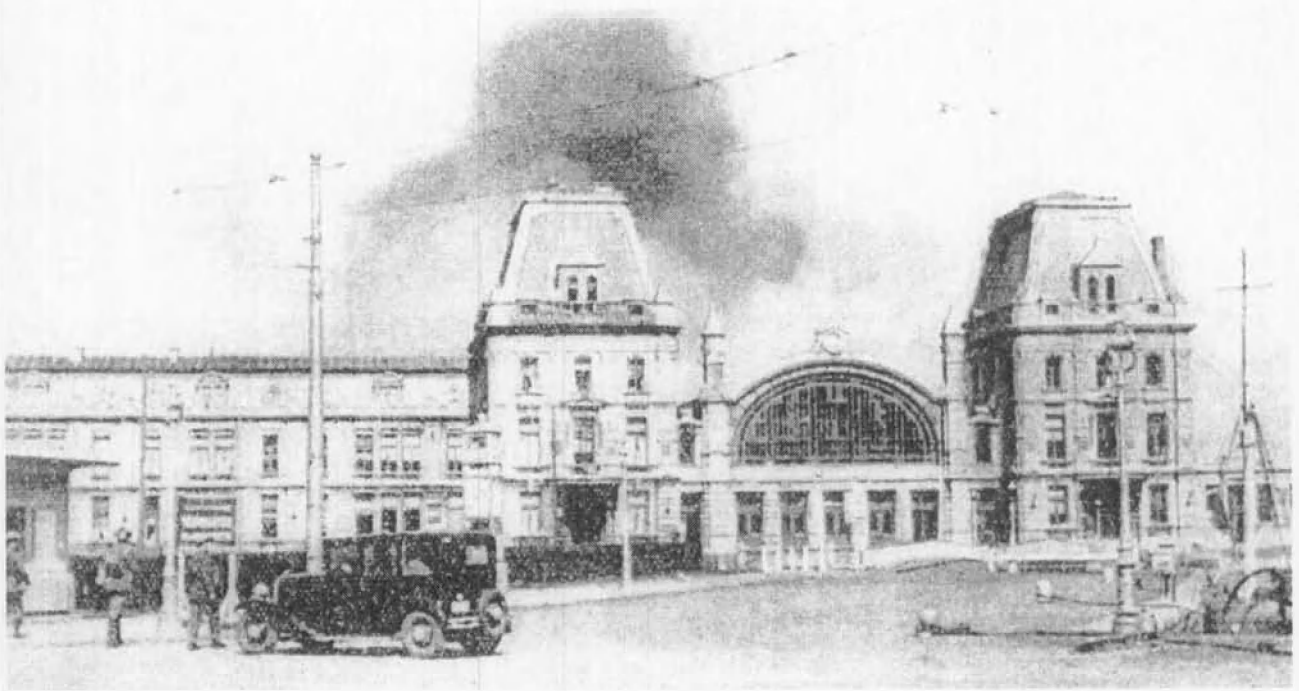
Wees hunne ziel indachtig in uwe god-
vruchtige gebeden.

De Familie dankt voor Uw chr. rouwbeklag

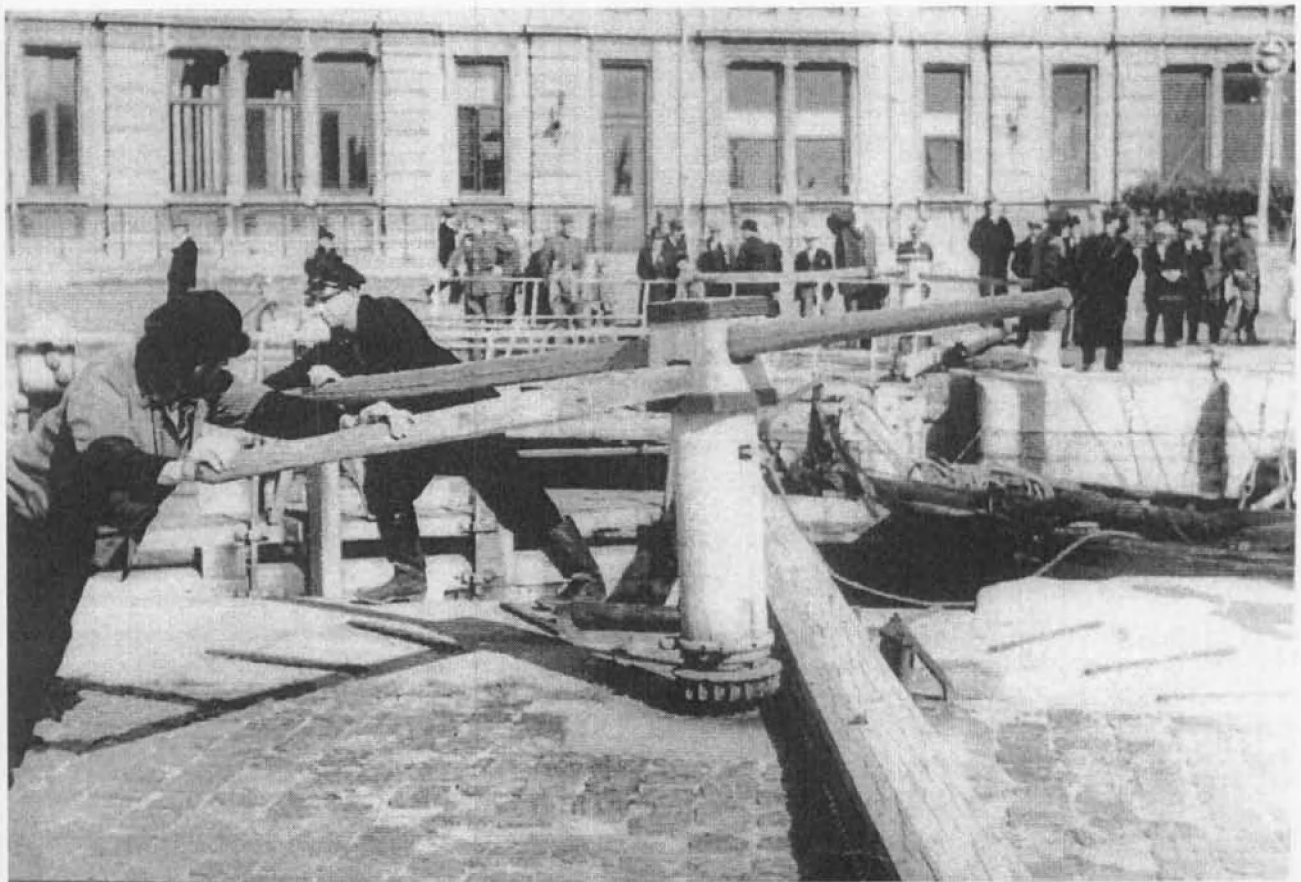

De O;86 Georges-Eduard", bouwjaar 1938. Eigendom van de rederij "Pêcheries à Vapeur". Motor Diesel Carels 600 PK.

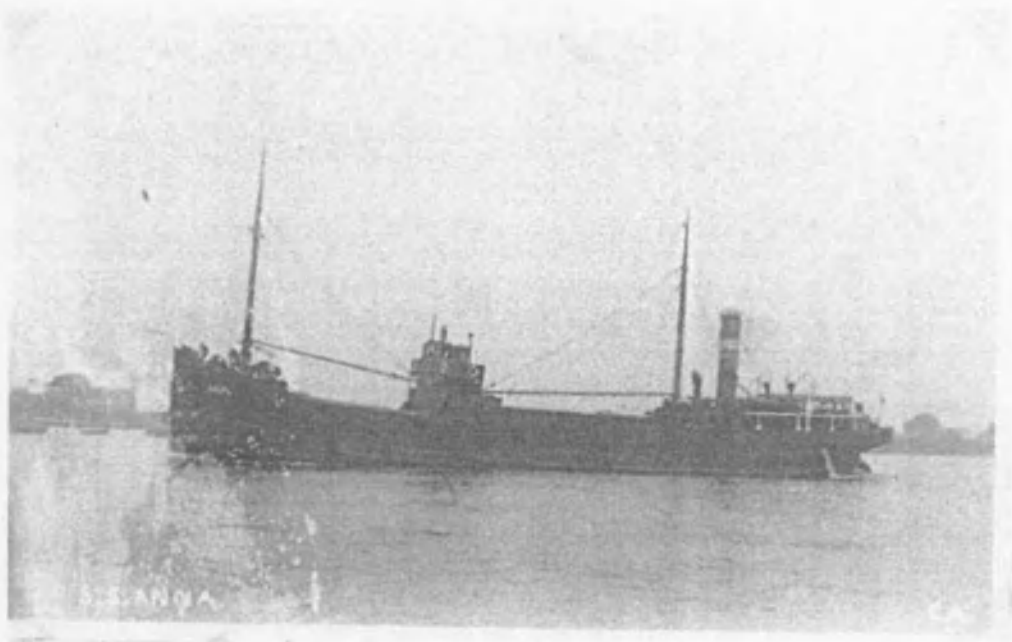
Reddeloos verloren op de rotsen van de IJslandse kust

Zwarte rookwolken boven een desolaat Zeestation. In de rechterbenedenhoek de mast van een zwaar beschadigde O.20 "De Zee", opleidingsvaartuig van de Visserijschool "Paster Pype"

Hector Rouzée (volledig in het zwart) aan de slag aan de sluizen, rechtover het Zeestation

Na de zware luchtaanvallen van September 1940 lag de S.S. "Anna" gekapseisd in de Surrey Docks Londen

O.108 "Adriatic, bouwjaar 1936. Motor Diesel Deutz 300 PK. Eigenaar familie Cristiaen. Oktober 1940. Gevorderd door de Britse Marine. Omgebouwd tot "Auxiliary Patrol Vessel". Bewapening: één "one pounder" kanon en drie machine geweren.

† BIDT VOOR DE ZIELERUST
van Heer
GASTON-ALBERT VERSCHELDE
Schipper ter Zeeslachten,
echtgenoot van Mevrouw Georgine LIEVENS

geboren te Oostende, den 26 Juli 1917, en jammerlijk om het leven gekomen op zee, den 27 Februari 1945, ten gevolge van een mijnontploffing, als schipper van de U 96.

Wat lie geluk en brood had de zee hem gegeven, maar 'tijn god hart hield Gods gaven niet voor 'tijn, maar steeds te vergeten aan 'tijn armst naastbetoonden mee.

Niet de zee, maar onveraderlijk oorlogslag heeft hem den dood gebracht en aan de tijden ontrukte de zee tot graf gegeven.

Zeezwaan was hij en Vischer om hart en ziel aan de zee gebonden. Geestverfd had hij om schipper te worden en hij kreeg een anker te voeren. Far was hij, dat jong al hi was hi eerst een andere schoone vangsten vissers kon brengen.

Geestverfd is al als schipper met zijn schip in de golven vergaan. Zijn mannen werden van het vaartuig geslingerd en levend opgevoerd. 'tijn schipper met het steun in de hand heeft de eenigheid ingestuurd en aan het voor U-1 gebracht in de vervalling van zee plucht.

Dierbare vrouw, zoo jong van elke gebreken zullen wij elkaar in de eenigheid weervinden.

Dierbare kleine, wie de troost van moeder in de droeve dagen en vergeet uw vader, die voor u naar zee ging, niet in u - kindertgeboden komst ge hem omper tult gebed hebben.

Mevrouw Wdme G. VERSCHELDE-LIEVENS, ik en familieleden, danken U om uw geboden en blyken van deelneming.

Dial. Smismert, Oostende

VERSCHELDE Gaston, geboren te Oostende op 28/07/1917, echtgenoot van LIEVENS Georgine, is om het leven gekomen bij een mijnontploffing, als schipper van de O.96 op 27/02/1945.

Hij is geland in d' Haven van Gods eenigheid.

† BID VOOR DE ZIEL
van Mijne
ALBERT DESWELGH
Matroos

Echtgenoot van Mevrouw

Julia DESOYT

geboren te Oostende den 21 Februari 1917, en jammerlijk om het leven gekomen op zee, als Matroos van den oorlog, met de "St Jan O. 14", den 26 Maart 1945.

O wreede dood, is het zoo dat jij ons van elkaar scheide, ik Beg. XV. De ope is voor hem ondergaan twaal het nog dag was. - Hij brongt nog lang voor zijn vrouw en kinderen te leven, doch de Heer heeft er anders over beschikt! Wie buigen nedrig het hoofd en zeggen: Meer Uw heilige wil geschiede!

Opperhoofd, vol geest en verzoeken, heb hij been naar zee. - De zee trok hem aan, en was zijn eilandverfd geworden. Maar het was in den droevige oorlogstijd, bedruigen meer dan ooit, menige gevaren het te managen. Daar waar hij zijn brood socht, heeft hij de horec ombar, zijn dood gevonden.

Vreugfelids Echtygenote, vaarwel. De zing is hard en waard, doch neem deze bijeenring met christene wederovering op te dit met U trouwen. - Niet voor me, ik bid ook voor U bij den Heer.

Dierbare Nieuwen, dat Gods segen over U beiden wederkom. Ik moet U zoo vroegstijg verlaten, wij ge mitten rime nog zoo soedig hebt. Van nu den brenel nu, sal ik over U waken. Richt veel, samen met uw lieve moeder, voor u vader die U boe-ker beuilde. Vaarwel!

Dierbare Ouders, Schoonzusters, Familieleden en Vrienden-Vischers, gedankt om in uw geboden. H. Maria, St. der Zee, bid voor ons!

J. Smismert, 6, St-Sensstraat, Oostende

Albert DESWELGH

DEC. 1942

From:

WAR ORGANISATION OF THE BRITISH RED CROSS AND ORDER OF ST. JOHN

To:

Comité International de la Croix Rouge Genève

205703

Foreign Relations Department.

Expéditeur SENDER Absender

Name ROUZÉE MARTINSEN
Nom GE MAINE
Christian name
Vorname Prénom
Address
Adresse

MESSAGE Mitteilung

(Not more than 25 words) (25 mots au maximum) (Nicht über 25 Worte)

LIEVE ZUSCHER... IN WOON JULIENNE... ANNA VAN GAST... HÉLÈNE VICTOR... FROM: HÉLÈNE ROUZÉE

GERMAINE CHRISTIANS

Date Datum 14.9.1942.

Destinataire ADDRESSEE Empfänger

Name LASBEND MARTINSEN
Nom PISCHE
Christian name
Vorname Prénom
Address VLAUCHERSLAWI, 43-b,
Adresse COSTEBIDE-BELGIE.

Reply overleaf (not more than 25 words) Réponse au verso (25 mots au maximum) Antwort umsetzt (nicht über 25 Worte)

Germaine Martinsen, echtgenote van Hector Rouzée correspondeerde met haar zuster, Hélène Martinsen door middel van de Rode Kruis berichten (niet meer dan 25 woorden).

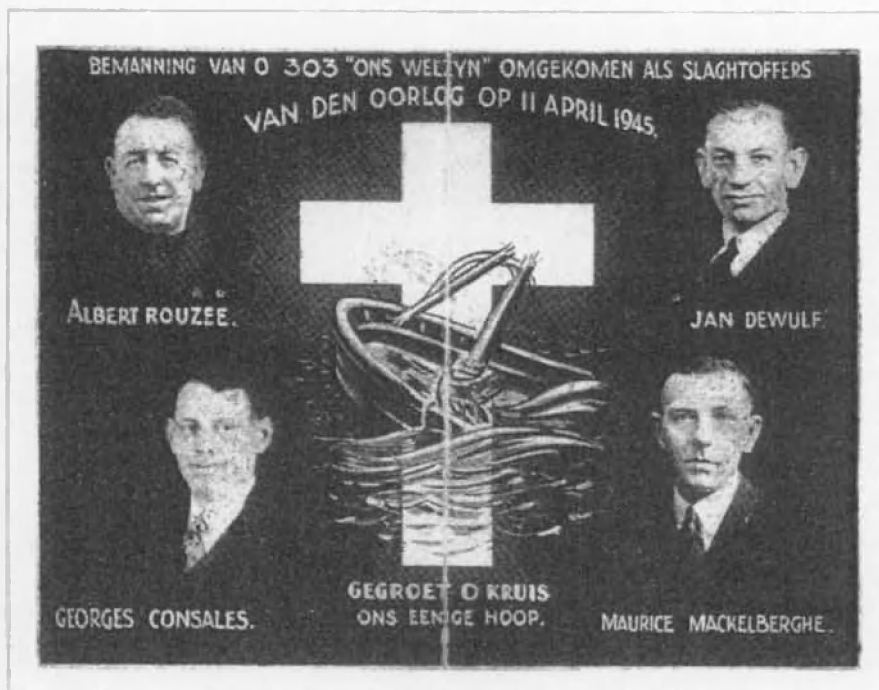
1
11-12-42
Destinataire,
(plus ou plus).
Le mot de la destination,
(maximum 25 words).

Bemide Kuster kind allen gerond
vernomen Anna ver gaan wonen. Germaine
Victor geweld zich eenzaam en verlangt
spoedig wederzien Groeten van ons en Familie
Familie Lablcke

10-12-42

23 NOV 1943

✠

Gedenkt in uwe gebeden de Ziel van

ALBERT ROUZEE

Schipper

geboren te Oostende 20-8-1887,
echtgenoot van Marinine Decraeckx.

GEORGES GONSALES

Stuurman

geboren te Nieuwpoort 4-12-1908,
echtgenoot van Rosa Vileys.

FRANS MACKELBERGHE

Matroos

geboren te Oostende 9-8-1914,
echtgenoot van Jsa Clays.

JAN DEWULF

Matroos

geboren te Oostende 13-10-1901,
echtgenoot van Angèle Coppéles.

Opnieuw werd de dierbare vissersbevolking erg getroffen — terwijl zij uitstonden om het moeilijk teagewijk van de bevoorrading te helpen oplossen, is de ramp gebeurd: vier families uiteengegaan en in ruwe gedroefd. — De tweede oorlog dacht maar steeds nieuwe slachtoffers. Hebben wij nog niet om deel gehad? Gods wegen zijn wonderbaar en niemand is zijn raadgever. — Buigen wij allen het hoofd en bidden wij samen: " Uw Wil geschiede." — Blikken wij op naar het kruisbeeld gedurende deze vastentijd en vragen wij moed om ons kruis te dragen want het kruis brengt vrede en troost.

En, les moer: wij niet vergeeten. — De dood spaart niemand en komt steeds onverwacht. Weest dus bereid en verzamelt uw schatten in den hemel.

Dierbare Echtgenoots, wij waren samen gelukkig en wij droomden van een gelukkige toekomst. Niets op aarde zou ons ooit kunnen scheiden maar de dood heeft ons op één en rukte ons uiteen. — De slag is hard en ontfermelbaar. Zij nogtans niet hepe- linc—som zien wij malikander weer. Vergeet mij niet in uwe gebeden.

Teergeliefde Kinderen, vergeet uwen vader niet; houdt zijn gedachten in eere en weest een troost voor uwe zoo diep beproefde moeder.

Dierbare Familieleiden, Vrienden en Kennissen, en gij bisschader Visschers-Broeders, blijft deze les steeds indachtig en bidt om ons te vergezellen in de dood.

Jesus, Maria, Jozef: 3; en 7 quade. aH.

De bemanning van het vissersvaartuig O.303 "ONS WELZIJN" zijn allen omgekomen bij een mijnontploffing op 11/04/1945.

†
Bid voor de Ziekerust van
 Mijnheer
Frans Baert
 Kapitein,
 echtgenoot van Mevrouw
 Gilberte DEDRIE,
 geboren te Oostende, den 28 Juli 1910.

Mijnheer
Henri Mestdagh
 Machinist,
 echtgenoot van Mevrouw
 Louise PUIS,
 geboren te Oostende, den 6 Augustus 1899.

Mijnheer
Eduard Clement
 Stuurman,
 echtgenoot van Mevrouw
 Marguerite RAMBOER,
 geboren te Oostende, den 19 April 1916.

Mijnheer
Eduard Deprince
 Matroos,
 echtgenoot van Mevrouw
 Estelle DECLERCK,
 geboren te Oostende, den 17 December 1906.

Mijnheer
Theodoor Verkouille
 Matroos,
 echtgenoot van Mevrouw
 Irene DURIE,
 geboren te Milford-H. (E.) den 10 April 1917.

Mijnheer
Karel Devinck
 Matroos,
 echtgenoot van Mevrouw
 Rachel DEPUYDT,
 geboren te Oostende, den 24 Juni 1913.

Mijnheer
Emiel Major
 Matroos,
 zoon van wijlen Mr. Frans en
 Mevr. Elodie MINNE,
 geboren te Oostende, den 26 Januari 1922.

Mijnheer
Charles Asaert
 1° Stoker,
 echtgenoot van Mevrouw
 Wilhelmina WILLAERT,
 geboren te Oostende, den 13 December 1907.

Mijnheer
Isidoor Rouzee
 2° Stoker,
 echtgenoot van Mevrouw
 Maria GOES,
 geboren te Oostende, den 27 September 1907.

Mijnheer
Pierre Braem
 Kok,
 echtgenoot van Mevrouw
 Marguerite HUYGHE,
 geboren te Oostende, den 18 Maart 1897.

Mijnheer
Jan Missuwe
 Kentremmer.

echtgenoot van Mevrouw
 Alice MOREAU,
 geboren te Oostende, den 29 Januari 1899.
 Mijnheer
Gilb. Vanmassenhove
 Lichte Matroos,
 zoon van Mr. Lucien en Mevr.
 Rachel LEBLEU,
 geboren te Veurne, den 18 Februari 1929.

Mijnheer
Paul Rykman
 Jongen,
 zoon van Mr. Marcel en van wijlen
 Mevr. Jeanne VAN GAVEREN,
 geboren te De Panne, den 19 Juli 1938.
 allen vermoedelijk omgekomen met
 de O. 159 "Transport" van de
 Oostendische Reederij, in October
 1945, tengevolge van een mijnont-
 ploffing.

Weer wordt geweand en gerouwd over zoovele bloetende levens, die nu gebroken worden, weggemaakt door den dood, zoo verraaderlijk, op het oerweld van werk en plicht.

De zee trok hen aan en zat hen in 't bloed; zij was hun arbeidsveld geworden, de zeevingen omdat vader reeds de zee bevoerde, de anderen door de omstandigheden. Helaas, allen hebben de dood gevonden, daar waar zij hun brood, en dit hunner familie, gingen zoeken.

O God, werp uwe genedige oogen op dezen die een teengelijden Echtgenoot, Vader, Zoon of Bloedverwant verloren, op dezen wiens hertbloed en wiens smart grieveend is op dezen die hunnen seun en hunnen geliefden missen. Geef hun de sterkte om deze beproefing te dragen.

En gij manchen van Oostende en van de kust, bidt voor die duurbare overledenen en voor dezen die ze betreuen.
 O.L. Vrouw, Ster der Zee, bidt voor ons.

Druck. Smeets & Sij. Fabrikaant, A. Oostende

The real price of fish is the lives of men

S/S EMILE FRANCOIS - Gebouwd 1929 - 5.936 BRT - Rederij C.M.B. (Foto L. Van Ginderen, Antwerpen)

Op weg van Liverpool naar Halifax getorpedeerd door de U.664 op 16 december 1942

Waar in Oostende bevindt zich het "lijkbidderslokaal"?

Bij het doorbladeren van oude nummers van "De Zeewacht vond ik op 13 januari 1950 (pag. 1) een foto van de "nieuwe" (ondertussen ook weer oude) post in opbouw met de vermelding van de naam die dit gebouw in de volksmond had gekregen: het lijkbidderslokaal!

Blijkbaar was men al te zeer verrast door de ongewoon moderne stijl van architect Gaston Eysselinck ("het nieuwe postgebouw dat ons steeds zal doen denken aan een Siberische koude"), vooral als men de vergelijking maakt met het vorige gebouw dat in juni 1906 in gebruik was genomen en dat geïnspireerd was door het Spaans paviljoen op de Wereldtentoonstelling 1900 te Parijs. Dit sierlijk gebouw werd door de wegtrekkende Duitse bezetter op 5 juni 1944 gedynamiteerd.

De plechtige aanvang der werken had plaats op 15 april 1947 en het nieuwe postgebouw werd pas officieel in gebruik genomen op 14 januari 1954.

Gaston Eysselinck mocht dit evenement niet meer meemaken: hij had, allicht ontgoocheld door de jarenlange tegenwerking en door de dood van zijn vriendin, op 6 december 1953, pas 46 jaar oud, zelfmoord gepleegd.

Nog een volkse bijnaam: het H. Serruysziekenhuis zelf werd eertijds bestempeld als het "ziekelyk karkas".....

Yves DINGENS

Het toeristisch treintje ("t Tringsje") in zomers Oostende: een overzicht

door Emile SMISSAERT

Er al op gelet, dat afgelopen seizoen (2007) een splinternieuw stel reed? Het werd tijd, pff, het "ding" was oud geworden en uit de tijd, een rammelkast in wisselende kleuren, - en dermate vervallen en versleten, dat men waarempel ging vrezen dat bij het aanzetten enkele moeren en bouten schokkend eruit zouden getrokken worden. O wee op hobbelige kasseistenen ... Een povere presentatie voor eenieder die het goed meent met de oprissing of vernieuwing van ons toeristisch patrimonium. In recente toeristische publiciteitsfolders komen allang geen foto's meer voor van dit aftands vehikel, - en maar best ook, vind ik.

Vooreerst een *tour d'horizon* van dergelijke attracties voor vooral dagjesmensen. Een echte trein, vroeger vooral (laaiend vuur, sissende stoom!) en nu nog (stoere, electrisch of door diesel aangedreven krachtpatsers, met sierlijke wagons op sleep) spreken tot de verbeelding. Dermate dat voor de jongsten een houten namaak-trein met een paar wagons beklommen en afgesprongen wordt op de speelplaats, op school of in een tuin, om te ravotten. Dat mensen (meestal mannen) gefascineerd zijn en blijven door vernuftige miniatuurtreintjes (denk aan Märklin uit Duitsland), - en pak hun speeltje niet af, hoor! Ggrrr. En dat er te lande vzw's bestaan die toeristische rondritten organiseren met oude, inmiddels gerenoveerde treinen-op-ware-grootte (stoom- of diesellocomotieven). Er bestaat zo'n vereniging te Baasrode-aan-de-Schelde en één in Wallonië, nl. de oude lijn 128 tussen Ciney (provincie Namen) en Purnade (Yvoir), kriskras., tunnel in, tunnel uit, doorheen de vallei van het Bocq-riviertje(vanwaarl vroeger ons leidingwater vandaan kwam) (1).

Zo'n aantrekkelijkheid bestaat niet aan onze Belgische/Vlaamse kust, überhaupt niet. Wel publiekslokkers te lande en ter zee. Ik kom nu op algemeen bekend terrein, ik besef het, maar wie kent ze allen op een rijtje, zomaar uit het hoofd? Weinigen, hè. Om met iets te beginnen: eertijds ging men aan de kust met zgn. *amfibieboten* op zee, d.z. vaartuigen uit de Tweede Wereldoorlog; in de beginjaren waren er wel een tiental, te Oostende weleer en elders, en nu nog, o.m. te Oostduinkerke (2). Ik ben eenmaal mee geweest en vond het *amazing, terrific*. Eigentijdse bootexcursies biedt de firma's van rederij *Seastar (Nieuwpoort-Oostende-Nieuwpoort)*; *nieuw is de Oostende-zeetrip* gedurende een uur (3). Alsook de rederij *Franlis* die al meer dan 40 à 45 jaar de Oostendse rede aandoet met de blijkbaar onverslijtbare, ranke *Franlis 3-boat* (4). De nieuwe Oostendse Tweemastsloep *De Nele* biedt een dagje op zee en ze is er feitelijk niet meer weg te denken (5). Voor wie niet beschikt over zeebenen is de overzetboot binnenin de haven van Oostende een oplossing om toch maar even gevaren te hebben. De *Blue Link* is een mooi gerestaureerde reddingssloep van een passagiersschip; voetgangers en fietsers zijn welkom aan boord. En op de begane grond? Daar zorgen tijdens het seizoen zowel *paardenkoetsen* als het *toeristisch treintje* voor de verstrooiing van voornamelijk vakantiegangers in het centrum van de stad. Zeven (in 2004) koetsiers, gestationeerd aan het begin van de Albert I-promenade richting Zeeliedenmonument, bieden ginds stadsritjes aan. Er is de *grote* en de *kleine* toer, al dan niet met het Maria Hendrikapark erbij, met wat uitleg onderweg voor allerlei nationaliteiten, met of zonder (klein)kinderen. Het valt voor, dat Oostendenaars, veelal in gezelschap, met graagte plaatsnemen in zo'n rijtuig. Het is en blijft iets apart, niet? (7). Veel minder duur komt een ritje met het *toeristisch treintje* in en doorheen het hartje van Oostende. Gedurende ruim een half uur. In 2004 voor de prijs van 2 euro's vor volwassenen en half zoveel voor kinderen. Al rijdt ze op aanvraag tijdens het jaar uit, wanneer scholen, verenigingen, vierende personen c.d.m. mits overeen te komen prijs beroep op haar doen; een passend traject is te bespreken met de heer Marnik De Blauwe, Sluizenstraat 19, 8450 Bredene(-Sas). Tel.: 059/32 35 69. Maar, stellen sommigen zich de vraag, van wanneer feitelijk dateert dit voertuig dat ons hier bezig houdt?

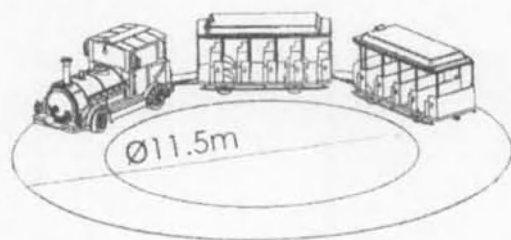
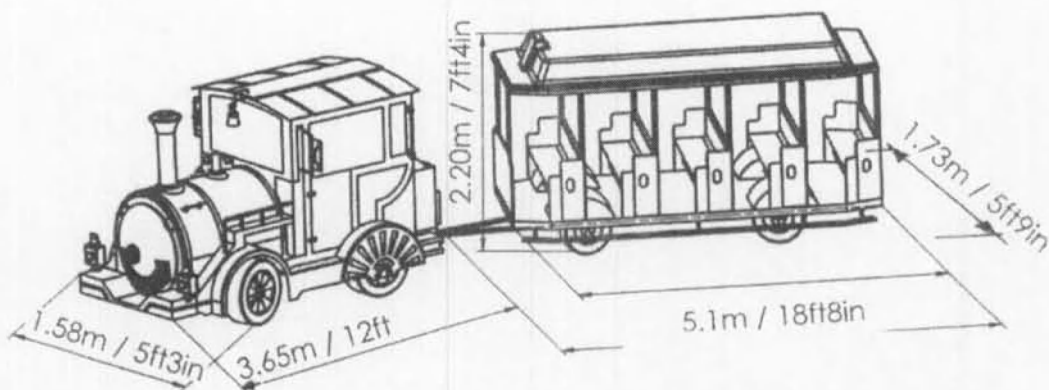
OOSTENDE

"EL MIRADOR"

- Moderne studio's met aparte slaaphoek
- Studios modernes avec petite chambre séparée
- 1-4 pers.

T 40

	Locomotive Locomotive Lokomotive	Carriages Waggons Anhänger
Type	T 40	open / ouvert / offen
Drive / Motorisation / Antrieb	Gasoline / Essence / Benzin LPG / gaz / Gas // Electro	
Power / Puissance / Leistung	38 hp / cv / PS 29 kW	
Max. gradient / Pente max. / Max. Steigung	5% with two coaches / avec deux waggons / mit zwei Hängern	
Capacity / Capacité / Kapazität	2 pers.	open / ouvert / offen 16 pers.
Weight / Poids / Gewicht // total	1340 kg	2800 kg
Length / Longueur / Länge	3.65 m	5.50 m
Width / Largeur / Breite	1.58 m	1.96 m
Height / Hauteur / Höhe	2.25 m	2.38 m
Turning radius Rayon de braquage Wendekreis	11.50 m	11.50 m

Deze originele attractie ... In de loop van het presezizoen werd een voorstel ingediend "om ook te Oostende een miniatuurtreintje (sic) te laten rijden. Zulke vervoermiddelen hadden in verschillende badsteden een reuzesucces. Met een rondrit doorheen stad langs de Zeedijk, Leopold II-laan, Koningsstraat, de Koninginnelaan, 't Bosje en de de Smet de Naeyerlaan, langsheen de Visserskaai naar het vertrekpunt, oorspronkelijk aan de Vlaanderenramp, later ter hoogte van het Zeeliedenmonument zelf. De firma "die dit treintje zou laten rijden" vroeg een contract voor negen jaar aan; de Stad "zou echter geneigd zijn om eerst een proef te doen", vanaf 1 augustus tot het einde van het seizoen 1954. Knokke nam als eerste, in 1953, zo'n mini-pleziertrein in gebruik (8). Rondritten bij ons besloegen toen al in tijd ruim een half uur; aan de voet van de standplaats stond een pancarte met een namaakuurwerk. In de praktijk, zodra er genoeg reizigers geboekt hadden, vertrok de mini-trein. De echte, pas geëlectriceerde trein Brussel-Oostende reed het traject in 75 minuten, iets waarop men toen heel fier was. Weet je wel: "*Oostende, de draaischiff van Europa!* ..." (9). Midden augustus verstreek En nog geen treintje te bespeuren: "wat ons de indruk doet krijgen, dat de geboorte van elke attractie te Oostende gepaard moet gaan met een zeer lastig kraambed" (10). Zaterdag 21 augustus: hocus pocus pas, daar is't alras, het toert nu door de straten van onze stad. Hoera! De veelal hyperkritische, venijnige en soms droeve, bijwijlen chagrijnige krant – in die tijd een geducht wapen – van Pros Vandenberghe mopperde, dat "men van de eerste rit geen plechtigheidje (sic) heeft gemaakt. In andere plaatsen was dit het geval (...) We kunnen dus niet zeggen of het comfortabel is, ofwel of dat uw nieren in uw keel worden geschud ... Het ziet er in ieder geval maar een mager beestje uit" (11). Wie er zich in hun wiek geschoten voelden, het was te verwachten, waren de koetsiers die, insgelijks en allang, als het ware in dezelfde vijver visten: occasionele klanten oppikken om mee rond te toeren. Maar de klandizie was toch anders en de prijzen waren niet te vergelijken, vindt de gezond denkende buitenstaander. De "mannen van de typische Oostendse 'calègen' (sic)" zullen "een vergadering houden en waarschijnlijk zal daar een protest bij het Stadsbestuur op volgen. Na de strijd "weg tram, kom autobus" in stad krijgen we nu de 'calègen' (sic) tegen het treintje!", gniffelde de reporter (12). Bevreemdend is volgende mededeling van de in die jaren alom gekende Oostendse firma, verdeler van "Ford"-auto's. "Garage F. Stoops, Torhoutsesteenweg 54" benadrukte dat "het noch eigenaar, noch deelgenoot is van dat miniatuurtreintje dat laatst in Oostende rondreed". Het "Pros-blad" beaamde: "wij zijn inderdaad overtuigd dat de heren Stoops, indien de Stad volgend jaar wat vlugger [zou] zijn, iets zouden op touw zetten, waardig voor Oostende" (13). Wat dan te denken, na overwegen van pro en contra, van volgende mogelijkheid? Kwam er na 1954 misschien een ander, een nieuw en beter passend treinstel in gebruik? Maar iets meer dan vijftig jaren zijn verlopen en voorbij. Het is en blijft een suppositie van mijnentwege, meer niet. "*Het treintje, door de zonen van de firma Stoops uitgebaat (onderlijnd door ons) is sedert enkele dagen [van juli 1955] in stad aan het rondrijden (...) Een ten honderd op de plaatsen werd geheven [cursief van ons; waar wordt op gezinspeeld?]. Dit jaar heeft het Stadsbestuur (,) zonder veel nadenken (,) de wegwijzer gewijzigd en mag het treintje nog slechts rijden vanaf de 'Vlaggestok' (nu Monument der Zeelieden) langs de Visserskaai en 't Bosje"* (einde citaat). Voornoemd weekblad is integendeel van opinie, dat "het doel van zo'n treintje heel zeker moet zijn [om] de schoonheden van de stad te tonen(.) Zoals de (Paarden)koers, het Badenpaleis, het Koninklijk Paleis, de Visserskaai en 't Bosje". Voorts dat de Stad oppert, dat het treintje dan "het verkeer zou belemmeren indien het door de plaatsen van de verkeerslichten zou moeten rijden". Neen, beweert de krant, "wie dit treintje gezien heeft, zal dit argument belachelijk vinden". En insisteert: "de toeristen zouden er echter veel meer gebruik van maken, indien de aangeduide weg interessanter ware. Het zou ook veel meer aan de Stadskas opleveren. Aan wie eens te meer de schuld?". Pros, gij eeuwige criticaster ...

Op een postkaart-in-kleuren, uit het midden van de vijftiger jaren stammend, krijgen wij nader zicht op dit fameuze treinstel. Voorop een kortgestuikte, rudimentair nagmaakte kleine locomotief-met-schouw, een ronde kleine ketel en een plat dak. Twee langs beide kanten open wagons-met-treden – met houten zitplaatsen en telkens een groene zeilen dakbedekking – vervoeren de passagiers. Alles

in het rood geverfd, de daken in het groen. Tamelijk fijne, ijzeren kettingen verhinderden ongewenst uitstappen of roekeloos te ver naar buiten leunen. Dat was in het begin zo. Later, wanneer weet ik niet, werd het treintje deerlijk verminkt, ja bovenaan afgebroken (veronderstel ik). De locomotief werd afgedankt en vervangen door een tractor van oorsprong; de aanblik werd bedroevend en oogde stumperig ... De wagons onkennelijk getransformeerd: de linkerzijde met doorlopende planken toegemaakt, de daken insgelijks. Alles in het wit geschilderd, georneerd met het stadslogo, met harde banken en een chassis dat deerlijk van de jaren wist (vooral op kasseien onaangenaam voelbaar). Wanneer de tractor trok, leken de wagons uiteengetrokken te worden. Ja, het was op de duur "voe te blêtn"! ... Zeker in vergelijking met wat in andere steden reed. Oostende, volop in renovatie, onwaardig geworden. Postkaarten met dit thema zijn zeldzaam en foto's werden in de toeristische brochures gemeden.

Een dagbladartikel uit 2004, in de reeks "*Zomer aan de Kust*", schetst de sfeer aan boord: "Rammelend over kasseien met treintje: toeristen ontdekken stad en inwoners onbekende hoekjes" (15). Enkele excerpten: "De twee euro voor volwassenen en half zoveel voor kinderen zijn een ritje dubbel en dik waard. In ruim een half uur. Geen vast vertrekkur (...) Machinist Marnik De Blauwe loodst de tot trein ombouwde tractor feilloos door het verkeer. De vele werken in de badstad nopen tot een alternatieve route. Geen Casino en ook geen Monacoplein (.) De trip zit vol verrassingen (.) Een aangename en allesbehalve vermoeiende verkenning door Oostende. [Ook voor 'tal van inboorlingen'. Opvallend is] de enorme massa etende mensen op de Visserskaai. Oostende eet" (einde citaten) Jaren kwamen, jaren gingen. Ruim vijftig stuks

Het Stadsbestuur grijpt in en "wil (,) dat de exploitant investeringen doet om de ritten aantrekkelijker te maken". Met *audiobegeleiding* voor de toeristen; ook het *uitzicht* moet iets esthetischer. Als dat gerealiseerd wordt, krijgt hij een contractverlenging", aldus Schepen Hilde Veulemans. Met een voor ons opstel belangrijk gegeven: het treintje vervoert jaarlijks 25.000 bezoekers (16). Ik had deze aanmaning gelezen, herlezen en gespaard ... voor een eventuele bijdrage. Een toeval: op het einde van het seizoen 2006 ontwaarden Chantal en ik in de verte een gloednieuw, modern treintje, als het ware rustig opstomend, via de Visserskaai richting Zeeliedenmonument. Waarachtig, dààr is het! Een heuse locomotief – wel namaak, geen nep – met twee wagons. In de stijl zoals het zich nu overal presenteert. Hier groene en gele kleuren, met rode daken. Smaakvol, tof. Eén hic: het seizoen liep op zijn einde. Maar: who cares now ... Dit jaar 2007 heeft het volop dienst gedaan. Ik merkte, dat veelal enkel de eerste wagon gebruikt werd. Prijzen: + 13 jaar: 4 euro; 4-12 jaar: 2 euro; tot 3 jaar gratis. En slaagde erin de naam van de bouwfirma te weten te komen: Tschu-Tschu-Bahnen, Neumarkt (Duitsland, tussen Neurenberg en Regensburg). Marnik De Blauwe koos het Type 40 (zie bijlage). De wagons zijn gedeeltelijk door middel van glas gesloten en met deuren; uitgerust met een audio- installatie zoals dat heden gebruikelijk en onmisbaar is voor wat uitleg onderweg. Het is me niet bekend of de aandrijving met benzine of electrisch gebeurt. In elk geval, eigenaar Marnik De Blauwe (Bredene-Sas) is een tevreden man – en wij ook – wanneer hij op de Dijk een uitnodigende bel luidt voor passanten. De afbetalingen zijn wel voor hem. We wensen hem veel volgeboekte rondritten toe!

N O T E N :

- Meer dan hijzelf denkt, heeft dhr. Vermeersch geholpen om een embryo vaste vorm en groeikansen te doen krijgen. Dank je wel, Gilbert, mede met jouw interesse in treinen en trams!
- Aanleiding voor dit gedocumenteerd opstel was en is het merkwaardig artikel van dhr. Raf Stuyck over "*Pleziertochtjes op zee*", verschenen in De Plate; jg. 35, nr. 11, november 2006, p. 281-291 : ill. Een deelonderwerp over genoegens aan onze kust dat me altijd geïntereeserd heeft.

- (1) Oude trein mag weer toeristische ritten maken, in: Het Nieuwsblad; 9 augustus 2007, p. 10. De vzw *Toerisme en Spoorpatrimonium* (TSP) geeft een fraai tijdschrift uit, afzonderlijk in het Frans en in het Nederlands. En beiden blijkbaar leefbaar?!
- (2) Een zeetocht duurt 45 minuten. E-mail: info@zeetochten.be; online: www.zeetochten.be.
- (3) E-mail: info@seastar.be; online: www.seastar.be.
- (4) Online: www.sunships.be. Zie ook: Asverstrooiing op zee is waardig afscheid: rederij Franlis laureaat "International Funeral Awards", in: De Zeewacht; 2 november 2007.
- (5) E-mail: mso-anolf@scarlet.be; online: www.denele.be.
- (6) Uitbater: ons medelid dhr. Jean Elleboudt (tel. Blue Link: 059/5020676).
- (7) Yvan Naesen: Het wordt drukker: Tatianna vervoert al twintig jaar mensen met de koets, in: Het Volk, ed. Oostende-Westhoek; 29 juni 2004, p. 15.
- (8) Nieuwsblad van de Kust; 22 juli 1954, p. 5 (e).
- (9) Ibidem; 1 juli 1954, p. 1-2: "een nieuwe troef in handen"
- (10) Ibidem; 19 augustus 1954, p. 2 (b).
- (11) Ibidem; 26 augustus 1954, p. 2 (a). Pros Vdb was eveneens liberaal maar een aartsvijand geworden van de autoritaire Burgemeester Adolf Van Glabbeke die velen door zijn eigengereidheid en meer van zich doen afkeren had. Voornoemde krant dient derhalve omzichtig geraadpleegd en geïnterpreteerd te worden!.
- (12) Ibidem; 9 september 1954, p. 2 (a).
- (13) Ibidem; 16 september 1954, p. 2 (b).
- (14) Ibidem; 14 juli 1955, p. 5 (a).
- (15) Het Volk; 23 juli 2004, p. 14.
- (16) De Streekkrant, ed. Middenkust; nr. W23, 8-14 juni 2006, p. 1 (e).
- (17) Prospectus firma Tschutschu Road Trains (200?), p. 4. Zie ook online. www.tschutschu.de.

MUSEUM DE PLATE

Nog tot en met zondag 6 januari 2008 loopt de tentoonstelling

PRENTKAARTEN VAN LE BON

Het is een verlengstuk van de voordracht met dezelfde naam die dhr. Norbert Hostyn, conservator, voor onze kring gaf in september.

Volgend jaar zal de voordracht hernomen worden als namiddagvoordracht.

De tentoonstelling, samengesteld door dhr. Norbert Hostyn, laat je kennis maken met een ruime keuze uit de prentkaartenproductie van Le Bon. De prentkaarten vormen een kroniek van het Oostendse leven van 1900 tot 1914.

Ook gaat terzelfder tijd een kleine tentoonstelling van **KERSTVERSIERINGEN** door in de balieruimte met materiaal uit onze Plate-collectie en uit de verzameling van dhr. Eric De Kieivith.

Tijdens de Kerstvakantie (22 december 2007-06 januari 2008) is het museum iedere dag open behalve op 25 december en op 01 januari.

PLATE-VEILING 2008

Schikkingen betreffende de veiling.

1. De aanbieder moet een getypte, of minstens zeer goed leesbaar geschreven lijst, samen met de te veilen stukken binnen brengen in het Heemmuseum, Langestraat 69 Oostende op zaterdag 19 januari en dit gedurende de openingsuren van het Museum. De stukken zullen bij het aanvaarden gecontroleerd worden. Er worden geen stukken meer toegelaten op de avond van de veiling.
2. De geschatte waarde per stuk moet minstens 3 €. bedragen.
3. **Op zondag 27 januari, tussen 10u en 12u, zullen de aangeboden stukken te bezichtigen zijn in het Heemmuseum.**
4. Op de avond van de veiling, donderdag 31 januari 2008, zal de lijst met de te veilen stukken te koop aangeboden worden.
5. Het bestuur houdt zich het recht voor de veiling te annuleren indien het aanbod te schraal is.
6. Verder blijven de vroegere schikkingen van toepassing:
 - een % komt ten goede van De Plate. Dit procent wordt vastgesteld op 20 % dat afgehouden wordt van de verkoopsom;
 - de stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz. maar geen breekbare voorwerpen) moeten betrekking hebben op Oostende of de Kuststreek.

LIDGELD 2008

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2008 vastgesteld als volgt:

Aangesloten lid	€ 11
Steunend lid	€ 15
Beschermend lid: vanaf	€ 25

Enkel zij die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 01 december), vinden hierbij een stortingsbulletin.

Simone MAES
Penningmeester

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2007

- Elke zaterdag.
- Van 23 december t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006 en 01 en 02 januari 2007).
- Van 17 februari t/m 25 februari (gesloten 20 februari).
- Van 31 mei t/m 15 april (gesloten 03 en 10 april).
- Van 17 mei t/m 20 mei.
- Van 15 juni t/m 16 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 27 oktober t/m 04 november (gesloten 30 oktober).
- Van 22 december 2007 t/m 06 januari 2008 (gesloten 25 december 2007 en 01 januari 2008).

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt

*Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner*

**COCK
CAMERA
SERVICE**

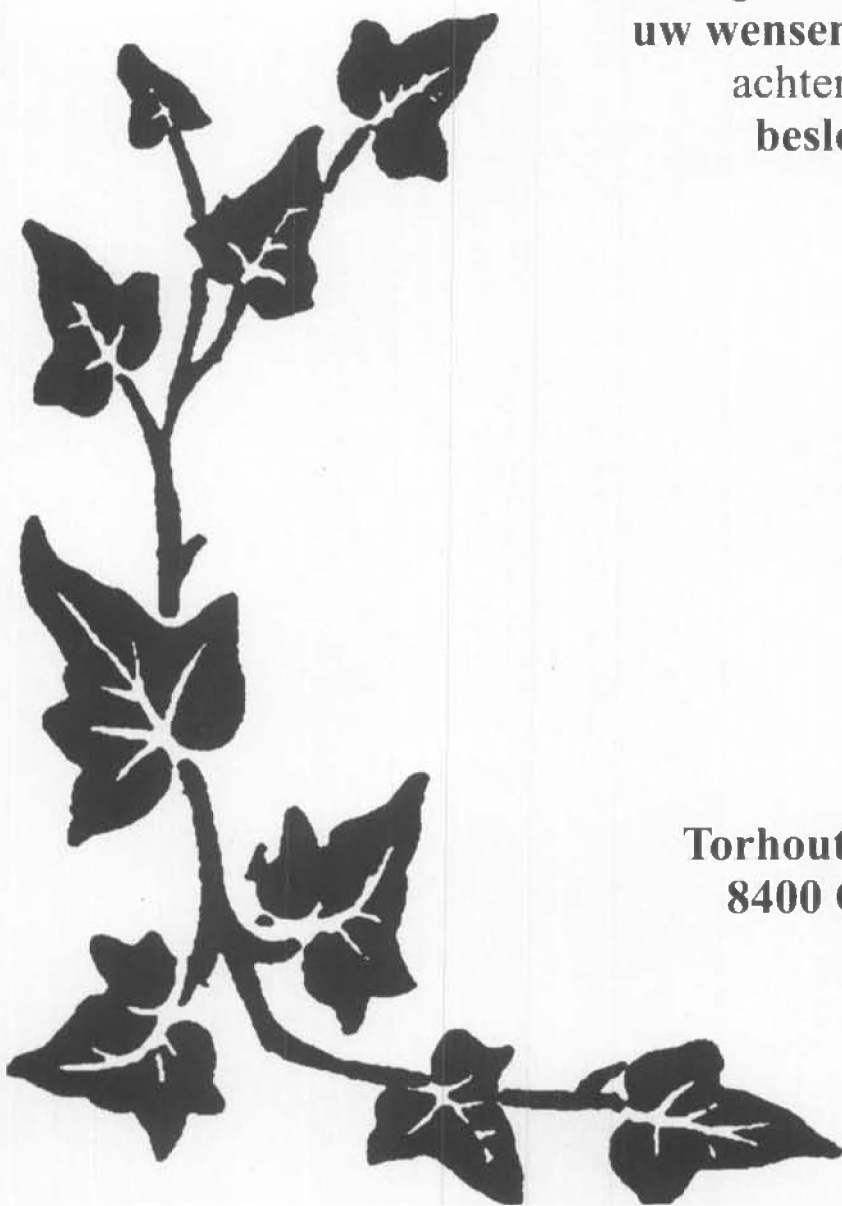
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53